The European Agricultural Fund for Rural Development:
Europe investing in rural areas

PROGRAM
RAZVOJA
PODEŽELJA

www.program-podezelja.si

Program razvoja podeželja RS za obdobje 2014-2020

CCI	2014SI06RDNP001
Vrsta programa	Program za razvoj podeželja
Država	Slovenija
Regija	SI - National
Programsko obdobje	2014 - 2020
Organ upravljanja	Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Direktorat za kmetijstvo
Različica	1.3
Status različice	Sklep je sprejet
Datum zadnje spremembe	12/02/2015 - 12:47:51 CET

Kazalo

1. NASLOV PROGRAMA ZA RAZVOJ PODEŽELJA 11
2. DRŽAVA ČLANICA ALI UPRAVNO OBMOČJE 11
2.1. Geografsko območje, ki je zajeto v programu 11
2.2. Klasifikacija regije 11
3. PREDHODNO VREDNOTENJE 13
3.1. Opis postopka, vključno s časovnim načrtom glavnih dogodkov in vmesnih poročil, ki se nanašajo na ključne faze razvoja programa za razvoj podeželja. 13
3.2. Strukturirana preglednica, ki vsebuje priporočila predhodnega vrednotenja in način, kako so bila obravnavana. 14
3.2.1. CLLD - sodelovanje med skladi 15
3.2.2. Dostopnost podeželja 16
3.2.3. Finančni instrumenti 17
3.2.4. Geografska usmeritev določenih shem oziroma zahtev ukrepa M10 17
3.2.5. Integrirano načrtovanje razvoja kmetije 18
3.2.6. Izbira kazalnikov rezultata in vpliva ter oblikovanje postopka zbiranja podatkov 18
3.2.7. Kompleksnost podatkov 19
3.2.8. Merila za ohranjanje narave za izbor projektov pri ukrepih M16 in M19 19
3.2.9. Merjenje integracije 20
3.2.10. Mreža za podeželje 21
3.2.11. Narava 21
3.2.12. Narava (učinkovito izvajanje ukrepa M10) 22
3.2.13. Navedba proračunov na ravni podukrepov 22
3.2.14. Okoljska merila za izbor ponudnikov prenosa znanja in svetovalne storitve 23
3.2.15. Okoljska merila za izbor projektov pri ukrepih M16 in M19 23
3.2.16. Okoljska merila za izbor projektov pri ukrepih v naložbe v infrastrukturo 24
3.2.17. Opredelitev posebnih kazalnikov vpliva 25
3.2.18. Opredeljenost pričakovanih rezultatov pri ukrepih 26
3.2.19. Pašni načrt za kmetije, vključene v ukrepe M10 26
3.2.20. Promocija shem kakovosti 27
3.2.21. Prostorski kriteriji za izbor projektov pri ukrepih v naložbe v infrastrukturo 27
3.2.22. Prostorsko načrtovanje 28
3.2.23. Razmejitve med skladi 28
3.2.24. Smernice v zvezi s kazalniki 29
3.2.25. Spremljanje kakovosti storitev za izvajanje ukrepov za prilagoditev 29
3.2.26. Ureditev eko-celic s pomočjo evropskih sredstev 30
3.2.27. Usmerjeno usposabljanje 30
3.2.28. Učinkovitejše izvajanje 31
3.2.29. Učinkovito upravljanje 31

3.2.30. Vključenost kulturne dediščine v PRP 2014–2020 32
3.2.31. Vključitev plačil v okviru območij Natura 2000 (30. člen) 33
3.2.32. Zanesljivost analize stanja in SWOT analize 33
3.2.33. Zmanjšanje vpliva kmetij na vode 34
3.3. Poročilo o predhodnem vrednotenju 34
4. ANALIZA SWOT IN OPREDELITEV POTREB 35
4.1. Analiza SWOT 35
4.1.1. Celovit splošni opis sedanjega stanja programskega področja, ki temelji na skupnih kazalnikih stanja in kazalnikih stanja za posamezne programe ter drugih opisnih posodobljenih informacijah 35
4.1.2. Prednosti, opredeljene na programskem področju 50
4.1.3. Pomanjkljivosti, opredeljene na programskem področju 52
4.1.4. Priložnosti, opredeljene na programskem področju 55
4.1.5. Nevarnosti, opredeljene na programskem področju 58
4.1.6. Skupni kazalniki stanja 61
4.1.7. Kazalniki stanja za posamezne programe 68
4.2. Ocena potreb 69
4.2.1. P01 - Povečanje produktivnosti v kmetijstvu 72
4.2.2. P02 - Izboljšanje velikostne strukture in zmanjšanje razdrobljenosti kmetijske posesti ter ureditev kmetijske infrastrukture 73
4.2.3. P03 - Izboljšanje starostne strukture nosilcev kmetijskih gospodarstev 74
4.2.4. P04 - Povečanje usposobljenosti v kmetijstvu, gozdarstvu in živilstvu 75
4.2.5. P05 - Dvig usposobljenosti svetovalcev 76
4.2.6. P06 - Zagotovitev specializiranih svetovalnih storitev v kmetijskem sektorju 76
4.2.7. P07 - Učinkovitejši prenos znanja in inovacij v kmetijstvu, živilstvu in gozdarstvu 77
4.2.8. P08 - Ohranjanje in/ali izboljšanje stanja biotske raznovrstnosti na habitatih, vezanih na kmetijsko krajino 79
4.2.9. P09 - Zmanjšanje negativnih vplivov kmetijstva na kakovost površinskih in podzemnih voda 80
4.2.10. P10 - Ohranjanje oziroma izboljšanje proizvodnega potenciala tal 81
4.2.11. P11 - Ohranjanje kmetovanja na območjih z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost 82
4.2.12. P12 - Zmanjšanje emisij toplogrednih plinov in amonijaka iz kmetijstva 82
4.2.13. P13 - Povečanje rabe OVE v rabi energije in dvig energetske učinkovitosti 83
4.2.14. P14 - Prilagoditev kmetijstva na podnebne spremembe 84
4.2.15. P15 - Razvoj novih instrumentov obvladovanja tveganj 86
4.2.16. P16 - Spodbujanje uporabe finančnih instrumentov 86
4.2.17. P17 - Spodbujanje ekološkega kmetijstva in večje ponudbe proizvodov iz shem kakovosti 87
4.2.18. P18 - Spodbujanje kmetijskih gospodarstev k nadstandardni reji živali 88
4.2.19. P19 - Povečanje tržne usmerjenosti ter horizontalne in vertikalne povezanosti 89
4.2.20. P20 - Spodbujanje vlaganj v predelavo, razvoj in trženje kmetijskih proizvodov 90
4.2.21. P21 - Ohranjanje in/ali izboljšanje stanja ohranjenosti biotske raznovrstnosti v gozdovih 91
4.2.22. P22 - Obnova gozdnega potenciala, uničenega po naravni nesreči 91

4.2.23. P23 - Ureditev gozdne infrastrukture za doseganje večje odprtosti gozdov 92
4.2.24. P24 - Spodbujanje vlaganj v gozdarske tehnologije in predelavo lesa 93
4.2.25. P25 - Izboljšanje tržne organiziranosti in povezanosti lastnikov gozdov ter naprej v gozdno-lesne predelovalne verige 94
4.2.26. P26 - Spodbujanje večje uporabe lesa 95
4.2.27. P27 - Diverzifikacija v nekmetijske dejavnosti na podeželju 96
4.2.28. P28 - Izboljšani dostop do širokopasovnega interneta ustreznih hitrosti 97
4.2.29. P29 - Vlaganja v obnovo in razvoj vasi 97
4.2.30. P30 - Ohranjanje naravne in kulturne dediščine na podeželju 98
4.2.31. P31 - Učinkovitejše spodbujanje lokalnega razvoja 98
5. OPIS STRATEGIJE 100
5.1. Utemeljitev potreb, ki so bile izbrane za obravnavo v okviru programa za razvoj podeželja, ter izbira ciljev, prednostnih nalog, prednostnih področij in ciljnih vrednosti na podlagi dokazov analize SWOT in ocene potreb. Če je ustrezno, utemeljitev tematskih podprogramov, vključenih v program. Utemeljitev mora zlasti obravnavati zahteve iz člena 8(1)(c)(i) in (iv) Uredbe (EU) št. 1305/2013 100
5.2. Kombinacija in utemeljitev ukrepov za razvoj podeželja za vsako prednostno področje, vključno z utemeljitvijo dodeljenih finančnih sredstev za ukrepe in ustreznostjo finančnih sredstev glede na zastavljene cilje, kot je določeno v členu 8(1)(c)(ii) in (iii) Uredbe (EU) št. 1305/2013. Kombinacija ukrepov iz intervencijske logike temelji na dokazih iz analize SWOT ter utemeljitvi in določanju prednostnih potreb iz točke 5.1 105
5.2.1. P1: Spodbujanje prenosa znanja in inovacij v kmetijstvu, gozdarstvu in na podeželskih območjih 105
5.2.2. P2: Krepitev sposobnosti preživetja kmetij in konkurenčnosti vseh vrst kmetijstva v vseh regijah ter spodbujanje inovativnih kmetijskih tehnologij in trajnostnega upravljanja gozdov 107
5.2.3. P3: Spodbujanje organiziranja živilske verige, vključno s predelavo in trženjem kmetijskih proizvodov, dobrobit živali in obvladovanja tveganj v kmetijstvu 109
5.2.4. P4: Obnova, ohranjanje in izboljševanje ekosistemov, povezanih s kmetijstvom in gozdarstvom 110
5.2.5. P5: Spodbujanje učinkovite rabe virov ter podpiranje kmetijskega, živilskega in gozdarskega sektorja pri prehodu na nizkoogljično gospodarstvo, odporno na podnebne spremembe 114
5.2.6. P6: Spodbujanje socialne vključenosti, zmanjševanja revščine in gospodarskega razvoja podeželskih območij 116
5.3. Opis, kako se bodo obravnavali horizontalni cilji, vključno s posebnimi zahtevami v členu 8(1)(c)(v) Uredbe (EU) št. 1305/2013 119
5.4. Zbirna preglednica intervencijske logike, ki kaže izbrane prednostne naloge in prednostna področja za program za razvoj podeželja, številčno opredeljene cilje in kombinacijo načrtovanih ukrepov za njihovo doseganje, vključno z načrtovanimi izdatki (preglednica se ustvari samodejno na podlagi informacij iz oddelkov 5.2 in 11) 123
5.5. Opis možnosti svetovanja, da se zagotovi ustrezno svetovanje in podpora za regulativne zahteve in za dejavnosti, povezane z inovacijami, da se prikažejo ukrepi, sprejeti v skladu s členom 8(1)(c)(vi) Uredbe (EU) št. 1305/2013 124
6. OCENA PREDHODNIH POGOJENOSTI 126
6.1. Dodatne informacije 126

6.2. Predhodne pogojenosti 127
6.2.1. Seznam ukrepov, ki jih je treba sprejeti za splošne predhodne pogojenosti 155
6.2.2. Seznam ukrepov, ki jih je treba sprejeti za predhodne pogojenosti, povezane s prednostnimi nalogami 157
7. OPIS OKVIRA USPEŠNOSTI 159
7.1. Kazalniki 159
7.1.1. P2: Krepitev sposobnosti preživetja kmetij in konkurenčnosti vseh vrst kmetijstva v vseh regijah ter spodbujanje inovativnih kmetijskih tehnologij in trajnostnega upravljanja gozdov 162
7.1.2. P3: Spodbujanje organiziranja živilske verige, vključno s predelavo in trženjem kmetijskih proizvodov, dobrobit živali in obvladovanja tveganj v kmetijstvu 163
7.1.3. P4: Obnova, ohranjanje in izboljševanje ekosistemov, povezanih s kmetijstvom in gozdarstvom 164
7.1.4. P6: Spodbujanje socialne vključenosti, zmanjševanja revščine in gospodarskega razvoja podeželskih območij 164
7.2. Alternativni kazalniki 167
7.2.1. P2: Krepitev sposobnosti preživetja kmetij in konkurenčnosti vseh vrst kmetijstva v vseh regijah ter spodbujanje inovativnih kmetijskih tehnologij in trajnostnega upravljanja gozdov 168
7.2.2. P3: Spodbujanje organiziranja živilske verige, vključno s predelavo in trženjem kmetijskih proizvodov, dobrobit živali in obvladovanja tveganj v kmetijstvu 169
7.2.3. P4: Obnova, ohranjanje in izboljševanje ekosistemov, povezanih s kmetijstvom in gozdarstvom 169
7.2.4. P6: Spodbujanje socialne vključenosti, zmanjševanja revščine in gospodarskega razvoja podeželskih območij 171
7.3. Rezerva 172
8. OPIS IZBRANIH UKREPOV 173
8.1. Opis splošnih pogojev, ki se uporabljajo za več kot en ukrep, vključno z, če je to primerno, opredelitvijo podeželskega območja, izhodiščnimi vrednostmi, navzkrižno skladnostjo, predvideno uporabo finančnih instrumentov, predvideno uporabo predplačil in skupnimi določbami za naložbe, vključno z določbami členov 45 in 46 Uredbe (EU) št. 1305/2013 173
8.2. Opis po ukrepih 179
8.2.1. M01 – Prenos znanja in dejavnosti informiranja (člen 14) 179
8.2.2. M02 – Službe za svetovanje, službe za pomoč pri upravljanju kmetij in službe za zagotavljanje nadomeščanja na kmetijah (člen 15) 191
8.2.3. M03 – Sheme kakovosti za kmetijske proizvode in živila (člen 16) 198
8.2.4. M04 – Naložbe v osnovna sredstva (člen 17) 212
8.2.5. M06 – Razvoj kmetij in podjetij (člen 19) 266
8.2.6. M07 – Osnovne storitve in obnova vasi na podeželskih območjih (člen 20) 285
8.2.7. M08 – Naložbe v razvoj gozdnih območij in izboljšanje sposobnosti gozdov za preživetje (členi 21–26) 294
8.2.8. M09 – Ustanovitev skupin in organizacij proizvajalcev (člen 27) 328
8.2.9. M10 – Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila (člen 28) 336
8.2.10. M11 – Ekološko kmetovanje (člen 29) 571
8.2.11. M13 – Plačila območjem z naravnimi ali drugimi posebnimi omejitvami (člen 31) 594

8.2.12. M14 – Dobrobit živali (člen 33) 625
8.2.13. M16 – Sodelovanje (člen 35) 637
8.2.14. M19 – Podpora za lokalni razvoj v okviru pobude LEADER (lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost) (člen 35 Uredbe (EU) št. 1303/2013) 662
9. NAČRT VREDNOTENJA 704
9.1. Cilji in namen 704
9.2. Upravljanje in usklajevanje 704
9.3. Teme in dejavnosti vrednotenja 707
9.4. Podatki in informacije 709
9.5. Časovni razpored 711
9.6. Obveščanje 712
9.7. Viri 713
10. FINANČNI NAČRT 714
10.1. Načrtovani letni prispevek EKSRP (EUR) 714
10.2. Enotna stopnja prispevka EKSRP za vse ukrepe, ki se jih razčleni glede na vrsto regije, kakor je navedeno v členu 59(3) Uredbe (EU) št. 1305/2013 715
10.3. Razčlenitev po ukrepih in vrstah operacij s posebno stopnjo prispevka EKSRP (v EUR za celotno obdobje 2014–2020) 716
10.3.1. M01 – Prenos znanja in dejavnosti informiranja (člen 14) 716
10.3.2. M02 – Službe za svetovanje, službe za pomoč pri upravljanju kmetij in službe za zagotavljanje nadomeščanja na kmetijah (člen 15) 718
10.3.3. M03 – Sheme kakovosti za kmetijske proizvode in živila (člen 16) 719
10.3.4. M04 – Naložbe v osnovna sredstva (člen 17) 720
10.3.5. M06 – Razvoj kmetij in podjetij (člen 19) 722
10.3.6. M07 – Osnovne storitve in obnova vasi na podeželskih območjih (člen 20) 723
10.3.7. M08 – Naložbe v razvoj gozdnih območij in izboljšanje sposobnosti gozdov za preživetje (členi 21–26) 724
10.3.8. M09 – Ustanovitev skupin in organizacij proizvajalcev (člen 27) 725
10.3.9. M10 – Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila (člen 28) 726
10.3.10. M11 – Ekološko kmetovanje (člen 29) 727
10.3.11. M13 – Plačila območjem z naravnimi ali drugimi posebnimi omejitvami (člen 31) 728
10.3.12. M14 – Dobrobit živali (člen 33) 729
10.3.13. M16 – Sodelovanje (člen 35) 730
10.3.14. M19 – Podpora za lokalni razvoj v okviru pobude LEADER (lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost) (člen 35 Uredbe (EU) št. 1303/2013) 732
10.3.15. M20 – Tehnična pomoč na pobudo držav članic (členi 51–54) 733
10.3.16. M113 – Predčasna upokojitev 734
10.3.17. M131 – Izpolnjevanje standardov, ki temeljijo na zakonodaji Skupnosti 735
10.3.18. M341 – Pridobivanje strokovnih znanj, animacija in izvajanje 736
10.4. Indicative breakdown by measure for each sub-programme 737
11. NAČRT KAZALNIKOV 738

11.1. Načrt kazalnikov 738
11.1.1. P1: Spodbujanje prenosa znanja in inovacij v kmetijstvu, gozdarstvu in na podeželskih območjih 738
11.1.2. P2: Krepitev sposobnosti preživetja kmetij in konkurenčnosti vseh vrst kmetijstva v vseh regijah ter spodbujanje inovativnih kmetijskih tehnologij in trajnostnega upravljanja gozdov 741
11.1.3. P3: Spodbujanje organiziranja živilske verige, vključno s predelavo in trženjem kmetijskih proizvodov, dobrobit živali in obvladovanja tveganj v kmetijstvu 743
11.1.4. P4: Obnova, ohranjanje in izboljševanje ekosistemov, povezanih s kmetijstvom in gozdarstvom 746
11.1.5. P5: Spodbujanje učinkovite rabe virov ter podpiranje kmetijskega, živilskega in gozdarskega sektorja pri prehodu na nizkoogljično gospodarstvo, odporno na podnebne spremembe 751
11.1.6. P6: Spodbujanje socialne vključenosti, zmanjševanja revščine in gospodarskega razvoja podeželskih območij 756
11.2. Pregled načrtovanega učinka in načrtovani izdatki po ukrepih in po prednostnih področjih (samodejno ustvarjeno) 760
11.3. Sekundarni učinki: opredelitev morebitnih prispevkov ukrepov/podukrepov za razvoj podeželja, ki so načrtovani v okviru določenega prednostnega področja, k drugim prednostnim področjem/ciljem 763
11.4. Preglednica podpore, ki kaže, kako so okoljski ukrep/sheme načrtovani za doseganje enega (ali več) okoljskega/podnebnega cilja 765
11.4.1. Kmetijska zemljišča 765
11.4.2. Gozdna območja 768
11.5. Cilj in učinek za posamezni program 769
12. DODATNO NACIONALNO FINANCIRANJE 770
12.1. M01 – Prenos znanja in dejavnosti informiranja (člen 14) 770
12.2. M02 – Službe za svetovanje, službe za pomoč pri upravljanju kmetij in službe za zagotavljanje nadomeščanja na kmetijah (člen 15) 771
12.3. M03 – Sheme kakovosti za kmetijske proizvode in živila (člen 16) 771
12.4. M04 – Naložbe v osnovna sredstva (člen 17) 771
12.5. M06 – Razvoj kmetij in podjetij (člen 19) 771
12.6. M07 – Osnovne storitve in obnova vasi na podeželskih območjih (člen 20) 771
12.7. M08 – Naložbe v razvoj gozdnih območij in izboljšanje sposobnosti gozdov za preživetje (členi 21–26) 772
12.8. M09 – Ustanovitev skupin in organizacij proizvajalcev (člen 27) 772
12.9. M10 – Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila (člen 28) 772
12.10. M11 – Ekološko kmetovanje (člen 29) 772
12.11. M113 – Predčasna upokojitev 772
12.12. M13 – Plačila območjem z naravnimi ali drugimi posebnimi omejitvami (člen 31) 772
12.13. M131 – Izpolnjevanje standardov, ki temeljijo na zakonodaji Skupnosti 773
12.14. M14 – Dobrobit živali (člen 33) 773
12.15. M16 – Sodelovanje (člen 35) 773
12.16. M19 – Podpora za lokalni razvoj v okviru pobude LEADER (lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost) (člen 35 Uredbe (EU) št. 1303/2013) 773

12.17. M20 – Tehnična pomoč na pobudo držav članic (členi 51–54) 773
13. ELEMENTI, POTREBNI ZA OCENO DRŽAVNE POMOČI 774
13.1. M01 – Prenos znanja in dejavnosti informiranja (člen 14) 776
13.2. M03 – Sheme kakovosti za kmetijske proizvode in živila (člen 16) 776
13.3. M04 – Naložbe v osnovna sredstva (člen 17) 777
13.4. M04 – Naložbe v osnovna sredstva (člen 17) 777
13.5. M04 – Naložbe v osnovna sredstva (člen 17) 778
13.6. M06 – Razvoj kmetij in podjetij (člen 19) 778
13.7. M07 – Osnovne storitve in obnova vasi na podeželskih območjih (člen 20) 779
13.8. M08 – Naložbe v razvoj gozdnih območij in izboljšanje sposobnosti gozdov za preživetje (členi 21–26) 780
13.9. M08 – Naložbe v razvoj gozdnih območij in izboljšanje sposobnosti gozdov za preživetje (členi 21–26) 780
13.10. M09 – Ustanovitev skupin in organizacij proizvajalcev (člen 27) 781
13.11. M16 – Sodelovanje (člen 35) 781
13.12. M19 – Podpora za lokalni razvoj v okviru pobude LEADER (lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost) (člen 35 Uredbe (EU) št. 1303/2013) 782
14. INFORMACIJE O DOPOLNJEVANJU 783
14.1. Opis načina za dopolnjevanje in skladnost z: 783
14.1.1. Drugi instrumenti Unije, zlasti evropski strukturni in investicijski skladi in prvi steber, vključno z zeleno komponento, ter drugi instrumenti skupne kmetijske politike 783
14.1.2. Kadar se država članica odloči predložiti tako nacionalni program kot več regionalnih programov iz člena 6(2) Uredbe (EU) št. 1305/2013, informacije o dopolnjevanju med njimi 786
14.2. Če je ustrezno, informacije o dopolnjevanju z drugimi instrumenti Unije, vključno s programom LIFE 786
15. UREDITVE ZA IZVAJANJE PROGRAMA 788
15.1. Imenovanje vseh organov iz člena 65(2) Uredbe (EU) št. 1305/2013 s strani države članice ter kratek opis upravljavskih in nadzornih struktur programa iz člena 55(3)(i) Uredbe (EU) št. 1303/2013 ter ureditev iz člena 74(3) Uredbe (EU) št. 1303/2013 788
15.1.1. Organi 788
15.1.2. Kratek opis upravljavskih in nadzornih struktur programa ter ureditev za neodvisno preučitev pritožb 788
15.2. Predvidena sestava odbora za spremljanje 791
15.3. Določbe za zagotavljanje obveščanja javnosti o programu, tudi prek nacionalne mreže za podeželje v povezavi s strategijo informiranja in obveščanja javnosti iz člena 13 Izvedbene uredbe (EU) št. 808/2014 791
15.4. Opis mehanizmov za zagotavljanje skladnosti v zvezi s strategijami lokalnega razvoja, ki se izvajajo v okviru pristopa LEADER, dejavnostmi, predvidenimi v okviru ukrepa sodelovanja iz člena 35 Uredbe (EU) št. 1305/2013, ukrepom osnovnih storitev in obnove vasi na podeželskih območjih iz člena 20 navedene uredbe ter drugimi evropskimi strukturnimi in investicijskimi skladi 793
15.5. Opis ukrepov za zmanjšanje administrativnega bremena za upravičence iz člena 27(1) Uredbe (EU) št. 1303/2013 794

15.6. Opis uporabe tehnične pomoči, vključno z dejavnostmi, ki se nanašajo na pripravo, upravljanje, spremljanje, vrednotenje, obveščanje in kontrolo programa ter njegovo izvajanje, in dejavnostmi, ki se nanašajo na predhodna ali naslednja programska obdobja, iz člena 59(1) Uredbe (EU) št. 1303/2013 795
16. SEZNAM UKREPOV ZA VKLJUČEVANJE PARTNERJEV 798
16.1. a) Razprava o usmeritvah skupne kmetijske politike v obdobju 2014–2020 798
16.1.1. Predmet ustreznega posvetovanja 798
16.1.2. Povzetek rezultatov 798
16.2. b) Javna razprava o osnutku PRP 2014–2020 799
16.2.1. Predmet ustreznega posvetovanja 799
16.2.2. Povzetek rezultatov 799
16.3. c) Delavnice na temo priprave bodočega PRP 2014–2020 799
16.3.1. Predmet ustreznega posvetovanja 799
16.3.2. Povzetek rezultatov 800
16.4. d) Delavnice za področje ukrepa M10 800
16.4.1. Predmet ustreznega posvetovanja 800
16.4.2. Povzetek rezultatov 800
16.5. e) Delavnice za področje ukrepa M16 801
16.5.1. Predmet ustreznega posvetovanja 801
16.5.2. Povzetek rezultatov 801
16.6. f) Vsebinska usklajevanja in predstavitve PRP 801
16.6.1. Predmet ustreznega posvetovanja 801
16.6.2. Povzetek rezultatov 802
16.7. g) Vključevanje v področje informiranja in obveščanja 802
16.7.1. Predmet ustreznega posvetovanja 802
16.7.2. Povzetek rezultatov 802
16.8. h) Sodelovanje v skupinah in odborih 802
16.8.1. Predmet ustreznega posvetovanja 802
16.8.2. Povzetek rezultatov 803
16.9. i) Priprave na Okoljsko poročilo 803
16.9.1. Predmet ustreznega posvetovanja 803
16.9.2. Povzetek rezultatov 803
16.10. j) Postopek z mnenjedajalci 804
16.10.1. Predmet ustreznega posvetovanja 804
16.10.2. Povzetek rezultatov 804
16.11. k) Javna razgrnitev Okoljskega poročila in Dodatka za varovana območja za PRP 2014–2020 805
16.11.1. Predmet ustreznega posvetovanja 805
16.11.2. Povzetek rezultatov 805
16.12. (Neobvezna) pojasnila ali dodatne informacije k seznamu ukrepov 805
17. NACIONALNA MREŽA ZA PODEŽELJE 808
17.1. Postopek in časovni razpored za vzpostavitev nacionalne mreže za podeželje 808

17.2. Načrtovana organizacija mreže, zlasti način, kako bodo organizacije in uprave, ki sodelujejo pri razvoju podeželja, vključno s partnerji, kot je navedeno v členu 54(1) Uredbe (EU) št. 1305/2013, vključeni in kako se bodo spodbujale dejavnosti povezovanja 808
17.3. Kratek opis glavnih kategorij dejavnosti nacionalne mreže za podeželje v skladu s cilji programa 811
17.4. Razpoložljiva sredstva za vzpostavitev in delovanje nacionalne mreže za podeželje 815
18. PREDHODNA OCENA PREVERLJIVOSTI, MOŽNOSTI KONTROLE IN TVEGANJA NAPAK 817
18.1. Izjava organa upravljanja in plačilne agencije o preverljivosti in možnosti kontrole ukrepov, ki jim je namenjena podpora iz programa za razvoj podeželja 817
18.2. Izjava funkcionalno neodvisnega organa iz člena 62(2) Uredbe (EU) št. 1305/2013, s katero je potrjena ustreznost in natančnost izračunov standardnih stroškov, dodatnih stroškov in izpada dohodka 817
19. PREHODNE UREDITVE 818
19.1. Opis prehodnih pogojev po ukrepih 818
19.2. Preglednica okvirnega prenosa 819
20. TEMATSKI PODPROGRAMI 821
21. DOKUMENTI 822

1. NASLOV PROGRAMA ZA RAZVOJ PODEŽELJA

Program razvoja podeželja RS za obdobje 2014-2020

2. DRŽAVA ČLANICA ALI UPRAVNO OBMOČJE

2.1. Geografsko območje, ki je zajeto v programu

Geografsko območje:

SI - National

Opis:

Slovenija meri 20.273 km2 in se uvršča med manjše evropske države. Nahaja se na klimatskem in geomorfološkem stičišču alpskega, mediteranskega, panonskega in dinarskega sveta. S svojo lego na ožini med Alpami in najsevernejšim zalivom Sredozemskega morja je eden pomembnejših evropskih prehodov iz jugovzhodne Evrope proti zahodu. Slovenski prostor je prepoznaven po veliki reliefni razgibanosti, raznovrstni kulturni dediščini ter bogatih in raznolikih naravnih vrednotah. Skoraj 90 % površine leži na nadmorski višini nad 300 m, ravninska območja v obliki sklenjenih dolin in kotlin pa predstavljajo le slabih 20 % vsega ozemlja. Posledice pestrih naravnih razmer neposredno vplivajo na razpršeno poselitev in veliko število majhnih naselij.

Opredelitev podeželja

PRP 2014–2020 pokriva celotno območje Republike Slovenije (RS). Glede na OECD definicijo podeželskih območij se Slovenija kot celota uvršča med podeželska območja, slovenske statistične regije pa so nadalje razvrščene v:

- pretežno podeželske regije, ki pokrivajo 11.889,2 km2 oziroma 58,65 % ozemlja, so: pomurska, podravska, koroška, spodnjeposavska, notranjsko-kraška, goriška, jugovzhodna Slovenija;
- zmerno podeželske regije, ki pokrivajo 8.383,8 km2 oziroma 41,63 % ozemlja, so: zasavska, gorenjska, obalno-kraška, osrednjeslovenska, savinjska.

Za doseganje cilja uravnoteženega teritorialnega razvoja podeželskih gospodarstev in skupnosti, vključno z ustvarjanjem in ohranjanjem delovnih mest, so v poglavju 8.1 »Posebna opredelitev podeželskega območja« opredeljeni ukrepi oziroma podukrepi, kjer se kot podeželska območja štejejo naselja z manj kot 5.000 oziroma manj kot 10.000 prebivalci.

2.2. Klasifikacija regije

Opis:

Slovenija je razdeljena na dve kohezijski regiji:

- **Vzhodna Slovenija**: sestavlja jo 8 statističnih regij (pomurska, podravska, koroška, savinjska, zasavska, spodnjeposavska, jugovzhodna Slovenija in notranjsko-kraška). Ima površino 12.212 km2, kar predstavlja 60,2 % površine RS. V Vzhodni Sloveniji živi 1.083.573 prebivalcev, kar predstavlja 53 % vseh prebivalcev Slovenije.
- **Zahodna Slovenija:** sestavljajo jo 4 statistične regije (osrednjeslovenska, gorenjska, goriška in obalno-kraška). Ima površino 8.061 km2, kar predstavlja 39,8 % površine RS. V Zahodni Sloveniji živi 972.689 prebivalcev, kar predstavlja 47 % vseh prebivalcev Slovenije.

Zahodna Slovenija zajema gospodarsko najbolj razvita območja v državi. BDP/preb. znaša 119,5 % slovenskega povprečja. Storitve prispevajo 75 % bruto dodane vrednosti (BDV). V kohezijski regiji Vzhodna Slovenija BDP/preb. znaša 82,7 % slovenskega povprečja. Zaznamuje jo kmetijska dejavnost, saj je tukaj več kot 70 % kmetijskih gospodarstev in večji del kmetijskih zemljišč.

Kategorije sofinanciranja

Stopnja prispevka EKSRP za Vzhodno Slovenijo znaša v skladu z 59(3)(a) členom Uredbe 1305/2013/EU 75 %, saj je Vzhodna Slovenija s Prilogo I Odločbe Komisije 2014/99/EU klasificirana kot manj razvita regija. Vzhodni Sloveniji bo namenjenih najmanj 60 % sredstev EKSRP.

Zahodna Slovenija je v skladu s Prilogo III Odločbe Komisije 2014/99/EU klasificirana kot bolj razvita regija, vendar, ker je bila Slovenija v programskem obdobju 2007–2013 z Odločbo Komisije 2006/595/ES klasificirana kot konvergenčna regija, stopnja prispevka EKSRP za Zahodno Slovenijo v skladu z 3.b točko 59. člena Uredbe 1305/2013/EU znaša 75 %.

Odstopanja

V skladu z 4.a točko 59. člena Uredbe 1305/2013/EU bo za ukrepe M01, M09, M16, M19 in podukrep M06.1 stopnja prispevka EKSRP 80 % za Vzhodno in Zahodno Slovenijo.

Za Tehnično pomoč se bo v skladu z 3. točko 51. člena Uredbe 1305/2013/EU uporabljala stopnja prispevka EKSRP za Vzhodno Slovenijo.

3. PREDHODNO VREDNOTENJE

3.1. Opis postopka, vključno s časovnim načrtom glavnih dogodkov in vmesnih poročil, ki se nanašajo na ključne faze razvoja programa za razvoj podeželja.

Ministrstvo za kmetijstvo in okolje (MKO) je 28. 9. 2012 objavilo javno naročilo za izdelavo predhodnega vrednotenja in celovite presoje vplivov na okolje PRP 2014–2020. Zbiranje ponudb za oba sklopa je potekalo do 7. 11. 2012. Za izvedbo predhodnega vrednotenja je bilo izbrano podjetje KPMG, poslovno svetovanje d.o.o., s podizvajalcem - podjetjem KPMG iz Budimpešte. Za celovito presojo vplivov na okolje je bilo izbrano podjetje OIKOS, svetovanje in razvoj, d.o.o., s podizvajalcem - podjetjem IntegraConsulting iz Prage. Pogodbi z izbranima izvajalcema sta bili podpisani februarja 2013.

Proces izdelave predhodnega vrednotenja in celovite presoje vplivov na okolje se je pričel marca 2013 s prvimi uvodnimi sestanki med MKO in obema skupinama izvajalcev vrednotenja ter predložitvijo uvodnih poglavij bodočega PRP 2014–2020 in drugih spremljajočih dokumentov, zlasti poročil o izvedenih vrednotenjih za PRP 2007–2013, izvajalcem vrednotenja. V aprilu in maju 2013 so potekale tudi delavnice in fokusne skupine z različnimi deležniki v povezavi s celovito presojo vplivov na okolje (»scoping«).

Prvi osnutek poročila o ugotovitvah predhodnega vrednotenja je MKO prejelo v sredini aprila 2013, drugi osnutek poročila konec junija 2013 in tretji osnutek 21. 10. 2013. Končno poročilo je bilo pripravljeno 23. 12. 2013. Glede na to, da sta v Program razvoja podeželja 2014–2020 naknadno vključena dva dodatna pod/ukrepa, M08 ter M07, je bilo potrebno izvesti dodatno predhodno vrednotenje.

Na področju celovite presoje vplivov na okolje je bilo Okoljsko poročilo in Dodatek za presojo sprejemljivosti pripravljeno 22. 8. 2013. V postopku celovite presoje vplivov na okolje je bilo dokumenta na podlagi pripomb mnenjedajalcev potrebno dopolniti. Dopolnjena dokumenta sta bila v ponoven postopek celovite presoje vplivov na okolje posredovana 24. 12. 2013. Okoljsko poročilo in dodatek za presojo sprejemljivosti je bilo na podlagi pripomb in mnenj mnenjedajalcev potrebno še enkrat dopolniti. Pred dopolnitvijo dokumentov so bili za različna področja (vode, narava in kultura) izvedeni usklajevalni sestanki. MKO je 15. 4. 2014 prejelo pozitivno mnenje o ustreznosti Okoljskega poročila in Dodatka za presojo sprejemljivosti. Javna razgrnitev Okoljskega poročila je potekala od 16. 4. do 16. 5. 2014.
V tem času je pisne pripombe podalo pet deležnikov. Vsem so bili posredovani pisni odgovori. Na podlagi pripomb je bilo dopolnjeno tudi Okoljsko poročilo. Postopek pridobitve odločbe za potrditev sprejemljivosti plana še poteka.

3.2. Strukturirana preglednica, ki vsebuje priporočila predhodnega vrednotenja in način, kako so bila obravnavana.

Naslov (ali sklic) priporočila	Kategorija priporočila	Datum
CLLD - sodelovanje med skladi	Drugo	18/11/2013
Dostopnost podeželja	Posebna priporočila za strateško presojo vplivov na okolje	01/04/2014
Finančni instrumenti	Vzpostavitev logike ukrepanja	09/12/2013
Geografska usmeritev določenih shem oziroma zahtev ukrepa M10	Posebna priporočila za strateško presojo vplivov na okolje	30/09/2013
Integrirano načrtovanje razvoja kmetije	Posebna priporočila za strateško presojo vplivov na okolje	20/08/2013
Izbira kazalnikov rezultata in vpliva ter oblikovanje postopka zbiranja podatkov	Določitev ciljev, porazdelitev dodeljenih finančnih sredstev	09/12/2013
Kompleksnost podatkov	Ureditve za izvajanje programa	09/12/2013
Merila za ohranjanje narave za izbor projektov pri ukrepih M16 in M19	Posebna priporočila za strateško presojo vplivov na okolje	20/08/2013
Merjenje integracije	Posebna priporočila za strateško presojo vplivov na okolje	20/08/2013
Mreža za podeželje	Ureditve za izvajanje programa	09/12/2013
Narava	Posebna priporočila za strateško presojo vplivov na okolje	01/07/2014
Narava (učinkovito izvajanje ukrepa M10)	Posebna priporočila za strateško presojo vplivov na okolje	01/03/2014
Navedba proračunov na ravni podukrepov	Določitev ciljev, porazdelitev dodeljenih finančnih sredstev	09/12/2013
Okoljska merila za izbor ponudnikov prenosa znanja in svetovalne storitve	Posebna priporočila za strateško presojo vplivov na okolje	20/08/2013
Okoljska merila za izbor projektov pri ukrepih M16 in M19	Posebna priporočila za strateško presojo vplivov na okolje	20/08/2013
Okoljska merila za izbor projektov pri ukrepih v naložbe v infrastrukturo	Posebna priporočila za strateško presojo vplivov na okolje	20/08/2013
Opredelitev posebnih kazalnikov vpliva	Določitev ciljev, porazdelitev	09/12/2013

	dodeljenih finančnih sredstev	
Opredeljenost pričakovanih rezultatov pri ukrepih	Vzpostavitev logike ukrepanja	28/06/2013
Pašni načrt za kmetije, vključene v ukrepe M10	Posebna priporočila za strateško presojo vplivov na okolje	20/08/2013
Promocija shem kakovosti	Posebna priporočila za strateško presojo vplivov na okolje	20/08/2013
Prostorski kriteriji za izbor projektov pri ukrepih v naložbe v infrastrukturo	Posebna priporočila za strateško presojo vplivov na okolje	20/08/2013
Prostorsko načrtovanje	Posebna priporočila za strateško presojo vplivov na okolje	20/08/2013
Razmejitve med skladi	Vzpostavitev logike ukrepanja	09/12/2013
Smernice v zvezi s kazalniki	Določitev ciljev, porazdelitev dodeljenih finančnih sredstev	09/12/2013
Spremljanje kakovosti storitev za izvajanje ukrepov za prilagoditev	Posebna priporočila za strateško presojo vplivov na okolje	20/08/2013
Ureditev eko-celic s pomočjo evropskih sredstev	Posebna priporočila za strateško presojo vplivov na okolje	30/09/2013
Usmerjeno usposabljanje	Posebna priporočila za strateško presojo vplivov na okolje	20/08/2013
Učinkovitejše izvajanje	Posebna priporočila za strateško presojo vplivov na okolje	20/08/2013
Učinkovito upravljanje	Posebna priporočila za strateško presojo vplivov na okolje	20/08/2013
Vključenost kulturne dediščine v PRP 2014–2020	Posebna priporočila za strateško presojo vplivov na okolje	30/09/2013
Vključitev plačil v okviru območij Natura 2000 (30. člen)	Posebna priporočila za strateško presojo vplivov na okolje	30/09/2013
Zanesljivost analize stanja in SWOT analize	Analiza SWOT, ocena potreb	09/12/2013
Zmanjšanje vpliva kmetij na vode	Posebna priporočila za strateško presojo vplivov na okolje	01/04/2014

3.2.1. CLLD - sodelovanje med skladi

Kategorija priporočila: Drugo

Datum: 18/11/2013

Tema: Lokalni razvoj

Opis priporočila

V povezavi z izpopolnitvijo sporazuma o partnerstvu predlagamo, naj se pripravi dokument, v katerem bodo opisane predvidene ureditve za sodelovanje med EKSRP in ESPR, vključno z odobritvijo lokalnih razvojnih strategij, financiranjem lokalnih akcijskih skupin ter spremljanjem in vrednotenjem izvajanja ukrepa M19.

Kako je bilo priporočilo obravnavano ali utemeljitev, zakaj se ni upoštevalo

Se upošteva.

Pripravljen bo skupni nacionalni predpis, ki bo določal skupne zahteve in posebnosti posameznega sklada, vključenega v skupni pristop CLLD.

OU, ki upravljajo sklade, bodo ustanovili Koordinacijski odbor CLLD, katerega naloga bo zagotavljanje sinergij in pretok informacij med vsemi skladi in organi, vključenimi v izvajanje CLLD. Odbor bo skrbel tudi za pripravo skupnega nacionalnega predpisa, ki bo temeljil na operativnih programih in bo podrobneje določil naloge, razmerja in odgovornosti vključenih skladov. V tem predpisu bodo podrobneje opredeljeni tudi pogoji in postopki za izbiro in potrditev SLR in LAS, obvezna poglavja SLR, finančne določbe in obveznosti v zvezi z izpolnjevanjem pogojev pristopa CLLD.

Naloga Koordinacijskega odbora CLLD bo tudi izbira SLR in LAS, ki bo temeljila na enotnem postopku ter skupnih merilih za izbor. Končno odločitev v povezavi z izborom SLR in LAS pa bodo sprejeli posamezni OU.

3.2.2. Dostopnost podeželja

Kategorija priporočila: Posebna priporočila za strateško presojo vplivov na okolje

Datum: 01/04/2014

Tema: Kvaliteta življenja

Opis priporočila

Dopustiti možnosti za projekte, usmerjene v razvoj trajnostnih oblik prevoza (ukrepa M16 in M19).

Kako je bilo priporočilo obravnavano ali utemeljitev, zakaj se ni upoštevalo

Se upošteva.

Pri ukrepu M16 so ti vidiki načeloma lahko vključeni.

O lokalnem razvoju odločajo lokalna partnerstva, ki morajo pripraviti SLR. V kolikor bodo lokalna partnerstva razvoj trajnostnih oblik prevoza prepoznala kot lokalno razvojno potrebo, se lahko v okviru ukrepa M19 financira tudi tovrstne operacije.

3.2.3. Finančni instrumenti

Kategorija priporočila: Vzpostavitev logike ukrepanja

Datum: 09/12/2013

Tema: Oblike podpore

Opis priporočila

Po določilih 37. člena Uredbe SSO se za potrebe uvedbe finančnega inženiringa izvede predhodna ocena, ki se zaključi, preden se organ upravljanja odloči, da bo finančnemu instrumentu dodelil prispevke iz Programa. Zato se priporoča tesno spremljanje med izvajanjem z ocenjevanjem učinkovitosti novih oblik podpore in odkrivanjem področij, na katerih je mogoče izvajanje izpopolniti.

Kako je bilo priporočilo obravnavano ali utemeljitev, zakaj se ni upoštevalo

Se upošteva.

Predhodna ocena je predpogoj za uvajanje finančnih instrumentov v PRP 2014–2020. OU bo na podlagi predhodne ocene pripravil ustrezne dopolnitve besedila pri posameznih ukrepih oziroma podukrepih.

3.2.4. Geografska usmeritev določenih shem oziroma zahtev ukrepa M10

Kategorija priporočila: Posebna priporočila za strateško presojo vplivov na okolje

Datum: 30/09/2013

Tema: Geografska usmeritev določenih shem oziroma zahtev ukrepa M10 v tista območja, ki so z vidika biotske raznovrstnosti oz. Nature 2000 najpomembnejša ali najbolj ranljiva

Opis priporočila

V preteklem obdobju je prišlo do razpršene izvedbe kmetijsko okoljsko podnebnih plačil, zaradi česar so bili učinki in rezultati manjši od pričakovanih. Zato je v novem programskem obdobju smiselno usmeriti izvajanje ukrepa M10 glede na sheme v tista območja, kjer so posamezne sheme oziroma zahteve najbolj potrebne in bodo prispevale k ohranjanju pomembnega oziroma ranljivega območja ohranjanja biotske raznovrstnosti.

Kako je bilo priporočilo obravnavano ali utemeljitev, zakaj se ni upoštevalo

Se upošteva.

Posamezne zahteve glede ravnanja za ohranjanje habitatov so geografsko opredeljene glede na značilnosti ekološko pomembnih območij in Natura območij in so opredeljene v ukrepu M10 ter v prilogi PRP 2014–2020.

3.2.5. Integrirano načrtovanje razvoja kmetije

Kategorija priporočila: Posebna priporočila za strateško presojo vplivov na okolje

Datum: 20/08/2013

Tema: Narava, kulturna dediščina, tla, vode

Opis priporočila

Načrt za razvoj kmetijskega gospodarstva in posameznih dejavnosti morajo biti usklajeni z naravovarstvenimi cilji in režimi (M02).

Če je kmetija na katerem od območij s posebnim varstvenim režimom (npr. Natura območja, zavarovana območja, vodovarstvena območja) ali območji tveganja (npr. erozija), morata biti tako Načrt za razvoj kmetijskega gospodarstva kakor tudi Načrt za vsako dejavnost usklajena z naravovarstvenimi cilji in režimi (npr. okoljski cilji Natura območij).

Kako je bilo priporočilo obravnavano ali utemeljitev, zakaj se ni upoštevalo

Se delno upošteva.

Pred vstopom v ukrep M10 ali ukrep M11 mora biti izdelan individualen Program aktivnosti kmetijskega gospodarstva, ki vključuje opis kmetijskega gospodarstva, določa katere operacije in zahteve se bodo izvajale na kmetijskem gospodarstvu, katere so posebnosti na kmetijskem gospodarstvu ipd. Če kmetijsko gospodarstvo leži na omenjenih območjih, bo tudi to navedeno v omenjenem Programu, kmetu pa bo ponujen možen nabor zahtev, ki se specifično nanašajo na ta območja. V okviru predhodnega usposabljanja, ki je predpogoj za vstop v ukrep M10, bodo kmetje o tem obveščeni in seznanjeni.

V primeru naložb morajo upravičenci vlogi predložiti vso ustrezno dokumentacijo, ki se zahteva po veljavni zakonodaji. Kmetijsko dejavnost po posameznih območjih, npr. vodovarstvenih območjih, že omejuje nacionalna zakonodaja. Prav tako se posegi v prostor presojajo po veljavni nacionalni zakonodaji.

3.2.6. Izbira kazalnikov rezultata in vpliva ter oblikovanje postopka zbiranja podatkov

Kategorija priporočila: Določitev ciljev, porazdelitev dodeljenih finančnih sredstev

Datum: 09/12/2013

Tema: Kazalniki rezultata in vpliva

Opis priporočila

Priporočamo izbiro ustreznih komplementarnih kazalnikov rezultata in vpliva za Program, opredelitev virov podatkov in ustrezno oblikovan prihodnji postopek zbiranja podatkov v skladu z načrtom vrednotenja ter želenim rezultatom vsakega programskega ukrepa in podukrepa.

Kako je bilo priporočilo obravnavano ali utemeljitev, zakaj se ni upoštevalo

Se upošteva.

OU bo pripravil Navodila Organa upravljanja za spremljanje in vrednotenje Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014–2020, kjer bo natančneje opredeljen nabor in postopek zbiranja podatkov, potrebnih za aktivnosti spremljanja, poročanja in vrednotenja PRP 2014–2020.

3.2.7. Kompleksnost podatkov

Kategorija priporočila: Ureditve za izvajanje programa

Datum: 09/12/2013

Tema: Sistem IT

Opis priporočila

Pri nadaljnjem razvoju sistema IT naj se upošteva, da bodo za dejavnosti spremljanja in vrednotenja potrebni kompleksni podatki, predvsem za kazalnike ciljev, rezultata in vpliva.

Kako je bilo priporočilo obravnavano ali utemeljitev, zakaj se ni upoštevalo

Se upošteva.

OU si bo prizadeval za izgradnjo in izboljšanje ustreznega IT sistema, izhajajoč tudi iz pridobljenih izkušenj in zaznanih pomanjkljivosti v programskem obdobju 2007–2013. Potrebni podatki za izračun ustreznih kazalnikov (kazalniki stanja, učinka, ciljev, rezultata in vpliva) bodo opredeljeni v Navodilih Organa upravljanja za spremljanje in vrednotenje Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014–2020.

3.2.8. Merila za ohranjanje narave za izbor projektov pri ukrepih M16 in M19

Kategorija priporočila: Posebna priporočila za strateško presojo vplivov na okolje

Datum: 20/08/2013

Tema: Varstvo narave

Opis priporočila

Posebno podporo je potrebno nameniti projektom, katerih proizvodnja poteka na naravovarstvenih področjih. Potrebno je dati prednost projektom, ki bodo prispevali k poenostavitvi postopkov za vstop v shemo kakovosti (M16, M19).

Kako je bilo priporočilo obravnavano ali utemeljitev, zakaj se ni upoštevalo

Se delno upošteva.

Poenostavitev postopkov za vstop v sheme kakovosti ni predmet omenjenih ukrepov.

Pri ukrepu M16 bodo merila natančneje opredeljena in uravnotežena skozi izvedbene predpise, naravovarstveni vidik bo upoštevan.

V okviru ukrepa M19 operacije izbira LAS na podlagi meril za izbor, ki jih v SLR opredeli lokalno partnerstvo v času priprave SLR. Vključitev predlaganega merila za izbor projektov je v pristojnosti LAS. OU pa je identificiral tematska področja ukrepanja, ki zajema tudi ohranjanje narave. Pričakuje se, da se bodo LAS skozi operacije, ki jih bodo izbrali za sofinanciranje, lotile reševanja tudi okoljsko naravnanih projektov in temu ustrezno izbrale merila za izbor.

3.2.9. Merjenje integracije

Kategorija priporočila: Posebna priporočila za strateško presojo vplivov na okolje

Datum: 20/08/2013

Tema: Narava

Opis priporočila

Povezava z ukrepom M02 za spodbujanje dostopa do ukrepa M11 in tistih shem iz ukrepa M10, ki so najbolj primerne za značilnosti prisotnih habitatnih tipov in vrst in jim tako dati priložnost za povečanje pozitivnega vpliva.

Kako je bilo priporočilo obravnavano ali utemeljitev, zakaj se ni upoštevalo

Se upošteva.

Zahtevane povezave med ukrepom, povezanim s svetovanjem (M02) in ukrepoma M10 in M11, so bile vzpostavljene. Kmetom, ki se bodo vključili v ukrep M10 ali M11, bo omogočen dostop do specializiranega individualnega svetovanja v povezavi z okoljevarstvenimi, naravovarstvenimi vsebinami in ekološkim kmetovanjem. Ravno na teh vsebinah so bili namreč zaznani največji primanjkljaji v znanju in osveščenosti.

Kmetje bodo morali koristiti storitev svetovanja najmanj enkrat v času trajanja obveznosti. Ta storitev bo

zanje brezplačna.

3.2.10. Mreža za podeželje

Kategorija priporočila: Ureditve za izvajanje programa

Datum: 09/12/2013

Tema: Človeški viri

Opis priporočila

Priporočamo, naj se razmisli o pregledu dodeljenih zmogljivosti za vrednotenje in aktivnosti NMP ter morebitnem njihovem stalnem ali začasnem povečanju. Ob tem je potrebno upoštevati zlasti obdobja z največjim obsegom dela pri vrednotenju Programa in promocijskih kampanjah NMP.

Kako je bilo priporočilo obravnavano ali utemeljitev, zakaj se ni upoštevalo

Se upošteva.

Nekatere aktivnosti nacionalne mreže za podeželje bo v bodoče prevzela Usmerjevalna skupina. Enako je predvideno tudi za aktivnosti vrednotenja. Naloge usmerjevalnih skupin bodo določene v sklepih o imenovanju članov usmerjevalne skupine.

3.2.11. Narava

Kategorija priporočila: Posebna priporočila za strateško presojo vplivov na okolje

Datum: 01/07/2014

Tema: Narava

Opis priporočila

Na podlagi pripomb iz javne razgrnitve je bilo predlagano, da se obdobje obrezovanja in redčenja mejic v obveznosti KRA1 podaljša na vsako 4. leto ter po 2 letih izvajanja ukrepa M10 preveri, kako veliko število prejemnikov je prevzelo to obveznost in kakšni so razlogi za morebitno majhno vključenost.

Kako je bilo priporočilo obravnavano ali utemeljitev, zakaj se ni upoštevalo

Se upošteva.

Upoštevano bo v okviru izvedbenih aktov.

3.2.12. Narava (učinkovito izvajanje ukrepa M10)

Kategorija priporočila: Posebna priporočila za strateško presojo vplivov na okolje

Datum: 01/03/2014

Tema:

Opis priporočila

Izvajanje ukrepa M10 naj bo oblikovano tako, da ne bo negativne konkurence med posameznimi »shemami« ali naborom zahtev ukrepa M10, ki bi izničevala dosežene rezultate in s tem zmanjšala možnost doseganja ciljev.

Kako je bilo priporočilo obravnavano ali utemeljitev, zakaj se ni upoštevalo

Se upošteva.

Oblikovani sta bili 2 shemi, ozko naravovarstvena shema 1. Gospodarjenje z naravovarstveno pomembnimi travišči za ohranjanje občutljivih habitatov in kvalifikacijskih vrst in širše zastavljena shema 2. Okolju prijazno gospodarjenje na travinju z živalmi, ki se izvaja izven omenjenih ožjih območij Nature 2000 in uveljavlja pristop »mehkega pogojevanja«. KMG, katerih travinje leži tudi na območjih, pomembnih z vidika biotske raznovrstnosti, si lahko shemo ukrepa M10 izberejo le, če hkrati na določenem deležu ali obsegu naravovarstveno pomembnih površin izvajajo tudi osnovne zahteve iz sheme 1. Izpostavil se je problem sheme 2. ukrepa M10, kjer lahko pričakujemo negativni vpliv v primerih, ko bi rezultati analize krme in računanja krmnih obrokov pokazali neprimerno sestavo krme in bi upravičenci zaradi nezmožnosti pridelave primerne krme na travinju pričeli travinje preoravati za pridelavo krmnih poljščin. Možnost takih negativnih vplivov je bila zmanjšana s pristopom »mehkega pogojevanja« in vključitvijo v ukrep M02. Kasneje je bil ukrep M10 spremenjen, tako da možnosti takega vpliva ni več.

3.2.13. Navedba proračunov na ravni podukrepov

Kategorija priporočila: Določitev ciljev, porazdelitev dodeljenih finančnih sredstev

Datum: 09/12/2013

Tema: Finančni načrt

Opis priporočila

Glede finančnega načrta, predlagamo, naj se razmisli o navedbi proračunov na ravni podukrepov (bodisi v razdelku 10 bodisi v opisih ukrepov). Te informacije so zaradi medsebojne povezanosti med prednostnimi področji, prednostnimi nalogami Programa, ukrepi, podukrepi in kazalniki ciljev, potrebne za oceno ciljev, vezanih na uspešnost, in ciljev iz načrta kazalnikov.

Kako je bilo priporočilo obravnavano ali utemeljitev, zakaj se ni upoštevalo

Se upošteva.

Navedba proračunov na ravni podukrepov je v PRP 2014–2020 razvidna v poglavju 11 Načrt kazalnikov. V poglavju 10 Finančni načrt razdelitev po podukrepih ni mogoča, ker SFC2014 ne dovoli take razdelitve. OU razpolaga tudi z internimi dokumenti, kjer je razdelitev sredstev natančno prikazana tudi po podukrepih.

3.2.14. Okoljska merila za izbor ponudnikov prenosa znanja in svetovalne storitve

Kategorija priporočila: Posebna priporočila za strateško presojo vplivov na okolje

Datum: 20/08/2013

Tema: Tla, vode, narava, kulturna dediščina

Opis priporočila

Dodatne točke za izbor izvajalcev dejavnosti prenosa znanja za zagotavljanje vsebin na področju varstva okolja (razen ukrepa M10).

Kako je bilo priporočilo obravnavano ali utemeljitev, zakaj se ni upoštevalo

Se delno upošteva.

Ustrezna kvalificiranost in reference izvajalcev usposabljanja in svetovanja so bile vključene med pogoje upravičenosti pri ukrepih 14. in 15. člena Uredbe 1305/2013/EU. Pri pripravi razpisne dokumentacije za posamezna javna naročila ukrepov iz 14. in 15. člena Uredbe 1305/2013/EU bomo predlagana merila smiselno upoštevali.

3.2.15. Okoljska merila za izbor projektov pri ukrepih M16 in M19

Kategorija priporočila: Posebna priporočila za strateško presojo vplivov na okolje

Datum: 20/08/2013

Tema: Tla, vode, narava, kulturna dediščina

Opis priporočila

Merila za izbor projektov in sodelovanja pri odobritvi lokalne razvojne strategije poudarek je treba nameniti projektom na temo varstva okolja - ohranjanje narave (npr. preskušanje varnostnih primerne metode kmetovanja narave, razvoj monitoringa), dejavnosti za zmanjšanje vpliva o vodah, učinkovita raba vode in varstvo vodnih virov, dejavnosti za preprečevanje erozije tal, pristopi k zmanjšanju dobavne verige, ohranjanje kulturne dediščine, itd. (M16, M19).

Kako je bilo priporočilo obravnavano ali utemeljitev, zakaj se ni upoštevalo

Se delno upošteva.

Pri ukrepu M16 je v PRP 2014–2020 pri merilih za izbor prioriteta dana projektom z naravovarstvenimi oz. okoljevarstvenim vidiki. Tudi operativne skupine EIP bodo zasledovale vidik trajnosti v kmetijstvu. Predviden je poseben sklop vsebin v okviru ukrepa M16, ki se nanašajo na skupinske pristope k varstvu okolja. Tudi ostali vidiki, omenjeni v priporočilu, bodo upoštevani.

V okviru ukrepa M19 operacije izbira LAS na podlagi meril za izbor, ki jih v SLR opredeli lokalno partnerstvo v času priprave SLR. Vključitev predlaganega merila za izbor projektov je v pristojnosti LAS. OU pa je identificiral tematska področja ukrepanja, ki zajema tudi varstvo okolja. Pričakuje se, da se bodo LAS skozi operacije, ki jih bodo izbrale za sofinanciranje, lotile reševanja tudi okoljsko naravnanih projektov in temu ustrezno izbrale merila za izbor.

3.2.16. Okoljska merila za izbor projektov pri ukrepih v naložbe v infrastrukturo

Kategorija priporočila: Posebna priporočila za strateško presojo vplivov na okolje

Datum: 20/08/2013

Tema: Tla, vode, narava, kulturna dediščina

Opis priporočila

Dodatni kriteriji točkovanja pri izboru naložb bi lahko bili:

• identifikacija pomembnih habitatov, pa tudi pomembnih rastlinskih in živalskih vrst in predlog aktivnosti za njihovo ohranjanje,

• naložbe v sanacijo obstoječe ureditve in njihov vpliv na tla in vode, še posebej na območju treh vodnih teles s slabim kemijskim stanjem,

• zagotavljanje učinkovite rabe vode in projektov odpadne vode za namakalne sisteme in namakanje,

• naložbe v učinkovito rabo vode,

• naložbe za zmanjšanje tveganja za nastajanje erozije,

• naložbe, ki bi vključevale obnovo kulturne dediščine v okviru obnove kmetijskih in drugih objektov;

• celovito načrtovanje razvoja kmetije v smeri trajnostnega kmetijstva,

• v primeru podpore za razvoj nekmetijske dejavnosti tisti projekti, ki vključujejo ohranjanje kulturne dediščine in kulturne krajine, ohranjanje narave in vodnih virov (npr. v okviru turistične dejavnosti).

Kako je bilo priporočilo obravnavano ali utemeljitev, zakaj se ni upoštevalo

Se upošteva.

V primeru dodeljevanja podpor za razvoj nekmetijskih dejavnosti smo priporočilo upoštevali na način, da so investicije v dejavnosti, povezane z naravno in kulturno dediščino, že same po sebi opredeljene kot prednostne dejavnosti pri tem ukrepu.

Kar zadeva investicije v osnovna sredstva, pa so okoljevarstveni in prostorski (geografski) vidiki sestavni del meril za izbor pri vseh podukrepih oziroma tipih operacije. Prav tako so bile opredeljene naložbe oz. vrste naložb, ki prispevajo k doseganju horizontalnih ciljev po Uredbi 1305/2013/EU (okolje, inovacije, podnebne spremembe). Način spodbujanja teh investicij bo opredeljen v izvedbenih predpisih in javnih razpisih. Upravičenec bo moral v poslovnem načrtu oz. s projektno dokumentacijo te vidike predstaviti in utemeljiti. Hkrati pa je pri izvedbi del zavezan k upoštevanju vse področne zakonodaje, med drugim tudi zakonodaje, vezane na graditev objektov, varovanje voda, okolja in narave.

3.2.17. Opredelitev posebnih kazalnikov vpliva

Kategorija priporočila: Določitev ciljev, porazdelitev dodeljenih finančnih sredstev

Datum: 09/12/2013

Tema: Kazalniki učinka

Opis priporočila

Priporočljivo je opredeliti posebne kazalnike učinka za Program, vezane na povratno podporo po 18., 20. in 27. členu, ki bi kazali uspešnost Programa (npr. »število kmetijskih gospodarstev, ki prejemajo posojila«, »vrednost posojil, ki so jih prejela kmetijska gospodarstva«, »vrednost posojil z garancijami PRP« itd.).

Kako je bilo priporočilo obravnavano ali utemeljitev, zakaj se ni upoštevalo

Se upošteva.

OU namerava v primeru izvajanja finančnih instrumentov vzpostaviti sistem spremljanja po posameznih členih, tudi preko vzpostavitve določenih kazalnikov učinka. Ta sistem bo opisan v Navodilih Organa upravljanja za spremljanje in vrednotenje Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014–2020.

3.2.18. Opredeljenost pričakovanih rezultatov pri ukrepih

Kategorija priporočila: Vzpostavitev logike ukrepanja

Datum: 28/06/2013

Tema: Intervencijska logika izbranih ukrepov

Opis priporočila

Predlagamo, naj OU izrecno opredeli pričakovane rezultate v kratkem opisu vsakega ukrepa in podukrepa. Ti bodo oporna točka za poznejši izbor kazalnikov rezultata in vpliva ter za naknadno vrednotenje učinkovitosti ukrepov.

Kako je bilo priporočilo obravnavano ali utemeljitev, zakaj se ni upoštevalo

Se delno upošteva.

V intervencijski logiki, na kateri temelji strategija v poglavjih 5.1 in 5.2, je OU smiselno upošteval tudi kazalnike iz načrta kazalnikov, kot izhaja iz priporočil EK za pripravo navedenih poglavij.

Pri posameznih ukrepih pričakovanih rezultatov nismo opredeljevali, saj so ti kazalniki vključeni v načrt kazalnikov, ki je spremljajoč del strategije. Pri pripravi besedila ukrepov smo izhajali iz navodil EK in iz strukturiranosti poglavij PRP 2014–2020.

Kazalniki rezultata kot tudi drugi kazalniki (npr. učinka) so na ravni EU poenoteni in strukturirani za vse države članice. Na predpisani način bo uspešnost in učinkovitost posameznih ukrepov spremljal tudi OU.

3.2.19. Pašni načrt za kmetije, vključene v ukrepe M10

Kategorija priporočila: Posebna priporočila za strateško presojo vplivov na okolje

Datum: 20/08/2013

Tema: Ohranjanje ekosistema kmetijske krajine

Opis priporočila

Pašni načrt mora upoštevati značilnosti in naravovarstvene vrednosti za travinje (ukrepa M04, M06).

Kako je bilo priporočilo obravnavano ali utemeljitev, zakaj se ni upoštevalo

Se upošteva.

Upoštevano bo v sklopu izvedbenega akta.

3.2.20. Promocija shem kakovosti

Kategorija priporočila: Posebna priporočila za strateško presojo vplivov na okolje

Datum: 20/08/2013

Tema: Prebivalstvo in zdravje ljudi, tla, vode (učinkovitejše izvajanje)

Opis priporočila

Izvajanje promocije shem kakovosti za proizvajalce, kot tudi za širšo ciljno skupino, torej uporabnike teh proizvodov, da bi povečali povpraševanje po teh izdelkih (ukrepi M03, M01, M02, M09, M16).

Kako je bilo priporočilo obravnavano ali utemeljitev, zakaj se ni upoštevalo

Se upošteva.

Promocija shem kakovosti bo možna preko ukrepov M03 in ukrep M16, v okviru katerih se lahko podpre promocija kratkih oskrbnih verig in lokalnih trgov.

V okviru ukrepov M01 in M02 bodo prednostno podprta usposabljanja za ukrepe M14, M10 in M11.

3.2.21. Prostorski kriteriji za izbor projektov pri ukrepih v naložbe v infrastrukturo

Kategorija priporočila: Posebna priporočila za strateško presojo vplivov na okolje

Datum: 20/08/2013

Tema: Prostorsko načrtovanje vpliva na vode

Opis priporočila

Merila za izbor projektov se lahko osredotočijo na območja treh vodnih teles s slabim stanjem, da se doseže večji vpliv podzemne vode (ukrepa M04, M06).

Kako je bilo priporočilo obravnavano ali utemeljitev, zakaj se ni upoštevalo

Se upošteva.

Merila za izbor bodo prilagojena upoštevajoč 49. člen Uredbe 1305/2013/EU.

3.2.22. Prostorsko načrtovanje

Kategorija priporočila: Posebna priporočila za strateško presojo vplivov na okolje

Datum: 20/08/2013

Tema: Vode

Opis priporočila

Priprava podrobnih smernic (podobne tistim za biotsko raznovrstnost) in izbira lokacij, kjer so sheme v glavnem namenjene zaščiti vodnih virov – na treh prednostnih področjih vodnih teles s slabim kemijskim stanjem (ukrep M10).

Kako je bilo priporočilo obravnavano ali utemeljitev, zakaj se ni upoštevalo

Se delno upošteva.

V splošnem opisu ukrepa M10 je navedeno, da bodo podpore ciljno usmerjene tudi na območja, ki so problematična z vidika onesnaževanja kmetijskega izvora (prispevna območja vodnih teles površinskih voda in vodnih teles podzemne vode iz Načrta upravljanja voda, na katerih ne bodo doseženi cilji iz Okvirne direktive o vodah). Za ta območja je oblikovana tudi posebna operacija znotraj ukrepa M10 Varovanje vodnih virov.

3.2.23. Razmejitve med skladi

Kategorija priporočila: Vzpostavitev logike ukrepanja

Datum: 09/12/2013

Tema: Zunanja usklajenost

Opis priporočila

Predlagamo dodatno razjasnitev razmejitve podpore iz EKSRP in podpore na podlagi OP za kohezijsko politiko, zlasti v povezavi z razvojnimi projekti (po 18(1)b. členu), z namenom spodbuditi sinergije in preprečiti dvojno financiranje, ter v zvezi z izgradnjo cestne infrastrukture (po 18(1)c. členu), tj. izključitev razvoja gozdne infrastrukture iz tovrstne podpore na podlagi OP.

Kako je bilo priporočilo obravnavano ali utemeljitev, zakaj se ni upoštevalo

Se delno upošteva.

V poglavju 5.1 in 5.2, ki opredelita strategijo ob upoštevanju intervencijske logike, je bil skladno z navodili EK poudarek namenjen tudi zagotovitvi zunanje usklajenosti z ESI skladi.

Specifično teh dveh področij investiranja nismo izpostavljali v intervencijski logiki, saj glede na razmejitev z drugimi ESI skladi, omenjeni področji pri ostalih ESI skladih investiranja ne bosta upravičeni.

3.2.24. Smernice v zvezi s kazalniki

Kategorija priporočila: Določitev ciljev, porazdelitev dodeljenih finančnih sredstev

Datum: 09/12/2013

Tema: Kazalniki ciljev

Opis priporočila

Da bi preprečili morebitne težave pri izračunih kazalnikov ciljev, predlagamo pripravo »smernic v zvezi s kazalniki« za notranjo uporabo s praktičnimi navodili glede sistema kazalnikov in prikazom, kako porazdeliti vrednosti, ocenjene na ravni podukrepov, med različnimi programiranimi prednostnimi področji.

Kako je bilo priporočilo obravnavano ali utemeljitev, zakaj se ni upoštevalo

Se upošteva.

OU bo za interne potrebe pripravil posebne Tehnične liste kazalnikov z opredelitvijo vseh kazalnikov in njihovo razlago, ki bodo priloga Navodil Organa upravljanja za spremljanje in vrednotenje Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014–2020.

3.2.25. Spremljanje kakovosti storitev za izvajanje ukrepov za prilagoditev

Kategorija priporočila: Posebna priporočila za strateško presojo vplivov na okolje

Datum: 20/08/2013

Tema: Prenos znanja in krepitev zmogljivosti

Opis priporočila

Predvideni pespektivi, ki bi ju bilo potrebno upoštevati pri spremljanju kakovosti prenosa znanja:

• kvantitativna (s primerjanjem in analiziranjem podatkov, ki jih zbere AKTRP ter z vrednotenjem) ter

• kvalitativna (v smislu zadovoljstva udeležencev).

(M01)

Kako je bilo priporočilo obravnavano ali utemeljitev, zakaj se ni upoštevalo

Se upošteva.

Oba vidika bosta upoštevana. Pred izborom izvajalcev usposabljanj bodo potekala ocenjevanja vsebin programov (kvantitativno spremljanje). Zadovoljstvo udeležencev usposabljanj bo preverjeno z anketami (kvalitativno spremljanje).

3.2.26. Ureditev eko-celic s pomočjo evropskih sredstev

Kategorija priporočila: Posebna priporočila za strateško presojo vplivov na okolje

Datum: 30/09/2013

Tema: Ohranjanje gozdov

Opis priporočila

Upadanje določenih kazalnikov, zlasti biotske raznovrstnosti, kaže, da se stanje gozdov slabša. Nadaljnje odpiranje gozdov za gospodarsko rabo in fragmentacija z gozdnimi prometnicami lahko pripomorejo k nadaljevanju tega trenda. Za urejanje ekocelic in podobne ukrepe, ki bi pomagali preprečiti slabšanje stanja, so namenjena nacionalna sredstva, a jih je premalo. Vključitev gozdarsko-okoljskih in podnebnih storitev ter ohranjanja gozdov bi omogočila izvajanje ukrepov, ki so nujno potrebni za zaustavitev slabšanja stanja, in pripomogla k osveščenemu delovanju lastnikov gozdov.

Kako je bilo priporočilo obravnavano ali utemeljitev, zakaj se ni upoštevalo

Se ne upošteva.

Dosežen je bil dogovor znotraj ministrstva, da se bo v obdobju izvajanja PRP 2014–2020 prednostno izvajalo ukrepe za ohranjanje biotske raznovrstnosti v državnih gozdovih, za ohranjanje nekaterih specifičnih vrst, na katere bi lahko ukrepi PRP 2014–2020 negativno vplivali, pa se bodo zagotovila sredstva iz Nacionalne sheme za približno 600 ha ukrepov (ureditev ekocelic).

3.2.27. Usmerjeno usposabljanje

Kategorija priporočila: Posebna priporočila za strateško presojo vplivov na okolje

Datum: 20/08/2013

Tema: Narava, tla, vode

Opis priporočila

Zagotoviti določene okoljske in naravovarstvene vsebine v usposabljanjih in vključiti tudi druge interesne skupine iz vseh področij varstva okolja (ukrepa M01, M02).

Kako je bilo priporočilo obravnavano ali utemeljitev, zakaj se ni upoštevalo

Se upošteva.

Okoljevarstvene in tudi naravovarstvene vsebine, povezane z ukrepom M10, bodo vključene v podpore za usposabljanje in svetovanje (ukrepa M01, M02).

Pri izvajanju svetovanja in usposabljanja na navedenih področjih bo zahtevana ustrezna kvalificiranost izvajalca.

Prav tako se ti vidiki odražajo med merili za izbor pri posameznih ukrepih.

3.2.28. Učinkovitejše izvajanje

Kategorija priporočila: Posebna priporočila za strateško presojo vplivov na okolje

Datum: 20/08/2013

Tema: Svetovanje za zmanjšanje vplivana vode

Opis priporočila

Na določenih problematičnih območjih, kjer površinske vode in podzemne vode ne izpolnjujejo ciljev okvirne direktive o vodah, bi morala biti prednostna naloga svetovanje za zmanjšanje vpliva na vode (ukrep M02).

Kako je bilo priporočilo obravnavano ali utemeljitev, zakaj se ni upoštevalo

Se upošteva.

Z namenom boljšega, učinkovitejšega in k rezultatom usmerjenega izvajanja ukrepa M10 bodo z ukrepom povezane vsebine vključene tudi v podpore za svetovanje (ukrep M02).

3.2.29. Učinkovito upravljanje

Kategorija priporočila: Posebna priporočila za strateško presojo vplivov na okolje

Datum: 20/08/2013

Tema: Narava, kulturna dediščina, tla, vode

Opis priporočila

Spodbujanje organizacij na področju ohranjanja narave, kulturne dediščine in varstva okolja, ki lahko sodelujejo pri teh projektih (M16). Subjekti (organizacije) bi morali sodelovati pri skupnih projektih za spodbujanje operaterjev na področju ohranjanja narave, kulturne dediščine in varstva okolja, na primer: zavarovana območja, organizacije, ki se ukvarjajo z varstvom kulturne dediščine in kulturne krajine, upravljanje z vodo, itd.

Kako je bilo priporočilo obravnavano ali utemeljitev, zakaj se ni upoštevalo

Se upošteva. Okoljevarstvene in naravovarstvene vsebine so vključene v ukrep M16. Prav tako se ti vidiki odražajo skozi merila za izbor pri številnih ukrepih PRP 2014–2020. Aktivnosti v povezavi s kulturno dediščino so lahko predmet projektov lokalnih akcijskih skupin (M19) ali pa nekmetijskih dejavnosti v okviru ukrepa M06.

3.2.30. Vključenost kulturne dediščine v PRP 2014–2020

Kategorija priporočila: Posebna priporočila za strateško presojo vplivov na okolje

Datum: 30/09/2013

Tema: Ohranjanje kulturne dediščine

Opis priporočila

Vključenost kulturne dediščine v ukrepe M01, M02 in M16.

Kako je bilo priporočilo obravnavano ali utemeljitev, zakaj se ni upoštevalo

Se delno upošteva. Ukrepa M01 in M02 se kulturne dediščine dotikata zlasti v povezavi z ukrepom M10, in sicer segmentu sheme M10, ki se nanaša na ohranjanja krajine (preko zahtev za ohranjanje mejic, vzdrževanje trajnih travnikov, košnjo strmih in grbinastih travnikov, obdelavo strmih vinogradov, ohranjanje visokodebelnih travniških sadovnjakov itd.). Oba ukrepa, vezana na prenos znanja in svetovanje, bosta v vsebinskem smislu tu kmetom nudila ustrezno podporo. Načrtovana pa je večja usmeritev LAS v okviru pristopa LEADER v ohranjanje kulturne dediščine.

3.2.31. Vključitev plačil v okviru območij Natura 2000 (30. člen)

Kategorija priporočila: Posebna priporočila za strateško presojo vplivov na okolje

Datum: 30/09/2013

Tema: Plačila v okviru območij Natura 2000

Opis priporočila

Plačila v okviru območij Natura 2000 bi olajšala kmetovanje v Natura območjih glede na omejitve zaradi zahtev za posamezno Natura območje, ki presegajo načelo dobrega kmetijskega in okoljskega delovanja.

Kako je bilo priporočilo obravnavano ali utemeljitev, zakaj se ni upoštevalo

Ni upoštevano.

Po zagotovilih pripravljavca PRP 2014–2020 bi bili za to potrebni posamezni načrti upravljanja za posamezno Natura 2000 območje s prostorsko zelo natančno določenimi ukrepi upravljanja, v Sloveniji pa se upravljanje Natura 2000 izvaja s celovitim programom.

3.2.32. Zanesljivost analize stanja in SWOT analize

Kategorija priporočila: Analiza SWOT, ocena potreb

Datum: 09/12/2013

Tema: Posodobitev SWOT analize

Opis priporočila

V primeru nadaljnjih sprememb osnutka PRP 2014–2020 predlagamo, naj OU posodobi dokument z enako temeljito metodo, kot jo je uporabljal do zdaj, pri tem pa uporabi navzkrižne kontrole za zagotovitev kontinuitete analize stanja, SWOT analize in ocene potreb.

Kako je bilo priporočilo obravnavano ali utemeljitev, zakaj se ni upoštevalo

Se upošteva.

OU je SWOT analizo in oceno potreb bistveno poglobil, nadgradil in jo posodobil, tako da na celovit način odraža značilnosti programskega območja.

3.2.33. Zmanjšanje vpliva kmetij na vode

Kategorija priporočila: Posebna priporočila za strateško presojo vplivov na okolje

Datum: 01/04/2014

Tema: Vode

Opis priporočila

Vključenost naravovarstvenih vsebin in vsebin za varstvo vodnih virov in uresničevanje Nitratne direktive v ukrepe M01, M02 in M16.

Kako je bilo priporočilo obravnavano ali utemeljitev, zakaj se ni upoštevalo

Se upošteva.

Upravičenci, vključeni v naravovarstvene sheme in sheme za varstvo vodnih virov ukrepa M10, bodo morali obiskovati usposabljanja na to temo, upravičeni pa bodo tudi do ciljnega svetovanja za njihovo kmetijo. Izvajanje ukrepa M16 naj bi s tematskimi razpisi za pilotne projekte usmerili v območja, ključna za ohranjanje narave in varstvo vodnih virov.

3.3. Poročilo o predhodnem vrednotenju

Glej priložene dokumente

4. ANALIZA SWOT IN OPREDELITEV POTREB

4.1. Analiza SWOT

4.1.1. Celovit splošni opis sedanjega stanja programskega področja, ki temelji na skupnih kazalnikih stanja in kazalnikih stanja za posamezne programe ter drugih opisnih posodobljenih informacijah

FIZIČNO-GEOGRAFSKE ZNAČILNOSTI

Geografske značilnosti

Slovenski prostor je prepoznaven po veliki reliefni razgibanosti, raznovrstni kulturni dediščini ter bogatih in raznolikih naravnih vrednotah. Skoraj 90 % površine leži na nadmorski višini nad 300 m, ravninska območja v obliki sklenjenih dolin in kotlin pa predstavljajo le slabih 20 % vsega ozemlja. Posledice pestrih naravnih razmer neposredno vplivajo na razpršeno poselitev in veliko število majhnih naselij. Območja z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost (OMD) pokrivajo kar 86,3 % celotnega ozemlja države, od tega kar 72,4 % predstavljajo hribovsko gorska območja.

Narava

Območja Natura 2000 zajemajo 37,9 % površine Slovenije, od tega okoli 70,7 % predstavljajo gozdovi. Od negozdnih površin je v omrežju Natura 2000 približno 21,3 % kmetijskih zemljišč v uporabi (KZU). **Območja zavarovane narave** pokrivajo 12,6 % površine države. Trenutno je v Sloveniji 1 narodni park, 3 regijski parki, 44 krajinskih parkov, 1 strogi naravni rezervat, 54 naravnih rezervatov in 1.276 naravnih spomenikov, spomenikov oblikovane narave ali naravnih znamenitosti, ki so zavarovani z državnimi ali občinskimi akti. Zavarovana območja se deloma prekrivajo z varstvenimi območji Natura 2000. Zavzemajo manjšo površino kot območja Nature 2000, imajo pa višjo stopnjo organiziranosti z določenimi upravljavci.

Kmetijstvo v **območjih z visoko naravno vrednostjo** ob ustreznih tehnoloških rešitvah lahko zagotavlja ustrezno raven biološke raznovrstnosti. Ekstenzivni načini gospodarjenja omogočajo ohranjanje pestrosti vrst in habitatov, s tem pa tudi enkratne krajine z bogato kulturno in naravno dediščino. Večina kmetijskih območij z visoko naravno vrednostjo je v zahodni in južni Sloveniji, pri čemer so v ospredju zlasti območja v gričevnatem, hribovskem in gorskem svetu. Po oceni, ki je bila v Sloveniji narejena na osnovi podatkov o rabi zemljišč CORINE (2000) in podatkov o zajemu rabe kmetijskih zemljišč (primerljivo na leto 2000), se v kmetijskih območij visoke naravne vrednosti nahaja med 60 in 80 % vseh kmetijskih zemljišč v uporabi.

Biotska raznovrstnost

Za Slovenijo je značilna izredno pestra in sorazmerno dobro ohranjena narava. Tako velika biotska raznovrstnost je predvsem posledica konvergence različnih vrst podnebja, geološke strukture ter velikih višinskih razlik, v veliki meri pa je povezana tudi s tradicionalno kmetijsko rabo. Ocenjuje se, da je okrog 60 % okolja naravnega ali polnaravnega, vključno s krajinami in površinami, s katerimi se je v preteklosti gospodarilo tradicionalno in kjer so bile dejavnosti že dolgo opuščene.

V slovenskem prostoru so se razvile tudi številne avtohtone in tradicionalne sorte kmetijskih rastlin in pasme domačih živali, ki prispevajo k večji biotski (genski) raznovrstnosti in so optimalno prilagojene specifičnim lokalnim okoljskim razmeram.

Glede na Poročilo o stanju ohranjenosti vrst in habitatnih tipov po 17. členu Direktive o habitatih za leto 2013 ima v Sloveniji 43 % evropsko pomembnih habitatnih tipov stanje ohranjenosti ocenjeno kot ugodno

(38 od 89 habitatnih tipov). To je 1 % manj kot leta 2008. Najbolje ohranjeni so morski, obalni in priobalni habitatni tipi in habitatni tipi grmišč in goličav. Najbolj ranljivi so habitatni tipi iz skupin sladkih voda, barij in močvirij, na katere vpliva neprimerno urejanje vodotokov, spreminjanje vodnega režima, onesnaževanje, neprimerna raba vode, struge vodotokov in drugih elementov vodnih teles, urbanizacija in naseljevanje invazivnih vrst. Druga skupina habitatnih tipov, ki ima prav tako slabo stanje ohranjenosti, so habitatni tipi travišč. V dobrem stanju jih je 28 %, v slabem stanju ohranjenosti pa 47 % habitatnih tipov travišč. Intenzifikacija kmetijstva na eni in opuščanje rabe na drugi strani sta glavna dejavnika, ki vplivata na stanje ohranjenosti traviščnih habitatnih tipov. Glede na leto 2008 se je poslabšalo tudi stanje gozdnih habitatnih tipov, kar je med drugim posledica urbanizacije in spremembe vodnega režima in regulacije, fragmentacije, prevelike populacijske gostote divjadi, peskokopov in kamnolomov, požarov in podnebnih sprememb (suše, zviševanje temperature), pa tudi uporabe neprimernih gozdarskih tehnik. Od skupno 17 gozdnih habitatnih tipov jih je v ugodnem stanju le 29 %. Med gozdnimi habitati so slabše ohranjeni predvsem manjšinski gozdni habitatni tipi npr. barjanski gozdovi in različni tipi obrečnih gozdov. Na te gozdne habitatne tipe negativno vplivajo tudi aktivnosti na področju voda in kmetijstva. Stanje Ilirskih bukovih gozdov, ki prostorsko pokrivajo največje površine gozdnega prostora, je ugodno. Stanje bukovih gozdov (Luzulo Fagetum) je neugodno (zaradi preteklih praks), vendar se zaradi primernega gospodarjenja z gozdovi izboljšuje.

Na področju ohranjenosti evropsko pomembnih vrst v RS podatki kažejo, da ugodno stanje ohranjenosti velja za 29 % vrst (95 od 331 vrst), kar je 9 % več kot leta 2008. Glavni vzrok neugodnega stanja ohranjenosti vrst v RS je izginjanje habitatov vrst, ki jih z netrajnostnim gospodarjenjem in posegi v prostor povzroča človek. Zaradi velikih pritiskov urbanizacije in netrajnostnega razvoja na habitate ekstenzivne kmetijske krajine in celinskih voda je stanje ohranjenosti najslabše pri vrstah iz skupine členonožcev (rakov, metuljev, hroščev in kačjih pastirjev). Tudi smer razvoja za te vrste ni ugodna. Ugodno stanje ohranjenosti imajo predvsem vrste iz skupine praprotnice in semenke, kjer ima ugodno stanje ohranjenosti vrst več kot polovica vrst. Številne od teh vrst so vezane na gozdne habitatne tipe, ki so večinoma dobro ohranjeni.

Ocenjeno je, da kmetijstvo in antropogeno spreminjanje vodnih ekosistemov najbolj vplivata tako na stanje ohranjenosti vrst kot tudi habitatnih tipov. V tem okviru so najbolj izpostavljeni traviščni in sladkovodni habitatni tipi, zato bi zlasti na teh območjih bilo potrebno ukrepati.

Kmetijstvo ima pomemben vpliv tudi na stanje populacij ptic kmetijske krajine in generalistov. Značilne ptice kmetijske krajine so odvisne od ekstenzivnih oblik kmetovanja in njihove populacije se večinoma zmanjšujejo zaradi intenzifikacije kmetijstva. Slovenski indeks ptic kmetijske krajine za leto 2013 je znašal 78,4 % (glede na leto 2008), kar je slabše (za 5,8 %) od leta 2012. Indeks zajema 29 značilnih vrst ptic slovenske kmetijske krajine. Indeks habitatno nezahtevnih vrst (generalistov) znaša za enako obdobje 85,0 %, indeks travniških vrst pa 67,2 %. Del upada v letu 2013 je bil verjetno pogojen z dolgo zimo. Podoben indeks kot travniške vrste imajo tudi gozdne vrste v kmetijski krajini (67,1 %) in vrste mejic (71,9 %). Še posebej zaskrbljujoči so negativni trendi travniških vrst ptic (npr. repaljščice, poljskega škrjanca, velikega strnada), ki kažejo na slabšanje pogojev v njihovih habitatih in zmanjševanje teh habitatov. Enako kažejo tudi trendi vrst na posebnih območjih varstva, predvsem kosca; njegova populacija upada že vse od leta 1999 (vir: DOPPS, 2013) (glej Tabelo: Seznam ptic in njihovih habitatov - neugodno stanje).

Upravljanje z gozdnimi habitatnimi tipi in vrstami temelji na gozdno-gospodarskih načrtih za gozdnogospodarske enote, ki na območjih Natura 2000 vključujejo naravovarstvene smernice ZRSVN. Analiza rezultatov kaže, da sistem dobro deluje predvsem pri kvalifikacijskih vrstah z manj specifičnimi ekološkimi zahtevami in habitatnih tipih, ki prostorsko pokrivajo večje površine. V prihodnje bo potrebno več poudarka nameniti ukrepom kot so puščanje mrtve mase in habitatnega drevja, dopolnitve mreže rezervatov in ekocelic ter drugim specifičnim ukrepom za izboljšanje stanja kvalifikacijskih vrst in

habitatnih tipov, ki imajo slabše stanje ohranjenosti.

Kakovost voda in raba vode

Površinske vode Slovenije deli razvodnica na dve vodni območji: vodno območje Donave in vodno območje Jadranskega morja. Na obeh vodnih območjih je bilo določenih 155 vodnih teles površinskih voda.

Kemijsko stanje površinskih voda: Vse celinske vode (reke in jezera) imajo dobro kemijsko stanje, saj je obremenjenost s prednostnimi snovmi majhna. Dobrega kemijskega stanja površinskih voda od skupaj 155 vodnih teles (VT) ne dosega 5 VT morja (3,2 %). Le-ta imajo slabo kemijsko stanje zaradi tributilkositrovih spojin. Dobro kemijsko stanje ima 149 VT površinskih voda (96,1 %), eno VT pa ni ocenjeno.

Ekološko stanje površinskih voda: Na podlagi ocene stanja za Načrt upravljanja voda Agencije Republike Slovenije za okolje dobrega ekološkega stanja ni dosegalo 59 VT (38,1 %), od tega sta bili dve VT (1,3 %) razvrščeni v zelo slabo stanje, sedem (4,5 %) v slabo in 41 (26,5 %) v zmerno ekološko stanje. 9 VT (5,8 %) ne dosega dobrega ekološkega potenciala. Razlogi za nedoseganje ciljev vodne direktive 2000/60/ES so bili preobremenjenost z organsko maso, hidromorfološka obremenjenost in obremenjenost s hranili. V zelo dobro ekološko stanje je razvrščenih 7,1 %, v dobro ekološko stanje pa 44,5 % VT. 10, 3 % VT ni ocenjenih (zadrževalniki, Škocjanski zatok, umetna vodna telesa, za katere še ni razvita metoda ocenjevanja).

Kemijsko stanje podzemnih voda: Na kakovost podzemne vode vpliva ranljivost vodonosnikov ter dejavnosti, ki potekajo na zemeljskem površju. V ravninskih rečnih dolinah, kjer prevladujejo vodonosniki z medzrnsko poroznostjo, so idealni pogoji za kmetijstvo, razvita pa je tudi industrija in različne obrtne dejavnosti. To se odraža tudi na vsebnosti nitratov v podzemni vodi.

Slovenija je razdeljena na 21 VT podzemne vode. V obdobju 2009–2013 je 18 VT (85,7 %) dosegalo dobro kemijsko stanje. Slabo kemijsko stanje je bilo ugotovljeno v 3 VT (14,3 %). Najbolj obremenjena VT so Savinjska kotlina, Dravska kotlina in Murska kotlina. Vzrok za nedoseganje dobrega kemijskega stanja v vseh VT je povišana vsebnost nitratov, v Dravski kotlini je vzrok še vedno povišana vsebnost atrazina.

Povprečne letne vrednosti nitrata v vodnih telesih z aluvialnimi vodonosniki, ki so najbolj obremenjeni z nitrati, v obdobju od leta 1998 do leta 2013 kažejo statistično značilne trende upadanja vsebnosti nitratov na vodnih telesih Savinjske, Dravske in Murske kotline. Na ostalih vodnih telesih upadanja vsebnosti nitratov niso statistično značilna. Tako rezultati državnega monitoringa podzemne vode lahko vsaj na nekaterih vodnih telesih potrjujejo pozitivne učinke, ki bi bili lahko posledica ukrepov za zniževanje vnosa dušika v tla.

Vplivi kmetijstva na hidromorfologijo in vodno okolje: Kmetijstvo ima pomemben vpliv na stanje voda. Problematično je točkovno in razpršeno onesnaževanje iz kmetijstva, ki nastaja zaradi neustrezne (nepravilne ali prekomerne) uporabe živinskih gnojil (gnoj in gnojnica ter gnojevka) oziroma mineralnih gnojil (dušik in fosfor) ali neustrezne rabe drugih organskih gnojil (digestat, kompost, blato iz komunalnih čistilnih naprav). Navedeno je v kombinaciji z neprimernim urejanjem kmetijskih zemljišč ob vodotokih (odstranjevanje obrežne vegetacije, neprimerno namakanje ipd.) in v kombinaciji z naravnimi danostmi (tla, padavine, itd.) velikokrat vzrok za slabo stanje voda.

Intenzivno kmetijstvo je hkrati tudi vir hidromorfoloških obremenitev, ki jih povzroča z odvzemom vode in gradnjo zadrževalnikov za potrebe namakanja, intenzifikacijo rabe zemljišč v obrežnem pasu. Z namenom zmanjševanja tovrstnih obremenitev zakonska ureditev investitorjem nalaga pridobitev ustreznih okoljevarstvenih dovoljenj v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo okolja, in druga predpisana soglasja ali dovoljenja pristojnih organov skladno z Zakonom o kmetijskih zemljiščih (Uradni list RS, št. 71/11-UPB2 z

vsemi spremembami) in Zakonom o vodah (Uradni list RS, št. 67/02 z vsemi spremembami). Za posege v prostor, ki bi lahko trajno ali začasno vplivali na vodni režim ali stanje voda (kamor sodijo tudi hidromelioracije), je obvezna pridobitev vodnega soglasja. Za odvzem vode pa je potrebno pridobiti vodno dovoljenje. Vodno dovoljenje izda Agencija Republike Slovenije za okolje (ARSO), če je nameravana raba skladna z merili in pogoji za podelitev vodne pravice ter načrti upravljanja z vodami, in nameravana raba ne zmanjšuje, omejuje ali onemogoča izvajanja obstoječih vodnih pravic drugih upravičencev. Za osuševanje kmetijskih zemljišč pa od leta 1991 v Sloveniji velja moratorij.

Raba vode v kmetijstvu: V Sloveniji se namaka manj kot odstotek KZU. Odvzem vode v kmetijstvu je v letu 2013 znašal 3,6 mio m3. Najpogosteje namakane kulture so hmelj, zelenjadnice in sadje. Povečini so bili namakalni sistemi zgrajeni pred letom 1990, po tem pa je njihov razvoj zastal. Dejanska uporaba namakalnih sistemov je tudi nizka in marsikje ne preseže 50 % zemljišč na območju namakalnega sistema.

Tla

Na podlagi analize pedoloških profilov, pedološke karte in talnih tipov glede različne rabe kmetijskih zemljišč v Sloveniji je bilo ugotovljeno, da je organske snovi na zemljiščih z intenzivno obdelavo v zgornjem horizontu tal manj kakor na zemljiščih, ki se ne orjejo ali rigolajo. Na splošno so tla dobro oskrbljena z organsko snovjo, saj podatki pedološke karte kažejo, da je na 86,2 % kmetijskih zemljišč vsebnost organske snovi večja od 2 %, na 30,9 % kmetijskih zemljišč pa večja od 4 %. Po podatkih JRC (European Soil Portal) je bila v letu 2010 v Sloveniji vsebnost organskega ogljika v zgornjem sloju tal (0–30 cm) 0,2 Gt.

Območja z visokim tveganjem glede erozije tal se pojavljajo lokalno in so močno odvisna od reliefa, vegetacije, vrste tal in podnebnih značilnosti. V Sloveniji prevladuje vodna erozija, pojavljata pa se tudi vetrna in snežna. Erozija na kmetijskih zemljiščih je predvsem vodna in vetrna, vendar nikakor ni zanemarljiva in je najintenzivnejša na njivah. Ocenjena stopnja izgube tal zaradi vodne erozije na podlagi RUSLE modela znaša 7,2 t/ha/leto, kar je tretja največja vrednost v EU-27. Ocena RUSLE modela je, da je v Sloveniji z zmerno do močno vodno erozijo prizadetih 269.900 ha oziroma 37,1 % kmetijskih zemljišč.

V določenih predelih Slovenije so tla tudi kisla, kar vpliva na rodovitnost tal, občutljivost za onesnaževanje in na različne rabe tal. Tla so kisla tako zaradi nekarbonatne matične podlage kakor tudi zaradi izpiranja hranil.

Pri onesnaževanju tal zaradi kmetijske dejavnosti izstopata predvsem uporaba mineralnih gnojil in fitofarmacevtskih sredstev. Poraba mineralnih gnojil se je v obdobju 1992–2013 zmanjšala za 31,4 %. Tudi poraba mineralnih gnojil na hektar kmetijskih zemljišč v uporabi se je v omenjenem obdobju zmanjšala, in sicer od 342 kg/ha na 272 kg/ha, to je za 20,5 %. Za 27,4 % se je zmanjšala tudi poraba rastlinskih hranil - dušika, fosforja in kalija (od 135 kg/ha na 98 kg/ha). Mineralna gnojila se uporabljajo predvsem za dognojevanje z dušikom, gnojenje s fosforjem in kalijem pa se kombinira z uporabo živinskih gnojil pri predsetveni obdelavi tal.

Bilančni presežek dušika v kmetijstvu v obdobju zadnjih dvajsetih let kaže trend zmanjševanja. V letu 2012 je znašal 59 kg N/ha KZU.

Skupni vnos dušika na KZU se je zmanjšal skoraj za petino, z 89.961 t v letu 1992 na 72.710 t dušika v letu 2012, kar je najmanj v obravnavanem obdobju. Zmanjšal se je tudi povprečni vnos dušika na hektar KZU, in sicer s 162 kg N/ha na 152 kg N/ha. Glavni vir vnosa dušika na KZU predstavlja dušik iz živinskih (povprečno 50 %) in mineralnih (povprečno 36 %) gnojil.

Zmanjšana poraba mineralnih gnojil je pomenila največji prispevek k zmanjšanju vnosa dušika. Odvzem dušika s pridelki je nihal, saj je znašal med 28.973 ton in 54.956 ton oziroma povprečno med 52 kg in 109 kg dušika na hektar letno. Tako velike razlike so pogojene predvsem z različnimi vremenskimi razmerami, saj se v sušnih letih zaradi manjših pridelkov zmanjša odvzem dušika.

Poraba sredstev za varstvo rastlin se je po podatkih o njihovi prodaji prepolovila, in sicer z 2.031 ton v letu 1992 na 1.016 ton v letu 2012. V zadnjih petih letih ostaja poraba enakomerna pri okoli 5,7 kg aktivne snovi na hektar obdelovalne površine. V letu 2012 je njihova skupna poraba znašala 5,1 kg/ha, kar je najmanj v celotnem obdobju spremljanja. Poraba fitofarmacevtskih sredstev na hektar obdelovalnih zemljišč je večja kot v večini drugih držav EU, vendar pa primerljiva z državami s podobnimi vrstami gojenih rastlin in podobnimi pridelovalnimi razmerami. Za Slovenijo je značilen velik delež trajnih nasadov – sadovnjakov, vinogradov in hmeljišč, na katerih je poraba sredstev za varstvo rastlin (predvsem fungicidov) na hektar precej večja kot pri žitih in večini okopavin. Fungicidi predstavljajo več kot 2/3 vseh uporabljenih sredstev za varstvo rastlin, med njimi največji delež predstavljajo za okolje manj obremenjujoči anorganski fungicidi na podlagi žvepla.

Na manjšo uporabo fitofarmacevtskih sredstev vplivamo zlasti s posodobitvijo kmetijske mehanizacije ter z izboljšanimi tehnikami za nanos zaščitnih sredstev, ki pripomorejo k boljši pokritosti tretirane površine ter s tem k večji učinkovitosti in manjšemu zanašanju teh sredstev zunaj območja nanosa med samim nanosom.

Zrak

Kmetijska dejavnost prispeva k izpustom onesnaževalcev zraka pomembne deleže le glede amonijaka (NH3) in delcev (PM10, PM2,5 in TSP). Kmetijstvo prispeva majhne deleže še k izpustom dušikovih oksidov (NOx) in nemetanskih organskih snovi (NMVOC), vendar le-ti v nacionalnih emisijskih evidencah zaenkrat še niso bili ocenjeni. Največji delež v izpustih snovi, ki povzročajo zakisovanje in evtrofikacijo, je leta 2012 predstavljal amonijak. Delež amonijaka je v skupnih izpustih predstavljal 44 %. Glavni vir amonijaka je kmetijstvo, prispeva kar 96 % k skupnim državnim izpustom amonijaka. Izpusti amonijaka so bili v letu 2012 glede na leto 1990 nižji za 21 %. Znižanje izpustov je predvsem posledica manjšega števila glav živine. Izpusti amonijaka so bili leta 2012 za 12 % nižji od ciljne vrednosti (20.000 t/ha), ki ne sme biti presežena od leta 2010 dalje. Izpusti toplogrednih plinov, metana in didušikovega oksida, so se od leta 1986 do 2011 v kmetijstvu zmanjšali za 14 %. K zmanjšanju je najbolj prispeval manjši obseg reje goveda, prašičev in perutnine ter izboljšani načini ravnanja z živinskimi gnojili. Letni izpusti metana v kmetijstvu so se od leta 1986 do leta 2011 zmanjšali od 54.285 na 50.362 ton ali za 7,2 %, izpusti didušikovega oksida pa od 3.455 na 2.720 ton ali za 21,3 %. Toplogredni učinek obeh plinov, izražen v ekvivalentih CO2, se je v tem času zmanjšal od 2.210.953 t na 1.900.728 t ali za 14 %. Izpusti toplogrednih plinov iz gozdarstva so bili v letu 2011 16,15 Gg CO2 ekvivalenta, kar je le 0,08 % celotnih izpustov toplogrednih plinov. Izpusti toplogrednih plinov iz gozdarstva nastajajo pri rabi goriv za sečnjo, spravilo in dodelavo lesa na skladiščih (večinoma kot CO2). Od leta 1986 do leta 2011 so se zmanjšali od 58,25 na 16,15 Gg CO2 ekvivalenta ali za 72,3 %. Izpusti delcev PM2,5 so se v obdobju 2000-2012 zvišali za 12 %, predvsem zaradi povečanja uporabe lesne biomase za ogrevanje v gospodinjstvih. Individualna kurišča so med drugim tudi vzrok za onesnaženje z delci PM10.

Podnebne spremembe

Povprečna letna temperatura povsod po državi kaže tendenco naraščanja. V obdobju 1961–2011 se je ogrelo za okoli 1,7 stopinje Celzija, na vzhodu nekoliko več kot na zahodu. Dvig temperature je bil občuten v vseh letnih časih, le jeseni je bil trend neizrazit. Segrevanje je opazno tudi na dnevnih ekstremih, najnižji in najvišji temperaturi zraka. Še veliko bolj kakor temperatura so spremenljive padavine. Na državni ravni se je letna višina padavin v obdobju 1961–2011 zmanjšala za okoli 160 milimetrov. Padavinski režim se

spreminja, kar vpliva tudi na pogostost dni s padavinami nad izbranimi pragovi. Regionalne razlike so lahko posledica različnega padavinskega režima. Poleg sprememb v letni skali so še pomembnejše spremembe v pogostosti in intenziteti po posameznih letnih časih. Vsako leto nas prizadene več neurij z močnim vetrom, nalivi in tudi toča. Lokalno se pojavljajo tudi zelo intenzivne padavine v trajanju nekaj ur ali dan, morda dva, ki lahko povzročijo plazenje terena in lokalne poplave. Skoraj vsako leto imamo kakšno epizodo močnega vetra, ki odkriva strehe in lomi drevesa. Katastrofalne suše in poplave postajajo vse pogostejše, včasih nas prizadenejo tudi v zaporednih letih. Pretirana moča in suša se lahko pojavita v istem letu. Podatki o največji debelini snežne odeje povsod po državi kažejo tendenco upadanja, ki je najmanj izražena v visokogorju. Predvsem zaradi dviga temperature se je povečala tudi evapotranspiracija. Skupaj z zmanjšanjem višine padavin v pomladnem in poletnem času, večja evapotranspiracija povečuje verjetnost za pojav tako kmetijske kot hidrološke suše. Skoraj po vsej Sloveniji se je potencialna evapotransipracija v zadnjih štiridesetih letih povečala za več kot 10 %.

DRUŽBENO-GEOGRAFSKE ZNAČILNOSTI

Demografske značilnosti

V Sloveniji živi 2.058.821 prebivalcev (0,4 % prebivalstva EU). Glede na povprečje gostote poselitve v EU (116,3 prebivalcev na km²) se Slovenija s 101,6 prebivalcev/km² uvršča med zmerno poseljene države članice EU. Za poselitveni vzorec je značilna zgoščena poselitev dolinskih (ravninskih) delov, kjer na slabih 20 % ozemlja živi skoraj 60 % vsega prebivalstva. V hribovitem predalpskem ter dinarsko-kraškem svetu in ob državni meji je poselitev redka in prevladujejo manjša razpršena naselja.

Demografski trendi tako kot v EU tudi za Slovenijo kažejo povečevanje števila starejših oseb. Delež prebivalcev, starih 65 let ali več, je v letu 2013 znašal 17,1 %; delež prebivalcev, mlajših od 15 let, pa je znašal 14,5 %. 68,4 % tako pripade prebivalstvu, staremu od 15–64 let. Prebivalstvo na podeželju je v povprečju starejše. Indeks staranja, ki predstavlja razmerje med številom oseb, starih 65 let ali več, in številom oseb, mlajših od 15 let, je znašal leta 2013 118,1.

Gospodarstvo

Bruto domači proizvod (BDP) v Sloveniji je v letu 2013 znašal 35.274,9 mio EUR oziroma 17.100 EUR na prebivalca, kar znaša 82,4 % povprečja EU-27 (merjeno v standardih kupne moči). BDP na prebivalca je leta 2012 v pretežno podeželskih regijah znašal 14.282 EUR oziroma 36,4 % skupnega BDP, v zmerno podeželskih regijah pa 19.438 EUR oziroma 63,6 %.

Obseg BDV v Sloveniji je v letu 2013 znašal 30.513,4 mio EUR. Glede na sektorsko strukturo je primarni sektor ustvaril 2,9 %, sekundarni sektor 31,4 % ter terciarni sektor 65,7 % skupne BDV.

Slovenija dosega le nekaj več kot 80 % povprečne produktivnosti EU (izraženo v standardih kupne moči). Produktivnost dela je leta 2013 znašala 33.145 EUR/prebivalca. V primarnem sektorju je produktivnost dela znašala 11.481, v sekundarnem sektorju 35.393 in v terciarnem sektorju 34.999 EUR/prebivalca. Po podatkih ekonomskih računov za kmetijstvo je produktivnost dela v kmetijstvu (BDV/PDM) v letih 2011–2013 znašala 5.457 EUR. Produktivnost dela v gozdarstvu (BDV/PDM) pa je v letih 2010–2012 znašala 38.397 EUR.

V Sloveniji je bilo v letu 2012 evidentiranih 161.636 podjetij, od tega 152.423 mikropodjetij, 6.827 majhnih podjetij, 2.042 srednje velikih podjetij in 344 velikih podjetij. Glede na število zaposlenih so prevladovala

mikropodjetja (94,3 %). Kljub temu pa so največ prihodka ustvarila srednje velika podjetja (27,4 %) in velika podjetja (32,8 %), ki so zaposlovala več kot polovico (55,1 %) vseh oseb, ki so delala v podjetjih. V letu 2012 je bilo 59,6 % vseh podjetij kohezijske regije Zahodna Slovenija lociranih v osrednjeslovenski statistični regiji. Zaposlovala so 67,4 % vseh oseb, ki delajo, in ustvarila največ prihodka (73,6 %) v zahodni Sloveniji.

Eden od predpogojev za razvoj MSP na podeželju v okviru policentričnega modela razvoja Slovenije je zagotovo dobra infrastruktura, zlasti pokritost s široko-pasovnimi internetnimi povezavami, ki je tudi ključni indikator ravni razvoja infrastrukture informacijske družbe. Po podatkih na Semaforju DAE (Digital Agenda for Europe) je Slovenija pri tem kazalniku pod povprečjem EU (SLO 74 %, EU 76 %). V letu 2013 je standardni fiksni širokopasovni internet pokrival 89 % gospodinjstev v Sloveniji (EU-27: 97 %). Dostop nove generacije (ang. »Next Generation Access«), ki bi omogočal vsaj 30 Mbps prenosa, je omogočen 74 % gospodinjstvom (EU-27: 62 %). Odjem fiksnega širokopasovnega interneta (izraženo kot delež naročenih na 100 prebivalcev) je v letu 2013 znašal 26,5 % (EU-27: 29,8 %). Delež hitrih povezav (vsaj 30 Mbps) je bil znatno nižji od povprečja, 6 % (EU-27: 21 %), delež ultra hitrih povezav (vsaj 100 Mbps) je znašal 4 % vseh naročenih (EU-27: 5 %). Odjem mobilnega interneta (izraženo kot delež naročenih na 100 prebivalcev) je v letu 2013 znašal 42 % (EU-27: 62,4 %).

V Sloveniji je med ključnimi ovirami za rast in razvoj, posebno mikro, malih in srednje velikih podjetij, dostop do ustreznih finančnih virov, saj se pogoji za njihovo pridobitev zaostrujejo. Zaradi tega tako Vlada Republike Slovenije kot tudi Evropska Komisija in Evropski parlament rešitev vidijo v spodbujanju uporabe finančnih instrumentov. V Jesenski napovedi gospodarskih gibanj 2014 tudi UMAR ugotavlja, da osnovno težavo pri pridobivanju zadovoljivih sredstev za zagon dejavnosti še naprej predstavlja bančni sistem z neugodnimi pogoji zadolževanja, saj banke še vedno ohranjajo aktivne obrestne mere na visoki ravni, ki tudi po začetku sanacije bančnega sistema ostaja občutno višja od povprečja v evrskem območju in se tako tudi v naslednjih letih ne pričakuje okrevanje kreditne aktivnosti po kreditih po tržnih obrestnih merah.

Zaposlenost

Stopnja zaposlenosti, izražena kot delež delovno aktivnega prebivalstva iste starostne skupine (od 15–64 let) v primerjavi s celotno populacijo v tej starostni skupini, je v letu 2013 znašala 63,3 % (EU-27: 64,2 %). Stopnja zaposlenosti moških je višja (67,1 %) kot stopnja zaposlenosti žensk (59,2 %).

Brezposelnost in revščina

Stopnja anketne brezposelnosti se je v obdobju 2008–2013 povišala iz 4,4 % na 10,1 %. Povišanje beležimo v vseh starostnih skupinah, še posebej izrazito med mladimi (starostna skupina 15–24 let). Stopnja brezposelnosti mladih se je od leta 2008, ko je bila 10,4 %, do leta 2013 povišala na 21,6 %.

Delež oseb v populaciji, ki tvegajo revščino ali socialno izključenost, po kazalnikih revščine in socialne izključenosti v kontekstu strategije Evropa 2020 sicer pod povprečjem EU, vendar od leta 2009 naprej beležimo trend naraščanja. V letu 2009 je bilo takih oseb 339.000 (17,1 %), v letu 2013 pa že 410.000 oseb (20,4 % populacije). Delež žensk, ki tvegajo revščino ali socialno izključenost, se je od leta 2009 do 2013 zvišal iz 19,1 % na 21,4 %.

Skladno z Zakonom o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja (Uradni list RS, št. 20/11 z vsemi spremembami) lahko Vlada RS določi problemska območja, za katera se v okviru različnih politik pripravijo dodatni ukrepi razvojne spodbude. Takšna območja so npr. obmejna problemska območja in problemska območja z visoko stopnjo brezposelnosti.

Lokalni razvoj

V Sloveniji je ustanovljenih 212 občin. Velika razdrobljenost in majhnost velikokrat povzroča težave pri celostnih in kompleksnejših projektih lokalnega razvoja. Zato je potrebno povezovanje preko lokalnih razvojnih partnerstev s skupnimi problemi, izzivi in cilji.

Slovensko podeželje se zato srečuje s številnimi problemi in izzivi, kot so: negativni demografski trendi, visoka brezposelnost in pomanjkanje delovnih mest, praznjenje manj razvitih in od večjih središč bolj oddaljenih naselij, nezadostna infrastrukturna razvitost in pomanjkanje osnovnih storitev, nizka podjetniška aktivnost na podeželju, večja zastopanost kmetijstva v gospodarski strukturi, revščina in socialna izključenost, potreba po ohranjanju identitete krajine ter varstvo okolja in ohranjanje naravnih virov.

V programskem obdobju 2007–2013 se je pristop izkazal za učinkovitega pri naslavljanju marsikaterega od zgoraj navedenih izzivov lokalnega okolja. Ukrepe LEADER je izvajalo 33 lokalnih akcijskih skupin, ki so izvedle različne operacije, s katerimi so prispevale k uresničevanju ciljev strategij lokalnega razvoja. V kombinaciji z ukrepi tretje osi, zlasti z ukrepoma namenjenima obnovi in razvoju vasi ter ohranjanju in izboljševanju dediščine na podeželju, je bilo na lokalni ravni izvedenih veliko manjših projektov, ki so za lokalno okolje prinesli veliko pozitivnih sprememb. Stopnja razvitosti podeželskih območij je različna, zato je potrebno s pristopom »od spodaj navzgor« podpreti operacije, ki bodo prispevale k sonaravnemu razvoju podeželskih območij. Pomembno je zlasti spodbujanje podjetništva in ustvarjanje novih delovnih mest, večja vključenost mladih, žensk in drugih ranljivih skupin, razvoj osnovnih storitev ter ohranjanje narave in varstvo kulturne dediščine z namenom izboljšanja kakovosti življenja na podeželju.

STANJE V KMETIJSTVU, ŽIVILSTVU IN GOZDARSTVU

Kmetijska gospodarstva

Po podatkih vzorčnega raziskovanja strukture kmetijskih gospodarstev smo imeli v letu 2013 72.377 evropsko primerljivih kmetijskih gospodarstev (tj. kmetijskih podjetij in družinskih kmetij skupaj), kar je 3 % manj kot leta 2010. V Vzhodni Sloveniji se nahaja 69,9 % kmetijskih gospodarstev (50.580), v Zahodni Sloveniji pa 30,1 % (21.798). Največ kmetijskih gospodarstev se nahaja v podravski (11.427), v savinjski (10.956) in v pomurski statistični regiji (8.446), daleč najmanj pa v zasavski (907).

V letu 2013 so kmetijska gospodarstva uporabljala nekaj več kot 477.000 ha kmetijskih zemljišč, kar je praktično enako kot ob popisu kmetijstva leta 2010 (+0,5 %). Ob manjšem številu kmetijskih gospodarstev in podobni površini KZU se je povprečna velikost kmetijskih gospodarstev povečala iz 6,4 ha v letu 2010 na 6,6 ha v letu 2013 oziroma za 3,1 %. Povprečno kmetijsko gospodarstvo obdeluje 6,6 ha KZU, ki se povprečno razprostirajo na 22 parcelah. Povprečna velikost parcele, ki je v rabi na kmetijskem gospodarstvu, znaša komaj 0,3 ha.

Z živinorejo se je leta 2013 ukvarjalo nekaj manj kot 58.000 kmetijskih gospodarstev, kar je 900 gospodarstev oziroma slaba 4 % manj kot leta 2010. Ta gospodarstva so skupaj redila nekaj manj kot 400.000 glav velike živine (GVŽ), kar je dobrih 5 % manj kot leta 2010. Živinorejska gospodarstva so v povprečju redila 6,9 GVŽ, kar je slabe 4 % manj kot pred tremi leti, ko so redila 7,2 GVŽ na gospodarstvo. Upad števila GVŽ je predvsem posledica za četrtino manjšega števila prašičev kot leta 2010. Število GVŽ se je zmanjšalo v vseh velikostnih razredih, najbolj izrazito pa je bilo zmanjšanje v velikostnem razredu od 20 do 30 GVŽ (-10 %). Na področju živinoreje, zlasti v prašičereji, se kaže potreba po izboljšanju reje oz.

usmeritvi v zagotavljanje višjih standardov dobrobiti živali.

V slovenskem kmetijstvu je razvidna tudi vedno večja specializiranost. V letu 2010 je bilo v določen sektor rastlinske oziroma živinorejske pridelave usmerjenih 71 % kmetijskih gospodarstev (EU-27: 75 %). V okviru rastlinske pridelave prevladuje poljedelstvo (17 %). Med kmetijskimi gospodarstvi, ki se ukvarjajo z živinorejo, prevladuje pašna živinoreja (40 % vseh kmetijskih gospodarstev). Slabih 30 % kmetijskih gospodarstev je usmerjenih v mešano pridelavo. V Sloveniji se povečuje število gospodarstev, ki so usmerjena v različne oblike rastlinske proizvodnje, medtem ko se je število mešanih in živinorejskih gospodarstev zmanjšalo.

Spremembe velikostne strukture kažejo, da se pri kmetijskih zemljiščih nadaljujejo procesi koncentracije, medtem ko so se v živinoreji ti procesi upočasnili. Kljub vsemu pa je zaradi majhnosti konkurenčnost slovenskih kmetij v primerjavi z EU-27 nizka.

Večina kmetij zaradi specifične agrarne strukture ne more preživeti le z dohodki iz kmetijstva (le slaba petina) in se preživljajo iz drugih virov na ali izven kmetije. Ena izmed pojavnih oblik diverzifikacije dohodka na kmetiji so dopolnilne dejavnosti na kmetiji. V letu 2013 je bilo v Sloveniji registriranih 12.103 dopolnilnih dejavnosti na kmetijah, največ za storitve s kmetijsko in gozdarsko mehanizacijo, dejavnosti povezane s predelavo hrane ter turizem na kmetiji.

Procesi prestrukturiranja gredo v smer prilagajanja kmetijskih gospodarstev na horizontalne vsebine, povezane z okoljem (več kot tretjina površinskih voda ne dosega dobrega ekološkega stanja, višja poraba FFS/ha od povprečja EU ter povečan zanos FFS zaradi zastarele tehnike, 96 % amonijaka izhaja iz kmetijstva), inovacij (v letu 2013 smo imeli 4,1 % kmetijskih gospodarstev in 8,4 % KZU vključenih v ekološko kmetijstvo), blažitev učinkov podnebnih sprememb ter prilagajanjem nanje (okoli 25 % trajnih nasadov pokritih z mrežami proti toči, cilj do leta 2020 pa je 40 % pokritosti nasadov z mrežami proti toči).

Ciljna skupina za prestrukturiranje so večja, tržno bolj usmerjena kmetijska gospodarstva, ki jim kmetijstvo predstavlja glavni oziroma edini vir prihodka, zato so bolj ranljiva na tržna nihanja in podnebne spremembe, kmetijska gospodarstva, ki izvajajo ekološko pridelavo hrane ter kmetijska gospodarstva, ki ležijo na vodovarstvenih oziroma hribovsko gorskih območjih.

Kmetijska zemljišča

Pretežni del kmetijskih zemljišč v uporabi se nahaja na območjih z neugodnimi pogoji za kmetijsko dejavnost. Po evidenci dejanske rabe kmetijskih zemljišč je v Sloveniji največ travniških površin. Trajni travniki, skupaj z barjanskimi travniki in kmetijskimi zemljišči, poraslimi z gozdnim drevjem, zavzemajo 54,2 % vseh kmetijskih zemljišč (2013). Njiv je nekaj več kot 27 %, ekstenzivnih sadovnjakov 3,8 %, vinogradov 2,9 %, intenzivnih sadovnjakov 0,6 %, ostalih kmetijskih rab pa je zelo malo (manj kot 1 %).

Med pomembnejšimi vrstami kmetijske rabe se je glede na leto 2006 najbolj povečala površina ekstenzivnih (travniških) sadovnjakov (+23,4 %), kar je gotovo tudi posledica natančnejšega izločanja manjših površin iz travnikov in ne toliko novega vzpostavljanja ekstenzivnih sadovnjakov. Površina oljčnikov od 2006 še vedno narašča (+21,4 %), zmanjšala pa se je površina intenzivnih sadovnjakov (-12,8 %). Hmeljišča so v upadu v primerjavi z letom 2006 (-7,5 %), prav tako se nadaljuje upad vinogradov (-12,1 %). Pri njivah je opaziti rahel trend naraščanja površin (+0,7 %) in upad travniških površin (trajno travinje, skupaj z barjanskimi travniki in kmetijskimi zemljišči, poraslimi z gozdnim drevjem -5 %), tudi na račun natančnejše določitve ekstenzivnih sadovnjakov. Čeprav je skupno le 139 ha rastlinjakov, je povečanje glede na leto 2006 precejšnje (za 32,4 %). Med drugimi vrstami rabe kmetijskih zemljišč so največje spremembe pri kmetijskih zemljiščih v zaraščanju (+55,3 % glede na leto 2006) ter pri neobdelanih kmetijskih zemljiščih,

kjer se je površina glede na evidenco dejanske rabe 2006 povečala 9,15 krat. V Sloveniji je 33.527 ha kmetijskih zemljišč v zaraščanju (5 %) in 10.407 ha kmetijskih zemljišč, poraslih z gozdnim drevjem (1,6 %), kar skupaj predstavlja 2,17 % celotne površine oziroma 5,6 % vseh kmetijskih zemljišč.

Delež gospodarstev, ki imajo v uporabi nad 20 ha kmetijskih zemljišč, se je povečal od 4,4 % leta 2010 na 4,8 % leta 2013, delež KZU na teh gospodarstvih pa od 28,9 % na 30,7 %.

Za Slovenijo je značilen velik delež območij, ki so deležna posebnega režima upravljanja z vidika varovanja okolja, kar vpliva tudi na kmetovanje. V skladu z določbami Direktive Sveta 91/676/EGS je celotno ozemlje Slovenije določeno kot ranljivo območje za onesnaževanje z nitrati iz kmetijskih virov. Vodovarstvena območja (VVO) predstavljajo več kot 20 % (442.822 ha) ozemlja Slovenije, od tega je na najožjih VVO 4.583 ha, ki jih obdeluje 3.465 kmetijskih gospodarstev (4,5 %).

V letu 2010 je delež gozda glede na vsa kmetijska zemljišča skupaj predstavljal 42 %. 84 % vseh kmetijskih gospodarstev je v letu 2010 imelo tudi gozd.

Ekološko kmetijstvo

V zadnjih nekaj letih je opazen trend naraščanja števila ekoloških kmetijskih gospodarstev. V letu 2013 je bilo v kontrolo vključenih 3.049 kmetijskih gospodarstev. 2.232 kmetijskih gospodarstev je uspešno zaključilo preusmeritveno obdobje in pridobilo certifikat, s tem pa tudi pravico do označevanja svojih pridelkov oziroma živil z uradno označbo »ekološki«. Število kmetijskih gospodarstev v sistemu nadzora še vedno predstavlja le 4,1 % vseh kmetijskih gospodarstev.

Kmetijska zemljišča v uporabi, ki so vključena v kontrolo ekološkega kmetovanja, so v letu 2013 obsegala 8,4 % vseh kmetijskih zemljišč v uporabi in so se glede na leto 2012 povečala za 10,2 %. Z vidika posameznih kategorij kmetijskih zemljišč v uporabi so zavzemala največji del travinje (86,7 %), sledijo poljščine na njivah (8,1 %) ter sadovnjaki (2,9 %) in vinogradi (1,0 %). Oljčniki ter vrtnine so zavzemali pod 1 % skupne površine zemljišč z ekološkim kmetovanjem.

Stalež živali na kmetijah, ki so v sistemu nadzora ekološkega kmetovanja, se iz leta v leto povečuje. Po številu živali je na prvem mestu perutnina, sledita pa drobnica in govedo.

Ekonomsko stanje v kmetijstvu

Ekonomske razmere za kmetijstvo so v zadnjih letih zaznamovale predvsem velike spremembe v cenah, ki so se skupaj s spremembami v obsegu proizvodnje in vmesne potrošnje odrazile tudi na nihanju dohodkov. Po rasti v letih 2010 in 2011 so v letu 2012 dohodki v kmetijstvu precej padli, na podobno nizki ravni pa so ostali tudi v letu 2013.

Po podatkih ekonomskih računov za kmetijstvo je vrednost proizvodnje po osnovnih cenah v letu 2013 znašala okoli 1,17 mrd EUR ali slaba 2 % več kot v letu prej. Okoli dve tretjini te vrednosti predstavlja vmesna potrošnja (780 mio EUR), preostanek pa bruto dodana vrednost (390 mio EUR). V letu 2013 je faktorski dohodek nominalno ostal blizu ravni predhodnega leta (okoli 390 mio EUR). Ob 2,3 % manjšem številu polnovrednih delovnih moči (PDM) v kmetijstvu je faktorski dohodek na PDM dosegel nekaj manj kot 5.200 EUR, kar je le okoli 36 % povprečja EU 27. Produktivnost dela v kmetijstvu (BDV/PDM) je v letih 2011-2013 znašala 5.457 EUR.

Procentualno je bruto dodana vrednost realno padla za 1 %, neto dodana vrednost in faktorski dohodek kmetijstva pa sta bila realno nižja za slabe 3 % v primerjavi z letom 2012. Zaradi zmanjšanja zaposlenosti v

kmetijstvu je faktorski dohodek na polnovredno delovno moč ostal praktično na ravni predhodnega leta (manjši za 0,3 %).

Kmetijstvo je skupaj z lovstvom, gozdarstvom in ribištvom v letu 2013 k skupni ustvarjeni dodani vrednosti države prispevalo 2,9 %, k skupni zaposlenosti pa 8,4 %. Oba deleža sta se v primerjavi z letom prej nekoliko povečala.

Delovna sila na kmetijskih gospodarstvih

V letu 2013 se je s kmetijsko dejavnostjo ukvarjalo več kot 200.000 delovno aktivnih oseb, ki so bile zaposlene v kmetijskih podjetjih in na družinskih kmetijah. Skupni vložek dela v kmetijstvu v Sloveniji v letu 2013, izražen v polnovrednih delovnih močeh (PDM), je bil 82.746 PDM ali 0,17 PDM na hektar KZU. V Sloveniji je kar 93,4 % dela v kmetijstvu v letu 2013 opravila družinska delovna sila. V primerjavi z letom 2010 se je skupno število PDM zmanjšalo za 2,7 %. Povprečno kmetijsko gospodarstvo v Sloveniji ima v primerjavi z EU-27 nadpovprečno zaposlenost na kmetijskih gospodarstvih. Ena PDM v Sloveniji obdela 6,3 ha KZU, kar je skoraj 3 krat manj od povprečja EU-27.

Slovenija sodi v krog držav z neugodno starostno strukturo gospodarjev. Mlajših od 55 let je 44,9 % (3,5 % manj od povprečja EU-27). Delež gospodarjev, mlajših od 35 let, v Sloveniji znaša samo 4,3 %, s tem sodimo v krog držav z najmanjšim deležem mladih gospodarjev (EU-27 7,5 %).

V Sloveniji je izobrazbena struktura nekoliko boljša od povprečja EU-27, saj ima samo praktične izkušnje v kmetijstvu polovica gospodarjev oz. 50,1 %, delež tistih s popolno kmetijsko izobrazbo pa je 11,7 %.

Živilskopredelovalna industrija

Proizvodnja hrane in pijač spada med najpomembnejše dejavnosti gospodarstva ter ima zaradi močne vpetosti v domače nabavne vire enega najvišjih multiplikativnih učinkov na nacionalno gospodarstvo, čeprav se prispevek živilskopredelovalne industrije k BDP vse od leta 1996 zmanjšuje. Za to gospodarsko panogo je značilna velika izpostavljenost ostri konkurenci iz tujine, s katero se ta podjetja soočajo zlasti po vstopu v EU leta 2004 ter procesi lastniških konsolidacij (t.i. managerski odkupi), ki so v večini vključenih podjetij privedli do razvojnega zastoja, v najslabšem primeru tudi do stečajev podjetij.

V zadnjih letih proizvodnja hrane in pijač k skupni dodani vrednosti gospodarskih dejavnosti prispevata okoli 1,5 %, k skupni zaposlenosti pa okoli 1,7 %. Oba deleža sta po letu 2008 razmeroma stabilna, kar kaže na zaustavitev izrazitega trenda zmanjševanja deleža živilskopredelovalnih dejavnosti.

V letu 2013 je bilo v skladu s Poročilom o stanju kmetijstva, živilstva, gozdarstva in ribištva v 642 podjetjih živilskopredelovalne industrije zaposlenih 12.516 delavcev. Število registriranih podjetij v dejavnosti proizvodnje hrane in pijač se je v primerjavi z letom prej povečalo za 4,1 %, število zaposlenih pa zmanjšalo za skoraj 3 %. Trend povečevanja števila podjetij in zmanjševanja števila zaposlenih je opazen že daljše obdobje, ob tem pa se spreminja tudi velikostna struktura panoge. Povprečno število zaposlenih se zmanjšuje, saj se ustanavljajo predvsem mikro in majhna podjetja.

Prihodki živilske panoge so v letu 2013 znašali 2 mrd EUR, kar je realno 2,5 % manj kot v predhodnem letu. Podobno zmanjšanje prihodkov je panoga izkazala tudi v letu 2012. Zmanjšanje prihodkov je predvsem posledica zmanjšanja obsega proizvodnje, ki ga minimalna korekcija cen navzgor ni kompenzirala.

Pri produktivnosti, merjeni s prihodki od prodaje na zaposlenega, v letu 2013 ugotavljamo rahlo realno rast. V povprečju je zaposleni v živilskopredelovalnih podjetjih ustvaril 159.400 EUR prihodkov, kar je realno

0,4 % več kot v predhodnem letu. Ob tem se je realno povečala tudi dodana vrednost na zaposlenega. V povprečju je zaposleni v živilskopredelovalni dejavnosti v letu 2013 ustvaril 34.440 EUR, kar je realno 1,3 % več kot v predhodnem letu.

Najpomembnejše deleže v strukturi živilskopredelovalne dejavnosti ustvarjajo štiri panoge: mlinarstvo in pekarstvo, mesnopredelovalna industrija, predelava mleka in proizvodnja pijač (predvsem piva). Delež ostalih panog je bistveno manjši, še zlasti na področju predelave zelenjave, kjer je tudi samooskrba nizka.

Stopnja samooskrbe z rastlinskimi in živalskimi proizvodi

Po podatkih SURS in KIS je stopnja samooskrbe v Sloveniji za živalske proizvode precej višja ter nekoliko stabilnejša kot za rastlinske proizvode. Samooskrba z mesom je v letu 2013 znašala 80,2 %, za žita 54,7 %, za zelenjavo 33,3 % in za krompir 46,4 %. Pri posameznih vrstah mesa se dosežene stopnje samooskrbe precej razlikujejo (nizka samooskrba s prašičjim mesom 39,3 %). Zelo nizka, le 20 %, je samooskrba z ekološkimi proizvodi. Zaskrbljujoče je tudi stanje v semenarstvu, kjer imamo le enega proizvajalca.

Tržna usmerjenost

Za Slovenijo je značilna nizka stopnja tržne usmerjenosti, le 40 % družinskih kmetij pretežni pridelek nameni prodaji. Precejšen delež kmetijskih proizvodov se porabi ali proda neposredno na gospodarstvih. Ta delež je velik zlasti pri krmnem žitu, krompirju, vrtninah in sadju, kjer gre mimo evidentiranih tržnih poti med 70 % in 90 % pridelka. Pri živalskih proizvodih je ta delež praviloma manjši, na kar vplivajo tudi vedno strožji veterinarski predpisi. Zakol na gospodarstvih se je v večjem obsegu ohranil le pri prašičih (okoli 40 %) ter pri drobnici (več kot 90 %). Pri mleku prodaja v mlekarne (domače in tuje) zajema preko 80 % skupne proizvodnje, pri jajcih pa se po evidentiranih tržnih poteh (odkup in prodaja na tržnicah) proda okoli polovica celotne proizvodnje konzumnih jajc. Pri medu je ta delež precej manjši (okoli 25 %).

Obvladovanje tveganj

Po oceni Kmetijskega inštituta Slovenije je kmetijstvo zaradi neposredne odvisnosti od okoljskih vplivov med najbolj občutljivimi sektorji, ki jih izredni vremenski dogodki najbolj prizadenejo. Občasne neugodne vremenske razmere lahko uničijo ali močno prizadenejo kmetijske pridelke in s tem zmanjšajo dohodek na kmetijskem gospodarstvu. V zadnjih letih so največ škode kmetijstvu povzročile suša, toča in neurja, v manjšem obsegu pa tudi druge neugodne vremenske razmere kot so močan veter, žled, močne padavine, poplave ter vremensko pogojene bolezni in škodljivci. V zadnjem desetletju se ponavljajo pojavi hudih suš. Nazadnje je bila v letu 2013 meteorološka suša tako obsežna, da je bila razglašena za naravno nesrečo. Ukrepi obvladovanja tveganj v kmetijstvu zaradi podnebnih sprememb so usmerjeni v preventivo in prilagajanje z agrotehničnimi ukrepi (kolobar, izbira primernih sort, izboljšane tehnike zanosa FFS ipd.), naložbenimi ukrepi (namakalna infrastruktura, uporaba odpadne vode, mreže proti toči, specialna kmetijska mehanizacija z izrazito okoljskim učinkom ipd.), zagotavljanjem stabilnega dohodkovnega položaja, dvigom usposobljenosti in informiranosti ter učinkovitim prenosom znanja v prakso (demonstracijski centri, mojstrske kmetije, različni projekti sodelovanja ipd.), žlahtnenjem, selekcijo in ohranitvijo avtohtonih in tradicionalnih sort oz. pasem živali ter s tehnološko prilagoditvijo in posodobitvijo kmetijskih gospodarstev. Za odpravo posledic naravnih nesreč v kmetijstvu Vlada RS skladno z Zakonom o odpravi posledic naravnih nesreč (Uradni list RS, št. 114/05 z vsemi spremembami) sredstva zagotovi iz proračunske rezerve. Sredstev po tem zakonu ni mogoče pridobiti, če je za namen odprave posledic neugodnih vremenskih razmer, množičnega izbruha rastlinskih škodljivih organizmov ter živalskih bolezni… omogočena pridobitev državne pomoči v obliki sofinanciranja zavarovalne premije. S sofinanciranjem zavarovalnih premij za zavarovanje kmetijske proizvodnje se je pričelo v letu 2006. Zavarovanje tako postaja temeljna oblika varovanja pred posledicami naravnih nesreč. Zaradi vsakoletnih nesreč in izplačil škod je bil v letih

2009 in 2010 zavarovalno tehnični rezultat zelo slab, zato so se zavarovalni pogoji zaostrili, kar se je v zadnjih letih odrazilo tudi na obsegu sklenjenih zavarovanj.

Zadruge in druge oblike povezovanja

Zadruge v Sloveniji predstavljajo eno najbolj razširjenih in tradicionalnih oblik poslovnega sodelovanja v kmetijskem sektorju. Konec leta 2013 je na področju kmetijstva delovalo 76 zadrug. V celotnem zadružnem sistemu je bilo konec leta 2013 zaposlenih 3.203 delavcev. Zadruge v Sloveniji so po svoji dejavnosti splošne, večnamenske nabavne in prodajne kmetijske zadruge ter specializirane (gozdarske, sadjarske, mlekarske in druge zadruge). Del zadrug ima v svoji lasti tudi živilsko-predelovalne obrate. Predvsem so to obrati za predelavo mesa in vinske kleti, v manjšem številu pa so prisotne tudi v mlečnem sektorju (nekatere sirarne, mlekarne).

Ob obstoječih zadrugah se pojavljajo tudi alternativne oblike omrežij oskrbe s kmetijskimi proizvodi in storitvami (npr. ekozadruge, naročena oskrba, socialne storitve). Ena od takšnih oblik združevanja so tudi skupine proizvajalcev. Do konca leta 2013 se je ustanovilo in registriralo 22 skupin proizvajalcev za sheme kakovosti (ekološko pridelavo in predelavo, zaščiteno označbo porekla, zaščiteno geografsko označbo, zajamčeno tradicionalno posebnost, višjo kakovost). V Sloveniji še vedno nimamo organizacije proizvajalcev, ki bi se ustanovila po pravilih uredbe o skupni ureditvi kmetijskih trgov (SUT), zato bi bilo s podporami smiselno spodbuditi boljše organiziranje v sektorjih, predvidenih z uredbo SUT.

V povezavi z nizkimi stopnjami samooskrbe je smiselno spodbuditi povezovanje proizvajalcev v sektorjih z nižjimi stopnjami samooskrbe, in sicer pri sadju in zelenjavi, žitih, prašičjemu mesu in semenih. Enako velja storiti tudi za proizvode izven kmetijstva.

Na nacionalni ravni je bilo doslej zaščitenih 41 proizvodov (11 z zaščiteno označbo porekla, 17 z zaščiteno geografsko označbo, 3 z zajamčeno tradicionalno posebnostjo ter 10 z višjo kakovostjo). Od skupnega števila zaščitenih proizvodov jih je 27 tudi certificiranih. Pri Evropski komisiji je registriranih 21 slovenskih proizvodov.

Prenos znanja

Prenos znanja in inovacij od raziskovalne sfere preko svetovalne službe in predstavniških interesnih organizacij do končnih uporabnikov – kmetov je šibek oziroma nezadosten. Podobno pa velja tudi za povratni pretok informacij o zaznanih potrebah kmetijske prakse. Sodelovanje med posameznimi akterji v sistemu prenosa znanja in inovacij je sporadično, temelji predvsem na neformalnih vezeh. Poleg šibkega prenosa znanja ugotavljamo prešibko usposobljenost svetovalcev in pomanjkanje specializiranih svetovalnih storitev.

V skladu z določili zakona, ki obravnava kmetijstvo, so za področje svetovanja in prenosa znanj v kmetijstvu in gozdarstvu ustanovljene Javna služba kmetijskega svetovanja pri Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije, Javna služba v čebelarstvu v okviru Čebelarske zveze Slovenije in Javna gozdarska služba v okviru Zavoda za gozdove Slovenije. Veliko vlogo pri prenosu znanja pa imajo tudi raziskovalne in izobraževalne institucije.

Gozdarstvo in predelava lesa ter gozdno-lesne verige

Slovenija je z gozdom zelo bogata država, po deležu gozda se uvršča na sam vrh držav EU. V letu 2013 je gozd pokrival 1.183.433 ha površine. Površina tako imenovanih gospodarskih gozdov je znašala 1.074.985 ha, varovalnih gozdov 98.947 ha in gozdnih rezervatov 9.501 ha. Posebnost je tudi izredna ohranjenost

naravnih ekosistemov.

Gozdovi so pomemben vir pitne vode, nenadomestljivo prispevajo k boljšemu zraku in blaženju posledic podnebnih sprememb in so pomemben vir lesa in lesne biomase. Slovenski gozdovi letno vežejo približno 5 Mt ogljikovega dioksida (CO2).

Gospodarjenje z gozdovi je usmerjano z načrti za gospodarjenje z gozdovi, ki zagotavljajo trajnostno, sonaravno in večnamensko gospodarjenje z gozdovi. Z vidika biotske raznovrstnosti so gozdovi povečini dobro ohranjeni. Kljub vsemu se na določenih gozdnih habitatih kaže poslabševanje stanja, pri čemer sta ogroženi vrsti zlasti detel in petelin.

Po podatkih Zavoda za gozdove Slovenije znaša letni prirastek v gozdovih 8.492.000 m3. Ne da bi ogrozili stabilnost gozdov in njenih habitatov, bi na podlagi Resolucije o nacionalnem gozdnem programu (Ur.l.RS. št. 111/07) lahko letno posekali 75 % letnega prirastka. To usmeritev je potrebno upoštevati tudi v načrtih za gospodarjenje z gozdovi, v okviru katerih bi se lahko v Sloveniji letno posekalo 6 mio m3, dejanski posek za leto 2013 pa je znašal 3,9 mio m3, kar predstavlja 65 % možnega poseka.

Lastniška struktura zasebnih gozdov je izrazito neugodna, gozdne površine so povečini razdrobljene in majhne, lastniki pa med seboj nepovezani. 76 % gozdov je v zasebni lasti, 21 % v lasti države in 3 % v lasti občin. V zemljiško knjigo je vpisanih 466.973 lastnikov gozdov. 68 % lastnikov ima v lasti manj kot 1 hektar gozdne površine. Le 2 % lastnikov gospodari z gozdno posestjo, večjo od 15 ha. Po podatkih popisa kmetijstva so kmetijska gospodarstva v letu 2010 gospodarila z 32 % vsega gozda v Sloveniji. Povprečna velikost gozdne posesti na lastnika gozda je 2,6 ha. Zasebni lastniki na trgu nastopajo kot nepovezani posamezniki. Na področju gozdarstva je več kot 4.000 lastnikov gozdov povezanih v 29 društev lastnikov gozdov, ki so združena v okviru Zveze lastnikov gozdov. V letu 2010 je gozdarska opravila (npr. posek, spravilo lesa, gradnja gozdnih cest, izdelava lesnih sekancev, gojenje in varstvo gozdov) izvajalo (z lastno ali najeto delovno silo) nekaj več kot 43.000 družinskih kmetij; te so v to delo vložile okoli 3.260 PDM. Za okoli 9.000 družinskih kmetij je ta dejavnost pomenila tudi dodaten prihodek ali pridobitno dejavnost; te kmetije so za gozdarska opravila skupno vložile nekaj več kot 1.480 PDM. Lastniki gozdov so v povprečju tehnično slabo opremljeni, ekonomsko neučinkoviti in strokovno premalo usposobljeni, zato so tudi nesreče pri delu pogoste.

Število zaposlenih na področju gozdarstva se je v zadnjih 20 letih močno zmanjšalo. Pred letom 1990 je gozdarstvo zaposlovalo okrog 8.000 ljudi. Po podatkih za leto 2010 je v podjetjih s področja gozdarstva zaposlenih 1.580 delavcev v 77 družbah; od tega je 5 velikih, 4 srednjih in 5 majhnih, 63 pa je mikropodjetij.

Po podatkih Ekonomskih računov za gozdarstvo je ta panoga v letu 2012 ustvarila 230,4 mio EUR dodane vrednosti (upoštevana vrednost stoječega lesa, brez lastne porabe). Produktivnost dela v gozdarstvu (BDV/PDM) je v letu 2012 znašala 42.953 EUR. Trend produktivnosti dela v gozdarstvu je izrazito pozitiven. Faktorski dohodek se je v obdobju od 2003 iz 71,3 mio EUR do leta 2012 povečal na 197,8 mio EUR. Delež BDV gozdarstva v BDP Slovenije je v letu 2012 predstavljal 0,7 %. Posekan les v nadaljnji predelavi ustvari približno 2 mrd EUR dodane vrednosti.

Proizvodnja gozdnih lesnih sortimentov je v letu 2013 znašala 3,5 mio m3 (neto, brez skorje), kar je najvišja vrednost odkar obstajajo zgodovinski podatki. V letu 2013 je proizvodnja okroglega lesa iglavcev znašala 1,92 mio m3 (neto), listavcev pa 1,60 mio m3 (neto).

Po številu prevladujejo žagarski obrati z do 5 zaposlenimi. Količinsko največ razžagajo večji žagarski obrati

(nad 20 zaposlenih). V strukturi razreza prevladujejo hlodi iglavcev z več kot 75 % deležem.

Petina gozdov je pretežno zaprtih, pri tem so državni gozdovi bolje odprti od zasebnih. V letu 2012 je gostota gozdnih cest znašala 10,4 m/ha, kar je bistveno manj od optimalne odprtosti, ki je določena z Nacionalnim gozdnim programom in znaša 27,6 m/ha. V Sloveniji je po oceni Zavoda za gozdove Slovenije gostota gozdnih vlak 93 m/ha, ki pa je prav tako manjša od optimalne odprtosti, ki znaša 154 m/ha in je določena s Pravilnikom o gozdnih prometnicah.

Preprečevanje in obvladovanje škode v gozdovih

Srednje močan žled se v Sloveniji pojavlja vsakih nekaj let, močan žled, ki povzroča veliko gospodarsko škodo, pa približno na 50 let. Značilen je predvsem za jugozahodno Slovenijo. Najbolj je razširjen na visokem krasu in njegovem obrobju, bodisi na celinski ali primorski strani. Pojavlja se tudi v kotlinah, kjer se zadržuje hladen zrak. Najbolj izrazit je v pasu višin od 400 do 1.000 metrov. Največjo škodo povzroča na drevju in električnih ter telefonskih napeljavah. Poškodbe zaradi žleda na drevju so pogostejše pri listavcih, saj imajo veliko površino vej, na katere se oprijema led. Med iglavci je po žledu zaradi krhkih vej najpogosteje poškodovan rdeči bor. Od februarja 2014 je žled vključen med naravne nesreče.

Konec januarja in začetek februarja 2014 je naravna ujma žled povzročila večje ali manjše poškodbe skoraj v vseh gozdovih Slovenije. Nepoškodovani so ostali le gozdovi v Slovenskem Primorju do nadmorske višine 500 m, na subpanonskem območju vzhodne Slovenije ter gozdovi nad 1.200 m nadmorske višine. Na 51 % površine gozdov so potrebne sanitarne sečnje poškodovanih dreves. Najbolj so poškodovani gozdovi na pregradi iz obalno-kraškega v celinsko območje, na JZ robu Ljubljanske kotline in na cerkljansko-idrijskem območju v nadmorski višini 300–900 m.

Proizvodnja obnovljivih virov energije iz kmetijstva in gozdarstva

S proizvodnjo in trženjem energije iz obnovljivih virov se v Sloveniji ukvarja 78 družinskih kmetij. Glavni obnovljivi vir energije v Sloveniji, ki izvira iz kmetijstva, je bil v letu 2011 bioplin. Drugi kmetijski viri bioenergije še niso zaživeli. Konec leta 2012 je bilo 23 bioplinskih naprav s skupno nazivno močjo 26,6 MWe. Te poleg gnojevke ali gnoja uporabljajo tudi druge substrate, povečini energetske rastline, ki imajo dober izplen metana oziroma bioplina. Do konca leta 2011 se je bioplin uporabljal le za proizvodnjo električne in toplotne energije. Uporaba bioplina kot pogonskega goriva še ni stekla. Pridelava oljnic, med kateri je za energetske namene pomembna oljna ogrščica, se v Sloveniji počasi povečuje. V letu 2000 je bilo z oljno ogrščico posejanih 122 ha njivskih površin, v letu 2013 pa že 6.369 ha. Na kmetijah je sicer nekaj manjših oljarn za stiskanje oljne ogrščice, vendar tam pridobljeno olje ni namenjeno prodaji za izdelavo biodizla. Uporaba čistega rastlinskega olja pridobljenega iz oljne ogrščice kot goriva za pogon dizelskih vozil predstavlja neznaten delež. Proizvodnja obnovljivih virov energije, ki izvira iz kmetijstva, je v letu 2011 znašala 26,2 kToe.

Les slabše kakovosti, ki nastaja kot stranski produkt (ostanek) pri primarni predelavi lesa v lesnopredelovalnih obratih (kemično neobdelan les) ter lesni ostanki, ki nastajajo pri rednem gospodarjenju z gozdom (vejevina, vrhači) in okrogli les slabše kakovosti, se uporablja za namen proizvodnje toplotne in električne energije (»lesna biomasa«). Letno se v Sloveniji za toplotne energetske namene porabi 1,3 mio m3 lesa bruto (biomase), s katerim se proizvede 415 PJ toplotne energije. Proizvodnja obnovljivih virov energije, ki izvira iz gozdarstva, je v letu 2011 znašala 518 kToe. V zadnjem času se kot negativna posledica večje uporabe lesne biomase za ogrevanje v gospodinjstvih kaže povečanje izpustov PM delcev (PM2,5 in PM10).

Raba energije v kmetijstvu in gozdarstvu

Poraba energije v kmetijstvu je izražena z neposredno porabo plinskega olja, bencina in električne energije ter s posredno porabo za proizvodnjo mineralnih gnojil. Največji delež od skupne porabe energije v kmetijstvu predstavlja plinsko olje za pogon kmetijskih strojev (49,6 %). Sledijo energija za proizvodnjo mineralnih gnojil (42,6 %), električna energija (4,6 %) in bencin (3,2 %). Poraba plinskega olja v kmetijstvu je v Sloveniji od leta 1992 do leta 2004 upadla za 11,7 %. Manj se porabi tudi bencina, in sicer od leta 1991 do leta 2000 za 33,1 %. Porabi električne energije sledimo le v letih 2000–2004. V tem obdobju se je zmanjšala za 8,6 %. Od leta 1998 upada tudi poraba energije za proizvodnjo mineralnih gnojil. Po porabi energije je ugoden razmeroma majhen delež pridelave kmetijskih rastlin v ogrevanih rastlinjakih. Zaradi naraščanja cen energije se kmetijska gospodarstva odločajo za naložbe v dvig energetske učinkovitosti. Raba energije v kmetijstvu in gozdarstvu je v letu 2012 znašala 76 k Toe.

Ekstenzivni travniki	Ekstenzivna kmetijska krajina	Nefragmentirani in neodprti gozdovi
o kosec Crex crex	o zlatovranka Coracias garrulus	o belohrbti detel Dendrocopos leucotos
o veliki škurh Numenius arquata	o črnočeli srakoper Lanius minor	o triprsti detel Picoides tridactylus
o hribski škrjanec Lullula arborea	o veliki skovik Otus scops	o mali muhar Ficedula parva
o vrtni strnad Emberiza hortulana	o smrdokavra Upupa epops	o divji petelin Tetrao urogallus
o veliki strnad Emberiza calandra	o repnik Carduelis cannabina	o črna štorklja Ciconia nigra
o rjavi srakoper Lanius collurio	o vijeglavka Jynx torquilla	
o repaljščica Saxicola rubetra		
o poljski škrjanec Alauda arvensis		

Seznam ptic in njihovih habitatov - neugodno stanje

4.1.2. Prednosti, opredeljene na programskem področju

- Na območjih visoke naravne vrednosti se nahaja pretežni del vseh KZU (med 60 in 80 %).
- Visok delež zavarovanih območij, kar pripomore k sonaravnemu razvoju.
- Bogata naravna in kulturna dediščina ter pestra kulturna krajina.
- Obstoj avtohtonih sort kmetijskih rastlin in pasem domačih živali, ki so optimalno prilagojene lokalnim okoljskim razmeram.
- Povečini dobra oskrbljenost tal z organsko snovjo.
- Zmanjševanje porabe mineralnih gnojil na ha KZU (- 31,4 % v obdobju 1992–2013) in zmanjševanje porabe rastlinskih hranil (N, P2O5, K2O) (- 27,4 %).
- Poraba fitofarmacevtskih sredstev se zmanjšuje. V letu 1992 je znašala 2.031 ton, v letu 2012 pa 1.016 ton.
- Zmanjšanje bilančnega presežka dušika na nacionalni ravni v obdobju 1992-2012 zaradi zmanjšanja skupnega vnosa dušika na kmetijska zemljišča (- 19,2 %).
- Izjemno bogastvo z naravnimi vodnimi viri.
- Tretjina podzemne vode, ki se črpa za pitno vodo, je dovolj dobre kakovosti, da se lahko do potrošnikov dovaja v naravnem stanju brez dodatne obdelave.
- Dobro količinsko stanje podzemnih voda.
- Dobro kemijsko stanje pretežnega deleža površinskih voda (96,1 %).
- Uveljavljenost zakonske ureditve, ki določa, da je rabo voda potrebno programirati, načrtovati in

izvajati tako, da se ne poslabšuje stanje voda. Uveljavitev vodovarstvenih režimov na delu ozemlja države, ki med drugim opredeljujejo omejitve v zvezi z rabo vode, določajo prepovedi v zvezi z gradnjo, ravnanjem z zemljišči in gozdom.

- Postopno zmanjševanje emisij toplogrednih plinov in amonijaka iz kmetijstva v zadnjih dveh desetletjih.
- Spremembe velikostne strukture kažejo, da se pri kmetijskih zemljiščih nadaljujejo procesi koncentracije.
- Naraščanje interesa za izvedbo komasacij in agromelioracij ter uvedbo namakalnih sistemov v programskem obdobju 2007–2013 pomeni prednost, pri čemer gre za prednost izključno z vidika ekonomskih učinkov, ki jih imajo ti posegi na konkurenčnost kmetijstva.
- Dobra zakonska ureditev na področju posegov v okolje (primer: melioracije), ki za posamezne operacije predpisuje predhodno pridobitev ustreznih okoljevarstvenih in vodnih dovoljenj, vodnih in drugih soglasij, določitev ekološko sprejemljivega pretoka pri vodnih dovoljenjih, in na ta način zmanjšuje okoljske pritiske, ki jih melioracije povzročajo zlasti na področju hidromorfologije ter ohranjenosti vrst in habitatov. Nad določenimi pragi velikosti pa se zahteva tudi predhodna presoja in presoja vplivov na okolje.
- Osuševanje kmetijskih zemljišč je od leta 1991 z moratorijem prepovedano.
- Povečuje se profesionalizacija v kmetijstvu, kar se kaže v višji ravni dosežene formalne izobrazbe nosilcev kmetijskih gospodarstev.
- Povečevanje števila registriranih dopolnilnih dejavnosti na kmetijah.
- Povečan interes za ekološko kmetovanje, kar dokazuje tako povečevanje števila ekoloških kmetijskih gospodarstev kot tudi obseg površin pod ekološkim kmetovanjem.
- Ugodne okoljske razmere za ekološko kmetovanje.
- Obstoj zadrug, ki imajo pomembno vlogo pri povezovanju primarnih proizvajalcev, zagotavljanju odkupa kmetijskih proizvodov in predelavi le-teh, zagotavljanju repromateriala in drugih storitev za širše podeželsko prebivalstvo.
- Vzpostavljen sistem shem kakovosti in rahlo naraščanje števila proizvodov iz shem kakovosti.
- Živilskopredelovalna industrija ima zaradi močne vpetosti v domače nabavne vire enega najvišjih multiplikativnih učinkov na gospodarstvo. Kot ključni odkupovalec surovin ima velik pomen za ohranjanje in nadaljnji razvoj kmetijske pridelave.
- Razvejanost organizacijskih enot javne službe kmetijskega svetovanja in javne gozdarske službe, ki izvajata svetovanje na področju kmetijstva in gozdarstva po celotni državi.
- Organiziranosti prenosa znanja do končnega uporabnika na področju kmetijstva, predvsem v sklopu javne službe kmetijskega svetovanja, službe zdravstvenega varstva rastlin, strokovnih nalog v rastlinski proizvodnji, svetovalne službe v čebelarstvu ter strokovnih nalog v živinoreji.
- Obstoj številnih raziskovalnih in izobraževalnih institucij, ki imajo pomembno vlogo pri generiranju in prenosu znanja na področju kmetijstva in gozdarstva. Njihovo raziskovalno delo je med drugim podprto skozi projekte ciljnega raziskovalnega programa, ki jih sofinancira resorno ministrstvo. Ciljni raziskovalni programi so bili oblikovani kot posebna programska struktura Nacionalnega raziskovalnega programa in kot podpora sektorskemu razvojnemu načrtovanju.
- Tretje mesto med državami EU po gozdnatosti (takoj za Finsko in Švedsko), saj sta slabi dve tretjini ozemlja (58,4 %) pokriti z gozdovi. Gozdovi so pomemben vir pitne vode, prispevajo k boljšemu zraku, sekvestraciji ogljikovega dioksida in s tem blaženju podnebnih sprememb ter so pomemben vir lesa in lesne biomase.
- Ohranjenost gozdnega ekosistema, kar je temelj biotske raznovrstnosti, ki je tudi osnova gozda kot naravnega vira. Stanje bukovih gozdov, ki tvorijo veliko večino gozdov v Sloveniji, je ugodno in se ohranja ali celo izboljšuje tudi s pomočjo primerne gozdarske prakse. Gospodarjenje z gozdovi je usmerjano z načrti za gospodarjenje z gozdovi, ki zagotavljajo trajnostno, sonaravno in

večnamensko gospodarjenje z gozdovi.
- Naraščanje produktivnosti dela in faktorskega dohodka v gozdarstvu.
- Prispevek naložb v gozdarsko mehanizacijo in opremo ter v gozdne prometnice, ki so bile podprte v programskem obdobju 2007–2013, k povečanju varnosti pri delu v gozdu, zmanjšanju spravilnih razdalj in s tem k zmanjšanju stroškov sečnje in spravila.
- Dolgoletne izkušnje z izvajanjem programov celovitega razvoja podeželja in aktivnim vključevanjem lokalnih skupnosti in prebivalstva v razvojno načrtovanje.
- Ukrepi LEADER so se v programskem obdobju 2007–2013 izkazali kot uspešno orodje za uresničevanje lokalnih razvojnih potreb.
- Veliko zanimanje lokalnih razvojnih iniciativ in prebivalstva za izvajanje projektov po pristopu »od spodaj navzgor«.

4.1.3. Pomanjkljivosti, opredeljene na programskem področju

- Neugodno ali slabo stanje precejšnjega števila habitatnih tipov z vidika ohranjenosti biotske raznovrstnosti, med katerimi so z vidika vplivov kmetijstva najbolje izpostavljeni traviščni in sladkovodni habitatni tipi.
- Poslabševanje stanja traviščnih habitatnih tipih, vezanih na kmetijsko krajino, ki se med drugim kaže v upadanju populacije določenih vrst ptic kmetijske krajine. Večinoma gre za ekstenzivna travišča in različne habitate na mokrotnih tleh (suha travišča na različnih podlagah, mokrotna travišča, mehkolesna loka). Traviščne habitate ogroža intenzifikacija kmetijstva v smeri preoravanja travinja v njivske površine, intenzifikacije košnje in paše ter gnojenja, ogroža pa jih tudi zaraščanje zaradi opustitve košnje.
- Značilen je trend upadanja značilnih vrst ptic kmetijske krajine, ki je med drugim tudi posledica intenzifikacije kmetijstva (zmanjševanje mozaičnosti, melioracije, zmanjševanje površin travnikov, intenzivnost rabe travnikov, odprava mejic).
- Neugodno ali slabo stanje precejšnjega število manjšinskih habitatnih tipov, vezanih na gozd, z vidika ohranjenosti biotske raznovrstnosti, kar se kaže med drugim v upadanju populacije določenih vrst gozdnih ptic (zlasti gre za različne habitate na mokrotnih tleh, in sicer obrečne in barjanske gozdove). Na stanje ohranjenosti manjšinskih gozdnih habitatnih tipov poleg gozdarstva vplivajo še drugi dejavniki, vključno z aktivnostmi na področju vodarstva in kmetijstva.
- Čezmerna obremenjenost podzemnih voda z nitrati in pesticidi ter njihovimi razgradnimi produkti na posameznih območjih (v Savinjski, Dravski in Murski kotlini). Vzrok za to je bolj intenzivna kmetijska raba v ravninskih predelih, kjer prevladujejo vodonosniki z medzrnsko poroznostjo.
- Znaten delež VT površinskih voda ne dosega dobrega ekološkega stanja oz. dobrega ekološkega potenciala. Največ VT je čezmerno obremenjenih zaradi hranil, sledi čezmerna obremenjenost z organsko maso in s posebnimi onesnaževali. Navedeno negativno vpliva na stanje ohranjenosti sladkovodnih habitatnih tipov in evropsko pomembnih vrst, ki so vezane na te habitate.
- Kljub večinoma dobri oskrbljenosti tal z organsko snovjo se na posameznih območjih SV Slovenije pojavlja tveganje za zmanjševanje vsebnosti organske snovi. Na omenjenih območjih so tla ponekod tudi kisla, kar vpliva na rodovitnost tal.
- Bilančni presežek dušika. Največji bilančni presežek dušika je ugotovljen v SV delu Slovenije (na območju Dravske in Murske kotline, Vzhodnih Slovenskih goric).
- Zmanjševanje obsega kmetijskih zemljišč zaradi pozidave in zaraščanja kmetijskih zemljišč. Proces zaraščanja je najbolj intenziven v hribovskih območjih z manj ugodnim reliefom ali manj

kakovostnimi tlemi.

- Lokalno pojavljanje območij z visokim tveganjem glede erozije tal. Erozija na kmetijskih zemljiščih je predvsem vodna in vetrna, najintenzivnejša je na njivskih površinah.
- Poraba fitofarmacevtskih sredstev na hektar obdelovalnih zemljišč je v Sloveniji nekoliko večja kot v večini drugih držav EU, vendar pa primerljiva z državami s podobnimi vrstami gojenih rastlin in podobnimi pridelovalnimi razmerami. Za Slovenijo je značilen velik delež trajnih nasadov – sadovnjakov, vinogradov in hmeljišč, na katerih je poraba sredstev za varstvo rastlin (predvsem fungicidov) na hektar precej večja kot pri žitih in večini okopavin.
- Prispevek kmetijstva k nastajanju toplogrednih plinov in amonijaka. K emisijam toplogrednih plinov prispeva 9,7 %, k emisijam amonijaka pa kar 96 % vseh izpustov.
- Pogostejše pojavljanje suš in ekstremnih vremenskih dogodkov (močni nalivi, močan veter, toča itd.) v zadnjih dveh desetletjih. Zaradi suše je škoda največja v kmetijstvu (predvsem v vzhodni Sloveniji in na Primorskem), pojavljajo se težave z vodno oskrbo, povečuje se število požarov. Kaže se tudi trend naraščanja povprečne letne temperature, kot tudi spremembe v količini in v prostorski razporeditvi padavin. Povečuje se evapotranspiracija.
- Omejujoč se na ekonomske učinke na kmetijstvo, je nizka izkoriščenost namakalnih sistemov opredeljena kot slabost – obseg dejansko namakanih površin je precej manjši od obsega površin, pripravljenih za namakanje, kar je skupaj z zastojem v razvoju velikih namakalnih sistemov neugodno z vidika oskrbe z lokalno pridelano hrano rastlinskega izvora. Večina namakalnih sistemov je starejših od 20 let.
- Neustrezna izvedba melioracij v preteklosti je na določenih območjih poslabšala stanje habitatov in vrst. Procesi strukturnega prilagajanja v kmetijstvu potekajo, vendar počasneje kot v povprečju EU-27.
- Ključni dejavniki razvojnega zaostanka so: neugodna velikostna struktura kmetijskih gospodarstev in velika razdrobljenost kmetijske posesti, prenizka specializiranost v kmetijstvu, ki se sicer izboljšuje, a je še vedno nekoliko pod EU povprečjem, nizka produktivnost, izrazito neugodna starostna struktura gospodarjev na kmetijah. Kar zadeva doseženo formalno izobrazbo v kmetijstvu kljub napredku še vedno prevladujejo gospodarji s praktičnimi izkušnjami iz kmetijstva (50,1 %).
- Velik delež območij z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost (86,3 % celotnega ozemlja), kar vpliva na konkurenčnost kmetijstva. V strukturi kmetijske rabe prevladujejo trajni travniki in pašniki (54,2 % vseh kmetijskih površin v uporabi).
- Povprečna ekonomska velikost kmetijskih gospodarstev, izražena kot standardni prihodek, je v letu 2013 znašala 16.158 EUR oz. v letu 2010 12.233 EUR, kar je dvakrat manj od povprečja v EU-27 in petkrat manj od EU-15 (71.825 EUR). S tem se Slovenija uvršča v krog držav, ki precej zaostajajo za povprečjem EU-27. V letu 2010 so bila v največjem številu zastopana kmetijska gospodarstva, katerih ekonomska velikost je znašala do 8.000 EUR (takših kmetijskih gospodarstev je bilo 69 %). Povprečna vrednost standardnega prihodka na PDM je v letu 2013 znašala le okrog 14.100 EUR.
- Faktorski dohodek / PDM je v letu 2013 znašal le 36 % povprečja EU-27. Velik delež faktorskega dohodka predstavljajo proračunska izplačila iz naslova SKP.
- Postopno naraščanje rabe obnovljivih virov energije, kljub vsemu pa še vedno prevladujejo fosilna goriva. Nihanje cen energije kot enega ključnih inputov za kmetijstvo pomembno prispeva k zaostrovanju cenovno-stroškovnih razmerij v kmetijstvu, kar se odraža tudi na ekonomskih rezultatih v kmetijstvu. Prenizka je tudi energetska učinkovitost kmetijskih gospodarstev.
- Zmanjšanje zaposlenosti v kmetijstvu oziroma skupnega števila PDM v obdobju 2000–2013 za 23,5 %, še vedno pa ima povprečno kmetijsko gospodarstvo v Sloveniji v primerjavi z EU-27 nadpovprečno zaposlenost na kmetijskih gospodarstvih (1,03 PDM). Ena PDM v Sloveniji obdela 6,3 ha KZU, kar je trikrat manj od povprečja v EU-27. Produktivnost dela v kmetijstvu je v veliki meri odraz agrarne strukture, ki je na območju EU-27 zelo različna.

- Zaostajanje ponudbe proizvodov iz ekološkega kmetijstva za povpraševanjem. Še vedno premajhna je diferenciacija in prepoznavanje kmetijskih in živilskih proizvodov iz shem kakovosti, prešibko je tudi vključevanje proizvajalcev v sheme kakovosti. Sodelovanje v shemah kakovosti je povezano z dodatnimi stroški in obveznostmi, ki jih trg vsaj v začetni fazi praviloma ne povrne v celoti, kar pogosto predstavlja oviro za hitrejše in večje vključevanje proizvajalcev v te sheme.
- Premajhna prisotnost nadstandardne reje živali, ki upošteva vidike dobrobiti živali, ki presegajo predpisane zakonske standarde ali običajno rejsko prakso v slovenskem kmetijstvu. Rejci so preslabo osveščeni oziroma jih od prevzemanja nadstandardnih praks odvrača ekonomika reje.
- Prenizka stopnja tržne usmerjenosti in organiziranosti, z izjemo posameznih kmetijskih proizvodov (kot je npr. mleko) in kljub dolgi tradiciji zadružništva, kar zavira kmetijska gospodarstva pri doseganju večje participacije na trgu in ekonomiji obsega.
- Zaradi nepovezanosti in nezmožnosti dobave večjih količin so primarni proizvajalci v podrejenem pogajalskem položaju v primerjavi z živilsko-predelovalno industrijo in trgovci.
- Majhno število ustanovljenih skupin proizvajalcev in neobstoj organizacij proizvajalcev.
- Slabšanje uspešnosti živilskopredelovalne panoge po najpomembnejših kazalnikih gospodarske učinkovitosti v zadnjih letih, kar je predvsem rezultat neustrezne prilagoditve na zaostritev konkurence tako na domačem kot tudi na tujih trgih. Pomembno, sicer v negativnem smislu, na rezultate vplivajo tudi aktivnosti lastniške konsolidacije v nekaterih največjih živilskih podjetjih. Dodana vrednost se je v obdobju 2008–2013 realno zmanjšala za 7,5 %. Zmanjšuje se tudi število zaposlenih.
- Na področju obvladovanja proizvodnih, cenovnih, prihodkovnih in dohodkovnih tveganj v kmetijstvu se v Sloveniji kot instrument obvladovanja tveganj uporablja zgolj sofinanciranje zavarovalnih premij, vendar pa obseg zavarovanih kmetijskih površin kljub temu upada. Interes za vključevanje v sisteme skupinskega upravljanja s tveganji (npr. preko vzajemnega sklada za proizvodna tveganja) je šibek. Razlog za to je verjetno tudi stabilizirajoči učinek izplačil SKP.
- Pomanjkanje specializiranih svetovalnih storitev, zlasti na področju tehnološkega razvoja v kmetijstvu, ekonomike proizvodnje, varovanja naravnih virov in podnebnih sprememb. Pomanjkanje visoko usposobljenih svetovalcev. Javna služba kmetijskega svetovanja je preobremenjena z administrativnimi nalogami, povezanimi s črpanjem EU sredstev.
- Prešibek prenos znanja in inovacij iz raziskovalne sfere v kmetijsko prakso in premalo povratnega pretoka informacij o potrebah kmetijske prakse. Prešibko sodelovanje med akterji na tem področju.
- Zaradi žledoloma in snegoloma je v začetku leta 2014 na obširnem območju gozdov (zlasti v Zahodni Sloveniji) nastala obsežna gospodarska in okoljska škoda. Poškodovana je kar polovica površine gozdov.
- Pogost pojav naravnih nesreč (žledolom, poplave, plazovi itd.)
- Neugodna lastniška struktura lastnikov gozdov, razdrobljenost in majhnost gozdne posesti.
- Neizkoriščenost možnega poseka v gozdovih, med drugim tudi zaradi pomanjkanja ustrezne gozdne infrastrukture, ki bi omogočila spravilo lesa.
- Šibka tržna organiziranost in povezanost lastnikov gozdov ter naprej v gozdno-lesne verige.
- Zaradi slabe tehnične opremljenosti lastnikov gozdov in prenizke usposobljenosti za delo v gozdu še vedno prihaja do nesreč pri delu v gozdovih.
- Premajhna uporaba lesa v gospodarstvu (kot npr. gradbenega materiala) in lesne biomase (lesnih ostankov in lesa slabše kakovosti) kot obnovljivega vira energije. Na tem področju se v RS kaže neizkoriščen potencial, saj je dejanski posek bistveno nižji od letnega prirasta in dovoljenega poseka v gozdovih, ki ga določa Resolucija o nacionalnem gozdnem programu (Ur.l.RS. št. 111/07). Po drugi strani je v zadnjem času opazen trend naraščanja obremenitev s PM delci, ki je zlasti posledica neoptimalnega zgorevanja lesne biomase, kar kaže na neustreznost kurilnih naprav.
- Stagnirajoča gozdno-lesna predelovalna veriga in posledično slabše izkoriščen les. Namesto

proizvodov z visoko dodano vrednostjo se les večinoma izvaža v surovem stanju. V zadnjih dveh desetletjih so propadla številna lesno-predelovalna podjetja.

- Zaostajanje za povprečjem gospodarske razvitosti EU, merjeno z BDP na prebivalca po kupni moči. BDP po kupni moči na prebivalca je v Sloveniji leta 2013 znašal 82,4 % povprečja v EU-27 (za primerjavo: leta 2008 je znašal: 90,3 %).
- Pretežno podeželske slovenske regije imajo v povprečju nižji BDP od slovenskega povprečja.
- Otežen dostop do dolžniških virov financiranja in visoke obrestne mere negativno vplivajo na investicijsko dejavnost kmetijskih gospodarstev in podjetij.
- Nazadovanje po razvitosti informacijske družbe glede na ostale članice EU že več kot desetletje, kar se negativno odraža tudi na drugih razvojnih področjih. Glede na podatek za EU-27 je problematična zlasti pokritost gospodinjstev s standardnimi fiksnimi širokopasovnimi omrežji (še posebej na podeželju), stanje je nezavidljivo tudi na področju dostopnih hitrosti. Še vedno obstajajo območja, kjer taka širokopasovna infrastruktura še ni zgrajena in kjer hkrati ni tržnega interesa za njeno gradnjo.
- Močno povišanje stopnje anketne in registrirane brezposelnosti v obdobju 2008–2013, kar je posledica zaostrenih gospodarskih razmer v državi. Povišanje brezposelnosti beležimo v vseh starostnih skupinah, še posebej izrazito pa je med mladimi, starimi med 15–24 let (anketna brezposelnost je leta 2008 znašala 10,4 %, leta 2013 že 21,6 %).
- Brezposelnost je višja med mladimi, ženskami in drugimi ranljivimi družbenimi skupinami.
- Naraščanje deleža oseb v populaciji, ki tvegajo revščino ali socialno izključenost, od leta 2009, ko je znašala 17,1 % (leta 2013: 20,4 % populacije).
- Staranje prebivalstva, še posebej na območjih s pomanjkanjem delovnih mest in tistih, ki so bolj oddaljena od večjih regionalnih središč.
- Potrebe in izzivi lokalnih območij so veliki, saj se srečujejo z visoko stopnjo brezposelnosti, socialno izključenostjo in naraščajočo revščino, pomanjkanjem osnovnih storitev, skrb predstavlja varstvo okolja in ohranjanje narave ter ohranjanje kulturne dediščine.
- Pri lokalnih razvojnih projektih LEADER se je v obdobju 2007–2013 kot slabost izkazalo pomanjkanje strateške naravnanosti, inovativnosti, razpršenost in večinoma kratkoročnost učinkov ter pomanjkanje osveščenosti prebivalstva in ustrezne usposobljenosti pri vodenju in izvajanju projektov LEADER.
- Pomanjkanje razvojnih pristopov in struktur upravljanja za izvajanje celovitih projektov v okviru pristopa CLLD.
- Zagotavljanje lastnih sredstev LAS za izvajanje celovitih projektov lokalnega razvoja in pridobivanje ugodnih kreditov.

4.1.4. Priložnosti, opredeljene na programskem področju

- Večja usposobljenost in motiviranost kmetijskih gospodarstev, da prevzamejo trajnostne kmetijske prakse, s katerimi bo možno zmanjšati vplive kmetijstva na okolje. Ključna so zlasti področja zmanjševanja in strokovno utemeljene rabe FFS, hranil (dušik, fosfor) in organskih snovi. Prav tako pa tudi prevzemanje praks, ki prispevajo k primernejši rabi in obdelavi tal (tudi z namenom zmanjševanja hidromorfoloških obremenitev voda in spiranja hranil), ohranjanju kulturne krajine, krajinskih elementov (npr. mejice, obrežne vegetacije). Krepiti je potrebno ohranjanje genskih virov.

Pridelovalce je potrebno v večji meri spodbujati k preusmeritvi v ekološko kmetijstvo. Z navedenimi praksami bo možno nasloviti poslabševanje stanja ohranjenosti habitatnih tipov in vrst, ki je še posebej problematično na traviščnih in sladkovodnih habitatnih tipih. Trajnostni model razvoja kmetijstva lahko odgovori tako na naraščajoča pričakovanja družbe glede ohranjenosti naravnih virov (biotske raznovrstnosti, kakovosti vode in tal) in raznolike kulturne krajine kot tudi na rast povpraševanja potrošnikov po večji ponudbi proizvodov iz shem kakovosti.

- Kmetijska gospodarstva lahko s primernejšim izborom agro-tehniških ukrepov in kmetijskih rastlin povečajo odpornost dejavnosti na podnebne spremembe, zmanjšajo izgubo prsti zaradi erozije in si s tem povečajo stabilnost proizvodnje. V obdobjih suše lahko k večji stabilnosti proizvodnje prispevajo tudi z varčnejšo oskrbo z vodo (zbiralniki vode, vodohrani), prilagoditvijo sistemov prezračevanja in hlajenja hlevov, prilagajanjem krmnih obrokov za živali itd.
- Trajnostni razvoj namakanja, vključno s povečanjem izkoriščenosti in posodobitvami obstoječih namakalnih sistemov, ki bo temeljil na načrtu upravljanja voda, lahko ob upoštevanju pomena prihrankov vode ter racionalne in učinkovite rabe vode zagotovi večjo ekonomsko stabilnost in učinkovitost kmetijske proizvodnje v času suše.
- Ukrepi za zmanjševanje emisij TGP v kmetijstvu lahko neposredno prispevajo k boljši konkurenčnosti panoge, saj z metanom in didušikovim oksidom v okolje uhajata energija in dušik. Enako velja tudi za emisije amonijaka. Z ukrepi za zmanjšanje emisij amonijaka v zrak lahko pridelovalci povečajo količino hranil za rastline, zmanjšajo stroške mineralnih gnojil itd. Priložnosti se kažejo v dvigu osveščenosti in dostopu do spodbud za povečanje učinkovitosti reje, izboljšanega načina reje in skladiščenja živinskih gnojil, strokovno utemeljenega gnojenja in manjše rabe gnojil, manjše rabe FFS idr., s čimer lahko zmanjšamo izpuste tako emisij TPG kot tudi emisij amonijaka iz kmetijstva.
- Z ustrezno obdelavo tal lahko povečujemo sekvestracijo ogljika v tleh.
- Pospešitev procesov prestrukturiranja in s tem dviga produktivnosti slovenskega kmetijstva z nadaljevanjem zemljiških (agrarnih) operacij, večjo specializiranostjo v kmetijstvu, dvigom produktivnosti dela in ekonomske učinkovitosti, generacijsko pomladitvijo, dvigom usposobljenosti v kmetijstvu ter spodbuditvi tržno orientiranih kmetijskih gospodarstev v dodatna vlaganja namenjena izboljšanju okolja, povečanju inovacij ter prilagoditvi na podnebne spremembe.
- Povečanje deleža mladih kmetov, starih do 40 let, lahko prispeva k hitrejšemu uvajanju novih tehnoloških znanj in inovacij.
- Ohranitev in razvoj kmetijske dejavnosti na območjih z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost.
- Večja raba obnovljivih virov energije lahko prispeva k povečanju energetske učinkovitosti, zmanjšanju fiksnih proizvodnih stroškov in odvisnosti od fosilnih goriv ter s tem k večji okoljski, ne le ekonomski učinkovitosti kmetijskih gospodarstev.
- Večje vključevanje kmetov v sheme kakovosti odpira nove tržne možnosti.
- Širitev in uveljavitev nadstandardne reje živali, utemeljene na dobrobiti živali, je priložnost z vidika naraščajočega povpraševanja potrošnikov po proizvodih, ki izhajajo iz živalim prijaznejše reje, in priložnost za potencialni razvoj nove sheme kakovosti.
- Povezovanje, organiziranje tržne verige lahko kmetijskim gospodarstvom omogoči doseganje večje udeležbe na trgu, večjo stabilnost pridelave, doseganje ekonomije obsega ter večjo pogajalsko moč in končno ceno proizvodov. Prav tako se s povezovanjem lahko ustrezno zmanjšajo oz. ublažijo različna proizvodna, cenovna nihanja ter zmanjšajo stroški npr. proizvodnje, skupnega nastopa na trgu in trženja ter promocije.
- Povečanje konkurenčnosti živilskopredelovalne panoge, kar ima lahko pozitivne multiplikativne učinke na slovenski kmetijski sektor, razvoj novih delovnih mest v tej panogi ter tudi za njeno pozicioniranje v odnosu do konkurentov na domačem in drugih trgih.

- Nepremična kulturna dediščina, ki bi jo bilo smiselno obnoviti preko posegov v gospodarske objekte, namenjene zlasti kmetijskemu, živilskemu in gozdarskemu sektorju ter drugim nekmetijskim dejavnostim na podeželju.
- Vzpostavitev novih instrumentov za obvladovanje tveganj za zagotavljanje večje stabilnosti v proizvodnji in dohodkih kmetijskih pridelovalcev.
- Večja usposobljenost svetovalcev in dostopnost specializiranih svetovalnih storitev ter boljše sodelovanje različnih akterjev za prenos znanja in inovacij lahko pomembno prispeva k večji produktivnosti in trajnosti kmetijstva.
- Z naložbami v obnovo v naravni nesreči poškodovanih gozdov lahko zagotovimo hitrejšo obnovitev okoljske, socialne in gospodarske funkcije gozdov.
- Trajnostno gospodarjenje z gozdovi, ki upošteva pomen ohranjanja občutljivih habitatov in vrst v gozdu – razvoj ekocelic.
- Izboljšanje gozdne infrastrukture lahko izboljša izkoriščenost možnega poseka v gozdovih in zmanjšanje spravilnih stroškov, s tem pa tudi večjo ekonomsko učinkovitost lastnikov gozdov.
- Izboljšanje tehnične opremljenosti lastnikov gozdov lahko poveča ekonomsko in okoljsko učinkovitost le-teh ter zmanjša tveganje za nastanek nesreč pri delu v gozdovih.
- Širitev rabe lesa npr. kot konstrukcijskega materiala, surovine za industrijo in kot obnovljivega vira energije lahko pomembno vpliva na razvoj lesno-predelovalne panoge oziroma celotne gozdno-lesne verige. Pri tem je potrebno zagotoviti, da je raba gozdnega potenciala usklajena z gozdnogospodarskimi načrti, zato da ne pride do prekomernega izkoriščanja gozdov. Hkrati je potrebno pri spodbujanju rabe lesne biomase upoštevati, da lahko v primeru neoptimalnega zgorevanja to predstavlja potencialni vir dodatnih obremenitev s PM delci.
- Boljša tržna organiziranost lastnikov gozdov lahko izboljša njihovo ekonomiko, olajša skupen nastop na trgu in pogajalski položaj do ostalih členov v gozdno-lesni verigi.
- Boljša organiziranost in povezanost v smislu razvoja gozdno-lesnih verig v Sloveniji lahko poveča konkurenčnost vseh členov v verigi od gozdarstva do predelave lesa in poveča dodano vrednost lesa. Za to je ključno uspešno prestrukturiranje lesno-predelovalne industrije.
- Z vidika naraščajoče brezposelnosti in upada gospodarske aktivnosti na podeželju se priložnost za ohranjanje in ustvarjanje novih delovnih mest kaže v razvoju nekmetijskih dejavnosti na podeželju, ki bo prvenstveno slonel na aktivaciji endogenih potencialov v povezavi z npr. kulturno dediščino, ohranjanjem narave, naravnimi resursi (npr. les), človeškim in socialnim kapitalom, lokalno samooskrbo, zelenim turizmom in obnovljivimi viri energije.
- Z implementacijo ustreznih finančnih instrumentov bi lahko v razmerah nedelovanja bančnega trga izboljšali investicijsko dejavnost kmetijskih gospodarstev in podjetij.
- Izboljšanje dostopa do informacijsko-komunikacijskih tehnologij (širokopasovnega interneta ustreznih hitrosti) ter povečanje njihove uporabe in kakovosti lahko pozitivno vpliva na gospodarsko aktivnosti, privabljanje investicij, nova delovna mesta in demografsko strukturo na podeželju.
- Za zagotavljanje socialno vzdržnega in skladnega razvoja podeželja, ohranjanja poselitve in izboljšanja življenjskega standarda je pomembno tudi varstvo okolja ter ohranjanje narave in kulturne dediščine.
- Specifične strategije lokalnega razvoja, ki temeljijo na analizi stanja in potreb lokalnega območja.
- Usklajen razvoj podeželja v skladu s potrebami lokalnega okolja.
- Sodelovanje in izmenjava izkušenj, primerov dobrih praks in znanj med lokalnimi razvojnimi partnerstvi.
- Ustvarjanje novih delovnih mest, izboljšanje osnovnih storitev, varovanje okolja, ohranjanje narave, kulturne dediščine, večja vključenost mladih, žensk in drugih ranljivih skupin glede na potrebe lokalnega območja.
- Izvedba celovitih in kompleksnejših operacij, ki izhajajo iz potreb lokalnih partnerstev preko

različnih virov financiranja.

4.1.5. Nevarnosti, opredeljene na programskem področju

- Pomanjkanje interesa kmetov za prevzemanje okolju prijaznih kmetijskih praks in nadaljnja intenzifikacija kmetijstva z neustreznim, prekomernim vnosom FFS, gnojil in neprimerno obdelavo tal. To lahko povzroči poslabšanje stanja voda, tal in narave.
- Opuščanje kmetijske dejavnosti na odročnejših območjih, območjih z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost ima negativen vpliv na demografsko in ekonomsko strukturo teh območij. Hkrati pa opuščanje kmetovanja vodi v zaraščanje kmetijskih zemljišč, s čimer se izgublja tako proizvodni potencial tal kot tudi življenjski prostor za določene vrste, na primer ptice kmetijske krajine.
- Brez ustrezne prilagoditve načina reje, ureditve skladiščnih kapacitet za živinska gnojila, nespremenjene rabe FFS in gnojil itd. bo kmetijstvo še naprej pomembno prispevalo tako k nastajanju TPG kot tudi k emisijam amonijaka. To pa ima negativen vpliv na podnebje, ekosisteme in zdravje ljudi.
- Pomanjkanje osveščenosti in ekonomskega interesa kmetov za prilagoditev kmetijskih praks na podnebne spremembe. Naraščanje negativnih vplivov podnebnih sprememb v obliki še večje pogostosti in daljšega trajanja spomladanske in poletne suše ter večje pogostosti ekstremnih vremenskih dogodkov (ekstremno visoke ali nizke temperature, pozne ali zgodnje slane, močan veter, žled, neurja s točo, poplave, močan veter), večja pojavnost škodljivcev in bolezni lahko močno poslabšajo ekonomski položaj kmetijskih gospodarstev.
- S podnebnimi spremembami bodo naraščale potrebe po zvišanju kakovostnih vodnih virov za oskrbo z vodo. Ob podnebnih spremembah bodo najranljivejša tista območja, ki so že problematična s stališča oskrbe s pitno vodo oziroma so izpostavljena suši.
- Pomanjkanje strateško naravnanih in sistematičnih vlaganj v pospešitev procesov prestrukturiranja bo imelo za posledico poglabljanje razvojnega zaostanka za povprečjem držav EU, nižjo konkurenčnost sektorja ter vedno večjo izpostavljenost cenovnim pritiskom konkurence.
- Kmetijstvo je s svojo dejavnostjo lahko potencialen vir negativnih hidromorfoloških in drugih okoljskih obremenitev (zlasti na področju poslabšanja stanja habitatov in vrst, kakovosti voda). Neustrezna izvedba in umestitev agrarnih operacij (komasacij, agromelioracij, namakalnih sistemov) v prostor, vključno s širitvijo obstoječe mreže namakalnih sistemov, ki ne bi bila usklajena z načrtom upravljanja voda, ima lahko negativen vpliv na biotsko raznovrstnost kot tudi na stanje voda.
- Komasacija, ki vodi v intenziviranje, predstavlja nevarnost za biotsko raznovrstnost, saj so manjše kmetije s tradicionalnim načinom obdelave kmetijskih zemljišč glavna gonilna sila bogate biotske raznovrstnosti.
- Prepočasno generacijsko prestrukturiranje bo upočasnilo uvajanje novih tehnoloških znanj in inovacij v kmetijstvu. Pričakovati je lahko opuščanje kmetij, kar ima dolgoročno negativen vpliv tudi na demografsko strukturo podeželja.
- Opuščanje kmetovanja na območjih z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost vodi v izgubo kulturne krajine ter biotske raznovrstnosti. Hkrati to lahko vodi tudi v spremembo demografske in ekonomske strukture teh območij.
- Ob nespremenjeni energetski učinkovitosti in rabi fosilnih goriv se vpliv kmetijstva na okolje ne bo zmanjšal.

- Pomanjkanje interesa kmetov za vstop v sheme kakovosti, ker te ne bi prinesle dodatnih ekonomskih učinkov.
- Konkurenčni pritiski po izboljšanju ekonomike reje oziroma nadaljnjemu zmanjševanju stroškov reje lahko rejce odvrne od prevzemanja nadstandardnih zahtev rej živali, saj so te povezane tako z višjimi stroški (npr. investicij v zagotovitev izpustov, večje površine, notranjo opremo, krmo) kot tudi z zmanjšanjem števila živali v čredi. Brez ustreznih spodbud rejci ne bodo stimulirani k prevzemanju nadstandardnih rejskih praks, saj trg takšnih stroškov rejcu ne povrne (če proizvod ni ustrezno zaščiten oz. vključen v shemo kakovosti).
- Prenizka stopnja tržne usmerjenosti in organiziranosti, prešibko sodelovanje tako med proizvajalci samimi kot tudi med členi vzdolž agroživilske verige, pomanjkanje urejenih, dolgoročnih odnosov in zaupanja, veliki konkurenčni pritiski, individualizem in oportunizem, bodo še naprej šibili obstoječo tržno organiziranost in zavrli zlasti primarne proizvajalce pri doseganju večje participacije na trgu, pogajalske moči, prepoznavnosti, ekonomije obsega in višje končne cene proizvoda.
- Brez vlaganj v razvoj in inovacije, stabilnega lastništva ter učinkovitega upravljanja lahko pričakujemo nadaljevanje poslabševanja stanja v živilsko-predelovalni panogi, kar bo negativno vplivalo tako na kmetijski sektor kot tudi na razvoj te panoge.
- Večja izpostavljenost različnim proizvodnim, cenovnim in drugim tveganjem v kmetijstvu zaradi liberalizacije kmetijskih trgov.
- Pomanjkanje usposobljenih svetovalcev in dostopa do specializiranih svetovalnih storitev bo oslabil pretok znanja do proizvajalcev, kar bo dodatno negativno vplivalo na hitrost prestrukturiranja in razvoj kmetijstva, njegovo produktivnost in trajnost.
- Na področju prenosa znanja in inovacij iz raziskovalne sfere v kmetijsko prakso se kot nevarnost kaže pomanjkanje razvojno naravnanih, inovativnih projektov sodelovanja, ki bi imeli dejanski vpliv in korist za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.
- Odpiranje gozdov za intenzivnejšo sečnjo lahko s hrupom in spremenjenim stanjem zarasti vpliva na populacije občutljivejših, predvsem strogo na gozd vezanih vrst.
- Gradnja gozdnih prometnic lahko negativno vpliva na pomemben habitat za določene kvalifikacijske vrste ptic, vezane na starejše, z odmrlo biomaso bogate gozdove ter druge kvalifikacijske živalske vrste, ki so vezane na take habitate. To predstavlja zmanjšanje biotske raznovrstnosti ter povečanje tveganja za okolje. Za vsako prometnico na območju Natura 2000 se v okviru pridobitve naravovarstvenega soglasja, skladno s Zakonom o ohranjanju narave (Uradni list RS, št. 96/04 z vsemi spremembami), napravi presoja o ustreznosti umestitve omenjene prometnice v gozd.
- V iglastih gozdovih, ki so bili močno poškodovani v naravni nesreči, obstaja nevarnost dodatne škode zaradi namnožitve škodljivcev. Brez ustrezne sanacije in revitalizacije gozdov je ogrožena hidrološka, klimatska funkcija gozdov. Zaradi povečanja sanacijskih del v gozdu obstaja nevarnost povečanja števila poškodb pri delu zaradi neustrezne opreme in usposobljenosti. Kar zadeva biodiverziteto ima obnova v naravni nesreči poškodovanega gozda lahko kratkoročno negativne vplive, saj se s tem poveča obseg del v gozdu in s tem antropogeni vplivi na gozdne ekosisteme.
- Ob obstoječi neugodni lastniški strukturi lastnikov gozdov, razdrobljenosti in majhnosti gozdne posesti lahko pričakujemo, da bo gospodarski potencial gozda ostal preslabo izkoriščen.
- Brez nadaljnjih vlaganj v tehnično opremljenost lastnikov gozdov in višjo usposobljenost za delo v gozdu bodo nesreče pri delu v gozdovih še vedno prisotne.
- Ob šibki tržni organiziranosti in povezanosti vzdolž gozdno-lesne verige lahko pričakujemo, da bodo ostale neizkoriščene priložnosti za izboljšanje ekonomike vseh členov v gozdno-lesni verigi, njihov uspešnejši nastop na trgu in možnosti za dvig dodane vrednosti lesa.
- Večji posek lesa ob nespremenjenem domačem povpraševanju po lesnih izdelkih in polizdelkih bo pomenil povečan izvoz lesa in izgubo dodane vrednosti. Hkrati lahko z večjo rabo lesne biomase za namen ogrevanja povzročimo povečanje PM delcev, ki nastajajo ob neoptimalnem zgorevanju.

- Brez uspešnega prestrukturiranja in razvoja lesno-predelovalne industrije ter boljše organiziranosti bo dodana vrednost lesa ostala neizkoriščena. S tem se izgubljajo tudi priložnosti za razvoj novih delovnih mest v državi.
- Ob nadaljevanju sedanjih trendov in gospodarske krize lahko pričakujemo naraščanje brezposelnosti in poslabševanje socio-ekonomskega položaja prebivalcev na podeželju. Lahko pričakujemo, da bodo endogeni potenciali podeželja v obliki naravne in kulturne dediščine, človeškega in socialnega kapitala… ostali preslabo izkoriščeni.
- Ob nadaljevanju neugodnih razmer na bančnem trgu bodo pogoji zadolževanja kmetijskih gospodarstev in podjetij ostali zelo slabi, kar zavira povpraševanje po kreditih in investicijsko dejavnost.
- Neustrezen dostop do informacijsko-komunikacijskih tehnologij (širokopasovnega interneta) ustreznih hitrosti bo negativno vplival na gospodarsko aktivnosti, privabljanje investicij, nova delovna mesta, demografsko strukturo ter kakovost življenja na podeželju.
- Pomanjkanje ciljev in strateško naravnanih idej med lokalnimi razvojnimi partnerstvi.
- Neusklajen in neuravnotežen pristop k reševanju lokalnih razvojnih pobud.
- Slabo pripravljene in neusklajene strategije lokalnega razvoja.
- Pomanjkanje znanja in izkušen za izvedbo celovitih in kompleksnejših projektov na podeželju s kombinacijo sredstev iz naslova različnih skladov preko različnih virov financiranja.
- Neučinkovito spodbujanje lokalnega razvoja in izgubljene priložnosti za širši ekonomski razvoj teh območij, vzpostavitev boljše kakovosti življenja in socialne integracije na podeželju, okolja za vzpostavljanje novih delovnih mest kot tudi varstvo okolja in ohranjanje narave ter kulturne dediščine na podeželju.

4.1.6. Skupni kazalniki stanja

I Socialno-ekonomske in podeželske razmere			
1 Prebivalstvo			
Navedba kazalnika	Vrednost	Enota	Leto
skupaj	2.058.821	Inhabitants	2013
podeželsko	43,7	% of total	2013
vmesno	56,3	% of total	2013
urbano	NA	% of total	
2 Starostna struktura			
Navedba kazalnika	Vrednost	Enota	Leto
skupaj < 15 let	14,5	% of total population	2013
skupaj 15–64 let	68,4	% of total population	2013
skupaj > 64 let	17,1	% of total population	2013
podeželsko < 15 let	13,8	% of total population	2012
podeželsko < 15–64 let	69	% of total population	2012
podeželsko > 64 let	17,3	% of total population	2012
3 Ozemlje			
Navedba kazalnika	Vrednost	Enota	Leto
skupaj	20.273	Km2	2013
podeželsko	58,6	% of total area	2013
vmesno	41,4	% of total area	2013
urbano	NA	% of total area	
4 Gostota populacije			
Navedba kazalnika	Vrednost	Enota	Leto
skupaj	101,6	Inhab / km2	2013
podeželsko	75,5	Inhab / km2	2013
5 Stopnja zaposlenosti			
Navedba kazalnika	Vrednost	Enota	Leto
skupaj (15–64 let)	63,3	%	2013
moški (15–64 let)	67,1	%	2013
ženske (15–64 let)	59,2	%	2013
*podeželsko (redko naseljena) (15–64 let)	64	%	2013
skupaj (20–64 let)	67,2	%	2013
moški (20–64 let)	71,2	%	2013
ženske (20–64 let)	63	%	2013
6 Stopnja samozaposlenosti			
Navedba kazalnika	Vrednost	Enota	Leto
skupaj (15–64 let)	11,6	%	2013
7 Stopnja brezposelnosti			
Navedba kazalnika	Vrednost	Enota	Leto
skupaj (15–74 let)	10,1	%	2013
mladi (15–24 let)	21,6	%	2013
*podeželsko (redko naseljena) (15–74 let)	9,8	%	2013
mladi (15–24 let)	21,1	%	2013
8 BDP na prebivalca			

Navedba kazalnika	Vrednost	Enota	Leto
skupaj	82,4	Index PPS (EU-27 = 100)	2013
*podeželsko	69,3	Index PPS (EU-27 = 100)	2010
9 Stopnja revščine			
Navedba kazalnika	Vrednost	Enota	Leto
skupaj	20,4	% of total population	2013
*podeželsko (redko naseljena)	21,7	% of total population	2013
10 Struktura gospodarstva (BDV)			
Navedba kazalnika	Vrednost	Enota	Leto
skupaj	30.513,4	EUR million	2013
primarni	2,9	% of total	2013
sekundarni	31,4	% of total	2013
terciarni	65,7	% of total	2013
podeželske	36,4	% of total	2011
vmesne	63,6	% of total	2011
urbane	NA	% of total	
11 Struktura zaposlenosti			
Navedba kazalnika	Vrednost	Enota	Leto
skupaj	920,6	1000 persons	2013
primarna	8,4	% of total	2013
sekundarna	29,4	% of total	2013
terciarna	62,2	% of total	2013
podeželska	39,6	% of total	2010
vmesna	60,4	% of total	2010
urbana	NA	% of total	
12 Produktivnost dela po gospodarskih sektorjih			
Navedba kazalnika	Vrednost	Enota	Leto
skupaj	33.145,1	EUR/person	2013
primarni	11.481,2	EUR/person	2013
sekundarni	35.392,5	EUR/person	2013
terciarni	34.999,1	EUR/person	2013
podeželski	30.752,9	EUR/person	2011
vmesni	34.964,6	EUR/person	2011
urbani	NA	EUR/person	

II Analiza kmetijstva/sektorja

13 Zaposlenost po gospodarskih dejavnostih

Navedba kazalnika	Vrednost	Enota	Leto
skupaj	905,9	1000 persons	2013
kmetijstvo	72,5	1000 persons	2013
kmetijstvo	8	% of total	2013
gozdarstvo	3,6	1000 persons	2013
gozdarstvo	0,4	% of total	2013
prehrambna industrija	17,5	1000 persons	2013
prehrambna industrija	1,9	% of total	2013
turizem	37,9	1000 persons	2013
turizem	4,2	% of total	2013

14 Produktivnost dela v kmetijstvu

Navedba kazalnika	Vrednost	Enota	Leto
skupaj	5.457,1	EUR/AWU	2013

Comment: *2011-2013*

15 Produktivnost dela v gozdarstvu

Navedba kazalnika	Vrednost	Enota	Leto
skupaj	38.397	EUR/AWU	2012

Comment: *2010-2012*

16 Produktivnost dela v prehrambni industriji

Navedba kazalnika	Vrednost	Enota	Leto
skupaj	29.084	EUR/person	2013

Comment: *2011-2013*

17 Kmetijska gospodarstva (kmetije)

Navedba kazalnika	Vrednost	Enota	Leto
skupaj	72.377	No	2013
velikost kmetijskega gospodarstva < 2 ha	18.554	No	2013
velikost kmetijskega gospodarstva 2–4,9 ha	25.130	No	2013
velikost kmetijskega gospodarstva 5–9,9 ha	17.207	No	2013
velikost kmetijskega gospodarstva 10–19,9 ha	7.882	No	2013
velikost kmetijskega gospodarstva 20–29,9 ha	1.956	No	2013
velikost kmetijskega gospodarstva 30–49,9 ha	1.043	No	2013
velikost kmetijskega gospodarstva 50–99,9 ha	394	No	2013
velikost kmetijskega gospodarstva > 100 ha	112	No	2013
ekonomska velikost kmetijskega gospodarstva < 2 000 standardnega prihodka	15.690	No	2010
ekonomska velikost kmetijskega gospodarstva 2 000–3 999 standardnega prihodka	17.650	No	2010
ekonomska velikost kmetijskega gospodarstva 4 000–7 999 standardnega prihodka	18.120	No	2010

ekonomska velikost kmetijskega gospodarstva 8 000–14 999 standardnega prihodka	10.650	No	2010
ekonomska velikost kmetijskega gospodarstva 15 000–24 999 standardnega prihodka	5.000	No	2010
ekonomska velikost kmetijskega gospodarstva 25 000–49 999 standardnega prihodka	4.460	No	2010
ekonomska velikost kmetijskega gospodarstva 50 000–99 999 standardnega prihodka	2.170	No	2010
ekonomska velikost kmetijskega gospodarstva 100 000–249 999 standardnega prihodka	780	No	2010
ekonomska velikost kmetijskega gospodarstva 250 000–499 999 standardnega prihodka	80	No	2010
ekonomska velikost kmetijskega gospodarstva > 500 000 standardnega prihodka	40	No	2010
povprečna fizična velikost	6,6	ha UAA/holding	2013
povprečna ekonomska velikost	16.158	EUR of SO/holding	2013
povprečna velikost v delovnih enotah (osebe)	2,8	Persons/holding	2013
povprečna velikost v delovnih enotah (letno število delovnih enot)	1	AWU/holding	2013
18 Kmetijsko zemljišče			
Navedba kazalnika	Vrednost	Enota	Leto
skupaj kmetijska zemljišča v uporabi	602.208	ha	2013
orno zemljišče	36,5	% of total UAA	2013
trajni pašniki in travniki	57,9	% of total UAA	2013
trajni nasadi	5,6	% of total UAA	2013
19 Kmetijsko zemljišče z ekološkim kmetijstvom			
Navedba kazalnika	Vrednost	Enota	Leto
certificirano	30.041	ha UAA	2013
v preusmeritvi	8.624	ha UAA	2013
delež kmetijskih zemljišč v uporabi (certificiranih in v preusmeritvi)	8,4	% of total UAA	2013
20 Namakano zemljišče			
Navedba kazalnika	Vrednost	Enota	Leto
skupaj	2.232	ha	2013
delež kmetijskih zemljišč v uporabi	0,5	% of total UAA	2013
21 Glave velike živine			
Navedba kazalnika	Vrednost	Enota	Leto
skupaj	399.349	LSU	2013
22 Delovna sila na kmetijskem gospodarstvu			
Navedba kazalnika	Vrednost	Enota	Leto
redna delovna sila na kmetijskem gospodarstvu, skupaj	200.631	Persons	2013
redna delovna sila na kmetijskem gospodarstvu, skupaj	79.474	AWU	2013
23 Starostna struktura upraviteljev kmetijskih gospodarstev			
Navedba kazalnika	Vrednost	Enota	Leto
število upraviteljev kmetijskih gospodarstev, skupaj	72.176	No	2013
delež < 35 let	4,3	% of total managers	2010
razmerje < 35 / >= 55 let	7,7	No of young managers by 100 elderly managers	2010
24 Kmetijska izobrazba upraviteljev kmetijskih gospodarstev			
Navedba kazalnika	Vrednost	Enota	Leto
delež vseh upraviteljev z osnovno in celotno kmetijsko izobrazbo	49,9	% of total	2013
delež upraviteljev < 35 let z osnovno in celotno kmetijsko izobrazbo	46,9	% of total	2010
25 Faktorski dohodek kmetijstva			
Navedba kazalnika	Vrednost	Enota	Leto
skupaj	5.175	EUR/AWU	2013
skupaj (indeks)	102,6	Index 2005 = 100	2013
26 Podjetniški dohodek kmetijstva			
Navedba kazalnika	Vrednost	Enota	Leto

Življenjski standard kmetov	4.022,9	EUR/AWU	2012
Življenjski standard kmetov kot delež življenjskega standarda oseb, zaposlenih v drugih sektorjih	19,6	%	2012
27 Skupna faktorska produktivnost v kmetijstvu			
Navedba kazalnika	Vrednost	Enota	Leto
skupaj (indeks)	101,4	Index 2005 = 100	2009 - 2011
28 Bruto investicije v osnovna sredstva v kmetijstvu			
Navedba kazalnika	Vrednost	Enota	Leto
bruto investicije v osnovna sredstva	218,2	EUR million	2013
delež BDV v kmetijstvu	33,4	% of GVA in agriculture	2012
29 Gozd in druga gozdna zemljišča (000)			
Navedba kazalnika	Vrednost	Enota	Leto
skupaj	1.274	1000 ha	2010
delež skupne površine zemljišč	62,8	% of total land area	2010
30 Turistična infrastruktura			
Navedba kazalnika	Vrednost	Enota	Leto
število ležišč v nastanitvenih gostinskih obratih	105.559	No of bed-places	2013
podeželska	55,3	% of total	2013
vmesna	36,1	% of total	2013
urbana	8,6	% of total	2013

III Okolje/podnebje			
31 Pokrovnost tal			
Navedba kazalnika	Vrednost	Enota	Leto
delež kmetijskih zemljišč	34,9	% of total area	2006
delež naravnega travinja	1	% of total area	2006
delež gozdarskih zemljišč	56,1	% of total area	2006
delež prehodnega gozda z grmičevjem	2,2	% of total area	2006
delež naravnih površin	2,6	% of total area	2006
delež grajenih površin	2,7	% of total area	2006
delež drugih površin	0,4	% of total area	2006
32 Območja z naravnimi omejitvami			
Navedba kazalnika	Vrednost	Enota	Leto
skupaj	75,3	% of total UAA	2013
gorska	55,7	% of total UAA	2013
druga	3,6	% of total UAA	2013
posebna	16	% of total UAA	2013
33 Intenzivnost kmetovanja			
Navedba kazalnika	Vrednost	Enota	Leto
nizka intenzivnost	59,7	% of total UAA	2007
srednja intenzivnost	24,2	% of total UAA	2007
visoka intenzivnost	16,1	% of total UAA	2007
pašniki	25,1	% of total UAA	2010
34 Območja Nature 2000			
Navedba kazalnika	Vrednost	Enota	Leto
delež ozemlja	37,9	% of territory	2013
delež kmetijskih zemljišč v uporabi (vključno z naravnim travinjem)	21,3	% of UAA	2012
delež skupnih gozdnih površin	42,8	% of forest area	2012
35 Indeks ptic kmetijske krajine			
Navedba kazalnika	Vrednost	Enota	Leto
skupaj (indeks)	78,4	Index 2000 = 100	2013
Comment: *Index 2008 = 100*			
36 Stanje ohranjenosti kmetijskih habitatov (travinje)			
Navedba kazalnika	Vrednost	Enota	Leto
ugodno	27,8	% of assessments of habitats	2012
Comment: *2007-1012*			
neugodno – nezadostno	22,2	% of assessments of habitats	2012
Comment: *2007-2012*			
neugodno – slabo	50	% of assessments of habitats	2012
Comment: *2007-2012*			
neznano	0	% of assessments of habitats	2012

Comment: *2007-2012*			
37 Kmetovanje z visoko naravno vrednostjo			
Navedba kazalnika	Vrednost	Enota	Leto
skupaj	75,6	% of total UAA	2012 e
38 Zaščiten gozd			
Navedba kazalnika	Vrednost	Enota	Leto
razred 1.1	0,8	% of FOWL area	2010
razred 1.2	7,8	% of FOWL area	2010
razred 1.3	5,3	% of FOWL area	2010
razred 2	6,4	% of FOWL area	2010
39 Odvzem vode v kmetijstvu			
Navedba kazalnika	Vrednost	Enota	Leto
skupaj	3.604	1000 m3	2013
40 Kakovost vode			
Navedba kazalnika	Vrednost	Enota	Leto
Morebitni presežek dušika na kmetijskih zemljiščih	54,5	kg N/ha/year	2012
Comment: *2009-2012*			
Morebitni presežek fosforja na kmetijskih zemljiščih	8	kg P/ha/year	2005 - 2008
Nitrati v sladki vodi – površinska voda: visoka kakovost	100	% of monitoring sites	2012
Nitrati v sladki vodi – površinska voda: srednja kakovost	0	% of monitoring sites	2012
Nitrati v sladki vodi – površinska voda: slaba kakovost	0	% of monitoring sites	2012
Nitrati v sladki vodi – podtalnica: visoka kakovost	73,9	% of monitoring sites	2013
Nitrati v sladki vodi – podtalnica: srednja kakovost	19,6	% of monitoring sites	2013
Nitrati v sladki vodi – podtalnica: slaba kakovost	6,5	% of monitoring sites	2013
41 Organske snovi v tleh na ornih zemljiščih			
Navedba kazalnika	Vrednost	Enota	Leto
Skupna ocena vsebnosti organskega ogljika	1,9	mega tons	2009
Povprečna vsebnost organskega ogljika	12,7	g kg-1	2009
42 Erozija tal zaradi vode			
Navedba kazalnika	Vrednost	Enota	Leto
stopnja izgube tal zaradi vodne erozije	7,2	tonnes/ha/year	2006
prizadeta kmetijska površina	269,9	1000 ha	2006 - 2007
prizadeta kmetijska površina	37,1	% of agricultural area	2006 - 2007
43 Pridobivanje energije iz obnovljivih virov iz kmetijstva in gozdarstva			
Navedba kazalnika	Vrednost	Enota	Leto
iz kmetijstva	26,2	kToe	2011
iz gozdarstva	518	kToe	2011
44 Raba energije v kmetijstvu, gozdarstvu in prehrambni industriji			
Navedba kazalnika	Vrednost	Enota	Leto
kmetijstvo in gozdarstvo	75,8	kToe	2012
uporaba na ha (kmetijstvo in gozdarstvo)	44,9	kg of oil equivalent per ha of UAA	2012
prehrambna industrija	61,6	kToe	2012
45 Emisije toplogrednih plinov iz kmetijstva			
Navedba kazalnika	Vrednost	Enota	Leto
skupaj kmetijstvo (CH4 in N2O in emisije/odvzemi iz tal)	2.968	1000 t of CO2 equivalent	2011
delež skupnih emisij toplogrednih plinov	30	% of total net emissions	2011

4.1.7. Kazalniki stanja za posamezne programe

Sektor	Oznaka	Navedba kazalnika	Vrednost	Enota	Leto

4.2. **Ocena potreb**

Naslov (ali sklic) potrebe	P1			P2		P3		P4			P5					P6			Horizontalni cilji		
	1A	1B	1C	2A	2B	3A	3B	4A	4B	4C	5A	5B	5C	5D	5E	6A	6B	6C	Okolje	Blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje	Inovacije
P01 - Povečanje produktivnosti v kmetijstvu		X	X	X	X	X					X	X	X	X					X	X	X
P02 - Izboljšanje velikostne strukture in zmanjšanje razdrobljenosti kmetijske posesti ter ureditev kmetijske infrastrukture	X			X							X			X					X	X	
P03 - Izboljšanje starostne strukture nosilcev kmetijskih gospodarstev			X	X	X														X	X	X
P04 - Povečanje usposobljenosti v kmetijstvu, gozdarstvu in živilstvu	X		X	X	X	X		X	X	X	X	X	X						X	X	X
P05 - Dvig usposobljenosti svetovalcev	X			X		X		X	X	X									X	X	X
P06 - Zagotovitev specializiranih svetovalnih storitev v kmetijskem sektorju	X					X		X	X	X									X	X	
P07 - Učinkovitejši prenos znanja in inovacij v kmetijstvu, živilstvu in gozdarstvu	X	X		X		X		X	X	X	X			X		X			X	X	X
P08 - Ohranjanje in/ali izboljšanje stanja biotske raznovrstnosti na habitatih, vezanih na kmetijsko krajino	X	X	X					X	X	X									X	X	
P09 - Zmanjšanje negativnih vplivov kmetijstva na kakovost površinskih in podzemnih voda	X	X	X	X				X	X	X									X	X	X
P10 - Ohranjanje oziroma izboljšanje proizvodnega potenciala tal	X		X					X	X	X									X		
P11 - Ohranjanje kmetovanja na območjih z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost								X											X		
P12 - Zmanjšanje emisij toplogrednih plinov in amonijaka iz kmetijstva	X	X	X	X				X	X	X				X	X				X	X	X

P13 - Povečanje rabe OVE v rabi energije in dvig energetske učinkovitosti				X								X	X			X			X	X	X
P14 - Prilagoditev kmetijstva na podnebne spremembe	X	X	X	X				X	X	X	X			X					X	X	X
P15 - Razvoj novih instrumentov obvladovanja tveganj							X													X	
P16 - Spodbujanje uporabe finančnih instrumentov						X										X					X
P17 - Spodbujanje ekološkega kmetijstva in večje ponudbe proizvodov iz shem kakovosti	X	X	X	X		X		X	X	X									X	X	X
P18 - Spodbujanje kmetijskih gospodarstev k nadstandardni reji živali	X		X			X								X						X	
P19 - Povečanje tržne usmerjenosti ter horizontalne in vertikalne povezanosti			X			X													X	X	X
P20 - Spodbujanje vlaganj v predelavo, razvoj in trženje kmetijskih proizvodov		X	X			X							X						X	X	X
P21 - Ohranjanje in/ali izboljšanje stanja ohranjenosti biotske raznovrstnosti v gozdovih								X											X		
P22 - Obnova gozdnega potenciala, uničenega po naravni nesreči								X							X				X	X	
P23 - Ureditev gozdne infrastrukture za doseganje večje odprtosti gozdov				X				X											X		
P24 - Spodbujanje vlaganj v gozdarske tehnologije in predelavo lesa													X			X			X	X	X
P25 - Izboljšanje tržne organiziranosti in povezanosti lastnikov gozdov ter naprej v gozdno-lesne predelovalne verige						X										X			X	X	X
P26 - Spodbujanje večje uporabe lesa													X			X			X	X	X
P27 - Diverzifikacija v nekmetijske dejavnosti na podeželju													X			X			X	X	X

P28 - Izboljšani dostop do širokopasovnega interneta ustreznih hitrosti																		**X**			**X**
P29 - Vlaganja v obnovo in razvoj vasi																	**X**		**X**		
P30 - Ohranjanje naravne in kulturne dediščine na podeželju																**X**	**X**		**X**		
P31 - Učinkovitejše spodbujanje lokalnega razvoja																	**X**		**X**	**X**	**X**

4.2.1. P01 - Povečanje produktivnosti v kmetijstvu

Prednostne naloge/prednostna področja

- 1B) Krepitev povezav med kmetijstvom, proizvodnjo hrane in gozdarstvom ter raziskavami in inovacijami, tudi zaradi boljšega okoljskega upravljanja in okoljske učinkovitosti
- 1C) Krepitev vseživljenjskega učenja in poklicnega usposabljanja v kmetijskem in gozdarskem sektorju
- 2A) Izboljšanje ekonomske uspešnosti vseh kmetij ter zagotavljanje lažjega prestrukturiranja in posodabljanja kmetij, zlasti z namenom povečanja njihove udeležbe na trgu in tržne usmerjenosti ter kmetijske diverzifikacije
- 2B) Zagotavljanje lažjega začetka opravljanja kmetijske dejavnosti ustrezno usposobljenim kmetom, zlasti pa generacijske pomladitve
- 3A) Izboljšanje konkurenčnosti primarnih proizvajalcev z njihovo boljšo vključitvijo v agroživilsko verigo prek shem kakovosti, dodajanje vrednosti kmetijskim proizvodom, pa tudi promocija na lokalnih trgih in v kratkih dobavnih verigah, skupinah proizvajalcev in medpanožnih organizacijah
- 5A) Povečanje učinkovite rabe vode v kmetijstvu
- 5B) Povečanje učinkovite rabe energije v kmetijstvu in pri predelavi hrane
- 5C) Olajšanje dobave in uporabe obnovljivih virov energije, stranskih proizvodov, odpadkov, ostankov in drugih neživilskih surovin za namene biogospodarstva
- 5D) Zmanjševanje emisij toplogrednih plinov in amoniaka v kmetijstvu

Horizontalni cilji

- Okolje
- Blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje
- Inovacije

Opis

Kmetijstvo se sooča z nizko produktivnostjo dela, kar je eden od ključnih dejavnikov razvojnega zaostajanja glede na večino ostalih držav članic EU. V obdobju med letoma 2011–2013 je produktivnost dela v slovenskem kmetijstvu, izražena kot BDV/PDM, znašala le 5.457 EUR/PDM, kar predstavlja zgolj 34 % povprečja EU-27 (16.023 EUR/PDM). Slovenija se s tem uvršča med države članice z najnižjo produktivnostjo dela v kmetijstvu. Ta razkorak je v primerjavi s 15 državami članicami, ki so vstopile v EU pred letom 2004, še bistveno večji (26.770 EUR/PDM). Če primerjamo še vložek dela oziroma obseg PDM za obdelavo enega hektarja kmetijskih površin v uporabi, lahko ravno tako vidimo, da ena PDM v Sloveniji obdela 6,3 ha KZU kar je skoraj 3 krat manj od povprečja EU-27 in 4 krat manj od povprečja EU-15. Produktivnost dela v kmetijstvu je v veliki meri tudi odraz agrarne strukture, ki se znotraj EU-27 zelo razlikuje. Ta je v Sloveniji izrazito neugodna glede na ostale države članice EU-27.

Povečanje produktivnosti dela je zato ena izmed ključnih identificiranih potreb in predpogoj hitrejšega razvoja kmetijstva. Poleg naložb v modernizacijo in tehnološki razvoj kmetijskih gospodarstev na povečanje produktivnosti vplivajo tudi drugi dejavniki strukturnega prilagajanja, kot so izboljšanje agrarne strukture, starostne strukture ter usposobljenosti v kmetijstvu. Pri tem ima ključno vlogo tudi učinkovitejši prenos

najnovejšega znanja do kmetijske prakse in uvajanje inovacij v proizvodnjo, s katerimi se lahko ob večji produktivnosti doseže tudi večja trajnost kmetijstva. Cilj povečanja produktivnosti mora namreč biti večja pridelava z manj vplivi na okolje in podnebje.

4.2.2. P02 - Izboljšanje velikostne strukture in zmanjšanje razdrobljenosti kmetijske posesti ter ureditev kmetijske infrastrukture

Prednostne naloge/prednostna področja

- 1A) Spodbujanje inovacij, sodelovanja in razvoja baze znanja na podeželskih območjih
- 2A) Izboljšanje ekonomske uspešnosti vseh kmetij ter zagotavljanje lažjega prestrukturiranja in posodabljanja kmetij, zlasti z namenom povečanja njihove udeležbe na trgu in tržne usmerjenosti ter kmetijske diverzifikacije
- 5A) Povečanje učinkovite rabe vode v kmetijstvu
- 5D) Zmanjševanje emisij toplogrednih plinov in amoniaka v kmetijstvu

Horizontalni cilji

- Okolje
- Blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje

Opis

Kmetijstvo se sooča z zelo majhno povprečno velikostjo kmetijske posesti in veliko razdrobljenostjo kmetijskih zemljišč. To sta dejavnika, ki onemogočata intenzivnost proizvodnje, povečujeta stroške pridelave in zmanjšujeta konkurenčnost kmetijstva v primerjavi s pridelavo v drugih državah članicah EU. Uvrščamo se med države z najmanjšo povprečno velikostjo KZU na kmetijsko gospodarstvo v EU-27.

Da bi bila kmetijska gospodarstva lahko bolj konkurenčna, bi bila potrebna koncentracija posesti, a tudi izboljšanje kakovosti zemljišč, kar lahko dosežemo z izvajanjem agrarnih operacij, kot so komasacije in melioracije (namakanje in agromelioracije). Z agrarnimi operacijami lahko izboljšamo posestno in zemljiško strukturo ter izboljšamo pogoje obdelave in kakovost kmetijskih zemljišč.

Agrarne operacije, ki so ustrezno izvedene in umeščene v kmetijski prostor, imajo lahko pozitiven vpliv tako na okolje kot tudi na zmanjševanje emisij toplogrednih plinov. Komasacije kmetijskih zemljišč imajo pozitiven vpliv predvsem z vidika manjše porabe energije pri strojni obdelavi in oskrbi tal ter prevozih, pa tudi z vidika povečevanja možnosti za ustreznejši kolobar, kar ima tudi okoljske učinke. Ustrezno kolobarjenje povečuje vsebnost organske snovi v tleh, izboljšuje strukturo tal, zmanjšuje degradacijo tal ter lahko povzroči višje pridelke in večjo donosnost kmetije na daljši rok.

Tehnološka posodobitev obstoječih namakalnih sistemov ima pozitiven vpliv na racionalnejšo rabo vode in pomeni tudi ukrep za prilagajanje podnebnim spremembam. Povečanje izkoriščenosti obstoječih sistemov, njihova tehnološka posodobitev in razvoj novih namakalnih sistemov ob sočasnem upoštevanju pomena učinkovite rabe vode in zmanjšanja porabe vode povečuje stabilnost kmetijske pridelave in kakovost kmetijskih proizvodov.

Načrtovanje in izvedba omenjenih agrarnih operacij v kmetijskem prostoru mora biti usklajena z zahtevami varovanja okolja. Pred izvedbo teh operacij je potrebno pridobiti vsa zahtevana naravovarstvena oz. okoljevarstvena dovoljenja ter druga soglasja, ki se zahtevajo zlasti po predpisih s področja urejanja kmetijskih zemljišč, graditve objektov, urejanja prostora, ohranjanja narave, varstva okolja in voda.

4.2.3. P03 - Izboljšanje starostne strukture nosilcev kmetijskih gospodarstev

Prednostne naloge/prednostna področja

- 1C) Krepitev vseživljenjskega učenja in poklicnega usposabljanja v kmetijskem in gozdarskem sektorju
- 2A) Izboljšanje ekonomske uspešnosti vseh kmetij ter zagotavljanje lažjega prestrukturiranja in posodabljanja kmetij, zlasti z namenom povečanja njihove udeležbe na trgu in tržne usmerjenosti ter kmetijske diverzifikacije
- 2B) Zagotavljanje lažjega začetka opravljanja kmetijske dejavnosti ustrezno usposobljenim kmetom, zlasti pa generacijske pomladitve

Horizontalni cilji

- Okolje
- Blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje
- Inovacije

Opis

Starostna struktura nosilcev kmetijskih gospodarstev pomembno vpliva na produktivnost dela v kmetijstvu. V slovenskem kmetijstvu je starostna struktura izrazito neugodna. Povprečna starost nosilca kmetijskega gospodarstva je leta 2013 znašala 56 let in se od leta 2000 ni bistveno spremenila. Le 4,3 % vseh nosilcev je bilo leta 2010 mlajših od 35 let, medtem ko je delež starejših od 55 let znašal kar 56,6 %. To je nekoliko več kot v povprečju EU-27 (53,1 %), s čimer se Slovenija uvršča v krog držav z bolj neugodno starostno strukturo gospodarjev.

Izboljšanje starostne strukture nosilcev kmetijskih gospodarstev je zato ena izmed pomembnih razvojnih potreb slovenskega kmetijstva. Mlajši nosilci kmetijskih gospodarstev so v povprečju bolje izobraženi, hitreje prevzemajo novosti in se prilagajajo tržnim razmeram ter so običajno tudi bolj motivirani za pridobitev dodatnih znanj, uvajanje izboljšav in inovacij tako na tehnološkem, okoljskem področju kot tudi na področju prilagajanja in blaženja podnebnih sprememb. Mladim nosilcem bi bilo potrebno poleg zagonskih podpor zagotoviti tudi ustrezen dostop do novih znanj preko ciljno naravnanih usposabljanj.

Generacijska pomladitev pa je pomembna tudi z vidika ohranjanja vitalnosti podeželja. Z izseljevanjem mladih v regionalna razvojna središča se slabša tudi demografska struktura podeželja.

4.2.4. P04 - Povečanje usposobljenosti v kmetijstvu, gozdarstvu in živilstvu

Prednostne naloge/prednostna področja

- 1A) Spodbujanje inovacij, sodelovanja in razvoja baze znanja na podeželskih območjih
- 1C) Krepitev vseživljenjskega učenja in poklicnega usposabljanja v kmetijskem in gozdarskem sektorju
- 2A) Izboljšanje ekonomske uspešnosti vseh kmetij ter zagotavljanje lažjega prestrukturiranja in posodabljanja kmetij, zlasti z namenom povečanja njihove udeležbe na trgu in tržne usmerjenosti ter kmetijske diverzifikacije
- 2B) Zagotavljanje lažjega začetka opravljanja kmetijske dejavnosti ustrezno usposobljenim kmetom, zlasti pa generacijske pomladitve
- 3A) Izboljšanje konkurenčnosti primarnih proizvajalcev z njihovo boljšo vključitvijo v agroživilsko verigo prek shem kakovosti, dodajanje vrednosti kmetijskim proizvodom, pa tudi promocija na lokalnih trgih in v kratkih dobavnih verigah, skupinah proizvajalcev in medpanožnih organizacijah
- 4A) Obnova, ohranjanje in izboljšanje biotske raznovrstnosti vključno z območji Natura 2000 in območij z naravnimi ali drugimi posebnimi omejitvami ter kmetovanja visoke naravne vrednosti in stanja krajin v Evropi
- 4B) Izboljšanje upravljanja voda, vključno z ravnanjem z gnojili in pesticidi
- 4C) Preprečevanje erozije tal in izboljšanje upravljanja tal
- 5A) Povečanje učinkovite rabe vode v kmetijstvu
- 5B) Povečanje učinkovite rabe energije v kmetijstvu in pri predelavi hrane
- 5C) Olajšanje dobave in uporabe obnovljivih virov energije, stranskih proizvodov, odpadkov, ostankov in drugih neživilskih surovin za namene biogospodarstva

Horizontalni cilji

- Okolje
- Blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje
- Inovacije

Opis

Dvig usposobljenosti v vseh navedenih treh segmentih gospodarstva je ena izmed ključnih zaznanih potreb. Raven usposobljenosti ima namreč neposreden vpliv na konkurenčnost, produktivnost dela, varnost pri delu, sposobnost prilagajanja na hitro spreminjajoče se ekonomske razmere, vedno večjo zahtevnost in informatizacijo dela, napredek v tehnološkem smislu ter vedno višje standarde v proizvodnji (npr. higienske, tehnološke). Hkrati raven usposobljenosti vpliva na hitrost uvajanja tehnoloških novosti in inovacij v proizvodnji ter sposobnost prilagajanja na naraščajoče zahteve na področju varovanja okolja in podnebja. Ukrepe za dvig usposobljenosti na področju varovanja okolja je še posebej intenzivno potrebno usmeriti na območja oziroma tista kmetijska gospodarstva, ki se nahajajo na okoljsko občutljivih območjih, kot so vodovarstvena območja, zavarovana območja Nature 2000.

Načinov za povečevanje ravni usposobljenosti je veliko, pri tem pa je ključnega pomena, da je novo znanje

čim bolj neposredno praktično uporabno.

4.2.5. P05 - Dvig usposobljenosti svetovalcev

Prednostne naloge/prednostna področja

- 1A) Spodbujanje inovacij, sodelovanja in razvoja baze znanja na podeželskih območjih
- 2A) Izboljšanje ekonomske uspešnosti vseh kmetij ter zagotavljanje lažjega prestrukturiranja in posodabljanja kmetij, zlasti z namenom povečanja njihove udeležbe na trgu in tržne usmerjenosti ter kmetijske diverzifikacije
- 3A) Izboljšanje konkurenčnosti primarnih proizvajalcev z njihovo boljšo vključitvijo v agroživilsko verigo prek shem kakovosti, dodajanje vrednosti kmetijskim proizvodom, pa tudi promocija na lokalnih trgih in v kratkih dobavnih verigah, skupinah proizvajalcev in medpanožnih organizacijah
- 4A) Obnova, ohranjanje in izboljšanje biotske raznovrstnosti vključno z območji Natura 2000 in območij z naravnimi ali drugimi posebnimi omejitvami ter kmetovanja visoke naravne vrednosti in stanja krajin v Evropi
- 4B) Izboljšanje upravljanja voda, vključno z ravnanjem z gnojili in pesticidi
- 4C) Preprečevanje erozije tal in izboljšanje upravljanja tal

Horizontalni cilji

- Okolje
- Blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje
- Inovacije

Opis

Svetovalna služba je tradicionalno pomemben člen pri prenosu znanja in informacij do kmetov. Na področju kmetijstva in gozdarstva deluje več javnih služb, ki se financirajo iz proračuna. Te službe izvajajo svetovanje na tehnološkem, ekonomskem in tudi okoljskem področju. Na vseh treh področjih, zlasti pa na področju varovanja naravnih virov (zlasti biotske raznovrstnosti, ekološkega kmetijstva) in podnebja, pa se vendarle kaže primanjkljaj znanja in usposobljenosti svetovalcev.

Da bi lahko sledili zlasti hitremu tehnološkemu razvoju in naraščajočim zahtevam glede varovanja naravnih virov in podnebja, bi morali biti svetovalci visoko usposobljeni in v rednem stiku z najnovejšimi spoznanji. Na ta način bi lahko zagotovili višjo kakovost svetovalnih storitev in neposredno prispevali k pospešitvi trajnostnega razvoja sektorja.

4.2.6. P06 - Zagotovitev specializiranih svetovalnih storitev v kmetijskem sektorju

Prednostne naloge/prednostna področja

- 1A) Spodbujanje inovacij, sodelovanja in razvoja baze znanja na podeželskih območjih
- 3A) Izboljšanje konkurenčnosti primarnih proizvajalcev z njihovo boljšo vključitvijo v agroživilsko verigo prek shem kakovosti, dodajanje vrednosti kmetijskim proizvodom, pa tudi promocija na lokalnih trgih in v kratkih dobavnih verigah, skupinah proizvajalcev in medpanožnih organizacijah
- 4A) Obnova, ohranjanje in izboljšanje biotske raznovrstnosti vključno z območji Natura 2000 in območij z naravnimi ali drugimi posebnimi omejitvami ter kmetovanja visoke naravne vrednosti in stanja krajin v Evropi
- 4B) Izboljšanje upravljanja voda, vključno z ravnanjem z gnojili in pesticidi
- 4C) Preprečevanje erozije tal in izboljšanje upravljanja tal

Horizontalni cilji

- Okolje
- Blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje

Opis

Ustrezen dostop do specializiranih svetovalnih storitev, ki bi bile prilagojene individualnim potrebam kmetov, je ključen dejavnik hitrejšega in učinkovitejšega prenosa najnovejšega znanja do kmetov. Kmetijska gospodarstva postajajo vedno bolj specializirana, zato tudi za svoj razvoj potrebujejo ustrezno strokovno podporo v obliki specializiranih svetovalnih storitev.

Glede na to, da se je Slovenija zavezala k modelu trajnostnega razvoja v kmetijstvu, kar pomeni, da smo si za cilj postavili ne le večjo ekonomsko učinkovitost kmetijskih gospodarstev, temveč tudi učinkovitejšo in bolj trajnostno rabo naravnih virov ter povečanje odpornosti na podnebne spremembe oziroma prilagajanje nanje, je potrebno ponudbo svetovalnih storitev razviti predvsem na področju spodbujanja kmetijskih praks, ki imajo pozitiven vpliv na varovanje naravnih virov in podnebje, ekološkega kmetijstva in nadstandardne reje živali.

To je še zlasti pomembno za kmetijska gospodarstva, ki se nahajajo na območjih, za katera veljajo zakonsko predpisane omejitve (npr. vodovarstvena območja, območja Natura 2000).

4.2.7. P07 - Učinkovitejši prenos znanja in inovacij v kmetijstvu, živilstvu in gozdarstvu

Prednostne naloge/prednostna področja

- 1A) Spodbujanje inovacij, sodelovanja in razvoja baze znanja na podeželskih območjih
- 1B) Krepitev povezav med kmetijstvom, proizvodnjo hrane in gozdarstvom ter raziskavami in inovacijami, tudi zaradi boljšega okoljskega upravljanja in okoljske učinkovitosti
- 2A) Izboljšanje ekonomske uspešnosti vseh kmetij ter zagotavljanje lažjega prestrukturiranja in posodabljanja kmetij, zlasti z namenom povečanja njihove udeležbe na trgu in tržne usmerjenosti ter kmetijske diverzifikacije
- 3A) Izboljšanje konkurenčnosti primarnih proizvajalcev z njihovo boljšo vključitvijo v agroživilsko verigo prek shem kakovosti, dodajanje vrednosti kmetijskim proizvodom, pa tudi promocija na

lokalnih trgih in v kratkih dobavnih verigah, skupinah proizvajalcev in medpanožnih organizacijah

- 4A) Obnova, ohranjanje in izboljšanje biotske raznovrstnosti vključno z območji Natura 2000 in območij z naravnimi ali drugimi posebnimi omejitvami ter kmetovanja visoke naravne vrednosti in stanja krajin v Evropi
- 4B) Izboljšanje upravljanja voda, vključno z ravnanjem z gnojili in pesticidi
- 4C) Preprečevanje erozije tal in izboljšanje upravljanja tal
- 5A) Povečanje učinkovite rabe vode v kmetijstvu
- 5D) Zmanjševanje emisij toplogrednih plinov in amoniaka v kmetijstvu
- 6A) Spodbujanje diverzifikacije, ustanavljanja in razvoja malih podjetij in ustvarjanja novih delovnih mest

Horizontalni cilji

- Okolje
- Blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje
- Inovacije

Opis

Prenos znanja in inovacij v kmetijstvu, živilstvu in gozdarstvu je prešibek. Zlasti na področju kmetijstva, enako pa velja tudi za živilsko-predelovalno panogo in gozdarstvo, se kažejo izrazite potrebe po prenosu tehnologij in tehnološkega znanja v prakso, močnejši povezanosti med kmeti, strokovnimi službami in raziskovalci. Sodelovanje med ključnimi akterji v tem sistemu je šibko, šibek je tudi povratni tok informacij o potrebah prakse. Raziskovalna sfera se tudi zaradi sistema vrednotenja raziskovalnih dosežkov odmika od kmetijske prakse, zaradi česar je raziskovanje premalo aplikativno oziroma praktično uporabno. Končni uporabniki so premalo vključeni in seznanjeni z raziskovalnimi dognanji. Slednja pa zanje pogosto niso dovolj praktično uporabna.

V slovenskem prostoru se torej kažejo šibkosti na področju prenosa znanja in inovacij, zato je ključno, da se manjkajoče povezave med raziskavami in prakso ponovno vzpostavijo, s čimer se bo lahko hitreje vzpostavil dvosmerni pretok informacij in znanj. Da bi resnično lahko zagotovili dejanski prenos inovacij v proizvodnjo, je pomembna aktivna vključenost končnih uporabnikov (npr. kmetov, podjetij) že od samega začetka nekega (raziskovalnega) procesa/projekta.

Področja, kjer je potrebno okrepiti prenos znanja in inovacij, so področja razvoja tehnologij, varovanja naravnih virov ter blaženja podnebnih sprememb oziroma prilagajanja nanje. V tem okviru je še posebej potrebno izpostaviti vidik zmanjševanja vplivov kmetijstva na stanje voda in ohranjenosti habitatov in vrst, predvsem preko ustreznejše in zmanjšane rabe hranil, organskih snovi in fitofarmacevtskih sredstev ter zmanjševanja hidromorfoloških obremenitev. Krepitev prenosa znanja in inovacij na tem področju bi bilo med drugim potrebno povezati tudi z razvojem ustreznih tehnologij v kmetijstvu.

Na področju gozdarstva pa je potrebno med drugim izpostaviti pomen varnega dela v gozdu, trajnostnega gospodarjenja z gozdovi, zlasti na območjih Natura 2000.

4.2.8. P08 - Ohranjanje in/ali izboljšanje stanja biotske raznovrstnosti na habitatih, vezanih na kmetijsko krajino

Prednostne naloge/prednostna področja

- 1A) Spodbujanje inovacij, sodelovanja in razvoja baze znanja na podeželskih območjih
- 1B) Krepitev povezav med kmetijstvom, proizvodnjo hrane in gozdarstvom ter raziskavami in inovacijami, tudi zaradi boljšega okoljskega upravljanja in okoljske učinkovitosti
- 1C) Krepitev vseživljenjskega učenja in poklicnega usposabljanja v kmetijskem in gozdarskem sektorju
- 4A) Obnova, ohranjanje in izboljšanje biotske raznovrstnosti vključno z območji Natura 2000 in območij z naravnimi ali drugimi posebnimi omejitvami ter kmetovanja visoke naravne vrednosti in stanja krajin v Evropi
- 4B) Izboljšanje upravljanja voda, vključno z ravnanjem z gnojili in pesticidi
- 4C) Preprečevanje erozije tal in izboljšanje upravljanja tal

Horizontalni cilji

- Okolje
- Blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje

Opis

Slovenija ima visoko stopnjo ohranjenosti biotske raznovrstnosti. Kljub vsemu pa se na določenih območjih kaže poslabševanje stanja ohranjenosti habitatov in vrst, kar izhaja iz poročila po Direktivi o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst (Direktiva Sveta 92/43/EGS) in Direktivi o ohranjanju prostoživečih ptic (Direktiva Sveta 79/409/EGS).

To velja tudi za določene habitate in vrste, vezane na kmetijsko krajino. Ogrožena so zlasti ekstenzivna travišča na ožjih območjih znotraj Nature 2000, ki jih po eni strani ogroža intenzifikacija kmetijske rabe, po drugi strani pa zaraščanje. Pomemben indikator tega je stanje populacij ptic kmetijske krajine in generalistov. Populacije značilnih ptic kmetijske krajine se večinoma zmanjšujejo zaradi intezifikacije kmetijstva (zmanjševanje mozaičnosti, melioracije, zmanjševanje površin travnikov, povečan vnos pesticidov, intenzivnost rabe travnikov, odprava mejic). Izboljšanje stanja ohranjenosti habitatov, ki so v neugodnem ali slabem stanju, je zato ključnega pomena, če želimo obrniti negativni trend stanja ohranjenosti vrst, vezanih na te habitate.

Kjer prihaja do zaraščanja, je potrebno spodbujati ohranjanje ekstenzivnih kmetijskih praks. Na občutljivih območjih, kjer pa prihaja do intenzifikacije kmetijske rabe, pa je med drugim potrebno kmete spodbujati k ustreznejši časovni razporeditvi, načinu in številu košenj, ustreznejšim načinom spravila mrve, omejitvi rabe in vrste gnojil ter fitofarmacevtskih sredstev in omejitvi paše.

V okviru »Prednostnega okvira ukrepanja za finančno obdobje 2014–2020 za območja Natura 2000« so v segmentu G.1.a navedeni možni ukrepi, zlasti na področju kmetijstva, ki lahko prispevajo k izboljšanju stanja na območjih Natura 2000, med katerimi so omenjeni tudi spodbujanje naložb, povezanih z ohranjanjem ustrezenih oblik kmetijstva, razvojem dopolnilnih dejavnosti, sodelovanjem, plačili Natura 2000, kmetijsko-okoljsko-podnebnimi plačili, ukrep LEADER itd.

Ob vsem tem pa je izpostavljen tudi pomen povečanja usposobljenosti kmetov, povečanje dostopnosti specializiranih svetovalnih storitev in učinkovitejši prenos znanja in inovacij v prakso, kar vse lahko prispeva k uspešnejšemu ohranjanju biotske raznovrstnosti na habitatih kmetijske krajine.

4.2.9. P09 - Zmanjšanje negativnih vplivov kmetijstva na kakovost površinskih in podzemnih voda

Prednostne naloge/prednostna področja

- 1A) Spodbujanje inovacij, sodelovanja in razvoja baze znanja na podeželskih območjih
- 1B) Krepitev povezav med kmetijstvom, proizvodnjo hrane in gozdarstvom ter raziskavami in inovacijami, tudi zaradi boljšega okoljskega upravljanja in okoljske učinkovitosti
- 1C) Krepitev vseživljenjskega učenja in poklicnega usposabljanja v kmetijskem in gozdarskem sektorju
- 2A) Izboljšanje ekonomske uspešnosti vseh kmetij ter zagotavljanje lažjega prestrukturiranja in posodabljanja kmetij, zlasti z namenom povečanja njihove udeležbe na trgu in tržne usmerjenosti ter kmetijske diverzifikacije
- 4A) Obnova, ohranjanje in izboljšanje biotske raznovrstnosti vključno z območji Natura 2000 in območij z naravnimi ali drugimi posebnimi omejitvami ter kmetovanja visoke naravne vrednosti in stanja krajin v Evropi
- 4B) Izboljšanje upravljanja voda, vključno z ravnanjem z gnojili in pesticidi
- 4C) Preprečevanje erozije tal in izboljšanje upravljanja tal

Horizontalni cilji

- Okolje
- Blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje
- Inovacije

Opis

Z vidika vplivov kmetijstva na stanje površinskih voda je potrebno izpostaviti zlasti negativen vpliv kmetijstva na ekološko stanje površinskih voda, kjer je zaznano prekomerno obremenjevanje s hranili. Kar zadeva kakovost podzemnih voda, je na posameznih območjih zaradi prekomerne obremenitve z nitrati in pesticidi ter njihovimi razgradnimi produkti problematično kemijsko stanje podzemnih voda. Slabo kemijsko stanje podzemnih voda je značilno za tri vodna telesa podzemne vode v severovzhodnem delu države (Savinjska, Dravska in Murska kotlina) z intenzivnejšo kmetijsko proizvodnjo.

Da bi lahko dosegli boljše stanje površinskih in podzemnih voda, je potrebno zmanjšati vpliv kmetijstva na onesnaževanje voda. Ukrepanje je potrebno še posebej osredotočiti na območja intenzivnejše kmetijske proizvodnje severovzhodne Slovenije, kjer dobrega stanja voda ne dosegamo. To so prispevna območja vodnih teles površinskih voda in vodnih teles podzemne vode iz Načrta upravljanja voda, na katerih ne bodo doseženi cilji iz Okvirne direktive o vodah 2000/60/ES.

Ukrepanje mora biti usmerjeno predvsem v zmanjšanje vnosa fitofarmacevtskih sredstev in gnojil,

primernejšo obdelavo tal, spodbujanje ozelenitve njivskih površin, preusmeritve v ekološko kmetovanje, konverzije njiv v travinje itd. Hkrati so lahko pomembne tudi naložbe v učinkovitejšo rabo dušičnih gnojil, skladiščne kapacitete, specialno mehanizacijo itd. Ob tem je potrebno spodbujati dvig usposobljenosti kmetov, povečanje dostopa do specializiranih svetovalnih storitev in učinkovitejši prenos znanja in inovacij v prakso.

4.2.10. P10 - Ohranjanje oziroma izboljšanje proizvodnega potenciala tal

Prednostne naloge/prednostna področja

- 1A) Spodbujanje inovacij, sodelovanja in razvoja baze znanja na podeželskih območjih
- 1C) Krepitev vseživljenjskega učenja in poklicnega usposabljanja v kmetijskem in gozdarskem sektorju
- 4A) Obnova, ohranjanje in izboljšanje biotske raznovrstnosti vključno z območji Natura 2000 in območij z naravnimi ali drugimi posebnimi omejitvami ter kmetovanja visoke naravne vrednosti in stanja krajin v Evropi
- 4B) Izboljšanje upravljanja voda, vključno z ravnanjem z gnojili in pesticidi
- 4C) Preprečevanje erozije tal in izboljšanje upravljanja tal

Horizontalni cilji

- Okolje

Opis

Tla večinoma niso onesnažena, izstopajo pa posamezna območja, ki so obremenjena z nekaterimi kovinami, kar je posledica industrijske dejavnosti na teh območjih. Na intenzivnih kmetijskih območjih je mogoče najti ostanke fitofarmacevtskih sredstev in njihovih razgradnih produktov, ki se tako kot nitrati lahko spirajo skozi tla in onesnažijo podzemne vode. Tla so povečini dobro oskrbljena z organsko snovjo, ki vpliva na številne lastnosti tal (izboljšuje zračnost in poroznost tal, vpliva na vezavo hranil in nevarnih snovi v tleh, zmanjšuje erozijo tal ter predstavlja habitat za številne organizme in ponor atmosferskega CO2). Kljub temu je na določenih območjih nujna povečana skrb za vzdrževanje in povečevanje organske snovi v tleh. V določenih predelih so tla tudi kisla, kar vpliva na rodovitnost tal, občutljivost za onesnaževanje in na različne rabe tal. Tla so kisla tako zaradi nekarbonatne matične podlage kakor tudi zaradi izpiranja hranil.

Kar zadeva vnos mineralnih gnojil in rastlinskih hranil v tla, podatki kažejo, da se je poraba v zadnjih dveh desetletjih precej zmanjšala, kljub vsemu pa je treba s trendom zmanjševanja vnosa le-teh nadaljevati. Največji bilančni presežek dušika je ugotovljen v SV delu Slovenije.

Z vidika ohranjanja proizvodnega potenciala tal je potrebno zmanjšati tudi nevarnost erozije prsti, ki je lokalno močno prisotna tudi v Sloveniji. Erozija na kmetijskih zemljiščih je predvsem vodna in vetrna in je najintenzivnejša na njivah. Zmanjšanje nevarnosti za erozijo je mogoče med drugim doseči tudi z ustreznejšo obdelavo tal.

Da bi lahko ohranili kakovost tal, bi bilo potrebno spodbujati zmanjšanje vnosa fitofarmacevtskih sredstev in mineralnih gnojil ter rastlinskih hranil, spodbujati strokovno utemeljeno gnojenje z organskimi gnojili,

izvajanje kolobarja, konzervirajočo obdelavo tal, ozelenitev njivskih površin itd. Vse navedeno ima lahko pozitivne učinke tudi na stanje kakovosti voda. Da bi bilo sprejemanje takšnih ukrepov čim bolje sprejeto med kmeti, pa bi bilo potrebno povečati njihovo usposobljenost, zagotoviti večjo dostopnost specializiranih svetovalnih storitev in učinkovitejši prenos znanja in inovacij v prakso.

4.2.11. P11 - Ohranjanje kmetovanja na območjih z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost

Prednostne naloge/prednostna področja

- 4A) Obnova, ohranjanje in izboljšanje biotske raznovrstnosti vključno z območji Natura 2000 in območij z naravnimi ali drugimi posebnimi omejitvami ter kmetovanja visoke naravne vrednosti in stanja krajin v Evropi

Horizontalni cilji

- Okolje

Opis

Slovenija sodi med države EU z daleč najvišjim deležem kmetijskih zemljišč v uporabi na območjih z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost. Še posebej Slovenija izstopa po deležu teh zemljišč na gorskih območjih (55,7 %), saj je povprečje za EU-27 leta 2005 znašalo 16,2 %. Na območjih z drugimi naravnimi omejitvami za kmetijsko dejavnost se nahaja 3,6 % kmetijskih zemljišč, dodatnih 16 % se nahaja na območjih s posebnimi omejitvami. Skupno se torej kar 75,3 % kmetijskih zemljišč v uporabi nahaja znotraj območij z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost. Vse navedeno zmanjšuje konkurenčnost slovenskega kmetijstva, omejuje izbor možnih proizvodnih usmeritev in povišuje stroške proizvodnje.

Ohranjanje kmetovanje na teh območjih je zelo pomembno, saj se s tem preprečuje zaraščanje kmetijskih zemljišč, ohranja biotska raznovrstnost in kmetijska krajina ter zagotavlja poseljenost slovenskega podeželja.

4.2.12. P12 - Zmanjšanje emisij toplogrednih plinov in amonijaka iz kmetijstva

Prednostne naloge/prednostna področja

- 1A) Spodbujanje inovacij, sodelovanja in razvoja baze znanja na podeželskih območjih
- 1B) Krepitev povezav med kmetijstvom, proizvodnjo hrane in gozdarstvom ter raziskavami in inovacijami, tudi zaradi boljšega okoljskega upravljanja in okoljske učinkovitosti
- 1C) Krepitev vseživljenjskega učenja in poklicnega usposabljanja v kmetijskem in gozdarskem sektorju
- 2A) Izboljšanje ekonomske uspešnosti vseh kmetij ter zagotavljanje lažjega prestrukturiranja in posodabljanja kmetij, zlasti z namenom povečanja njihove udeležbe na trgu in tržne usmerjenosti ter kmetijske diverzifikacije
- 4A) Obnova, ohranjanje in izboljšanje biotske raznovrstnosti vključno z območji Natura 2000 in

območij z naravnimi ali drugimi posebnimi omejitvami ter kmetovanja visoke naravne vrednosti in stanja krajin v Evropi • 4B) Izboljšanje upravljanja voda, vključno z ravnanjem z gnojili in pesticidi • 4C) Preprečevanje erozije tal in izboljšanje upravljanja tal • 5D) Zmanjševanje emisij toplogrednih plinov in amoniaka v kmetijstvu • 5E) Spodbujanje shranjevanja in sekvestracije ogljika v kmetijstvu in gozdarstvu

Horizontalni cilji

• Okolje • Blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje • Inovacije

Opis

Kmetijstvo je eden izmed virov emisij toplogrednih plinov (9,7 % vseh emisij). K izpustom iz kmetijstva največ prispevata metan in didušikov oksid (skupaj preko 90 % emisij iz kmetijstva), nekaj pa še ogljikov dioksid. Hkrati ta sektor prispeva preko 90 % emisij amonijaka. Zmanjševanje emisij toplogrednih plinov in amonijaka je zato eden izmed pomembnih izzivov slovenskega kmetijstva. Možnosti za zmanjševanje emisij toplogrednih plinov iz kmetijstva se na področju rastlinske proizvodnje kažejo predvsem v uporabi energetsko varčnejših tehnologij, učinkovitejšemu gospodarjenju z dušikom, ki vključuje tako vrsto in količino, kot tudi čas in način aplikacije gnojil, optimizaciji gnojenja na podlagi analize tal in gnojilnega načrta, ustreznejšem načinu obdelave tal, izboru ustreznega kolobarja z dovolj velikim deležem metuljnic in ozelenitvi tal. Ukrepi, vezani na način obdelave tal, s katerimi se povečuje organska masa v tleh, med drugim pozitivno vplivajo tudi na skladiščenje oziroma vezavo ogljika v tla. Na področju živinoreje je zmanjšanje toplogrednih plinov in amonijaka možno doseči z ustreznejšim ravnanjem z živinskimi gnojili ter z izboljšanjem tehnologije reje, pašo živali, izravnavo krmnih obrokov, ustreznejšim skladiščenjem živinskih gnojil, pridobivanjem bioplina itd. Pozitiven vpliv na zmanjšanje emisij ima tudi povečanje učinkovitosti rabe energije na kmetijskih gospodarstvih. Ob tem je potrebno spodbujati povečanje usposobljenosti kmetov, povečati dostopnost specializiranih svetovalnih storitev in zagotoviti učinkovitejši prenos znanja in inovacij v prakso.

4.2.13. P13 - Povečanje rabe OVE v rabi energije in dvig energetske učinkovitosti

Prednostne naloge/prednostna področja

• 2A) Izboljšanje ekonomske uspešnosti vseh kmetij ter zagotavljanje lažjega prestrukturiranja in posodabljanja kmetij, zlasti z namenom povečanja njihove udeležbe na trgu in tržne usmerjenosti ter kmetijske diverzifikacije

- 5B) Povečanje učinkovite rabe energije v kmetijstvu in pri predelavi hrane
- 5C) Olajšanje dobave in uporabe obnovljivih virov energije, stranskih proizvodov, odpadkov, ostankov in drugih neživilskih surovin za namene biogospodarstva
- 6A) Spodbujanje diverzifikacije, ustanavljanja in razvoja malih podjetij in ustvarjanja novih delovnih mest

Horizontalni cilji

- Okolje
- Blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje
- Inovacije

Opis

Največji delež od skupne porabe energije v kmetijstvu predstavljata plinsko olje za pogon kmetijskih strojev in energija za proizvodnjo mineralnih gnojil (skupaj preko 90 % vse porabe). Z bistveno manjšimi deleži sledita električna energija in poraba bencina. Povečanje rabe obnovljivih virov energije na kmetijskih gospodarstvih in povečanje njihove energetske učinkovitosti lahko izboljša okoljsko učinkovitost kmetijskih gospodarstev, hkrati pa se s tem zmanjša njihova odvisnost od neobnovljivih virov energije.

Bioplin, energija vode, geotermalna energija, sončna energija in uporaba lesne biomase so v tem trenutku ključni obnovljivi viri energije, ki imajo tudi v bodoče velik potencial za razvoj. Ob tem je potrebno zagotoviti, da so zlasti na področju uporabe lesne biomase upoštevani vidiki trajnostne rabe gozdnega potenciala, usklajene z gozdnogospodarskimi načrti, ki ne bo pripeljala do prekomernega izkoriščanja gozdov v energetske namene. Hkrati pa večja uporaba lesne biomase ne sme hkrati postati vir povečevanja obremenitev s PM delci, ki nastaja zaradi neoptimalnega zgorevanja lesne biomase v neučinkovitih starih kotlih na trdna goriva ali v drugih napravah z neoptimalnim zgorevanjem.

Izboljšanje energetske učinkovitosti kmetijskih gospodarstev pa je mogoče z zmanjšanjem razdrobljenosti kmetijskih zemljišč, večjo energetsko učinkovitostjo zgradb, strojev in opreme, drugačnim načinom obdelave tal, s katerim se zmanjša poraba goriva itd.

Vse navedeno lahko bistveno zmanjša rabo energije in s tem prispeva k dvigu konkurenčnosti kmetijskih gospodarstev. Hkrati pa vsi navedeni ukrepi prispevajo k zmanjšanju izpustov CO2 in s tem k blaženju podnebnih sprememb.

4.2.14. P14 - Prilagoditev kmetijstva na podnebne spremembe

Prednostne naloge/prednostna področja

- 1A) Spodbujanje inovacij, sodelovanja in razvoja baze znanja na podeželskih območjih
- 1B) Krepitev povezav med kmetijstvom, proizvodnjo hrane in gozdarstvom ter raziskavami in inovacijami, tudi zaradi boljšega okoljskega upravljanja in okoljske učinkovitosti
- 1C) Krepitev vseživljenjskega učenja in poklicnega usposabljanja v kmetijskem in gozdarskem sektorju

- 2A) Izboljšanje ekonomske uspešnosti vseh kmetij ter zagotavljanje lažjega prestrukturiranja in posodabljanja kmetij, zlasti z namenom povečanja njihove udeležbe na trgu in tržne usmerjenosti ter kmetijske diverzifikacije
- 4A) Obnova, ohranjanje in izboljšanje biotske raznovrstnosti vključno z območji Natura 2000 in območij z naravnimi ali drugimi posebnimi omejitvami ter kmetovanja visoke naravne vrednosti in stanja krajin v Evropi
- 4B) Izboljšanje upravljanja voda, vključno z ravnanjem z gnojili in pesticidi
- 4C) Preprečevanje erozije tal in izboljšanje upravljanja tal
- 5A) Povečanje učinkovite rabe vode v kmetijstvu
- 5D) Zmanjševanje emisij toplogrednih plinov in amoniaka v kmetijstvu

Horizontalni cilji

- Okolje
- Blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje
- Inovacije

Opis

Kmetijstvo postaja vse bolj izpostavljeno vplivom podnebnih sprememb, zato se mora nanje začeti čim prej prilagajati. Na ravni kmetijskega gospodarstva se je na spremenjene podnebne spremembe mogoče prilagajati že z ustreznimi agro-tehniškimi praksami, npr. z izbiro ustreznega kolobarja (boljše izkoriščanje razpoložljive vode, manjša nevarnost napada bolezni in škodljivcev), prilagoditvijo datuma setve temperaturam in padavinam, izbiro primernih vrst in sort kmetijskih rastlin, ki so bolj odporne na sušo, izboljšanjem nadzora nad boleznimi in škodljivci (spremljanje stanja, integrirano varstvo), vzdrževanjem mejic in drevja za zaščito pred vetrom, ustreznejšo obdelavo tal, s katero se zmanjša evapotranspiracija. Med ukrepi so lahko tudi prilagoditev sistemov prezračevanja in hlajenja hlevov za preprečevanje vročinskega stresa pri živalih, izbor bolj prilagodljivih pasem domačih živali in prilagajanje krmnih obrokov (npr. ob vročinskem stresu).

K zmanjševanju tveganj in omejitvi škode zaradi podnebnih sprememb lahko kmetijska gospodarstva prispevajo z naložbami v učinkovitejše gospodarjenje z vodo (tehnološka posodobitev obstoječih namakalnih sistemov in učinkovitejši sistemi namakanja, uporaba odpadnih vod, shranjevanje meteorne vode, zmanjšanje izgub vode) ter postavitev sistemov za zaščito pred ekstremnimi vremenskimi pojavi (npr. mreže proti toči, zaščita pred pozebo). V okviru tehnoloških posodobitev obstoječih namakalnih sistemov je potrebno zasledovati tako cilje učinkovitejše rabe vode kot tudi zmanjšanja porabe vode oz. povečanja prihrankov vode (zmanjšanje izgub vode zaradi posodobitev sistema itd.), kar lahko prispeva tako k hitrejšemu prilagajanju podnebnim spremembam kot tudi k zmanjšanju vplivov kmetijstva na okolje. Z neugodnimi vremenskimi razmerami so najbolj prizadeta tržno usmerjena kmetijska gospodarstva, ki jim kmetijstvo predstavlja glavni vir dohodka, zato jim je potrebno omogočiti dostop do finančnih sredstev za prilagoditev na podnebne spremembe.

Na hitrost prilagajanja podnebnim spremembam bo pomembno vplivala stopnja usposobljenosti, osveščenosti kmetov, zato je potrebno spodbujati povečanje usposobljenosti kmetov, povečati dostopnost specializiranih svetovalnih storitev in zagotoviti učinkovitejši prenos znanja in inovacij v prakso.

4.2.15. P15 - Razvoj novih instrumentov obvladovanja tveganj

Prednostne naloge/prednostna področja

- 3B) Podpora preprečevanju in obvladovanju tveganja na kmetijah

Horizontalni cilji

- Blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje

Opis

Proizvodna in dohodkovna tveganja, s katerimi se bo soočalo kmetijstvo v prihodnje, bodo z naraščajočim vplivom podnebnih sprememb vedno večja. Poleg prilagajanja kmetijske proizvodnje in preventivnih ukrepov je mogoče ta tveganja zmanjšati tudi z ustreznim upravljanjem s tveganji. V Sloveniji se uporablja sistem sofinanciranja premij za zavarovanje pridelka, živali in rastlin, pri čemer pa zavarovanja ni možno skleniti za primer suše. Sredstva za sofinanciranje zavarovalnih premij se zagotavljajo iz državnega proračuna. V zadnjih letih je opazen trend zmanjševanja interesov kmetov in tudi zavarovalnic za sklepanje tovrstnih zavarovanj. Iz državnega proračuna se zagotavljajo sredstva za odpravo škod v kmetijstvu, ki jih ni mogoče zavarovati, kadar ta škoda preseže zakonsko določen prag.

Drugi instrumenti, kot so vzajemni skladi, iz katerih bi se lahko izplačevala finančna nadomestila kmetom za ekonomske izgube oziroma nadomestila za stabilizacijo dohodka, pa niso bili razviti. Eden izmed razlogov za takšno stanje je verjetno tudi ta, da neposredna plačila SKP delujejo stabilizirajoče, zaradi česar se za zdaj ne kaže večji interes kmetov za vzpostavljanje vzajemnih skladov. V primeru sprememb ureditve neposrednih plačil SKP in naraščajočih vplivov podnebnih sprememb, pa se lahko srednjeročno izkaže večja potreba po razvoju novih instrumentov za obvladovanje tveganj.

4.2.16. P16 - Spodbujanje uporabe finančnih instrumentov

Prednostne naloge/prednostna področja

- 3A) Izboljšanje konkurenčnosti primarnih proizvajalcev z njihovo boljšo vključitvijo v agroživilsko verigo prek shem kakovosti, dodajanje vrednosti kmetijskim proizvodom, pa tudi promocija na lokalnih trgih in v kratkih dobavnih verigah, skupinah proizvajalcev in medpanožnih organizacijah
- 6A) Spodbujanje diverzifikacije, ustanavljanja in razvoja malih podjetij in ustvarjanja novih delovnih mest

Horizontalni cilji

- Inovacije

Opis

Med ključnimi ovirami za rast in razvoj, posebno mikro, malih in srednje velikih podjetij, je dostop do

ustreznih finančnih virov, saj se pogoji za njihovo pridobitev zaostrujejo. Zaradi tega tako Vlada Republike Slovenije kot tudi Evropska Komisija in Evropski parlament rešitev vidijo v spodbujanju uporabe finančnih instrumentov. V Jesenski napovedi gospodarskih gibanj 2014 tudi Urad RS za makroekonomske analize in razvoj ugotavlja, da osnovno težavo pri pridobivanju zadovoljivih sredstev za zagon dejavnosti predstavlja bančni sistem, saj banke že več let zmanjšujejo obseg kreditov nebančnemu sektorju in se tako tudi v naslednjih letih zaradi relativno dragih kreditov in slabih pogojih zadolževanja podjetij ne obeta okrepitev povpraševanja po kreditih po tržnih obrestnih merah. Da je ena od pomembnih ovir hitrejšega okrevanja gospodarstva prav otežen dostop do virov financiranja, je izpostavljeno tudi v Programu stabilnosti Vlade RS za leto 2014, ki se pripravlja v okviru Evropskega semestra.

Z zaostrenimi pogoji na tem področju se soočajo tudi gospodarski subjekti na področju kmetijstva, živilske in lesno-predelovalne verige ter drugih gospodarskih dejavnosti na podeželju, zato jim je potrebno tako kot ostalim segmentom gospodarstva zagotoviti olajšan dostop do ustreznih virov financiranja, ki so predpogoj za ustvarjanje rasti, uvajanje inovacij in odpiranje novih delovnih mest.

4.2.17. P17 - Spodbujanje ekološkega kmetijstva in večje ponudbe proizvodov iz shem kakovosti

Prednostne naloge/prednostna področja

- 1A) Spodbujanje inovacij, sodelovanja in razvoja baze znanja na podeželskih območjih
- 1B) Krepitev povezav med kmetijstvom, proizvodnjo hrane in gozdarstvom ter raziskavami in inovacijami, tudi zaradi boljšega okoljskega upravljanja in okoljske učinkovitosti
- 1C) Krepitev vseživljenjskega učenja in poklicnega usposabljanja v kmetijskem in gozdarskem sektorju
- 2A) Izboljšanje ekonomske uspešnosti vseh kmetij ter zagotavljanje lažjega prestrukturiranja in posodabljanja kmetij, zlasti z namenom povečanja njihove udeležbe na trgu in tržne usmerjenosti ter kmetijske diverzifikacije
- 3A) Izboljšanje konkurenčnosti primarnih proizvajalcev z njihovo boljšo vključitvijo v agroživilsko verigo prek shem kakovosti, dodajanje vrednosti kmetijskim proizvodom, pa tudi promocija na lokalnih trgih in v kratkih dobavnih verigah, skupinah proizvajalcev in medpanožnih organizacijah
- 4A) Obnova, ohranjanje in izboljšanje biotske raznovrstnosti vključno z območji Natura 2000 in območij z naravnimi ali drugimi posebnimi omejitvami ter kmetovanja visoke naravne vrednosti in stanja krajin v Evropi
- 4B) Izboljšanje upravljanja voda, vključno z ravnanjem z gnojili in pesticidi
- 4C) Preprečevanje erozije tal in izboljšanje upravljanja tal

Horizontalni cilji

- Okolje
- Blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje
- Inovacije

Opis

Delež ponudbe proizvodov iz ekološkega kmetijstva je nizek in še zdaleč ne zadošča povpraševanju. Podobno velja tudi za ostale proizvode iz shem kakovosti. Glede na strmo naraščanje povpraševanja potrošnikov po proizvodih iz shem kakovosti v zadnjih letih je na tem področju še veliko neizkoriščenih možnosti nadaljnjega razvoja in tržnih priložnosti, s katerimi si lahko kmetijska gospodarstva izboljšajo tudi svoj ekonomski položaj. S spodbujanjem kmetijskih gospodarstev v lokalno pridelavo proizvodov iz shem kakovosti pa lahko poleg ekonomskih dosegamo tudi številne pozitivne vplive z zdravstvenega, okoljskega in podnebnega vidika, saj gre za proizvode, ki so proizvedeni v lokalnem okolju, na inovativen, okolju prijaznejši način.

Poleg večjega vključevanja kmetijskih gospodarstev v sheme kakovosti in večje tržne usmerjenosti teh gospodarstev je potrebno zagotoviti tudi bolj učinkovito diferenciacijo kmetijskih proizvodov in živil oziroma njihovo večjo prepoznavnost med potrošniki. Ti namreč še vedno preslabo poznajo nacionalne zaščitne znake kmetijskih pridelkov oziroma živil in znake kakovosti EU. Zato bi bilo potrebno spodbujati večjo promocijo in informiranje o tovrstnih proizvodih.

Pri preusmerjanju kmetijskih gospodarstev v ekološki način kmetovanja bi bilo potrebno zagotoviti višjo usposobljenost, večjo dostopnost do specializiranih svetovalnih storitev in boljši način prenosa znanja in inovacij do kmetijske prakse ter finančna sredstva za njihovo prestrukturiranje.

4.2.18. P18 - Spodbujanje kmetijskih gospodarstev k nadstandardni reji živali

Prednostne naloge/prednostna področja

- 1A) Spodbujanje inovacij, sodelovanja in razvoja baze znanja na podeželskih območjih
- 1C) Krepitev vseživljenjskega učenja in poklicnega usposabljanja v kmetijskem in gozdarskem sektorju
- 3A) Izboljšanje konkurenčnosti primarnih proizvajalcev z njihovo boljšo vključitvijo v agroživilsko verigo prek shem kakovosti, dodajanje vrednosti kmetijskim proizvodom, pa tudi promocija na lokalnih trgih in v kratkih dobavnih verigah, skupinah proizvajalcev in medpanožnih organizacijah
- 5D) Zmanjševanje emisij toplogrednih plinov in amoniaka v kmetijstvu

Horizontalni cilji

- Blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje

Opis

Zaradi ekonomskih pritiskov (tržno-cenovnih) so kmetijska gospodarstva prisiljena v zmanjševanje stroškov in povečevanje produktivnosti in intenzivnosti reje. Na drugi strani pa je med potrošniki zaznati naraščajoče povpraševanje po proizvodih živalskega izvora, ki izhajajo iz živalim prilagojenih oziroma nadstandardnih načinov reje. S tega vidika bi bilo potrebno še posebej spodbujati tovrstne načine reje.

Skrb za večjo dobrobit živali pa seveda prinaša kmetijskim gospodarstvom dodatne stroške, ki zmanjšujejo njihovo konkurenčnost. Zaradi tega je potrebno kmetijska gospodarstva s finančnimi podporami spodbujati, da se bodo odločali za prevzemanje nadstandardnih zahtev dobrobiti živali, saj trg vsaj v začetni fazi teh stroškov ne povrne. Potrošnike pa je potrebno ustrezno informirati, da nadstandardni način reje živali prinaša dodatne stroške, ki se odražajo v višji ceni proizvodov iz takega načina reje. Potrebno bi bilo

povezati zahteve nadstandardne reje živali s sistemom shem kakovosti z namenom, da se zagotovi ustrezna diferenciacija teh proizvodov na trgu.

Skrb za živalim prilagojeno rejo ima lahko pozitivne vplive tako na okolje kot tudi na zmanjševanje emisij toplogrednih plinov (zmanjšanje intenzivnosti reje, uravnavanje krmnih obrokov).

Kmetijska gospodarstva je pri prevzemanju nadstandardnih zahtev reje živali potrebno primerno usposobiti in jim omogočiti dostop do specializiranih svetovalnih storitev.

4.2.19. P19 - Povečanje tržne usmerjenosti ter horizontalne in vertikalne povezanosti

Prednostne naloge/prednostna področja

- 1C) Krepitev vseživljenjskega učenja in poklicnega usposabljanja v kmetijskem in gozdarskem sektorju
- 3A) Izboljšanje konkurenčnosti primarnih proizvajalcev z njihovo boljšo vključitvijo v agroživilsko verigo prek shem kakovosti, dodajanje vrednosti kmetijskim proizvodom, pa tudi promocija na lokalnih trgih in v kratkih dobavnih verigah, skupinah proizvajalcev in medpanožnih organizacijah

Horizontalni cilji

- Okolje
- Blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje
- Inovacije

Opis

Povečanje tržne usmerjenosti kmetijskih gospodarstev preko tesnejšega sodelovanja in povezovanja med primarnimi proizvajalci in vzdolž agro-živilske verige je eden od pomembnih razvojnih izzivov kmetijstva, še posebej to velja za ekonomsko manjša kmetijska gospodarstva. Povečanje tržne usmerjenosti je pomembno pri proizvodih višje kakovosti, kjer ponudba na trgu zaostaja za povpraševanjem. Zaradi tega je usmerjanje v pridelavo, ki je do okolja prijaznejša, in prirejo, ki izhaja iz večje dobrobiti živali ter vključevanje kmetov v sheme kakovosti, lahko zanimiva tržna priložnost za kmetijska gospodarstva.

Za izkoriščanje tržnih priložnosti je ključno, da se ti povezujejo med seboj in z drugimi členi v verigi, saj si s tem olajšajo vstop na (lokalni) trg, zmanjšujejo stroške zaradi skupne organizacije proizvodnje, trženja in promocije, zagotavljajo večjo stabilnost v proizvodnji, porazdelijo tveganja, ki jih prinaša spreminjanje razmer na trgu in izboljšujejo pogajalski položaj v odnosu do drugih členov v agro-živilski verigi. Pri tem je ključnega pomena, da celotna veriga dobro funkcionira, saj težave enega člena prehajajo/vplivajo tudi na ostale člene. Tako na primer na ekonomski položaj primarnega sektorja pomembno vpliva uspešnost poslovanja živilskopredelovalnih podjetij in obratno. Če primarna proizvodnja ne zmore slediti potrebam živilskopredelovalnih podjetij, se to odraža tudi na položaju te panoge.

Za izboljšanje večje tržne usmerjenosti in povezovanja v kmetijstvu bo potrebno okrepiti prenos znanja, povečati usposobljenost ter spodbuditi razvoj lokalnih trgov in kratkih dobavnih verig.

4.2.20. P20 - Spodbujanje vlaganj v predelavo, razvoj in trženje kmetijskih proizvodov

Prednostne naloge/prednostna področja

- 1B) Krepitev povezav med kmetijstvom, proizvodnjo hrane in gozdarstvom ter raziskavami in inovacijami, tudi zaradi boljšega okoljskega upravljanja in okoljske učinkovitosti
- 1C) Krepitev vseživljenjskega učenja in poklicnega usposabljanja v kmetijskem in gozdarskem sektorju
- 3A) Izboljšanje konkurenčnosti primarnih proizvajalcev z njihovo boljšo vključitvijo v agroživilsko verigo prek shem kakovosti, dodajanje vrednosti kmetijskim proizvodom, pa tudi promocija na lokalnih trgih in v kratkih dobavnih verigah, skupinah proizvajalcev in medpanožnih organizacijah
- 5C) Olajšanje dobave in uporabe obnovljivih virov energije, stranskih proizvodov, odpadkov, ostankov in drugih neživilskih surovin za namene biogospodarstva

Horizontalni cilji

- Okolje
- Blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje
- Inovacije

Opis

Za doseganje višje dodane vrednosti kmetijskih proizvodov bi bilo potrebno spodbujati vlaganja v živilsko-predelovalno dejavnost, razvoj novih proizvodov in nadalje tudi v trženje kmetijskih proizvodov. Učinkovito delovanje živilskopredelovalne panoge je ključnega pomena za obstoj primarne kmetijske proizvodnje, saj deluje kot faktor stabilnosti in ekonomskega razvoja vzdolž celotne agro-živilske verige. Zato je toliko bolj zaskrbljujoče, da se poslovni rezultati slovenske živilskopredelovalne panoge zadnjih nekaj let vztrajno poslabšujejo, in to praktično v vseh dejavnostih. Že tako nadpovprečno zadolžena živilsko-predelovalna podjetja bremenijo procesi lastniških konsolidacij in v času gospodarske krize močno oteženi pogoji pridobivanja dodatnih dolžniških virov financiranja, kar še dodatno otežuje vlaganja v to panogo. Investicije v živilskopredelovalne obrate pa so nujne z vidika rasti produktivnosti in s tem konkurenčnosti celotnega sektorja, kot tudi z vidika potrebnega prilagajanja poostrenim higienskim in okoljskim standardom, kar vključuje tudi potrebo po dvigu energetske učinkovitosti.

Predelava kmetijskih proizvodov, ki se izvaja kot dodatna in dopolnilna dejavnost na kmetijah, pa predstavlja tudi pomemben dodatni vir dohodka zlasti na manjših družinskih kmetijah, omogoča njihov obstoj in pozitivno vpliva na vitalnost podeželja.

Na področju predelave, razvoja in trženja kmetijskih proizvodov bi bilo potrebno zagotoviti dvig usposobljenosti zaposlenih v kmetijstvu in živilstvu ter spodbujati različne oblike sodelovanja med akterji s ciljem razvoja novih proizvodov, tehnologij, učinkovitejšega prenosa znanja in inovacij v proizvodnjo itd.

4.2.21. P21 - Ohranjanje in/ali izboljšanje stanja ohranjenosti biotske raznovrstnosti v gozdovih

Prednostne naloge/prednostna področja

- 4A) Obnova, ohranjanje in izboljšanje biotske raznovrstnosti vključno z območji Natura 2000 in območij z naravnimi ali drugimi posebnimi omejitvami ter kmetovanja visoke naravne vrednosti in stanja krajin v Evropi

Horizontalni cilji

- Okolje

Opis

Kljub visoki stopnji ohranjenosti biotske raznovrstnosti se stanje posameznih gozdnih vrst (npr. detel, divji petelin) poslabšuje, zaradi česar je potrebno ustrezno ukrepanje. Ukrepi se navezujejo na aktivno upravljanje z izvajanjem prilagojenega gospodarjenja z gozdovi ali pa je potrebno gospodarjenje na posameznih gozdnih površinah omejiti.

Za izboljšanje stanja habitatov in vrst je potrebno spodbuditi vzpostavljanje mreže ekocelic na območjih Natura 2000. Preko ustrezne mreže ekocelic lahko v gozdovih zagotavljamo večji delež odmrle lesne biomase in habitatnega drevja, mirne cone brez gospodarjenja ali aktivne cone s ciljnim gospodarjenjem (odpiranje površin, selektivno čiščenje zarasti z namenom osnovanja mikrohabitatov). Lastnike gozdov je potrebno osvestiti in spodbuditi, da se bodo odločali za tovrstne ukrepe.

Z vidika ohranjanja biotske raznovrstnosti v gozdovih je pomembno tudi ustrezno načrtovanje novih gozdnih prometnic, ki se morajo načrtovati v skladu s predpisi, ki urejajo področje gozdarstva in varstva narave in sicer na podlagi gozdnogospodarskih in gozdnogojitvenih načrtov kot na podlagi novega programa upravljanja z Natura 2000 območji.

4.2.22. P22 - Obnova gozdnega potenciala, uničenega po naravni nesreči

Prednostne naloge/prednostna področja

- 4A) Obnova, ohranjanje in izboljšanje biotske raznovrstnosti vključno z območji Natura 2000 in območij z naravnimi ali drugimi posebnimi omejitvami ter kmetovanja visoke naravne vrednosti in stanja krajin v Evropi
- 5E) Spodbujanje shranjevanja in sekvestracije ogljika v kmetijstvu in gozdarstvu

Horizontalni cilji

- Okolje
- Blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje

Opis

Konec januarja in v začetku februarja 2014 je velik delež gozdov prizadel žledolom in snegolom. Naravna ujma je povzročila večje ali manjše poškodbe skoraj v vseh gozdovih. Nepoškodovani so ostali le gozdovi v

Slovenskem Primorju do nadmorske višine 500 m, na subpanonskem območju vzhodne Slovenije ter gozdovi nad 1.200 m n.v. Kar na 51 % površine gozdov so potrebne sanitarne sečnje poškodovanih dreves. V gozdovih bo zaradi poškodb potrebno posekati 9,3 mio m3 poškodovanih dreves.

Zaradi velikega stopnje poškodovanosti gozdov je prizadeta tudi okoljska (npr. hidrološka funkcija) in klimatska funkcija gozdov, saj gozd služi kot ponor in skladišče ogljikovega dioksida, s čimer se znižujejo koncentracije toplogrednih plinov v atmosferi. Da bi lahko zagotovili ponovno vzpostavitev gozdnega potenciala, mora sanacijski sečnji slediti obnova. Obnova poškodovanih gozdov (naravna in obnova s sajenjem oz. setvijo) je potrebna na približno 13.800 ha (2 % poškodovanih gozdov). To so gozdovi, kjer je delež sanitarnega poseka poškodovanih dreves večji od 50 % lesne zaloge sestoja (6.615 ha), pa tudi površine s skoncentriranimi poškodbami drevja v nižjih stopnjah poškodovanosti. S sajenjem oziroma setvijo bo potrebno obnoviti okoli 877 ha poškodovanih gozdov (6 % površine gozdov za obnovo).

Obnova gozda bo usmerjana na sonaraven in trajnostni način, da se ohranja naravna vrstna sestava rastlin in živali, skladno z usmeritvami Resolucije o nacionalnem gozdnem programu (Uradni list RS, št. 111/07). Ta določa tudi usmeritve za ohranjanje biotske raznovrstnosti gozdov na ekosistemski ravni, in sicer:

- naravno sestavo drevesnih vrst je treba zagotavljati zlasti z naravnim obnavljanjem sestojev, pri čemer je treba posebno pozornost nameniti nenehnemu usklajevanju rastlinske in živalske komponente gozda in
- pri obnavljanju sestojev s sadnjo je treba dajati prednost rastišču prilagojenim domačim vrstam in lokalnim proveniencam.

Tudi predpisi, ki urejajo gozdni reprodukcijski material (Zakon o gozdno reprodukcijskem materialom, Pravilnik o določitvi provenienčnih območij) določajo, da se lahko uporablja samo gozdni reprodukcijski material ustrezne kakovosti in provenienc.

4.2.23. P23 - Ureditev gozdne infrastrukture za doseganje večje odprtosti gozdov

Prednostne naloge/prednostna področja

- 2A) Izboljšanje ekonomske uspešnosti vseh kmetij ter zagotavljanje lažjega prestrukturiranja in posodabljanja kmetij, zlasti z namenom povečanja njihove udeležbe na trgu in tržne usmerjenosti ter kmetijske diverzifikacije
- 4A) Obnova, ohranjanje in izboljšanje biotske raznovrstnosti vključno z območji Natura 2000 in območij z naravnimi ali drugimi posebnimi omejitvami ter kmetovanja visoke naravne vrednosti in stanja krajin v Evropi

Horizontalni cilji

- Okolje

Opis

Ureditev gozdne infrastrukture (gozdnih prometnic) je pomembna z vidika doseganja večje odprtosti gozdov. Odpiranje gozdov z gozdnimi prometnicami je sestavni del trajnostnega gospodarjenja z gozdovi. Poleg tega, da omogoča lažje koriščenje naravnih dobrin tega prostora, omogoča tudi redna negovalna,

vzdrževalna ter sanacijska dela v gozdovih, s katerimi se ohranjajo gozdni sestoji.

Večja odprtost gozdov zmanjšuje stroške pri pridobivanju lesa ter tako vpliva na povečanje dohodka iz gozda. Ker pa ima odpiranje gozdov in intenzifikacija sečnje lahko tudi negativen vpliv na biotsko raznovrstnost, je potrebno pri umeščanju gozdnih prometnic dosledno upoštevati zakonodajo, ki ureja gozdove in varovanje narave. Pri umeščanju gozdne infrastrukture v prostor je potrebno preprečevati oziroma v največji možni meri zmanjšati vpliv tovrstnega posega na stanje biotske raznovrstnosti v gozdovih. Načrtovanje gozdnih prometnic mora biti skladno z omejitvami in pogoji določenimi v načrtih za gospodarjenje z gozdovi. Za graditev objektov in posege v gozd oziroma gozdni prostor je obvezno potrebno pridobiti soglasje Zavoda za gozdove Slovenije, kot to določa 21. člen Zakona o gozdovih. Kadar gre za načrtovano gradnjo znotraj posebnih varstvenih območij (Natura 2000), gradnjo znotraj zavarovanih območjih, ki so določena z akti o zavarovanju, gradnjo, ki posega v naravno vrednoto, je potrebno pridobiti tudi naravovarstveno soglasje skladno s Zakonom o ohranjanju narave (Uradni list RS, št. 96/04 z vsemi spremembami). S tem se izvajajo tudi obveznosti iz 6. člena Direktive 92/43/ES. Ko gre za posege v prostor, ki bi lahko trajno ali začasno vplivali na vodni režim ali stanje voda, pa je potrebno pridobiti tudi vodno soglasje po predpisih s področja voda.

Vsi gradbeni posegi morajo upoštevati zlasti zakonodajo s področja graditve objektov, urejanja prostora, varstva okolja, ohranjanja narave, voda in gradnje prometnic.

4.2.24. P24 - Spodbujanje vlaganj v gozdarske tehnologije in predelavo lesa

Prednostne naloge/prednostna področja

- 5C) Olajšanje dobave in uporabe obnovljivih virov energije, stranskih proizvodov, odpadkov, ostankov in drugih neživilskih surovin za namene biogospodarstva
- 6A) Spodbujanje diverzifikacije, ustanavljanja in razvoja malih podjetij in ustvarjanja novih delovnih mest

Horizontalni cilji

- Okolje
- Blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje
- Inovacije

Opis

Realizacijo možnega poseka v gozdovih je možno doseči le z nadaljevanjem spodbujanja vlaganj v gozdarske tehnologije, ki bodo poleg večje učinkovitosti sečnje in spravila zagotavljale tudi večjo varnost dela v gozdovih in v čim večji meri tudi zmanjšanje negativnega vpliva sečnje in spravila lesa na podrast in gozdne sestoje. Hkrati se z ustreznimi gozdarskimi tehnologijami olajša tudi izvajanje negovalnih del v gozdu.

Z intenziviranjem gospodarjenja z gozdom, s posekom in z nego gozdov, kar je vezano na dosledno izvajanje načrtov za gospodarjenje z gozdovi, bo v gozdovih več kvalitetnejših sortimentov, ki bodo na trgu dosegali višje cene. Večji posek bo omogočil tudi večjo uporabo lesa kot trajnostnega naravnega materiala

in obnovljivega vira energije v gospodarstvu, kar ima pozitivne vplive tako na okolje kot tudi na podnebje.

Več poseka lahko pomeni tudi več delovnih mest, predvsem na podeželju. Glede na to, da je velik delež zasebnega gozda v lasti kmetij, je opravljanje storitev z gozdarsko mehanizacijo in predelava lesa lahko pomemben vir dodatnega dohodka na kmetijah.

Za povečevanje dodane vrednosti lesa pa so ključna vlaganja v predelovalno dejavnost. Zaradi neurejene in celo prekinjene gozdno-lesne predelovalne verige slovenskega lesa namreč ne izkoriščamo v zadostni meri. Na področju neindustrijske (primarne) predelave lesa je potrebno okrepiti vlaganja zlasti v vzpostavljanje in modernizacijo obstoječih žagarskih obratov, da bodo ti lahko postali bolj konkurenčni.

Ob tem je potrebno zagotoviti, da bodo upoštevani vidiki trajnostne rabe gozdnega potenciala. Gospodarjenje z gozdovi mora biti usklajeno z gozdnogospodarskimi načrti, da se prepreči prekomerno izkoriščanje gozdov. Hkrati je na področju izkoriščanja gozdov v energetske namene (pridobivanje lesne biomase kot obnovljivega vira energije) potrebno zagotoviti, da se z večanjem uporabe lesne biomase ne povečuje obremenitev s PM delci.

4.2.25. P25 - Izboljšanje tržne organiziranosti in povezanosti lastnikov gozdov ter naprej v gozdno-lesne predelovalne verige

Prednostne naloge/prednostna področja

- 3A) Izboljšanje konkurenčnosti primarnih proizvajalcev z njihovo boljšo vključitvijo v agroživilsko verigo prek shem kakovosti, dodajanje vrednosti kmetijskim proizvodom, pa tudi promocija na lokalnih trgih in v kratkih dobavnih verigah, skupinah proizvajalcev in medpanožnih organizacijah
- 6A) Spodbujanje diverzifikacije, ustanavljanja in razvoja malih podjetij in ustvarjanja novih delovnih mest

Horizontalni cilji

- Okolje
- Blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje
- Inovacije

Opis

Lastniška struktura zasebnih gozdov je izrazito neugodna, gozdne površine so povečini razdrobljene in majhne, lastniki pa med seboj nepovezani. Vse navedeno zmanjšuje njihovo konkurenčnost in produktivnost, onemogoča doseganje ekonomije obsega in zmanjšuje njihovo pogajalsko moč na relaciji do drugih členov v verigi.

Negativni učinki prevelike razdrobljenosti in nepovezanosti se kažejo tudi naprej po verigi. Izboljšanje tržne organiziranosti in povezanosti lastnikov gozdov ter povezovanje le-teh naprej z ostalimi členi gozdno-lesne verige je ključnega pomena, če želimo zagotoviti večjo konkurenčnost celotne verige, uspešnejše izkoriščanje možnega poseka lesa in izkoristiti priložnosti za doseganje visoke dodane vrednosti lesa, kar je eden izmed ključnih strateških ciljev države. Vse navedeno pa lahko prispeva k ustvarjanju novih delovnih mest in k rasti dodane vrednosti na zaposlenega v lesnopredelovalni panogi. Končni rezultat večje tržne

organiziranosti in povezanosti vzdolž gozdno-lesne verige je večja uporaba lesa, kar prinaša pozitivne učinke ne le na gospodarstvo, temveč tudi na okolje in podnebje.

S podporo naložbam v vzpostavitev in razvoj nekmetijskih dejavnosti, kjer bodo, med drugimi, prednostno podprte tudi dejavnosti v povezavi z dodajanjem vrednosti lesu, se bo dodatno prispevalo k ustvarjanju novih delovnih mest in rasti dodane vrednosti na zaposlenega v lesnopredelovalni industriji ter boljši izkoriščenosti potenciala gozdov.

4.2.26. P26 - Spodbujanje večje uporabe lesa

Prednostne naloge/prednostna področja

- 5C) Olajšanje dobave in uporabe obnovljivih virov energije, stranskih proizvodov, odpadkov, ostankov in drugih neživilskih surovin za namene biogospodarstva
- 6A) Spodbujanje diverzifikacije, ustanavljanja in razvoja malih podjetij in ustvarjanja novih delovnih mest

Horizontalni cilji

- Okolje
- Blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje
- Inovacije

Opis

Les je »visokotehnološki« izdelek narave, ki je pogosto uporabljen na neustrezen način, s premalo inovativnosti in s premalo dodane vrednosti. S povečanjem porabe lesa in ustvarjanjem trga za lesne proizvode in storitve, lahko prispevamo k zagotovitvi novih delovnih mest in rasti dodane vrednosti na zaposlenega v gozdarski in lesnopredelovalni panogi.

Les predstavlja tudi ponor ogljikovega dioksida, zato je smiselno spodbujati predelavo okroglega lesa, ki pripomore k skladiščenju ogljika v lesnih izdelkih in s tem k zmanjševanju emisij tega toplogrednega plina. Spodbujanje večje rabe lesa v gospodarstvu kot tudi spodbujanje pridobivanja lesne biomase (lesnih ostankov in lesa slabše kakovosti) kot obnovljivega vira energije je pomembno tudi z vidika zavez, ki jih ima Slovenija v okviru podnebno-energetskega svežnja. V njem je Evropska komisija zapisala, da mora Slovenija do leta 2020 povečati rabo obnovljivih virov energije s 16 % na 25 % v končni rabi energije. Glede na veliko gozdnatost Slovenije se ravno v lesni biomasi skriva velik potencial za povečanje rabe obnovljivih virov energije (in s tem za zmanjšanje rabe fosilnih goriv pri proizvodnji električne energije in ogrevanju), hkrati pa tudi za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov kot tudi obremenitev okolja, zato je ta vir izpostavljen kot eden ključnih za doseganje ciljev nacionalnega Akcijskega načrta za obnovljive vire energije za obdobje 2010–2020, sprejetega na podlagi Direktive 2009/28/ES o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov.

Ob tem je potrebno zagotoviti upoštevanje vidikov trajnostne rabe gozdnega potenciala, ki bo usklajena z gozdnogospodarskimi načrti, da bi se preprečilo prekomerno izkoriščanje gozdov v energetske namene. Obenem pa večja uporaba lesne biomase ne sme postati vir povečevanja obremenitev s PM delci, ki nastaja

zaradi neoptimalnega zgorevanja lesne biomase.

4.2.27. P27 - Diverzifikacija v nekmetijske dejavnosti na podeželju

Prednostne naloge/prednostna področja

- 5C) Olajšanje dobave in uporabe obnovljivih virov energije, stranskih proizvodov, odpadkov, ostankov in drugih neživilskih surovin za namene biogospodarstva
- 6A) Spodbujanje diverzifikacije, ustanavljanja in razvoja malih podjetij in ustvarjanja novih delovnih mest

Horizontalni cilji

- Okolje
- Blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje
- Inovacije

Opis

Zaostrene gospodarske in socialne razmere se močno odražajo tudi na podeželju. Naraščanje brezposelnosti, zlasti med mladimi, med katerimi je veliko visoko izobraženih, je zaskrbljujoča. Povečevanje brezposelnosti močno povečuje tveganje za revščino in socialno izključenost.

Za ohranjanje vitalnega podeželja je potrebno spodbujati gospodarske dejavnosti, ki bodo prispevale k aktivaciji in razvoju endogenih potencialov lokalnega okolja in s tem prispevale k povečevanju dodane vrednosti, ohranjanju obstoječih oziroma ustvarjanju novih (predvsem zelenih) delovnih mest na podeželju. V ta namen bi bilo potrebno spodbujati razvoj in ustanavljanje novih podjetij na podeželju ter dopolnilnih dejavnosti na kmetijah zlasti na področjih, ki omogočajo izkoriščanje prednosti določenega lokalnega okolja: razpoložljiva delovna sila, ohranjeno okolje in narava, bogata naravna in kulturna dediščina, les, zeleni turizem, socialno podjetništvo, lokalna samooskrba itd. Hkrati se kažejo številne priložnosti v projektih sodelovanja na področju diverzifikacije kmetijskih dejavnosti v zvezi z zdravstvenim varstvom, socialnim vključevanjem, izobraževanjem o okolju in hrani itd.

Spodbujanje večje rabe endogenih potencialov lokalnega okolja ne sme poslabšati stanja okolja. Zlasti je to ključno v povezavi s spodbujanjem nekmetijskih dejavnosti na področju predelave lesa in pridobivanja obnovljivih virov energije – lesne biomase, ki ne sme pripeljati do prekomernega izkoriščanja gozda v energetske namene in povečevanja emisij PM delcev.

Pri tem je ključno vzpostavljanje ustreznega gospodarskega in finančnega okolja. Zlasti v povezavi s slednjim je potrebno gospodarskim subjektom na podeželju olajšati dostop do ugodnejših oblik povratnega financiranja. To je pomembno predvsem za podjetja v zagonski fazi razvoja, ko se soočajo s pomanjkanjem lastnih virov in imajo obenem še bistveno otežen dostop do različnih oblik bančnega financiranja.

4.2.28. P28 - Izboljšani dostop do širokopasovnega interneta ustreznih hitrosti

Prednostne naloge/prednostna področja

- 6C) Spodbujanje dostopa do informacijskih in komunikacijskih tehnologij (IKT) na podeželskih območjih ter njihove uporabe in kakovosti

Horizontalni cilji

- Inovacije

Opis

Slovenija po razvoju infrastrukture informacijske družbe zaostaja za povprečjem EU-27. Zaostanek se kaže tako po deležu gospodinjstev s širokopasovnim priključkom, kot tudi po deležu širokopasovnih povezav na 100 prebivalcev. Po pokritosti gospodinjstev s standardnimi fiksnimi širokopasovnimi omrežji sodi Slovenija med štiri države članice EU z najnižjo pokritostjo. Stanje je zaskrbljujoče tudi na področju dostopnih hitrosti, saj le manjši delež širokopasovnih povezav omogoča hitrosti 30 Mb/s ali več. Trend zaostajanja pri razvoju širokopasovne infrastrukture se v zadnjih letih le še povečuje.

Izboljšanje dostopa do informacijsko-komunikacijskih tehnologij (širokopasovnega interneta ustreznih hitrosti) ter povečanje njihove uporabe in kakovosti lahko pozitivno vpliva na gospodarske aktivnosti, privabljanje investicij, uvajanje inovacij, nova delovna mesta in demografsko strukturo na podeželju.

4.2.29. P29 - Vlaganja v obnovo in razvoj vasi

Prednostne naloge/prednostna področja

- 6B) Pospeševanje lokalnega razvoja podeželskih območij

Horizontalni cilji

- Okolje

Opis

Razlike med urbanim in ruralnim načinom življenja se vse bolj zmanjšujejo, čeprav ključne posebnosti enega in drugega ostajajo jasno razpoznavne. Podeželje ima v primerjavi z mestnimi območji specifične razvojne potrebe, probleme in priložnosti, ki zahtevajo tudi drugačen razvojni pristop. Zelo pomembna je razvitost in dostopnost infrastrukture za prebivalce in podjetja na podeželju, zlasti na primer komunalne, cestne infrastrukture itd. Podeželje je pri razvoju infrastrukture v primerjavi z mestom zapostavljeno in zato bolj izpostavljeno nevarnosti praznjenja. Zmanjševanje poseljenosti podeželja lahko privede do družbeno nezaželenega praznjenja območij. Za ohranjanje vitalnosti podeželskih območij je poleg infrastrukture potrebno omogočiti tudi razvoj kulturnih, prostočasnih in drugih dejavnosti v večnamenskih objektih, ki so na podeželju pogosto prazni, brez prave namembnosti.

S podporo naložbam v obnovo in razvoj vasi je možno izboljšati življenjske pogoje v podeželskih skupnostih in tako prispevati k privlačnosti vaškega okolja kot bivanjskega prostora in potenciala za razvoj

drugih gospodarskih dejavnosti.

4.2.30. P30 - Ohranjanje naravne in kulturne dediščine na podeželju

Prednostne naloge/prednostna področja

- 6A) Spodbujanje diverzifikacije, ustanavljanja in razvoja malih podjetij in ustvarjanja novih delovnih mest
- 6B) Pospeševanje lokalnega razvoja podeželskih območij

Horizontalni cilji

- Okolje

Opis

Kulturna krajina in dediščina na podeželju sta pomembni gospodarski priložnosti, zato je potrebno te potenciale prepoznati in povečati pomen dediščine kot razvojnega dejavnika. Dediščina podeželja vključuje tako naravno kot kulturno dediščino. Območja naravnih vrednot in ohranjanje kulturne dediščine podeželja je potrebno vrednotiti kot del identitete naroda, pa tudi kot priložnost za spodbujanje turizma in z njim povezanih dejavnosti. Ohranjanje kulturne identitete podeželja je posebej pomembno za državo, kot je Slovenija, z relativno visoko stopnjo njene ohranjenosti na sorazmerno majhnem ozemlju.

Zaradi tega je potrebno omogočiti vlaganja v ohranitev dediščine na podeželju ter omogočiti povezovanje kulturne dediščine in naravnih vrednot z razvojem turizma in preživljanjem prostega časa, izboljšati kakovost življenja na podeželju in posredno vplivati tudi na večjo gospodarsko vitalnost podeželja.

4.2.31. P31 - Učinkovitejše spodbujanje lokalnega razvoja

Prednostne naloge/prednostna področja

- 6B) Pospeševanje lokalnega razvoja podeželskih območij

Horizontalni cilji

- Okolje
- Blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje
- Inovacije

Opis

Slovenija ima dolgoletne izkušnje z izvajanjem različnih programov lokalnega razvoja, ki jih je v programskem obdobju 2007–2013 nadgradila z izvajanjem pristopa LEADER. S spodbujanjem vključevanja lokalnega prebivalstva, da aktivno določajo in usmerjajo razvoj lokalnega območja, na katerem

živijo, je potrebno nadaljevati. S tem se namreč krepi lokalna identiteta, občutek pripadnosti in možnosti vplivanja na razvoj, socialna kohezija med prebivalci ter ustvarjajo pogoji za boljše izkoriščanje endogenih razvojnih potencialov lokalnega okolja. Preplet vsega navedenega spodbuja tudi ekonomski razvoj teh območij in lahko izboljša kakovost življenja na podeželju.

V prihodnje se kaže potreba po še večji vključenosti lokalnega prebivalstva v določanje ključnih prioritet strategij lokalnega razvoja in večji strateški naravnanosti le-teh. V danih zaostrenih gospodarskih razmerah, ko se tudi lokalne skupnosti soočajo s pomanjkanjem finančnih sredstev in je gospodarska in socialna podoba podeželja vedno slabša, je preudarna določitev ključnih prioritet za vlaganja v lokalni razvoj postala še toliko pomembnejša. Prav tako pa tudi rezultatska usmerjenost in trajnost projektov, ki so podprti na podlagi strategij lokalnega razvoja. Te bi resnično morale izhajati iz zaznanih šibkosti, prednosti, slabosti in nevarnosti za razvoj lokalnega območja ter na tej osnovi identificiranih potreb.

5. OPIS STRATEGIJE

5.1. Utemeljitev potreb, ki so bile izbrane za obravnavo v okviru programa za razvoj podeželja, ter izbira ciljev, prednostnih nalog, prednostnih področij in ciljnih vrednosti na podlagi dokazov analize SWOT in ocene potreb. Če je ustrezno, utemeljitev tematskih podprogramov, vključenih v program. Utemeljitev mora zlasti obravnavati zahteve iz člena 8(1)(c)(i) in (iv) Uredbe (EU) št. 1305/2013

Na osnovi analize stanja in SWOT analize, opredeljenih potreb ter ob upoštevanju nacionalnih strateških dokumentov, ki opredeljujejo razvoj kmetijstva, živilstva in gozdarstva do leta 2020 ter upoštevajoč Partnerski sporazum med RS in Evropsko komisijo, je Slovenija opredelila 6 težišč ukrepanja:

1. Pospešitev procesov strukturnega prilagajanja v kmetijstvu in s tem ustvarjanje pogojev za povečanje produktivnosti slovenskega kmetijstva.
2. Učinkovitejše tržno organiziranje kmetijstva, krepitev agroživilskih verig ter večja prepoznavnost in kakovost lokalno pridelanih proizvodov.
3. Trajnostno izkoriščanje gozdov in povečanje dodane vrednosti lesa z boljšim tržnim povezovanjem na področju gozdarstva in vzdolž gozdno-lesne verige ter povečanjem konkurenčnosti na področju gozdarstva in neindustrijske predelave lesa.
4. Spodbujanje kmetijskih praks, ki ugodno vplivajo na ohranjanje naravnih virov in prilagajanje na podnebne spremembe.
5. Zelena delovna mesta in skladen in vzdržen razvoj podeželja, ki temelji na razvoju endogenih potencialov lokalnega okolja.
6. Prenos znanja in inovacij, skrb za okolje in podnebne spremembe so horizontalni cilji, ki jih zasleduje vseh pet prednostnih področij ukrepanja.

Z navedenimi težišči ukrepanja sledimo ciljem Strategije Evropa 2020, priporočilom Evropske komisije, izbranim tematskih ciljem Partnerskega sporazuma in šestim prednostnim nalogam iz 5. člena Uredbe 1305/2013/EU.

Na področju pospešitve procesov strukturnega prilagajanja v kmetijstvu, ki ga opredeljuje **2. prednostna naloga** iz Uredbe 1305/2013/EU, se je Slovenija odločila za izbor naslednjih potreb:

- Potreba 01: Povečanje produktivnosti v kmetijstvu
- Potreba 02: Izboljšanje velikostne strukture in zmanjšanje razdrobljenosti kmetijske posesti ter ureditev kmetijske infrastrukture
- Potreba 03: Izboljšanje starostne strukture nosilcev kmetijskih gospodarstev
- Potreba 04: Povečanje usposobljenosti v kmetijstvu, gozdarstvu in živilstvu
- Potreba 07: Učinkovitejši prenos znanja in inovacij v kmetijstvu, živilstvu in gozdarstvu
- Potreba 09: Zmanjšanje negativnih vplivov kmetijstva na kakovost površinskih in podzemnih voda
- Potreba 12: Zmanjšanje emisij toplogrednih plinov in amonijaka iz kmetijstva
- Potreba 13: Povečanje rabe OVE v rabi energije in dvig energetske učinkovitosti
- Potreba 14: Prilagoditev kmetijstva na podnebne spremembe
- Potreba 17: Spodbujanje ekološkega kmetijstva in večje ponudbe proizvodov iz shem kakovosti
- Potreba 23: Ureditev gozdne infrastrukture za doseganje večje odprtosti gozdov

Glede na izrazito zaostajanje slovenskega kmetijstva v primerjavi s povprečjem EU-27 po večini ekonomskih kazalnikov je povečanje produktivnosti temeljna zaznana potreba slovenskega kmetijstva, na katero se navezujejo tudi izbrane potrebe 02, 03, 04,07. Te se medsebojno krepijo in ustvarjajo sinergije. Potreba 23 je namenjena povečevanju odprtosti gozdov in s tem ustvarjanjem možnosti za večjo uporabo

lesa, ki je pomemben dodatni vir dohodka na kmetijah.

Potrebe 09, 12, 13, 14 so prednostno usmerjene v povečevanje okoljske učinkovitosti kmetijskih gospodarstev in blaženju podnebnih sprememb in prilagajanju nanje. Omenjene potrebe sodijo prvenstveno v prednostno nalogo 5, ki pa je Slovenija ne programira. Ocenjujemo namreč, da je povečanje okoljske učinkovitosti in odzivanje na podnebne spremembe neločljivo povezano s strukturnim prilagajanjem kmetijstva.

Izmed nabora opredeljenih potreb se Slovenija ni odločila za izbor naslednje potrebe:

- Potreba 05: Dvig usposobljenosti svetovalcev

Na podlagi zakonov, ki opredeljujeta kmetijstvo in gozdarstvo, so bile ustanovljene javne službe, ki se v pretežni meri financirajo iz sredstev državnega proračuna. Ker se iz teh sredstev že financirajo tudi usposabljanja svetovalcev, se za izbor te potrebe nismo odločili.

2. prednostni nalogi je namenjenih 20 % vseh razpoložljivih sredstev PRP 2014–2020. To je za prednostno nalogo 4, ki je namenjena varovanju naravnih virov, druga najmočnejša prednostna naloga po kriteriju alokacije finančnih sredstev. Ravno v delu, ki se nanaša na večjo trajnost kmetijskih gospodarstev, se obe prednostni nalogi medsebojno krepita.

Medtem kot drugi evropski in investicijski skladi (t.i. ESI skladi) strukturnega prilagajanja v kmetijstvu ne podpirajo, lahko v tem delu pričakujemo sinergije s I. stebrom SKP. Osnovni funkciji obeh stebrov sta različni, oba stebra skupaj pa vsak s svojo vlogo kmetijskim gospodarstvom omogočata stabilno okolje in razvoj.

V okviru neposrednih plačil I. stebra SKP lahko sinergije pričakujemo z novo shemo za mlade kmete, s katero bo dodatno podprta generacijska pomladitev v kmetijskem sektorju. Zanjo je namenjenih 1 % nacionalne ovojnice za neposredna plačila. Sinergije lahko pričakujemo tudi v delu neposrednih plačil, ki se nanašajo na predvidene prostovoljne sheme proizvodno vezanih plačil, saj ta plačila pomenijo dodatno podporo določenim vrstam kmetovanja in določenim kmetijskim sektorjem, ki se spopadajo s težavami. V tem okviru so predvidena plačila za pridelavo strnih žit, za mleko v gorskih območjih, za rejo bikov in volov, za zelenjadnice in za stročnice. Proizvodno vezanim plačilom bo namenjenih 15 % nacionalne ovojnice, od tega 2 % za stročnice.

Na področju učinkovitejšega tržnega organiziranja in povezovanja, dodajanja vrednosti kmetijskim proizvodom, ki ga opredeljuje **3. prednostna naloga** iz Uredbe 1305/2013/EU, se je Slovenija odločila za izbor naslednjih potreb:

- Potreba 01: Povečanje produktivnosti v kmetijstvu
- Potreba 04: Povečanje usposobljenosti v kmetijstvu, gozdarstvu in živilstvu
- Potreba 06: Zagotovitev specializiranih svetovalnih storitev v kmetijskem sektorju
- Potreba 07: Učinkovitejši prenos znanja in inovacij v kmetijstvu, živilstvu in gozdarstvu
- Potreba 16: Spodbujanje uporabe finančnih instrumentov
- Potreba 17: Spodbujanje ekološkega kmetijstva in večje ponudbe proizvodov iz shem kakovosti
- Potreba 18: Spodbujanje kmetijskih gospodarstev k nadstandardni reji živali
- Potreba 19: Povečanje tržne usmerjenosti ter horizontalne in vertikalne povezanosti
- Potreba 20: Spodbujanje vlaganj v predelavo, razvoj in trženje kmetijskih proizvodov
- Potreba 25: Izboljšanje tržne organiziranosti in povezanosti lastnikov gozdov ter naprej v gozdno-

lesne predelovalne verige

Ker neugodne strukturne in naravne danosti slovenskemu kmetijstvu ne omogočajo doseganja konkurenčnosti držav z bistveno ugodnejšimi naravnimi in strukturnimi pogoji, se je potrebno osredotočiti na povečanje dodane vrednosti proizvodov in doseganje večje diferenciacije v ponudbi proizvodov, ki jo bodo prepoznali tudi potrošniki. Večji poudarek je potrebno nameniti razvoju lokalnih trgov, kratkih dobavnih verig, saj na ta način spodbujamo lokalno proizvodnjo, delovna mesta in širšo ekonomsko in socialno vitalnost podeželja ter tržnemu organiziranju in povezovanju v kmetijstvu in gozdarstvu.

Izmed nabora opredeljenih potreb se Slovenija ni odločila za izbor naslednjih potreb:

- Potreba 05: Dvig usposobljenosti svetovalcev
- Potreba 15: Razvoj novih instrumentov obvladovanja tveganj

Na podlagi zakonov, ki opredeljujeta kmetijstvo in gozdarstvo, so bile ustanovljene javne službe, ki se v pretežni meri financirajo iz sredstev državnega proračuna. Ker se iz teh sredstev že financirajo tudi usposabljanja svetovalcev, se za izbor potrebe 05 Slovenija ni odločila. Za potrebo 15 pa se Slovenija ni odločila, saj se bodo sredstva za sofinanciranje zavarovalnih premij zagotavljala iz nacionalnega proračuna. Ostali instrumenti za obvladovanje tveganj v Sloveniji še niso bili razviti.

Omenjeni prednostni nalogi je namenjenih okoli 9 % vseh razpoložljivih sredstev programa. Največji delež sredstev je namenjen predelavi in trženju kmetijskih proizvodov, kjer se bodo uporabljali tudi finančni instrumenti.

Medtem kot drugi ESI skladi podpor za tovrstne potrebe ne predvidevajo, pa lahko pozitivne sinergije pričakujemo v povezavi s I. stebrom SKP, natančneje s podporami, ki se dodeljujejo za organizacije proizvajalcev v skladu z Uredbo 1308/2013/EU in druge instrumente (npr. za financiranje operativnih programov v sektorju sadja in zelenjave), pri čemer pa ne sme prihajati do dvojnega sofinanciranja.

Na področju varovanja naravnih virov in prilagajanja na podnebne spremembe, ki jo določa **4. prednostna naloga** Uredbe 1305/2013/EU, se je Slovenija odločila za izbor naslednjih potreb:

- Potreba 04: Povečanje usposobljenosti v kmetijstvu, gozdarstvu in živilstvu
- Potreba 06: Zagotovitev specializiranih svetovalnih storitev v kmetijskem sektorju
- Potreba 07: Učinkovitejši prenos znanja in inovacij v kmetijstvu, živilstvu in gozdarstvu
- Potreba 08: Ohranjanje in/ali izboljšanje stanja biotske raznovrstnosti na habitatih, vezanih na kmetijsko krajino
- Potreba 09: Zmanjšanje negativnih vplivov kmetijstva na kakovost površinskih in podzemnih voda
- Potreba 10: Ohranjanje oziroma izboljšanje proizvodnega potenciala tal
- Potreba 11: Ohranjanje kmetovanja na območjih z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost
- Potreba 12: Zmanjšanje emisij toplogrednih plinov in amonijaka iz kmetijstva
- Potreba 14: Prilagoditev kmetijstva na podnebne spremembe
- Potreba 17: Spodbujanje ekološkega kmetijstva in večje ponudbe proizvodov iz shem kakovosti
- Potreba 22: Obnova gozdnega potenciala, uničenega po naravni nesreči
- Potreba 23: Ureditev gozdne infrastrukture za doseganje večje odprtosti gozdov

Slovenija se je v strateških dokumentih zavzela za trajnostno kmetijstvo, ki bo poleg proizvodnje hrane in ekonomskih ciljev lahko zagotavljalo tudi javne dobrine, povezane z varno hrano, varovanjem okolja in narave ter socialnega in prostorskega ravnovesja. Izbrane potrebe so medsebojno močno povezane. S spodbujanjem kmetijskih praks, ki bodo prispevale k uresničevanju večine izmed navedenih potreb, lahko

hkrati vplivamo na stanje voda, tal in biodiverzitete. V tem okviru bo potrebno ukrepanje še posebej ciljno usmeriti na območja habitatov, kjer je bilo ugotovljeno poslabševanje stanja in ogroženost vrst ter slabo stanje kakovosti voda. Zaradi žledoloma v začetku leta 2014 bo tudi v močno poškodovanih gozdovih potrebno poskrbeti za čim hitrejšo revitalizacijo.

Izmed nabora opredeljenih potreb se Slovenija ni odločila za izbor naslednjih potreb:

- Potreba 05: Dvig usposobljenosti svetovalcev
- Potreba 21: Ohranjanje in/ali izboljšanje stanja ohranjenosti biotske raznovrstnosti v gozdovih

Na podlagi zakonov, ki opredeljujeta kmetijstvo in gozdarstvo, so bile ustanovljene javne službe, ki se v pretežni meri financirajo iz sredstev državnega proračuna. Ker se iz teh sredstev že financirajo tudi usposabljanja svetovalcev, se za izbor potrebe 5, Slovenija ni odločila. Potreba 21 ni vključena zaradi tega, ker se bodo sredstva za vzpostavljanje ekocelic v državnih kot tudi zasebnih gozdovih zagotavljala iz državnega proračuna.

4. prednostna naloga, ki je namenjena varovanju naravnih virov, je daleč najmočnejša prednostna naloga PRP 2014–2020. Zanjo je namenjenih 52 % vseh sredstev programa. To nakazuje, da je trajnostna komponenta močno v ospredju tudi v tem programskem obdobju, pri čemer je potrebno upoštevati, da je večja okoljska učinkovitost kmetijskih gospodarstev (vključno s prilagajanjem na podnebne spremembe) naslovljena tudi znotraj prednostne naloge 2.

Na področju varovanja naravnih virov pričakujemo sinergije z ESI skladi in tudi v povezavi z zeleno komponento neposrednih plačil I. stebra SKP. Sinergije z ESI skladi pričakujemo v povezavi z ohranjanjem proizvodnega potenciala tal, saj se bodo v okviru ESI skladov financirali protipoplavni ukrepi, kar je relevantno tudi z vidika zmanjšanja vodne erozije na kmetijskih zemljiščih. Sinergije lahko dosegamo tudi na področju doseganja ciljev dobrega stanja voda in ohranjenosti biotske raznovrstnosti, saj bodo v okviru ESI skladov med drugim podprta vlaganja v infrastrukturo za odvajanje in čiščenje odpadnih voda, v zmanjšanje hidromorfoloških obremenitev, vzpostavljanje sistema upravljanja območij Natura 2000 in zelene infrastrukture. Na področju učinkovite rabe virov in ohranjanja biotske raznovrstnosti bo mogoče iskati sinergije pri povezovanju ukrepov z integriranimi LIFE projekti iz finančnega instrumenta LIFE. Sinergije v povezavi s I. stebrom SKP vidimo v uvedbi zelenega plačila kot sestavnega del neposrednih plačil, za katerega se nameni 30 % nacionalne ovojnice. Kmetijsko okoljski ukrepi dopolnjujejo možnosti, ki jih je RS izbrala in s tem dala na voljo kmetijskim gospodarstvom, za izvajanje posameznih praks, torej izbor možnosti za vzpostavitev površin z ekološkim pomenom in za diverzifikacijo kmetijskih rastlin ter opredelitev okoljsko občutljivega trajnega travinja, ki se bo ohranjalo na ravni kmetijskega gospodarstva.

Slovenija se za programiranje 5. prednostne naloge Uredbe 1305/2013/EU, ki je povezana z učinkovito rabo virov in blaženjem podnebnih sprememb, ni odločila, saj so vsa prednostna področja iz te prednostne naloge zajeta v okviru ostalih prednostnih nalog. Poleg tega so podnebne spremembe eden izmed horizontalnih ciljev, ki ga naslavljajo številni ukrepi PRP 2014–2020.

Na področju **6. prednostne naloge** Uredbe 1305/2013/EU se je Slovenija odločila za izbor naslednjih potreb:

- Potreba 07: Učinkovitejši prenos znanja in inovacij v kmetijstvu, živilstvu in gozdarstvu
- Potreba 13: Povečanje rabe OVE v rabi energije in dvig energetske učinkovitosti
- Potreba 16: Spodbujanje uporabe finančnih instrumentov
- Potreba 24: Spodbujanje vlaganj v gozdarske tehnologije in predelavo lesa
- Potreba 25: Izboljšanje tržne organiziranosti in povezanosti lastnikov gozdov ter naprej v gozdno-

lesne predelovalne verige

- Potreba 26: Spodbujanje večje uporabe lesa
- Potreba 27: Diverzifikacija v nekmetijske dejavnosti na podeželju
- Potreba 28: Izboljšani dostop do širokopasovnega interneta ustreznih hitrosti
- Potreba 31: Učinkovitejše spodbujanje lokalnega razvoja

Omenjene potrebe stremijo h krepitvi gospodarskih dejavnosti na podeželju, vzpostavljanju ustrezne IKT infrastrukture (širokopasovnih omrežij) in s tem vzpostavljanju pogojev za ohranjanje in vzpostavitev novih delovnih mest, diverzifikaciji dohodkov na kmetijah ter skladnemu in vzdržnemu razvoju podeželja, ki bo temeljil na lokalnih razvojnih partnerstvih in razvoju endogenih potencialov lokalnega okolja (les, bogata naravna in kulturna dediščina, usposobljena delovna sila, turizem, socialno podjetništvo …). V okviru te prednostne naloge se uvajajo tudi finančni instrumenti za lažji razvoj dejavnosti.

Izmed nabora opredeljenih potreb se Slovenija ni odločila za izbor naslednjih potreb:

- Potreba 29: Vlaganja v obnovo in razvoj vasi
- Potreba 30: Ohranjanje naravne in kulturne dediščine na podeželju

Obe potrebi bodo lahko lokalna partnerstva naslovila v okviru spodbujanja lokalnega razvoja. Tovrstni potrebi sta lahko predmet podpore, če ju bo lokalno partnerstvo prepoznalo kot izziv in to opredelilo v SLR. OU je ti dve potrebi prepoznal kot izziv, zato je v okviru tematskih področij ukrepanja upošteval tudi ta vidik. Ohranjanje stavbne kulturne dediščine bo mogoče zagotoviti tudi s pomočjo vlaganj v obnovo kmetijskih gospodarstev, živilsko-predelovalnih in lesno-predelovalnih obratov. Ohranjanje narave in varovanje kulturne dediščine pa bo mogoče podpreti tudi v okviru naložb v nekmetijske dejavnosti.

6. prednostni nalogi je namenjenih 15 % razpoložljivih sredstev PRP 2014–2020. Na področju razvoja gospodarskih dejavnosti na podeželju in lokalnega razvoja lahko pričakujemo številne sinergije z ESI skladi: zlasti na področju razvoja širokopasovnih omrežij, spodbujanja podjetništva (tudi socialnega podjetništva), uporabe OVE, kjer je les pomemben vir OVE, izboljšanja kakovosti življenja na podeželju preko urejanja sistemov za dostop do kakovostne pitne vode, urejanja komunalne, prometne infrastrukture, vlaganj v zdravstveno in socialno infrastrukturo, vzpostavljanjem sistema upravljanja območij Natura 2000, zaposlovanjem itd.

5.2. Kombinacija in utemeljitev ukrepov za razvoj podeželja za vsako prednostno področje, vključno z utemeljitvijo dodeljenih finančnih sredstev za ukrepe in ustreznostjo finančnih sredstev glede na zastavljene cilje, kot je določeno v členu 8(1)(c)(ii) in (iii) Uredbe (EU) št. 1305/2013. Kombinacija ukrepov iz intervencijske logike temelji na dokazih iz analize SWOT ter utemeljitvi in določanju prednostnih potreb iz točke 5.1

5.2.1. P1: Spodbujanje prenosa znanja in inovacij v kmetijstvu, gozdarstvu in na podeželskih območjih

5.2.1.1. 1A) Spodbujanje inovacij, sodelovanja in razvoja baze znanja na podeželskih območjih

5.2.1.1.1. Izbira ukrepov razvoja podeželja

- M01 – Prenos znanja in dejavnosti informiranja (člen 14)
- M02 – Službe za svetovanje, službe za pomoč pri upravljanju kmetij in službe za zagotavljanje nadomeščanja na kmetijah (člen 15)
- M16 – Sodelovanje (člen 35)

5.2.1.1.2. **Kombinacija in utemeljitev ukrepov za razvoj podeželja**

Šibek prenos znanja in inovacij v prakso je eden izmed dejavnikov, ki močno ovirajo razvoj slovenskega kmetijstva, gozdarstva in živilstva. Izzivi na področju prenosa znanja in inovacij se kažejo tako na tehnološkem področju kot tudi področju varovanja okolja in prilagajanja na podnebne spremembe. Z izbranimi ukrepi želimo vzpostaviti manjkajoče povezave med raziskavami in prakso, izboljšati dostop do specializiranih svetovalnih storitev in povečati usposobljenost zaposlenih v kmetijstvu, gozdarstvu in živilstvu. Omenjenim ukrepom je skupno namenjenih 4 % vseh razpoložljivih sredstev programa, od tega nekaj manj kot polovico za M16. Ukrepi se medsebojno povezujejo, s čimer se krepijo, hkrati pa krepijo tudi učinke drugih ukrepov, saj prispevajo k doseganju ciljev prednostnih področij 2A, 2B, 3A, 4A, 4B in 4C.

Z ukrepom, ki se navezuje na prenos znanja in dejavnosti informiranja, zasledujemo cilj povečanja usposobljenosti v kmetijskem, gozdarskem in živilskem sektorju. Z omenjenim ukrepom bodo med drugim podprta tudi usposabljanja v povezavi z ukrepi M11, M10 in M14. Na zagotavljanje specializiranih svetovalnih storitev v povezavi z naštetimi ukrepi se osredotoča tudi drugi izbrani ukrep v okviru tega prednostnega področja. Iz analize stanja namreč izhaja, da se ravno na področjih varovanja naravnih virov, prilagajanja na podnebne spremembe in dobrobiti živali kaže prešibka usposobljenost in dostopnost specializiranih svetovanj. Tudi ukrep M16 zasleduje cilje večje trajnosti in prilagajanja na podnebne spremembe, hkrati pa daje velik poudarek področju tehnološkega razvoja.

5.2.1.2. 1B) Krepitev povezav med kmetijstvom, proizvodnjo hrane in gozdarstvom ter raziskavami in inovacijami, tudi zaradi boljšega okoljskega upravljanja in okoljske učinkovitosti

5.2.1.2.1. Izbira ukrepov razvoja podeželja

- M16 – Sodelovanje (člen 35)

5.2.1.2.2. Kombinacija in utemeljitev ukrepov za razvoj podeželja

Učinkovitejši prenos znanja in inovacij je mogoč le preko tesnejšega, interaktivnega sodelovanja med raziskavami in končnimi uporabniki znanja v kmetijskem, živilskem in gozdarskem sektorju. Iz analize stanja izhaja, da je to sodelovanje šibko, zato so novosti in nova tehnološka znanja premalo preizkušena v praksi, ponudba aplikativnega znanja je v Slovenji omejena, prenos do prakse pa preslabo utečen. K temu prispeva pomanjkanje zasebne pobude in koordiniranega dela vseh institucij in s tem njihova funkcionalna manjša učinkovitost.

V okviru tega ukrepa bomo zato spodbujali različne oblike sodelovanja med različnimi raziskovalnimi in strokovnimi institucijami ter končnimi uporabniki znanj, pri čemer bo poudarek namenjen delovanju operativnih skupin Evropskega inovacijskega partnerstva. Na ta način bi ponovno vzpostavili ali pa okrepili povezave med znanostjo in prakso, kar bi prispevalo k učinkovitejšemu prenosu znanja in povratnemu pretoku informacij o zaznanih potrebah iz kmetijske prakse do raziskovalne sfere, zagotovili večjo uporabnost in trajnost rezultatov.

Ukrepu je namenjenih nekaj manj kot 2 % sredstev PRP 2014–2020. Z omenjenim obsegom sredstev bomo spodbujali sodelovanje na področju tehnološkega razvoja s ciljem dviga produktivnosti, okoljske učinkovitosti ter spodobnosti blaženja in prilagajanja na podnebne spremembe. V okviru tega ukrepa bodo med drugim ciljno podprti projekti sodelovanja na ožjih območjih Natura 2000, kjer je bilo na podlagi analize stanja zaznano poslabševanje habitatov in vrst ter na območja, ki so pomembna z vidika doseganje boljše kakovosti podzemnih in površinskih voda.

5.2.1.3. 1C) Krepitev vseživljenjskega učenja in poklicnega usposabljanja v kmetijskem in gozdarskem sektorju

5.2.1.3.1. Izbira ukrepov razvoja podeželja

- M01 – Prenos znanja in dejavnosti informiranja (člen 14)

5.2.1.3.2. Kombinacija in utemeljitev ukrepov za razvoj podeželja

Zahtevnost opravljanja kmetijske, živilske in gozdarske dejavnosti zahteva povečanje usposobljenosti in stalno pridobivanje novih znanj in kompetenc. Iz analize stanja izhaja, da se potrebe po dvigu usposobljenosti kažejo zlasti na področju tehnološkega razvoja oz. uvajanja novosti v tehnologijo proizvodnje, zmanjševanja vplivov na okolje, blaženja in prilagoditve na podnebne spremembe, horizontalnega in vertikalnega povezovanja, dobrobiti živali, varnega dela v gozdu, izboljšanje digitalnih spretnosti, prehod na nizko ogljično družbo itd. Z izbranim ukrepom naslavljamo tovrstne potrebe, saj bodo podprte dejavnosti usposabljanja in prenosa znanja ter demonstracijski projekti, namenjeni praktičnemu prikazu uvajanja novih tehnologij.

Ukrep bo namenjen tako usposabljanjem v povezavi z ukrepi M11, M10 in M14 kot tudi drugim vsebinam, ki bodo zaznane kot potrebne za povečanje usposobljenosti v navedenih sektorjih. Pri tem bodo usposabljanja še posebej ciljno naravnana na območjih, ki so občutljiva z vidika ohranjanja biotske raznovrstnosti (ožja območja Natura 2000, kjer je bilo ugotovljeno slabšanje stanja habitatov in kvalifikacijskih vrst ter na območjih, pomembnih z vidika zmanjševanja vplivov kmetijstva na kakovost

površinskih in podzemnih voda). Ukrep prispeva k prednostnim področjem 2A, 2B, 3A, 4A, 4B in 4C, pri čemer je vsebinam v povezavi s 4. prednostno nalogo namenjenih preko dve tretjini vseh razpoložljivih sredstev tega ukrepa, kar je skladno z dejstvom, da bo pretežni del sredstev namenjenih usposabljanjem za izvajanje v povezavi z omenjenimi tremi ukrepi PRP 2014–2020. S tem se medsebojni učinki ukrepov medsebojno podpirajo in krepijo.

5.2.2. P2: Krepitev sposobnosti preživetja kmetij in konkurenčnosti vseh vrst kmetijstva v vseh regijah ter spodbujanje inovativnih kmetijskih tehnologij in trajnostnega upravljanja gozdov

5.2.2.1. 2A) Izboljšanje ekonomske uspešnosti vseh kmetij ter zagotavljanje lažjega prestrukturiranja in posodabljanja kmetij, zlasti z namenom povečanja njihove udeležbe na trgu in tržne usmerjenosti ter kmetijske diverzifikacije

5.2.2.1.1. Izbira ukrepov razvoja podeželja

- M01 – Prenos znanja in dejavnosti informiranja (člen 14)
- M04 – Naložbe v osnovna sredstva (člen 17)
- M16 – Sodelovanje (člen 35)

5.2.2.1.2. **Kombinacija in utemeljitev ukrepov za razvoj podeželja**

Strukturne značilnosti slovenskega kmetijstva, zlasti nizka produktivnost dela, neugodna velikostna struktura kmetijskih gospodarstev, razdrobljenost posesti, zmanjšujejo učinkovitost rabe proizvodnih virov v kmetijstvu in zavirajo hitrejši razvoj v kmetijstvu. Razvojni zaostanek do EU-27 se ne zmanjšuje. V povezavi s tem je ena izmed zaznanih potreb povečanje produktivnosti, t.j. optimalnejša raba proizvodnih dejavnikov ob hkratnem upoštevanju trajnostne rabe naravnih virov in vplivov podnebnih sprememb.

S kombinacijo navedenih ukrepov pričakujemo pospešitev procesov posodobitve, strukturnega prilagajanja in novega razvojnega ciklusa v kmetijstvu. Z ukrepom M04 bomo spodbujali tehnološki razvoj kmetijskih gospodarstev in njihovo prestrukturiranje namenjeno prilagoditvi na horizontalne cilje. Naložbe v kmetijsko infrastrukturo so namenjene izboljšanju velikostne strukture in ureditvi zemljišč ter vzpostavitvi oziroma posodobitvi namakalnih sistemov, kar je ključno z vidika zagotavljanja stabilnosti in kakovosti kmetijske pridelave ter racionalne rabe vode. Z ukrepom M01 nameravamo krepiti usposobljenost nosilcev kmetijskih gospodarstev na tehnološkem področju, namen ukrepa M16 v tem okviru pa je pospešiti prenos znanja in inovacij preko pilotnih projektov, razvoja novih proizvodov, tehnologij ipd. Vsi trije ukrepi se medsebojno povezujejo in krepijo s ciljem povečanja konkurenčnosti slovenskega kmetijstva. Naložbeni ukrep zajema ožjo ciljno skupino nekaj več kot 3 % kmetijskih gospodarstev, za katere pričakujemo, da bodo na ta način povečala svojo ekonomsko in okoljsko učinkovitost ter odzivanje na podnebne spremembe. Prednostnemu področju 2A je namenjenih okoli 162 mio EUR ali dobrih 14 % sredstev PRP 2014–2020.

Izvajanje ukrepov bo posredno prispevalo tudi k naslednjim prednostnim področjem:

- M01: 1A in 1C;
- M04: 1A, 2B, 3A, 4A, 5A, 5B, 5C in 5D;

- M16: 1A, 1B, 5C, 5D in 6A.

5.2.2.2. 2B) Zagotavljanje lažjega začetka opravljanja kmetijske dejavnosti ustrezno usposobljenim kmetom, zlasti pa generacijske pomladitve

5.2.2.2.1. Izbira ukrepov razvoja podeželja

- M01 – Prenos znanja in dejavnosti informiranja (člen 14)
- M06 – Razvoj kmetij in podjetij (člen 19)

5.2.2.2.2. Kombinacija in utemeljitev ukrepov za razvoj podeželja

Iz analize stanja izhaja, da je eden od vzrokov za nizko produktivnost slovenskega kmetijstva še vedno neugodna starostna struktura nosilcev kmetijskih gospodarstev. Povprečna starost nosilcev kmetij se od leta 2000 ni bistveno spremenila in je bila v letu 2013 56 let. Starostna struktura nosilcev kmetij tako ne daje ustrezne osnove za krepitev razvoja in povečanje proizvodne sposobnosti kmetij, ki terja specializirana znanja, uvajanje novih tehnologij in inovacij, procesnih, organizacijskih izboljšav itd. Procesi strukturnega prilagajanja slovenskega kmetijstva bodo hitrejši, če bodo sovpadali s procesi generacijske pomladitve na kmetijah in dvigom usposobljenosti mladih nosilcev kmetij. Odločitev za zagon dejavnosti pa ni enostavna, saj je povezana z ekonomskimi tveganji. Mladi tudi težje dostopajo do potrebnih finančnih sredstev za nakup kmetijskih zemljišč, potrebne mehanizacije in opreme ter vzpostavitev ali širitev proizvodnih zmogljivosti.

S podporami za zagon in razvoj kmetij mladih kmetov v okviru ukrepa M06 lahko olajšamo prva leta vzpostavljanja kmetije in s tem spodbudimo mlade, da se bodo odločali za nadaljevanje kmetijske dejavnosti in zaposlitev v kmetijskem sektorju. Z ukrepom M01 pa lahko mladim kmetom omogočimo dvig usposobljenosti za opravljanje dejavnosti. Oba ukrepa delujeta v smeri hitrejšega strukturnega prilagajanja v kmetijstvu in ohranjanja vitalnosti slovenskega podeželja. Okvirno je obema ukrepoma skupaj namenjenih dobrih 61 mio EUR, pri čemer naj bi z zagonskimi podporami okvirno podprli 2.500 mladih kmetov (3,45 % kmetijskih gospodarstev).

Izvajanje ukrepov bo posredno prispevalo tudi k naslednjim prednostnim področjem:

- M01: 1A, 1C in 2A;
- M06: 1A in 2A.

5.2.3. P3: Spodbujanje organiziranja živilske verige, vključno s predelavo in trženjem kmetijskih proizvodov, dobrobit živali in obvladovanja tveganj v kmetijstvu

5.2.3.1. 3A) Izboljšanje konkurenčnosti primarnih proizvajalcev z njihovo boljšo vključitvijo v agroživilsko verigo prek shem kakovosti, dodajanje vrednosti kmetijskim proizvodom, pa tudi promocija na lokalnih trgih in v kratkih dobavnih verigah, skupinah proizvajalcev in medpanožnih organizacijah

5.2.3.1.1. Izbira ukrepov razvoja podeželja

- M01 – Prenos znanja in dejavnosti informiranja (člen 14)
- M02 – Službe za svetovanje, službe za pomoč pri upravljanju kmetij in službe za zagotavljanje nadomeščanja na kmetijah (člen 15)
- M03 – Sheme kakovosti za kmetijske proizvode in živila (člen 16)
- M04 – Naložbe v osnovna sredstva (člen 17)
- M09 – Ustanovitev skupin in organizacij proizvajalcev (člen 27)
- M14 – Dobrobit živali (člen 33)
- M16 – Sodelovanje (člen 35)

5.2.3.1.2. **Kombinacija in utemeljitev ukrepov za razvoj podeželja**

Povezovanje kmetijskih gospodarstev v različne oblike proizvodnega in tržnega organiziranja, vzpostavitev in razvoj kratkih oskrbnih verig in lokalnih trgov je eden od pomembnih dejavnikov dviga konkurenčnosti kmetijstva in živilstva, pa tudi gozdarskega sektorja. Iz analize stanja izhaja, da je tržno organiziranje ena izmed zaznanih šibkosti. S kombinacijo ukrepov znotraj tega prednostnega področja si bomo prizadevali k povezovanju v učinkovite tržne verige: horizontalno v smeri izkoriščanja prednosti proizvodnega povezovanja, skupne rabe proizvodnih kapacitet ter skupnega nastopa in vertikalno s ciljem tesnejšega povezovanja s predelovalnimi obrati, povečevanja ponudbe kmetijskih proizvodov in živil z višjo dodano vrednostjo, zlasti proizvodov iz shem kakovosti in nadstandardne reje živali. Ekonomsko povezovanje zaokrožuje ukrep M16, katerega cilj je podpreti vzpostavljanje dobavnih verig in lokalnih trgov ter promocijo le-teh.

Ukrepi se povezujejo, zato lahko pričakujemo številne sinergije. Prinašajo prednosti z ekonomskega, prehranskega, okoljskega in širšega socialnega vidika in pomenijo odziv na naraščajoča pričakovanja potrošnikov po večji ponudbi kakovostnejših proizvodov, ki potrošnikom jamčijo kakovost, za proizvajalca pa pomenijo številne nove tržne priložnosti. Za uresničevanje teh ciljev pa je ključen dvig usposobljenosti in večja dostopnost do svetovalnih storitev, zlasti v povezavi z ukrepoma M11 in M14. Prednostnemu področju 3A je namenjenih slabih 102 mio EUR ali 9 % sredstev PRP 2014–2020. Z ukrepi, namenjenimi vključevanju v sheme kakovosti, skupine/organizacije proizvajalcev, kratke dobavne verige in lokalne trge, bomo zajeli populacijo nekaj manj kot 2 % kmetijskih gospodarstev.

Izvajanje ukrepov bo posredno prispevalo tudi k naslednjim prednostnim področjem:

- M01: 1A, 1C in 2A;
- M02: 1A;
- M04: 1B, 1C in 5C;
- M14: 1A, 1B in 5D;

- M16: 1A, 1B, 2A, 6A in 6B.

5.2.3.2. 3B) Podpora preprečevanju in obvladovanju tveganja na kmetijah

5.2.3.2.1. Izbira ukrepov razvoja podeželja

5.2.3.2.2. Kombinacija in utemeljitev ukrepov za razvoj podeželja

Ukrepov iz tega prednostnega področja Slovenija ne bo programirala.

Obrazložitev: Za programiranje ukrepov na področju obvladovanja tveganj se Slovenija ni odločila, saj se ukrep sofinanciranja zavarovalnih premij izvaja s sredstvi državnega proračuna. Ostalih instrumentov za obvladovanje tveganj v Sloveniji ni bilo razvitih, saj zanje ni bilo izraženega pravega interesa, hkrati pa za njihovo vzpostavitev ni izpolnjen eden od ključnih predpogojev, to je vodenje knjigovodstva na kmetijskih gospodarstvih. Hitrejši razvoj teh instrumentov lahko pričakujemo v prihodnjih letih, še zlasti pa v primeru večjih sprememb na področju izplačil I. stebra SKP, ki za enkrat še delujejo stabilizirajoče.

5.2.4. P4: Obnova, ohranjanje in izboljševanje ekosistemov, povezanih s kmetijstvom in gozdarstvom

5.2.4.1. 4A) Obnova, ohranjanje in izboljšanje biotske raznovrstnosti vključno z območji Natura 2000 in območij z naravnimi ali drugimi posebnimi omejitvami ter kmetovanja visoke naravne vrednosti in stanja krajin v Evropi

5.2.4.1.1. Ukrepi za kmetijska zemljišča

- M01 – Prenos znanja in dejavnosti informiranja (člen 14)
- M02 – Službe za svetovanje, službe za pomoč pri upravljanju kmetij in službe za zagotavljanje nadomeščanja na kmetijah (člen 15)
- M10 – Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila (člen 28)
- M11 – Ekološko kmetovanje (člen 29)
- M13 – Plačila območjem z naravnimi ali drugimi posebnimi omejitvami (člen 31)
- M16 – Sodelovanje (člen 35)

5.2.4.1.2. Ukrepi za gozdarska zemljišča

- M08 – Naložbe v razvoj gozdnih območij in izboljšanje sposobnosti gozdov za preživetje (členi 21–26)

5.2.4.1.3. **Kombinacija in utemeljitev ukrepov za razvoj podeželja**

V skladu s ciljem zagotavljanja okoljske funkcije kmetijstva in ohranjanja kulturne krajine se bodo izvajala kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, kjer bo posebna pozornost namenjena območjem, ki so pomembna za ohranjanje biotske raznovrstnosti (ekološko pomembna območja posebnih traviščnih habitatov, traviščnih habitatov metuljev in steljnikov, osrednja območja pojavljanja ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov, najbolj ranljiva travišča znotraj območij Natura 2000 ter osrednje območje pojavljanja medveda in volka). S tem ukrepom želimo zajeti 153.000 ha oz. 25 % vseh kmetijskih zemljišč v uporabi. Na dodatnih 20.000 ha bo podprto preusmerjanje oziroma izvajanje ekološkega kmetovanja. S tem bo istočasno zagotovljen odziv na vse večje zahteve družbe po uporabi okolju prijaznih načinov kmetovanja kot tudi na rastoče povpraševanju po izdelkih iz shem kakovosti.

Izvajala se bodo tudi plačila kmetom na območjih z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost, ki bodo spodbujala nadaljnjo rabo kmetijskih zemljišč, ohranjanje kulturne krajine in s tem prispevala k preprečevanju zaraščenosti, ki je eden od vzrokov upadanja biotske raznovrstnosti.

Za te ukrepe je namenjenih okrog 48 % sredstev PRP 2014–2020, kar dokazuje močno okoljsko komponento programa. Prednostno področje bo močno podprto tudi z ukrepi, ki se navezujejo na prenos znanja, dostop do specializiranih svetovalnih storitev in projekte sodelovanja.

Na gozdnih zemljiščih pa se bo v okviru tega področja izvajal ukrep, namenjen odpravi škode v gozdovih, v okviru katerega se bodo izvajala sadnja in nega dreves, kar je pomembno z vidika ponovne vzpostavitve okoljske in drugih funkcij gozda.

Izvajanje ukrepov bo posredno prispevalo tudi k naslednjim prednostnim področjem:

- M01: 1A, 1C, 5A, 5B in 5D;
- M02: 1A, 2A, 5A in 5D;
- M10: 1A, 1B, 1C, 5D in 5E;
- M11: 1A, 1B, 1C, 5D in 5E;
- M16: 1A, 1B, 2A in 5A;
- M08: 5E.

5.2.4.2. 4B) Izboljšanje upravljanja voda, vključno z ravnanjem z gnojili in pesticidi

5.2.4.2.1. Ukrepi za kmetijska zemljišča

- M01 – Prenos znanja in dejavnosti informiranja (člen 14)
- M02 – Službe za svetovanje, službe za pomoč pri upravljanju kmetij in službe za zagotavljanje nadomeščanja na kmetijah (člen 15)
- M10 – Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila (člen 28)
- M11 – Ekološko kmetovanje (člen 29)
- M13 – Plačila območjem z naravnimi ali drugimi posebnimi omejitvami (člen 31)

- M16 – Sodelovanje (člen 35)

5.2.4.2.2. Ukrepi za gozdarska zemljišča

- M08 – Naložbe v razvoj gozdnih območij in izboljšanje sposobnosti gozdov za preživetje (členi 21–26)

5.2.4.2.3. Kombinacija in utemeljitev ukrepov za razvoj podeželja

Prekomeren vnos hranil in FFS na ravninskih območjih z intenzivnim kmetijstvom ogroža naravne vire, zlasti kakovost podtalnice, ki je vir pitne vode za približno 97 % prebivalcev. Izboljšanje upravljanja tal ter zmanjšanje vnosa fitofarmacevtskih sredstev in gnojil je zato eno od pomembnih področij ukrepanja. V okviru tega prednostnega področja bomo spodbujali preusmerjanje v ekološko kmetovanje oz. nadaljevanje izvajanja ekološkega kmetovanja ter spodbujali prevzemanje nadstandardnih tehnologij pridelave preko kmetijsko-okoljsko-podnebnih plačil. V okviru teh plačil bo vzpostavljena posebna shema, namenjena zmanjševanju vplivov kmetijstva na vode, v okviru katere bodo spodbude namenjene zmanjševanju ali celo neuporabi gnojil in FFS, ustrezni obdelavi tal, ki preprečuje spiranje nitratov in FFS v tla in vode itd.

Del teh zahtev bo posebej vezanih na prispevna območja vodnih teles površinskih voda in območja vodnih teles podzemne vode iz Načrta upravljanja voda (NUV), na katerih ne bodo doseženi cilji iz Okvirne direktive o vodah (2000/60/ES) ter na prispevna območja zadrževalnikov Šmartinsko, Perniško, Gajševsko in Ledavsko jezero, kjer spremljanje kakovosti voda kaže na prekomeren vnos hranil.

Ukrep M10 v povezavi s področjem 4B se bodo okvirno izvajal na 129.000 ha (21 % vseh kmetijskih zemljišč v uporabi). Na dodatnih 20.000 ha bo podprto preusmerjanje oziroma izvajanje ekološkega kmetovanja. Ukrepanje v okviru te prednostne naloge bo močno podprto z ukrepi, ki se navezujejo na prenos znanja, dostop do specializiranih svetovalnih storitev in sodelovanje med različnimi deležniki.

Na gozdnih zemljiščih pa se bo v okviru tega področja izvajal tudi ukrep, namenjen odpravi škode v gozdovih, pojasnjen v okviru področja 4A.

Izvajanje ukrepov bo posredno prispevalo tudi k naslednjim prednostnim področjem:

- M01: 1A, 1C, 5A, 5B in 5D;
- M02: 1A, 2A, 5A in 5D;
- M10: 1A, 1B, 1C, 5D in 5E;
- M11: 1A, 1B, 1C, 5D in 5E;
- M16: 1A, 1B, 2A in 5A;
- M08: 5E.

5.2.4.3. 4C) Preprečevanje erozije tal in izboljšanje upravljanja tal

5.2.4.3.1. Ukrepi za kmetijska zemljišča

- M01 – Prenos znanja in dejavnosti informiranja (člen 14)
- M02 – Službe za svetovanje, službe za pomoč pri upravljanju kmetij in službe za zagotavljanje nadomeščanja na kmetijah (člen 15)
- M10 – Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila (člen 28)
- M11 – Ekološko kmetovanje (člen 29)
- M13 – Plačila območjem z naravnimi ali drugimi posebnimi omejitvami (člen 31)
- M16 – Sodelovanje (člen 35)

5.2.4.3.2. Ukrepi za gozdarska zemljišča

- M08 – Naložbe v razvoj gozdnih območij in izboljšanje sposobnosti gozdov za preživetje (členi 21–26)

5.2.4.3.3. Kombinacija in utemeljitev ukrepov za razvoj podeželja

Analiza stanja je pokazala, da so tla v Sloveniji na splošno dobro oskrbljena z organsko snovjo, kar je predvsem posledica rabe kmetijskih zemljišč s prevladujočim travinjem in dejstva, da se na njivah in v trajnih nasadih uporabi razmeroma veliko živinskih gnojil. V povezavi z onesnaženostjo raziskave kažejo, da tla v Sloveniji (z izjemo določenih industrijskih območij) niso močno onesnažena. Na intenzivnih kmetijskih območjih je mogoče najti ostanke fitofarmacevtskih sredstev in njihovih razgradnih produktov, ki se tako kot nitrati lahko spirajo skozi tla in onesnažijo podzemne vode. Lokalno je prisotna tudi erozija tal.

V okviru tega prednostnega področja je bilo izboljšanje upravljanja tal ter zmanjšanje vnosa fitofarmacevtskih sredstev in gnojil opredeljeno kot ključno področje ukrepanja. Tako kot pri prednostnem področju 4B bo poudarek namenjen uvajanju nadstandardnih tehnologij pridelave preko kmetijsko-okoljsko-podnebnih plačil ter preusmerjanju kmetijskih gospodarstev v ekološko kmetovanje oziroma spodbujanju nadaljevanja z ekološkim kmetovanjem. Fizični obseg površin, na katerih naj bi se izvajale zahteve kmetijsko-okoljskih-podnebnih plačil, povezane s prednostnim področjem 4C, znaša 144.000 ha, kar predstavlja 24 % vseh kmetijskih zemljišč v uporabi. Na dodatnih 20.000 ha bo podprto preusmerjanje oziroma izvajanje ekološkega kmetovanja.

Navedeni ukrepi bodo prispevali k zmanjšanju vnosa fitofarmacevtskih sredstev in gnojil ter primernejši obdelavi tal s ciljem ohranjanja kakovosti in proizvodnega potenciala tal ter obvladovanja erozije. Ukrepanje v okviru te prednostne naloge bo močno podprto z ukrepi, ki se navezujejo na prenos znanja in dostop do specializiranih svetovalnih storitev.

Izvajanje ukrepov bo posredno prispevalo tudi k naslednjim prednostnim področjem:

- M01: 1A, 1C, 5A, 5B in 5D;
- M02: 1A, 2A, 5A in 5D;
- M10: 1A, 1B, 1C, 5D in 5E;

- M11: 1A, 1B, 1C, 5D in 5E;
- M16: 1A, 1B, 2A in 5A;
- M08: 5E.

5.2.5. P5: Spodbujanje učinkovite rabe virov ter podpiranje kmetijskega, živilskega in gozdarskega sektorja pri prehodu na nizkoogljično gospodarstvo, odporno na podnebne spremembe

5.2.5.1. 5A) Povečanje učinkovite rabe vode v kmetijstvu

5.2.5.1.1. Izbira ukrepov razvoja podeželja

5.2.5.1.2. **Kombinacija in utemeljitev ukrepov za razvoj podeželja**

V tem prednostnem področju ukrepi niso programirani.

Obrazložitev: Cilj povečanja učinkovitosti rabe vode v kmetijstvu bomo zasledovali v okviru ukrepa M04, znotraj katerega bodo podprte naložbe v shranjevanje meteorne vode, tehnološko posodobitev obstoječih namakalnih sistemov, ureditev vodnih zbiralnikov ipd. Na ta način bomo zadostili tudi ciljem prednostnega področja 5A.

5.2.5.2. 5B) Povečanje učinkovite rabe energije v kmetijstvu in pri predelavi hrane

5.2.5.2.1. Izbira ukrepov razvoja podeželja

5.2.5.2.2. Kombinacija in utemeljitev ukrepov za razvoj podeželja

V tem prednostnem področju ukrepi niso programirani.

Obrazložitev: Cilj povečanja učinkovitosti rabe energije v kmetijstvu in živilstvu bomo zasledovali v okviru ukrepa M04, znotraj katerega bodo podprte tudi naložbe v povečanje energetske učinkovitosti kmetijskih in živilskih obratov.

5.2.5.3. 5C) Olajšanje dobave in uporabe obnovljivih virov energije, stranskih proizvodov, odpadkov, ostankov in drugih neživilskih surovin za namene biogospodarstva

5.2.5.3.1. Izbira ukrepov razvoja podeželja

5.2.5.3.2. Kombinacija in utemeljitev ukrepov za razvoj podeželja

V tem prednostnem področju ukrepi niso programirani.

Obrazložitev: Cilj olajšanja dobave in uporabe obnovljivih virov energije, stranskih proizvodov, odpadkov in ostankov ter drugih neživilskih surovin za namene biogospodarstva nameravamo spodbujati preko ukrepov M04 in M06, v okviru katerih bodo podprte naložbe v pridobivanje energije za lastno porabo in prodajo.

5.2.5.4. 5D) Zmanjševanje emisij toplogrednih plinov in amoniaka v kmetijstvu

5.2.5.4.1. Izbira ukrepov razvoja podeželja

5.2.5.4.2. Kombinacija in utemeljitev ukrepov za razvoj podeželja

V tem prednostnem področju ukrepi niso programirani.

Obrazložitev: Cilj zmanjševanja emisij toplogrednih plinov in amonijaka v kmetijstvu nameravamo zasledovati najprej preko ukrepa M04, v okviru katerega bodo naložbe na živinorejskih kmetijskih gospodarstvih prispevale k ustreznejšemu skladiščenju živinskih gnojil, pridobivanju bioplina, nakupu specialne kmetijske mehanizacije za racionalno rabo dušika, izgradnji kompostarn, tehnološki posodobitvi hlevov in nakupu opreme za živinske izločke, energetski učinkovitosti itd. Na področju rastlinske proizvodnje pričakujemo pozitiven prispevek k navedenemu prednostnemu področju zlasti preko ukrepa M10, pa tudi ukrepa M11, v okviru katerih se bo spodbujalo učinkovitejše gospodarjenje z dušikom, kar vključuje tako vrsto in količino, kot tudi čas in način aplikacije gnojil, optimizacijo gnojenja na podlagi analize tal, gnojilnega načrta, ustreznejšega načina obdelave tal, izbor ustreznega kolobarja z dovolj velikim deležem metuljnic itd. Slednji ukrepi, vezani na način obdelave tal, s katerimi se povečuje organska masa v tleh, med drugim pozitivno vplivajo tudi na skladiščenje oziroma vezavo ogljika v tla.

5.2.5.5. 5E) Spodbujanje shranjevanja in sekvestracije ogljika v kmetijstvu in gozdarstvu

5.2.5.5.1. Izbira ukrepov razvoja podeželja

5.2.5.5.2. Kombinacija in utemeljitev ukrepov za razvoj podeželja

V tem prednostnem področju ukrepi niso programirani.

Obrazložitev: Cilj spodbujanja shranjevanja in sekvestracije ogljika v kmetijstvu in gozdarstvu prvenstveno spodbujamo preko prednostnih področij 4A, 4B in 4C, zato tega prednostnega področja ne nameravamo

posebej programirati. Ključni ukrepi so ukrepi M10, M11 in ukrep, namenjen obnovi gozdov po naravni nesreči. Na področju kmetijstva k shranjevanju in vezavi ogljika v tla prispevamo s spodbujanjem paše, ustreznih načinov obdelave tal (npr. konzervirajoča obdelava tal), uporabo kolobarja, v katerega so vključene metuljnice in drugimi ukrepi, s katerimi se povečuje organska masa v tleh. Na področju gozdarstva pa z obnovo gozdnega potenciala ravno tako prispevamo k sekvestraciji ogljika iz atmosfere.

5.2.6. P6: Spodbujanje socialne vključenosti, zmanjševanja revščine in gospodarskega razvoja podeželskih območij

5.2.6.1. 6A) Spodbujanje diverzifikacije, ustanavljanja in razvoja malih podjetij in ustvarjanja novih delovnih mest

5.2.6.1.1. Izbira ukrepov razvoja podeželja

- M06 – Razvoj kmetij in podjetij (člen 19)
- M08 – Naložbe v razvoj gozdnih območij in izboljšanje sposobnosti gozdov za preživetje (členi 21–26)
- M16 – Sodelovanje (člen 35)

5.2.6.1.2. **Kombinacija in utemeljitev ukrepov za razvoj podeželja**

Zaostrene gospodarske razmere in naraščanje brezposelnosti ogrožajo socialno vzdržen in skladen razvoj podeželja. Zato je potrebno s kombinacijo ukrepov v okviru tega prednostnega področja spodbuditi gospodarsko aktivnost na podeželju v obliki razvoja dopolnilnih dejavnosti na kmetijah in mikro ter malih podjetij na podeželju in s tem spodbuditi ustvarjanje dodatnega vira dohodka na kmetijah ter ohranjanje oziroma ustvarjanje novih (zelenih) delovnih mest. K temu lahko ključno prispevata ukrepa M06 in M08, znotraj katerega so lahko podprte naložbe v gozdarske tehnologije ter predelavo in mobilizacijo gozdnih proizvodov.

Prednostno bodo podprta tista mikro in mala podjetja in kmetije z dopolnilno dejavnostjo, ki bodo svoj razvoj povezovali z aktivacijo endogenih potencialov na podeželju, kar pomeni, da bodo prednostno delovali na področjih v povezavi s predelavo lesa, lokalno samooskrbo, zelenim turizmom, naravno in kulturno dediščino ter tradicionalnimi znanji, socialnim podjetništvom, socialno-varstvenimi storitvami, ravnanjem z organskimi odpadki ter obnovljivimi viri energije, ki bodo ustvarili pogoje za vzpostavitev zelenih delovnih mest oziroma dodatni vir dohodka na kmetiji.

K ciljem tega prednostnega področja bo prispeval tudi ukrep M16, ki bo spodbujal sodelovanje več subjektov na področju diverzifikacije kmetijskih dejavnosti v dejavnosti v zvezi z zdravstvenim varstvom, socialnim vključevanjem, kmetijstvom, ki ga podpira skupnost, ter izobraževanjem o okolju in hrani.

Ukrepom v okviru tega prednostnega področja je namenjenih slabih 106 mio EUR, kar predstavlja nekaj manj kot 10 % vseh sredstev PRP 2014–2020. V okviru tega prednostnega področja se bodo uporabljali tudi finančni instrumenti. Ustvarjenih naj bi bilo okoli 500 novih delovnih mest na podeželju.

Izvajanje ukrepov bo posredno prispevalo tudi k naslednjim prednostnim področjem:

- M06: 5C;
- M08: 5C;
- M16: 1A, 1B, 4A, 4B in 6B.

5.2.6.2. 6B) Pospeševanje lokalnega razvoja podeželskih območij

5.2.6.2.1. Izbira ukrepov razvoja podeželja

- M19 – Podpora za lokalni razvoj v okviru pobude LEADER (lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost) (člen 35 Uredbe (EU) št. 1303/2013)

5.2.6.2.2. Kombinacija in utemeljitev ukrepov za razvoj podeželja

Lokalni razvoj temelji na izkoriščanju endogenih razvojnih potencialov podeželja in izgradnji socialnega kapitala v obliki aktivnega vključevanja prebivalstva v skupno načrtovanje in odločanje o lokalnem razvoju po načelu subsidiarnosti in participativne demokracije. Izvajanje ukrepov LEADER v obdobju 2007–2013 je bilo med lokalnim prebivalstvom dobro sprejeto in se je izkazalo kot uspešno orodje pri reševanju lokalnih razvojnih potreb, zato je v obdobju 2014–2020 predvidena uporaba pristopa CLLD, v okviru treh skladov, in sicer: EKSRP, ESPR in ESRR.

Za uresničitev uravnoteženega razvoja lokalnih območij je potrebno tesno sodelovanje med skladi, ki se bodo s povezovanjem in dopolnjevanjem lotili reševanja lokalnih razvojnih potreb ter na ta način zasledovali cilje Unije. Prednost skupnega pristopa je zagotavljanje celovitejšega reševanja lokalnih razvojnih potreb.

Pristop »od spodaj navzgor« ima številne prednosti v primerjavi s tradicionalnimi razvojnimi politikami, saj se odziva na dejanske potrebe lokalnih območij in na ta način zagotavlja večje multiplikativne učinke na lokalni, regionalni in nenazadnje tudi nacionalni ravni. Prednost je tudi, da lokalni prebivalci prevzamejo nadzor nad lokalnim razvojem, kar vzbudi med njimi občutek lokalne identitete, in vzpostavijo lokalno partnerstvo, ki oblikuje in izvaja celovito strategijo lokalnega razvoja in se tako odzovejo na široko paleto lokalnih izzivov in potreb. Lokalna partnerstva sama določijo prioritete lokalnega razvoja in operacije, ki bodo deležne sofinanciranja, kar je najprepoznavnejša in tudi največja prednost tovrstnega pristopa.

Cilj pristopa je spodbujanje socialnega vključevanja ter boj proti revščini in kakršni koli diskriminaciji kar posledično prispeva k zmanjševanju regionalnih razvojnih razlik in gospodarskemu razvoju območij. Poleg tega pomembno prispeva k ohranjanju narave, varstvu okolja ter kulturne dediščine, kulturne krajine in njenih elementov.

Za ukrep LEADER je namenjenih 5 % sredstev. K uresničevanju ciljev EU politike in reševanju skupnih lokalnih razvojnih potreb sta pristopila še sklad ESPR, ki bo namenil 5 mio EUR in ESRR s 30 mio EUR.

Izvajanje ukrepa bo posredno prispevalo tudi k naslednjim prednostnim področjem:

M19: 1A, 1B, 1C, 2A, 3A, 3B, 4A, 4B, 4C, 5A, 5B, 5C, 5D in 6A.

5.2.6.3. 6C) Spodbujanje dostopa do informacijskih in komunikacijskih tehnologij (IKT) na podeželskih območjih ter njihove uporabe in kakovosti

5.2.6.3.1. Izbira ukrepov razvoja podeželja

- M07 – Osnovne storitve in obnova vasi na podeželskih območjih (člen 20)

5.2.6.3.2. Kombinacija in utemeljitev ukrepov za razvoj podeželja

Znotraj prednostnega področja 6C bodo podprte naložbe v širokopasovno infrastrukturo na podeželju. Statistični podatki iz analize stanja namreč kažejo, da po številnih kazalnikih s področja pokritosti in dostopnih hitrosti širokopasovnih internetnih omrežij močno zaostajamo za povprečjem EU-27. To ima negativen vpliv na gospodarstvo kot tudi na kakovost življenja na podeželju. Naložbe bodo osredotočene na območja na podeželju, kjer širokopasovna infrastruktura še ni zgrajena in kjer hkrati ni tržnega interesa za njeno gradnjo. To so območja, kjer širokopasovna infrastruktura še ni zgrajena oziroma območja, kjer novi interesenti nimajo možnosti pridobitve dostopa do širokopasovnega omrežja, saj s strani operaterjev ni izkazan tržni interes za njeno izgradnjo. Širokopasovna infrastruktura namreč še vedno ni dostopna približno tretjini prebivalstva oziroma 260.000 gospodinjstvom na podeželju. Pričakujemo, da bomo z ukrepom podprli 10 operacij v izgradnjo širokopasovnega omrežja, s katerimi bi dostop do širokopasovnega interneta dobilo 35.000 prebivalcev.

5.3. Opis, kako se bodo obravnavali horizontalni cilji, vključno s posebnimi zahtevami v členu 8(1)(c)(v) Uredbe (EU) št. 1305/2013

Cilji se uresničujejo v skladu z načeli trajnostnega razvoja. Kljub majhnosti je slovenski prostor geografsko raznolik, s čimer je povezana prostorska spremenljivost vseh podnebnih spremenljivk ter veliki horizontalni gradienti, kar narekuje različne stopnje ranljivosti posameznih območij. Za zagotavljanje trajnostnega razvoja je nujno varovanje okolja, učinkovita raba virov, blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje ter ohranjanje biotske raznovrstnosti preko inovativnih pristopov, bodisi z novimi tehnologijami, praksami ali postopki.

Gospodariti je treba po načelih okoljske varnosti in ekonomske učinkovitosti. Temu sledijo tudi horizontalni cilji opredeljeni na EU ravni. Horizontalne cilje v povezavi z inovacijami, okoljem ter blaženjem podnebnih sprememb in prilagajanjem nanje naslavljajo številni ukrepi, ki se medsebojno dopolnjujejo, nadgrajujejo in ustvarjajo sinergije. Ključni ukrepi, ki naslavljajo vse tri horizontalne cilje so ukrepi M01, M02, M16 in M19. Poleg naštetih ukrepov k vsem trem horizontalnim ciljem prispevajo tudi ukrepi M03, M04, M06, M09 in M11.

Več kot 50 % skupnega prispevka iz EKSRP je namenjenega za blažitev posledic podnebnih sprememb in prilagajanje nanje ter za reševanje drugih okoljskih problemov in izzivov.

Horizontalni cilj: Okolje

Temeljno načelo varovanja okolja je usklajevanje vseh dejavnosti na sonaraven način usmerjen k razvojnim ciljem. Ukrepa M01 ter M02 sta neposredno vpeta v izvajanje ukrepov M10 in M11, saj se bodo morali kmetje, ki se vključujejo vanju, udeležiti usposabljanj in individualnih svetovanj. Na ta način smo želeli dodatno okrepiti učinkovitost in uspešnost izvedbe omenjenih ukrepov, ki sta po svoji vsebini izjemno pomembna za zmanjšanje vplivov kmetijstva na okolje.

Sheme kakovosti podprte v okviru ukrepa M03 imajo v svojih proizvodnih načelih višje standarde glede varovanja okolja in posredno ter neposredno vplivajo na višjo raven zavedanja o pomenu varovanja okolja. Poseben poudarek bo namenjen ekološkemu kmetovanju, saj ima slednje številne pozitivne učinke na ohranjanje biotske raznovrstnosti, kakovost tal in voda.

Ukrep M04 je namenjen naložbam v osnovna sredstva. V okviru tega ukrepa bomo spodbujali naložbe v večjo okoljsko učinkovitost kmetijskih gospodarstev in živilsko-predelovalnih obratov preko spodbujanja večje energetske učinkovitosti teh obratov, rabe obnovljivih virov energije (OVE) in ureditve čistilnih naprav. Dodatno se bodo na kmetijskih gospodarstvih spodbujale naložbe v specialno mehanizacijo, s katero se zmanjšuje raba gnojil ali fitofarmacevtskih sredstev, naložbe v ureditev skladiščnih kapacitet za živinska gnojila itd. Spodbujali bomo racionalnejšo rabo pitne vode preko vlaganj v tehnologije za varčevanje z vodo in njeno ponovno rabo ter boljše izkoriščanje razpoložljive vode s spodbujanjem naložb v vodohrane, vodne zbiralnike ter tehnološke posodobitve namakalnih sistemov ipd. V okviru podukrepa M06.4 bodo prednostno podprta tista podjetja, katerih poslovni načrt bo izkazoval ustvarjanje zelenih delovnih mest, energetsko učinkovitost oz. rabo OVE.

Vidik varovanja okolja lahko zasledimo tudi pri ostalih ukrepih, npr. pri ukrepu, ki spodbuja vključevanje v sheme kakovosti, razvoj lokalnih trgov in kratkih dobavnih verig, s katerimi se spodbuja okolju prijaznejša kmetijska pridelava v lokalnem okolju.

V okviru ustanavljanja skupin proizvajalcev podprtih v okviru ukrepa M09 se pričakuje, da lokalna proizvodnja in proizvodnja ekoloških proizvodov iz shem kakovosti upošteva lokalne zmožnosti pridelave

določenega lokalnega območja, s poudarkom na zmanjševanju energije in emisij na enoto proizvoda ter ob upoštevanju načel trajnostnega kmetovanja (varovanje naravnih virov, ohranjanje biotske raznovrstnosti). Na ta način je dana dodatna podpora ekološkemu kmetovanju.

Pozitivnen vpliv na okolje se pričakuje tudi v okviru ukrepa M10, in sicer z izvajanjem nadstandardnih tehnologij pridelave in reje, kolobarjenja in izbora vrst kmetijskih rastlin, načinov obdelave tal ter oskrbe posevkov in nasadov, reje lokalnih pasem, nadzorovane uporabe gnojil in fitofarmacevtskih sredstev itn.

Ekološko kmetovanje zagotavlja pridelavo visoko kakovostne in varne hrane, z bogato prehransko vrednostjo in visoko vsebnostjo vitaminov, mineralov in antioksidantov ob hkratnem kar največjem možnem zmanjšanju vseh oblik onesnaževanja.

K cilju biotske raznovrstnosti prispeva tudi ukrep M13 preko plačil za območja z naravnimi in drugimi posebnimi omejitvami, katerih osnovni namen je ohranjanje kmetijske dejavnosti na teh območjih, s čimer se preprečuje izguba habitatov, vezanih na kmetijsko krajino. Z zagotavljanjem živalim prilagojene reje v okviru ukrepa M14 se zmanjšujejo tudi pritiski na okolje, saj je ukrep namenjen zagotavljanju nadstandardov za dobrobit živali.

Ta cilj morajo zasledovati tudi lokalna partnerstva v okviru SLR, saj je varovanje okolja pomemben izziv tudi za lokalne skupnosti.

Horizontalni cilj: Blaženje podnebnih sprememb in prilagajanje nanje

Blaženje podnebnih sprememb in potreba po prehodu na nizkoogljično družbo so v središču pozornosti politike EU. Prizadevanja na področju prilagajanja na nove razmere in s tem zmanjševanja ranljivosti in škod zaradi podnebnih sprememb so pomemben izziv tudi na nacionalni ravni. Temu pa sledijo tudi ukrepi PRP 2014–2020. Ukrepi, ki prispevajo k cilju »blaženje podnebnih sprememb in prilagajanje nanje« zajemajo tudi omejevanje izpustov toplogrednih plinov (TGP) ter prilagoditev na učinke podnebnih sprememb, katerim se ni več mogoče izogniti. Učinkovito obvladovanje podnebnih sprememb predstavlja upoštevanje načela optimalne rabe naravnih virov. Sonaravno gospodarjenje omogoča prehod v nizkoogljično družbo na socialno in gospodarsko vzdržen način kot eden od vidikov celovitega prehoda v trajnostno družbo.

Ta horizontalni cilj, podobno kot horizontalni cilj »okolje«, zasledujejo številni ukrepi PRP 2014–2020. Kot izhaja iz potrebe 14 »Prilagoditev kmetijstva na podnebne spremembe«, se je kmetijstvo zaradi velike odvisnosti od naravnih danosti že od nekdaj prisiljeno prilagajati vremenskim razmeram, tako da pričakovane podnebne spremembe pomenijo predvsem nadaljevanje tovrstnega prilagajanja, ki pa bo postajalo vse bolj zahtevno in ga je zato potrebno podpreti z ukrepi in praksami. Kmetijstvo kot celota je v primerjavi z ostalimi gospodarskimi sektorji bistveno bolj kompleksen sistem, kjer se ekonomske zakonitosti prepletajo z biološkimi in ekološkimi značilnostmi proizvodnje, saj skozi emisije TGP vpliva na podnebne spremembe, istočasno pa se mora tem spremembam tudi prilagajati. Na področju zmanjševanja emisij TGP in amonijaka v kmetijstvu je ključen ukrep M04. V okviru tega ukrepa bodo podprte različne oblike naložb v zmanjševanje emisij TGP iz kmetijskih tal in skladiščenja živinskih gnojil kot so npr. naložbe v ureditev skladiščnih kapacitet za živinska gnojila, postavitev manjših bioplinskih naprav na živinorejskih kmetijskih gospodarstvih, nakup specialne mehanizacije za racionalno rabo dušika, zaoravanje gnojevke na kmetijskih tleh, nakup opreme za živinske izločke kot tudi tehnološke posodobitve hlevov z namenom prilagoditve sistemov prezračevanja in hlajenja hlevov, zaradi preprečevanja vročinskega stresa pri živalih. V okviru ukrepa M04 se bo podpirala tudi uporaba lesa kot konstrukcijskega materiala, s čimer se prispeva k zmanjševanju emisij CO2 iz kmetijstva, saj se CO2 vezan v les v desetletjih rasti ne sprošča v atmosfero, prav tako se bo podpiralo uvajanje OVE, večjo energetsko učinkovitost objektov in kmetijske mehanizacije. K zmanjševanju emisij TGP prispeva tudi ureditev kmetijske infrastrukture, zlasti v delu, ki

se nanaša na zaokroževanje kmetijskih zemljišč, s čimer se lahko zmanjša izpust CO2 v atmosfero, zaradi boljše organizacije dela in zmanjšanja nepotrebnih prehodov s stroji. Kar zadeva prilagajanja na podnebne spremembe, velja omeniti zlasti naložbe, ki prispevajo k zmanjševanju tveganj in omejitvi škod zaradi sedanjih in pričakovanih podnebnih sprememb in s tem prispevajo k aktivnejši obrambi na ravni kmetijskih gospodarstev. Te naložbe se nanašajo predvsem na učinkovitejše gospodarjenje z vodo, ureditev vodohranov, vodnih zbiralnikov, tehnološke posodobitve namakalnih sistemov ter v postavitev sistemov za zaščito pred ekstremnimi vremenskimi pojavi (npr. mreže proti toči, zaščita pred pozebo).

K omenjenemu cilju pomembno prispevata tudi ukrepa M10 in M11, s katerimi se spodbujajo ustrezne agro-tehnične prakse, ki lahko vplivajo tako na blaženje podnebnih sprememb kot tudi prilagajanje nanje, npr. z izbiro ustreznega kolobarja, vzdrževanjem mejic in drevja za zaščito pred vetrom, ustreznejšo obdelavo tal, s katero se zmanjša evapotranspiracija in povečuje organska masa v tleh. Naštete aktivnosti ukrepov M10 in M11 pravzaprav predstavljajo zmanjševanje ekonomskih posledic podnebnih sprememb na ravni kmetijskega gospodarstva z ustreznim upravljanjem s tveganji z uporabo manj tveganih tehnologij (aktivnosti) in diverzifikacijo kmetijske proizvodnje. To je le nekaj izmed možnih načinov, ki prispevajo k prilagajanju na podnebne spremembe. Z vidika blaženja podnebnih sprememb in prilagajanja nanje pa je pomembna tudi manjša in učinkovitejša raba gnojil in fitofarmacevtskih sredstev, sprememba njiv v travnike, ozelenitev in podobno, kar se med drugim spodbuja v okviru ukrepa M10.

Na področju gozdarstva velja omeniti podukrep M08.4, ki spodbuja revitalizacijo gozdov oziroma obnovo gozdnega potenciala po naravnih nesrečah s sajenjem primernih drevesnih vrst. Pozitivno pa lahko prispeva tudi podukrep M08.6, in sicer zlasti v smislu nadaljnjih možnosti večjega izkoriščanja lesa za namene npr. konstrukcijskega materiala ali surovine za izdelke z visoko dodano vrednostjo.

Pozitiven vpliv na ta cilj imajo tudi ostali ukrepi PRP 2014–2020, ki podpirajo npr. sheme kakovosti, razvoj lokalnih trgov in kratkih dobavnih verig, s katerimi se zmanjšujejo transportne poti in spodbuja lokalna pridelava.

Zaradi pozitivnih učinkov na podaljšanje dobe izkoriščanja in izboljšanja reprodukcijskih kazalcev, bo lahko pozitivno doprinesel k blaženju podnebnih sprememb tudi ukrep M14.

Ob vseh naštetih in opisanih učinkih ukrepov PRP 2014–2020 je potrebno posebej izpostaviti tri ukrepe, in sicer M01, M02 in M16. Ti ukrepi močno podpirajo ostale ukrepe PRP 2014–2020 in tako izdatno krepijo prenos znanja in inovacij tudi na področju podnebnih sprememb.

Ta cilj morajo zasledovati tudi lokalna partnerstva v okviru SLR, saj je blaženje podnebnih sprememb in prilagajanje nanje pomemben izziv tudi za lokalne skupnosti.

Večina programiranih ukrepov posredno ali neposredno prispeva k blaženju ali k prilagajanju na podnebne spremembe, zato se Slovenija ni odločila še za dodatno programiranje pete prednostne naloge, kar je podrobneje obrazloženo v poglavju »Spodbujanje učinkovite rabe virov ter podpiranje kmetijskega, živilskega in gozdarskega sektorja pri prehodu na nizkoogljično gospodarstvo, odporno na podnebne spremembe«, ampak je izbrala horizontalni pristop naslavljanja problematike podnebnih sprememb.

Horizontalni cilj: Inovacije

Ključno za uspeh in doseganje številnih ciljev je inovativni pristop. Ta horizontalni cilj bo neposredno podprt preko ukrepa M16, ki bo med drugim podpiral tudi delovanje operativnih skupin Evropskega inovacijskega partnerstva (EIP) na področju kmetijske produktivnosti in trajnosti. Ne glede na to, pa bodo k inovativnosti lahko prispevale tudi druge oblike partnerstev, ki se bodo vzpostavile za namen projektov sodelovanja. V okviru ukrepa sta za krepitev inovacij in prenosa le-teh v prakso, zlasti ključne operacije v

okviru pilotnih projektov in razvoja novih proizvodov, praks, procesov in tehnologij v kmetijskem, živilskem in gozdarskem sektorju.

K ustvarjanju ustreznega okolja za inovacije lahko pomembno prispevata ukrepa M01 ter M02, saj krepita usposobljenost proizvajalcev in pretok najnovejših znanj, s tem pa ustvarjata ustrezne predpogoje tudi za razvoj inovacij.

Neposredno bodo lahko k uvajanju inovativnih pristopov pri pridelavi, predelavi in trženju kmetijskih in živilskih proizvodov prispevale tudi naložbe, podprte iz ukrepa M04. Ravno tako, pa se pričakuje razvoj inovacij na področju kakovostnih lokalnih proizvodov, njihove proizvodnje in trženja okviru M03.

Visok inovativni potencial ima tudi podukrep M06.4, ki je namenjen razvoju podjetništva.

S podukrepom M07 želimo ustvariti inovativno delovno okolje in na ta način spodbuditi povečanje zaposlenosti in produktivnosti ter povečano uporabo razvitejših e-veščin.

Inovativni potencial ima tudi ukrep M11, saj spodbuja inovativne pristope pri uvajanju izboljšanih tehnologij pridelave in reje in izvajanje novih proizvodnih tehnologij. Tudi določeni drugi ukrepi, kot je npr. ukrep, povezan s shemami kakovosti, imajo lahko inovativni značaj, saj spodbujajo razvoj inovacij na področju lokalnih kakovostnih proizvodov, njihove proizvodnje ter trženja.

V okviru izvajanja ukrepa LEADER se pričakuje številne inovativne pristope, saj način izvajanja podukrepa M19.2 predstavlja močan naboj za uvajanje novih rešitev, praks, pristopov, tehnologij in postopkov. Podukrep M19.2 se izvaja po pristopu "od spodaj navzgor" kar pomeni, da lokalni subjekti oblikujejo SLR in izbirajo projekte, ki temeljijo na potrebah lokalnega okolja. S sredstvi LEADER se lahko krijejo tudi nekatere manjše naložbe v infrastruktuto, ki so velikokrat pogoj za inovacije i nadaljnji razvoj. Način izvajanja prinaša drugačen način obravnavanja izzivov in temelji na povpraševanju oz. potrebah ter izkušnje povezuje z znanjem različnih lokalnih akterjev.

5.4. Zbirna preglednica intervencijske logike, ki kaže izbrane prednostne naloge in prednostna področja za program za razvoj podeželja, številčno opredeljene cilje in kombinacijo načrtovanih ukrepov za njihovo doseganje, vključno z načrtovanimi izdatki (preglednica se ustvari samodejno na podlagi informacij iz oddelkov 5.2 in 11)

Prednostna naloga 1				
Prednostno področje	Navedba ciljnega kazalnika	Ciljna vrednost za leto 2023	Načrtovani izdatki	Kombinacija ukrepov
1A	T1: Odstotek izdatkov po členih 14, 15 in 35 Uredbe (EU) št. 1305/2013 v povezavi s celotnimi izdatki za program za razvoj podeželja (prednostno področje 1A)	3,91%		M01, M02, M16
1B	T2: Skupno število operacij sodelovanja, podprtih v okviru ukrepa sodelovanja (člen 35 Uredbe (EU) št. 1305/2013) (skupine, mreže/grozdi, pilotni projekti ...) (prednostno področje 1B)	60,00		M16
1C	T3: Skupno število usposobljenih udeležencev v skladu s členom 14 Uredbe (EU) št. 1305/2013 (prednostno področje 1C)	99.600,00		M01
Prednostna naloga 2				
Prednostno področje	Navedba ciljnega kazalnika	Ciljna vrednost za leto 2023	Načrtovani izdatki	Kombinacija ukrepov
2A	T4: Odstotek kmetijskih gospodarstev s podporo programa za razvoj podeželja za naložbe v prestrukturiranje ali posodabljanje (prednostno področje 2A)	3,44%	162.346.866,81	M01, M04, M16
2B	T5: Odstotek kmetijskih gospodarstev s poslovnim razvojnim načrtom / naložbami za mlade kmete, podprtimi s programom za razvoj podeželja (prednostno področje 2B)	3,45%	61.275.000,00	M01, M06
Prednostna naloga 3				
Prednostno področje	Navedba ciljnega kazalnika	Ciljna vrednost za leto 2023	Načrtovani izdatki	Kombinacija ukrepov
3A	T6: Odstotek kmetijskih gospodarstev, ki prejemajo podporo za sodelovanje v shemah kakovosti, na lokalnih trgih in v kratkih dobavnih verigah ter skupinah/organizacijah proizvajalcev (prednostno področje 3A)	1,70%	101.898.082,70	M01, M02, M03, M04, M09, M14, M16
Prednostna naloga 4				
Prednostno področje	Navedba ciljnega kazalnika	Ciljna vrednost za leto 2023	Načrtovani izdatki	Kombinacija ukrepov
4A (agri)	T9: Odstotek kmetijskih zemljišč, za katera so bile sklenjene pogodbe o upravljanju za podpiranje biotske raznovrstnosti in/ali krajin (prednostno področje 4A)	28,73%	554.757.099,00	M01, M02, M10, M11, M13, M16
4B (agri)	T10: Odstotek kmetijskih zemljišč, za katera so bile sklenjene pogodbe o upravljanju za izboljšanje upravljanja voda (prednostno področje 4B)	24,74%		
4C (agri)	T12: Odstotek kmetijskih zemljišč, za katera so bile sklenjene pogodbe o upravljanju za izboljšanje upravljanja tal in/ali preprečevanje erozije tal (prednostno področje 4C)	27,23%		
4A (forestry)			20.454.400,00	M08
4B (forestry)				
4C (forestry)				
Prednostna naloga 6				
Prednostno področje	Navedba ciljnega kazalnika	Ciljna vrednost za leto 2023	Načrtovani izdatki	Kombinacija ukrepov
6A	T20: Delovna mesta, ustvarjena s podprtimi projekti (prednostno področje 6A)	500,00	105.625.937,50	M06, M08, M16
6B	T21: Odstotek podeželskega prebivalstva, zajetega v strategijah lokalnega razvoja (prednostno področje 6B)	65,57%	52.365.613,75	M19
	T22: Odstotek podeželskega prebivalstva, deležnega izboljšanih storitev/infrastrukture (prednostno področje 6B)			
	T23: Delovna mesta, ustvarjena s podprtimi projekti (Leader) (prednostno področje 6B)	66,00		
6C	T24: Odstotek podeželskega prebivalstva, deležnega novih ali izboljšanih storitev/infrastrukture (IKT) (prednostno področje 6C)	1,70%	10.000.000,00	M07

5.5. Opis možnosti svetovanja, da se zagotovi ustrezno svetovanje in podpora za regulativne zahteve in za dejavnosti, povezane z inovacijami, da se prikažejo ukrepi, sprejeti v skladu s členom 8(1)(c)(vi) Uredbe (EU) št. 1305/2013

Na področju ustreznega zagotavljanja svetovalnih storitev v Sloveniji deluje več javnih služb, ki zagotavljajo svetovanja na kmetijskem in gozdarskem področju. Te službe so bile vzpostavljene na podlagi zakonov, ki urejajo kmetijstvo in gozdarstvo, in se financirajo v pretežni meri iz sredstev državnega proračuna. Na področju izvajanja kmetijske politike je ključna Javna služba kmetijskega svetovanja (JSKS) s svojo razvejano mrežo svetovalcev po celotnem območju RS. Služba deluje pod okriljem Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije (KGZS).

Temeljne naloge JSKS so opredeljene v zakonskih podlagah (Zakon o kmetijstvu, Ur. list RS, št. 45/08 z vsemi spremembami ter Zakon o KZGS, Ur. list RS, št. 69/04 z vsemi spremembami), podrobneje pa so določene s programom dela, ki ga vsako leto potrdi Vlada RS. Naloge so predvsem svetovanje v zvezi s tehnološkim, ekonomskim in okoljevarstvenim področjem opravljanja kmetijske dejavnosti, svetovanje in pomoč pri izdelavi razvojnih načrtov za kmetijska gospodarstva, pomoč pri črpanju sredstev ukrepov kmetijske politike, organizacija strokovnih prireditev ter spodbujanje in pomoč pri povezovanju in združevanju kmetov, svetovanje na področju kmetijskih in s kmetijstvom povezanih predpisov, usmerjanje razvoja gospodarjenja na kmetijah in drugo.

Skupno je v JSKS aktivnih preko 300 kmetijskih svetovalcev. Zaradi svoje razvejane mreže svetovalcev ima JSKS pomembno vlogo pri zagotavljanju podpore kmetom in drugim subjektom pri izpolnjevanju zahtev in obveznosti, ki jih določa pravni okvir SKP. Ker predstavlja vmesni člen med kmeti in raziskovalno sfero, je hkrati tudi pomemben člen prenosa znanja in informacij v kmetijstvu, zaradi tega jo tudi v povezavi z EIP vidimo v vlogi enega od pomembnih spodbujevalcev prenosa inovacij v kmetijstvu.

Eden od ključnih sklopov javnih nalog JSKS, ki je opredeljen v vsakoletnem programu dela te službe je »tehnološko okoljsko svetovanje in varovanje proizvodnih virov«. V okviru te naloge se izvaja svetovanje in izobraževanje v zvezi s tehnološkim in okoljevarstvenim področjem opravljanja kmetijske dejavnosti ter prenos znanj neposredno do uporabnikov in pomoč pri vključevanju znanstvenih in strokovnih dognanj v prakso. V okviru tega sklopa so zajete vsebine tehnološkega svetovanja, znotraj katerega so zajete tudi vsebine prilagajanja podnebnim spremembam, varstva pri delu, varovanja vodnih virov, zdravstvenega varstva rastlin itd. Ta vsebinski del med drugim pospešuje prenos sodobnih spoznanj in inovacij v prakso za doseganje višje produktivnosti in trajnosti kmetijskih gospodarstev. Nadalje se v okviru tega sklopa izvajajo svetovanja s področja kmetijsko-okoljskih vsebin in tudi regulatornih zahtev navzkrižne skladnosti. Pri vsebinah s področja navzkrižne skladnosti potekajo izobraževanja kmetov in svetovalcev o vsebinah in pomenu navzkrižne skladnosti, osebna svetovanja na kmetijah, seznanjanje o spremembah v sistemu navzkrižne skladnosti, priprava ustreznih gradiv. S programom dela te službe so zajete vsebine, kot jih določa drugi odstavek 12. člena Uredbe 1306/2013/EU. Dostop do navedenih storitev je za uporabnika brezplačen, saj financiranje zanj zagotavlja RS iz nacionalnega proračuna.

Izvedba usposabljanj in svetovanj v okviru ukrepov M01(14. člen Uredbe 1305/2013/EU) in M02 (15. člen Uredbe 1305/2013/EU) je tematsko bolj usmerjena. Usposabljanja in svetovanja, izvedena v okviru teh dveh ukrepov, niso zajeta v okviru programa dela JSKS. Za uporabnike bodo brezplačna, izvajalci svetovanja pa bodo izbrani v skladu z zakonom, ki ureja javno naročanje. Z omenjenima ukrepoma bodo posebej izpostavljena področja ohranjanja biotske raznovrstnosti in varovanja vodnih virov, kjer v obstoječem sistemu kmetijskega svetovanja zaznavamo pomanjkanje znanja oz. prešibek prenos znanja do specifičnih ciljnih skupin kmetov – to so zlasti kmetje, katerih zemljišča ležijo na najbolj ranljivih območjih Natura 2000 in območjih vodnih teles, kjer cilji vodne direktive 2000/60/ES ne bodo doseženi. Hkrati pa bosta ukrepa med drugim namenjena tudi pravilnemu tehnološkemu izvajanju zahtev iz ukrepov na podlagi 28. in

29. člena Uredbe 1305/2013/EU, s čimer bi v večji meri in bolj ciljno naravnano naslovili zahteve s področja varovanja narave, vodnih virov, tal in podnebnih sprememb ter obenem zmanjšali tudi stopnjo napake, katere rezultat so vračila plačil. Slabo poznavanje zahtev je namreč eden od vzrokov za visoko stopnjo napake pri dosedanjih kmetijsko-okoljskih plačilih 2007–2013, ki ga navaja izvajalec sprotnega vrednotenja, podjetje OIKOS, v poročilu sprotnega vrednotenja iz leta 2013 z naslovom »Izvajanje PRP 2007–2013 v odvisnosti od kakovosti storitev javne službe kmetijskega svetovanja«.

Z namenom povečanja usposobljenosti svetovalcev JSKS in zagotavljanja kakovostnejšega prenosa znanja do kmetov na področju ohranjanja biotske raznovrstnosti bo uporabljen tudi vir Tehnične pomoči PRP 2014–2020. Iz tega naslova bodo financirane aktivnosti usposabljanja svetovalcev JSKS, aktivnosti informiranja in promocije, organizacije območnih delavnic s kmeti, ki kmetujejo na najranljivejših območjih Nature 2000 itd., ki jih bodo izvedle naravovarstvene organizacije, izbrane skladno z zakonom, ki ureja javno naročanje. Na ta način želimo dvigniti nivo znanja svetovalcev JSKS s področja ohranjanja narave, povečati informiranost kmetov o pomenu ohranjanja habitatov in vrst, spodbuditi večjo vključenost v naravovarstveno shemo Kmetijsko-okoljsko-podnebnih plačil ter s tem doseči uspešnejše uresničevanje ciljev Direktive o ohranjanju prostoživečih ptic (Direktiva 79/409/EGS) in Direktive o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst (Direktiva 92/43/EGS).

Nadalje, lahko z ustreznimi povezavami med ukrepoma M16 (35. člen Uredbe 1305/2013/EU) in ukrepom M01 (14. člen Uredbe 1305/2013/EU) zagotovimo hitrejši prenos aplikativnega znanja in inovacij v prakso, kar se skladno z omenjenim poročilom sprotnega vrednotenja prav tako kaže kot ena izmed zaznanih šibkosti v sistemu kmetijskega svetovanja v RS.

Vse pomembnejšo podporno vlogo ima tudi Mreža za podeželje (Mreža), ki postaja vedno bolj interaktivno orodje za prenos najnovejših informacij v povezavi z izvajanjem programa in širšim dogajanjem na področju razvoja podeželja in SKP. Mreža ni zgolj »virtualna« platforma, temveč vedno pomembnejše podporno orodje, organizator in soustvarjalec različnih dogodkov in usposabljanj, publikacij itd., s čimer krepi svoj položaj med številnimi, pogosto preslabo povezanimi komunikacijskimi kanali na področju vsebin razvoja podeželja in se jih trudi čim bolj povezovati.

Kar zadeva zagotavljanja ustreznega podpornega okolja za izvajanje PRP 2014–2020, je poleg podporne vloge svetovalnih služb in Mreže potrebno omeniti tudi nadgradnjo IT sistemov na Agenciji RS za kmetijske trge in razvoj podeželja (AKTRP) ter spremembe na področju upravnega postopka, ki jo uvaja sprememba Zakona o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 26/14), katere glavna cilja sta pospešitev, racionalizacija in ekonomičnost postopkov dodeljevanja finančnih sredstev EU.

6. OCENA PREDHODNIH POGOJENOSTI

6.1. Dodatne informacije

/

6.2. Predhodne pogojenosti

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Veljavna predhodna pogojenost je izpolnjena: da/ne/delno	Ocena njihovega izpolnjevanja	Prednostne naloge / Prednostna področja	Ukrepi
G1) Odpravljanje diskriminacije: obstoj administrativne usposobljenosti za izvajanje in uporabo protidiskriminacijske zakonodaje in politike Unije na področju evropskih strukturnih in investicijskih skladov.	yes	Predhodna pogojenost je v celoti izpolnjena.	6B	M02, M19, M01, M16
G2) Enakost spolov: obstoj administrativne usposobljenosti za izvajanje in uporabo zakonodaje in politike Unije za enakost spolov na področju evropskih strukturnih in investicijskih skladov.	yes	Predhodna pogojenost je v celoti izpolnjena.	6A, 6B	M16, M01, M19, M06, M02, M07
G3) Invalidnost: obstoj administrativne usposobljenosti za izvajanje in uporabo Konvencije Združenih narodov o pravicah invalidov na področju evropskih strukturnih in investicijskih skladov v skladu s Sklepom Sveta 2010/48/ES.	yes	Predhodna pogojenost je v celoti izpolnjena.	6A, 6B	M07, M06, M16, M19
G4) Javna naročila: obstoj ureditve za učinkovito uporabo zakonodaje Unije o javnih naročilih na področju evropskih strukturnih in investicijskih skladov.	partially	V okviru te predhodne pogojenosti so izpolnjena merila, ki se nanašajo na ureditev, ki zagotavlja pregledne postopke oddaje javnih naročil, in na ureditev za usposabljanje in informiranje osebja, vključenega v izvajanje skladov ESI. Nista pa izpolnjeni merili glede ureditve za učinkovito uporabo zakonodaje Unije o javnih naročilih, podprte z ustreznimi mehanizmi, in glede ureditve za zagotovitev administrativne usposobljenosti za izvajanje in uporabo pravil Unije o javnih naročilih.	2A, 6B	M08, M20, M07, M02, M19, M01, M06, M04, M16
G5) Državna pomoč: obstoj ureditve za učinkovito uporabo pravil Unije o državni pomoči na področju evropskih strukturnih in investicijskih skladov.	yes	Predhodna pogojenost je v celoti izpolnjena.	P4, 6C, 2A, 3A, 6A	M19, M02, M04, M06, M09, M16, M03, M01, M07, M05, M08
G6) Okoljska zakonodaja v zvezi s presojo vplivov na okolje in strateško okoljsko presojo: obstoj ureditve za učinkovito uporabo okoljske zakonodaje Unije v zvezi s presojo vplivov na okolje in strateško okoljsko presojo.	partially	V okviru te predhodne pogojenosti je izpolnjeno merilo, ki se nanaša na ureditev za učinkovito uporabo Direktive 2011/92/EU Evropskega parlamenta in Sveta (EIA) in Direktive 2001/42/ES Evropskega parlamenta in Sveta (SEA). Nista pa izpolnjeni merili glede ureditve za usposabljanje in informiranje osebja, vključenega v izvajanje direktiv EIA in SEA, in glede ureditve, ki zagotavlja zadostno administrativno usposobljenost.	P4, 6A, 6C, 3A, 2A	M13, M19, M08, M14, M20, M09, M10, M04, M06, M02, M07, M16, M03, M01, M11
G7) Statistični sistemi in kazalniki rezultatov: obstoj potrebne statistične podlage za izvajanje vrednotenja za presojo uspešnosti in vplivov programov. Obstoj sistema kazalnikov rezultatov, potrebnih za izbiro ukrepov, ki najuspešneje prispevajo k želenim rezultatom, za spremljanje napredka pri doseganju rezultatov in izvajanje vrednotenja vpliva.	yes	Predhodna pogojenost je v celoti izpolnjena.	P4, 6A, 3A, 2B, 1C, 1A, 6B, 1B, 2A, 6C	M14, M03, M06, M04, M19, M11, M13, M07, M02, M16, M09, M10, M01, M08

P4.1) Dobri kmetijski in okoljski pogoji (GAEC): standardi za ohranjanje dobrih kmetijskih in okoljskih pogojev pri kmetovanju iz poglavja I naslova VI Uredbe (EU) 1306/2013 so določeni na nacionalni ravni	yes	Predhodna pogojenost je v celoti izpolnjena.	P4	M10, M11
P4.2) Minimalne zahteve za uporabo gnojil in fitofarmacevtskih sredstev: minimalne zahteve za uporabo gnojil in fitofarmacevtskih sredstev iz člena 28 poglavja I naslova III Uredbe (EU) št. 1305/2013 so določene na nacionalni ravni	yes	Predhodna pogojenost je v celoti izpolnjena.	P4	M10, M11
P4.3) Drugi ustrezni nacionalni standardi: ustrezni obvezni nacionalni standardi so določeni za namene člena 28 poglavja I naslova III Uredbe (EU) št. 1305/2013	yes	Predhodna pogojenost je v celoti izpolnjena.	P4	M10
P6.1) Infrastruktura omrežja naslednje generacije: obstoj nacionalnih ali regionalnih načrtov za dostopovna omrežja naslednje generacije, v katerih so upoštevani regionalni ukrepi, da bi se dosegli cilji Unije glede visokohitrostnega internetnega dostopa, s poudarkom na področjih, na katerih trg ne zagotavlja dovolj kakovostne odprte infrastrukture po sprejemljivih cenah v skladu s pravili Unije o konkurenci in državni pomoči, ter da bi se zagotovile dostopne storitve za ranljive skupine	no	Predhodna pogojenost ni izpolnjena.	6C	M07

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Merila	Merila so izpolnjena (da/ne)	Sklic (če so izpolnjena) [sklicevanje na strategije, pravne akte ali druge ustrezne dokumente]	Ocena njihovega izpolnjevanja
G1) Odpravljanje diskriminacije: obstoj administrativne usposobljenosti za izvajanje in uporabo protidiskriminacijske zakonodaje in politike Unije na področju evropskih strukturnih in investicijskih skladov.	G1.a) Ureditev, skladna z institucionalnim in pravnim okvirom držav članic, za vključitev institucij, odgovornih za spodbujanje enake obravnave vseh oseb, v pripravo in izvajanje programov, vključno s svetovanjem o enakosti pri dejavnostih na področju evropskih strukturnih in investicijskih skladov.	Yes	Smernice za integracijo načela nediskriminacije: http://www.arhiv.uem.gov.si/fileadmin/uem.gov.si/pageuploads/DoseciEnakostVRaznolikosti/Smernice.pdf	Nacionalni organ zagotavljanja načela enakosti, imenovan Zagovornik načela enakosti, je vzpostavljen že od leta 2005. Smernice za integracijo načela nediskriminacije so bile objavljene leta 2011. Smernice posredno vključujejo tudi vključitev organa zagotavljanja načela enakosti.
	G1.b) Ureditev za usposabljanje osebja, ki je vključeno v upravljanje in nadzor evropskih strukturnih in investicijskih skladov na področjih protidiskriminacijske zakonodaje in politike Unije.	Yes	Okvirni načrt usposabljanja 2014-2020 za ESI sklade je priloga k PRP 2014–2020.	Za potrebe usposabljanj osebja, ki je vključeno v upravljanje in nadzor ESI skladov, je bil pripravljen Okvirni načrt usposabljanj za leto 2014–2020. Gre za skupni dokument Organa upravljanja za PRP 2014–2020 in Organa upravljanja za Operativni program za Evropsko kohezijsko politiko (OP EKP). V Okvirnem načrtu usposabljanj so predvidena tudi usposabljanja na temo evropske politike in predpisov s področja nediskriminacije.
G2) Enakost spolov: obstoj administrativne usposobljenosti za izvajanje in uporabo zakonodaje in politike Unije za enakost spolov na področju evropskih strukturnih in investicijskih skladov.	G2.a) Ureditev, skladna z institucionalnim in pravnim okvirom držav članic, za vključitev institucij, odgovornih za enakost spolov, v pripravo in izvajanje programov, vključno s svetovanjem o enakosti spolov pri dejavnostih na področju evropskih strukturnih in investicijskih skladov.	Yes	Smernice za integracijo načela enakosti spolov v politike razvojnega načrtovanja: http://www.mddsz.gov.si/fileadmin/mddsz.gov.si/pageuploads/dokumenti__pdf/enake_moznosti/GE2010SmerniceRazvojnoNacrtovanje.pdf Smernice za integracijo načela nediskriminacije: http://www.arhiv.uem.gov.si/fileadmin/uem.gov.si/pageuploads/DoseciEnakostVRaznolikosti/Smernice.pdf	Nacionalni organ zagotavljanja načela enakosti, imenovan Zagovornik načela enakosti, je vzpostavljen že od leta 2005. Smernice za integracijo načela enakosti spolov v politike razvojnega načrtovanja so bile objavljene leta 2012. Smernice za integracijo načela nediskriminacije so bile objavljene leta 2011. Smernice posredno vključujejo tudi vključitev organa zagotavljanja načela enakosti.

	G2.b) Ureditev za usposabljanje osebja, ki je vključeno v upravljanje in nadzor evropskih strukturnih in investicijskih skladov na področjih zakonodaje in politike Unije za enakost spolov ter vključevanja načela enakosti spolov.	Yes	Okvirni načrt usposabljanja 2014-2020 za ESI sklade je priloga k PRP 2014–2020.	Za potrebe usposabljanj osebja, ki je vključeno v upravljanje in nadzor ESI skladov je bil pripravljen Okvirni načrt usposabljanj za leto 2014–2020. Gre za skupni dokument Organa upravljanja za PRP 2014–2020 in Organa upravljanja za Operativni program za Evropsko kohezijsko politiko. V Okvirnem načrtu usposabljanj so predvidena tudi usposabljanja na temo predpisov s področja enakosti spolov in razširjanja tega načela v praksi.
G3) Invalidnost: obstoj administrativne usposobljenosti za izvajanje in uporabo Konvencije Združenih narodov o pravicah invalidov na področju evropskih strukturnih in investicijskih skladov v skladu s Sklepom Sveta 2010/48/ES.	G3.a) Ureditev, skladna z institucionalnim in pravnim okvirom držav članic, za posvetovanje z institucijami, odgovornimi za uveljavljanje pravic invalidov, ali predstavniškimi organizacijami invalidov in drugimi deležniki pri pripravi in izvajanju programov, in njihovo sodelovanje v njih.	Yes	Zakon o invalidskih organizacijah: http://www.uradni-list.si/1/content?id=39875 Zakon o izenačevanju možnosti invalidov: http://www.uradni-list.si/1/content?id=100876	V skladu z Zakonom o invalidskih organizacijah (Ur. l. RS, št. 108/2002) predstavniške organizacije invalidov zastopajo invalide in njihove interese v dialogu z organi na državni in mednarodni ravni ter predlagajo, v skladu s predpisi, predstavnike invalidov v delovna telesa v državnih in drugih organih, ki se ukvarjajo z vprašanji invalidov. Osebe s posebnimi potrebami že od leta 1991 nastopajo kot člani delovnih teles, ki so pripravljale nacionalno zakonodajo in programe, ki se ukvarjajo z invalidnostjo. (Nacionalni) svet za invalide je osrednja točka na nacionalni ravni, ki skrbi za uresničevanje interesov državnih organov, strokovnjakov in invalidov (28. člen Zakona o izenačevanju možnosti invalidov, Ur. l. RS, št. 94/2010).
	G3.b) Ureditev za usposabljanje osebja organov, ki so vključeni v upravljanje in nadzor evropskih strukturnih in investicijskih skladov na področjih ustrezne zakonodaje in politike o invalidnosti na ravni Unije in nacionalni ravni, vključno z dostopnostjo in uporabo Konvencije Združenih narodov o pravicah invalidov, kot se odraža v zakonodaji Unije	Yes	Okvirni načrt usposabljanja 2014-2020 za ESI sklade je priloga k PRP 2014–2020.	Okvirni načrt usposabljanja 2014-2020 za ESI sklade je priloga k PRP 2014–2020 Za potrebe usposabljanj osebja, ki je vključeno v upravljanje in nadzor ESI skladov je bil pripravljen Okvirni načrt usposabljanj za leto 2014–2020. Gre za skupni dokument Organa upravljanja za PRP 2014–2020 in Organa upravljanja za Operativni

	in nacionalni zakonodaji, kot je ustrezno.			program za Evropsko kohezijsko politiko. V Okvirnem načrtu usposabljanj so predvidena tudi usposabljanja s področja upoštevanja načel dostopnosti, enakosti in nediskriminacije invalidov.
	G3.c) Ureditev za spremljanje izvajanja člena 9 navedene konvencije na področju evropskih strukturnih in investicijskih skladov med celotno pripravo in izvajanjem programov.	Yes	Nacionalne usmeritve za izboljšanje dostopnosti grajenega okolja, informacij in komunikacij za invalide: http://www.uradni-list.si/1/content?id=59479 Akcijski program za invalide 2014-2021: http://www.mddsz.gov.si/si/zakonodaja_in_dokumenti/pomembni_dokumenti/ Zakon o izenačevanju možnosti invalidov: http://www.uradni-list.si/1/content?id=100876	Leta 2005 so bile sprejete Nacionalne usmeritve za izboljšanje dostopnosti grajenega okolja, informacij in komunikacij za invalide (Ur. l. RS, št. 113/2005). Leta 2006 je Vlada RS sprejela Nacionalni akcijski program za invalide. Leta 2014 je Vlada RS sprejela Akcijski program za invalide 2014–2021. Zakon o izenačevanju možnosti invalidov (Ur. l. RS, št. 94/2010) prepoveduje diskriminacijo pri dostopu do stavb, blaga in storitev, dostopu do informacij (členi 7, 8. 9, 14). Svet za invalide Republike Slovenije je ustanovljen na podlagi 28. člena Zakona o izenačevanju možnosti invalidov kot neodvisen tripartitni organ, katerega člani so: predstavniki reprezentativnih invalidskih organizacij, predstavniki strokovnih institucij s področja invalidskega varstva in predstavniki Vlade Republike Slovenije. Ena izmed nalog Sveta je tudi spodbujanje in spremljanje izvajanja Konvencije o pravicah invalidov, torej tudi uresničevanja njenega 9. člena.
G4) Javna naročila: obstoj ureditve za učinkovito uporabo zakonodaje Unije o javnih naročilih na področju evropskih strukturnih in investicijskih skladov.	G4.a) Ureditev za učinkovito uporabo zakonodaje Unije o javnih naročilih, podprta z ustreznimi mehanizmi.	No	Zakon o javnem naročanju: http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO4298 Zakon o javnem naročanju na vodnem, energetskem, transportnem področju in področju poštnih storitev: http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO4299	Direktiva 2004/18/ES je bila prenesena v nacionalno zakonodajo z Zakonom o javnem naročanju (ZJN) (Ur. l. RS, št. 12/2013), in njegovimi izvedbenimi in podzakonskimi akti, Direktiva 2004/17/ES pa, z Zakonom o javnem naročanju na vodnem, energetskem, transportnem področju in področju poštnih storitev

				(PPWMETPSAA) (Ur. l. RS, št. 72/2011) in vezanimi izvedenimi in njegovimi podzakonskimi akti. Številne določbe so bile vključene v nacionalno zakonodajo o javnem naročanju, ki izboljšujejo preglednost in integriteto v času oddaje javnih naročil, preprečujejo dajanje prevelike prednosti nekaterim ponudnikom in omejujejo tveganje korupcije. Na primer: pri postopku s pogajanji brez predhodne objave je objava obvestila za predhodno transparentnost odločitve o oddaji naročil obvezna; le-ta služijo kot podlaga za neupravičeno zavrnjene ponudnike, ki iščejo pravno varstvo. Za naročanje dodatnega blaga, storitev, gradenj, ki lahko predstavljajo le 30 % prvotnega naročila, morajo javni naročniki pridobiti soglasje ustreznega nadzornega organa. Uslužbenci in druge osebe, ki sodelujejo pri oddaji javnega naročila, morajo obvestiti predstojnika naročnika o vsakem potencialnem konfliktu interesov z najugodnejšim ponudnikom. Odpiranje ponudb mora biti javno. Vsako pomembno kršitev predpisov o javnem naročanju s strani naročnika, ponudnika in podizvajalca se sankcionira kot prekršek. Navezovanje na zadevne člene nacionalnih zakonov (ZJN in PPWMETPSAA): • obvezna objava predhodnih obvestil v primeru postopka s pogajanji brez predhodne objave obvestila o naročilu (PPA: 63.b člen; PPWMETPSAA: 64.b člen); • soglasje ustreznega nadzornega organa za dodatno blago, gradnje in storitve (ZJN: odstavek 7 29. člena; PPWMETPSAA: odstavek 2 35. člena); • obveščanje zaposlenih o odločitvi, komu bo javno naročilo oddano, tako da lahko opozorijo svojega

				predstojnika o morebitnem navzkrižju interesov (ZJN: odstavki 7 do 10 79. člena; PPWMETPSAA: odstavki 7 do 10 83. člena); • javno odpiranje ponudb (ZJN: 75. člen; PPWMETPSAA: 79. člen); • sankcije v primeru kršitve pravil o javnem naročanju kot prekrški (ZJN: členi 109–109. č PPWMETPSAA: členi 106–106.č); Opis ureditev, ki obravnavajo glavne in ponavljajoče se vrste napak, ugotovljenih v revizijskih poročilih: Ministrstvo za finance nemudoma obravnava poročila in ugotovitve revizije in nadzornih organov na področju javnega naročanja in javne porabe (npr. Računsko sodišče Republike Slovenije, Državna revizijska komisija za revizijo postopkov javnih naročil, Urad RS za nadzor proračuna, Komisija za preprečevanje korupcije) in redno sodeluje s temi organi, strokovnimi združenji in zbornicami kot tudi nevladnimi organizacijami (npr. Gospodarska zbornica Slovenije, Obrtnopodjetniška zbornica Slovenije, Zbornica za arhitekturo in prostor UMANOTERA) glede ugotovitev na področju javnih naročil. V skladu z naravo, pomenom, obsegom in učinki posameznega vprašanja Ministrstvo za finance sprejme ustrezne ukrepe, kot so priprava sprememb zakonodaje, priprava sekundarne zakonodaje, smernic, stališč in interpretacij zakonodaje, vzpostavitev potrebne IT-infrastrukture. Za reševanje glavnih in ponavljajočih se vrst napak pri javnem naročanju bo do konca septembra novembra 2014 pripravljena obsežna analiza praks javnega naročanja, zlasti tistih, ki zadevajo ESI sklade. Za reševanje vseh problemov in dilem v najkrajšem

				možnem času bo do konca junija 2014 ustanovljena posebna medvladna delovna skupina. Posebna svetovalna enota v okviru organa (t.i. »Help desk«), ki je pristojen za javno naročanje (Ministrstvo za finance), že deluje in nudi naročnikom svetovanje tako v fazi priprave razpisnih dokumentacij kot tudi v procesu od objave javnega naročila do njegovega zaključka. Predvidena so sredstva tehnične pomoči iz OP EKP za kadrovsko okrepitev v enoti in njihova redna usposabljanja. Enota bo tesno sodelovala z organi upravljanja ESI skladov. Vzpostavljena bo ad hoc posvetovalna skupina za področje javnega naročanja, ki bo skrbela za identifikacijo ključnih problemov v postopkih javnega naročanja in oblikovanje predlogov rešitev na sistemski ravni. Sestavljali jo bodo predstavniki institucij, ki imajo ključne vloge v sistemu javnih naročil, sestajala pa se bo po potrebi.
	G4.b) Ureditev, ki zagotavlja pregledne postopke oddaje javnih naročil.	Yes	Zakon o javnem naročanju: http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO4298 Zakon o javnem naročanju na vodnem, energetskem, transportnem področju in področju poštnih storitev: http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO4299	Slovenska zakonodaja o javnem naročanju ureja postopke oddaje javnih naročil za blago in storitve od 20.000 EUR dalje in za dela od 40.000 EUR dalje. Glede infrastrukture zakonodaja ureja oddajo naročil v vrednosti od 40.000 EUR dalje (blago in storitve) in za dela od 80.000 EUR dalje. V Sloveniji smernice za javna naročila pod pragovi niso potrebne, saj Zakon o javnem naročanju (ZJN) in PPWMETPSAA Zakon o javnem naročanju na vodnem, energetskem, transportnem področju in področju poštnih storitev (ZJNVETPS-E) določata zelo nizke pragove za transparentnost postopkov oddaje javnih naročil, ki jih regulira sam akt (ZJN: 12. in 24. člen; PPWMETPSAA: 17. in

				32. člen). Zakona predvidevata tudi faze in postopek oddaje javnih naročil (ZJN: 77. člen, PPWMETPSAA: 73. člen), vsebino razpisne dokumentacije (ZJN: členi 71, 81–83, 85–89.a, 91, 93, 94, 95. b, 95.c, PPWMETPSAA: členi 73, 85, 87, 88, 90, 93, 94, 95.b, 95.c) in druge določbe. Tudi vzpostavitev več IT-modulov za nadgradnjo platforme za e-javna naročila v nekaj mesecih (e-dražbe, e-dosje ponudnika , e-katalog, IT-programska oprema za upravljanje in nadzor postopkov dodelitve znotraj naročnika).
	G4.c) Ureditev za usposabljanje in informiranje osebja, vključenega v izvajanje evropskih strukturnih in investicijskih skladov.	Yes	Strategija usposabljanja in izpopolnjevanja javnih uslužbencev na področju javnega naročanja za obdobje 2013–2014: http://www.djn.mf.gov.si/index.php?t=news&id=20&l=sl Stališča Ministrstva za finance o zakonodaji s področja javnega naročanja: http://www.djn.mf.gov.si/sistem-javnega-narocanja/stalisca-ministrstva FAQ o javnem naročanju – koristne informacije: http://www.djn.mf.gov.si/sistem-javnega-narocanja/koristne-informacije Vzorčna razpisna dokumentacija: http://www.djn.mf.gov.si/narocniki/vzorcna-razpisna-dokumentacija Tržne informacije o nekaterih vrstah blaga in storitev: http://www.djn.mf.gov.si/narocniki/baza-trznih-informacij Portal javnih naročil: http://www.enarocanje.si/?podrocje=portal V zadnjih dveh letih so bila oblikovana priporočila in zagotovljeni določeni vzorčni obrazci na področju javnega naročanja: (http://www.djn.mf.gov.si/sistem-javneganarocanja/predpisi/slovenska-zakonodaja/#c8, in navodila za javno naročanje živil:http://www.djn.mf.gov.si/index.php?t=news&id=36&l=sl Okvirni načrt usposabljanja 2014-2020 za ESI sklade je priloga k PRP 2014–2020	Ministrstvo za finance je sprejelo Strategijo usposabljanja javnih uslužbencev na področju javnih naročil v obdobju 2013–2014. Ministrstvo se je tako skupaj z Ministrstvom za javno upravo zavezalo, da bo zagotavljalo strateški razvoj znanja in izkušenj, rast in profesionalizacijo javnih delavcev, ki sodelujejo v postopkih javnega naročanja. Cilj strategije je širjenje novosti in sprememb na tem področju in zagotoviti stalno, dosledno in sistematično usposabljanje na področju javnega naročanja. Tako Upravna akademija redno organizira tovrstna usposabljanja. V letu 2012 je bilo izvedenih 11 brezplačnih seminarjev, zaposleni na Ministrstvu za finance so sodelovali na seminarjih, simpozijih in strokovnih srečanjih različnih združenj, zbornic in organizacij (Gospodarska zbornica, Združenje nabavnikov Slovenije). Ministrstvo za finance posreduje svoja stališča glede zakonodaje o javnem naročanju in ima vzpostavljeno mesto za pogosto zastavljena vprašanja (FAQ), prav tako pa objavlja vzorčne razpisne dokumentacije in tržne podatke o posameznih vrstah predmetov javnega naročanja. Ministrstvo

				uporablja portal javnih naročil za širjenje pomembnih informacijami prek posredovanja epošte uporabnikom portala. Predvideno je nadaljevanje aktivnosti, izvedba specializiranih seminarjev, razširjanje informacij prek nacionalne platforme javnega naročanja »portal javnih naročil«. Na spletni strani Ministrstva za finance so na voljo pojasnila, vzorčni dokumenti in diagrami poteka v zvezi z javnim naročanjem. Smernice za javno naročanje inženirskih storitev in vzorčne pogodbe za javne gradnje in storitev, povezane z javnimi gradnjami , so v pripravi. Usposabljanja so pomemben način krepitve profesionalizacije na področju javnega naročanja. Ministrstvo za finance bo tudi v prihodnosti zagotovilo usposabljanja. Strategija za obdobje po 2014 bo najverjetneje pripravljena v letošnjem letu. V letu 2014 bo organiziranih več strokovnih usposabljanj na področju javnega naročanja za organe upravljanja, posredniška telesa in certifikacijski organ. Usposabljanja se bodo osredotočila na vprašanja, ki so pomembna za zagotavljanje preglednega, nediskriminacijskega in učinkovitega naročanja (npr. specializirano usposabljanje za postopek s pogajanji). Usposabljanja za naročnike so organizirana večkrat letno. Osredotočajo se na splošno razlago pravil o javnem naročanju in na različne teme (npr. zelena javna naročila, javna naročila malih vrednosti – najboljše prakse). Ta izobraževanja se bo nadaljevala tudi v prihodnje. Za potrebe usposabljanj osebja, ki je vključeno v upravljanje in nadzor ESI skladov je bil pripravljen Okvirni načrt usposabljanj za leto 2014–2020. Gre za skupni dokument Organa upravljanja za PRP 2014–2020 in Organa

				upravljanja za OP EKP. V Okvirnem načrtu usposabljanj so predvidena tudi usposabljanja glede spremembe zakonodaje in zagotovitve stalnega, sprotnega ter sistematičnega usposabljanja na področju javnega naročanja..
	G4.d) Ureditev za zagotovitev administrativne usposobljenosti za izvajanje in uporabo pravil Unije o javnih naročilih.	No		Ministrstvo za finance je odgovorno za področje javnega naročanja in razjasnitev morebitnih nejasnosti v zvezi s pravili javnega naročanja, poleg tega Ministrstvo za finance predstavlja svoja stališča, priporočila in druge koristne informacije. Z zadostno zmogljivostjo osebja, ministrstvo zagotavlja tudi svetovanje o posameznih postopkih, vendar bi lahko ob dodatnih virih in zaposlovanjem omogočili redno svetovanje tudi po telefonu. Strategija, ki bo pripravljena za izboljšanje institucionalnih zmogljivosti javnih organov in zainteresiranih strani ter prispevanje k učinkoviti javni upravi, bo vzpostavila mehanizem za vsako področje, kako vzpostaviti okvir, ki omogoča učinkovito delovanje. Poleg tega se v okviru novega programskega obdobja načrtuje vključitev tega področja v program za krepitev zmogljivosti, ki bo oblikovan v okviru tehnične pomoči OP EKP. Da bi zagotovili izboljšave pri pripravi razpisne dokumentacije, bo postopek predhodnega pregleda razpisne dokumentacije revidiran in optimiziran. Spodbujala se bo uporaba vzorčne razpisne dokumentacije, ki jo je Ministrstvo za finance že pripravilo. Od začetka marca 2014 je Ministrstvo za finance na voljo za posvetovanje po telefonu dvakrat na teden za 3 ure. Ministrstvo pripravlja tudi pisna pojasnila o vseh določbah Zakona o javnem

				naročanju, ki morda niso jasna, in objavlja pomembna stališča in stališča o zastavljenih vprašanjih, in sicer na svoji spletni strani, in jih posreduje uporabnikom nacionalne platforme »portal javnih naročil«. Ministrstvo za finance je odgovorno za področje javnega naročanja in razjasnitev morebitnih nejasnosti v zvezi s pravili javnega naročanja, poleg tega Ministrstvo za finance predstavlja svoja stališča, priporočila in druge koristne informacije. Z zadostno zmogljivostjo osebja, ministrstvo zagotavlja tudi svetovanje o posameznih postopkih, vendar bi lahko ob dodatnih virih in zaposlovanjem omogočili redno svetovanje tudi po telefonu.
G5) Državna pomoč: obstoj ureditve za učinkovito uporabo pravil Unije o državni pomoči na področju evropskih strukturnih in investicijskih skladov.	G5.a) Ureditev za učinkovito uporabo pravil Unije o državni pomoči.	Yes	Zakon o spremljanju državnih pomoči, ZSDrP: http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO3849 Uredba o posredovanju podatkov in poročanju o dodeljenih državnih pomočeh in pomočeh po pravilu “de minimis”: http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=URED4372 Uredba o posredovanju vsebine in poročanju podatkov o državnih pomočeh s področja kmetijstva in ribištva: http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=URED3411 Pravilnik o načinu posredovanja podatkov in poročanju o državnih pomočeh s področja kmetijstva in ribištva: http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=PRAV6034 Navodilo za merjenje učinkovitosti dodeljenih državnih pomoči: http://www.mf.gov.si/fileadmin/mf.gov.si/pageuploads/nadz_pom/Predpisi_v_sloveniji/Slovenski/navodilo_ucinki_pomoci.pdf Uredba o postopku, merilih in načinih dodeljevanja sredstev za spodbujanje razvojnih programov in prednostnih nalog: http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=URED5827 Zakon o kmetijstvu: http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO4716.	V Republiki Sloveniji je področje državnih pomoči urejeno v okviru naslednjih predpisov: • Zakon o spremljanju državnih pomoči, ZSDrP (Ur. l. RS, št. 37/2004), • Uredba o posredovanju podatkov in poročanju o dodeljenih državnih pomočeh in pomočeh po pravilu de minimis (Ur. l. RS, št. 61/2004, 22/2007), • Uredba o posredovanju vsebine in poročanju podatkov o državnih pomočeh s področja kmetijstva in ribištva (Ur. l. RS, št. 74/2004), • Pravilnik o načinu posredovanja podatkov in poročanju o državnih pomočeh s področja kmetijstva in ribištva (Ur. l. RS, št. 106/2004) • Navodilo za merjenje učinkovitosti dodeljenih državnih pomoči. V okviru Programa razvoja podeželja RS se bo v programskem obdobju 2014–2020 dodeljevalo državne pomoči na podlagi naslednjih predpisov Evropske Unije o državni pomoči:

				- Uredba Komisije (EU) št. 651/2014 z dne 17. junija 2014 o razglasitvi nekaterih vrst pomoči za združljive z notranjim trgom pri uporabi členov 107 in 108 Pogodbe (Splošne skupinske izjeme); - Uredba Komisije (EU) št. 1407/2013 z dne 18. decembra 2013 o uporabi členov 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije pri pomoči de minimis (OJ L 352, 24.12.2013, str. 1); - Uredba Komisije (EU) št. 702/2014 z dne 25. junija 2014 o razglasitvi nekaterih vrst pomoči v kmetijskem in gozdarskem sektorju ter na podeželju za združljive z notranjim trgom z uporabo členov 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije (Skupinske izjeme v kmetijstvu); - Smernice Evropske Unije o državni pomoči v kmetijskem in gozdarskem sektorju ter na podeželju za obdobje od 2014 do 2020. V Republiki Sloveniji sta za področje državnih pomoči pristojna naslednja organa: 1. Skladno s 3. členom ZSDrP Ministrstvo za finance, Sektor za spremljanje državnih pomoči (v nadaljevanju MF), izvaja naslednje naloge: - obravnava, ocenjuje in posreduje priglasitev državnih pomoči Evropski komisiji, - obravnava, ocenjuje in daje mnenje za državne pomoči, ki pomenijo skupinsko izjemo in za pomoči po pravilu »de minimis«, - zbira, obdeluje in spremlja podatke o državnih pomočeh in o pomočeh, dodeljenih po pravilu »de minimis« ter vodi evidence o teh podatkih, - pripravi letno poročilo, - svetuje upravljavcem

				državnih pomoči. 2. V skladu z 2. členom Uredbe o posredovanju vsebine in poročanju podatkov o državnih pomočeh s področja kmetijstva in ribištva je Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP) pristojno za posredovanje vsebine in poročanje podatkov o državnih pomočeh s področja kmetijstva in ribištva ter za presojo skladnosti državnih pomoči v kmetijstvu in ribištvu, ki jih ni potrebno priglasiti Evropski komisiji ter izvaja naslednje naloge: - obravnava, ocenjuje in posreduje priglasitev državnih pomoči s področja kmetijstva in ribištva Evropski komisiji, - obravnava, ocenjuje in daje mnenje za določene kategorije skupinskih izjem s področja kmetijstva in ribištva, - pripravi letno poročilo o dodeljenih državnih pomočeh s področja kmetijstva in ribištva za Evropsko komisijo, - vodi evidence o dodeljenih državnih pomočeh s področja kmetijstva in ribištva. Uveljavljeni ukrepi za preprečevanje dodeljevanja nezakonite ali neskladne državne pomoči so: • nadzor dodeljevanja državnih pomoči je urejeno centralizirano. • Slovenija ima v tem pogledu unikatno ureditev v primerjavi z ostalimi državami članicami. Skladno s 4. členom ZSDrP morajo vsi dajalci državnih pomoči SSDP-ju predhodno priglasiti vsako novo državno pomoč in tudi spremembo obstoječe. Ta po oceni skladnosti predlagane sheme ali individualne državne pomoči izda obvezujoče mnenje o skladnosti. To velja za državne pomoči po Uredbi o splošnih skupinskih izjemah in tudi

				za de minimis pomoči. Na podlagi Zakona o spremljanju državnih pomoči je dajalcu prepovedano dodeliti državno pomoči pred pridobitvijo navedenega mnenja (standstill clause). Takšna obravnava zagotavlja, da se ne dodelijo neskladne državne pomoči oziroma zagotavlja, da je vsaka shema skladna s pravili državnih pomoči. GD za konkurenco vsako leto opravi vzorčen pregled državnih pomoči dodeljenih po Uredbi o splošnih skupinskih izjemah in do sedaj v Sloveniji še ni ugotovil napake pri nobeni pregledani shemi. SSDP vodi zbirko podatkov o dodeljenih državnih pomočeh in pomočeh po pravilu de minimis vse po prejemnikih. Skladno z 9. členom ZSDrP MF zaradi zagotavljanja preglednosti na področju državnih pomoči vodi evidence: vseh priglasitev, posredovanih priglasitev EK, dodeljenih državnih pomoči, pomoči po pravilu de minimis. Skladno s Pravilnikom o načinu posredovanja podatkov in poročanju o državnih pomočeh s področja kmetijstva in ribištva mora za sheme državne pomoči s področja kmetijstva in ribištva upravljavec državne pomoči pripraviti vsebino posamezne državne pomoči v pisni in elektronski obliki na obrazcih, ki so objavljeni na spletnih straneh MKGP, in jo posredovati MKGP. Enako velja tudi za dopolnitev ali spremembo že obstoječe državne pomoči. Pravtako mora posredovana priglasitev poleg izpolnjenega obrazca vsebovati tudi pravno podlago, obrazložitev in vso spremljajočo dokumentacijo, na katero se upravljavec državne pomoči sklicuje. MKGP posreduje priglasitev državne pomoči EK. Komunikacija v smislu dodatnih vprašanj,

				obrazložitev in informacij, povezanih s priglašenimi državnimi pomočmi med EK in upravljavcem, poteka preko MKGP. MKGP obravnava skupinske izjeme in pomoči po pravilu de minimis s področja kmetijstva in ribištva ter daje mnenje o njihovi skladnosti s pravili na področju državnih pomoči. Do izdaje pozitivnega mnenja MKGP je zadržano in prepovedano izvajanje državne pomoči. Za izvajanje finančnih instrumentov prav tako in v celoti veljajo opredelitve ZSDrP in na njegovi podlagi sprejeti predpisi. Vlada RS je v Uredbi o postopku, merilih in načinih dodeljevanja sredstev za spodbujanje razvojnih programov in prednostnih nalog prav tako splošno uredila posebno področje izvajanja finančnih instrumentov, kjer v 27. členu opredeli, da morata neposredni uporabnik državnega proračuna in prejemnik sredstev zagotoviti, da izvajanje instrumenta podpore, namenjenega ciljnim skupinam končnih prejemnikov, ni v nasprotju s predpisi o državnih pomočeh. V navedenem delu je predeljeno še, da mora biti v primeru, če ukrepi finančne podpore ne ustrezajo načelom tržnega investitorja, ovrednotena prednost holdinškega sklada ali posameznega instrumenta finančnega instrumenta ter ciljne skupine končnih prejemnikov sredstev in skladno s tem določen obseg državne pomoči. Dostopnost informacij • na področju državnih pomoči v SSDP vodi centralno bazo podatkov o dodeljenih državnih in de minimis pomočeh po prejemniku. Obveznost poročanja vseh upravljavcev določa 4. člen ZSDrP. Z Uredbo o posredovanju podatkov in poročanju o dodeljenih državnih pomočeh in pomočeh po pravilu de

				minimis ter Uredbo o posredovanju vsebine in poročanju podatkov o državnih pomočeh s področja kmetijstva in ribištva so določeni načini in roki posredovanja podatkov SSDP-ju. Skladno z 8. členom ZSDrP SSDP zbira in obdeluje podatke o dodeljenih državnih pomočeh, o pomočeh, dodeljenih po učinkovitosti porabe državnih pomoči. Podatke posredujejo upravljavci državne pomoči. SSDP vodi zbirko podatkov o dodeljenih državnih pomočeh in pomočeh po pravilu de minimis. Skladno z 9. členom ZSDrP SSDP zaradi zagotavljanja preglednosti na področju državnih pomoči vodi med drugimi evidencami tudi evidenco vseh veljavnih shem in individualnih državnih in de minimis pomoči, ki je objavljana na spletni strani SSDP-ja. SSDP na osnovi zbranih podatkov vsako leto pripravi obsežno letno poročilo o dodeljenih državnih in de minimis pomočeh, ki je tudi objavljeno na internetni strani SSDP-ja.
	G5.b) Ureditev za usposabljanje in informiranje osebja, vključenega v izvajanje evropskih strukturnih in investicijskih skladov.	Yes	Spletna stran, kjer so na voljo ustrezne smernice, razlage in pojasnila s področja državnih pomoči: http://www.mf.gov.si/si/delovna_podrocja/drzavne_pomoci/#c567 Spletna stran, kjer so na voljo ustrezne smernice, razlage in pojasnila s področja državnih pomoči za kmetijstvo in ribištvo: http://www.mko.gov.si/si/delovna_podrocja/drzavne_pomoci/ Okvirni načrt usposabljanja 2014-2020 za ESI sklade je priloga k PRP 2014–2020.	Sistem za posredovanje in izmenjavo informacij • V okviru nalog SSDP je, da obravnava, ocenjuje in daje mnenje za državne pomoči, ki pomenijo skupinsko izjemo, in za pomoči po pravilu de minimis ter svetuje upravljavcem državnih pomoči je oblikovana posebna spletna stran, kjer so na voljo ustrezne smernice, razlage in pojasnila s področja državnih pomoči. V tem okviru je vsem zainteresiranim na voljo predstavitev: SSDP, predpisov v Sloveniji, pravil v EU, priglasitve, poročanja o dodeljenih državnih pomočeh, evidence, letnih poročil in arhiva. SSDP sproti na spletnih straneh objavlja vse novosti s področja državnih pomoči, objavlja vsa pravila in odgovore na

				najpogosteje zastavljena vprašanja. • V okviru nalog MKGP je, da obravnava, ocenjuje in daje mnenje za državne pomoči s področja kmetijstva in ribištva, ki pomenijo bodisi skupinsko izjemo bodisi pomoč po pravilu de minimis ter, da svetuje upravljavcem državnih pomoči, je oblikovana posebna spletna stran, kjer so na voljo ustrezne smernice, razlage in pojasnila s področja državnih pomoči za kmetijstvo in ribištvo Slovenija se bo v okviru porabe sredstev tehnične pomoči osredotočila na ohranjanje stabilne in izkušene strukture zaposlenih, predvsem pa se bodo dodatno okrepila zmogljivost zaposlenih, in sicer s stalno organizacijo usposabljanj in izobraževanj.. V tem okviru je vsem zainteresiranim na voljo predstavitev: MKGP, predpisov v Sloveniji, pravil v EU, priglasitve, poročanja o dodeljenih državnih pomočeh, evidence, letnih poročil in arhiva. MKGP sproti na svojih spletnih straneh objavlja vse novosti s področja državnih pomoči v kmetijstvu in ribištvu ter objavlja vsa pravila s področja državnih pomoči v kmetijstvu in ribištvu. Za potrebe usposabljanj osebja, ki je vključeno v upravljanje in nadzor ESI skladov je bil pripravljen Okvirni načrt usposabljanj za leto 2014–2020. Gre za skupni dokument Organa upravljanja za PRP 2014–2020 in Organa upravljanja za OP EKP. V Okvirnem načrtu usposabljanj so predvidena tudi usposabljanja s področja državnih pomoči.
	G5.c) Ureditev, ki zagotavlja administrativne usposobljenosti za izvajanje in uporabo pravil Unije o državni pomoči.	Yes	Spletna stran MF, kjer so na voljo ustrezne smernice, razlage in pojasnila s področja državnih pomoči (http://www.mf.gov.si/si/delovna_podrocja/drzavne_pomoci/#c567)	Ukrepi za zagotavljanje administrativne usposobljenosti: • Skladno s 3. členom ZSDrP SSDP tudi svetuje upravljavcem državnih pomoči. V tem smislu je

				uporabljena tudi že navedena spletna stran SSDP-ja, kjer so na voljo ustrezne smemice, razlage in pojasnila s področja državnih pomoči. V tem okviru je vsem zainteresiranim na voljo predstavitev: SSDP, predpisov v Sloveniji, pravil v EU, priglasitve, poročanja o dodeljenih državnih pomočeh, evidence, letnih poročil in arhiva. V skladu z 2. členom Uredbe o posredovanju vsebine in poročanju podatkov o državnih pomočeh s področja kmetijstva in ribištva je MKGP pristojno za posredovanje vsebine in poročanje podatkov o državnih pomočeh s področja kmetijstva in ribištva ter za presojo skladnosti državnih pomoči v kmetijstvu in ribištvu, ki jih ni potrebno priglasiti Evropski komisiji ter izvaja naslednje naloge: - obravnava, ocenjuje in posreduje priglasitev državnih pomoči s področja kmetijstva in ribištva Evropski komisiji, - obravnava, ocenjuje in daje mnenje za določene kategorije skupinskih izjem s področja kmetijstva in ribištva, - pripravi letno poročilo o dodeljenih državnih pomočeh področja kmetijstva in ribištva za Evropsko komisijo, - vodi evidence o dodeljenih državnih pomočeh s področja kmetijstva in ribištva. • V okviru nalog MKGP je, da obravnava, ocenjuje in daje mnenje za državne pomoči s področja kmetijstva in ribištva, ki bodisi pomenijo skupinsko izjemo bodisi pomoč po pravilu de minimis ter, da svetuje upravljavcem državnih pomoči, je oblikovana posebna spletna stran, kjer so na voljo ustrezne smernice, razlage in pojasnila s področja državnih pomoči za kmetijstvo in ribištvo. V tem okviru je vsem

				zainteresiranim na voljo predstavitev: MKGP, predpisov v Sloveniji, pravil v EU, priglasitve, poročanja o dodeljenih državnih pomočeh, evidence, letnih poročil in arhiva. MKGP sproti na svojih spletnih straneh objavlja vse novosti s področja državnih pomoči v kmetijstvu in ribištvu ter objavlja vsa pravila s področja državnih pomoči v kmetijstvu in ribištvu. Slovenija se bo v okviru porabe sredstev tehnične pomoči osredotočila na ohranjanje stabilne in izkušene strukture zaposlenih, predvsem pa se bodo dodatno okrepila zmogljivost zaposlenih, in sicer s stalno organizacijo usposabljanj in izobraževanj.
G6) Okoljska zakonodaja v zvezi s presojo vplivov na okolje in strateško okoljsko presojo: obstoj ureditve za učinkovito uporabo okoljske zakonodaje Unije v zvezi s presojo vplivov na okolje in strateško okoljsko presojo.	G6.a) Ureditev za učinkovito uporabo Direktive 2011/92/EU Evropskega parlamenta in Sveta (EIA) in Direktive 2001/42/ES Evropskega parlamenta in Sveta (SEA).	Yes	Zakon o varstvu okolja: http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO1545 Uredba o posegih v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov: http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=URED6527http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlurid=20133337 Zakon o ohranjanju narave: (http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO1600uradno prečiščeno besedilo): http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlurid=20044233 Uredba o vrstah posegov v okolje, za katere je obvezna presoja vplivov na okolje: http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlurid=2013777 Uredba o merilih za ocenjevanje verjetnosti pomembnejših vplivov izvedbe plana, programa, načrta ali drugega splošnega akta in njegovih sprememb na okolje v postopku celovite presoje vplivov na okolje: http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=URED5016http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlurid=2009248 Uredba o okoljskem poročilu in podrobnejšem postopku celovite presoje vplivov izvedbe planov na okolje: http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=NAVO607 http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlurid=20053253 Pravilnik o presoji sprejemljivosti vplivov izvedbe planov in posegov v naravo na varovana območja: http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=PRAV5539http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlurid=201194 Agencija RS za okolje: http://www.arso.gov.si/en/environmental%20protection/	Direktiva SEA in Direktiva EIA sta preneseni z spremenjenim Zakonom o varstvu okolja (člen 40. člen in nadaljnji členi) (Ur. l. RS, št. št. 41/2004),. Uredbo o posegih v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov je Vlada RS sprejela 4. 07. 2014 (Ur. l. RS, št. 51/2014). Uredba o merilih za ocenjevanje verjetnosti pomembnejših vplivov izvedbe plana, programa, načrta ali drugega splošnega akta in njegovih sprememb na okolje v postopku celovite presoje vplivov na okolje (Ur. l. RS, št. 9/2009). Ustrezna ocena v skladu s členom 6 Direktive o habitatih v zvezi z SEA/EIA je prenesena z Zakonom o ohranjanju narave (ZON) (Ur. l. RS, št. 96/2004). Sprejet je bil Pravilnik o presoji sprejemljivosti vplivov izvedbe planov in posegov v naravo na varovana območja (Ur. l. RS, št. 130/2004, 53/2006, 38/2010, 3/2011). Sprejete so ureditve za zagotovitev kakovosti informacij, uporabljenih v postopku presoje vplivov na okolje: Agencija RS za okolje je organ, odgovoren

				za preverjanje. Tehnični pristojni strokovnjaki preverjajo dokumentacijo vezano na EIA. Sprejete so ureditve za zgodnje in učinkovite možnosti, ki se ponujajo javnosti, da sodeluje v postopkih okoljskega odločanja, poročila EIA poročila so na voljo javnosti na spletni strani za namen podajanja pripomb. Sprejete so ureditve za zagotovitev kakovosti uporabljenih podatkov v EIA postopku: Agencija RS za okolje je organ, odgovoren za preverjanje. Revidiran Zakon o varstvu okolja je veljavna zakonodaja: člen 37 (SEA-programi in načrti), člen 40 (SEA-načrti) in člen 58 (EIA).
	G6.b) Ureditev za usposabljanje in informiranje osebja, vključenega v izvajanje direktiv EIA in SEA.	No	http://www.mko.gov.si/si/delovna_podrocja/presoje_vplivov_na_okolje/celovita_presoja_vplivov_na_okolje/	Delavnica Evropske komisije je že bila izvedena za vse organe, ki sodelujejo pri izvajanju presoje EIA / SEA / o habitatih. Sistem izmenjave informacij za vse osebje, ki sodeluje pri SEA / EIA za izvajanje ESI skladov je zagotovljen s pomočjo sestankov, spletne strani, novice in delavnic. b.) za uresničitev zahtev EIA in priprave ustrezne ocene. Slovenija bo pripravila triletni program usposabljanja in sistematične razporeditve, tako da bo Ministrstvo za kmetijstvo in okolje pripravilo triletni akcijski načrt z ukrepi za izboljšanje znanja za resorna ministrstva, organizacije, lokalne skupnosti in okoljske strokovnjake in nevladne organizacije: a.) za uresničitev zahtev SEA in priprave ustrezne ocene, b.) za uresničitev zahtev

				EIA in priprave ustrezne ocene.
	G6.c) Ureditev, ki zagotavlja zadostno administrativno usposobljenost.	No	http://www.mko.gov.si/si/delovna_podrocja/presoje_vplivov_na_okolje/celovita_presoja_vplivov_na_okolje/ http://www.mko.gov.si/si/delovna_podrocja/presoja_vplivov_na_okolje/cezmejna_presoja_vplivov_na_okolje/ http://www.mko.gov.si/si/delovna_podrocja/presoje_vplivov_na_okolje/celovita_presoja_vplivov_na_okolje/ http://www.mko.gov.si/si/delovna_podrocja/presoja_vplivov_na_okolje/cezmejna_presoja_vplivov_na_okolje/	Specializirani organi: SEA (Ministrstvo za okolje in prostor MOP) EIA (Agencija RS za okolje ARSO) z ustreznim številom kvalificiranih zaposlenih, ki svetujejo glede uporabe direktive SEA in EIA in zadevnih direktiv. Devet strokovnjakov je zaposlenih v SEA strokovni enoti in pet v EIA strokovni enoti, kar zagotavlja zadostne upravne zmogljivosti. Osebje je usposobljeno, z izkušnjami na področju SEA / EIA in ustreznimi kvalifikacijami na področju prostorskega načrtovanja, geografije, krajinske arhitekture in biologije, z določenimi znanji tudi s področja voda in podnebnih sprememb. Smernice EU se uporabljajo za izvajanje direktiv EIA / SEA in ustrezne ocene. Prevodi vseh smernic so na voljo na spletni strani. Vse organe in strokovnjake o tem redno obveščamo tudi na sestankih. Za izpolnjevanje kriterija je pripravljen akcijski načrt. Slovenija bo pripravila triletni program usposabljanja in sistematične razporeditve, tako da bo MOP pripravilo triletni akcijski načrt z ukrepi za izboljšanje znanja za resorna ministrstva, organizacije, lokalne skupnosti in okoljske strokovnjake in nevladne organizacije: a.) za uresničitev zahtev SEA in priprave ustrezne ocene, b.) za uresničitev zahtev EIA in priprave ustrezne ocene. Akcijski načrt se pripravlja in usklajuje skupaj z Jaspers.

G7) Statistični sistemi in kazalniki rezultatov: obstoj potrebne statistične podlage za izvajanje vrednotenja za presojo uspešnosti in vplivov programov. Obstoj sistema kazalnikov rezultatov, potrebnih za izbiro ukrepov, ki najuspešneje prispevajo k želenim rezultatom, za spremljanje napredka pri doseganju rezultatov in izvajanje vrednotenja vpliva.	G7.a) Ureditev za pravočasno zbiranje in združevanje statističnih podatkov, ki vključuje naslednje elemente: opredelitev virov in mehanizmov za zagotavljanje statističnega validiranja.	Yes	Skupni sistem spremljanja in vrednotenj - CMES	Predhodna pogojenost je v celoti izpolnjena, saj se za izvajanje vrednotenja za presojo uspešnosti in vpliva PRP uporablja skupni sistem spremljanja in vrednotenja - CMES, ki je bil pripravljen v sodelovanju med Evropsko komisijo in državami članicami ter ga je Komisija sprejela z Izvedbeno uredbo (EU) št. 808/2014.
	G7.b) Ureditev za pravočasno zbiranje in združevanje statističnih podatkov, ki vključuje naslednje elemente: ureditev za objavo in javni dostop do zbranih podatkov.	Yes	Skupni sistem spremljanja in vrednotenj - CMES	Predhodna pogojenost je v celoti izpolnjena, saj se za izvajanje vrednotenja za presojo uspešnosti in vpliva PRP uporablja skupni sistem spremljanja in vrednotenja - CMES, ki je bil pripravljen v sodelovanju med Evropsko komisijo in državami članicami ter ga je Komisija sprejela z Izvedbeno uredbo (EU) št. 808/2014.
	G7.c) Učinkovit sistem kazalnikov rezultatov, ki vključuje: izbiro kazalnikov rezultatov za vsak program, ki zagotavlja informacije o tem, kako se izbirajo ukrepi politike, ki se financirajo iz programa.	Yes	Skupni sistem spremljanja in vrednotenja - CMES	Predhodna pogojenost je v celoti izpolnjena, saj se za izvajanje vrednotenja za presojo uspešnosti in vpliva PRP uporablja skupni sistem spremljanja in vrednotenja - CMES, ki je bil pripravljen v sodelovanju med Evropsko komisijo in državami članicami ter ga je Komisija sprejela z Izvedbeno uredbo (EU) št. 808/2014.
	G7.d) Učinkovit sistem kazalnikov rezultatov, ki vključuje: določitev ciljnih vrednosti za te kazalnike.	Yes	Skupni sistem spremljanja in vrednotenja - CMES	Predhodna pogojenost je v celoti izpolnjena, saj se za izvajanje vrednotenja za presojo uspešnosti in vpliva PRP uporablja skupni sistem spremljanja in vrednotenja - CMES, ki je bil pripravljen v sodelovanju med Evropsko komisijo in državami članicami ter ga je Komisija sprejela z Izvedbeno uredbo (EU) št. 808/2014.
	G7.e) Učinkovit sistem kazalnikov rezultatov, ki vključuje: usklajenost z naslednjimi pogoji za vsak kazalnik: zanesljivost in statistično validiranje, jasnost normativne razlage, odzivnost na politiko, pravočasno zbiranje	Yes	Skupni sistem spremljanja in vrednotenja - CMES	Predhodna pogojenost je v celoti izpolnjena, saj se za izvajanje vrednotenja za presojo uspešnosti in vpliva PRP uporablja skupni sistem spremljanja in vrednotenja - CMES, ki je bil pripravljen v sodelovanju med Evropsko

	podatkov.			komisijo in državami članicami ter ga je Komisija sprejela z Izvedbeno uredbo (EU) št. 808/2014.
	G7.f) Postopki, s katerimi se zagotovi, da se pri vseh operacijah, ki se financirajo iz programa, sprejme učinkovit sistem kazalnikov.	Yes	Skupni sistem spremljanja in vrednotenja - CMES	Predhodna pogojenost je v celoti izpolnjena, saj se za izvajanje vrednotenja za presojo uspešnosti in vpliva PRP uporablja skupni sistem spremljanja in vrednotenja - CMES, ki je bil pripravljen v sodelovanju med Evropsko komisijo in državami članicami ter ga je Komisija sprejela z Izvedbeno uredbo (EU) št. 808/2014.
P4.1) Dobri kmetijski in okoljski pogoji (GAEC): standardi za ohranjanje dobrih kmetijskih in okoljskih pogojev pri kmetovanju iz poglavja I naslova VI Uredbe (EU) 1306/2013 so določeni na nacionalni ravni	P4.1.a) Standardi ohranjanja dobrih kmetijskih in okoljskih pogojev pri kmetovanju so določeni v nacionalnem pravu ter opisani v programih	Yes	Uredba o predpisanih zahtevah ravnanja ter dobrih kmetijskih in okoljskih pogojih pri kmetovanju: http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=URED5905	Dobri kmetijski in okoljski pogoji pri kmetovanju so opredeljeni v Uredbi o predpisanih zahtevah ravnanja ter dobrih kmetijskih in okoljskih pogojih pri kmetovanju ter v poglavju 8.2.9 in 8.2.10 PRP 2014-2020.
P4.2) Minimalne zahteve za uporabo gnojil in fitofarmacevtskih sredstev: minimalne zahteve za uporabo gnojil in fitofarmacevtskih sredstev iz člena 28 poglavja I naslova III Uredbe (EU) št. 1305/2013 so določene na nacionalni ravni	P4.2.a) Minimalne zahteve za uporabo gnojil in fitofarmacevtskih sredstev iz poglavja I naslova III Uredbe (EU) št. 1305/2013 so opisane v programih;	Yes	Uredba o predpisanih zahtevah ravnanja ter dobrih kmetijskih in okoljskih pogojih pri kmetovanju: http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=URED5905	Minimalne zahteve za uporabo gnojil in fitofarmacevtskih sredstev so opredeljene v Uredba o predpisanih zahtevah ravnanja ter dobrih kmetijskih in okoljskih pogojih pri kmetovanju ter v poglavju 8.2.9 in 8.2.10 PRP 2014-2020.
P4.3) Drugi ustrezni nacionalni standardi: ustrezni obvezni nacionalni standardi so določeni za namene člena 28 poglavja I naslova III Uredbe (EU) št. 1305/2013	P4.3.a) Ustrezni obvezni nacionalni standardi so opisani v programih	Yes	Pravilnik o integriranem varstvu rastlin pred škodljivimi organizmi (Uradni list RS, št. 43/14): http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=PRAV11530 Uredba o predelavi biološko razgradljivih odpadkov in uporabi komposta ali digestata (Uradni list RS, št. 99/13): http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=URED6281 Pravilnik o primernih načinih varovanja premoženja in vrstah ukrepov za preprečitev nadaljnje škode na premoženju (Uradni list RS, št. 74/05): http://www.uradni-list.si/1/content?id=57504 Zakon o divjadi in lovstvu (Uradni list RS, št. 16/04, z vsemi spremembami): http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO3780 Zakon o živinoreji (Uradni list RS, št. 18/02, z vsemi spremembami): http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO1548 Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnika Ljubljanskega polja (Uradni list RS, št. 120/04, z vsemi spremembami): http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=URED3298 Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnika Selniška dobrava (Uradni list RS, št. 72/06, z vsemi spremembami): http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=URED4128 Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnikov Ruš, Vrbanskega platoja, Limbuške dobrave in Dravskega polja (Uradni list RS, št. 24/07, z vsemi spremembami): http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=URED4242 Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnikov Dravsko-ptujskega polja (Uradni list RS, št. 59/07, z vsemi spremembami):	Ustrezni nacionalni standardi so opredeljeni in opisani v poglavju 8.2.9: Uredba o shemah neposrednih plačil za obdobje 2015-2020 Pravilnik o integriranem varstvu rastlin pred škodljivimi organizmi (Uradni list RS, št. 43/14) Uredba o predelavi biološko razgradljivih odpadkov in uporabi komposta ali digestata (Uradni list RS, št. 99/13) Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnika

			http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=URED4395 Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnika Apaškega polja (Uradni list RS, št. 59/07, z vsemi spremembami): http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=URED4538 Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnikov Ljubljanskega barja in okolice Ljubljane (Uradni list RS, št. 115/07, z vsemi spremembami): http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=URED4396 Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnikov Rižane (Uradni list RS, št. 49/08, z vsemi spremembami): http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=URED4397 Uredba o vodovarstvenem območju za vodna telesa vodonosnikov za območja občin Šmartno ob Paki, Polzela in Braslovče (Uradni list RS, št. 98/11, z vsemi spremembami): http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=URED5828 Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnikov na območju občine Jezersko (Uradni list RS, št. 24/12): http://www.uradni-list.si/1/content?id=107978 Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnikov na območju občine Jesenice (Uradni list RS, št. 62/13): http://www.uradni-list.si/1/content?id=114104	Ljubljanskega polja (Uradni list RS, št. 120/04, z vsemi spremembami); Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnika Selniška dobrava (Uradni list RS, št. 72/06, z vsemi spremembami); Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnikov Ruš, Vrbanskega platoja, Limbuške dobrave in Dravskega polja (Uradni list RS, št. 24/07, z vsemi spremembami); Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnikov Dravsko-ptujskega polja (Uradni list RS, št. 59/07, z vsemi spremembami); Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnika Apaškega polja (Uradni list RS, št. 59/07, z vsemi spremembami); Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnikov Ljubljanskega barja in okolice Ljubljane (Uradni list RS, št. 115/07, z vsemi spremembami); Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnikov Rižane (Uradni list RS, št. 49/08, z vsemi spremembami). Uredba o vodovarstvenem območju za vodna telesa vodonosnikov za območja občin Šmartno ob Paki, Polzela in Braslovče (Uradni list RS, št. 98/11, z vsemi spremembami); Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnikov na območju občine Jezersko (Uradni

				list RS, št. 24/12); Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnikov na območju občine Jesenice (Uradni list RS, št. 62/13) Pravilnik o primernih načinih varovanja premoženja in vrstah ukrepov za preprečitev nadaljnje škode na premoženju (Uradni list RS, št. 74/05) Zakon o divjadi in lovstvu (Uradni list RS, št. 16/04, z vsemi spremembami) Zakon o živinoreji (Uradni list RS, št. 18/02, z vsemi spremembami)
P6.1) Infrastruktura omrežja naslednje generacije: obstoj nacionalnih ali regionalnih načrtov za dostopovna omrežja naslednje generacije, v katerih so upoštevani regionalni ukrepi, da bi se dosegli cilji Unije glede visokohitrostnega internetnega dostopa, s poudarkom na področjih, na katerih trg ne zagotavlja dovolj kakovostne odprte infrastrukture po sprejemljivih cenah v skladu s pravili Unije o konkurenci in državni pomoči, ter da bi se zagotovile dostopne storitve za ranljive skupine	P6.1.a) Oblikovan je nacionalni ali regionalni načrt za omrežja naslednje generacije, ki zajema: načrt za naložbe v infrastrukturo na podlagi ekonomske analize, ki upošteva obstoječe zasebne in javne infrastrukture in načrtovane naložbe;	No	Strategija razvoja širokopasovnih omrežij v Republiki Sloveniji: http://www.arhiv.mvzt.gov.si/fileadmin/mvzt.gov.si/pageuploads/DEK/Elektronske_komunikacije/Strategije/Strategija_BB_2008-07-10_EN.pdf Spletna stran GURS: http://prostor3.gov.si/javni/login.jsp?jezik=en	Strategija razvoja širokopasovnih omrežij v Republiki Sloveniji (od 2008 dalje) obsega cilje razvoja elektronskih komunikacij, načrt naložb v infrastrukturo (ekonomska analiza, obstoječa infrastruktura, objavljeni zasebni investicijski načrti), ukrepe za doseganje ciljev (radiofrekvenčni spekter, znižanje stroškov izgradnje itd.), ukrepe za spodbujanje vstopa zasebnega kapitala v izgradnjo odprtih širokopasovnih omrežij na območjih brez zadostnega tržnega interesa. Nova Strategija razvoja širokopasovnega omrežja vključno z Nacionalnim načrtom za omrežje naslednje generacije je v fazi priprave. Načrt vsebuje ukrepe, ki zagotavljajo doseganje ciljnih vrednosti EU na področju visokohitrostnega dostopa do interneta, s poudarkom na področjih, kjer slovenski trg ne zagotavlja kakovostne odprte infrastrukture po sprejemljivi ceni. Nacionalni načrt za omrežje naslednje generacije bo vseboval

				načrt naložb v infrastrukturo (ekonomska analiza, objavljeni zasebni investicijski načrti, proračunska sredstva, ocenjeni stroški), stroške, predstavitev načrtovanih investicijskih modelov in ukrepov za spodbujanje zasebnih naložb. Platforma za spremljanje širokopasovnih podatkov in Zbirni kataster gospodarske javne infrastrukture s širokopasovnimi podatki že obstajata. Pripravlja se razporejanje infrastrukture elektronskih komunikacij: - platforma za spremljanje širokopasovnih podatkov, (DA) - nadgradnja Zbirnega katastra gospodarske javne infrastrukture s širokopasovnimi podatki (do decembra 2013), - analiza širokopasovnih podatkov z različnimi uporabniškimi vmesniki (do decembra 2013). Podatki so na voljo na spletni strani GURS.
	P6.1.b) Oblikovan je nacionalni ali regionalni načrt za omrežja naslednje generacije, ki zajema: modele trajnostnih naložb, s katerimi se krepi konkurenca ter zagotavlja dostop do odprtih, cenovno sprejemljivih in kakovostnih infrastrukture in storitev, ki bodo ustrezne tudi v prihodnosti;	No	Zakon o elektronskih komunikacijah: http://www.uradni-list.si/1/content?id=111442	Novi Zakon o elektronskih komunikacijah (Ur. l. RS, št. 109/2012) predstavlja pravno podlago za ukrepe, ki spodbujajo zasebne naložbe, in ukrepe za znižanje stroškov izgradnje. http://www.uradni-list.si/1/content?id=111442 Operativne podrobnosti bodo določene v nacionalnem načrtu za omrežje naslednje generacije.
	P6.1.c) Oblikovan je nacionalni ali regionalni načrt za omrežja naslednje generacije, ki zajema: ukrepe za spodbujanje zasebnih naložb.	No	Zakon o elektronskih komunikacijah: http://www.uradni-list.si/1/content?id=111442 AKOS: http://www.akos-rs.si/radijski-spekter-novice	Novi Zakon o elektronskih komunikacijah (Ur. l. RS, št. 109/2012) predstavlja pravno podlago za ukrepe, ki spodbujajo zasebne naložbe, in ukrepe za znižanje stroškov izgradnje. http://www.uradni-list.si/1/content?id=111442

				Operativne podrobnosti bodo določene v nacionalnem načrtu za omrežje naslednje generacije. AKOS – Agencija za komunikacijska omrežja in storitve Republike Slovenije pripravlja ukrepe za doseganje ciljev na področju radiofrekvenčnega spektra.

6.2.1. Seznam ukrepov, ki jih je treba sprejeti za splošne predhodne pogojenosti

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Neizpolnjena merila	Action to be taken	Deadline	Bodies responsible for fulfillment
G4) Javna naročila: obstoj ureditve za učinkovito uporabo zakonodaje Unije o javnih naročilih na področju evropskih strukturnih in investicijskih skladov.	G4.a) Ureditev za učinkovito uporabo zakonodaje Unije o javnih naročilih, podprta z ustreznimi mehanizmi.	Za reševanje glavnih in ponavljajočih se vrst napak pri javnem naročanju bo do konca novembra 2014 pripravljena obsežna analiza praks javnega naročanja, zlasti tistih, ki zadevajo ESI sklade. Posebna svetovalna enota v okviru organa (t.i. »Help desk«), ki je pristojen za javno naročanje (Ministrstvo za finance), že deluje in nudi naročnikom svetovanje tako v fazi priprave razpisnih dokumentacij kot tudi v procesu od objave javnega naročila do njegovega zaključka. Predvidena so sredstva tehnične pomoči iz OP EKP za kadrovsko okrepitev v enoti in njihova redna usposabljanja. Enota bo tesno sodelovala z organi upravljanja za ESI sklade. Vzpostavljena bo ad hoc posvetovalna skupina za področje javnega naročanja, ki bo skrbela za identifikacijo ključnih problemov v postopkih javnega naročanja in oblikovanje predlogov rešitev na sistemski ravni. Sestavljali jo bodo predstavniki institucij, ki imajo ključne vloge v sistemu javnih naročil, sestajala pa se bo po potrebi. (30.11.2014)	30-11-2014	Organi upravljanja za ESI sklade in Ministrstvo za finance
	G4.d) Ureditev za zagotovitev administrativne usposobljenosti za izvajanje in uporabo pravil Unije o javnih naročilih.	Pripravljen bo poseben program usposabljanj za upravičence in vse organe upravljanja in nadzora. Za krepitev administrativne usposobljenosti bo ključnega pomena usposabljanje upravičencev za pravilno in popolno pripravo razpisne dokumentacije in izvedbo postopka javnega naročila. Hkrati bo ključnega pomena tudi ustrezna kadrovska struktura organov, vključenih v izvajanje, s posebnim poudarkom na usposabljanju skrbnikov pogodb in kontrolorjev.	31-12-2014	Ministrstvo za finance
G6) Okoljska zakonodaja v zvezi s presojo vplivov na okolje in strateško okoljsko presojo: obstoj ureditve za učinkovito uporabo okoljske zakonodaje Unije v zvezi s presojo vplivov na okolje in strateško okoljsko	G6.b) Ureditev za usposabljanje in informiranje osebja, vključenega v izvajanje direktiv EIA in SEA.	Pripravil se bo izobraževalni program za vsebine SEA in EIA	31-12-2014	Ministrstvo za okolje in prostor

presojo.	G6.c) Ureditev, ki zagotavlja zadostno administrativno usposobljenost.	Izvedba programa za ministrstva, institucije in zunanje izvajalce Slovenija bo pripravila triletni program usposabljanja in sistematične razporeditve, tako da bo Ministrstvo za kmetijstvo in okolje pripravilo triletni akcijski načrt z ukrepi za izboljšanje znanja za resorna ministrstva, organizacije, lokalne skupnosti in okoljske strokovnjake in nevladne organizacije: a.) za uresničitev zahtev SEA in priprave ustrezne ocene, b.) za uresničitev zahtev EIA in priprave ustrezne ocene. Akcijski načrt se pripravlja in usklajuje skupaj z Jaspers,za njegovo izvedbo načrtujemo tudi financiranje skozi tehnično pomoč OP EKP.	30-06-2015	Ministrstvo za okolje in prostor

6.2.2. Seznam ukrepov, ki jih je treba sprejeti za predhodne pogojenosti, povezane s prednostnimi nalogami

Veljavna predhodna pogojenost na nacionalni ravni	Neizpolnjena merila	Action to be taken	Deadline	Bodies responsible for fulfillment
P6.1) Infrastruktura omrežja naslednje generacije: obstoj nacionalnih ali regionalnih načrtov za dostopovna omrežja naslednje generacije, v katerih so upoštevani regionalni ukrepi, da bi se dosegli cilji Unije glede visokohitrostnega internetnega dostopa, s poudarkom na področjih, na katerih trg ne zagotavlja dovolj kakovostne odprte infrastrukture po sprejemljivih cenah v skladu s pravili Unije o konkurenci in državni pomoči, ter da bi se zagotovile dostopne storitve za ranljive skupine	P6.1.a) Oblikovan je nacionalni ali regionalni načrt za omrežja naslednje generacije, ki zajema: načrt za naložbe v infrastrukturo na podlagi ekonomske analize, ki upošteva obstoječe zasebne in javne infrastrukture in načrtovane naložbe;	Ocena trenutne situacije na področju omrežij naslednje generacije - maj 2014. Priprava osnutka načrta za omrežja naslednje generacije v Sloveniji v skladu s cilji Evropske digitalne agende - maj 2014. Javno posvetovanje z vsemi zainteresiranimi stranmi - od 29. 8. 2014 do 3. 10. 2014 Redakcija nacionalnega načrta za omrežja naslednje generacije v Sloveniji. - od 3. 10. 2014 do 31. 10. 2014 Objava osnutka nacionalnega načrta in javno posvetovanje. – od 15. 12. 2014 do 15. 1. 2015 Postopek odobritve s strani Vlade RS. - 27. 2. 2015	27-02-2015	Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport
	P6.1.b) Oblikovan je nacionalni ali regionalni načrt za omrežja naslednje generacije, ki zajema: modele trajnostnih naložb, s katerimi se krepi konkurenca ter zagotavlja dostop do odprtih, cenovno sprejemljivih in kakovostnih infrastrukture in storitev, ki bodo ustrezne tudi v prihodnosti;	Ocena trenutne situacije na področju omrežij naslednje generacije - maj 2014. Priprava osnutka načrta za omrežja naslednje generacije v Sloveniji v skladu s cilji Evropske digitalne agende - maj 2014. Javno posvetovanje z vsemi zainteresiranimi stranmi - od 29. 8. 2014 do 3. 10. 2014 Redakcija nacionalnega načrta za omrežja naslednje generacije v Sloveniji. - od 3. 10. 2014 do 31. 10. 2014 Objava osnutka nacionalnega načrta in javno posvetovanje. – od 15. 12. 2014 do 15. 1. 2015 Postopek odobritve s strani Vlade RS. - 27. 2. 2015	27-02-2015	Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport
	P6.1.c) Oblikovan je nacionalni ali regionalni načrt za omrežja naslednje generacije, ki zajema: ukrepe za spodbujanje zasebnih naložb.	Ocena trenutne situacije na področju omrežij naslednje generacije - maj 2014. Priprava osnutka načrta za omrežja naslednje generacije v Sloveniji v skladu s	27-02-2015	Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport

		cilji Evropske digitalne agende - maj 2014. Javno posvetovanje z vsemi zainteresiranimi stranmi - od 29. 8. 2014 do 3. 10. 2014 Redakcija nacionalnega načrta za omrežja naslednje generacije v Sloveniji. - od 3. 10. 2014 do 31. 10. 2014 Objava osnutka nacionalnega načrta in javno posvetovanje. – od 15. 12. 2014 do 15. 1. 2015 Postopek odobritve s strani Vlade RS. - 27. 2. 2015		

7. OPIS OKVIRA USPEŠNOSTI

7.1. Kazalniki

Prednostna naloga	Applicable	Kazalnik in merska enota, če je primerno	Cilj za leto 2023 (a)	Dodatna sredstva za prilagoditev (b)	Mejnik za leto 2018 v % (c)	Mejnik v absolutni vrednosti (a-b)*c
P2: Krepitev sposobnosti preživetja kmetij in konkurenčnosti vseh vrst kmetijstva v vseh regijah ter spodbujanje inovativnih kmetijskih tehnologij in trajnostnega upravljanja gozdov		Število kmetijskih gospodarstev s podporo programa za razvoj podeželja za naložbe v prestrukturiranje ali posodabljanje (prednostno področje 2A) + gospodarstva s poslovnim razvojnim načrtom/naložbami za mlade kmete, podprtimi s programom za razvoj podeželja (prednostno področje 2B)	4.991,00			
	X	Skupni javni izdatki P2 (EUR)	223.621.866,81		15%	33.543.280,02
P3: Spodbujanje organiziranja živilske verige, vključno s predelavo in trženjem kmetijskih proizvodov, dobrobit		Število podprtih kmetijskih gospodarstev, ki prejemajo podporo za sodelovanje v shemah kakovosti, na	1.230,00			

živali in obvladovanja tveganj v kmetijstvu		lokalnih trgih / v kratkih dobavnih verigah ter skupinah proizvajalcev (prednostno področje 3A)				
		Število kmetijskih gospodarstev, ki sodelujejo v shemah za obvladovanje tveganja (prednostno področje 3B)				
	X	Skupni javni izdatki P3 (EUR)	101.898.082,70		20%	20.379.616,54
P4: Obnova, ohranjanje in izboljševanje ekosistemov, povezanih s kmetijstvom in gozdarstvom		Kmetijska zemljišča, za katera so bile sklenjene pogodbe o upravljanju za podpiranje biotske raznovrstnosti (ha) (prednostno področje 4A) + za izboljšanje upravljanja voda (ha) (prednostno področje 4B) + za izboljšanje upravljanja tal in/ali preprečevanje erozije tal (ha) (prednostno področje 4C)	481.000,00			
	X	Skupni javni izdatki P4 (EUR)	575.211.499,00		40%	230.084.599,60

P6: Spodbujanje socialne vključenosti, zmanjševanja revščine in gospodarskega razvoja podeželskih območij		Število podprtih operacij za izboljšanje osnovnih storitev in infrastrukture na podeželskih območjih (prednostni področji 6B in 6C)	10,00			
	X	Skupni javni izdatki P6 (EUR)	167.991.551,25		15%	25.198.732,69
	X	Prebivalstvo, vključeno v lokalne akcijske skupine (prednostno področje 6B)	1.350.000,00		100%	1.350.000,00

7.1.1. P2: Krepitev sposobnosti preživetja kmetij in konkurenčnosti vseh vrst kmetijstva v vseh regijah ter spodbujanje inovativnih kmetijskih tehnologij in trajnostnega upravljanja gozdov

7.1.1.1. Število kmetijskih gospodarstev s podporo programa za razvoj podeželja za naložbe v prestrukturiranje ali posodabljanje (prednostno področje 2A) + gospodarstva s poslovnim razvojnim načrtom/naložbami za mlade kmete, podprtimi s programom za razvoj podeželja (prednostno področje 2B)

Applicable: Ne

Cilj za leto 2023 (a): 4.991,00

Dodatna sredstva za prilagoditev (b):

Mejnik za leto 2018 v % (c):

Mejnik v absolutni vrednosti (a-b)*c: 0,00

Utemeljitev za določanje mejnikov:

7.1.1.2. Skupni javni izdatki P2 (EUR)

Applicable: Da

Cilj za leto 2023 (a): 223.621.866,81

Dodatna sredstva za prilagoditev (b):

Mejnik za leto 2018 v % (c): 15%

Mejnik v absolutni vrednosti (a-b)*c: 33.543.280,02

Utemeljitev za določanje mejnikov:

Ciljna vrednost kazalnika je izračunana na podlagi izkušenj iz PRP 2007-2013. Za ukrepe 111, 112, 121, 122 (namen A) in 125 je v PRP 2007-2013 na razpolago 222 mio EUR, kar predstavlja 19 % razpoložljivih javnih sredstev celotnega programa. V PN2 so programirani pod/ukrepi M01.1, M01.2, M04.1, M04.3, M06.1, M16.1, M16.2 in M16.5 ter je na voljo 223,6 mio EUR, kar predstavlja 20 % razpoložljivih javnih sredstev celotnega PRP 2014-2020.

Vrednost mejnika za leto 2018, na podlagi izkušenj iz PRP 2007-2013, ocenjujemo na 15 %. V okviru PRP 2007-2013 je bilo do konca leta 2010 izplačanih 31 % zaključenih operacij od skupne ciljne vrednosti za ukrepe 111, 112, 121, 122 (namen A) in 125 PRP 2007-2013. V PRP 2014-2020 so v okviru podukrepa M04.1 upravičene le naložbe v specialno mehanizacijo, kar bo pomenilo tudi zmanjšanje deleža že zaključenih naložb do 2018. Na podlagi izkušenj ob zaključevanju PRP 2007-2013 opažamo nesorazmerno velik delež odobrenih, vendar ne zaključenih operacij. Hkrati se bo v okviru podukrepa M06.1 drugi obrok dodeljenih sredstev izplačal šele po pravilni izvedbi aktivnosti iz poslovnega načrta, kar pomeni, da leta 2018 še ne bo zaključenih projektov. Pri naložbah v namakalne sisteme je potrebna zahtevna in dolgotrajna priprava vlog, kar pomeni, da zaradi zamika pri izvajanju programa ne gre pričakovati velikega črpanja iz tega naslova na podukrepu M04.3.

Vrednosti za mejnike za leto 2018 smo primerjali z vrednostmi PRP 2007-2013 na dan 31.12.2010 na ravni že zaključenih projektov, ker menimo, da je to najbolj ustrezno obdobje za primerjavo. Uporabili smo stanje za leto 2010 in ne za leto 2011, tudi iz razloga, ker bomo z izvajanjem PRP 2014-2020 začeli z zamikom glede na PRP 2007-2013.

7.1.2. P3: Spodbujanje organiziranja živilske verige, vključno s predelavo in trženjem kmetijskih proizvodov, dobrobit živali in obvladovanja tveganj v kmetijstvu

7.1.2.1. Število podprtih kmetijskih gospodarstev, ki prejemajo podporo za sodelovanje v shemah kakovosti, na lokalnih trgih / v kratkih dobavnih verigah ter skupinah proizvajalcev (prednostno področje 3A)

Applicable: Ne

Cilj za leto 2023 (a): 1.230,00

Dodatna sredstva za prilagoditev (b):

Mejnik za leto 2018 v % (c):

Mejnik v absolutni vrednosti (a-b)*c: 0,00

Utemeljitev za določanje mejnikov:

7.1.2.2. Število kmetijskih gospodarstev, ki sodelujejo v shemah za obvladovanje tveganja (prednostno področje 3B)

Applicable: Ne

Cilj za leto 2023 (a): 0,00

Dodatna sredstva za prilagoditev (b):

Mejnik za leto 2018 v % (c):

Mejnik v absolutni vrednosti (a-b)*c: 0,00

Utemeljitev za določanje mejnikov:

7.1.2.3. Skupni javni izdatki P3 (EUR)

Applicable: Da

Cilj za leto 2023 (a): 101.898.082,70

Dodatna sredstva za prilagoditev (b):

Mejnik za leto 2018 v % (c): 20%

Mejnik v absolutni vrednosti (a-b)*c: 20.379.616,54

Utemeljitev za določanje mejnikov:

Ciljna vrednost kazalnika "Skupni javni izdatki PN3" je izračunana na podlagi izkušenj iz PRP 2007-2013. Za ukrepe 123, 132, 133 in 142 PRP 2007-2013 je na razpolago 113,5 mio EUR, kar predstavlja 9 % razpoložljivih javnih sredstev celotnega programa. V PN3 so programirani pod/ukrepi M01.1, M02.1, M03.1, M03.2, M04.2, M09, M14, M16.1, M16.2 in M16.4 ter je na voljo 101,9 mio EUR, kar predstavlja 9 % razpoložljivih javnih sredstev celotnega PRP 2014-2020.

Vrednost mejnika za leto 2018 na podlagi izkušenj iz PRP 2007-2013 ocenjujemo na 20 %. V okviru PRP

2007-2013 je bilo do konca leta 2010 podprtih 19 % zaključenih operacij od skupne ciljne vrednosti za ukrepe 123, 132, 133 in 142 PRP 2007-2013. Največ razpoložljivih finančnih sredstev v okviru PN3 ima podukrep M04.2, kjer gre za tip naložb, ki se izvajajo v daljšem časovnem obdobju.

7.1.3. P4: Obnova, ohranjanje in izboljševanje ekosistemov, povezanih s kmetijstvom in gozdarstvom

7.1.3.1. Kmetijska zemljišča, za katera so bile sklenjene pogodbe o upravljanju za podpiranje biotske raznovrstnosti (ha) (prednostno področje 4A) + za izboljšanje upravljanja voda (ha) (prednostno področje 4B) + za izboljšanje upravljanja tal in/ali preprečevanje erozije tal (ha) (prednostno področje 4C)

Applicable: Ne

Cilj za leto 2023 (a): 481.000,00

Dodatna sredstva za prilagoditev (b):

Mejnik za leto 2018 v % (c):

Mejnik v absolutni vrednosti (a-b)*c: 0,00

Utemeljitev za določanje mejnikov:

7.1.3.2. Skupni javni izdatki P4 (EUR)

Applicable: Da

Cilj za leto 2023 (a): 575.211.499,00

Dodatna sredstva za prilagoditev (b):

Mejnik za leto 2018 v % (c): 40%

Mejnik v absolutni vrednosti (a-b)*c: 230.084.599,60

Utemeljitev za določanje mejnikov:

Ciljna vrednost kazalnika "Skupni javni izdatki PN4" je bila izračunana na podlagi izkušenj iz PRP 2007-2013. Za ukrepe 211, 212 in 214 PRP 2007-2013 je bilo na razpolago 583,4 mio EUR, kar predstavlja 49 % razpoložljivih javnih sredstev celotnega programa. V PN4 so programirani podukrepi M01.1, M02.1, M08.4, M10.1, M11.1, M11.2, M13.1, M13.2, M13.3, M16.1, M16.2 in M16.5. Na voljo je 575,2 mio EUR, kar predstavlja 52 % razpoložljivih javnih sredstev celotnega PRP 2014-2020.

V okviru PRP 2007-2013 je bilo do konca leta 2010 izplačanih 48 % razpoložljivih sredstev od skupne ciljne vrednosti za ukrepe 211, 212 in 214 PRP 2007-2013. Ker bodo predvidoma prva izplačila obveznosti v okviru PRP 2014-2020 potekala z letom 2015, ocenjujemo vrednost mejnika za leto 2018 na 40 %.

7.1.4. P6: Spodbujanje socialne vključenosti, zmanjševanja revščine in gospodarskega razvoja podeželskih območij

7.1.4.1. Število podprtih operacij za izboljšanje osnovnih storitev in infrastrukture na podeželskih območjih (prednostni področji 6B in 6C)

Applicable: Ne

Cilj za leto 2023 (a): 10,00

Dodatna sredstva za prilagoditev (b):

Mejnik za leto 2018 v % (c):

Mejnik v absolutni vrednosti (a-b)*c: 0,00

Utemeljitev za določanje mejnikov:

7.1.4.2. Skupni javni izdatki P6 (EUR)

Applicable: Da

Cilj za leto 2023 (a): 167.991.551,25

Dodatna sredstva za prilagoditev (b):

Mejnik za leto 2018 v % (c): 15%

Mejnik v absolutni vrednosti (a-b)*c: 25.198.732,69

Utemeljitev za določanje mejnikov:

Ciljna vrednost kazalnika "Skupni javni izdatki PN6" je izračunana na podlagi izkušenj iz PRP 2007-2013. Za ukrepe 122 (namen B: naložbe v nakup nove mehanizacije in nove opreme za sečnjo in spravilo lesa), 311, 312, 321 in LEADER PRP 2007-2013 je na razpolago 133,5 mio EUR, kar predstavlja 11 % razpoložljivih javnih sredstev celotnega programa. V PN6 so programirani (pod)ukrepi M06.4, M08.6, M16.1, M16.2, M16.9, M19 in M07.3. Na voljo je 168 mio EUR, kar predstavlja 15 % razpoložljivih javnih sredstev celotnega PRP 2014-2020. Povečanje gre na račun povečanja razpoložljivih javnih sredstev v okviru podukrepov M07.3 in M19, kjer je upoštevan minimalni delež v višini 5 % od skupne višine razpoložljivih sredstev celotnega PRP 2014-2020 (v PRP 2007-2013 je bil 3 %).

Vrednost mejnika za leto 2018 na podlagi izkušenj iz PRP 2007-2013 ocenjujemo na 15 %. Z izjemo podukrepa M08.6 obstaja tveganje, da bo zaradi dolgotrajne izvedbe naložb prihajalo do razmeroma poznih izplačil finančnih sredstev (predvsem pri podukrepih M06.4 in M07.3). Pri podukrepu M06.4 dodatno oviro pri hitrejšem izvajanju naložb lahko predstavlja tudi spremenjena oblika financiranja projektov, ki v finančno konstrukcijo vključuje tudi povratna sredstva. Ta lahko pomembno vplivajo na interes za izvajanje naložb. Pri ukrepih M19 je težko oceniti kako bo na odobritev in izvajanje projektov vplival prenos pristojnosti, obdelave zahtevkov in kontrole izvajanja na AKTRP. V okviru PRP 2007-2013 je bilo do konca leta 2010 v okviru že zaključenih operacij izplačanih 31 % razpoložljivih sredstev od skupne ciljne vrednosti za ukrepe 122 (namen B), 311, 312, 321 in LEADER PRP 2007-2013.

7.1.4.3. Prebivalstvo, vključeno v lokalne akcijske skupine (prednostno področje 6B)

Applicable: Da

Cilj za leto 2023 (a): 1.350.000,00

Dodatna sredstva za prilagoditev (b):

Mejnik za leto 2018 v % (c): 100%

Mejnik v absolutni vrednosti (a-b)*c: 1.350.000,00

Utemeljitev za določanje mejnikov:

Ciljna vrednost kazalnika "Število prebivalcev v območjih LAS" je bila izračunana na podlagi upoštevanja podatka o številu prebivalcev v naseljih z manj kot 10.000 prebivalci. Število prebivalcev v naseljih z manj kot 10.000 prebivalci je 1.422.012. Pričakuje se, da bo v LAS vključenih dobrih 95 % prebivalcev upravičenih območij (1.350.000). Število prebivalcev v območjih LAS je bilo v programskem obdobju 2007-2013 1.269.308. Vrednost mejnika za leto 2018 na podlagi izkušenj iz PRP 2007-2013 ocenjujemo na 100 %, saj bo izbor LAS opravljen v začetku programskega obdobja.

7.2. Alternativni kazalniki

Prednostna naloga	Applicable	Kazalnik in merska enota, če je primerno	Cilj za leto 2023 (a)	Dodatna sredstva za prilagoditev (b)	Mejnik za leto 2018 v % (c)	Mejnik v absolutni vrednosti (a-b)*c
P2: Krepitev sposobnosti preživetja kmetij in konkurenčnosti vseh vrst kmetijstva v vseh regijah ter spodbujanje inovativnih kmetijskih tehnologij in trajnostnega upravljanja gozdov	X	Število kmetijskih gospodarstev s podporo programa za razvoj podeželja za naložbe v prestrukturiranje ali posodabljanje (2A)	2.491,00		20%	498,20
P3: Spodbujanje organiziranja živilske verige, vključno s predelavo in trženjem kmetijskih proizvodov, dobrobit živali in obvladovanja tveganj v kmetijstvu	X	Število podprtih operacij v predelavo in trženje in/ali razvoj kmetijskih proizvodov (3A)	330,00		20%	66,00
P4: Obnova, ohranjanje in izboljševanje ekosistemov, povezanih s kmetijstvom in gozdarstvom	X	Kmetijske površine podprte v okviru ukrepa M11 (ha) (4ABC)	55.000,00		75%	41.250,00
	X	Kmetijske površine podprte v okviru ukrepa M13 (ha) (4ABC)	329.800,00		100%	329.800,00
P6: Spodbujanje socialne vključenosti,	X	Število podprtih operacij v okviru naložb v	228,00		35%	79,80

zmanjševanja revščine in gospodarskega razvoja podeželskih območij		gozdarske tehnologijo ter predelavo, mobilizacijo in trženje gozdnih proizvodov (6A)				

7.2.1. P2: Krepitev sposobnosti preživetja kmetij in konkurenčnosti vseh vrst kmetijstva v vseh regijah ter spodbujanje inovativnih kmetijskih tehnologij in trajnostnega upravljanja gozdov

7.2.1.1. Število kmetijskih gospodarstev s podporo programa za razvoj podeželja za naložbe v prestrukturiranje ali posodabljanje (2A)

Applicable: Da

Cilj za leto 2023 (a): 2.491,00

Dodatna sredstva za prilagoditev (b):

Mejnik za leto 2018 v % (c): 20%

Mejnik v absolutni vrednosti (a-b)*c: 498,20

Utemeljitev za določanje mejnikov:

Kazalnik "Število kmetijskih gospodarstev s podporo programa za razvoj podeželja za naložbe v prestrukturiranje ali posodabljanje (2A) je na novo dodan kazalnik učinka O.4 "Število podprtih gospodarstev/upravičencev". Podukrep M04.1 je programiran v okviru prednostnega področja 2A in pomeni glavnino razpoložljivih javnih sredstev (118,6 mio EUR) v okviru PN2, kar predstavlja 53 %.

Ciljna vrednost kazalnika "Število podprtih kmetijskih gospodarstev z naložbami v prestrukturiranje ali posodobitev (2A)" je bila izračunana na podlagi ocenjene vrednosti povprečne višine dodeljenih sredstev na operacijo. Povprečna višina odobrenih sredstev na operacijo je bila določena na nivoju vrste posameznih naložb v okviru PRP 2007-2013.

Vrednost mejnika za leto 2018 na podlagi izkušenj iz PRP 2007-2013 ocenjujemo na 20 %. V okviru PRP 2007-2013 je bilo do konca leta 2010 podprtih 32 % kmetijskih gospodarstev od ciljne vrednosti ukrepa 121. V okviru ukrepa 121 je bilo do konca leta 2010 od vseh odobrenih stroškov kar 46 % stroškov za podpore v mehanizacijo. Po novem bodo v PRP 2014-2020 v okviru podukrepa M04.1 upravičene le naložbe v specialno mehanizacijo. Glede na to, da gre pri tej vrsti naložbe za enkraten nakup, je tudi naložba zaključena v krajšem času (v primerjavi z novogradnjami). Predvideno zmanjšanje števila podpor za namen mehanizacije bo pomenilo tudi zmanjšanje deleža že zaključenih naložb do leta 2018. Na podlagi izkušenj ob zaključevanju PRP 2007-2013 opažamo nesorazmerno velik delež odobrenih, vendar ne zaključenih operacij.

7.2.2. P3: Spodbujanje organiziranja živilske verige, vključno s predelavo in trženjem kmetijskih proizvodov, dobrobit živali in obvladovanja tveganj v kmetijstvu

7.2.2.1. Število podprtih operacij v predelavo in trženje in/ali razvoj kmetijskih proizvodov (3A)

Applicable: Da

Cilj za leto 2023 (a): 330,00

Dodatna sredstva za prilagoditev (b):

Mejnik za leto 2018 v % (c): 20%

Mejnik v absolutni vrednosti (a-b)*c: 66,00

Utemeljitev za določanje mejnikov:

Kazalnik "Število podprtih operacij v predelavo in trženje in/ali razvoj kmetijskih proizvodov (3A)" je na novo dodan kazalnik učinka O.3 "Število podprtih operacij". Podukrep M04.2 je programiran v okviru prednostnega področja 3A in pomeni glavnino razpoložljivih javnih sredstev (76,4 mio EUR) v okviru PN3, kar predstavlja 75 %.

Ciljna vrednost kazalnika "Število podprtih operacij v predelavo in trženje in/ali razvoj kmetijskih proizvodov (3A)" je bila izračunana na podlagi ocenjene vrednosti višine dodeljenih sredstev na vlogo. Pri tem je bil upoštevan maksimalen upravičljiv znesek podpore zmanjšan za korekcijski faktor.

Vrednost mejnika za leto 2018 na podlagi izkušenj iz PRP 2007-2013 ocenjujemo na 20 %. V okviru PRP 2007-2013 je bilo do konca leta 2010 zaključenih 27% operacij od ciljne vrednosti na ukrepu 123. Na podlagi izkušenj ob zaključevanju PRP 2007-2013 opažamo nesorazmerno velik delež odobrenih, vendar ne zaključenih operacij.

7.2.3. P4: Obnova, ohranjanje in izboljševanje ekosistemov, povezanih s kmetijstvom in gozdarstvom

7.2.3.1. Kmetijske površine podprte v okviru ukrepa M11 (ha) (4ABC)

Applicable: Da

Cilj za leto 2023 (a): 55.000,00

Dodatna sredstva za prilagoditev (b):

Mejnik za leto 2018 v % (c): 75%

Mejnik v absolutni vrednosti (a-b)*c: 41.250,00

Utemeljitev za določanje mejnikov:

Kazalnik "Kmetijske površine podprte v okviru ukrepa M11 (ha) (4ABC)" je na novo dodan kazalnik učinka O.5 "Skupna površina (ha)". Ukrep M11 je programiran v okviru PN4, za katerega je predvidenih 60,2 mio EUR razpoložljivih javnih sredstev, kar predstavlja 10,5 % razpoložljivih javnih sredstev celotne PN4. Skupaj s kazalnikom " Kmetijske površine podprte v okviru ukrepa M13 (ha) (4ABC)" pomeni 326,1 mio EUR, kar predstavlja 56,7 % razpoložljivih javnih sredstev celotne PN4.

Ciljna vrednost kazalnika "Kmetijske površine podprte v okviru ukrepa M11 (ha) (4ABC)" je bila izračunana na podlagi izkušenj izvajanja podukrepov ekološko kmetovanje in preusmeritev v ekološko kmetovanje ukrepa 214 v PRP 2007-2013. V okviru izvajanja podukrepov ekološko kmetovanje in preusmeritev v ekološko kmetovanje ukrepa 214 je bilo do konca leta 2013 podprtih 36.130 ha zemljišč in izplačanih 38,8 mio EUR.

Do konca leta 2010 smo v okviru podukrepa ekološko kmetovanje podprli 26.361 ha zemljišč.

V letu 2013 je bil skupni obseg površin pod ekološkim kmetovanjem na nacionalni ravni 38.664 ha površin (preusmerjanje: 8.624 ha, izvajanje: 30.041 ha). Skladno s trendom rasti površin pod ekološkim kmetovanjem za obdobje 2008-2013 (+29,6 %) je programski cilj, da bo do konca leta 2023 v ekološko kmetovanje vključenih okoli 55.000 ha površin (preusmerjanje: 15.000 ha, izvajanje: 40.000 ha).

Vrednost mejnika za leto 2018 na podlagi izkušenj iz PRP 2007-2013 ocenjujemo na 75 %.

7.2.3.2. Kmetijske površine podprte v okviru ukrepa M13 (ha) (4ABC)

Applicable: Da

Cilj za leto 2023 (a): 329.800,00

Dodatna sredstva za prilagoditev (b):

Mejnik za leto 2018 v % (c): 100%

Mejnik v absolutni vrednosti (a-b)*c: 329.800,00

Utemeljitev za določanje mejnikov:

Kazalnik "Kmetijske površine podprte v okviru ukrepa M13 (ha) (4ABC)" je na novo dodan kazalnik učinka O.5 "Skupna površina (ha)". Ukrep M13 je programiran v okviru PN4, za katerega je predvidenih 265,9 mio EUR razpoložljivih javnih sredstev, kar predstavlja 46 % razpoložljivih javnih sredstev celotne PN4. Skupaj s kazalnikom "Kmetijske površine podprte v okviru ukrepa M11 (ha) (4ABC)" pomenijo 326,1mio EUR, kar predstavlja 56,7 % razpoložljivih javnih sredstev celotne PN4.

Ciljna vrednost kazalnika "Kmetijske površine podprte v okviru ukrepaM13 (ha) (4ABC)" je bila izračunana na podlagi izkušenj izvajanja ukrepov 211 in 212 v PRP 2007-2013. V okviru ukrepa 211 in 212 je bilo v letu 2013 podprtih 330.000 ha zemljišč.

Vrednost mejnika za leto 2018 na podlagi izkušenj iz PRP 2007-2013 ocenjujemo na 100 %.

7.2.4. P6: Spodbujanje socialne vključenosti, zmanjševanja revščine in gospodarskega razvoja podeželskih območij

7.2.4.1. Število podprtih operacij v okviru naložb v gozdarske tehnologijo ter predelavo, mobilizacijo in trženje gozdnih proizvodov (6A)

Applicable: Da

Cilj za leto 2023 (a): 228,00

Dodatna sredstva za prilagoditev (b):

Mejnik za leto 2018 v % (c): 35%

Mejnik v absolutni vrednosti (a-b)*c: 79,80

Utemeljitev za določanje mejnikov:

Kazalnik je na novo dodan kazalnik učinka O.3 "Število podprtih operacij". Podukrep M08.6 je programiran v okviru prednostnega področja 6A, za katerega je predvidenih 39 mio EUR razpoložljivih javnih sredstev, kar predstavlja 23 % razpoložljivih javnih sredstev celotne PN6. Skupaj s kazalnikom "Število prebivalcev v območjih LAS" pomeni 91,4 mio EUR, kar predstavlja 54 % razpoložljivih javnih sredstev celotne PN6.

Ciljna vrednost kazalnika je bila izračunana na podlagi izkušenj izvajanja ukrepa 122 v PRP 2007-2013. Podukrep je razdeljen na dva dela:

1. Mehanizacija in oprema

V PRP 2007-2013 je bila povprečna višina odobrenih sredstev na vlogo 34.634 EUR. Izračun temelji na podlagi razmerja med celotno vrednostjo razpoložljivih sredstev PRP 2014-2020 (11.026.666,67 EUR) in povprečno višino odobrenih sredstev na vlogo skupaj z upoštevanjem faktorja stabilnosti (skupaj 220 projektov).

2. Neindustrijska predelava lesa

Izhajali smo iz Akcijskega načrta Les je lep. V Sloveniji potrebujemo tri sodobne predelovalne obrate za neindustrijsko predelavo lesa iglavcev in pet za listavce (skupaj 8 projektov).

Vrednost mejnika za leto 2018 ocenjujemo na 35 %. V okviru PRP 2007-2013 je bilo do konca leta 2010 zaključenih 53 % operacij od ciljne vrednosti na ukrepu 122. Predvidevamo, da bo vrednost v PRP 2014-2020 manjša kot v PRP 2007-2013. Ukrep se je v programskem obdobju izvajal prvič in je bil s strani upravičencev izkazan velik interes. Ocenjujemo, da bodo potrebe po tovrstnih naložbah v novem programskem obdobju zato manjše.

7.3. Rezerva

Prednostna naloga	Skupni načrtovani prispevek Unije (EUR)	Skupni načrtovani prispevek Unije (EUR), od katerega se izračuna rezerva za uspešnost	Rezerva za uspešnost (EUR)	Najmanjša rezerva za uspešnost (najmanj 5 %)	Največja rezerva za uspešnost (največ 7 %)	Stopnja rezerve za uspešnost
P2: Krepitev sposobnosti preživetja kmetij in konkurenčnosti vseh vrst kmetijstva v vseh regijah ter spodbujanje inovativnih kmetijskih tehnologij in trajnostnega upravljanja gozdov	171.312.265,73	177.436.236,88	8.871.811,84	8.871.811,84	12.420.536,58	5%
P3: Spodbujanje organiziranja živilske verige, vključno s predelavo in trženjem kmetijskih proizvodov, dobrobit živali in obvladovanja tveganj v kmetijstvu	76.777.466,27	79.522.062,44	3.976.103,12	3.976.103,12	5.566.544,37	5%
P4: Obnova, ohranjanje in izboljševanje ekosistemov, povezanih s kmetijstvom in gozdarstvom	432.135.580,00	447.583.311,15	30.757.663,59	22.379.165,56	31.330.831,78	6.87%
P6: Spodbujanje socialne vključenosti, zmanjševanja revščine in gospodarskega razvoja podeželskih območij	128.707.241,00	133.308.192,53	6.665.409,63	6.665.409,63	9.331.573,48	5%

8. OPIS IZBRANIH UKREPOV

8.1. Opis splošnih pogojev, ki se uporabljajo za več kot en ukrep, vključno z, če je to primerno, opredelitvijo podeželskega območja, izhodiščnimi vrednostmi, navzkrižno skladnostjo, predvideno uporabo finančnih instrumentov, predvideno uporabo predplačil in skupnimi določbami za naložbe, vključno z določbami členov 45 in 46 Uredbe (EU) št. 1305/2013

Posebna opredelitev podeželskega območja

Posebna opredelitev podeželskega območja se uporablja za ukrep M19, za ukrep M07 ter podukrep M06.4 ukrepa M06. V primeru ukrepa M19 se kot podeželsko območje štejejo vsa naselja z manj kot 10.000 prebivalci. V primeru ukrepa M07 ter podukrepa M06.4 pa se kot podeželsko območje štejejo vsa naselja z manj kot 5.000 prebivalci.

Upravičenci

Podpora za naložbe se ne dodeli upravičencem, ki so v težavah v smislu smernic Skupnosti o državni pomoči v kmetijskem in gozdarskem sektorju 2014–2020 in smernic Skupnosti o državni pomoči za reševanje in prestrukturiranje podjetij v težavah (UL C 244, 1. 10. 2004).

Upravičenost

Operacije so upravičene do podpore v skladu z opredelitvijo obdobja upravičenosti znotraj opisa posameznega ukrepa, podukrepa ali operacije. Izdatki so upravičeni do prispevka iz sklada EKSRP, če je plačilna agencija zadevno pomoč dejansko plačala med 1. januarjem 2014 in 31. decembrom 2023.

Kadar ni drugače določeno, so upravičeni le izdatki, ki so nastali po odobritvi operacije.

Pri opredelitvi višine upravičenih stroškov bodo upoštevane zgornje višine posameznih upravičenih stroškov, ki bodo določene v Katalogu najvišjih priznanih vrednosti stroškov. Ne glede na to pa bo moral upravičenec k vlogi priložiti eno ponudbo. V primeru vrednosti, ki ne bodo določene v Katalogu najvišjih priznanih vrednosti stroškov pa bo moral upravičenec priložiti tri ponudbe.

Plačila upravičencev se dokažejo z računi in potrdili o plačilu. Če to ni mogoče, se plačila dokažejo z dokumenti enake dokazne vrednosti, razen za vrste podpore v skladu s točkami (b), (c) in (d) prvega odstavka 67. člena Uredbe 1303/2013/EU.

Upravičenost stroškov za naložbe

V skladu s 1. točko 45. člena Uredbe 1305/2013/EU so naložbene operacije upravičene do podpore, če je v skladu s predpisi, ki veljajo za takšne naložbe, predhodno ocenjen pričakovani okoljski učinek, kadar je verjetno, da bo naložba imela negativne vplive na okolje.

V skladu z 2. točko 45. člena Uredbe 1305/2013/EU so izdatki za naložbe, upravičeni do podpore, omejeni na:

- gradnjo, pridobitev, vključno z zakupom, ali izboljšanje nepremičnin;
- nakup ali zakup nove mehanizacije in opreme do tržne vrednosti blaga;
- splošne stroške v zvezi z izdatki iz prve in druge alineje, kot so plačila za storitve arhitektov, inženirjev in svetovalcev, plačila za storitve svetovanja v zvezi z okoljsko in ekonomsko trajnostjo, vključno s stroški za študije izvedljivosti. Študije izvedljivosti ostanejo upravičen izdatek tudi takrat,

ko glede na njihove rezultate niso nastali nobeni izdatki v okviru prve in druge alineje;

- naslednje naložbe v neopredmetena sredstva: pridobitev ali razvoj računalniške programske opreme ter pridobitev patentov, licenc, avtorskih pravic in blagovnih znamk;
- stroške priprave načrtov za upravljanje gozdov in drugih enakovrednih načrtov;
- v primeru kmetijskih naložb nakup pravic kmetijske proizvodnje, plačilnih pravic, živali in enoletnih rastlin ter njihovo sajenje nista upravičena do podpor za naložbe. Vendar so lahko v primeru obnove potenciala kmetijske proizvodnje, prizadetega zaradi naravnih nesreč ali katastrofičnih dogodkov, v skladu s 1.b točko 18. člena Uredbe 1305/2013/EU izdatki za nakup živali upravičeni izdatki.

V skladu s 13. členom Uredbe 807/2014/EU se za namene 45. člena Uredbe 1305/2013/EU upošteva:

- pri zakupu se drugi stroški, povezani z zakupno pogodbo, kot so marža najemodajalca, stroški refinanciranja obresti, režijski stroški in zavarovalne takse, ne štejejo za upravičene izdatke;
- nakup rabljene opreme ni upravičen strošek;
- zahteva se skladnost z minimalnimi standardi za energetsko učinkovitost za podprte naložbe v infrastrukturo za obnovljive vire energije, ki porabljajo ali ustvarjajo energijo v skladu z nacionalnimi predpisi;
- naložbe v obrate, katerih osnovni cilj je proizvajanje električne energije iz biomase, niso upravičene do podpore, razen če se pri tem ne porabi najmanjši delež toplotne energije.

Skladnost z minimalnimi standardi za energetsko učinkovitost

Pri podprtih naložbah, ki porabljajo ali proizvajajo energijo, je potrebno upoštevati minimalne standarde za energetsko učinkovitost, kadar ti standardi obstajajo in so bili določeni na nacionalni ravni. Pri podprtih naložbah, ki porabljajo ali proizvajajo energijo, je potrebno upoštevati minimalne standarde za energetsko učinkovitost, navedene v Energetskem zakonu (Uradni list RS, št. 17/2014) in na njegovi podlagi sprejetih uredb (Uredba o podporah električni energiji, proizvedeni iz obnovljivih virov energije (Uradni list RS, št. 37/09 z vsemi spremembami), Uredba o energetski infrastrukturi (Uradni list RS, št. 62/03 z vsemi spremembami), Uredba o podporah električni energiji, proizvedeni v soproizvodnji toplote in električne energije z visokim izkoristkom (Uradni list RS, št. 37/09 z vsemi spremembami), Uredba o določanju količine električne energije, ki je proizvedena v soproizvodnji toplote in električne energije z visokim izkoristkom ter določanju izkoristka pretvorbe energije biomase (Uradni list RS, št. 37/09 z vsemi spremembami), Uredba o emisiji snovi v zrak iz malih in srednjih kurilnih naprav (Uradni list RS, št. 24/13 z vsemi spremembami) oziroma po uveljavitvi novih podzakonskih predpisov, izdanih na podlagi Energetskega zakona (Uradni list RS, št. 17/2014 z vsemi spremembami), le-te, ter vse ostale uredbe in predpisi, ki določajo minimalne standarde za energetsko učinkovitost.

Najmanjši delež toplotne energije za naložbe v obrate, katerih cilj je proizvodnja električne energije

Kadar gre za naložbe, katerih osnovni cilj je proizvajanje električne energije iz biomase, se mora del soproizvedene toplotne energije porabiti na gospodarstvu. Delež porabljene toplotne energije mora na letni ravni znašati vsaj 60 % celotne proizvedene toplotne energije iz biomase oziroma vsaj 50 % celotne proizvedene toplotne energije iz bioplina.

Mejne vrednosti za največjo količino žita in drugih poljščin, bogatih s škrobom, sladkorja ter oljnic, ki se uporabljajo za proizvajanje bioenergije, vključno z biogorivi

Kadar gre za naložbe v pridobivanje toplotne in/ali električne energije iz biomase, uporaba žit in drugih poljščin, bogatih s škrobom, sladkorjem in oljnic ni dovoljena, razen kadar gre za proizvodnjo bioplina. Upravičenec je upravičen do podpore za naložbe v proizvodnjo bioplina samo, če je v substratu največ 10

prostorninskih odstotkov glavnega pridelka njiv in največ 15 prostorninskih odstotkov krme s travinja ali namensko sejanih dosevkov. To mora biti razvidno iz tehnične dokumentacije k temu projektu. Podpora projektom bioenergije se omeji na bioenergijo, ki izpolnjuje veljavna trajnostna merila iz zakonodaje Unije, vključno v členu 17(2) do (6) Direktive 2009/28/ES Evropskega parlamenta in Sveta. V zvezi s tem se splošno oceno vključi v strateško okoljsko presojo PRP 2014–2020. Trajnostna merila za pogonska biogoriva in druga tekoča biogoriva so opredeljena v Uredbi o podporah električni energiji, proizvedeni iz obnovljivih virov energije (Uradni list RS, št. 37/09 z vsemi spremembami).

Prispevek v naravi

Pri posameznih operacijah so upravičeni tudi prispevki v naravi, če so izpolnjeni pogoji iz 69. člena Uredbe 1303/2013/EU.

Oblike podpore

V skladu s 66. členom Uredbe 1303/2013/EU se podpora dodeli v obliki nepovratnih sredstev in finančnih instrumentov.

Pri vračljivi podpori se podpora, vrnjena organu, ki je zagotovil pomoč, ali drugemu pristojnemu javnemu organu države članice hrani na posebnem računu ali se loči z računovodskimi kodami in se ponovno uporabi za enak namen ali v skladu s cilji programa.

Uporaba finančnih instrumentov

Uporaba finančnih instrumentov iz 37. člena Uredbe 1303/2013/EU je predvidena pri naslednjih podukrepih: M04.2, M06.4 ter M08.6.

Možnost predplačil

V skladu s 4. točko 45. člena Uredbe 1305/2013/EU lahko upravičenci za naložbe, po izdaji odločbe o pravici do sredstev, plačilno agencijo zaprosijo za izplačilo predplačila. Višina zahtevka za izplačilo predplačila lahko predstavlja 30 % vrednosti javne podpore. Predplačila so možna v okviru podukrepa M03.2, ukrepa M04 ter ukrepa M16.

V skladu z 2. točko 42. člena Uredbe 1305/2013/EU se predplačila omogočijo tudi lokalnim akcijskim skupinam.

Predplačila se lahko zagotovijo le ob upoštevanju 63. člena Uredbe 1305/2013/EU.

Izbor operacij za podporo

Do podpore bodo upravičene izbrane operacije, ki bodo popolne, vsebinsko ustrezne in bodo izpolnjevale pogoje za dodelitev sredstev ter presegale vstopno mejo točk, opredeljeno v javnem razpisu.

Pri izbiri operacij se upoštevajo naslednja načela:

- merila za izbor vlog bodo postavljena tako, da bodo zagotavljala izbor najbolj kakovostnih vlog med prispelimi na javni razpis;
- vsakemu merilu za izbor bo dano določeno število točk in vsota vseh točk, danih vsem merilom za izbiro, bo skupno maksimalno število točk, ki jo lahko doseže vloga na javni razpis;
- vsaka prispela vloga bo točkovana in določen bo minimalni prag točk, ki ga mora preseči vloga na

javni razpis.

Merila za izbor bo v skladu s 1. točko 49. člena Uredbe 1305/2013/EU določil Organ upravljanja po posvetu z Odborom za spremljanje. Merila za izbor, ki bodo temeljila na načelih kot jih opredeljuje posamezni ukrep, podukrep ali operacija, bodo podrobno določena v nacionalnem predpisu.

V skladu z 2. točko 49. člena Uredbe 1305/2013/EU uporaba meril za izbor projektov v okviru ukrepov M10, M11, M13 in M14 ni predvidena.

Za namen izvajanja ukrepov M01 in M02 bo organ upravljanja izvedel javna naročila v skladu z zakonodajo, ki ureja javno naročanje in v skladu s tem izbral najustreznejšega izvajalca.

Pridobitev ustreznih dovoljenj in soglasij ter presoja vplivov na okolje v primeru posegov v prostor

Kadar gre za posege v prostor, je potrebno predhodno pridobiti vsa ustrezna soglasja in dovoljenja, zahtevana po predpisih s področja varstva okolja, ohranjanja narave, voda, gozdov in graditve objektov, ohranjanja kulturne dediščine ter ostale relevantne zakonodaje. Pri posegih v prostor je potrebno upoštevati določila Uredbe o posegih v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje (Uradni list RS, št. 51/2014 z vsemi spremembami).

Trajnost operacij

V skladu z 71. členom Uredbe 1303/2013/EU mora:

Upravičenec za operacijo, ki vključuje naložbe v infrastrukturo ali produktivne naložbe, vrne prispevek iz sklada EKSRP, če v petih letih od datuma končnega izplačila upravičencu ali v času, ki je določen v pravilih o državni pomoči, kadar je ustrezno, nastopi karkoli od naslednjega:

- prenehanje ali premestitev proizvodne dejavnosti iz programskega območja;
- sprememba lastništva postavke infrastrukture, ki daje podjetju ali javnemu organu neupravičeno prednost ali
- bistvena sprememba, ki vpliva na značaj, cilje ali pogoje izvajanja, zaradi česar bi se razvrednotili njeni prvotni cilji.

Neupravičeno plačane zneske za operacijo izterja plačilna agencija sorazmerno z obdobjem, v zvezi s katerim ustrezne zahteve niso bile izpolnjene. Sankcije bodo podrobno razdelane v nacionalnem predpisu in bodo skladne s težo kršitve.

Operacije, ki niso naložbe v infrastrukturo ali produktivne naložbe, vrnejo prispevek iz sklada samo, kadar zanje velja obveznost za vzdrževanje naložb v skladu z veljavnimi pravili o državni pomoči in kadar gre za prenehanje ali premestitev proizvodne dejavnosti v obdobju iz navedenih pravil.

Uveljavljenje višje sile

V skladu z 2. točko 2. člena Uredbe 1306/2013/EU so lahko "višja sila" in "izjemne okoliščine" zlasti priznani v naslednjih primerih:

- smrt upravičenca;
- dolgotrajna nezmožnost upravičenca za delo;
- huda naravna nesreča, ki resno prizadene kmetijsko gospodarstvo;
- uničenje objektov za živino na kmetijskem gospodarstvu zaradi nesreče;

- epizootska bolezen ali bolezen rastlin, ki prizadene del ali vso živino oziroma kmetijske rastline upravičenca;
- razlastitev celotnega ali velikega dela kmetijskega gospodarstva, če te razlastitve ni bilo mogoče pričakovati na dan predložitve vloge;
- kužna bolezen, ki prizadene vso živino upravičenca ali njen del;
- izguba ali pogin domačih živali zaradi napada divjih zveri, kljub izvedbi vseh predpisanih ukrepov;
- uničenje trajnih rastlin in pridelka, ki jo povzročijo divje živali;
- napad bolezni oziroma škodljivcev v trajnem nasadu zaradi katerih je potrebno ta trajni nasad uničiti in
- napad bolezni oziroma škodljivcev v čebeljem panju, zaradi katerih je potrebno čebele v tem panju uničiti oziroma nadomestiti z novo čebeljo družino.

Pravila, povezana s plačili na površino in/ali živali, ki se uporabljajo za ukrepe M10, M11, M13 in M14.

Trajanje obveznosti

Upravičenec se z vstopom v ukrepa M10 in M11 obveže, da bo sprejeto obveznost na kmetijskem gospodarstvu izvajal najmanj pet let. Odstopanja od te obveznosti so dovoljena le v naslednjih primerih:

- prevzeta obveznost lahko preneha v skladu s pogoji iz 2. odstavka 47. člena Uredbe 1305/2013/EU;
- v primeru višje sile ali izjemnih okoliščin, kot to določa 2. člen Uredbe 1306/2013/EU.

Po preteku prvotne obveznosti je mogoče letno podaljševanje obveznosti, kot je določeno z 28. in 29. členom Uredbe 1305/2013/EU.

Primeri višje sile ali izjemnih okoliščin

Naslednje primere višje sile ali izjemnih okoliščin se lahko prizna na podlagi ustreznih dokazov, ki temeljijo na analizi vsakega posameznega primera, in ob upoštevanju koncepta višje sile v okviru kmetijske zakonodaje EU, vključno s sodno prakso Evropskega sodišča:

a) smrt upravičenca;

b) dolgotrajna nezmožnost upravičenca za delo;

c) smrt člana kmetije;

d) dolgotrajna nezmožnost člana kmetije za delo;

e) razlastitev velikega dela kmetijskega gospodarstva, če tega ni bilo mogoče pričakovati na dan sprejetja obveznosti;

f) huda naravna nesreča, ki resno prizadene kmetijsko gospodarstvo;

g) uničenje poslopij in kmetijske mehanizacije na kmetijskem gospodarstvu zaradi nesreče;

h) kužna bolezen, ki prizadene vso živino upravičenca ali njen del;

i) izguba ali pogin domačih živali zaradi napada divjih zveri, kljub izvedbi vseh predpisanih ukrepov;

j) pogin domačih živali zaradi nesreče (požar, udar strele, električni udar, padci ipd.);

k) škoda na površinah, ki jo povzročijo divje živali;

l) napad bolezni oziroma škodljivcev v trajnem nasadu zaradi katerih je potrebno ta trajni nasad uničiti;

m) napad bolezni oziroma škodljivcev v čebeljem panju, zaradi katerih je potrebno čebele v tem panju uničiti oziroma nadomestiti z novo čebeljo družino;

n) sprememba obsega kmetijskih zemljišč na kmetijskem gospodarstvu, vrste dejanske rabe ali načina kmetovanja neodvisno od upravičenca.

Za ukrepe M10, M11 in M13 se upoštevajo primeri višje sile ali izjemnih okoliščin iz točk a) do n). Za ukrep M14 se upoštevajo samo primeri višje sile ali izjemnih okoliščin iz točk a), b), e), f), g), h) in j).

Podrobnejša določila v zvezi z višjo silo se opredelijo v nacionalnih predpisih ob upoštevanju določb iz 4. člena Uredbe 640/2014/EU.

Primeri, v katerih se ne zahteva vračilo

V skladu s 15. členom Uredbe 807/2014/EU se lahko za ukrepa M10 in M11, če se površina kmetijskih zemljišč na kmetijskem gospodarstvu poveča v času trajanja obveznosti za ukrep, v to obveznost vključijo tudi te dodatne površine za preostanek obdobja obstoječe obveznosti, ali pa se obstoječa obveznost lahko nadomesti z novo obveznostjo. V primeru povečanja obstoječe obveznosti je potrebno zagotoviti, da to povečanje površin prispeva k okoljskemu cilju obveznosti, je utemeljeno glede na okoljske vplive, vrsto obveznosti, dolžino preostanka obdobja in obseg dodatnih površin ter ne vpliva na učinkovitost kontrole nad izvajanjem ukrepa.

Pri povečanju obstoječe obveznosti se upošteva prvotno trajanje obveznosti. Če se obstoječa obveznost zaradi povečanja površin nadomesti z novo obveznostjo, njeni pogoji ne smejo biti manj zahtevni od tistih iz prvotne obveznosti. Nova obveznost, ki vključuje dodatne površine, traja najmanj 5 let.

Navzkrižna skladnost

Upravičenci do plačil za ukrepe M10, M11, M13 in M14 morajo izpolnjevati zahteve navzkrižne skladnosti v skladu z Naslovom VI Uredbe 1306/2013/EU.

Revizijska klavzula

Za ukrepe M10, M11 in M13 se v skladu z 48. členom Uredbe 1305/2013/EU uporablja revizijska klavzula, da se zagotovi prilagoditev obveznosti v primeru sprememb ustreznih obveznih standardov, zahtev ali obveznosti iz navedenih členov, ki jih morajo obveznosti iz teh ukrepov presegati. Revizijska klavzula zajema tudi prilagoditve, ki so potrebne za preprečitev dvojnega financiranja praks iz 43. člena Uredbe 1307/2013/EU v primeru spremembe teh praks.

Revizijska klavzula se uporabi tudi v primeru obveznosti iz ukrepa M10 in ukrepa M11, ki se nadaljujejo po preteku programskega obdobja 2014–2020, da se omogoči njihova prilagoditev pravnemu okviru naslednjega programskega obdobja.

8.2. Opis po ukrepih

8.2.1. M01 – Prenos znanja in dejavnosti informiranja (člen 14)

8.2.1.1. Pravna podlaga

Ukrep M01 se izvaja na podlagi 14. člena Uredbe 1305/2013/EU.

8.2.1.2. Splošen opis ukrepa, vključno z njegovo intervencijsko logiko in prispevkom k prednostnim področjem in horizontalnim ciljem

Razvoj in specializacija v kmetijstvu, gozdarstvu in živilsko-predelovalni panogi terjajo ustrezno raven usposobljenosti na tehnološkem, ekonomskem, okoljskem in številnih drugih področjih ter vedno večjo sposobnost pridobivanja in izmenjave znanja ter informacij. Način prenosa znanj in informacij danes ni več zgolj enosmeren, linearen proces, temveč se vedno bolj odvija v tesni interakciji med različnimi akterji, ki tradicionalno ustvarjajo in skrbijo za prenos znanja ter končnimi uporabniki znanja. Trend v prenosu znanj je spodbujanje medsebojnega povezovanja, učenja in ustvarjalnosti med kmeti in drugimi ciljnimi skupinami na podeželju. Zlasti pa je pomembno praktično znanje in prenos dobrih praks. Ena od možnih oblik takšnega prenosa znanj in informacij so demonstracijski projekti in druge podobne oblike prenosa znanja.

Namen ukrepa je povečati raven usposobljenosti ciljnih skupin preko različnih oblik prenosa znanja. Te bodo z večjo usposobljenostjo lahko krepile svojo konkurenčnost, povečale učinkovitost rabe virov, izboljšale okoljsko učinkovitost in prispevale k trajnostnemu razvoju podeželskih območij.

Z namenom zmanjševanja negativnih vplivov kmetijstva na biotsko raznovrstnost in stanje voda bo poseben poudarek na usposabljanjih za kmetijska gospodarstva, ki ležijo na:

- ekološko pomembnih območjih posebnih traviščnih habitatov, traviščnih habitatov metuljev in steljnikov, osrednjih območjih pojavljanja ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov, najbolj ranljivih območij znotraj Nature 2000, ki zajemajo vrstno bogata travišča s slabim stanjem ohranjenosti;
- na prispevnih območjih vodnih teles površinskih voda in vodnih teles podzemnih voda iz Načrta upravljanja voda, na katerih ne bodo doseženi cilji iz Okvirne direktive o vodah.

Prav tako bo zaradi prostorsko največjega deleža območij pod Naturo 2000, ki ga v Sloveniji predstavljajo ta območja v gozdnem prostoru, poudarek na usposabljanju lastnikov gozdov in izvajalcev gozdnih del o pomenu in načinu trajnostnega upravljanja z gozdovi.

Glede na različne potrebe po znanju in heterogenosti ciljnih skupin bo ta ukrep naslavljal tako tiste upravičence, ki vstopajo ali želijo vstopiti v določene druge ukrepe PRP 2014–2020, za kar potrebujejo dodatna, ciljno usmerjena usposabljanja (usposabljanja, ki so obvezna z vidika izvajanja drugih ukrepov in so zahtevana ob vstopu v ukrep ali v času izvajanja obveznosti), kot tudi druge, ki na določenih področjih zaznajo pomanjkanje znanja in ga želijo z udeležbo na usposabljanjih nadgraditi. Potrebe po znanju bodo identificirane po načelu »od spodaj navzgor«. Potrebe bodo strukturirane glede na to, ali so to horizontalne

potrebe, ki niso sektorsko specifične ali pa vertikalne oziroma sektorsko specifične potrebe. Posebna ciljna skupina ukrepa bodo mladi kmetje.

Podpora iz naslova ukrepa M01 je osredotočena na šesto tematsko področje ukrepanja iz PRP 2014–2020, ki se glasi: »Prenos znanja in inovacij, skrb za okolje in podnebne spremembe«, določeno v poglavju 5.1 PRP 2014–2014.

Iz analize potreb izhaja, da je dvig usposobljenosti v kmetijstvu, gozdarstvu in živilsko-predelovalni industriji ena izmed ključnih zaznanih potreb, saj usposabljanja in demonstracijski projekti omogočajo izboljšanje konkurenčnosti in produktivnosti ter hitrejši odziv na zahteve na področju varovanja okolja in podnebja.

Ukrep se bo izvajal z dvema podukrepoma:

- Podpora za dejavnosti poklicnega usposabljanja in pridobivanja spretnosti (podukrep M01.1);
- Podpora za demonstracijske aktivnosti in ukrepe informiranja (podukrep M01.2).

Pri izboru vsebin usposabljanj bodo imeli prednost programi, ki bodo vključevali zlasti izbrane vsebine dobrobiti živali, kmetijsko okoljsko podnebnih vsebin, ekološkega kmetovanja, gozdarstva, digitalnih spretnosti, predelave, trženja, upravljanja ipd. Pri izboru demonstracijskih projektov bodo imeli prednost programi, ki bodo vključevali vsebine, ki bodo prispevale k višji ravni znanja zlasti na tehnološkem, ekonomskem in okoljskem področju.

OU bo pripravil nabor usposabljanj, ki bo predstavljal izhodišče za izvajanje tega ukrepa.

Izbor izvajalcev usposabljanj bo potekal na podlagi predpisov, ki urejajo javno naročanje.

Podpora v okviru tega ukrepa ne vključuje usposabljanj in demonstracijskih projektov, ki so del običajnih izobraževalnih programov ali sistemov na srednješolski ali višjih ravneh.

Udeležba na usposabljanjih in demonstracijskih projektih je za udeležence brezplačna.

Prispevek k prednostnim področjem

Prednostno področje 1A: Spodbujanje inovacij, sodelovanja in razvoja baze znanja na podeželskih območjih

Ukrep bo prispeval k dvigu baze znanj in inovacij na podeželju.

Prednostno področje 1C: Krepitev vseživljenjskega učenja in poklicnega usposabljanja v kmetijskem in gozdarskem sektorju

Ukrep bo prispeval k dvigu usposobljenosti v kmetijstvu, živilstvu in gozdarstvu.

Prednostno področje 2A: Izboljšanje ekonomske uspešnosti vseh kmetij ter zagotavljanju lažjega prestrukturiranja in posodabljanja kmetij z namenom povečanja njihove udeležbe na trgu in tržne usmerjenosti ter kmetijske diverzifikacije

Prenos znanja bo namenjen zlasti vidiku strukturnega prilagajanja, katerega namen je optimalnejša raba proizvodnih dejavnikov za doseganje višje produktivnosti, bolj učinkovite in trajnostne rabe virov, blaženja podnebnih sprememb in prilagajanja nanje, uspešnejšega prilagajanja razmeram na trgu, večje tržne usmerjenosti in specializiranosti ter trajnostnega upravljanja gozda in varnega dela v njem. Usposabljanja

bodo namenjena tudi izboljšanju digitalnih spretnosti in prehodu na nizko ogljično družbo.

Prednostno področje 2B: Zagotavljanje lažjega začetka opravljanja kmetijske dejavnosti ustrezno usposobljenim kmetom, zlasti pa generacijske pomladitve

Pomembna ciljna skupina ukrepa so mladi kmetje. Razvoj in povečanje proizvodne sposobnosti kmetij zahteva vedno bolj specializirana znanja o uvajanju novih tehnologij, upravljanju ter trženju proizvodov in storitev.

Prednostno področje 3A: Boljše vključevanje primarnih proizvajalcev v živilsko verigo preko shem kakovosti, promocije na lokalnih trgih, kratkih dobavnih verig, skupin proizvajalcev in medpanožnih organizacij ter spodbujanja dobrobiti živali

Prenos znanja bo osredotočen na primarne proizvajalce, ki bodo vključeni v ukrep M14. Prav tako bo prenos znanja temeljil na vsebinah, povezanih s kratkimi dobavnimi verigami in lokalnimi trgi ter povezovanjem proizvajalcev in živilsko-predelovalne panoge.

Prednostno področje 4A: Obnova, ohranjanje in povečanje biotske raznovrstnosti, vključno z območji Natura 2000 in območji z naravnimi ali drugimi posebnimi omejitvami ter kmetovanja visoke naravne vrednosti in stanja krajin v Evropi

Usposabljanja bodo osredotočena zlasti na kmete, ki se želijo ali pa so že vključeni v ukrepa M10 in M11. Kmetje se bodo seznanili z namenom in s cilji kmetijsko okoljsko podnebnih plačil in ekološkega kmetovanja ter z obveznostmi, ki jih morajo izpolnjevati ter razlogih zanje. Eden od pomembnih ciljev usposabljanj je tudi znižanje stopnje napake, to je kršitev in sankcij, ki so v programskem obdobju 2007–2013 posledično pripeljale do vračil sredstev.

Poseben poudarek bo namenjen usposabljanjem s področja ohranjanja biotske raznovrstnosti na vrstno bogatih traviščih in gozdnih območjih znotraj območji Nature 2000.

Prednostno področje 4B: Izboljšanje upravljanja voda, vključno z ravnanjem z gnojili in pesticidi

Izvedene aktivnosti bodo prispevale k dvigu usposobljenosti in informiranosti glede vplivov kmetijske in gozdarske dejavnosti na kakovost voda in zemljišč. V okviru tega ukrepa bo poseben poudarek namenjen usposabljanju, ki bo prispevalo k zmanjšanju razpršenega onesnaževanja kmetijskega izvora na območjih iz Načrta upravljanja voda, na katerih zaradi teh vplivov ne bodo doseženi cilji iz Okvirne direktive o vodah.

Prednostno področje 4C: Preprečevanje erozije tal in izboljšanje upravljanja tal

Na usposabljanjih bo dan poudarek predstavitvi tehnologij pridelave, ki prispevajo k trajnostni in racionalni rabi zemljišč ter preprečujejo erozijo in negativne spremembe lastnosti tal. Informacije in znanja pridobljena na usposabljanjih bodo kmetom omogočala, da bodo dosedanji način upravljanja tal še izboljšali. Usposabljanja za lastnike gozdov in izvajalce gozdnih del bodo prispevala h krepitvi zavesti in boljšemu gospodarjenju z gozdovi na hudourniških območjih v gozdnem prostoru in k večanju učinkovitosti biotehničnih ukrepov v zaledjih hudournikov.

Prispevek k horizontalnim ciljem

***Blaženje podnebnih sprememb in prilagajanje nanje*:** Aktivnosti bodo spodbujale prenos znanja in dvig informiranosti o načinih blaženja podnebnih sprememb ter prilagajanju nanje.

***Okolje**:* Usposabljanja, delavnice in druge oblike prenosa znanja bodo prispevali k povečanju zavedanja o

neločljivi povezanosti kmetijstva, gozdarstva in živilsko-predelovalne industrije z ohranjenostjo naravnih virov in biotske raznovrstnosti ter tudi o možnih pozitivnih in negativnih vplivih na okolje. Poseben poudarek bo namenjen področjema biotske raznovrstnosti in kakovosti površinskih in podzemnih voda.

Inovacije: Učinkovitejši prenos znanja in informiranost je ključen predpogoj za krepitev baze znanja in s tem za pospeševanje inovacij na podeželju.

8.2.1.3. Obseg, raven podpore in upravičenci ter, kjer je ustrezno, metodologija za izračun zneska ali stopnje podpore, po potrebi razčlenjene po podukrepu in/ali vrsti operacije. Za vsako vrsto operacije opredelitev upravičenih stroškov, pogojev za upravičenost, veljavnih zneskov in stopenj podpore ter načel glede določanja meril za izbor

8.2.1.3.1. 1. Podpora za dejavnosti poklicnega usposabljanja in pridobivanja spretnosti

Podukrep:

- 1.1 – Podpora za dejavnosti poklicnega usposabljanja in pridobivanja spretnosti

8.2.1.3.1.1. Opis vrste operacije

Namen podukrepa je povečati usposobljenost v kmetijskem, gozdarskem in živilskem sektorju. Podpora je namenjena dejavnostim prenosa znanja, kamor uvrščamo različne oblike usposabljanja.

Usposabljanja se lahko izvedejo v obliki tečajev, delavnic, predavanj itn. Vključujejo lahko teoretični in praktični del. Minimalno trajanje usposabljanj, minimalno število udeležencev in drugi pogoji bodo prilagojeni posameznim vsebinam usposabljanj. Izvajalec usposabljanja mora zagotoviti ustrezno informiranost glede izvedbe usposabljanja in na spletnih straneh pred začetkom usposabljanja objaviti program in terminski načrt usposabljanja.

Udeleženci usposabljanja po uspešno zaključenem usposabljanju lahko prejmejo potrdilo o zaključenem usposabljanju.

8.2.1.3.1.2. Vrsta podpore

Podpora se dodeli v obliki nepovratne finančne pomoči.

8.2.1.3.1.3. Povezave z drugo zakonodajo

- Zakon o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/2008 z vsemi spremembami)
- Zakon o javnem naročanju, ZJN-2 (Ur.l. RS št. 12/13-UPB5 z vsemi spremembami)
- nacionalni predpis, ki ureja izvajanje podukrepa v programskem obdobju 2014–2020 in
- druga EU zakonodaja in nacionalna zakonodaja, ki ureja področje te operacije.

8.2.1.3.1.4. Upravičenci

Upravičenci do podpore so subjekti, ki zagotavljajo usposabljanje ali izvajajo druge dejavnosti prenosa znanja in so ustrezno usposobljeni.

Ciljna skupina so subjekti, dejavni v kmetijskem, živilskem in gozdarskem sektorju.

8.2.1.3.1.5. Upravičeni stroški

Upravičeni stroški so stroški organizacije in izvedbe usposabljanj. Stroški se priznajo v obliki stroškov dela (npr. plače zaposlenih, honorar zunanjih predavateljev, potni stroški ipd.), materiala (gradivo za udeležence ipd.) in storitev (stroški najema prostora, stroški najema strojev, oblikovanje promocijskega gradiva, oglaševanje ipd.), nastali od datuma podpisa pogodbe do vložitve (zadnjega) zahtevka za izplačilo sredstev.

8.2.1.3.1.6. Pogoji za upravičenost

Potencialni upravičenci morajo v ponudbi na javno naročilo in v času izvajanja javnega naročila:

- dokazati in zagotavljati ustrezno izobrazbo, kvalificiranost in/ali referenc osebja, ki izvaja dejavnost prenosa znanja in informiranja;
- redno razpolagati z zadostnim številom osebja, ki zagotavlja storitev prenosa znanja in ki se redno usposablja za izvajanje te dejavnosti;
- pripraviti program usposabljanja.

Kvalificiranost in/ali reference in zadostno število osebja bo opredeljeno od primera do primera glede na vsebino predmeta javnega naročila.

8.2.1.3.1.7. Načela pri določanju meril za izbor

Za namen izvedbe usposabljanj se upravičenci v okviru tega ukrepa izberejo na podlagi izbirnega postopka, ki se vodi skladno z zakonodajo o javnem naročanju ter je odprt za subjekte javnega ali zasebnega prava. Postopek izbire mora biti transparenten, objektiven in mora zagotoviti izločitev ponudnikov, pri katerih obstaja navzkrižje interesov.

8.2.1.3.1.8. (Veljavni) zneski in stopnje podpore

Stopnja javne podpore znaša 100 % upravičenih stroškov.

Pri določitvi stopnje podpore se upošteva pravila državnih pomoči.

8.2.1.3.1.9. Preverljivost in možnost kontrole ukrepov in/ali vrst operacij

8.2.1.3.1.9.1. Tveganja pri izvajanju ukrepov

R4: Javno naročanje

Tveganja pri izvajanju ukrepa so zlasti dolgo obdobje potrebno za izvedbo postopka javnega naročila, pritožbe in revizijski postopki ter morebitni dogovori ponudnikov.

R7: Izbor upravičencev

Tveganja so povezana zlasti z izbiro pogojev in ustreznih kriterijev za izbor izvajalcev.

R8: IT sistemi

Prvo tveganje se navezuje na nepravočasno informatizacijo postopka javnega naročila. Dodatna tveganja lahko predstavljajo zahteve po nadgradnji aplikacijske podpore, kar privede do dodatnih stroškov in zamud pri izvedbi postopka javnega naročila.

R9: Zahtevki za izplačilo

Z izplačili zahtevkov so tveganja povezana predvsem z administrativno kontrolo predmeta javnega naročila. Dodatno se lahko določena tveganja pojavijo v povezavi z neizpolnjevanjem pogodbenih obveznosti katere od pogodbenih strank.

8.2.1.3.1.9.2. Blažilni ukrepi

R4: Javno naročanje

Omilitveni ukrepi so pravočasno začeti postopki javnega naročanja za izbor izvajalcev, vsebinsko in postopkovno dobro pripravljeno javno naročilo in razpisna dokumentacija ter dobra analiza trga pred začetkom javnega naročila.

R7: Izbor upravičencev

Omilitveni ukrepi so ustrezno postavljeni pogoji ter ustrezno izbrani in opredeljeni kriteriji za izbiro izvajalcev.

R8: IT sistemi

Tveganja se lahko zmanjšajo s pripravo ustreznega terminskega plana in natančno specifikacijo potreb v okviru izgradnje informacijskega sistema.

R9: Zahtevki za izplačilo

Tveganja je možno ustrezno omiliti z natančno pripravo projektne naloge javnega naročila, ki jasno opredeljuje predmet javnega naročila. Prav tako s pripravo ustreznih kontrolnih listov, ki omogočajo ustrezno administrativno kontrolo. Tveganja v povezavi z neizpolnjevanjem pogodbenih obveznosti pa se lahko omilijo z natančno opredelitvijo pogodbenih obveznosti, določitvijo učinkovitega postopka reševanja sporov in sistemom sankcioniranja.

8.2.1.3.1.9.3. Splošna ocena ukrepa

Prepoznana možna tveganja je možno minimizirati z upoštevanjem omilitvenih ukrepov. Izvedbo podukrepa je mogoče preveriti in izvesti kontrolo podukrepa.

8.2.1.3.1.10. Metodologija za izračun zneska podpore, če je primerno

Ni relevantno.

8.2.1.3.1.11. Informacije, ki se nanašajo posebej na operacijo

Opredelitev ustreznih zmogljivosti organov, ki izvajajo dejavnosti prenosa znanja za opravljanje svojih nalog v obliki usposobljenosti osebja in rednega usposabljanja

Opis se nahaja na ravni ukrepa.

Opredelitev trajanja in vsebine programov izmenjave za kmetije in gozdove ter obiskov kmetij in gozdov iz člena 3 Delegirane uredbe (EU) št. 807/2014

Ni relevntno.

8.2.1.3.2. 2. Podpora za demonstracijske aktivnosti in ukrepe informiranja

Podukrep:

- 1.2 – Podpora za demonstracijske aktivnosti in ukrepe informiranja

8.2.1.3.2.1. Opis vrste operacije

Do podpore so upravičeni demonstracijski projekti namenjeni praktičnemu prikazu uporabe mehanizacije, postopkov, tehnologij, strojev, praks ipd., tudi tistih, ki prispevajo k ohranjanju in izboljšanju stanja okolja. Aktivnosti se lahko izvajajo na kmetijskih gospodarstvih, sofinanciranih iz ukrepa M16 PRP 2014–2020 iz 35. člena Uredbe 1305/2013/EU, v okviru javne infrastrukture, kot so poskusni centri, kmetijska in gozdna posestva ali v okviru izobraževalnih oziroma znanstveno-raziskovalnih inštitucij.

Vključujejo praktični del usposabljanja. Minimalno trajanje demonstracijskih projektov, minimalno število udeležencev in drugi pogoji bodo prilagojeni posameznim vsebinam demonstracijskih projektov.

Izvajalec demonstracijskega projekta mora zagotoviti ustrezno informiranost glede izvedbe usposabljanja in na spletnih straneh pred začetkom demonstracijskih aktivnosti objaviti program in terminski načrt izvedbe.

Udeleženci usposabljanja po uspešno zaključenem usposabljanju lahko prejmejo potrdilo o zaključenem usposabljanju.

8.2.1.3.2.2. Vrsta podpore

Podpora se dodeli v obliki nepovratne finančne pomoči.

8.2.1.3.2.3. Povezave z drugo zakonodajo

- Zakon o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/2008 z vsemi spremembami)
- Zakon o javnem naročanju, ZJN-2 (Ur.l. RS št. 12/13-UPB5 z vsemi spremembami)
- nacionalni predpis, ki ureja izvajanje podukrepa v programskem obdobju 2014–2020 in
- druga EU zakonodaja in nacionalna zakonodaja, ki ureja področje te operacije.

8.2.1.3.2.4. Upravičenci

Upravičenci do podpore so subjekti, ki izvajajo demonstracijske projekte.

Ciljna skupina so subjekti, dejavni v kmetijskem, živilskem in gozdarskem sektorju

8.2.1.3.2.5. Upravičeni stroški

Upravičeni stroški so stroški organizacije in izvedbe usposabljanj. Stroški se priznajo v obliki stroškov dela

(npr. plače zaposlenih, honorar zunanjih predavateljev, potni stroški ipd.) materiala (gradivo za udeležence ipd.) in storitev (stroški najema prostora, stroški najema strojev, oblikovanje promocijskega gradiva, oglaševanje ipd.), nastali od datuma podpisa pogodbe do vložitve (zadnjega) zahtevka za izplačilo.

8.2.1.3.2.6. Pogoji za upravičenost

Potencialni upravičenci morajo v ponudbi na javno naročilo in v času izvajanja javnega naročila:

- dokazati in zagotavljati ustrezno izobrazbo, kvalificiranost in/ali reference osebja, ki izvaja demonstracijske projekte;
- redno razpolagati z zadostnim število osebja, ki izvaja demonstracijske projekte in ki se redno usposablja za izvajanje te dejavnosti;
- zagotoviti ustrezne pogoje za izvedbo demonstracijskih projektov;
- pripraviti program izvedbe demonstracijskih projektov.

Kvalificiranost in/ali reference in zadostno število osebja se opredeli od primera do primera glede na vsebino predmeta javnega naročila.

8.2.1.3.2.7. Načela pri določanju meril za izbor

Za namen izvedbe demonstracijskih projektov se upravičenci v okviru tega ukrepa izberejo na podlagi izbirnega postopka, ki se vodi skladno z zakonodajo o javnem naročanju ter je odprt za subjekte javnega ali zasebnega prava. Postopek izbire mora biti transparenten, objektiven in mora zagotoviti izločitev ponudnikov, pri katerih obstaja navzkrižje interesov.

8.2.1.3.2.8. (Veljavni) zneski in stopnje podpore

Stopnja podpore znaša 100 % upravičenih stroškov.

Pri določitvi stopnje podpore se upošteva pravila državnih pomoči.

8.2.1.3.2.9. Preverljivost in možnost kontrole ukrepov in/ali vrst operacij

8.2.1.3.2.9.1. Tveganja pri izvajanju ukrepov

R4: Javno naročanje

Tveganja pri izvajanju ukrepa so zlasti dolgo obdobje potrebno za izvedbo postopka javnega naročila, pritožbe in revizijski postopki ter morebitni dogovori ponudnikov.

R7: Izbor upravičencev

Tveganja so povezana zlasti z izbiro pogojev in ustreznih kriterijev za izbor izvajalcev.

R8: IT sistemi

Prvo tveganje se navezuje na nepravočasno informatizacijo postopka javnega naročila. Dodatna tveganja lahko predstavljajo zahteve po nadgradnji aplikacijske podpore, kar privede do dodatnih stroškov in zamud pri izvedbi postopka javnega naročila.

R9: Zahtevki za izplačilo

Z izplačili zahtevkov so tveganja povezana predvsem z administrativno kontrolo predmeta javnega naročila. Dodatno se lahko določena tveganja pojavijo v povezavi z neizpolnjevanjem pogodbenih obveznosti katere od pogodbenih strank.

8.2.1.3.2.9.2. Blažilni ukrepi

R4: Javno naročanje

Omilitveni ukrepi so pravočasno začeti postopki javnega naročanja za izbor izvajalcev, vsebinsko in postopkovno dobro pripravljeno javno naročilo in razpisna dokumentacija ter dobra analiza trga pred začetkom javnega naročila.

R7: Izbor upravičencev

Omilitveni ukrepi so ustrezno postavljeni pogoji ter ustrezno izbrani in opredeljeni kriteriji za izbiro izvajalcev.

R8: IT sistemi

Tveganja se lahko zmanjšajo s pripravo ustreznega terminskega plana in natančno specifikacijo potreb v okviru izgradnje informacijskega sistema.

R9: Zahtevki za izplačilo

Tveganja je možno ustrezno omiliti z natančno pripravo projektne naloge javnega naročila, ki jasno opredeljuje predmet javnega naročila. Prav tako s pripravo ustreznih kontrolnih listov, ki omogočajo ustrezno administrativno kontrolo. Tveganja v povezavi z neizpolnjevanjem pogodbenih obveznosti pa se lahko omilijo z natančno opredelitvijo pogodbenih obveznosti, določitvijo učinkovitega postopka reševanja sporov in sistemom sankcioniranja.

8.2.1.3.2.9.3. Splošna ocena ukrepa

Prepoznana možna tveganja je možno minimizirati z upoštevanjem omilitvenih ukrepov. Izvedbo podukrepa je mogoče preveriti in izvesti kontrolo podukrepa.

8.2.1.3.2.10. Metodologija za izračun zneska podpore, če je primerno

Ni relevantno.

8.2.1.3.2.11. Informacije, ki se nanašajo posebej na operacijo

Opredelitev ustreznih zmogljivosti organov, ki izvajajo dejavnosti prenosa znanja za opravljanje svojih nalog v obliki usposobljenosti osebja in rednega usposabljanja

Opis se nahaja na ravni ukrepa.

Opredelitev trajanja in vsebine programov izmenjave za kmetije in gozdove ter obiskov kmetij in gozdov iz člena 3 Delegirane uredbe (EU) št. 807/2014

Ni relevantno.

8.2.1.4. Preverljivost in možnost kontrole ukrepov in/ali vrst operacij

8.2.1.4.1. Tveganja pri izvajanju ukrepov

Tveganja so določena znotraj posameznega podukrepa.

8.2.1.4.2. Blažilni ukrepi

Blažilni ukrepi so določeni znotraj posameznega podukrepa.

8.2.1.4.3. Splošna ocena ukrepa

Opisano znotraj posameznega podukrepa.

8.2.1.5. Metodologija za izračun zneska podpore, če je primerno

Ni relevantno.

8.2.1.6. Dodatne informacije, ki se nanašajo posebej na ukrep

Opredelitev ustreznih zmogljivosti organov, ki izvajajo dejavnosti prenosa znanja za opravljanje svojih nalog v obliki usposobljenosti osebja in rednega usposabljanja

Izvajalec mora zagotoviti zadostno število osebja, ki izvaja prenos znanj glede na vsebine prenosa znanja in števila udeležencev usposabljanja.

Izvajalec mora zagotoviti zadostno število osebja, ki izvaja prenos znanja in se redno usposablja za izvajanje te dejavnosti:

- raven in smer izobrazbe se določi v javnem naročilu glede na vsebino usposabljanja;
- vsaj 3 leta delovnih izkušenj s področja usposabljanja;
- najmanj eno usposabljanje v zadnjih 3 letih s področja usposabljanja.

Opredelitev trajanja in vsebine programov izmenjave za kmetije in gozdove ter obiskov kmetij in gozdov iz člena 3 Delegirane uredbe (EU) št. 807/2014

Ni relevantno.

8.2.1.7. Druge pomembne opombe, ki prispevajo k razumevanju in izvajanju ukrepa

Ni relevantno.

8.2.2. M02 – Službe za svetovanje, službe za pomoč pri upravljanju kmetij in službe za zagotavljanje nadomeščanja na kmetijah (člen 15)

8.2.2.1. Pravna podlaga

Ukrep M02 se izvaja na podlagi 15. člena Uredbe 1305/2013/EU.

8.2.2.2. Splošen opis ukrepa, vključno z njegovo intervencijsko logiko in prispevkom k prednostnim področjem in horizontalnim ciljem

Dostopnost kakovostnih svetovalnih storitev je eden od pomembnih vzvodov za pospeševanje prenosa znanja in inovacij v kmetijstvu, gozdarstvu in na podeželskih območjih ter za krepitev baze znanja. Še zlasti je krepitev človeškega potenciala pomembna v danih zaostrenih družbeno-ekonomskih razmerah, ki med drugim terjajo hitro prilagajanje spreminjajočim se ekonomskim razmeram na trgu, osredotočenost na doseganje višje produktivnosti in dodane vrednosti, kar med drugim pomeni prevzemanje sodobnih tehnologij, praks in pristopov, ob hkratnem odgovornem ravnanju z okoljem in naravnimi viri, blaženju in prilagajanju na podnebne spremembe.

Pomen kakovostnih, specializiranih svetovalnih storitev, predvsem pa njihova dostopnost, postaja vedno bolj ključen in prepoznan dejavnik prihodnjega razvoja v kmetijskem, živilskem in gozdarskem sektorju ter v podjetjih na podeželju. Ta ukrep je zato namenjen podpori kvalificiranim organizacijam, javnega in zasebnega prava, ki ponujajo storitve svetovanja s ciljem izboljšanja znanja na področjih dobrobiti živali, kmetijskih praks, ki se izvajajo v okviru ukrepa kmetijsko okoljskih in kmetijsko podnebnih plačil ter ekološkega kmetovanja.

V okviru tega ukrepa bo poseben poudarek namenjen svetovanju s področja biotske raznovrstnosti in zmanjševanja vplivov kmetijstva na kakovost površinskih in podzemnih voda. Ta svetovanja bodo osredotočena zlasti na kmetijska gospodarstva, katerih kmetijska zemljišča ležijo na:

- posebnih območjih znotraj Nature 2000 (ekološko pomembna območja posebnih traviščnih habitatov, traviščnih habitatov metuljev in steljnikov, osrednja območja pojavljanja ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov, najbolj ranljiva območja znotraj Nature 2000, ki zajemajo vrstno bogata travišča s slabim stanjem ohranjenosti) oziroma
- na prispevnih območjih vodnih teles površinskih voda in vodnih teles podzemne vode iz Načrta upravljanja voda, na katerih ne bodo doseženi cilji iz Okvirne direktive o vodah.

Podpora iz naslova ukrepa M02 je osredotočena v četrto in šesto težišče ukrepanja iz PRP 2014–2020, določeno v 5.1 poglavju PRP 2014–2014.

Iz analize potreb izhaja, da obstaja potreba po zagotavljanju specializiranih svetovalnih storitev v kmetijskem sektorju.

Prispevek k prednostnim področjem

Prednostno področje 1A: Spodbujanje inovacij, sodelovanja in razvoja baze znanja na podeželskih območjih

Ukrep bo z večjo dostopnostjo specializiranega svetovanja prispeval k razvoju baze znanja na podeželskih

območjih, in sicer na področjih, vezanih na ekološko kmetovanje, nadstandardne kmetijske prakse, ki imajo pozitiven vpliv na okolje (naravne vire, biodiverziteto) ter nadstandardno rejo živali.

Prednostno področje 3A: Izboljšanje konkurenčnosti primarnih proizvajalcev z njihovo boljšo vključitvijo v agroživilsko verigo prek shem kakovosti, dodajanju vrednosti kmetijskim proizvodom, pa tudi promociji na lokalnih trgih in v kratkih dobavnih verigah, skupinah in organizacijah proizvajalcev in medpanožnih organizacijah

Pomoč pri uporabi svetovalnih storitev bo prispevala k uspešnejšemu preusmerjanju v nadstandardne oblike pridelave in reje, kar je pomembno ne le z vidika zagotavljanja dobrobiti živali, temveč tudi z vidika zagotavljanja kakovostnejših proizvodov na trgu.

Prednostno področje 4A: Obnova, ohranjanje in povečanje biotske raznovrstnosti, vključno z območji Natura 2000 in območji z naravnimi ali drugimi posebnimi omejitvami ter kmetovanja visoke naravne vrednosti in stanja krajin v Evropi

Dostop do svetovalnih storitev na tem področju bo prispeval k boljšemu prenosu znanja glede pomena in načinov trajnostne rabe naravnih virov ter obnove, vzdrževanja in povečevanja biotske raznovrstnosti na kmetijskih zemljiščih, zlasti tistih z območja Nature 2000, kjer je bilo ugotovljeno poslabševanje stanja habitatov in kvalifikacijskih vrst. Poseben poudarek bo namenjen dostopnosti svetovalnih storitev za tiste kmete, ki so vključeni ali pa se želijo vključiti v ukrep plačila za kmetijsko okoljsko podnebne obveznosti in ukrep ekološko kmetovanje.

Poseben poudarek bo namenjen svetovanju s področja ohranjanja biotske raznovrstnosti na vrstno bogatih traviščih znotraj posebnih območjih Nature 2000.

Prednostno področje 4B: Izboljšanje upravljanja voda, vključno z ravnanjem z gnojili in pesticidi

Ukrep bo prispeval k ciljem tega prednostnega področja preko omogočanja dostopa do svetovalnih storitev v zvezi z okolju prijaznejšimi načini kmetovanja, ki lahko prispevajo k izboljšanju upravljanja voda in zemljišč. Pri tem so možne sinergije zlasti v povezovanju z ukrepom kmetijsko-okoljska podnebna plačila in ukrepom ekološko kmetovanje.

V okviru tega ukrepa bo poseben poudarek namenjen svetovanju, usmerjenemu v povečanje trajnosti kmetijstva na območjih, ki so problematična z vidika razpršenega onesnaževanja kmetijskega izvora. To so prispevna območja vodnih teles površinskih voda in vodnih teles podzemne vode iz Načrta upravljanja voda, na katerih ne bodo doseženi cilji iz Okvirne direktive o vodah.

Prednostno področje 4C: Preprečevanje erozije tal in izboljšanje upravljanja tal

V okviru tega ukrepa bo pozornost namenjena tudi vidiku podnebnih sprememb, zlasti v kontekstu ustrezne rabe in obdelave tal, zmanjševanja vnosa fitofarmacevtskih sredstev in gnojil ter drugim kmetijskim praksam, ki prispevajo k zmanjševanju erozije in izboljšanemu upravljanju tal, ki bodo podprte v okviru ukrepov M10 in M11.

Prispevek k horizontalnim ciljem

Blaženje podnebnih sprememb in prilagajanje nanje: Kmetijska dejavnost je odvisna od vremena in pogojena s podnebnimi razmerami preko temperature zraka in tal, sončnega obsevanja, zračne vlage, količine in razporeditve padavin, pogostnosti in intenzivnosti vremenskih ujm. Ker postajajo podnebne spremembe vse bolj intenzivne, se bodo kmetijska gospodarstva nanje morala pričeti pospešeno prilagajati.

Individualna svetovanja v okviru tega ukrepa se bodo osredotočila na agro-tehnične kmetijske prakse, s katerimi se lahko kmetijska gospodarstva uspešneje prilagodijo navedenim spremembam. Ukrep je povezan z izvajanjem ukrepov M10 in M11, saj bo dostop do svetovalnih storitev omogočen kmetijskih gospodarstvom, ki se nameravajo ali pa so vključena v ta dva ukrepa.

Okolje: Skrb za okolje je eno izmed najpomembnejših področij, ki ga bodo naslovile svetovalne storitve. Zlasti bo poudarek namenjen povezovanju tega ukrepa z izvajanjem že omenjenih ukrepov M10 in M11. Poseben poudarek bo namenjen področjema biotske raznovrstnosti in kakovosti površinskih in podzemnih voda.

8.2.2.3. Obseg, raven podpore in upravičenci ter, kjer je ustrezno, metodologija za izračun zneska ali stopnje podpore, po potrebi razčlenjene po podukrepu in/ali vrsti operacije. Za vsako vrsto operacije opredelitev upravičenih stroškov, pogojev za upravičenost, veljavnih zneskov in stopenj podpore ter načel glede določanja meril za izbor

8.2.2.3.1. Podpora za pomoč pri uporabi storitev svetovanja

Podukrep:

- 2.1 – Podpora za pomoč pri uporabi storitev svetovanja

8.2.2.3.1.1. Opis vrste operacije

Svetovanje se izvaja individualno. Rezultat svetovalne storitve mora biti oprijemljiv in preverljiv (npr. izdelan program, poročilo).

V okviru tega ukrepa bodo podprta svetovanja za vsebine, ki predstavljajo pogoj ali zahtevo pri drugih ukrepih. V okviru tega ukrepa bodo tako podprta individualna svetovanja za namen:

- izdelave programa dobrobiti živali, ki je eden izmed pogojev, potrebnih za vstop v ukrep iz 33. člena Uredbe 1305/2013/EU;
- izdelave programa aktivnosti, ki je eden izmed pogojev, potrebnih za vstop v ukrepa iz 28. in 29. člena Uredbe 1305/2013/EU;
- izdelave individualnega načrta preusmeritve kmetijskih gospodarstev iz konvencionalne v ekološko pridelavo, ki predstavlja obveznost za kmetijska gospodarstva, ki na novo vstopajo v ukrep iz 29. člena Uredbe 1305/2013/EU;
- izvedbe obveznega individualnega svetovanja za upravičence, vključene v ukrepa iz 28. in 29. člena Uredbe 1305/2013/EU, vsaj enkrat v času trajanja obveznosti.

8.2.2.3.1.2. Vrsta podpore

Podpora se dodeli v obliki nepovratne finančne pomoči.

8.2.2.3.1.3. Povezave z drugo zakonodajo

- Zakon o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/2008 z vsemi spremembami);
- Zakon o javnem naročanju, ZJN-2 (Ur.l. RS št. 12/13-UPB5 z vsemi spremembami);
- nacionalni predpis, ki ureja izvajanje podukrepa v programskem obdobju 2014–2020 in
- druga EU zakonodaja in nacionalna zakonodaja, ki ureja področje te operacije.

8.2.2.3.1.4. Upravičenci

Upravičenec do nepovratne podpore v okviru tega ukrepa je subjekt javnega ali zasebnega prava, ki zagotovi storitev svetovanja kmetijskim gospodarstvom.

8.2.2.3.1.5. Upravičeni stroški

Upravičeni stroški so stroški organizacije in izvedbe svetovanja, ki se priznajo v obliki stroškov dela, materiala, potnih stroškov ipd, nastali od datuma podpisa pogodbe do vložitve (zadnjega) zahtevka za izplačilo sredstev.

Pri upravičenosti stroškov se upoštevajo določbe 69. člena Uredbe 1303/2013/EU.

8.2.2.3.1.6. Pogoji za upravičenost

Potencialni upravičenci morajo v prijavi na javno naročilo in v času izvajanja javnega naročila:

- dokazati in vzdrževati raven ustrezne izobrazbe, delovnih izkušenj in kvalificiranosti osebja, ki izvaja dejavnost svetovanja;
- redno razpolagati z zadostnim številom osebja, ki zagotavlja storitev svetovanja in se redno usposablja za izvajanje te dejavnosti.

Kvalificiranost in zadostno število osebja bo opredeljeno od primera do primera glede na predmet javnega naročila.

8.2.2.3.1.7. Načela pri določanju meril za izbor

Za namen izvedbe svetovanja za vnaprej določene vsebine svetovanj se upravičenci v okviru tega ukrepa izberejo na podlagi izbirnega postopka, ki se vodi skladno z zakonodajo o javnem naročanju ter je odprt za subjekte javnega ali zasebnega prava. Postopek izbire mora biti transparenten, objektiven in mora zagotoviti izločitev ponudnikov, pri katerih obstaja navzkrižje interesov.

8.2.2.3.1.8. (Veljavni) zneski in stopnje podpore

Najvišji znesek javne podpore je 1.500 EUR na posamezno svetovanje.

Podpora za posamezno svetovanje se lahko ustrezno zniža glede na zahtevnost svetovanja in na podlagi izvedenega postopka javnega naročanja, ki upošteva pri izboru izvajalca tudi cenovni vidik izvedbe storitve svetovanja.

Stopnja javne podpore je 100 %.

8.2.2.3.1.9. Preverljivost in možnost kontrole ukrepov in/ali vrst operacij

8.2.2.3.1.9.1. Tveganja pri izvajanju ukrepov

R4: Javno naročanje

Tveganja pri izvajanju ukrepa so zlasti dolgo obdobje, potrebno za izvedbo postopka javnega naročila, pritožbe in revizijski postopki ter morebitni dogovori ponudnikov.

R7: Izbor upravičencev

Tveganja so povezana tudi z izbiro pogojev in ustreznih kriterijev za izbor izvajalcev.

R8: IT sistemi

Obstaja tveganje nepravočasne informatizacije postopka javnega naročila. Dodatna tveganja lahko predstavljajo zahteve po nadgradnji aplikacijske podpore, kar privede do dodatnih stroškov in zamud pri izvedbi postopka javnega naročila.

R9: Zahtevki za izplačilo

Z izplačili zahtevkov so tveganja povezana predvsem z administrativno kontrolo predmeta javnega naročila. Dodatno se lahko določena tveganja pojavijo v povezavi z neizpolnjevanjem pogodbenih obveznosti katere od pogodbenih strank.

8.2.2.3.1.9.2. Blažilni ukrepi

R4: Javno naročanje

Tveganja se lahko omilijo s pravočasno začetimi postopki, analizo trga pred začetkom javnega naročila, natančno opredelitvijo vsebine javnega naročila in transparentnostjo postopka.

R7: Izbor upravičencev

Omilitveni ukrepi so ustrezno postavljeni pogoji ter ustrezno izbrani in opredeljeni kriteriji za izbiro izvajalcev.

R8: IT sistemi

Tveganja glede informatizacije postopka se lahko zmanjšajo s pripravo ustreznega terminskega plana in natančno specifikacijo potreb v okviru izgradnje informacijskega sistema.

R9: Zahtevki za izplačilo

Tveganja glede izplačil zahtevkov je možno ustrezno omiliti z natančno pripravo projektne naloge javnega naročila, ki jasno opredeljuje predmet javnega naročila. Prav tako s pripravo ustreznih kontrolnih listov, ki omogočajo ustrezno administrativno kontrolo. Tveganja v povezavi z neizpolnjevanjem pogodbenih obveznosti pa se lahko omilijo z natančno opredelitvijo pogodbenih obveznosti, določitvijo učinkovitega postopka reševanja sporov in sistemom sankcioniranja.

8.2.2.3.1.9.3. Splošna ocena ukrepa

Prepoznana možna tveganja je možno minimizirati z upoštevanjem omilitvenih ukrepov. Izvedbo podukrepa je mogoče preveriti in izvesti kontrolo podukrepa.

8.2.2.3.1.10. Metodologija za izračun zneska podpore, če je primerno

Ni primerno.

8.2.2.3.1.11. Informacije, ki se nanašajo posebej na operacijo

Splošna načela za zagotovitev ustreznih virov v obliki osebja, ki se redno usposablja in je kvalificirano, izkušenj s svetovanjem in zanesljivosti na področjih, v zvezi s katerimi svetujejo. Opredelitev elementov, ki jih bo svetovanje zajemalo

Za zagotovitev primernih resursov so v posameznem javnem naročilu podrobno določeni pogoji glede izobrazbe (raven in smer izobrazbe določena v javnem naročilu glede na vsebino svetovanja), delovnih izkušenj (vsaj 3 leta delovnih izkušenj s področja svetovanja) ter kvalificiranosti osebja, ki izvaja svetovanje (najmanj eno oziroma dve usposabljanji v zadnjih 3 letih s področja svetovanja).

8.2.2.4. Preverljivost in možnost kontrole ukrepov in/ali vrst operacij

8.2.2.4.1. Tveganja pri izvajanju ukrepov

Tveganja so določena znotraj podukrepa.

8.2.2.4.2. Blažilni ukrepi

Blažilni ukrepi so določeni znotraj podukrepa.

8.2.2.4.3. Splošna ocena ukrepa

Opisano znotraj podukrepa.

8.2.2.5. Metodologija za izračun zneska podpore, če je primerno

Ni relevantno.

8.2.2.6. Dodatne informacije, ki se nanašajo posebej na ukrep

Splošna načela za zagotovitev ustreznih virov v obliki osebja, ki se redno usposablja in je kvalificirano, izkušenj s svetovanjem in zanesljivosti na področjih, v zvezi s katerimi svetujejo. Opredelitev elementov, ki jih bo svetovanje zajemalo

Opis se nahaja na ravni podukrepa.

8.2.2.7. Druge pomembne opombe, ki prispevajo k razumevanju in izvajanju ukrepa

Ni relevntno.

8.2.3. M03 – Sheme kakovosti za kmetijske proizvode in živila (člen 16)

8.2.3.1. Pravna podlaga

Ukrep M03 se izvaja na podlagi 16. člena Uredbe 1305/2013/EU.

8.2.3.2. Splošen opis ukrepa, vključno z njegovo intervencijsko logiko in prispevkom k prednostnim področjem in horizontalnim ciljem

Iz analize potreb izhaja, da je prepoznavnost kmetijskih in živilskih proizvodov iz shem kakovosti slaba in da je interes proizvajalcev za vključevanje v sheme kakovosti nizek.

Namen ukrepa je omogočiti kmetijskim gospodarstvom ali skupinam kmetijskih gospodarstev lažji prehod iz konvencionalnega načina kmetovanja v način kmetovanja, zahtevan za sheme kakovosti ter spodbujati večjo promocijo in informiranje o proizvodih iz shem kakovosti.

Sodelovanje v shemah kakovosti je povezano z dodatnimi stroški in obveznostmi, ki jih trg v začetni fazi uvajanja proizvoda praviloma ne povrne, kar pogosto predstavlja oviro za hitrejše in večje vključevanje proizvajalcev v sheme kakovosti. Z izvajanjem ukrepa želimo kmetom in njihovim skupinam, ki na novo vstopijo v sheme kakovosti, pokriti dodatne stroške, nastale zaradi vključitve v sheme kakovosti ter jim omogočiti lažje prilagajanje zahtevam na trgu.

V Sloveniji deluje sistem označb kmetijskih in živilskih proizvodov, vključenih v sheme kakovosti, ki so zaščiteni po evropski in/ali nacionalni zakonodaji, ki pa so med potrošniki še vedno premalo poznani. Na podlagi anket ugotavljamo, da komaj tri odstotke potrošnikov prepozna znak kakovosti, zato je potrebno izboljšati informiranost potrošnikov o obstoju proizvodov iz shem kakovosti, ki so podvrženi strogi kontroli certifikacijskega organa, kot tudi o njihovih posebnih značilnostih in prednostih. Na drugi strani pa je naloga proizvajalcev, imetnikov teh oznak, da okrepijo svoje promocijske aktivnosti in bolj pripomorejo k prepoznavnosti proizvodov iz shem kakovosti. Proizvajalci kmetijskih pridelkov in živil iz shem kakovosti se v Sloveniji združujejo za vsak proizvod posebej. V zadnjih letih je opaziti visoko stopnjo neaktivnega delovanja že obstoječih skupin proizvajalcev, ki se kaže v pomanjkljivem načrtovanju ter premajhni koncentraciji ponudbe in skupnega trženja pridelkov članov skupine proizvajalcev. Boljše poznavanje proizvodov s posebnimi označbami s strani potrošnikov ter bolj organizirano in aktivno trženje s strani proizvajalcev lajša usklajevanje ponudbe in povpraševanja in odpira nove tržne možnosti za proizvajalce, kar posledično vpliva na rast dodane vrednosti v kmetijstvu in s tem konkurenčnosti agroživilskega sektorja.

Ukrep se deli na dva podukrepa:

- Podpora za novo sodelovanje v shemah kakovosti (podukrep M03.1) in
- Podpora za dejavnosti informiranja in promocije, ki jih izvajajo skupine proizvajalcev na notranjem trgu (podukrep M03.2).

Do podpore v okviru tega ukrepa so upravičene sheme kakovosti in neobvezne navedbe kakovosti, vzpostavljene na podlagi evropske zakonodaje in sheme kakovosti, vzpostavljene v skladu z nacionalno zakonodajo.

Podpora iz naslova ukrepa Sheme kakovosti za kmetijske proizvode in živila je osredotočena na drugo

težišče ukrepanja iz PRP 2014–2020, določeno v poglavju 5.1 PRP 2014–2014.

Prispevek k prednostnim področjem

Prednostno področje 3A: Boljše vključevanje primarnih proizvajalcev v živilsko verigo prek shem kakovosti, promocije na lokalnih trgih, kratkih dobavnih verig, skupin proizvajalcev in medpanožnih organizacij ter spodbujanja dobrobiti živali

Sodelovanje v shemah kakovosti bo prispevalo k preusmerjanju v nadstandardne oblike pridelave in reje, uspešnejšemu povezovanju ter nastopu na lokalnih trgih ter večji prepoznavnosti in kakovosti lokalno pridelanih proizvodov.

Prispevek k horizontalnim ciljem

Blaženje podnebnih sprememb in prilagajanje nanje: Podprte aktivnosti v okviru tega ukrepa bodo spodbujale blažitev in prilagajanje na podnebne spremembe v obliki prilagojene pridelave in reje domačih živali. S spodbujanjem vstopa kmetijskih gospodarstev v sheme kakovosti podpiramo dodajanje vrednosti kmetijskim proizvodom, spodbujamo razvoj kratkih dobavnih verig ter s tem razvoj lokalnih trgov, kar ima lahko za posledico skrajšanje transportnih poti, stroškov skladiščenja in logistike ter s tem tudi zmanjšanje ogljičnega odtisa.

Okolje: Skrb za okolje je eno najpomembnejših področij, ki ga naslavlja ta ukrep. Sheme kakovosti imajo v svojih pravilih proizvodnje višje standarde glede varovanja okolja in posredno ter neposredno vplivajo na višjo raven zavedanja o pomenu varovanja okolja. Poseben poudarek bo namenjen ekološkemu kmetovanju, ki ima številne pozitivne učinke na ohranjanje biotske raznovrstnosti, kakovosti tal in voda.

Inovacije: Ukrep spodbuja razvoj inovacij na področju kakovostnih lokalnih proizvodov, njihove proizvodnje in trženja.

8.2.3.3. Obseg, raven podpore in upravičenci ter, kjer je ustrezno, metodologija za izračun zneska ali stopnje podpore, po potrebi razčlenjene po podukrepu in/ali vrsti operacije. Za vsako vrsto operacije opredelitev upravičenih stroškov, pogojev za upravičenost, veljavnih zneskov in stopenj podpore ter načel glede določanja meril za izbor

8.2.3.3.1. 1. Podpora za dejavnosti informiranja in promocije, ki jih izvajajo skupine proizvajalcev na notranjem trgu

Podukrep:

- 3.2 – Podpora za dejavnosti informiranja in promocije, ki jih izvajajo skupine proizvajalcev na notranjem trgu

8.2.3.3.1.1. Opis vrste operacije

Namen podukrepa je informiranje potrošnikov in pospeševanje prodaje proizvodov, vključenih v sheme kakovosti s ciljem povečanja obsega proizvodnje in trženja proizvodov iz shem kakovosti. Poleg tega pa je cilj boljše vključevanje v agroživilske verige prek shem kakovosti in dodajanje vrednosti kmetijskim proizvodom. V tem okviru bodo podprte aktivnosti, ki seznanjajo potrošnike, da gre pri proizvodih iz shem kakovosti za specifične značilnosti proizvodov zlasti z vidika kakovosti, za specifične značilnosti

proizvodnih metod, ali vpliv geografskega območja na kakovost proizvodov.

Podpora je namenjena pokritju stroškov, nastalih v povezavi z dejavnostmi promocije in informiranja potrošnikov o kmetijskih in živilskih proizvodih, ki so vključeni v upravičene sheme kakovosti.

Do podpore v okviru tega ukrepa so upravičene naslednje sheme kakovosti:

1. sheme kakovosti in neobvezne navedbe kakovosti, vzpostavljene na podlagi evropske zakonodaje:

- Zaščitena geografska označba (ZGO);
- Zaščitena označba porekla (ZOP);
- Zajamčena tradicionalna posebnost (ZTP);
- Ekološka pridelava in predelava in
- Neobvezne navedbe kakovosti.

2. sheme kakovosti, vzpostavljene na podlagi nacionalne zakonodaje:

- Višja kakovost;
- Dobrote z naših kmetij in
- Integrirana pridelava.

8.2.3.3.1.2. Vrsta podpore

Podpora se dodeli v obliki nepovratne finančne pomoči.

8.2.3.3.1.3. Povezave z drugo zakonodajo

- Zakon o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/2008 z vsemi spremembami);
- Uredba Sveta (ES) št. 3/2008 z dne 17. decembra 2007 o ukrepih za informiranje o kmetijskih proizvodih in njihovo promocijo na notranjem trgu in v tretjih državah;
- Uredba (EU) št. 1151/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. novembra 2012 o shemah kakovosti kmetijskih proizvodov in živil;
- nacionalni predpis, ki ureja izvajanje tega podukrepa in;
- druga EU zakonodaja in nacionalna zakonodaja, ki ureja področje te operacije.

8.2.3.3.1.4. Upravičenci

Upravičenci do podpore so skupine proizvajalcev, ki so pravne osebe in so vključene v eno od shem kakovosti in:

- proizvajajo proizvode, registrirane na ravni EU (ZOP, ZGO, ZTP),
- proizvajajo proizvode iz nacionalnih shem kakovosti, razen sheme Izbrana kakovost,
- proizvajajo ekološko pridelane in predelane kmetijske pridelke oz. živila,

- proizvajajo vina z označbo porekla (kakovostno vino ZGP, vrhunsko vino ZGP in vino PTP) ali
- so proizvajalci proizvodov z neobveznimi navedbami kakovosti.

V skupini proizvajalcev mora sodelovati vsaj en član, ki se je na novo vključil v shemo kakovosti.

8.2.3.3.1.5. Upravičeni stroški

Javna podpora je namenjena pokrivanju upravičenih stroškov, nastalih pri izvajanju aktivnosti informiranja in pospeševanja prodaje za proizvode, ki so vključeni v sheme kakovosti.

Upravičeni stroški so:

- stroški organizacije, priprave in sodelovanja na javnih nastopih, sejmih, tržnicah, razstavah, oddajah, delavnicah in drugih oblikah javnih nastopov oz. dogodkov,
- stroški oglaševanja in informiranja na prodajnih mestih in po drugih kanalih komunikacije,
- stroški priprave, izdaje in distribucije informacijskega in promocijskega materiala in
- stroški organizacije in izvedbe drugih ustreznih oblik oglaševanja.

Za opredelitev višine upravičenih stroškov mora upravičenec k vlogi priložiti tri ponudbe.

Do podpore niso upravičeni naslednji stroški:

- obresti na dolgove,
- davek na dodano vrednost (DDV), razen če ni izterljiv na podlagi nacionalne zakonodaje o DDV,
- strošek priprave vloge na javni razpis in zahtevkov za izplačilo,
- prispevek upravičenca v naravi in
- stroški naložb.

Pri izvajanju tega podukrepa se bodo upoštevale določene specifične zahteve iz vidika upravičenosti stroškov, ki se bodo določile v skladu z nacionalnimi predpisi.

8.2.3.3.1.6. Pogoji za upravičenost

- Predložitev poslovnega načrta trženja skupine proizvajalcev, vključenih v sheme kakovosti, z vizijo oglaševanja in informiranja za petletno obdobje, ki vsebuje natančno razdeljen načrt informacijskih in promocijskih aktivnosti s pričakovanimi rezultati za predložen projekt.
- Kmetijske proizvode oziroma živila iz shem kakovosti mora skupina proizvajalcev prodajati kot proizvode iz shem kakovosti;
- Na končnih proizvodih se mora pri prodaji uporabljati nacionalni zaščitni znak sheme kakovosti oziroma pripadajoči evropski zaščitni znak sheme kakovosti;
- Do podpore so upravičene promocijske in informacijske aktivnosti na notranjem trgu EU.

8.2.3.3.1.7. Načela pri določanju meril za izbor

Podukrep se bo izvajal po zaprtem javnem razpisu.

Do podpore bodo upravičeni izbrani projekti, katerih vloge so popolne, vsebinsko ustrezne in izpolnjujejo pogoje za dodelitev sredstev ter presegajo vstopno mejo točk, opredeljeno v javnem razpisu. Med vlogami, ki presežejo vstopno mejo točk se izberejo tiste, ki dosežejo višje število točk, do porabe razpisanih sredstev.

V okviru meril za izbor bo največji poudarek na vrsti sheme kakovosti in prispevku k horizontalnim ciljem.

8.2.3.3.1.8. (Veljavni) zneski in stopnje podpore

Stopnja javne podpore je 70 % upravičenih stroškov.

Najvišji znesek javne podpore je 100.000 EUR na projekt.

Pri določitvi stopnje podpore se upošteva pravila državnih pomoči.

V skladu s 4. točko 45. člena Uredbe 1305/2013/EU lahko upravičenci za naložbe, po izdaji odločbe o pravici do sredstev, plačilno agencijo zaprosijo za izplačilo predplačila v znesku 30 % vrednosti javne podpore.

8.2.3.3.1.9. Preverljivost in možnost kontrole ukrepov in/ali vrst operacij

8.2.3.3.1.9.1. Tveganja pri izvajanju ukrepov

R7: Izbor upravičencev

Obstaja tveganje, da z javnim razpisom ne zajamemo ciljne skupine, ki je glede na opredeljene cilje najbolj potrebna pomoči.

R8: IT sistemi

Pri sistemih informacijske tehnologije so tveganja zaznana predvsem pri njihovem pravilnem delovanju oziroma pri zagotavljanju ustreznih zmogljivostih za procesiranje vseh informacij. Tveganje lahko predstavljajo tudi neurejeni oziroma neažurno vodeni registri, ki so posledica nekompatibilnih baz podatkov.

R9: Zahtevki za izplačilo

Največja tveganja nastanejo pri obravnavi zahtevkov za izplačilo. Zaradi nestrokovne priprave se postopek njihove obravnave lahko zavleče tudi na več mesecev. Glavni razlogi je slaba informiranost upravičencev in pripravljavcev vlog.

8.2.3.3.1.9.2. Blažilni ukrepi

R7: Izbor upravičencev

Izbor upravičencev bo opravljen na objektiven in transparenten način, na podlagi vstopnih pogojev in meril za izbor, ki bodo vnaprej znana vsem potencialnim upravičencem.

R8: IT sistemi

Na plačilni agenciji bo vzpostavljen IT sistem, ki bo omogočal elektronsko obdelavo vlog in zahtevkov za izplačilo. Pridobivanje podatkov bo v največji možni meri potekalo elektronsko s povezovanjem med različnimi bazami podatkov. V kolikor podatkovne baze med seboj ne bodo združljive na način, da bi jih bilo možno avtomatsko preveriti znotraj IT sistema, bodo preverjanja potekala z izmenjavo podatkov med nosilci baz.

R9: Zahtevki za izplačilo

Organizirana bodo izobraževanja in usposabljanja namenjena upravičencem in pripravljavcem vlog glede priprave zahtevkov za izplačilo. Pripravljena bodo navodila za pripravo zahtevkov za izplačilo z namenom, kvalitetne priprave zahtevkov za izplačilo.

8.2.3.3.1.9.3. Splošna ocena ukrepa

Podukrep je ob upoštevanju blažilnih ukrepov preverljiv in ga je možno kontrolirati. Z njim bodo doseženi pričakovani rezultati in zastavljeni cilji PRP 2014–2020, hkrati pa bo prispeval k realizaciji vseh treh horizontalnih ciljev. Z namenom boljšega vključevanja v agroživilske verige prek shem kakovosti in dodajanja vrednosti kmetijskim proizvodom je izvedba tega podukrepa nujna.

8.2.3.3.1.10. Metodologija za izračun zneska podpore, če je primerno

Ni primerno.

8.2.3.3.1.11. Informacije, ki se nanašajo posebej na operacijo

Navedba upravičenih shem kakovosti, vključno s shemami certificiranja kmetij, za kmetijske proizvode, bombaž ali živila, priznanimi na nacionalni ravni, in potrditev, da te sheme kakovosti izpolnjujejo 4 posebna merila iz člena 16(1)(b) Uredbe (EU) št. 1305/2013

Upravičene sheme kakovosti so:

1. sheme kakovosti in neobvezne navedbe kakovosti, vzpostavljene na podlagi evropske zakonodaje:

- Zaščitena geografska označba (ZGO);
- Zaščitena označba porekla (ZOP);
- Zajamčena tradicionalna posebnost (ZTP);
- Ekološka pridelava in predelava in

- Neobvezne navedbe kakovosti.

2. sheme kakovosti, vzpostavljene na podlagi nacionalne zakonodaje:

- Višja kakovost;
- Dobrote z naših kmetij in
- Integrirana pridelava.

Navedene sheme kakovosti, v skladu z določili opredeljenimi v nacionalnih predpisih, izpolnjujejo 4 posebna merila v skladu s 1.b točko 16. člena Uredbe 1305/2013/EU.

Navedba upravičenih prostovoljnih shem certificiranja kmetijskih proizvodov, za katere država članica priznava, da so v skladu s smernicami Unije o dobrih praksah

Prostovoljne sheme certificiranja v skladu s 1.c točko 16. člena Uredbe 1305/2013/EU niso upravičene do podpore v okviru tega podukrepa.

8.2.3.3.2. 2. Podpora za novo sodelovanje v shemah kakovosti

Podukrep:

- 3.1 – Podpora za novo sodelovanje v shemah kakovosti

8.2.3.3.2.1. Opis vrste operacije

Namen podukrepa je spodbujanje novega sodelovanja kmetijskih gospodarstev in skupin kmetijskih gospodarstev v shemah kakovosti, s ciljem povečanja obsega proizvodnje in trženja proizvodov iz shem kakovosti. Poleg tega pa je cilj boljše vključevanje v agroživilske verige prek shem kakovosti in dodajanje vrednosti kmetijskim proizvodom. V okviru tega podukrepa bodo proizvajalcem povrnjeni stroški nastali z vključitvijo v podprto shemo kakovosti, letnim prispevkom za sodelovanje v njej in pregledi, potrebnimi za preverjanje skladnosti s specifikacijami sheme.

Podpora se dodeli v obliki letnega spodbujevalnega plačila za obdobje največ petih zaporednih let od vstopa v shemo kakovosti.

Do podpore v okviru tega ukrepa so upravičene naslednje sheme kakovosti:

1. sheme kakovosti in neobvezne navedbe kakovosti, vzpostavljene na podlagi evropske zakonodaje:

- Zaščitena geografska označba (ZGO);
- Zaščitena označba porekla (ZOP);
- Zajamčena tradicionalna posebnost (ZTP);
- Ekološka pridelava in predelava in
- Neobvezne navedbe kakovosti.

2. sheme kakovosti, vzpostavljene na podlagi nacionalne zakonodaje:

- Višja kakovost;
- Izbrana kakovost;
- Dobrote z naših kmetij in
- Integrirana pridelava.

8.2.3.3.2.2. Vrsta podpore

Podpora se dodeli v obliki nepovratne finančne pomoči.

8.2.3.3.2.3. Povezave z drugo zakonodajo

- Zakon o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/2008 z vsemi spremembami);
- Uredba (EU) št. 1307/2013 Evropskega parlamenta in sveta z dne 17. december 2013 o pravilih za neposredna plačila kmetom na podlagi shem podpore v okviru skupne kmetijske politike ter razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 637/2008 in Uredbe Sveta (ES) št. 73/2009; UL L 347 z dne 20.12.2013, str. 608;

- Uredba Sveta (ES) št. 1151/2012 z dne 21. novembra 2012 o shemah kakovosti za kmetijske proizvode in živila;); UL L 343 z dne 14.12.2012, str. 1;
- Uredba Sveta (ES) št. 834/2007 z dne 28. junija 2007 o ekološki pridelavi in označevanju ekoloških proizvodov in razveljavitvi Uredbe (EGS) št. 2092/91;); UL L 189 z dne 20.7.2014, str. 1;
- Uredba Sveta (ES) št. 1308/2013 z dne 17. decembra 2013 o vzpostavitvi skupne ureditve trgov kmetijskih proizvodov in razveljavitvi uredb Sveta (EGS) št. 922/72, (EGS) št. 234/79, (ES) št. 1037/2001 in (ES) št. 1234/2007 UL L 347, z dne 20.12.2013, str. 671;
- Uredba (EU) št. 251/2014 Evropskega parlamenta in sveta z dne 26. februarja 2014 o opredelitvi, opisu, predstavitvi, označevanju in zaščiti geografskih označb aromatiziranih vinskih proizvodov in o razveljavitvi Uredbe Sveta (EGS) št. 1601/91); UL L 84 z dne 20.3.2014, str. 14;
- nacionalni predpis, ki ureja izvajanje tega podukrepa in;
- druga EU zakonodaja in nacionalna zakonodaja, ki ureja področje te operacije.

8.2.3.3.2.4. Upravičenci

Upravičenci do javne podpore so:

- kmetijska gospodarstva, ki opravljajo kmetijsko dejavnost na območju RS in so na novo vključena v eno od shem kakovosti EU ali nacionalno shemo in
- skupine kmetijskih gospodarstev, ki so kot skupina predmet skupne kontrole preverjanja skladnosti za upravičeno shemo kakovosti, so pravna oseba in so na novo vključena v eno od shem kakovosti EU ali nacionalno shemo.

Do podpore so upravičena kmetijska gospodarstva ali skupine kmetijskih gospodarstev, ki:

- proizvajajo proizvode, registrirane v registrih shem kakovosti EU (ZOP, ZGO, ZTP),
- proizvajajo proizvode iz nacionalnih shem kakovosti (Višja kakovost, Izbrana kakovost, Dobrote z naših kmetij, Integrirana pridelava),
- proizvajajo ekološko pridelane in predelane kmetijske pridelke oz. živila,
- proizvajajo vina, registrirana v registrih shem kakovosti EU (kakovostno vino ZGP, vrhunsko vino ZGP in vino PTP),
- proizvajajo aromatizirana vina, aromatizirane pijače na osnovi vina in aromatizirane mešane pijače iz vinskih proizvodov, registrirane v registrih shem kakovosti EU ali
- proizvajajo proizvode iz neobveznih navedb kakovosti.

Proizvajalci, vključeni v shemo kakovosti Ekološka pridelava, so upravičenci do podpore iz tega podukrepa tudi v obdobju preusmeritve, v kolikor ne uveljavljajo istih stroškov tudi v ukrepu iz 29. člena Uredbe 1305/2013/EU, Ekološko kmetovanje. Obdobje preusmeritve se šteje v skupno dobo petih let od datuma vključitve v shemo kakovosti.

Do podpore so upravičeni samo proizvajalci, ki tržijo kmetijske proizvode, namenjene za prehrano ljudi.

8.2.3.3.2.5. Upravičeni stroški

Upravičeni so stalni stroški, ki nastanejo zaradi vključitve v shemo kakovosti ter letni prispevki za

sodelovanje v njej.

Kot stalni stroški se upoštevajo:

- stroški vključitve v podprto shemo kakovosti in letni prispevek za sodelovanje v njej;
- stroški pregledov, ki zagotavlja skladnost z zahtevami iz uredb, pravilnikov in specifikacij shem;
- stroški analiz (npr. fizikalno - kemične analize; mikrobiološke analize) in
- administrativni stroški (npr. vodenje evidenc za shemo kakovosti, označevanje proizvodov s simboli kakovosti).

8.2.3.3.2.6. Pogoji za upravičenost

- Kmetijsko gospodarstvo izpolnjuje pogoj aktivnega kmeta v smislu 9. člena Uredbe 1307/2013/EU.
- Kmetijsko gospodarstvo mora biti vpisano v RKG.
- Kmetijsko gospodarstvo oziroma skupina kmetijskih gospodarstev mora imeti certifikat ali potrdilo o opravljeni kontroli, ki dokazuje vključitev v določeno shemo kakovosti.
- Kmetijske proizvode oziroma živila iz shem kakovosti mora kmetijsko gospodarstvo prodajati kot proizvode iz shem kakovosti.
- Na končnih proizvodih se mora pri prodaji uporabljati nacionalni zaščitni znak sheme kakovosti oziroma pripadajoči evropski zaščitni znak sheme kakovosti.

8.2.3.3.2.7. Načela pri določanju meril za izbor

Podukrep se bo izvajal po odprtem javnem razpisu.

Do podpore bodo upravičeni izbrani projekti, katerih vloge so popolne, vsebinsko ustrezne in izpolnjujejo pogoje za dodelitev sredstev ter presegajo vstopno mejo točk, opredeljeno v javnem razpisu. Vzpostavljen bo upravni postopek v zvezi z izborom, ki bo omogočal tekoče prijave in izbor operacij tri do štirikrat letno, kar bo omogočalo in zagotavljalo sistem tekočih prijav.

V okviru meril za izbor bo največji poudarek na vrsti sheme kakovosti in prispevku k horizontalnim ciljem.

8.2.3.3.2.8. (Veljavni) zneski in stopnje podpore

Javna podpora se dodeli v obliki letnega spodbujevalnega plačila za obdobje največ prvih pet zaporednih let od vstopa v posamezno shemo kakovosti.

Stopnja javne podpore je 100 % upravičenih stroškov.

Najvišji znesek javne podpore je 3.000 EUR na leto na posamezno shemo kakovosti.

Pri določitvi stopnje javne podpore se upošteva pravila državnih pomoči.

8.2.3.3.2.9. Preverljivost in možnost kontrole ukrepov in/ali vrst operacij

8.2.3.3.2.9.1. Tveganja pri izvajanju ukrepov

R7: Izbor upravičencev

Obstaja tveganje, da z javnim razpisom ne zajamemo ciljne skupine, ki je glede na opredeljene cilje najbolj potrebna pomoči.

R8: IT sistemi

Pri sistemih informacijske tehnologije so tveganja zaznana predvsem pri njihovem pravilnem delovanju oziroma pri zagotavljanju ustreznih zmogljivostih za procesiranje vseh informacij. Tveganje lahko predstavljajo tudi neurejeni oziroma neažurno vodeni registri, ki so posledica nekompatibilnih baz podatkov.

R9: Zahtevki za izplačilo

Največja tveganja nastanejo pri obravnavi zahtevkov za izplačilo. Zaradi nestrokovne priprave se postopek njihove obravnave lahko zavleče tudi na več mesecev. Glavni razlogi je slaba informiranost upravičencev in pripravljavcev vlog.

8.2.3.3.2.9.2. Blažilni ukrepi

R7: Izbor upravičencev

Izbor upravičencev bo opravljen na objektiven in transparenten način, na podlagi vstopnih pogojev in meril za izbor, ki bodo vnaprej znana vsem potencialnim upravičencem.

R8: IT sistemi

Na plačilni agenciji bo vzpostavljen IT sistem, ki bo omogočal elektronsko obdelavo vlog in zahtevkov za izplačilo. Pridobivanje podatkov bo v največji možni meri potekalo elektronsko s povezovanjem med različnimi bazami podatkov. V kolikor podatkovne baze med seboj ne bodo združljive na način, da bi jih bilo možno avtomatsko preveriti znotraj IT sistema, bodo preverjanja potekala z izmenjavo podatkov med nosilci baz.

R9: Zahtevki za izplačilo

Organizirana bodo izobraževanja in usposabljanja namenjena upravičencem in pripravljavcem vlog glede priprave zahtevkov za izplačilo. Pripravljena bodo navodila za pripravo zahtevkov za izplačilo z namenom, kvalitetne priprave zahtevkov za izplačilo.

8.2.3.3.2.9.3. Splošna ocena ukrepa

Podukrep je ob upoštevanju blažilnih ukrepov preverljiv in ga je možno kontrolirati. Z njim bodo doseženi pričakovani rezultati in zastavljeni cilji PRP 2014–2020, hkrati pa bo prispeval k realizaciji vseh treh horizontalnih ciljev. Z namenom boljšega vključevanja v agroživilske verige prek shem kakovosti in

dodajanja vrednosti kmetijskim proizvodom je izvedba tega podukrepa nujna.

8.2.3.3.2.10. Metodologija za izračun zneska podpore, če je primerno

Ni primerno.

8.2.3.3.2.11. Informacije, ki se nanašajo posebej na operacijo

Navedba upravičenih shem kakovosti, vključno s shemami certificiranja kmetij, za kmetijske proizvode, bombaž ali živila, priznanimi na nacionalni ravni, in potrditev, da te sheme kakovosti izpolnjujejo 4 posebna merila iz člena 16(1)(b) Uredbe (EU) št. 1305/2013

Upravičene sheme kakovosti so:

1. sheme kakovosti in neobvezne navedbe kakovosti, vzpostavljene na podlagi evropske zakonodaje:

- Zaščitena geografska označba (ZGO);
- Zaščitena označba porekla (ZOP);
- Zajamčena tradicionalna posebnost (ZTP);
- Ekološka pridelava in predelava in
- Neobvezne navedbe kakovosti.

2. sheme kakovosti, vzpostavljene na podlagi nacionalne zakonodaje:

- Višja kakovost;
- Izbrana kakovost;
- Dobrote z naših kmetij in
- Integrirana pridelava.

Navedene sheme kakovosti, v skladu z določili opredeljenimi v nacionalnih predpisih, izpolnjujejo 4 posebna merila v skladu s 1.b točko 16. člena Uredbe 1305/2013/EU.

Navedba upravičenih prostovoljnih shem certificiranja kmetijskih proizvodov, za katere država članica priznava, da so v skladu s smernicami Unije o dobrih praksah

Prostovoljne sheme certificiranja v skladu s 1.c točko 16. člena Uredbe 1305/2013/EU niso upravičene do podpore v okviru tega podukrepa.

8.2.3.4. Preverljivost in možnost kontrole ukrepov in/ali vrst operacij

8.2.3.4.1. Tveganja pri izvajanju ukrepov

Tveganja so določena znotraj posameznega podukrepa.

8.2.3.4.2. Blažilni ukrepi

Blažilni ukrepi so določeni znotraj posameznega podukrepa.

8.2.3.4.3. Splošna ocena ukrepa

Opisano znotraj posameznega podukrepa.

8.2.3.5. Metodologija za izračun zneska podpore, če je primerno

Ni primerno.

8.2.3.6. Dodatne informacije, ki se nanašajo posebej na ukrep

Navedba upravičenih shem kakovosti, vključno s shemami certificiranja kmetij, za kmetijske proizvode, bombaž ali živila, priznanimi na nacionalni ravni, in potrditev, da te sheme kakovosti izpolnjujejo 4 posebna merila iz člena 16(1)(b) Uredbe (EU) št. 1305/2013

Določila glede kakovosti in označevanja kmetijskih pridelkov in živil, varstva interesov potrošnikov in shem kakovosti opredeljuje Zakon o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/2008 z vsemi spremembami). Po tem zakonu so bile vzpostavljene naslednje nacionalne sheme kakovosti: »dobrote z naših kmetij«, »izbrana kakovost«, »integrirani«, »višja kakovost«. Izpolnjevanje pogojev iz shem kakovosti preverja organizacija za kontrolo in certificiranje. Omenjene sheme izpolnjujejo vse kriterije iz 1.b točke 16. člena Uredbe 1305/2013/EU. Osnovne značilnost teh shem so predpisane v omenjenem zakonu, podrobnejše pogoje glede kakovosti kmetijskih pridelkov in živil pa predpisuje minister s podzakonskimi akti. Proizvodi iz omenjenih shem kakovosti se nanašajo na značilnosti, postopke pridelave ali predelave kmetijskih pridelkov ali živil, ki presega predpisano kakovost, ali pogoje glede varstva zdravja ljudi, živali ali rastlin, dobrega počutja živali ali zaščite okolja. Sheme so odprte vsem proizvajalcem, so pregledne in zagotavljajo popolno sledljivost proizvodov.

Navedba upravičenih prostovoljnih shem certificiranja kmetijskih proizvodov, za katere država članica priznava, da so v skladu s smernicami Unije o dobrih praksah

Prostovoljne sheme certificiranja iz 1.c točke 16. člena Uredbe 1305/2013/EU niso upravičene do podpore v okviru tega podukrepa.

8.2.3.7. Druge pomembne opombe, ki prispevajo k razumevanju in izvajanju ukrepa

Ni relevantno.

8.2.4. M04 – Naložbe v osnovna sredstva (člen 17)

8.2.4.1. Pravna podlaga

Ukrep M04 se izvaja na podlagi 17. člena Uredbe 1305/2013/EU.

8.2.4.2. Splošen opis ukrepa, vključno z njegovo intervencijsko logiko in prispevkom k prednostnim področjem in horizontalnim ciljem

Ukrep je namenjen razvoju kmetijstva, predelave ali trženja kmetijskih in živilskih proizvodov ter kmetijske in gozdarske infrastrukture. Ukrep spodbuja izvajanje naložb v osnovna sredstva, ki bodo prispevale k večji produktivnosti, ekonomski in okoljski učinkovitosti ter povečanju odpornosti na podnebne spremembe oziroma prilagajanju nanje. V ta okvir sodijo tudi naložbe v kmetijsko in gozdarsko infrastrukturo. Prav tako s podprtimi naložbami ukrep prispeva k povečanju dodane vrednosti kmetijskih proizvodov in njihovemu uspešnejšemu trženju vzdolž agroživilske verige. Naložbe v osnovna sredstva bodo neposredno podprle nadaljevanje procesov prestrukturiranja v smeri trajnostno naravnanega modela razvoja v kmetijstvu, živilskopredelovalni panogi in gozdarstvu.

Vlaganja v osnovna sredstva so še posebej potrebna na območjih, kjer obstajajo omejitve kmetovanja zaradi naravnih danosti in zakonsko predpisanih varstvenih režimov. Na teh območjih je produktivnost običajno nižja, izbor kmetijskih usmeritev omejen, proizvodni stroški pa višji.

Podpora iz naslova ukrepa M04 je osredotočena na prvo in drugo tematsko področje ukrepanja iz PRP 2014–2020, določeno v poglavju 5.1 PRP 2014–2014.

Iz analize potreb izhaja, da produktivnost v kmetijstvu zaostaja za evropskim povprečjem, da so potrebna vlaganja v trženje in predelavo kmetijskih proizvodov in da je posestna struktura razdrobljena, kar otežuje obdelavo in povečuje stroške. Potrebno je uvajati okolju prijazne kmetijske prakse in načine predelave. Neodprtost gozdov povečuje stroške pri pridobivanju lesa ter zmanjšuje dohodek iz gozdarske dejavnosti. Izhaja tudi, da je potrebno kmetijsko pridelavo in predelavo prilagoditi na vplive podnebnih sprememb z optimizacijo porabe vode, zmanjšanjem emisij toplogrednih plinov in amonijaka ter povečati uporabo OVE.

Ukrep se deli na tri podukrepe:

- Podpora za naložbe v kmetijska gospodarstva (podukrep M04.1);
- Podpora za naložbe v predelavo/trženje in/ali razvoj kmetijskih proizvodov (podukrep M04.2);
- Podpora za naložbe v infrastrukturo, povezano z razvojem, posodabljanjem ali prilagoditvijo kmetijstva in gozdarstva (podukrep M04.3).

V okviru podukrepa M04.1 bodo naložbe zasledovale dva splošna cilja, in sicer cilj prestrukturiranja v kmetijstvu in cilj povečevanja produktivnosti in s tem povečanja konkurenčne sposobnosti kmetijstva. Naložbe v prestrukturiranje bodo skladno z analizo stanja in SWOT osredotočene na kmetijska gospodarstva, kjer želimo z naložbami primarno zasledovati cilj večje trajnosti kmetijstva, in sicer preko povečanja okoljske in energetske učinkovitosti kmetijskih gospodarstev ter blaženja podnebnih sprememb oziroma prilagajanja nanje. Naložbe v dvig konkurenčnosti pa bodo zasledovale primarno cilj večje produktivnosti v kmetijstvu, stroškovne učinkovitosti ter dodane vrednosti in kakovosti proizvodov.

V okviru podukrepa M04.2 bodo naložbe namenjene izboljševanju konkurenčnosti živilskopredelovalne panoge, dvigu dodane vrednosti kmetijskih proizvodov, vključno s predelavo kmetijskih proizvodov iz shem kakovosti, uvajanjem novih proizvodov, ki predstavljajo bistveno tehnološko novost na trgu, tesnejšemu horizontalnemu in vertikalnemu povezovanju ter tudi večji okoljski učinkovitosti živilskopredelovalnih obratov.

V okviru podukrepa M04.3 bodo naložbe namenjene razvoju kmetijske in gozdarske infrastrukture s ciljem boljšega upravljanja in gospodarjenja s kmetijskimi in gozdnimi zemljišči. V okviru tega podukrepa se izvajajo naslednje operacije:

- izvedba agromelioracij na komasacijskih območjih;
- izgradnja velikih namakalnih sistemov;
- tehnološke posodobitve velikih namakalnih sistemov in
- ureditev gozdne infrastrukture.

Prispevek k prednostnim področjem

Prednostno področje 2A: Ukrep prispeva k spodbujanju prestrukturiranja kmetijskih gospodarstev oziroma povečanju njihovih proizvodnih kapacitet. Izboljšanje ekonomske uspešnosti mora biti trajnostno, zato je povezano tudi z izboljšanjem okoljske učinkovitosti in prilagajanjem oziroma blažitvijo vplivov podnebnih sprememb. Spodbude bodo namenjene tudi naložbam v izgradnjo gozdnih prometnic, s čimer se bo povečala odprtost gozda in zmanjšanje stroškov za spravilo lesa.

Prednostno področje 3A: Ukrep bo namenjen naložbam v predelavo in trženje kmetijskih proizvodov. Tudi te naložbe, prvenstveno namenjene dvigu konkurenčnosti živilskopredelovalne panoge, bodo morale zasledovati cilje večje okoljske učinkovitosti. Ukrep bo s svojimi aktivnostmi spodbujal vključitve v EIP na področju kmetijske produktivnosti in trajnosti.

Prispevek k horizontalnim ciljem

Blaženje podnebnih sprememb in prilagajanje nanje:

- Povečanje energetske učinkovitosti stavb in uvajanje obnovljivih virov energije za potrebe gospodarstva (podukrepa M04.1 in M04.2) ali za prodajo (podukrep M04.2);
- Učinkovito rabo dušikovih gnojil preko nakupa specialne mehanizacije, izboljšanja skladiščnih kapacitet za živinska gnojila (podukrep M04.1) ter izgradnje bioplinskih naprav (podukrepa M04.1 in M04.2);
- Tehnološke posodobitve gospodarskih poslopij z namenom zmanjšanja vročinskega stresa (podukrep M04.1) ter povečanje deleža lesa pri gradnjah objektov in naprav na kmetijskih zemljiščih (podukrepa M04.1 in M04.2);
- Zaščito proti toči ter ureditev rastlinjakov (podukrep M04.1);
- Agromelioracije na komasacijskih območjih imajo pozitiven vpliv predvsem z vidika manjše porabe energije pri strojni obdelavi in prevozih (podukrep M04.3) ter
- Tehnološko posodobitev namakalnih sistemov, ureditev vodohranov, zbiralnikov vode itd. s ciljem racionalnejše rabe vode (zlasti podukrepa M04.1, M04.3, delno tudi M04.2).

***Okolje**:*

- Nižjo rabo FFS (specialna mehanizacija, ureditev nasadov večletnih rastlin kot so trajni nasadi, matičnjaki, drevesnice, ipd., ki so odporne na bolezni), čistilne in varčevalne tehnike na kmetijskem

gospodarstvu (meteorna voda, odpadki, …), prilagajanje na specialne zahteve kmetovanja na okoljsko ranljivih območjih (VVO, nitratna direktiva, …), ureditev trajnih nasadov in pašnikov (travniški sadovnjaki, ekstenzivni pašniki, …) ter ekološka pridelava hrane (podukrep M04.1);
- Ureditev čistilnih naprav, zmanjšanje izpustov in varčevanja z vodo, ureditev vodnih zbiralnikov in vodohranov za zbiranje meteorne vode ter povečanje deleža lesa pri gradnji objektov (podukrep M04.2).

***Inovacije**:*

- Inovacije, prenos znanja v prakso in razvoj novih proizvodov so ključnega pomena za razvoj dejavnosti in povečanje dodane vrednosti v kmetijskem in živilskem sektorju. Pomoč v okviru tega ukrepa bo namenjena kmetijskim gospodarstvom oziroma živilskopredelovalnim obratom, ki so motivirana za pridobivanje novih znanj ter uvajanje inovativnih pristopov pri pridelavi, predelavi in trženju kmetijskih in živilskih proizvodov, zmanjšujejo proizvodne stroške ali se vključujejo v operativne skupine EIP (podukrepa M04.1 in M04.2).

8.2.4.3. Obseg, raven podpore in upravičenci ter, kjer je ustrezno, metodologija za izračun zneska ali stopnje podpore, po potrebi razčlenjene po podukrepu in/ali vrsti operacije. Za vsako vrsto operacije opredelitev upravičenih stroškov, pogojev za upravičenost, veljavnih zneskov in stopenj podpore ter načel glede določanja meril za izbor

8.2.4.3.1. 1. Naložbe za izboljšanje splošne učinkovitosti in trajnosti kmetijskih gospodarstev

Podukrep:

- 4.1 – Podpora za naložbe v kmetijska gospodarstva

8.2.4.3.1.1. Opis vrste operacije

Predmet podpore so posamezne in kolektivne naložbe kmetijskih gospodarstev v lastno primarno pridelavo kmetijskih proizvodov iz Priloge I k Pogodbi. Podpora se na podlagi SWOT analize nameni naslednjim naložbam:

- Naložbe, namenjene izvajanju tehnoloških izboljšav s področja higiene, varovanja okolja in varnosti pri delu ter znižanju stroškov pridelave (npr. tehnološke posodobitve gospodarskih poslopij, ureditev greznic in čistilnih naprav, nakup opreme in naprav, ki povečujejo varnost pri delu, nakup specialne kmetijske mehanizacije, ki omogoča manjšo rabo FFS, ureditev trajnih nasadov tehnološke posodobitve malih namakalnih sistemov (v nadaljevanju: MNS) ter nakup namakalne opreme);
- Naložbe, namenjene izvajanju pridelave ekoloških proizvodov in drugih proizvodov iz shem kakovosti (npr. tehnološke posodobitve hlevov in drugih gospodarskih poslopij, ureditev hlevskih izpustov in proste reje, nakup specialne kmetijske mehanizacije in strojne opreme, ureditev trajnih nasadov, ureditev MNS ter nakup namakalne opreme);
- Prilagoditev kmetijskih gospodarstev na zahteve kmetovanja na hribovsko-gorskih območjih (npr. nakup specialne kmetijske mehanizacije za kmetovanje na strmih terenih, ureditev pašnikov in obor za rejo domačih živali oziroma gojene divjadi, izvedba agromelioracij, tehnološke posodobitve hlevov ter zaščita čebeljih panjev pred medvedi, ureditev trajnih nasadov, ureditev cestnih, vodnih oz. vodovodnih ter energetskih priključkov do javne infrastrukture, ureditev MNS ter nakup namakalne opreme);

- Prilagoditev kmetijskih gospodarstev na podnebne spremembe (npr. nakup in postavitev mrež proti toči, nakup in postavitev rastlinjakov in pripadajoče opreme, ureditev trajnih nasadov, ki so tolerantnejše na bolezni, pozebo oz. na sušo, tehnološke posodobitve MNS ter nakup namakalne opreme);
- Naložbe v prilagoditev kmetijskih gospodarstev na izvajanje nadstandardnih zahtev z vidika zaščite rejnih živali (npr. tehnološke posodobitve hlevov in nakup pripadajoče opreme);
- Naložbe v povečanje učinkovite rabe energije (URE) in spodbujanje ponudbe in uporabe obnovljivih virov energije (OVE) (npr. naložbe v energetsko učinkovite ogrevalne sisteme, naložbe v zmanjšanje toplotnih izgub pri gradnjah objektov z uporabo materialov z večjo toplotno prevodnostjo, nakup energetsko varčnejše opreme, naložbe v proizvodnjo električne in toplotne energije, naložbe v proizvodnjo bioplina z uporabo organskih odpadkov);
- Naložbe v izboljšanje učinkovitosti rabe živinskih gnojil in s tem zmanjšanje emisij toplogrednih plinov in amonijaka(npr. izgradnja objektov za nadstandardno skladiščenje živinskih gnojil, nakup in postavitev mobilnih objektov in nakup pripadajoče opreme, zatesnitev odprtih lagun za skladiščenje živinskih gnojil, nakup specialne kmetijske mehanizacije za racionalno rabo dušika, izgradnja kompostarn, tehnološke posodobitve hlevov in nakup opreme za živinske izločke) ter prilagoditev kmetijskih gospodarstev na zahteve kmetovanja na vodovarstvenih območjih skladno z zahtevami predpisov, ki urejajo vodovarstvena območja. Izgradnja objektov za skladiščenje živinskih gnojil je upravičen strošek samo v obsegu, ki presega minimalne zahteve glede skladiščnih kapacitet, kot ga določa predpis, ki ureja varstvo voda pred onesnaževanjem iz kmetijskih virov. Izjema se dovoli samo naložbam mladih kmetov iz tretje točke drugega odstavka tega poglavja.

Glede na vrsto naložbe se podpora dodeli:

1. Naložbam v prestrukturiranje kmetijskih gospodarstev v smeri zasledovanja cilja večje trajnosti kmetijskih gospodarstev. To so naložbe, ki so usmerjene v prilagoditev kmetijskih gospodarstev horizontalnim ciljem, povezanih z inovacijami, okoljem ter blažitvijo podnebnih sprememb in prilagajanju nanje, zlasti pa v:

- Zmanjševanje toplogrednih plinov in amonijaka iz kmetijske proizvodnje, zlasti živinoreje;
- Prilagajanje kmetijskih gospodarstev na podnebne spremembe;
- Povečanje energetske učinkovitosti, vključno z večjo rabo lesa;
- Uvajanje obnovljivih virov energije (OVE);
- Zmanjšanje oziroma bolj učinkovito rabo fitofarmacevtskih sredstev in gnojil (na primer naprave za nanašanje FFS z zmanjšanjem zanosa in razkuževanje semena ter naprave za mehansko zatiranje škodljivih organizmov);
- Racionalnejšo rabo vode in drugih surovin ter v ureditev čistilnih in varčevalnih tehnologij (npr. zbiranje meteorne vode, zamenjava namakalne opreme ter zmanjšanje porabe vode pri tehnoloških posodobitvah obstoječih MNS) na kmetijskem gospodarstvu;
- Prilagoditev kmetovanja na okoljsko občutljivih območjih, pomembnih z vidika varovanja naravnih virov (zlasti vode, tal in biotske raznovrstnosti);
- Ureditev nasadov večletnih rastlin, ki so odporne na bolezni, pozebo oziroma na sušo;
- Izvajanje ekološke pridelave hrane.

2. Naložbam v izboljšanje konkurenčnosti na podprtih kmetijskih gospodarstvih, zlasti pa:

- dvigu produktivnosti, zlasti produktivnosti dela;
- povečanju stroškovne učinkovitosti;
- povečanju higiene, kakovosti in doseganju višje dodane vrednosti kmetijskih proizvodov;

- prilagoditev kmetijskih gospodarstev na nadstandardne zahteve dobrobiti živali.

V okviru tega podukrepa se podpira nakup kmetijske mehanizacije kot individualne naložbe samo, če gre za nakup specialne kmetijske mehanizacije, ki ima izrazito okoljski učinek, ki prispeva k zmanjšanju toplogrednih plinov, je namenjena izvajanju ekološke pridelave oziroma je namenjena kmetovanju na hribovsko gorskih območjih. Ostala kmetijska mehanizacija je upravičena do podpore samo v primeru kolektivnih naložb ter v primeru dejavnosti, ki prejemajo podporo v okviru EIP na področju kmetijske produktivnosti in trajnosti, če je zanjo dokazana njena racionalna raba.

3. Naložbam za uskladitev s standardi EU

Do podpore za naložbe za uskladitev s standardi EU, ki se uporabljajo za kmetijsko proizvodnjo, tudi glede varstva pri delu, so upravičeni mladi kmetje, ki prvič prevzemajo kmetijsko gospodarstvo kot nosilci kmetijskih gospodarstev. Upravičenci morajo naložbo zaključiti v roku 24 mesecev od datuma vzpostavitve kmetije, sicer niso upravičeni do podpore za naložbe za uskladitev s standardi EU.

4. Intenzifikacija kmetijstva in vpliv na okolje

Spodbujanje konkurenčnosti lahko privede do prevelike koncentracije proizvodnje, kar ima lahko za posledico zmanjšanje biotske raznovrstnosti ter povečanje obremenitev na okolje. Na ohranjanje okolja v dobrem stanju na ravni podprte aktivnosti bomo vplivali na več načinov:

- vsi posegi v prostor, ki se izvajajo na območjih z visoko naravno vrednostjo morajo biti izvedeni v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo okolja;
- na območjih vodnih teles s slabim stanjem se bodo izvajali ukrepi namakanja kmetijskih zemljišč z namenom učinkovitega zmanjšanja porabe vode;
- pri pripravi poslovnih načrtov bo potrebno izhajati iz celovitega načrtovanja razvoja kmetij v smeri trajnostnega kmetijstva;
- posebna pozornost bo namenjena obnovi gospodarskih poslopij, ki so pod zaščito kulturne dediščine in
- spodbujanje naložb v prilagoditev na izvajanje nadstandardnih zahtev iz vidika dobrobiti živali in skladiščenja živinskih gnojil.

5. Zahteve glede emisij v zrak iz malih in srednje velikih kurilnih naprav

Pri naložbah v proizvodnjo elektrike in toplotne energije morajo biti kurilne naprave zelo učinkovite (nizke emisije v zrak). Kadar gre za srednje velike kurilne naprave moči od 1 do 50 MW, se bodo upoštevale zahteve glede emisij v zrak v skladu z nacionalno zakonodajo.

8.2.4.3.1.2. Vrsta podpore

Podpora se dodeli v obliki nepovratne finančne pomoči.

8.2.4.3.1.3. Povezave z drugo zakonodajo

- Zakon o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/2008 z vsemi spremembami);
- Zakon o kmetijskih zemljiščih (Uradni list RS, št. 71/11 z vsemi spremembami);

- nacionalni predpis, ki ureja izvajanje tega podukrepa;
- Zakon o ohranjanju narave (Uradni list RS, št. 96/04 – uradno prečiščeno besedilo, z vsemi spremembami);
- Zakon o varstvu okolje (Uradni list RS, št. 39/06 – uradno prečiščeno besedilo, z vsemi spremembami);
- Uredba o vrstah posegov v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje (Uradni list RS, št. 51/14 z vsemi spremembami);
- 65. in 69. člen Uredbe 1303/2013/EU;
- 13. člen Uredbe 807/2014/EU in
- druga EU zakonodaja in nacionalna zakonodaja, ki ureja področje te operacije.

8.2.4.3.1.4. Upravičenci

Upravičenec je nosilec kmetijskega gospodarstva, vpisan v register kmetijskih gospodarstev, ki opravlja kmetijsko dejavnost na ozemlju RS.

Za potrebe tega ukrepa se kot mladi kmet šteje vsaka fizična oseba, ki je v času predložitve vloge na javni razpis:

- stara od 18 let do 40 let,
- ima ustrezno poklicno znanje in usposobljenost, kot je opredeljeno v pogojih za upravičenost iz naslova podukrepa M06.1 Pomoč za zagon dejavnosti za mlade kmete ter
- je ustanovila kmetijsko gospodarstvo v petih letih pred oddajo vloge na javni razpis.

Upravičenci so tudi socialna podjetja, ki so kmetijsko gospodarstvo in so prepoznana kot nosilci tržnih socialnih inovacij na področju samooskrbe, lokalno pridelane hrane, zaposlovanje ranljivih skupin ter ustvarjanja zelenih delovnih mest. Ker je narava socialnih podjetij takšna, da poleg tržne funkcije upoštevajo tudi družbeno socialne vidike in njihovo delovanje ni dobičkonosno usmerjeno, imajo posledično na razpolago manj lastnih sredstev za financiranje naložb, zato bodo deležni višje stopnje podpore.

8.2.4.3.1.5. Upravičeni stroški

Upravičeni stroški so:

- stroški novogradnje ali obnove nepremičnin, nakup pripadajoče opreme za kmetijsko proizvodnjo, nakup pripadajoče informacijsko komunikacijske tehnologije (IKT) in strojne opreme. Pri posameznih gradbenih in obrtniških delih se priznavajo tudi stroški dobave gotovih elementov, prevoza, njihove montaže in stroški izvedbe del na kraju samem (stroški materiala, prevoza in opravljenih del);
- nakup kmetijske mehanizacije ter strojne in transportne opreme;
- nakup kmetijskih zemljišč do 10 % skupnih upravičenih izdatkov naložbe v skladu s 69. členom Uredbe 1303/2013/EU;
- stroški postavitve oziroma obnove sadovnjakov, oljčnikov in hmeljišč;
- stroški postavitve nasadov trajnih rastlin na njivskih površinah;
- nakup in postavitev rastlinjakov ter pripadajoče opreme;

- nakup in postavitev mrež proti toči, zaščitne folije proti pokanju in ožigu plodov ter zaščitne mreže proti ptičem;
- stroški postavitve pašnikov in obor ter nakup pripadajoče opreme za nadzorovano pašo domačih živali oziroma reje gojene divjadi;
- stroški ureditve zaščite čebeljih panjev pred medvedi;
- stroški naložb na področju pridelave medu in ostalih čebeljih proizvodov ter vzreje čebeljih matic;
- stroški naložb namenjenih učinkoviti rabe energije;
- stroški pridobivanja energije iz obnovljivih virov energije na kmetijskih gospodarstvih, če je energija namenjena pridelavi proizvodov iz Priloge I k Pogodbi (lastna poraba), kar mora biti razvidno iz elaborata gradbene fizike. Kadar gre za pridobivanje toplotne energije iz biomase, mora biti surovina za pridobivanje energije proizvod iz Priloge I k Pogodbi;
- stroški ureditve cestnih, vodnih oz. vodovodnih ter energetskih priključkov kmetijskega gospodarstva na javno infrastrukturo;
- stroški izvedbe agromelioracijskih del na kmetijskih gospodarstvih, kamor sodijo zlasti pripravljalna dela, zemeljska dela, gradbena dela, obrtniška dela, betonska dela in zaključna dela;
- stroški ureditve MNS, njihovih tehnoloških posodobitev, v izgradnjo pripadajočih vodnih virov ter ter v nakup in postavitev namakalne opreme;
- prispevek v naravi v obliki lastnega dela in materiala upravičenca v skladu s 69. členom Uredbe 1303/2013/ EU;
- splošni stroški, ki so neposredno povezani s pripravo in izvedbo naložbe, kot so zlasti plačila za storitve arhitektov, inženirjev in svetovalcev, stroški pridobitve gradbene, projektne ali tehnične dokumentacije, plačila v zvezi s pridobitvijo presoje vplivov na okolje ter stroški nadzora nad izvedbo gradbeno obrtniških del;
- stroški naložb za uskladitev s standardi EU, v skladu s 5. točko 17. člena Uredbe 1305/2013/EU.

Ne glede na to, da nacionalna zakonodaja v okviru agromelioracij dopušča tudi izvedbo manjših odvodnjavanj, založnega gnojenja in apnenja, to ni upravičen strošek te operacije.

Do podpore niso upravičeni nakupi pravic kmetijske proizvodnje, plačilnih pravic, živali in enoletnih rastlin ter njihovo sajenje.

Kadar gre za prispevek v naravi v obliki lastnega dela in materiala upravičenca, morajo biti izpolnjeni naslednji pogoji:

- javna podpora plačana operaciji, ki vključuje prispevke v naravi, ne presega skupnih upravičenih stroškov brez prispevkov v naravi ob zaključku operacije,
- vrednost, pripisana prispevkom v naravi, ne presega splošno priznanih vrednosti le teh na zadevnem trgu,
- vrednost prispevka in njegovo izročitev je mogoče neodvisno oceniti in preveriti,
- vrednost neplačanega dela se opredeli ob upoštevanju preverjenega porabljenega časa ter stopnje nadomestila za enakovredno delo.

Pri opredelitvi višine upravičenih stroškov bodo upoštevane zgornje višine posameznih upravičenih stroškov, ki bodo določene v Katalogu najvišjih priznanih vrednosti stroškov. Ne glede na to pa bo moral upravičenec k vlogi priložiti eno ponudbo. V primeru vrednosti, ki ne bodo določene v Katalogu najvišjih priznanih vrednosti stroškov pa bo moral upravičenec priložiti tri ponudbe.

Do podpore niso upravičeni še naslednji stroški:

- zakup nepremičnin,

- obresti na dolgove,
- nakup rabljene opreme in mehanizacije,
- davek na dodano vrednost (DDV), razen če ni izterljiv na podlagi nacionalne zakonodaje o DDV,
- strošek priprave vloge na javni razpis in zahtevkov za izplačilo in
- stroški arheoloških izkopavanj in arheološkega nadzora.

Pri izvedbi te aktivnosti se bodo upoštevale določene specifične zahteve iz vidika upravičenosti stroškov glede posameznih sektorjev ali posameznih vrst naložb, ki se bodo določile z izvedbenimi predpisi na nacionalni ravni.

8.2.4.3.1.6. Pogoji za upravičenost

Pogoji za upravičenost so naslednji:

a) Za vse naložbe:

1. Upravičenec mora predložiti poslovni načrt, v katerem mora izkazati ekonomsko upravičenost naložbe. Glede na vrsto naložbe mora biti iz poslovnega načrta razviden tudi okoljski prispevek naložbe in prispevek k ostalim horizontalnim ciljem. Kadar gre za naložbe, ki so namenjene prestrukturiranju kmetijskih gospodarstev, t.j. da so usmerjene v prilagoditev kmetijskih gospodarstev na horizontalne cilje povezane z inovacijami, okoljem ter blažitvijo podnebnih sprememb in prilagajanju nanje, se poslovni načrt prilagodi primarnemu zasledovanju okoljske učinkovitosti te naložbe. Kadar gre za naložbe nad 50.000 EUR skupne priznane vrednosti, mora poslovni načrt temeljiti na dejanskih knjigovodskih podatkih;
2. Kmetijsko gospodarstvo je moralo v koledarskem letu pred oddajo vloge na javni razpis iz naslova izvajanja kmetijske dejavnosti ustvariti primeren prihodek, ki mu omogoča dolgoročno sposobnost preživetja. Kot primeren prihodek se šteje prihodek v višini ene bruto minimalne plače na zaposlenega v RS v letu pred letom objave javnega razpisa na enoto vloženega dela. Enota vloženega dela pomeni obseg dela, ki ga opravi ena oseba, ki je zaposlena za določen ali nedoločen čas s polnim delovnim časom v obdobju enega leta oziroma eno polno delovno moč, ki znaša 1.800 ur letno (v nadaljnjem besedilu: polna delovna moč);
3. Za vsak poseg v okolje, mora biti skladno s predpisom, ki ureja posege v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje, izvedena presoja vplivov na okolje oziroma predhodni postopek presoje. Predhodni postopek presoje vplivov na okolje, mora biti izveden predno se zaprosi za dodelitev podpore. Če se v predhodnem postopku ugotovi, da bi lahko imel poseg pomembne vplive na okolje, je treba zanj pridobiti presojo vplivov na okolje, sestavni del katere je tudi presoja vplivov na območja Natura 2000, in se zaključi z izdajo okoljevarstvenega soglasja. S tem se izvajajo tudi obveznosti iz 6. člena Direktive 92/43/ES.

b) Dodatni pogoji za agromelioracije:

1. Izdana pravnomočna odločba MKGP o uvedbi agromelioracije, če gre za zahtevno agromelioracijo;
2. Ustrezna dovoljenja in soglasja za izvedbo aktivnosti agromelioracije, če gre za nezahtevno agromelioracijo.

c) Dodatni pogoji za nove in obstoječe namakalne sisteme. Naložbe v namakanje na novih in obstoječih namakalnih sistemi so upravičene do podpore le, če so poleg pogojev iz četrtega, petega in šestega odstavka 46. člena Uredbe 1305/2013/EU izpolnjeni še naslednji pogoji:

1. Pravnomočna odločba o uvedbi namakanja v skladu s predpisi, ki urejajo kmetijska zemljišča;
2. Vodno dovoljenje v skladu s predpisi, ki urejajo vode. Če se za namakanje kmetijskih zemljišč rabi voda iz površinskih vodotokov in izvirov, mora biti v vodnem dovoljenju določen ekološko sprejemljivi pretok po predpisu, ki ureja kriterije za določitev ter načinu spremljanja in poročanja ekološko sprejemljivega pretoka;
3. Najkasneje do zaključka naložbe morajo biti namakalni sistemi opremljeni z vodomeri;
4. Naložbe v tehnološke posodobitve namakalnih sistemov morajo po predhodni oceni omogočati za najmanj 15 % potencialni prihranek vode glede na tehnične parametre obstoječega namakalnega sistema in pripadajoče opreme za namakanje.

d) Dodatni pogoji glede pridobivanja obnovljivih virov energije in energetske učinkovitosti so opredeljeni v okviru poglavja, ki opredeljuje Druge pomembne opombe, ki prispevajo k razumevanju in izvajanju ukrepa.

8.2.4.3.1.7. Načela pri določanju meril za izbor

Podukrep se bo izvajal z zaprtimi javnimi razpisi. Do podpore bodo upravičeni izbrani projekti, katerih vloge so popolne, vsebinsko ustrezne in izpolnjujejo pogoje za dodelitev sredstev ter presegajo vstopno mejo točk, opredeljeno v javnem razpisu. Med vlogami, ki presežejo vstopno mejo točk se izberejo tiste, ki dosežejo višje število točk, do porabe razpisanih sredstev. V okviru meril za izbor bo največji poudarek na ekonomskem vidiku naložbe (npr. interna stopnja donosnosti), prispevku k horizontalnim ciljem ter vključenosti naložb v operativne skupine EIP.

V primeru prestrukturiranja kmetijskih gospodarstev pa bo poudarek dan tudi spodbujanju tržno orientiranih kmetijskih gospodarstev, spodbujanju ekološke pridelave, naložbam namenjenim izboljšanju učinkovitosti rabe živinskih gnojil ter prilagoditvi kmetijskih gospodarstev na zahteve kmetovanja na vodovarstvenih območjih.

8.2.4.3.1.8. (Veljavni) zneski in stopnje podpore

1. Stopnja javne podpore je 30 % upravičenih stroškov naložbe in se poveča:

- Za 5 odstotnih točk za naložbe na območjih z naravnimi in drugimi posebnimi omejitvami iz 33. člena Uredbe 1305/2013/EU, če ima upravičenec vsaj 50 % kmetijskih zemljišč v uporabi na teh območjih;
- Za 5 odstotnih točk za naložbe povezane z dejavnostmi iz 29. in/ali 30. člena Uredbe 1305/2013/EU, če ima upravičenec vsaj 50 % kmetijskih zemljišč v uporabi vključenih v ta dva ukrepa;
- Za 10 odstotnih točk za naložbe socialnih podjetij;
- Za 15 odstotnih točk za dejavnosti, ki prejemajo podporo v okviru EIP na področju kmetijske produktivnosti in trajnosti;
- Za 15 odstotnih točk za kolektivne naložbe in
- Za 20 odstotnih točk za naložbe mladih kmetov.

2. Stopnje podpore iz prejšnje točke se lahko seštevajo, vendar ne smejo preseči 50 % upravičenih stroškov naložbe.

3. Najnižji znesek javne podpore znaša 1.000 EUR na vlogo v primeru naložb namenjenih zaščiti čebeljih panjev pred medvedi ter 2.000 EUR na vlogo pri ostalih vrstah naložb. Upravičenci, ki so kmetije in

mikropodjetja, lahko v celotnem programskem obdobju 2014–2020 iz naslova tega podukrepa pridobijo največ 500.000 EUR javne podpore. Upravičenci, ki so mala, srednja in velika podjetja, lahko v celotnem programskem obdobju 2014–2020 iz naslova tega podukrepa pridobijo največ 3.000.000 EUR javne podpore.

4. V skladu s 4. točko 45. člena Uredbe 1305/2013/EU lahko upravičenci za naložbe, po izdaji odločbe o pravici do sredstev, plačilno agencijo zaprosijo za izplačilo predplačila v znesku 30 % vrednosti javne podpore.

8.2.4.3.1.9. Preverljivost in možnost kontrole ukrepov in/ali vrst operacij

8.2.4.3.1.9.1. Tveganja pri izvajanju ukrepov

R1: Razpisni pogoji za zasebne upravičence

Postopek izvedbe temelji na predpisih, ki urejajo splošni upravni postopek. Zaradi zakonsko predpisanih rokov so postopki izbire lahko dolgotrajni (tudi več kot pol leta). V tem času se lahko razmere na trgu bistveno spremenijo, kar postavlja pod vprašaj izvedbo že odobrenih projektov.

R2: Razumnost stroškov

Pri izvedbi naložb prihaja na trgu do velikih cenovnih nihanj za enake oz. sorodne stroške. To se najbolj pozna pri nakupu kmetijske mehanizacije in strojne opreme, kjer na skupnem evropskem trgu beležimo celo do večkratne razlike pri ceni za enake vrste strojev. Pri tehnološko zahtevni opreme ni večjega števila ponudnikov na trgu.

R3: Ustrezen pregled in kontrolni sistem

Največji problem predstavlja neustrezna povezanost podatkovnih baz znotraj javne uprave. To ima lahko za posledico večje tveganje glede dvojnega sofinanciranje istih upravičenih stroškov.

R7: Izbor upravičencev

Obstaja tveganje, da z javnim razpisom ne zajamemo ciljno skupino, ki je glede na opredeljene cilje najbolj potrebna pomoči. V prejšnjem programskem obdobju se nam je večkrat zgodilo, da so zaprošena sredstva nekajkrat presegala razpisana sredstva Obstaja tudi tveganje, da kljub velikemu deležu odobrenih vlog, dodeljena sredstva ne bodo porabljena. Če je ekonomski vidik preveč podarjen lahko pride tudi do diskriminacije upravičencev, ker ranljive skupine ne ustvarjajo dovolj dobička oz. jim poslovno okolje ni najbolj naklonjeno.

R8: IT sistemi

Obstaja tveganje za nezadosten IT sistem, za vnos vlog na javni razpis in zahtevkov za izplačilo, ki ne bo napreden in ne bo nudil zadostne podpore. Ravno tako obstaja tveganje, da potencialni upravičenci ne bodo vešči uporabe tega sistema ter da siistem ne bo deloval optimalno.

R9: Zahtevki za izplačilo

Zahtevek za izplačilo sredstev je izplačan v roku 30 dni od predložitve popolnega zahtevka za izplačilo. V tem delu ne prihaja do zamud. Največja tveganja nastanejo pri obravnavi zahtevkov za izplačilo. Zaradi

nestrokovne priprave se postopek njihove obravnave lahko zavleče tudi na več mesecev. Glavni razlogi je slaba informiranost upravičencev in pripravljavcev vlog.

8.2.4.3.1.9.2. Blažilni ukrepi

R1: Razpisni pogoji za zasebne upravičence

Na skrajšanje upravnih postopkov ne moremo vplivati. Povečali pa bomo informiranost potencialnih upravičencev o ukrepih in postopkih za izbor upravičencev. Vlaganje vlog je elektronsko, s tem se tudi čas obravnave vlog skrajšuje. Nadaljevala se bodo prizadevanja za večje poenotenje med javnimi razpisi, večjo jasnost pogojev, kar bo prispevalo k bolj popolnim vlogam. S tem se bodo tveganja nekoliko zmanjšala. S spremembo Zakona o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/2008 z vsemi spremembami), uvedeno v letu 2014, so se določila upravnega postopa spremenila s ciljem doseganja večje ekonomičnosti postopka in hitrosti obdelave vlog.

R2: Razumnost stroškov

Vzpostavili bomo enotni katalog stroškov za vse ukrepe, ki vključujejo naložbe. Katalog bo pripravil neodvisni zunanji izvajalec in bo določil najvišje priznane vrednosti posameznih stroškov, ki bo po potrebi (npr. sprememba tržnih pogojev) revidiran.

R3: Ustrezen pregled in kontrolni sistem

Izboljšali bomo povezljivost podatkovnih baz znotraj javne uprave. Bolj natančno bomo definirali vsebinsko razmejitev z drugimi skladi na ravni upravičenih stroškov.

R7: Izbor upravičencev

S stalnim izvajanjem promocije ukrepa, organiziranjem javnih predstavitev in drugimi aktivnostmi (ažurna spletna stran MKGP, aktivnosti mreže za podeželje, info točke KGZS, ipd.) bomo neprestano obveščali potencialne upravičence o vsebini podprte aktivnosti. Javni razpisi bodo bistveno bolj ciljno usmerjeni kot do sedaj.

Na zaključek investicij vpliva več dejavnikov. Najbolj bistven element predstavljajo zadostna finančna sredstva. Dosledno spoštovanje zahtev glede zaprtosti finančne konstrukcije ter možnost koriščenja predplačil je zadovoljiv garant, da bodo odobrena sredstva tudi izplačana. V kolikor druga finančna sredstva (banke) podjetjem ne bodo zagotovljena v zadostni meri bomo na tej aktivnosti uvedli tudi kombinacijo z izvajanjem finančnih instrumentov.

Socialni vidik naložbe bomo spodbujali neposredno preko višjega deleža podpor za socialna podjetja ter posredno preko meril za izbor vlog.

R8: IT sistemi

Vzpostavljen bo IT sistem, ki bo omogočal elektronsko oddajo vlog in zahtevkov. Na ta način bo enostavnejše preverjanje dvojnega financiranja, poslovanja povezanih oseb in razmejitev med financiranjem posameznih stroškov na nivoju podukrepa in drugih ukrepov PRP 2014–2020. Ta sistem bo vključeval različne baze podatkov, kar bo omogočilo hitrejše in natančnejše preverjanje podatkov. Sistem bo namenjen tudi spremljanju izvajanja podukrepa. Za pripravljalce vlog in zahtevkov bodo izvedena usposabljanja za

uporabo IT sistema.

R9: Zahtevki za izplačilo

Povečali bomo informiranje upravičencev in pripravljavcev vlog glede priprave zahtevkov za izplačilo sredstev.

8.2.4.3.1.9.3. Splošna ocena ukrepa

Podukrep je v predvideni obliki v celoti izvedljiv in preverljiv ter bo prinesel pričakovane rezultate in pripomogel k doseganju zastavljenih ciljev PRP 2014–2020. Podukrep bo izkazal pomemben prispevek tudi pri realizaciji horizontalnih ciljev. Z namenom izboljšanja ekonomske uspešnosti kmetij, zagotavljanja lažjega prestrukturiranja kmetij in povečanja njihove udeležbe na trgu ter večje tržne usmerjenosti je izvedba tega podukrepa nujna.

8.2.4.3.1.10. Metodologija za izračun zneska podpore, če je primerno

Ni primerno.

8.2.4.3.1.11. Informacije, ki se nanašajo posebej na operacijo

Opredelitev neproizvodnih naložb

Neproizvodne naložbe se ne izvajajo.

Opredelitev kolektivnih naložb

1. Kolektivne naložbe so naložbe, ki jih izvajajo skupine ali organizacije proizvajalcev na področju kmetijstva.
2. Kadar kolektivno naložbo izvaja posamezna skupina kmetov, potem morajo biti upoštevane potrebe njenih članov.
3. Kadar kolektivno naložbo izvajata dva ali več kmetov ali pa združenje več skupin kmetov, potem mora biti naložba vedno v kolektivni rabi.
4. Podrobnejša določila v zvezi s pogoji upravičenosti iz predhodnih alinej se določijo v nacionalnih predpisih.

Opredelitev integriranih projektov

Se ne bodo izvajali.

Opredelitev in določitev upravičenih območij Natura 2000 in drugih upravičenih območij visoke naravne vrednosti

Projekti se bodo, v skladu z ustreznimi soglasji in dovoljenji, izvajali tudi na teh območjih.

Opis usmerjanja podpore h kmetijam v skladu z analizo SWOT, izvedeno v zvezi s prednostno nalogo iz člena 5(2) Uredbe (EU) št. 1305/2013

Kot prestrukturiranje se razume prilagoditev kmetijskih gospodarstev na horizontalne cilje povezane z inovacijami, okoljem ter blažitvijo podnebnih sprememb in prilagajanju nanje. Prestrukturiranje se ne bo izvajalo v sektorju med.
Ciljna skupina za prestrukturiranje so:
1. Kmetijska gospodarstva, ki so izrazito tržno orientirana in imajo takšen proizvodni obseg, ki zagotavlja zaposlitev na kmetiji vsaj eni osebi (ne velja za 3. in 4. točko) in sicer:

- ki imajo v uporabi vsaj 3 ha trajnih nasadov sadovnjakov, vinogradov in hmeljišč ali drugih trajnih nasadov ali
- ki imajo v uporabi vsaj 1 ha oljčnikov ali
- ki imajo v uporabi vsaj 1 ha vrtnin, vključno z rastlinjaki, pridelavo jagod in nasadi trajnih rastlin na njivskih površinah ali
- ki imajo v uporabi vsaj 20 ha njiv ali
- ki imajo v reji vsaj 10 krav molznic ali vsaj za 10 GVŽ živali perutnine ali vsaj za 20 GVŽ drugih rejnih živali.

2. Ne glede na določbo iz 1. točke, pa so v primeru nakupa in postavitve mrež proti toči, ciljna skupina kmetijska gospodarstva, ki imajo v uporabi vsaj 1 ha sadovnjakov, vinogradov ali drugih trajnih nasadov oziroma vsaj 0,5 ha vrtnin, jagod ali nasadov trajnih rastlin na njivskih površinah (npr. šparglji).
3. Ciljna skupina za preusmeritev oziroma izvajanje ekološke pridelave so vsa kmetijska gospodarstva, ki imajo ob vložitvi vloge na javni razpis certifikat za izvajanje ekološke pridelave hrane.
4. Ciljna skupina za prestrukturiranje kmetijskih gospodarstev v smeri izgradnje objektov za nadstandardno skladiščenje živinskih gnojil, nakup in postavitev mobilnih objektov in nakup pripadajoče opreme, zatesnitev odprtih lagun za skladiščenje živinskih gnojil, nakup specialne kmetijske mehanizacije za racionalno rabo dušika, izgradnja kompostarn, tehnološke posodobitve hlevov in nakup opreme za živinske izločke, so kmetijska gospodarstva, ki ležijo na hribovsko gorskih oziroma na vodovarstvenih območjih. Kadar gre za prilagoditev na izvajanje kmetovanja na vodovarstvenih območjih morajo biti upoštevane vse zahteve, ki so določene v predpisih, ki urejajo vodovarstvena območja. Izgradnja objektov za skladiščenje živinskih gnojil je upravičen strošek samo v obsegu, ki presega minimalne zahteve glede skladiščnih kapacitet, kot ga določa predpis, ki ureja varstvo voda pred onesnaževanjem iz kmetijskih virov. Izjema se dovoli samo naložbam mladih kmetov v skladu s 5. točko 17. člena Uredbe 1305/2013/EU.

Seznam novih zahtev, ki jih nalaga zakonodaja Unije za zagotovitev skladnosti, za katere se lahko odobri podpora v skladu s členom 17(6) Uredbe (EU) št. 1305/2013

Ni relevantno.

Po potrebi minimalni standardi za energetsko učinkovitost iz člena 13(c) Delegirane uredbe (EU) št. 807/2014

Opis se nahaja na ravni celotnega ukrepa M04.

Po potrebi opredelitev pragov iz èlena 13(e) Delegirane uredbe (EU) št. 807/2014.

Opis se nahaja na ravni celotnega ukrepa M04.

8.2.4.3.2. 2. Naložbe v predelavo ali trženje kmetijskih proizvodov iz priloge I k Pogodbi

Podukrep:

- 4.2 – Podpora za naložbe v predelavo/trženje in/ali razvoj kmetijskih proizvodov

8.2.4.3.2.1. Opis vrste operacije

Podpore bodo omogočile povečanje dodane vrednosti in spodbujanje trženja kmetijskih proizvodov z izvedbo naložb v predelavo ali trženje kmetijskih proizvodov iz Priloge I k Pogodbi pri čemer je rezultat proizvodnega procesa lahko proizvod, ki ni zajet v navedeni prilogi.

Predmet podpore so naložbe v:

- predelavo kmetijskih proizvodov, ki so zajeti v Prilogi I k Pogodbi, razen ribiških proizvodov, katerih rezultat proizvodnega procesa so proizvodi navedeni v Prilogi I kot tudi proizvodi, ki niso zajeti v Prilogi I k Pogodbi;
- trženje kmetijskih proizvodov iz Priloge I k Pogodbi, razen ribiških proizvodov.

Podpora se na podlagi SWOT analize nameni za naložbe v:

- izgradnjo objektov, nakup pripadajoče opreme, ureditev skladiščnih kapacitet, tehnološke posodobitev živilskopredelovalnih obratov in opreme;
- mobilne predelovalne obrate;
- ureditev prodajnih prostorov in nakup opreme, degustacijskih prostorov ter nakup mobilnih prodajaln za namen trženja kmetijskih proizvodov;
- ureditev vodnega vira ter posodobitev sistemov za varčno uporabo vode, shranjevanje vode, ureditev greznic in čistilnih naprav oz. naprav za obdelavo odpadnih voda, uporabe stranskih proizvodov, ostankov in drugih neživilskih surovin;
- proizvodnjo bioplina z uporabo organskih odpadkov kmetijskega izvora;
- proizvodnjo električne in toplotne energije za lastne potrebe kmetijskega gospodarstva ali živilskopredelovalnega obrata;
- prodajo električne in toplotne energije;
- posodobitev energetsko učinkovitih ogrevalnih sistemov, energetsko varčnejše opreme, zmanjšanje toplotnih izgub z uporabo materialov z večjo toplotno prevodnostjo in
- izboljšave opreme in naprav, ki povečujejo varnost pri delu, prilagajanju novim obveznim standardom ter higiene.

Če je za naložbo v skladu s predpisi, ki urejajo presojo vplivov na okolje, predpisana okoljska ocena, mora biti iz nje razvidno, da naložba ne bo imela nobenega pomembnega negativnega vpliva na okolje.

Če gre za naložbo v proizvodnjo elektrike in toplote, mora biti kurilna naprava učinkovita (nizke emisije). Če gre za srednje veliko kurilno napravo moči od 1 do 50 MW, se bodo upoštevale zahteve glede emisij v skladu z nacionalno zakonodajo.

8.2.4.3.2.2. Vrsta podpore

Javna podpora se dodeli v obliki nepovratne in povratne finančne pomoči v obliki finančnih instrumentov.

Oblike finančnih instrumentov, s katerimi se bodo dodeljevala sredstva v okviru tega podukrepa, se bodo opredelile po tem, ko bo izdelana predhodna ocena. V skladu s predhodno oceno bo pripravljena sprememba PRP 2014–2020.

8.2.4.3.2.3. Povezave z drugo zakonodajo

- Zakon o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/2008 z vsemi spremembami);
- Nacionalni predpis, ki ureja izvajanje tega podukrepa;
- Zakon o ohranjanju narave (Uradni list RS, št. 96/04 – uradno prečiščeno besedilo, z vsemi spremembami);
- Zakon o varstvu okolje (Uradni list RS, št. 39/06 – uradno prečiščeno besedilo, z vsemi spremembami);
- Uredba o vrstah posegov v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje (Uradni list RS, št. 51/14 z vsemi spremembami);
- 65. in 69. člen Uredbe 1303/2013/EU;
- 13. člen Uredbe 807/2014/EU in
- druga EU zakonodaja in nacionalna zakonodaja, ki ureja področje te operacije.

8.2.4.3.2.4. Upravičenci

Upravičenci do podpore so pravne in fizične osebe, ki se ukvarjajo s predelavo ali trženjem kmetijskih proizvodov kot gospodarske družbe, zadruge in zavodi, samostojni podjetniki posamezniki, kmetije, ki se ukvarjajo s pridelavo oziroma predelavo kmetijskih proizvodov, kmetije z dopolnilno dejavnostjo, agrarne in pašne skupnosti, ki izvajajo predelavo mleka na planinah ter gospodarska interesna združenja.

Za upravičence, ki so velika podjetja, velja omejitev števila zaposlenih pod 750 ljudi ali letni prihodek podjetja, nižji od 200 mio EUR.

Posebna pozornost znotraj tega podukrepa bo namenjena:

- predelavi ali trženju ekoloških proizvodov. Iz SWOT analize izhaja, da ponudba proizvodov iz ekološkega kmetijstva zaostaja za povpraševanjem. Predelava ekoloških proizvodov se izvaja v manjših obratih, kjer je potrebno prilagoditi linije za predelavo. S povečano stopnjo javne podpore se bo spodbudil večji obseg naložb v predelavo in trženje ekoloških proizvodov in večjo ponudbo teh proizvodov na trgu in
- povečanju okoljske učinkovitosti. Povečanje stopnje podpore se bo namenilo za naložbe v posodobitev sistemov za varčno uporabo vode, shranjevanje vode, ureditev greznic in čistilnih naprav oz. naprav za obdelavo odpadnih voda, uporabe stranskih proizvodov, ostankov in drugih neživilskih surovin.

8.2.4.3.2.5. Upravičeni stroški

Upravičeni stroški so:

- stroški gradnje ali obnove nepremičnin. Pri posameznih gradbenih in obrtniških delih se priznavajo tudi stroški dobave gotovih elementov, prevoza, njihove montaže in stroški izvedbe del na kraju samem (stroški materiala, prevoza in opravljenih del);
- stroški nakupa opreme in naprav, kamor spada tudi nakup laboratorijske in IKT opreme, vključene v proces trženja ali predelave;
- stroški proizvodnje bioplina z uporabo organskih odpadkov kmetijskega izvora;
- stroški učinkovite rabe energije;
- stroški pridobivanja energije iz obnovljivih virov na kmetijskih gospodarstvih ter živilskopredelovalnih obratih, če je energija namenjena predelavi ali trženju proizvodov iz Priloge I k Pogodbi (lastna poraba), kar mora biti razvidno iz elaborata gradbene fizike. Kadar gre za pridobivanje toplotne energije iz biomase, mora biti surovina za pridobivanje energije proizvod iz Priloge I k Pogodbi;
- splošni stroški, ki so neposredno povezani s pripravo in izvedbo naložbe, kot so plačila za storitve arhitektov, inženirjev in svetovalcev, stroški pridobitve gradbene, projektne ali tehnične dokumentacije, plačila v zvezi s pridobitvijo presoje vplivov na okolje ter stroški nadzora nad izvedbo gradbeno obrtniških del.

Pri opredelitvi višine upravičenih stroškov bodo upoštevane zgornje višine posameznih upravičenih stroškov, ki bodo določene v Katalogu najvišjih priznanih vrednosti stroškov. Ne glede na to pa bo moral upravičenec k vlogi priložiti eno ponudbo. V primeru vrednosti, ki ne bodo določene v Katalogu najvišjih priznanih vrednosti stroškov pa bo moral upravičenec priložiti tri ponudbe.

Do podpore niso upravičeni naslednji stroški:

- obresti na dolgove,
- davek na dodano vrednost (DDV), razen če ni izterljiv na podlagi nacionalne zakonodaje o DDV,
- strošek priprave vloge na javni razpis in zahtevkov za izplačilo,
- stroški arheoloških izkopavanj in arheološkega nadzora,
- prispevek upravičenca v naravi in
- nakup rabljene opreme.

Pri izvajanju tega podukrepa se bodo upoštevale določene specifične zahteve iz vidika upravičenosti stroškov, ki se bodo določile v skladu z nacionalnimi predpisi.

8.2.4.3.2.6. Pogoji za upravičenost

Pogoji za dodelitev sredstev so:

1. Upravičenec mora predložiti poslovni načrt, v katerem mora izkazati ekonomsko upravičenost naložbe. Glede na vrsto naložbe mora biti iz poslovnega načrta razviden tudi okoljski prispevek naložbe in prispevek k ostalim horizontalnim ciljem. Kadar gre za naložbe nad 50.000 EUR skupne priznane vrednosti mora poslovni načrt temeljiti na dejanskih knjigovodskih podatkih.

2. Upravičenec mora imeti dovoljenje za opravljanje dejavnosti predelave ali trženja kmetijskih

proizvodov.

3. V primeru, ko je upravičenec kmetijsko gospodarstvo, mora v koledarskem letu pred oddajo vloge na javni razpis iz naslova izvajanja kmetijske dejavnosti ustvariti primeren prihodek, ki mu omogoča dolgoročno sposobnost preživetja. Kot primeren prihodek se šteje prihodek v višini ene bruto minimalne plače na zaposlenega v RS v letu pred letom objave javnega razpisa na enoto vloženega dela. Enota vloženega dela pomeni obseg dela, ki ga opravi eno oseba, ki je zaposlena za določen ali nedoločen čas s polnim delovnim časom v obdobju enega leta oziroma eno polno delovno moč, ki znaša 1.800 ur letno (polna delovna moč).

4. Upravičenec, ki se šteje med velika podjetja, mora skladno s predpisi o državnih pomočeh predstaviti dva modela izračuna: enega, ki upošteva pridobljeno pomoč iz naslova tega ukrepa, in drugega, ki te pomoči ne upošteva. Iz primerjave teh dveh izračunov mora biti razvidno, da bo dodeljena pomoč prispevala k:

- dejanskemu povečanju velikosti oziroma obsega naložbe, v stvarni ali denarni obliki,
- skrajšanju dejanskega časa, ki ga bo upravičenec porabil za dokončanje naložbe ali
- izvedljivosti naložbe.

5. Za vsak poseg v okolje, mora biti skladno s predpisom, ki ureja posege v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje, izvedena presoja vplivov na okolje oziroma predhodni postopek presoje. Predhodni postopek presoje vplivov na okolje, mora biti izveden predno se zaprosi za dodelitev podpore. Če se v predhodnem postopku ugotovi, da bi lahko imel poseg pomembne vplive na okolje, je treba zanj pridobiti presojo vplivov na okolje, sestavni del katere je tudi presoja sprejemljivosti vplivov na območja Natura 2000, in se zaključi z izdajo okoljevarstvenega soglasja. S tem se izvajajo tudi obveznosti iz 6. člena Direktive 92/43/ES.

6. Pogoji glede pridobivanja obnovljivih virov energije in energetske učinkovitosti so opredeljeni v okviru poglavja, ki opredeljuje Druge pomembne opombe, ki prispevajo k razumevanju in izvajanju ukrepa.

8.2.4.3.2.7. Načela pri določanju meril za izbor

Podukrep se bo izvajal po zaprtem javnem razpisu.

Do podpore bodo upravičeni izbrani projekti, katerih vloge so popolne, vsebinsko ustrezne in izpolnjujejo pogoje za dodelitev sredstev ter presegajo vstopno mejo točk, opredeljeno v javnem razpisu. Med vlogami, ki presežejo vstopno mejo točk se izberejo tiste, ki dosežejo višje število točk, do porabe razpisanih sredstev. V okviru meril za izbor bo največji poudarek na ekonomskem vidiku naložbe (npr. interna stopnja donosnosti), prispevku k horizontalnim ciljem, vključenosti naložb v operativne skupine EIP ter usmerjenosti naložb v določene sektorje (sadje, zelenjava, žita, prašičje meso).

8.2.4.3.2.8. (Veljavni) zneski in stopnje podpore

1. Nepovratna pomoč

Stopnja javne podpore je 30 % upravičenih stroškov naložbe in se poveča za:

- 5 odstotnih točk za naložbe v predelavo ali trženje ekološko pridelanih kmetijskih proizvodov;
- 5 odstotnih točk za naložbe v povečanje okoljske učinkovitosti in
- 15 odstotnih točk, kadar gre za dejavnosti, ki prejemajo podporo v okviru EIP na področju kmetijske produktivnosti in trajnosti.

Stopnje podpore se lahko seštevajo, vendar ne smejo preseči 50 odstotkov upravičenih stroškov naložbe.

Pri določitvi stopnje podpore se upošteva pravila državnih pomoči.

Najnižji znesek javne podpore je 5.000 EUR na vlogo. Upravičenci, ki so kmetije in mikropodjetja, lahko v celotnem programskem obdobju 2014–2020 iz naslova tega podukrepa pridobijo največ 1.000.000 EUR javne podpore. Upravičenci, ki so mala, srednja in velika podjetja, lahko v celotnem programskem obdobju 2014–2020 iz naslova tega podukrepa pridobijo največ 3.000.000 EUR javne podpore.

2. Povratna pomoč v obliki finančnih instrumentov

Oblike finančnih instrumentov, s katerimi se bodo dodeljevala sredstva v okviru tega podukrepa, se bodo opredelile po tem, ko bo izdelana predhodna ocena. V skladu s predhodno oceno bo pripravljena sprememba PRP 2014–2020.

Pri določitvi stopnje podpore se upošteva pravila državnih pomoči.

Podrobnejše določbe bodo določene v nacionalnem predpisu.

3. V skladu s 4. točko 45. člena Uredbe 1305/2013/EU lahko upravičenci za naložbe, po izdaji odločbe o pravici do sredstev, plačilno agencijo zaprosijo za izplačilo predplačila v znesku 30 % vrednosti javne podpore.

8.2.4.3.2.9. Preverljivost in možnost kontrole ukrepov in/ali vrst operacij

8.2.4.3.2.9.1. Tveganja pri izvajanju ukrepov

R1: Razpisni pogoji za zasebne upravičence

Postopek izvedbe temelji na predpisih, ki urejajo splošni upravni postopek. Zaradi zakonsko predpisanih rokov so postopki izbire lahko dolgotrajni (tudi več kot pol leta). V tem času se lahko razmere na trgu bistveno spremenijo, kar postavlja pod vprašaj izvedbo že odobrenih projektov.

R2: Razumnost stroškov

Pri izvedbi naložb prihaja na trgu do velikih cenovnih nihanj za enake oz. sorodne stroške. Pri tehnološko zahtevni opreme ni večjega števila ponudnikov na trgu.

R3: Ustrezen pregled in kontrolni sistem

Največji problem predstavlja neustrezna povezanost podatkovnih baz znotraj javne uprave. To ima lahko za posledico večje tveganje glede dvojnega sofinanciranje istih upravičenih stroškov.

R7: Izbor upravičencev

Obstaja tveganje, da z javnim razpisom ne zajamemo ciljno skupino, ki je glede na opredeljene cilje najbolj potrebna pomoči. V prejšnjem programskem obdobju se nam je večkrat zgodilo, da so zaprošena sredstva nekajkrat presegala razpisana sredstva. Obstaja tudi tveganje, da kljub velikemu deležu odobrenih vlog, dodeljena sredstva ne bodo porabljena. Če je ekonomski vidik preveč poudarjen lahko pride tudi do diskriminacije upravičencev, ker ranljive skupine ne ustvarjajo dovolj dobička oz. jim poslovno okolje ni najbolj naklonjeno.

R8: IT sistemi

Obstaja tveganje za nezadosten IT sistem, za vnos vlog na javni razpis in zahtevkov za izplačilo, ki ne bo napreden in ne bo nudil zadostne podpore. Ravno tako obstaja tveganje, da potencialni upravičenci ne bodo vešči uporabe tega sistema ter da sistem ne bo deloval optimalno.

R9: Zahtevki za izplačilo

Zahtevek za izplačilo sredstev je izplačan v roku 30 dni od predložitve popolnega zahtevka za izplačilo. V tem delu ne prihaja do zamud. Največja tveganja nastanejo pri obravnavi zahtevkov za izplačilo. Zaradi nestrokovne priprave se postopek njihove obravnave lahko zavleče tudi na več mesecev. Glavni razlogi je slaba informiranost upravičencev in pripravljavcev vlog.

8.2.4.3.2.9.2. Blažilni ukrepi

Glede na evidentirana tveganja podajamo ukrepe za njihovo zmanjšanje:

R1: Razpisni pogoji za zasebne upravičence

Na skrajšanje upravnih postopkov ne moremo vplivati. Povečali pa bomo informiranost potencialnih upravičencev o ukrepih in postopkih za izbor upravičencev. Vlaganje vlog je elektronsko, s tem se tudi čas obravnave vlog skrajšuje. Nadaljevala se bodo prizadevanja za večje poenotenje med javnimi razpisi, večjo jasnost pogojev, kar bo prispevalo k bolj popolnim vlogam. S tem se bodo tveganja nekoliko zmanjšala. S spremembo Zakona o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/2008 z vsemi spremembami), uvedeno v letu 2014, so se določila upravnega postopa spremenila s ciljem doseganja večje ekonomičnosti postopka in hitrosti obdelave vlog.

R2: Razumnost stroškov

Vzpostavili bomo enotni katalog stroškov za vse ukrepe, ki vključujejo naložbe. Ta katalog bo pripravil neodvisni zunanji izvajalec in bo določil najvišje priznane vrednosti posameznih stroškov, ki bo po potrebi (npr. sprememba tržnih pogojev) revidiran.

R3: Ustrezen pregled in kontrolni sistem

Izboljšali bomo povezljivost podatkovnih baz znotraj javne uprave. Bolj natančno bomo definirali vsebinsko razmejitev z drugimi skladi na ravni upravičenih stroškov.

R7: Izbor upravičencev

S stalnim izvajanjem promocije ukrepa, organiziranjem javnih predstavitev in drugimi aktivnostmi (ažurna

spletna stran MKGP, aktivnosti mreže za podeželje, info točke KGZS, GZS, ipd.) bomo neprestano obveščali potencialne upravičence o vsebini podprte aktivnosti. Javni razpisi bodo bistveno bolj ciljno usmerjeni kot do sedaj.

Na zaključek investicij vpliva več dejavnikov. Najbolj bistven element predstavljajo zadostna finančna sredstva. Dosledno spoštovanje zahtev glede zaprtosti finančne konstrukcije ter možnost koriščenja predplačil je zadovoljivo jamstvo, da bodo odobrena sredstva tudi izplačana. Možnost kombinacije z izvajanjem finančnih instrumentov.

Socialni vidik naložbe bomo spodbujali posredno preko meril za izbor vlog.

R8: IT sistemi

Vzpostavljen bo IT sistem, ki bo omogočal elektronsko oddajo vlog in zahtevkov. Na ta način bo enostavnejše preverjanje dvojnega financiranja, poslovanja povezanih oseb in razmejitev med financiranjem posameznih stroškov na nivoju podukrepa in drugih ukrepov PRP 2014–2020. Ta sistem bo vključeval različne baze podatkov, kar bo omogočilo hitrejše in natančnejše preverjanje podatkov. Sistem bo namenjen tudi spremljanju izvajanja podukrepa. Za pripravljalce vlog in zahtevkov bodo izvedena usposabljanja za uporabo IT sistema.

R9: Zahtevki za izplačilo

Povečali bomo informiranje upravičencev in pripravljavcev vlog glede priprave zahtevkov za izplačilo sredstev.

8.2.4.3.2.9.3. Splošna ocena ukrepa

Podukrep je v predvideni obliki v celoti izvedljiv in preverljiv ter bo prinesel pričakovane rezultate in pripomogel k doseganju zastavljenih ciljev PRP 2014–2020. Podukrep bo izkazal pomemben prispevek tudi pri realizaciji horizontalnih ciljev. Z namenom dodajanja vrednosti kmetijskim proizvodom, izboljšanju konkurenčnosti, povečanju dohodka in večje tržne usmerjenosti je izvedba tega podukrepa nujna.

8.2.4.3.2.10. Metodologija za izračun zneska podpore, če je primerno

Ni primerno.

8.2.4.3.2.11. Informacije, ki se nanašajo posebej na operacijo

Opredelitev neproizvodnih naložb

Ni relevantno.

Opredelitev kolektivnih naložb

Ni relevantno.

Opredelitev integriranih projektov

Ni relevantno.

Opredelitev in določitev upravičenih območij Natura 2000 in drugih upravičenih območij visoke naravne vrednosti

Projekti se bodo, v skladu z ustreznimi soglasji in dovoljenji, izvajali tudi na teh območjih.

Opis usmerjanja podpore h kmetijam v skladu z analizo SWOT, izvedeno v zvezi s prednostno nalogo iz člena 5(2) Uredbe (EU) št. 1305/2013

Ni relevantno.

Seznam novih zahtev, ki jih nalaga zakonodaja Unije za zagotovitev skladnosti, za katere se lahko odobri podpora v skladu s členom 17(6) Uredbe (EU) št. 1305/2013

Ni relevantno.

Po potrebi minimalni standardi za energetsko učinkovitost iz člena 13(c) Delegirane uredbe (EU) št. 807/2014

Opis se nahaja na ravni celotnega ukrepa M04.

Po potrebi opredelitev pragov iz èlena 13(e) Delegirane uredbe (EU) št. 807/2014.

Opis se nahaja na ravni celotnega ukrepa M04.

8.2.4.3.3. 3. Izvedba agromelioracij na komasacijskih območjih

Podukrep:

- 4.3 – Podpora za naložbe v infrastrukturo, povezano z razvojem, posodabljanjem ali prilagoditvijo kmetijstva in gozdarstva

8.2.4.3.3.1. Opis vrste operacije

Predmet podpore je izvedba agromelioracij na komasacijskih območjih, ki se izvajajo v skladu s predpisi, ki urejajo kmetijska zemljišča. Podpirajo se tako zahtevne kot tudi nezahtevne agromelioracije. Z izvedbo agromelioracijskih del se s fizičnimi ukrepi izboljša obdelovalne pogoje. Cilj je izvedba agromelioracij na 9.000 ha komasacijskih območij.

Izvedba osuševanj kmetijskih zemljišč ni dovoljenja.

Ne glede na to, da nacionalna zakonodaja v okviru agromelioracij dopušča tudi izvedbo manjših odvodnjavanj, založnega gnojenja in apnenja, to ni predmet podpore te operacije.

Za izvedbo zahtevne agromelioracije je potrebno pridobiti odločbo o uvedbi zahtevne agromelioracije, ki jo izda MKGP, če so predhodno izdana ustrezna soglasja in dovoljenja za izvedbo agromelioracije (naravovarstveno soglasje, vodovarstveno soglasje, okoljevarstveno dovoljenje).

V okviru izvedenih agromelioracij se podpirajo tudi aktivnosti komasacij, s katerimi se povečujejo obdelovalni kosi (parcele) posameznih lastnikov kmetijskih zemljišč na komasacijskem območju. Z upravnim postopkom komasacije se posamezni obdelovalni kosi združijo, kar prispeva k večji konkurenčnosti posameznega kmetijskega gospodarstva.

V okviru komasacijskega postopka so, ob razgrnitvi elaboratov, vsi komasacijski udeleženci (lastniki zemljišč na komasacijskem območju in drugi udeleženci, ki izkažejo pravni interes) seznanjeni z območji varovanj in omejitev po posebnih predpisih (npr. Natura 2000, ekološko pomembna območja). Izvedba komasacijskega postopka ne bo spreminjala obstoječega načina kmetovanja na območjih Natura 2000.

V komasacijo so poleg kmetijskih zemljišč vključena tudi druga zemljišča (npr. nezazidana stavbna zemljišča, stavbna zemljišča, gozdove, vodna zemljišča), s čimer celovito uredimo podeželski prostor, racionaliziramo rabo in umeščamo krajinske elemente v prostor.

Za izvedbo agromelioracij je potrebno pridobiti ustrezna soglasja Zavoda za varstvo narave in drugih soglasodajalcev, v skladu z Zakonom o kmetijskih zemljiščih (Uradni list RS, št. 71/11-UPB2 z vsemi spremembami).

Vsi projekti komasacij morajo pridobiti odločbo o uvedbi komasacijskega postopka, ki jo izda pristojna upravna enota.

Vsi projekti komasacij in agromelioracij, ki kandidirajo na javnih razpisih EKSRP, morajo na podlagi Uredbe o posegih v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje (Uradni list RS, 51/14 z vsemi spremembami) pred oddajo vloge na javni razpis izvesti postopek predhodne presoje. V kolikor se ugotovi pomemben vpliv na okolje, je potrebno izvesti presojo vplivov na okolje, sestavni del katere je tudi presoja sprejemljivosti vplivov na območja Natura 2000. Presoja vplivov na okolje se zaključi z izdajo okoljevarstvenega soglasja. S tem se izvajajo tudi obveznosti iz 6. člena Direktive 92/43/ES.

8.2.4.3.3.2. Vrsta podpore

Podpora se dodeli v obliki nepovratne finančne pomoči.

8.2.4.3.3.3. Povezave z drugo zakonodajo

- Zakon o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/2008 z vsemi spremembami);
- Zakon o kmetijskih zemljiščih (Uradni list RS, št. 71/2011 - UPB2 z vsemi spremembami);
- Zakon o ohranjanju narave (Uradni list RS, št. 96/04 – UPB z vsemi spremembami);
- Zakon o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 39/06 – UPB z vsemi spremembami);
- Uredba o vrstah posegov v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje (Uradni list RS, št. 51/14 z vsemi spremembami);
- nacionalni predpis, ki ureja izvajanje tega podukrepa;
- 65. in 69. člen Uredbe 1303/2013/EU;
- 13. člen Uredbe 807/2014/EU in
- druga EU zakonodaja in nacionalna zakonodaja, ki ureja področje te operacije.

8.2.4.3.3.4. Upravičenci

Upravičenci do podpore so nosilci kmetijskih gospodarstev in druge fizične in pravne osebe, ki so s strani lastnikov kmetijskih zemljišč pooblaščeni za izvedbo naložb.

8.2.4.3.3.5. Upravičeni stroški

Upravičeni stroški so:

1. Stroški izvedbe agromelioracije: pripravljalna dela, zemeljska dela, gradbena dela, obrtniška dela, betonska dela in zaključna dela;

2. Stroški dobave gotovih elementov in njihove montaže ali stroški izvedbe del na kraju samem in

3. Splošni stroški, ki so neposredno povezani s pripravo in izvedbo naložbe, kot so plačila za storitve arhitektov, inženirjev in svetovalcev, plačila za storitev svetovanja v zvezi z okoljsko in ekonomsko trajnostjo, vključno s stroški za študije izvedljivosti. Stroški za študije izvedljivosti ostanejo upravičen strošek tudi takrat, ko glede na njihove rezultate niso nastali nobeni izdatki v okviru prve in druge točke.

Pri opredelitvi višine upravičenih stroškov bodo upoštevane zgornje višine posameznih upravičenih stroškov, ki bodo določene v Katalogu najvišjih priznanih vrednosti stroškov. Ne glede na to pa bo moral upravičenec k vlogi priložiti eno ponudbo. V primeru vrednosti, ki ne bodo določene v Katalogu najvišjih priznanih vrednosti stroškov pa bo moral upravičenec priložiti tri ponudbe.

Do podpore niso upravičeni naslednji stroški:

- davek na dodano vrednost (DDV), razen če ni izterljiv na podlagi nacionalne zakonodaje o DDV,
- strošek priprave vloge na javni razpis in zahtevkov za izplačilo,
- stroški arheoloških izkopavanj in arheološkega nadzora,
- nakup rabljene opreme in
- prispevek v naravi.

Pri izvedbi te operacije se bodo upoštevale določene specifične zahteve iz vidika upravičenosti stroškov v skladu z nacionalnimi predpisi.

8.2.4.3.3.6. Pogoji za upravičenost

Skupni pogoji upravičenosti za agromelioracije so:

- izdana pravnomočna odločba o uvedbi agromelioracije, ki jo izda MKGP, če gre za zahtevno agromelioracijo,
- dovoljenja in soglasja za izvedbo aktivnosti agromelioracije, če gre za nezahtevno agromelioracijo,
- vsi projekti komasacij in agromelioracij, ki kandidirajo na javnih razpisih EKSRP, morajo na podlagi Uredbe o posegih v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje (Uradni list RS, 51/14 z vsemi spremembami) pred oddajo vloge na javni razpis izvesti postopek predhodne presoje. V kolikor se ugotovi pomemben vpliv na okolje, je potrebno izvesti presojo vplivov na okolje, sestavni del katere je tudi presoja sprejemljivosti vplivov na območja Natura 2000. Presoja vplivov na okolje se zaključi z izdajo okoljevarstvenega soglasja. S tem se izvajajo tudi obveznosti iz 6. člena Direktive 92/43/ES in
- pravnomočna odločba o uvedbi komasacije ali odločba o novi razdelitvi zemljišč komasacijskega sklada.

Specifični pogoji, v primeru uveljavljanja stroškov komasacij:

- v komasacijsko območje v skladu z občinskimi prostorskimi akti ne sme biti vključeno več kot 30 % nekmetijskih zemljišč,
- do podpor za izvedbo komasacij so upravičena samo tista komasacijska območja, pri katerih je povprečno število parcel na hektar višje od dveh parcel na hektar,
- pravnomočna odločba pristojne upravne enote o uvedbi komasacije ter
- vsa druga dovoljenja in soglasja za izvedbo komasacije.

8.2.4.3.3.7. Načela pri določanju meril za izbor

Operacija se bo izvajala po zaprtem javnem razpisu.

Do podpore bodo upravičeni izbrani projekti, katerih vloge so popolne, vsebinsko ustrezne in izpolnjujejo pogoje za dodelitev sredstev ter presegajo vstopno mejo točk, opredeljeno v javnem razpisu. Med vlogami, ki presežejo vstopno mejo točk se izberejo tiste, ki dosežejo višje število točk, do porabe razpisanih sredstev. V okviru meril za izbor bo največji poudarek na ekonomskem vidiku naložbe (npr. interna stopnja donosnosti), prispevku k horizontalnim ciljem ter regionalnem vidiku naložbe (npr. lokacija naložbe glede

na stopnjo razvojne ogroženosti regij).

8.2.4.3.3.8. (Veljavni) zneski in stopnje podpore

Stopnja javne podpore znaša 100 % upravičenih stroškov.

Najnižji znesek javne podpore je 2.000 EUR na vlogo.

V skladu s 4. točko 45. člena Uredbe 1305/2013/EU lahko upravičenci za naložbe, po izdaji odločbe o pravici do sredstev, plačilno agencijo zaprosijo za izplačilo predplačila v znesku 30 % vrednosti javne podpore.

8.2.4.3.3.9. Preverljivost in možnost kontrole ukrepov in/ali vrst operacij

8.2.4.3.3.9.1. Tveganja pri izvajanju ukrepov

R1: Razpisni pogoji za zasebne upravičence

Postopek izvedbe temelji na predpisih, ki urejajo splošni upravni postopek. Zaradi zakonsko predpisanih rokov so postopki izbire lahko dolgotrajni (tudi več kot pol leta). V tem času se lahko razmere na trgu bistveno spremenijo, kar postavlja pod vprašaj izvedbo že odobrenih projektov.

R4: Javno naročanje

Tveganja pri izvajanju ukrepa so zlasti dolgo obdobje, potrebno za izvedbo postopka javnega naročila, pritožbe in revizijski postopki ter morebitni dogovori ponudnikov.

R3: Ustrezen pregled in kontrolni sistem

Največji problem predstavlja neustrezna povezanost podatkovnih baz znotraj javne uprave. To ima lahko za posledico večje tveganje glede dvojnega sofinanciranje istih upravičenih stroškov.

R7: Izbor upravičencev

Tveganje lahko nastane zaradi slabe informiranosti upravičencev in pripravljavcev vlog in nerazumevanja zahtev iz predpisov.

R8: IT sistemi

Obstaja tveganje za nezadosten IT sistem, za vnos vlog na javni razpis in zahtevkov za izplačilo, ki ne bo napreden in ne bo nudil zadostne podpore. Ravno tako obstaja tveganje, da potencialni upravičenci ne bodo vešči uporabe tega sistema ter da siistem ne bo deloval optimalno.

R9: Zahtevki za izplačilo

Zahtevek za izplačilo je izplačan v roku 30 dni od predložitve popolnega zahtevka za izplačilo. V tem delu ne prihaja do zamud. Največja tveganja nastanejo pri pregledu in preveritvah upravičenosti zahtevkov za

izplačilo. Zaradi nepopolnosti in pomanjkljivosti zahtevkov za izplačilo se postopek njihove obravnave lahko podaljša in traja tudi več mesecev.

Vpliv na okolje

Spodbujanje konkurenčnosti lahko privede do prevelike koncentracije proizvodnje, kar ima lahko za posledico zmanjšanje biotske raznovrstnosti ter povečanje tveganja za okolje.

8.2.4.3.3.9.2. Blažilni ukrepi

R1: Razpisni pogoji za zasebne upravičence

Na skrajšanje upravnih postopkov ne moremo vplivati. Povečali pa bomo informiranost potencialnih upravičencev o ukrepih in postopkih za izbor upravičencev. Vlaganje vlog je elektronsko, s tem se tudi čas obravnave vlog skrajšuje. Nadaljevala se bodo prizadevanja za večje poenotenje med javnimi razpisi, večjo jasnost pogojev, kar bo prispevalo k bolj popolnim vlogam. S tem se bodo tveganja nekoliko zmanjšala. S spremembo Zakona o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/2008 z vsemi spremembami), uvedeno v letu 2014, so se določila upravnega postopka spremenila s ciljem doseganja večje ekonomičnosti postopka in hitrosti obdelave vlog.

R4: Javno naročanje

Omilitveni ukrepi so pravočasno začeti postopki javnega naročanja za izbor izvajalcev, vsebinsko in postopkovno dobro pripravljeno javno naročilo in razpisna dokumentacija.

R3: Ustrezen pregled in kontrolni sistem

Izboljšali bomo povezljivost podatkovnih baz znotraj javne uprave. Bolj natančno bomo definirali vsebinsko razmejitev z drugimi skladi na ravni upravičenih stroškov.

R7: Izbor upravičencev

S stalnim izvajanjem promocije ukrepa, organiziranjem javnih predstavitev in drugimi aktivnostmi (ažurna spletna stran MKGP, aktivnosti mreže za podeželje) bomo neprestano obveščali potencialne upravičence o vsebini podprte operacije.

R8: IT sistemi

Vzpostavljen bo IT sistem, ki bo omogočal elektronsko oddajo vlog in zahtevkov. Na ta način bo enostavnejše preverjanje dvojnega financiranja, poslovanja povezanih oseb in razmejitev med financiranjem posameznih stroškov na nivoju podukrepa in drugih ukrepov PRP 2014–2020. Ta sistem bo vključeval različne baze podatkov, kar bo omogočilo hitrejše in natančnejše preverjanje podatkov. Sistem bo namenjen tudi spremljanju izvajanja podukrepa. Za pripravljalce vlog in zahtevkov bodo izvedena usposabljanja za uporabo IT sistema.

R9: Zahtevki za izplačilo

Povečali bomo informiranje upravičencev in pripravljavcev vlog glede priprave zahtevkov za izplačilo sredstev.

Vpliv na okolje

Vsi projekti komasacij in agromelioracij, ki kandidirajo na razpisih EKSRP, morajo na podlagi Uredbe o posegih v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje (Uradni list RS, 51/14 z vsemi spremembami) pred oddajo vloge na javni razpis izvesti postopek predhodne presoje. V kolikor se ugotovi pomemben vpliv na okolje, je potrebno izvesti presojo vplivov na okolje, sestavni del katere je tudi presoja sprejemljivosti vplivov na območja Natura 2000, in se zaključi z izdajo okoljevarstvenega soglasja. S tem se izvajajo tudi obveznosti iz 6. člena Direktive 92/43/ES.

8.2.4.3.3.9.3. Splošna ocena ukrepa

Operacija je v predvideni obliki v celoti izvedljiva in preverljiva ter bo prinesla pričakovane rezultate in pripomogla k doseganju zastavljenih ciljev PRP 2014–2020. Operacija bo izkazal pomemben prispevek tudi pri realizaciji horizontalnih ciljev. Z namenom izboljšanja ekonomske uspešnosti kmetij, zagotavljanja lažjega prestrukturiranja kmetij in povečanja njihove udeležbe na trgu ter večje tržne usmerjenosti je izvedba te operacije nujna.

8.2.4.3.3.10. Metodologija za izračun zneska podpore, če je primerno

Ni primerno.

8.2.4.3.3.11. Informacije, ki se nanašajo posebej na operacijo

Opredelitev neproizvodnih naložb

Ni relevantno.

Opredelitev kolektivnih naložb

Ni relevantno.

Opredelitev integriranih projektov

Ni relevantno.

Opredelitev in določitev upravičenih območij Natura 2000 in drugih upravičenih območij visoke naravne vrednosti

Projekti se bodo, v skladu z ustreznimi soglasji in dovoljenji, izvajali tudi na teh območjih.

Opis usmerjanja podpore h kmetijam v skladu z analizo SWOT, izvedeno v zvezi s prednostno nalogo iz člena 5(2) Uredbe (EU) št. 1305/2013

Ni relevantno.

Seznam novih zahtev, ki jih nalaga zakonodaja Unije za zagotovitev skladnosti, za katere se lahko odobri podpora v skladu s členom 17(6) Uredbe (EU) št. 1305/2013

Ni relevantno.

Po potrebi minimalni standardi za energetsko učinkovitost iz člena 13(c) Delegirane uredbe (EU) št. 807/2014

Ni relevantno.

Po potrebi opredelitev pragov iz èlena 13(e) Delegirane uredbe (EU) št. 807/2014.

Ni relevantno.

8.2.4.3.4. 4. Izgradnja velikih namakalnih sistemov

Podukrep:

- 4.3 – Podpora za naložbe v infrastrukturo, povezano z razvojem, posodabljanjem ali prilagoditvijo kmetijstva in gozdarstva

8.2.4.3.4.1. Opis vrste operacije

Predmet podpore je izgradnja novih velikih namakalnih sistemov, s katerimi se vodo za potrebe namakanja, pripelje od vodnega vira do uporabnika skladno s predpisi, ki urejajo kmetijska zemljišča, in skladno s predpisi, ki urejajo vode. V vodnem dovoljenju, ki ga izdaja Agencija RS za okolje in je pogoj za izgradnjo velikega namakalnega sistema, se upoštevajo vse smernice iz Načrta upravljanja z vodami. S tem pa se upoštevajo tudi zahteve iz 46. člena Uredbe 1305/2013/EU.

Veliki namakalni sistem je namenjen večjemu številu uporabnikov za skupno rabo po namakalnem urniku, in je sestavljen iz odvzemnega objekta, primarnega in sekundarnega namakalnega razvoda. Namakalna oprema ni del velikega namakalnega sistema.

Z velikimi namakalnimi sistemi je opremljenih 6500 ha kmetijskih zemljišč, kar predstavlja okrog 1,5 % kmetijskih zemljišč v uporabi. Glede na klimatske spremembe in tehnologijo pridelave želimo zgraditi 2400 ha novih velikih namakalnih sistemov.

Za izgradnjo novih velikih namakalnih sistemov potrebno pridobiti vodno dovoljenje. Vodno dovoljenje se izda, če je raba vode usklajena z Načrtom upravljanja z vodami (ta vsebuje količinsko in kakovostno stanje voda ter ekološko sprejemljiv pretok), in če ta raba ne zmanjšuje, omejuje ali onemogoča izvajanje obstoječih vodnih pravic.

Potrebno je pridobiti odločbo o uvedbi namakanja, ki jo izda MKGP, če so predhodno izdana vsa relevantna soglasja in dovoljenja za izgradnjo namakalnega sistema (npr. naravovarstveno soglasje, vodovarstveno soglasje, okoljevarstveno dovoljenje, vodno dovoljenje).

Vsi projekti izgradnje velikih namakalnih sistemov, ki kandidirajo na razpisih EKSRP, morajo na podlagi Uredbe o posegih v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje (Uradni list RS, 51/14 z vsemi spremembami) pred oddajo vloge na javni razpis izvesti postopek predhodne presoje. V kolikor se ugotovi pomemben vpliv na okolje, je potrebno izvesti presojo vplivov na okolje, sestavni del katere je tudi presoja sprejemljivosti vplivov na območja Natura 2000. Presoja vplivov na okolje se zaključi z izdajo okoljevarstvenega soglasja. S tem se izvajajo tudi obveznosti iz 6. člena Direktive 92/43/ES.

8.2.4.3.4.2. Vrsta podpore

Podpora se dodeli v obliki nepovratne finančne pomoči.

8.2.4.3.4.3. Povezave z drugo zakonodajo

- Zakon o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/2008 z vsemi spremembami);
- Zakon o kmetijskih zemljiščih (Uradni list RS, št. 71/2011 - UPB2 z vsemi spremembami);
- Zakon o ohranjanju narave (Uradni list RS, št. 96/04 – UPB z vsemi spremembami);
- Zakon o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 39/06 – UPB z vsemi spremembami);
- Zakon o vodah (Uradni list RS, št. 67/02 z vsemi spremembami);
- Uredba o vrstah posegov v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje (Uradni list RS, št. 51/14 z vsemi spremembami);
- nacionalni predpis, ki ureja izvajanje tega podukrepa;
- 65. in 69. člen Uredbe 1303/2013/EU;
- 13. člen Uredbe 807/2014/EU in
- druga EU zakonodaja in nacionalna zakonodaja, ki ureja področje te operacije.

8.2.4.3.4.4. Upravičenci

Upravičenci do podpore so nosilci kmetijskih gospodarstev ter fizične in pravne osebe, ki so s strani lastnikov kmetijskih zemljišč pooblaščeni za izvedbo naložb.

8.2.4.3.4.5. Upravičeni stroški

Do podpore so upravičeni:

1. Stroški materiala in del, potrebnih za pripravo ter izvedbo izgradnje velikega namakalnega sistema;
2. Stroški nakupa zemljišč do vključno deset odstotkov upravičenih stroškov. Nakup zemljišč se šteje kot upravičen strošek samo do ocenjene vrednosti po podatkih Geodetske uprave RS iz vrednotenja nepremičnin. Upravičenec pridobi odločbo upravne enote, da je potrdila pravni posel nakupa kmetijskih zemljišč;
3. Stroški opreme črpališča in transformacijskih postaj ter
4. Splošni stroški, ki so neposredno povezani s pripravo in izvedbo naložbe, kot so plačila za storitve arhitektov, inženirjev in svetovalcev, plačila za storitev svetovanja v zvezi z okoljsko in ekonomsko trajnostjo, vključno s stroški za študije izvedljivosti. Stroški za študije izvedljivosti ostanejo upravičen strošek tudi takrat, ko glede na njihove rezultate niso nastali nobeni izdatki v okviru prve, druge in tretje točke.

Pri opredelitvi višine upravičenih stroškov bodo upoštevane zgornje višine posameznih upravičenih stroškov, ki bodo določene v Katalogu najvišjih priznanih vrednosti stroškov. Ne glede na to pa bo moral upravičenec k vlogi priložiti eno ponudbo. V primeru vrednosti, ki ne bodo določene v Katalogu najvišjih priznanih vrednosti stroškov pa bo moral upravičenec priložiti tri ponudbe.

Do podpore niso upravičeni naslednji stroški:

- obresti na dolgove,
- davek na dodano vrednost (DDV), razen če ni izterljiv na podlagi nacionalne zakonodaje o DDV,
- strošek priprave vloge na javni razpis in zahtevkov za izplačilo,
- stroški arheoloških izkopavanj in arheološkega nadzora,
- nakup rabljene opreme in

- prispevek v naravi.

Pri izvedbi te operacije se bodo upoštevale določene specifične zahteve iz vidika upravičenosti stroškov v skladu z nacionalnimi predpisi.

8.2.4.3.4.6. Pogoji za upravičenost

1. Pravnomočna odločba o uvedbi namakanja v skladu s predpisi, ki urejajo kmetijska zemljišča (opredeljeno v Opisu vrste operacije).
2. Vodno dovoljenje v skladu s predpisi, ki urejajo vode. Če se za namakanje kmetijskih zemljišč rabi voda iz površinskih vodotokov in izvirov, mora biti v vodnem dovoljenju določen ekološko sprejemljivi pretok po predpisu, ki ureja kriterije za določitev ter načinu spremljanja in poročanja ekološko sprejemljivega pretoka (opredeljeno v Opisu vrste operacije).
3. Najkasneje do zaključka naložbe morajo biti namakalni sistemi opremljeni z vodomeri.
4. Če naložba vpliva na telesa podzemnih ali površinskih voda, pri katerih je bilo v zadevnem načrtu upravljanja povodja količinsko stanje ocenjeno z manj kot dobro, se z naložbo zagotovi učinkovito zmanjšanje v skupni porabi vode najmanj v višini 50 % potencialnega prihranka vode, ki je mogoč na ravni naložbe.
5. Naložba, katere rezultat je neto povečanje namakalnega območja, ki vpliva na določeno telo podzemnih ali površinskih voda, je upravičena do podpore le, če količinsko stanje vodnega telesa v zadevnem načrtu upravljanja povodja ni bilo ocenjeno z manj kot dobro in če je iz okoljske analize razvidno, da naložba ne bo imela nobenega pomembnega negativnega vpliva na okolje.
6. Ne glede na določbe iz 5. točke je lahko naložba, katere rezultat je neto povečanje namakalnega območja, pri katerem je bilo količinsko stanje vodnega telesa v zadevnem načrtu upravljanja povodja ocenjeno z manj kot dobro, upravičena do podpore, če:
    - se izvede v povezavi z naložbo v obstoječi namakalni sistem, za katero je predhodna ocena pokazala, da omogoča za najmanj 15 % potencialni prihranek vode glede na tehnične parametre obstoječega namakalnega sistema ter
    - se z naložbo zagotovi učinkovito zmanjšanje porabe vode na ravni naložbe kot celote za vsaj 50 % potencialnega prihranka vode, ki ga omogoča naložba v obstoječi namakalni sistem.
7. Ne glede na določbe iz 5. točke je lahko naložba, katere rezultat je neto povečanje namakalnega območja, pri katerem je bilo količinsko stanje vodnega telesa v zadevnem načrtu upravljanja povodja ocenjeno z manj kot dobro, upravičena do podpore, če bo oskrbovan z vodo iz obstoječega zbiralnika, ki ga je pristojni organ odobril pred 31. 10. 2013, če so izpolnjeni naslednji pogoji:
    - zadevni zbiralnik je opredeljen v ustreznem načrtu upravljanja povodja in zanj veljajo zahteve o nadzoru iz 3 (e) točka 11. člena direktive o vodah,
    - 31. 10. 2013 je veljala bodisi zgornja meja za skupni odvzem vode iz zbiralnika bodisi minimalna zahtevana raven pretoka v vodnih telesih, ki jih obremenjuje zbiralnik,
    - navedena zgornja meja oziroma minimalna zahtevana raven pretoka izpolnjuje pogoje iz

člena 4 okvirne direktive o vodah in
- zaradi zadevne naložbe odvzemi vode ne presegajo zgornje meje, ki je veljala 31. 10. 2013, oziroma raven pretoka v obremenjenih vodnih telesih ne pade pod minimalno zahtevano raven, ki je veljala 31. 10. 2013. Če je za naložbo v skladu s predpisi, ki določajo presojo vplivov na okolje, predpisana okoljska ocena, mora biti iz nje razvidno, da naložba ne bo imela nobenega pomembnega negativnega vpliva na okolje.

8. Vsi projekti izgradnje velikih namakalnih sistemov, ki kandidirajo na javnih razpisih EKSRP, morajo na podlagi Uredbe o posegih v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje (Uradni list RS, 51/14 z vsemi spremembami) pred oddajo vloge na javni razpis izvesti postopek predhodne presoje. V kolikor se ugotovi pomemben vpliv na okolje, je potrebno izvesti presojo vplivov na okolje, sestavni del katere je tudi presoja sprejemljivosti vplivov na območja Natura 2000. Presoja vplivov na okolje se zaključi z izdajo okoljevarstvenega soglasja. S tem se izvajajo tudi obveznosti iz 6. člena Direktive 92/43/ES.

8.2.4.3.4.7. Načela pri določanju meril za izbor

Operacija se bo izvajala po zaprtem javnem razpisu.

Do podpore bodo upravičeni izbrani projekti, katerih vloge so popolne, vsebinsko ustrezne in izpolnjujejo pogoje za dodelitev sredstev ter presegajo vstopno mejo točk, opredeljeno v javnem razpisu. Med vlogami, ki presežejo vstopno mejo točk se izberejo tiste, ki dosežejo višje število točk, do porabe razpisanih sredstev. V okviru meril za izbor bo največji poudarek na ekonomskem vidiku naložbe (npr. interna stopnja donosnosti), prispevku k horizontalnim ciljem ter regionalnemu vidiku naložbe (npr. lokacija naložbe glede na stopnjo razvojne ogroženosti regij).

8.2.4.3.4.8. (Veljavni) zneski in stopnje podpore

Stopnja javne podpore je 100 % upravičenih stroškov.

Najnižji znesek javne podpore je 5.000 EUR na vlogo.

V skladu s 4. točko 45. člena Uredbe 1305/2013/EU lahko upravičenci za naložbe, po izdaji odločbe o pravici do sredstev, plačilno agencijo zaprosijo za izplačilo predplačila v znesku 30 % vrednosti javne podpore.

8.2.4.3.4.9. Preverljivost in možnost kontrole ukrepov in/ali vrst operacij

8.2.4.3.4.9.1. Tveganja pri izvajanju ukrepov

R1: Razpisni pogoji za zasebne upravičence

Postopek izvedbe temelji na predpisih, ki urejajo splošni upravni postopek. Zaradi zakonsko predpisanih

rokov so postopki izbire lahko dolgotrajni (tudi več kot pol leta). V tem času se lahko razmere na trgu bistveno spremenijo.

R4: Javno naročanje

Tveganja pri izvajanju ukrepa so zlasti dolgo obdobje, potrebno za izvedbo postopka javnega naročila, pritožbe in revizijski postopki ter morebitni dogovori ponudnikov.

R2: Razumnost stroškov

Pri izvedbi naložb prihaja na trgu do velikih cenovnih nihanj za enake oz. sorodne stroške. To se najbolj pozna pri nakupu kmetijske mehanizacije in strojne opreme, kjer na skupnem evropskem trgu beležimo celo do večkratne razlike pri ceni za enake vrste strojev. Pri tehnološko zahtevni opreme ni večjega števila ponudnikov na trgu.

R3: Ustrezen pregled in kontrolni sistem

Največji problem predstavlja neustrezna povezanost podatkovnih baz znotraj javne uprave. To ima lahko za posledico večje tveganje glede dvojnega sofinanciranje istih upravičenih stroškov.

R7: Izbor upravičencev

Tveganje lahko nastane zaradi slabe informiranosti upravičencev in pripravljavcev vlog in nerazumevanja zahtev iz predpisov.

R8: IT sistemi

Obstaja tveganje za nezadosten IT sistem, za vnos vlog na javni razpis in zahtevkov za izplačilo, ki ne bo napreden in ne bo nudil zadostne podpore. Ravno tako obstaja tveganje, da potencialni upravičenci ne bodo vešči uporabe tega sistema ter da siistem ne bo deloval optimalno.

R9: Zahtevki za izplačilo

Zahtevek za izplačilo sredstev je izplačan v roku 30 dni od predložitve popolnega zahtevka za izplačilo. V tem delu ne prihaja do zamud. Največja tveganja nastanejo pri obravnavi zahtevkov za izplačilo. Zaradi nestrokovne priprave se postopek njihove obravnave lahko zavleče tudi na več mesecev. Glavni razlog je slaba informiranost upravičencev in pripravljavcev vlog.

Vpliv na okolje

Spodbujanje konkurenčnosti lahko privede do prevelike koncentracije proizvodnje, kar ima lahko za posledico zmanjšanje biotske raznovrstnosti ter povečanje tveganja za okolje.

8.2.4.3.4.9.2. Blažilni ukrepi

R1: Razpisni pogoji za zasebne upravičence

Na skrajšanje upravnih postopkov ne moremo vplivati. Povečali pa bomo informiranost potencialnih upravičencev o ukrepih in postopkih za izbor upravičencev. Vlaganje vlog je elektronsko, s tem se tudi čas obravnave vlog skrajšuje. Nadaljevala se bodo prizadevanja za večje poenotenje med javnimi razpisi, večjo

jasnost pogojev, kar bo prispevalo k bolj popolnim vlogam. S tem se bodo tveganja nekoliko zmanjšala. S spremembo Zakona o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/2008 z vsemi spremembami), uvedeno v letu 2014, so se določila upravnega postopka spremenila s ciljem doseganja večje ekonomičnosti postopka in hitrosti obdelave vlog.

R4: Javno naročanje

Omilitveni ukrepi so pravočasno začeti postopki javnega naročanja za izbor izvajalcev, vsebinsko in postopkovno dobro pripravljeno javno naročilo in razpisna dokumentacija.

R2: Razumnost stroškov

Vzpostavili bomo enotni katalog stroškov za vse ukrepe, ki vključujejo naložbe. Katalog bo pripravil neodvisni zunanji izvajalec in bo določil najvišje priznane vrednosti posameznih stroškov, kibo po potrebi (npr. sprememba tržnih pogojev) revidiran.

R3: Ustrezen pregled in kontrolni sistem

Izboljšali bomo povezljivost podatkovnih baz znotraj javne uprave. Bolj natančno bomo definirali vsebinsko razmejitev z drugimi skladi na ravni upravičenih stroškov.

R7: Izbor upravičencev

S stalnim izvajanjem promocije ukrepa, organiziranjem javnih predstavitev in drugimi aktivnostmi (ažurna spletna stran MKGP, aktivnosti mreže za podeželje) bomo neprestano obveščali potencialne upravičence o vsebini podprte operacije.

R8: IT sistemi

Vzpostavljen bo IT sistem, ki bo omogočal elektronsko oddajo vlog in zahtevkov. Na ta način bo enostavnejše preverjanje dvojnega financiranja, poslovanja povezanih oseb in razmejitev med financiranjem posameznih stroškov na nivoju podukrepa in drugih ukrepov PRP 2014–2020. Ta sistem bo vključeval različne baze podatkov, kar bo omogočilo hitrejše in natančnejše preverjanje podatkov. Sistem bo namenjen tudi spremljanju izvajanja podukrepa. Za pripravljalce vlog in zahtevkov bodo izvedena usposabljanja za uporabo IT sistema.

R9: Zahtevki za izplačilo

Povečali bomo informiranje upravičencev in pripravljavcev vlog glede priprave zahtevkov za izplačilo sredstev. V tem času bomo dogradili aplikacijo za obravnavo elektronskih vlog in zahtevkov.

Vpliv na okolje

Na ohranjanje okolja v dobrem stanju na ravni podprte aktivnosti vplivamo na več načinov:

- Projekti izgradnje velikih namakalnih sistemov, ki kandidirajo na razpisih EKSRP, morajo na podlagi Uredbe o posegih v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje (Uradni list RS, 51/14 z vsemi spremembami) pred oddajo vloge na javni razpis izvesti postopek predhodne presoje. V kolikor se ugotovi pomemben vpliv na okolje, je potrebno izvesti presojo vplivov na okolje, sestavni del katere je tudi presoja sprejemljivosti vplivov na območja Natura 2000, in se zaključi z izdajo okoljevarstvenega soglasja. S tem se izvajajo tudi obveznosti iz 6. člena Direktive 92/43/ES in

- Na območjih vodnih teles s slabim stanjem se bodo izvajali zelo selektivni ukrepi glede namakanja kmetijskih zemljišč, v kombinaciji z ustreznimi merili za izbor vlog.

8.2.4.3.4.9.3. Splošna ocena ukrepa

Operacija je v predvideni obliki v celoti izvedljiva in preverljiva ter bo prinesla pričakovane rezultate in pripomogla k doseganju zastavljenih ciljev PRP 2014–2020. Operacija bo izkazal pomemben prispevek tudi pri realizaciji horizontalnih ciljev. Z namenom izboljšanja ekonomske uspešnosti kmetij, zagotavljanja lažjega prestrukturiranja kmetij in povečanja njihove udeležbe na trgu ter večje tržne usmerjenosti je izvedba te operacije nujna.

8.2.4.3.4.10. Metodologija za izračun zneska podpore, če je primerno

Ni primerno.

8.2.4.3.4.11. Informacije, ki se nanašajo posebej na operacijo

Opredelitev neproizvodnih naložb

Ni relevantno.

Opredelitev kolektivnih naložb

Ni relevantno.

Opredelitev integriranih projektov

Ni relevantno.

Opredelitev in določitev upravičenih območij Natura 2000 in drugih upravičenih območij visoke naravne vrednosti

Projekti se bodo, v skladu z ustreznimi soglasji in dovoljenji, izvajali tudi na teh območjih.

Opis usmerjanja podpore h kmetijam v skladu z analizo SWOT, izvedeno v zvezi s prednostno nalogo iz člena 5(2) Uredbe (EU) št. 1305/2013

Ni relevantno.

Seznam novih zahtev, ki jih nalaga zakonodaja Unije za zagotovitev skladnosti, za katere se lahko odobri podpora v skladu s členom 17(6) Uredbe (EU) št. 1305/2013

Ni relevantno.

Po potrebi minimalni standardi za energetsko učinkovitost iz člena 13(c) Delegirane uredbe (EU) št. 807/2014

Opis se nahaja na ravni celotnega ukrepa M04.

Po potrebi opredelitev pragov iz èlena 13(e) Delegirane uredbe (EU) št. 807/2014.

Ni relevantno.

8.2.4.3.5. 5. Tehnološke posodobitve velikih namakalnih sistemov

Podukrep:

- 4.3 – Podpora za naložbe v infrastrukturo, povezano z razvojem, posodabljanjem ali prilagoditvijo kmetijstva in gozdarstva

8.2.4.3.5.1. Opis vrste operacije

Predmet podpore so tehnološke posodobitve velikih namakalnih sistemov, s katerimi se zagotavlja zmanjšana poraba vode in s tem racionalnejše upravljanje z vodnimi viri. S tehnološkimi posodobitvami se obstoječi veliki namakalni sistemi posodobijo in prilagodijo klimatskim in ekonomskim razmeram.

Veliki namakalni sistem je namenjen večjemu številu uporabnikov za skupno rabo po namakalnem urniku, in je sestavljen iz odvzemnega objekta, primarnega in sekundarnega namakalnega razvoda. Namakalna oprema ni del velikega namakalnega sistema.

Tehnološke posodobitve so investicije v posodobitve odvzemnega objekta ter primarnega in sekundarnega namakalnega razvoda brez namakalne opreme. S tehnološko posodobitvijo je potrebno zagotoviti najmanj 15 % potencialno zmanjšanje porabe vode.

Obstoječi veliki namakalni sistemi so tehnološko zastareli, z velikimi izgubami vode v namakalnem razvodu. S posodobitvijo odvzemnega objekta se omogoča tudi sprememba tehnologije namakanja (namakalne opreme), s čimer se dodatno omogoči potencialni prihranek vode pri namakanju. V Sloveniji imamo obstoječih velikih namakalnih sistemov na okoli 6500 ha kmetijskih zemljišč. Večina teh sistemov je tehnološko zastarelih ter ekonomsko in ekološko zastareli. Cilj je 700 ha tehnološko posodobljenih velikih namakalnih sistemov, ki so najbolj potrebni učinkovite prenove.

Vsi projekti tehnoloških posodobitev namakalnih sistemov, ki kandidirajo na razpisih EKSRP, morajo na podlagi Uredbe o posegih v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje (Uradni list RS, 51/14 z vsemi spremembami) pred oddajo vloge na javni razpis izvesti postopek predhodne presoje. V kolikor se ugotovi pomemben vpliv na okolje, je potrebno izvesti presojo vplivov na okolje, sestavni del katere je tudi presoja sprejemljivosti vplivov na območja Natura 2000. Presoja vplivov na okolje se zaključi z izdajo okoljevarstvenega soglasja. S tem se izvajajo tudi obveznosti iz 6. člena Direktive 92/43/ES.

Za tehnološke posodobitve velikih namakalnih sistemov je potrebno priložiti vodno dovoljenje. Vodno dovoljenje se izda, če je raba vode usklajena z Načrtom upravljanja z vodami (ta vsebuje količinsko in kakovostno stanje voda ter ekološko sprejemljiv pretok), in če ta raba ne zmanjšuje, omejuje ali onemogoča izvajanje obstoječih vodnih pravic.

Za tehnološke posodobitve namakalnih sistemov je potrebno priložiti tudi odločbo ali drugi ustrezni akt o uvedbi namakanja.

8.2.4.3.5.2. Vrsta podpore

Podpora se dodeli v obliki nepovratne finančne pomoči.

8.2.4.3.5.3. Povezave z drugo zakonodajo

- Zakon o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/2008 z vsemi spremembami);
- Zakon o kmetijskih zemljiščih (Uradni list RS, št. 71/2011 - UPB2 z vsemi spremembami);
- Zakon o ohranjanju narave (Uradni list RS, št. 96/04 – UPB z vsemi spremembami);
- Zakon o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 39/06 – UPB z vsemi spremembami);
- Zakon o vodah (Uradni list RS, št. 67/02 z vsemi spremembami);
- Uredba o vrstah posegov v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje (Uradni list RS, št. 51/14 z vsemi spremembami);
- nacionalni predpis, ki ureja izvajanje tega podukrepa;
- 65. in 69. člen Uredbe 1303/2013/EU;
- 13. člen Uredbe 807/2014/EU in
- druga EU zakonodaja in nacionalna zakonodaja, ki ureja področje te operacije.

8.2.4.3.5.4. Upravičenci

Upravičenci do podpore so nosilci kmetijskih gospodarstev ter fizične in pravne osebe, ki so s strani lastnikov kmetijskih zemljišč pooblaščeni za izvedbo naložb.

8.2.4.3.5.5. Upravičeni stroški

Do podpore so upravičeni:

1. Stroški materiala in del za izvedbo naložbe v tehnološko posodobitev namakalnih sistemov in naložbe v namakalni razvod skupaj s stroški dobave in montaže;
2. Stroški opreme črpališča in transformacijskih postaj ter
3. Splošni stroški, ki so neposredno povezani s pripravo in izvedbo naložbe, kot so plačila za storitve arhitektov, inženirjev in svetovalcev, plačila za storitev svetovanja v zvezi z okoljsko in ekonomsko trajnostjo, vključno s stroški za študije izvedljivosti. Stroški za študije izvedljivosti ostanejo upravičen strošek tudi takrat, ko glede na njihove rezultate niso nastali nobeni izdatki v okviru prve in druge točke.

Pri opredelitvi višine upravičenih stroškov bodo upoštevane zgornje višine posameznih upravičenih stroškov, ki bodo določene v Katalogu najvišjih priznanih vrednosti stroškov. Ne glede na to pa bo moral upravičenec k vlogi priložiti eno ponudbo. V primeru vrednosti, ki ne bodo določene v Katalogu najvišjih priznanih vrednosti stroškov pa bo moral upravičenec priložiti tri ponudbe.

Do podpore niso upravičeni naslednji stroški:

- obresti na dolgove,

- davek na dodano vrednost (DDV), razen če ni izterljiv na podlagi nacionalne zakonodaje o DDV,
- strošek priprave vloge na javni razpis in zahtevkov za izplačilo,
- stroški arheoloških izkopavanj in arheološkega nadzora,
- nakup zemljišč,
- nakup rabljene opreme in
- prispevek v naravi.

Pri izvedbi te operacije se bodo upoštevale določene specifične zahteve iz vidika upravičenosti stroškov v skladu z nacionalnimi predpisi.

8.2.4.3.5.6. Pogoji za upravičenost

1. Pravnomočna odločba ali drugi akt o uvedbi namakanja.
2. Vodno dovoljenje v skladu s predpisi, ki urejajo vode. Če se za namakanje kmetijskih zemljišč rabi voda iz površinskih vodotokov in izvirov, mora biti v vodnem dovoljenju določen ekološko sprejemljivi pretok po predpisu, ki ureja kriterije za določitev ter način spremljanja in poročanja ekološko sprejemljivega pretoka.
3. Najkasneje do zaključka naložbe morajo biti namakalni sistemi opremljeni z vodomeri.
4. Naložbe v tehnološke posodobitve namakalnih sistemov morajo po predhodni oceni omogočati za najmanj 15 % potencialni prihranek vode glede na tehnične parametre obstoječega namakalnega sistema.
5. Če naložba vpliva na telesa podzemnih ali površinskih voda, pri katerih je bilo v zadevnem načrtu upravljanja povodja količinsko stanje ocenjeno z manj kot dobro, se z naložbo zagotovi učinkovito zmanjšanje v skupni porabi vode najmanj v višini 50 % potencialnega prihranka vode, ki je mogoč na ravni naložbe.
6. Pogoja upravičenosti iz 4. in 5. točke tega odstavka se ne uporabljata za naložbe v obstoječe objekte in pripadajočo opremo za namakanje, ki vplivajo le na energetsko učinkovitost, naložbe v izgradnjo vodnih zbiralnikov ali naložbe v uporabo reciklirane vode, ki ne vplivajo na telo podzemnih ali površinskih voda.
7. Vsi projekti tehnoloških posodobitev velikih namakalnih sistemov, ki kandidirajo na javnih razpisih EKSRP, morajo na podlagi Uredbe o posegih v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje (Uradni list RS, 51/14 z vsemi spremembami) pred oddajo vloge na javni razpis izvesti postopek predhodne presoje. V kolikor se ugotovi pomemben vpliv na okolje, je potrebno izvesti presojo vplivov na okolje, sestavni del katere je tudi presoja sprejemljivosti vplivov na območja Natura 2000. Presoja vplivov na okolje se zaključi z izdajo okoljevarstvenega soglasja. S tem se izvajajo tudi obveznosti iz 6. člena Direktive 92/43/ES.

8.2.4.3.5.7. Načela pri določanju meril za izbor

Operacija se bo izvajala po zaprtem javnem razpisu.

Do podpore bodo upravičeni izbrani projekti, katerih vloge so popolne, vsebinsko ustrezne in izpolnjujejo pogoje za dodelitev sredstev ter presegajo vstopno mejo točk, opredeljeno v javnem razpisu. Med vlogami, ki presežejo vstopno mejo točk se izberejo tiste, ki dosežejo višje število točk, do porabe razpisanih sredstev. V okviru meril za izbor bo največji poudarek na ekonomskem vidiku naložbe (npr. interna stopnja donosnosti), prispevku k horizontalnim ciljem ter regionalnemu vidiku naložbe (npr. lokacija naložbe glede

na stopnjo razvojne ogroženosti regij).

8.2.4.3.5.8. (Veljavni) zneski in stopnje podpore

Stopnja javne podpore je 100 % upravičenih stroškov.

Najnižji znesek javne podpore je 5.000 EUR na vlogo.

V skladu s 4. točko 45. člena Uredbe 1305/2013/EU lahko upravičenci za naložbe, po izdaji odločbe o pravici do sredstev, plačilno agencijo zaprosijo za izplačilo predplačila v znesku 30 % vrednosti javne podpore.

8.2.4.3.5.9. Preverljivost in možnost kontrole ukrepov in/ali vrst operacij

8.2.4.3.5.9.1. Tveganja pri izvajanju ukrepov

R1: Razpisni pogoji za zasebne upravičence

Postopek izvedbe temelji na predpisih, ki urejajo splošni upravni postopek. Zaradi zakonsko predpisanih rokov so postopki izbire lahko dolgotrajni (tudi več kot pol leta). V tem času se lahko razmere na trgu bistveno spremenijo.

R3: Ustrezen pregled in kontrolni sistem

Največji problem predstavlja neustrezna povezanost podatkovnih baz znotraj javne uprave. To ima lahko za posledico večje tveganje glede dvojnega sofinanciranje istih upravičenih stroškov.

R4: Javno naročanje

Tveganja pri izvajanju ukrepa so zlasti dolgo obdobje, potrebno za izvedbo postopka javnega naročila, pritožbe in revizijski postopki ter morebitni dogovori ponudnikov.

R7: Izbor upravičencev

Tveganje lahko nastane zaradi slabe informiranosti upravičencev in pripravljavcev vlog in nerazumevanja zahtev iz predpisov.

R8: IT sistemi

Obstaja tveganje za nezadosten IT sistem, za vnos vlog na javni razpis in zahtevkov za izplačilo, ki ne bo napreden in ne bo nudil zadostne podpore. Ravno tako obstaja tveganje, da potencialni upravičenci ne bodo vešči uporabe tega sistema ter da siistem ne bo deloval optimalno.

R9: Zahtevki za izplačilo

Zahtevek za izplačilo sredstev je izplačan v roku 30 dni od predložitve popolnega zahtevka za izplačilo. V tem delu ne prihaja do zamud. Največja tveganja nastanejo pri obravnavi zahtevkov za izplačilo. Zaradi nestrokovne priprave se postopek njihove obravnave lahko zavleče tudi na več mesecev. Glavni razlog je slaba informiranost upravičencev in pripravljavcev vlog.

Vpliv na okolje

Spodbujanje konkurenčnosti lahko privede do prevelike koncentracije proizvodnje, kar ima lahko za posledico zmanjšanje biotske raznovrstnosti ter povečanje tveganja za okolje.

8.2.4.3.5.9.2. Blažilni ukrepi

R1: Razpisni pogoji za zasebne upravičence

Na skrajšanje upravnih postopkov ne moremo vplivati. Povečali pa bomo informiranost potencialnih upravičencev o ukrepih in postopkih za izbor upravičencev. Vlaganje vlog je elektronsko, s tem se tudi čas obravnave vlog skrajšuje. Nadaljevala se bodo prizadevanja za večje poenotenje med javnimi razpisi, večjo jasnost pogojev, kar bo prispevalo k bolj popolnim vlogam. S tem se bodo tveganja nekoliko zmanjšala. S spremembo Zakona o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/2008 z vsemi spremembami), uvedeno v letu 2014, so se določila upravnega postopka spremenila s ciljem doseganja večje ekonomičnosti postopka in hitrosti obdelave vlog.

R2: Razumnost stroškov

Vzpostavili bomo enotni katalog stroškov za vse ukrepe, ki vključujejo naložbe. Katalog bo pripravil neodvisni zunanji izvajalec in bo določil najvišje priznane vrednosti posameznih stroškov, ki bo po potrebi (npr. sprememba tržnih pogojev) revidiran.

R3: Ustrezen pregled in kontrolni sistem

Izboljšali bomo povezljivost podatkovnih baz znotraj javne uprave. Bolj natančno bomo definirali vsebinsko razmejitev z drugimi skladi na ravni upravičenih stroškov.

R4: Javno naročanje

Omilitveni ukrepi so pravočasno začeti postopki javnega naročanja za izbor izvajalcev, vsebinsko in postopkovno dobro pripravljeno javno naročilo in razpisna dokumentacija.

R7: Izbor upravičencev

S stalnim izvajanjem promocije ukrepa, organiziranjem javnih predstavitev in drugimi aktivnostmi (ažurna spletna stran MKGP, aktivnosti mreže za podeželje) bomo neprestano obveščali potencialne upravičence o vsebini podprte operacije.

R8: IT sistemi

Vzpostavljen bo IT sistem, ki bo omogočal elektronsko oddajo vlog in zahtevkov. Na ta način bo enostavnejše preverjanje dvojnega financiranja, poslovanja povezanih oseb in razmejitev med financiranjem

posameznih stroškov na nivoju podukrepa in drugih ukrepov PRP 2014–2020. Ta sistem bo vključeval različne baze podatkov, kar bo omogočilo hitrejše in natančnejše preverjanje podatkov. Sistem bo namenjen tudi spremljanju izvajanja podukrepa. Za pripravljalce vlog in zahtevkov bodo izvedena usposabljanja za uporabo IT sistema.

R9: Zahtevki za izplačilo

Povečali bomo informiranje upravičencev in pripravljavcev vlog glede priprave zahtevkov za izplačilo sredstev. V tem času bomo dogradili aplikacijo za obravnavo elektronskih vlog in zahtevkov za izplačilo.

Vpliv na okolje

Na ohranjanje okolja v dobrem stanju na ravni podprte aktivnosti vplivamo na več načinov:

- Vsi projekti tehnoloških posodobitev namakalnih sistemov, ki kandidirajo na razpisih EKSRP, morajo na podlagi Uredbe o posegih v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje (Uradni list RS, 51/14 z vsemi spremembami) pred oddajo vloge na javni razpis izvesti postopek predhodne presoje. V kolikor se ugotovi pomemben vpliv na okolje, je potrebno izvesti presojo vplivov na okolje, sestavni del katere je tudi presoja sprejemljivosti vplivov na območja Natura 2000, in se zaključi z izdajo okoljevarstvenega soglasja. S tem se izvajajo tudi obveznosti iz 6. člena Direktive 92/43/ES;
- Na območjih vodnih teles s slabim stanjem se bodo izvajali zelo selektivni ukrepi glede namakanja kmetijskih zemljišč, v kombinaciji z ustreznimi merili za izbor vlog.

8.2.4.3.5.9.3. Splošna ocena ukrepa

Operacija je v predvideni obliki v celoti izvedljiva in preverljiva ter bo prinesla pričakovane rezultate in pripomogla k doseganju zastavljenih ciljev PRP 2014–2020. Operacija bo izkazal pomemben prispevek tudi pri realizaciji horizontalnih ciljev. Z namenom izboljšanja ekonomske uspešnosti kmetij, zagotavljanja lažjega prestrukturiranja kmetij in povečanja njihove udeležbe na trgu ter večje tržne usmerjenosti je izvedba te operacije nujna.

8.2.4.3.5.10. Metodologija za izračun zneska podpore, če je primerno

Ni primerno.

8.2.4.3.5.11. Informacije, ki se nanašajo posebej na operacijo

Opredelitev neproizvodnih naložb

Ni relevantno.

Opredelitev kolektivnih naložb

Ni relevantno.

Opredelitev integriranih projektov

Ni relevantno.

Opredelitev in določitev upravičenih območij Natura 2000 in drugih upravičenih območij visoke naravne vrednosti

Projekti se bodo, v skladu z ustreznimi soglasji in dovoljenji, izvajali tudi na teh območjih.

Opis usmerjanja podpore h kmetijam v skladu z analizo SWOT, izvedeno v zvezi s prednostno nalogo iz člena 5(2) Uredbe (EU) št. 1305/2013

Ni relevantno.

Seznam novih zahtev, ki jih nalaga zakonodaja Unije za zagotovitev skladnosti, za katere se lahko odobri podpora v skladu s členom 17(6) Uredbe (EU) št. 1305/2013

Ni relevantno.

Po potrebi minimalni standardi za energetsko učinkovitost iz člena 13(c) Delegirane uredbe (EU) št. 807/2014

Opis se nahaja na ravni celotnega ukrepa M04.

Po potrebi opredelitev pragov iz èlena 13(e) Delegirane uredbe (EU) št. 807/2014.

Ni relevantno.

8.2.4.3.6. 6. Ureditev gozdne infrastrukture

Podukrep:

- 4.3 – Podpora za naložbe v infrastrukturo, povezano z razvojem, posodabljanjem ali prilagoditvijo kmetijstva in gozdarstva

8.2.4.3.6.1. Opis vrste operacije

Predmet podpore so naložbe v gradnjo in rekonstrukcijo gozdnih cest ter gradnjo, rekonstrukcijo in pripravo gozdnih vlak.

Gozdne prometnice so gozdne ceste in gozdne vlake. V skladu z 38. členom Zakona o gozdovih (Uradni list RS, št. 30/93 z vsemi spremembami) so gozdne ceste gozdne prometnice, ki so namenjene predvsem gospodarjenju z gozdom, so sestavni del gozda ali drugega zemljišča, čez katero potekajo, omogočajo racionalen prevoz gozdnih lesnih sortimentov, so nekategorizirane v skladu s predpisi, ki urejajo javne ceste in so javnega značaja. Gozdne vlake so neutrjene gozdne prometnice, širine največ 3,5 metrov ter izključno namenjene spravilu lesa s spravilnimi sredstvi. Gozdne prometnice niso sestavni del javnih prometnic.

Optimalna odprtost gozdov z gozdnimi cestami je določena z Nacionalnim gozdnim programom in znaša 27,6 m/ha. Z gozdnogospodarskimi načrti območij, ki jih je sprejela Vlada RS leta 2011 in veljajo v obdobju 2011–2020, je ugotovljena dejanska odprtost gozdov z gozdnimi cestami, ki znaša 10,5 m/ha. Na nobenem območju še ne dosegamo optimalne odprtosti, ki je določena za Slovenijo.

V načrtih za gospodarjenje z gozdovi je določeno, da je za dolgoročno doseganje ciljev gospodarjenja treba zgraditi 2.750 km gozdnih cest. Za izvedbo ukrepov gospodarjenja z gozdovi na podlagi gozdnogospodarskih načrtov območij, ki veljajo v obdobju 2011–2020 pa je nujno treba zgraditi 760 km gozdnih cest. Ocenjujemo, da bomo na podlagi predvidenih sredstev lahko zgradili do 190 km gozdnih cest, kar pomeni več kot četrtino potrebnih. Gradnja bo izvedena zgolj v gozdovih v zasebni lasti.

V Sloveniji je po oceni Zavoda za gozdove Slovenije trenutno 110.000 km gozdnih vlak, kar pomeni gostoto 93 m/ha. Strokovne osnove za optimalno gostoto so opredeljene v Pravilniku o gozdnih prometnicah, ki za različne ekološke tipe opredeljuje naslednje optimalne gostote vlak - kraški svet 180 m/ha, gričevnat svet 150 m/ha, alpski svet 130 m/ha. Na podlagi teh vhodov je povprečna ciljna, optimalna gostota za Slovenijo 154 m/ha.

Načrti za gospodarjenje z gozdovi predvidevajo izgradnjo 3.700 km gozdnih vlak, ki bi povprečno gostoto dvignila za 3,1 m/ha, torej na 96 m/ha, kar še vedno močno odstopa od ciljne optimalne gostote. Ocenjujemo, da bomo na podlagi predvidenih sredstev lahko zgradili največ 880 km gozdnih vlak, kar v primerjavi z načrtovano količino iz načrtov za gospodarjenje z gozdovi pomeni 24 % vseh načrtovanih vlak.

8.2.4.3.6.2. Vrsta podpore

Podpora se dodeli v obliki nepovratne finančne pomoči.

8.2.4.3.6.3. Povezave z drugo zakonodajo

- Zakon o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/2008 z vsemi spremembami);
- Zakon o gozdovih (Uradni list RS, št. 30/93 z vsemi spremembami);
- Zakon o ohranjanju narave (Uradni list RS, št. 96/04 – UPB z vsemi spremembami);
- nacionalni predpis, ki ureja izvajanje tega podukrepa;
- Pravilnik o gozdnih prometnicah (Uradni list RS, št. 4/09);
- 65. in 69. člen Uredbe 1303/2013/EU in
- druga EU zakonodaja in nacionalna zakonodaja, ki ureja področje te operacije.

8.2.4.3.6.4. Upravičenci

Upravičenci do podpore so lastniki in solastniki zasebnih gozdov ter njihova združenja, agrarne in pašne skupnosti ter druge fizične in pravne osebe, ki so pooblaščene za izvedbo naložbe.

8.2.4.3.6.5. Upravičeni stroški

Upravičeni stroški so:

1. stroški gradnje ali rekonstrukcije gozdne ceste in pripadajoče opreme;

2. stroški gradnje, rekonstrukcije ali priprave gozdne vlake in pripadajoče opreme;

3. prispevek upravičenca v naravi kot lastno delo upravičenca v skladu z 69. členom Uredbe 1303/2013/EU, ki ga neodvisno oceni Zavod za gozdove Slovenije.

4. splošni stroški v zvezi z izdatki iz prejšnjih točk tega odstavka, ki so neposredno povezani s pripravo in izvedbo naložbe, kot so zlasti plačila za storitve arhitektov, inženirjev in svetovalcev, stroški pridobitve gradbene, projektne ali tehnične dokumentacije, plačila v zvezi s pridobitvijo presoje vplivov na okolje ter stroški nadzora nad izvedbo gradbenih del.

Upravičenost stroškov je podrobno opredeljena v določbah 45. člena Uredbe 1305/2013/EU in 69. člena Uredbe 1303/2013/EU.

Kadar gre za prispevek v naravi v obliki lastnega dela upravičenca, morajo biti izpolnjeni naslednji pogoji:

- javna podpora plačana operaciji, ki vključuje prispevke v naravi, ne presega skupnih upravičenih stroškov brez prispevkov v naravi ob zaključku operacije,
- vrednost, pripisana prispevkom v naravi, ne presega splošno priznanih vrednosti le teh na zadevnem trgu,
- vrednost prispevka in njegovo izročitev je mogoče neodvisno oceniti in preveriti,
- vrednost neplačanega dela se opredeli ob upoštevanju preverjenega porabljenega časa ter stopnje nadomestila za enakovredno delo.

Pri opredelitvi višine upravičenih stroškov bodo upoštevane zgornje višine posameznih upravičenih stroškov, ki bodo določene v Katalogu najvišjih priznanih vrednosti stroškov. Ne glede na to pa bo moral upravičenec k vlogi priložiti eno ponudbo. V primeru vrednosti, ki ne bodo določene v Katalogu najvišjih

priznanih vrednosti stroškov pa bo moral upravičenec priložiti tri ponudbe.

Do podpore niso upravičeni naslednji stroški:

- obresti na dolgove,
- davek na dodano vrednost (DDV), razen če ni izterljiv na podlagi nacionalne zakonodaje o DDV,
- strošek priprave vloge na javni razpis in zahtevkov za izplačilo,
- stroški arheoloških izkopavanj in arheološkega nadzora,
- nakup zemljišč in
- nakup rabljene opreme.

Pri izvedbi te operacije se bodo upoštevale določene specifične zahteve iz vidika upravičenosti stroškov v skladu z nacionalnimi predpisi.

8.2.4.3.6.6. Pogoji za upravičenost

1. Operacija se mora izvajati na gozdni posesti, ki leži na območju Republike Slovenije.
2. Operacija se lahko izvaja le na območjih, kjer odprtost z gozdnimi prometnicami po izvedeni naložbi ne bo presegala optimalne odprtosti.
3. Možnost gradnje ali rekonstrukcije gozdne ceste mora biti skladna z omejitvami in pogoji iz gozdnogospodarskega načrta, možnost gradnje, rekonstrukcije ali priprave gozdne vlake pa iz gozdnogojitvenega načrta.
4. Izdelan mora biti izračun Zavoda za gozdove Slovenije, iz katerega je razvidno zmanjšanje stroškov gospodarjenja z gozdom.
5. Pridobljena morajo biti upravna soglasja v skladu s predpisi, ki urejajo graditev objektov, gradnjo gozdnih prometnic, urejanja prostora, varstvo kulturne dediščine in varstva okolja. Na območjih Natura 2000 je potrebno pridobiti naravovarstveno soglasje za vse prometnice skladno z Zakonom o ohranjanju narave (Uradni list RS, št. 96/04 z vsemi spremembami). V primeru, da potrebna soglasja niso pridobljena, Zavod za gozdove prekine postopek priprave in gradnje gozdne prometnice.
6. Izdelana mora biti dokumentacija za gradnjo ali rekonstrukcijo gozdne ceste ali gozdne vlake ter pripravo gozdne vlake, ki se gradi, rekonstruira ali pripravlja v skladu s Pravilnikom o gozdnih prometnicah (Uradni list RS, št. 4/09 z vsemi spremembami).

8.2.4.3.6.7. Načela pri določanju meril za izbor

Operacija se bo izvajala po zaprtem javnem razpisu.

Do podpore bodo upravičeni izbrani projekti, katerih vloge so popolne, vsebinsko ustrezne in izpolnjujejo pogoje za dodelitev sredstev ter presegajo vstopno mejo točk, opredeljeno v javnem razpisu. Med vlogami, ki presežejo vstopno mejo točk se izberejo tiste, ki dosežejo višje število točk, do porabe razpisanih sredstev. V okviru meril za izbor bo največji poudarek na ekonomskem vidiku naložbe (npr. zmanjšanju spravilnih stroškov) ter prispevek k horizontalnim ciljem.

8.2.4.3.6.8. (Veljavni) zneski in stopnje podpore

Stopnja javne podpore je 50 % upravičenih stroškov.

Najnižji znesek javne podpore je 500 EUR.

Upravičenec lahko v celotnem programskem obdobju 2014–2020 iz naslova te operacije pridobi največ 500.000 EUR javne podpore.

V skladu s 4. točko 45. člena Uredbe 1305/2013/EU lahko upravičenci za naložbe, po izdaji odločbe o pravici do sredstev, plačilno agencijo zaprosijo za izplačilo predplačila v znesku 30 % vrednosti javne podpore.

8.2.4.3.6.9. Preverljivost in možnost kontrole ukrepov in/ali vrst operacij

8.2.4.3.6.9.1. Tveganja pri izvajanju ukrepov

R1: Razpisni pogoji za zasebne upravičence

Postopek izvedbe temelji na predpisih, ki urejajo splošni upravni postopek. Zaradi zakonsko predpisanih rokov so postopki izbire lahko dolgotrajni (tudi več kot pol leta). V tem času se lahko razmere na trgu bistveno spremenijo.

R2: Razumnost stroškov

Pri izvedbi naložb prihaja na trgu do velikih cenovnih nihanj za enake oziroma sorodne stroške. To se najbolj pozna pri nakupu opreme, kjer na skupnem evropskem trgu beležimo celo do večkratne razlike pri ceni za enake vrste opreme.

R3: Ustrezen pregled in kontrolni sistem

Največji problem predstavlja neustrezna povezanost podatkovnih baz znotraj javne uprave. To ima lahko za posledico večje tveganje glede dvojnega sofinanciranje istih upravičenih stroškov.

R4: Javno naročanje

Tveganja pri izvajanju ukrepa so zlasti dolgo obdobje, potrebno za izvedbo postopka javnega naročila, pritožbe in revizijski postopki ter morebitni dogovori ponudnikov.

R7: Izbor upravičencev

Tveganje lahko nastane zaradi slabe informiranosti upravičencev in pripravljavcev vlog in nerazumevanja zahtev iz predpisov.

R8: IT sistemi

Obstaja tveganje za nezadosten IT sistem, za vnos vlog na javni razpis in zahtevkov za izplačilo, ki ne bo napreden in ne bo nudil zadostne podpore. Ravno tako obstaja tveganje, da potencialni upravičenci ne bodo vešči uporabe tega sistema ter da siistem ne bo deloval optimalno.

R9: Zahtevki za izplačilo

Zahtevek za izplačilo sredstev je izplačan v roku 30 dni od predložitve popolnega zahtevka za izplačilo. V tem delu ne prihaja do zamud. Največja tveganja nastanejo pri obravnavi zahtevkov za izplačilo. Zaradi nestrokovne priprave se postopek njihove obravnave lahko zavleče tudi na več mesecev. Glavni razlog je slaba informiranost upravičencev in pripravljavcev vlog.

Vpliv na okolje

Gradnja gozdnih prometnic lahko negativno vpliva na pomemben habitat za določene kvalifikacijske vrste ptic, vezane na starejše, z odmrlo biomaso bogate gozdove (npr. divji petelin, gozdni jereb, belohrbti detel, triprsti detel), ter druge kvalifikacijske živalske vrste, kot so npr. saproksilni hrošči, ki so vezane na take habitate. To predstavlja zmanjšanje biotske raznovrstnosti ter povečanje tveganja za okolje.

8.2.4.3.6.9.2. Blažilni ukrepi

R1: Razpisni pogoji za zasebne upravičence

Na skrajšanje upravnih postopkov ne moremo vplivati. Povečali pa bomo informiranost potencialnih upravičencev o ukrepih in postopkih za izbor upravičencev. Vlaganje vlog je elektronsko, s tem se tudi čas obravnave vlog skrajšuje. Nadaljevala se bodo prizadevanja za večje poenotenje med javnimi razpisi, večjo jasnost pogojev, kar bo prispevalo k bolj popolnim vlogam. S tem se bodo tveganja nekoliko zmanjšala. S spremembo Zakona o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/2008 z vsemi spremembami), uvedeno v letu 2014, so se določila upravnega postopka spremenila s ciljem doseganja večje ekonomičnosti postopka in hitrosti obdelave vlog.

R2: Razumnost stroškov

Vzpostavili bomo enotni katalog stroškov za vse ukrepe, ki vključujejo naložbe. Katalog bo pripravil neodvisni zunanji izvajalec in bo določil najvišje priznane vrednosti posameznih stroškov, ki bo po potrebi (npr. sprememba tržnih pogojev) revidiran.

R3: Ustrezen pregled in kontrolni sistem

Izboljšali bomo povezljivost podatkovnih baz znotraj javne uprave. Bolj natančno bomo definirali vsebinsko razmejitev z drugimi skladi na ravni upravičenih stroškov.

R4: Javno naročanje

Omilitveni ukrepi so pravočasno začeti postopki javnega naročanja za izbor izvajalcev, vsebinsko in postopkovno dobro pripravljeno javno naročilo in razpisna dokumentacija.

R7: Izbor upravičencev

S stalnim izvajanjem promocije ukrepa, organiziranjem javnih predstavitev in drugimi aktivnostmi (ažurna spletna stran MKGP, aktivnosti mreže za podeželje) bomo neprestano obveščali potencialne upravičence o vsebini podprte operacije.

R8: IT sistemi

Vzpostavljen bo IT sistem, ki bo omogočal elektronsko oddajo vlog in zahtevkov. Na ta način bo enostavnejše preverjanje dvojnega financiranja, poslovanja povezanih oseb in razmejitev med financiranjem posameznih stroškov na nivoju podukrepa in drugih ukrepov PRP 2014–2020. Ta sistem bo vključeval različne baze podatkov, kar bo omogočilo hitrejše in natančnejše preverjanje podatkov. Sistem bo namenjen tudi spremljanju izvajanja podukrepa. Za pripravljalce vlog in zahtevkov bodo izvedena usposabljanja za uporabo IT sistema.

R9: Zahtevki za izplačilo

Povečali bomo informiranje upravičencev in pripravljavcev vlog glede priprave zahtevkov za izplačilo sredstev. V tem času bomo dogradili aplikacijo za obravnavo elektronskih vlog in zahtevkov za izplačilo.

Vpliv na okolje

Za vsako prometnico je na območju Natura 2000 potrebno pridobiti naravovarstveno soglasje v skladu z Zakonom o ohranjanju narave (Uradni list RS, št. 96/04 z vsemi spremembami). S tem se izvajajo tudi obveznosti iz 6. člena Direktive 92/43/ES.

8.2.4.3.6.9.3. Splošna ocena ukrepa

Operacija je v predvideni obliki v celoti izvedljiva in preverljiva ter bo prinesla pričakovane rezultate in pripomogla k doseganju zastavljenih ciljev PRP 2014–2020. Operacija bo izkazal pomemben prispevek tudi pri realizaciji horizontalnih ciljev.

8.2.4.3.6.10. Metodologija za izračun zneska podpore, če je primerno

Ni primerno.

8.2.4.3.6.11. Informacije, ki se nanašajo posebej na operacijo

Opredelitev neproizvodnih naložb

Ni relevantno.

Opredelitev kolektivnih naložb

Ni relevantno.

Opredelitev integriranih projektov

Ni relevantno.

Opredelitev in določitev upravičenih območij Natura 2000 in drugih upravičenih območij visoke naravne vrednosti

Projekti se bodo, v skladu z ustreznimi soglasji in dovoljenji, izvajali tudi na teh območjih.

Opis usmerjanja podpore h kmetijam v skladu z analizo SWOT, izvedeno v zvezi s prednostno nalogo iz člena 5(2) Uredbe (EU) št. 1305/2013

Ni relevantno.

Seznam novih zahtev, ki jih nalaga zakonodaja Unije za zagotovitev skladnosti, za katere se lahko odobri podpora v skladu s členom 17(6) Uredbe (EU) št. 1305/2013

Ni relevantno.

Po potrebi minimalni standardi za energetsko učinkovitost iz člena 13(c) Delegirane uredbe (EU) št. 807/2014

Ni relevantno.

Po potrebi opredelitev pragov iz èlena 13(e) Delegirane uredbe (EU) št. 807/2014.

Ni relevantno.

8.2.4.4. Preverljivost in možnost kontrole ukrepov in/ali vrst operacij

8.2.4.4.1. Tveganja pri izvajanju ukrepov

Tveganja so določena znotraj posameznega podukrepa oziroma operacije.

8.2.4.4.2. Blažilni ukrepi

Blažilni ukrepi so določeni znotraj posameznega podukrepa oziroma operacije.

8.2.4.4.3. Splošna ocena ukrepa

Opisano znotraj posameznega podukrepa oziroma operacije.

8.2.4.5. Metodologija za izračun zneska podpore, če je primerno

Ni relevantno.

8.2.4.6. Dodatne informacije, ki se nanašajo posebej na ukrep

Opredelitev neproizvodnih naložb

Ni relevantno.

Opredelitev kolektivnih naložb

Ni primerno za celoten ukrep. Opis se nahaja pri podukrepu M04.1.

Opredelitev integriranih projektov

Integriranih projektov ne bomo izvajali.

Opredelitev in določitev upravičenih območij Natura 2000 in drugih upravičenih območij visoke naravne vrednosti

Ni relevantno.

Opis usmerjanja podpore h kmetijam v skladu z analizo SWOT, izvedeno v zvezi s prednostno nalogo iz člena 5(2) Uredbe (EU) št. 1305/2013

Ni relevantno za celoten ukrep. Opis se nahaja pri podukrepu M04.1.

Seznam novih zahtev, ki jih nalaga zakonodaja Unije za zagotovitev skladnosti, za katere se lahko odobri podpora v skladu s členom 17(6) Uredbe (EU) št. 1305/2013

Ni relevantno.

Po potrebi minimalni standardi za energetsko učinkovitost iz člena 13(c) Delegirane uredbe (EU) št. 807/2014

Opis se nahaja v poglavju Druge pomembne opombe, ki prispevajo k razumevanju in izvajanju ukrepa.

Po potrebi opredelitev pragov iz èlena 13(e) Delegirane uredbe (EU) št. 807/2014.

Opis se nahaja v poglavju Druge pomembne opombe, ki prispevajo k razumevanju in izvajanju ukrepa.

8.2.4.7. Druge pomembne opombe, ki prispevajo k razumevanju in izvajanju ukrepa

Zahteve glede energetske učinkovitosti in proizvodnje energije iz OVE:

- Pri podprtih naložbah, ki porabljajo ali proizvajajo energijo, je potrebno upoštevati minimalne standarde za energetsko učinkovitost, navedene v Energetskem zakonu (Uradni list RS, št. 17/14 z vsemi spremembami) in na njegovi podlagi sprejetih uredb (Uredbe o podporah električni energiji, proizvedeni iz obnovljivih virov energije (Uradni list RS, št. 37/09 z vsemi spremembami), Uredbe o energetski infrastrukturi (Uradni list RS, št. 62/03 z vsemi spremembami), Uredbe o podporah električni energiji, proizvedeni v soproizvodnji toplote in električne energije z visokim izkoristkom (Uradni list RS, št. 37/09 z vsemi spremembami), Uredbe o določanju količine električne energije, ki je proizvedena v soproizvodnji toplote in električne energije z visokim izkoristkom ter določanju izkoristka pretvorbe energije biomase (Uradni list RS, št. 37/09 z vsemi spremembami), Uredbe o emisiji snovi v zrak iz malih in srednjih kurilnih naprav (Uradni list RS, št. 24/13 z vsemi spremembami) oziroma po uveljavitvi novih podzakonskih predpisov, izdanih na podlagi Energetskem zakonu, le-te, ter vse ostale uredbe in predpisi, ki določajo minimalne standarde za energetsko učinkovitost.
- V okviru tega ukrepa se podpira pridobivanje energije iz obnovljivih virov izključno za izvajanje primarne pridelave, predelave ali trženja proizvodov iz Priloge I k Pogodbi na kmetijskem gospodarstvu oz. živilsko predelovalnem obratu (lastna poraba ali prodaja). Kadar gre za pridobivanje električne energije iz obnovljivih virov energije se kot lastna poraba dovoli prodaja električne energije v omrežje, če skupna letna količina prodane električne energije iz obnovljivih virov ne preseže povprečnih letnih potreb kmetijskega gospodarstva oz. živilsko predelovalnega obrata po električni energiji.
- Kadar gre za pridobivanje toplotne energije iz biomase, mora biti surovina za pridobivanje energije proizvod iz Priloge I k Pogodbi.
- Kadar gre za naložbe, katerih osnovni cilj je proizvajanje električne energije iz biomase, se mora del soproizvedene toplotne energije porabiti na kmetijskem gospodarstvu oz. živilsko predelovalnem obratu. Delež porabljene toplotne energije mora na letni ravni znašati vsaj 60 % celotne proizvedene toplotne energije iz biomase oziroma vsaj 50 % celotne proizvedene toplotne energije iz bioplina.
- Kadar gre za naložbe v pridobivanje toplotne in/ali električne energije iz biomase, uporaba žit in drugih poljščin, bogatih s škrobom, sladkorjem in oljnic ni dovoljena, razen kadar gre za

proizvodnjo bioplina.

- Upravičenec je upravičen do podpore za naložbe v proizvodnjo bioplina po tem ukrepu samo, če je v substratu največ 10 prostorninskih odstotkov glavnega pridelka njiv in največ 15 prostorninskih odstotkov krme s travinja ali namensko sejanih dosevkov. To mora biti razvidno iz tehnične dokumentacije k temu projektu.
- Podpora se omeji na bioenergijo, ki izpolnjuje veljavna trajnostna merila iz zakonodaje Unije, vključno v členu 17(2) do (6) Direktive 2009/28/ES Evropskega parlamenta in Sveta. Proizvodnjo bioplina bomo podpirali v okviru podukrepov M04.1 in M04.2, proizvodnjo drugih biogoriv pa ne bomo podpirali v okviru tega ukrepa.

Zahteve glede manjše porabe vode pri namakanju:

- Glede na stanje obstoječih namakalnih sistemov je možno doseči 15 % potencialno zmanjšanje porabe vode, saj so obstoječi namakalni sistemi zastareli in imajo velike izgube vode v namakalnem razvodu. 46. člen Uredbe 1305/2013/EU omogoča najmanj 5 do 25 % potencialni prihranek vode. Ocenjujemo, da 5 % potencialno zmanjšanje porabe vode ekonomsko ne opraviči investicije, 25 % potencialno zmanjšanje porabe vode pa je glede na stanje obstoječih namakalnih sistemov težko doseči. V Sloveniji imamo cevne namakalne sisteme, zato takih velikih izgub vode ni pričakovati.

Razmejitev s podukrepom M06.4 Naložbe v vzpostavitev in razvoj nekmetijskih dejavnosti glede naložb v pridobivanje OVE:

Z ukrepom M04 Naložbe v osnovna sredstva podpiramo pridobivanje OVE, ki je namenjena za izvajanje primarne pridelave, predelave ali trženja proizvodov iz Priloge I k Pogodbi (lastna poraba) oziroma pridobivanje OVE iz bioplina za prodajo, če je namenjena predelavi ali trženju proizvodov iz Priloge I k Pogodbi na kmetijskem gospodarstvu oz. živilsko predelovalnem obratu. Medtem ko pri ukrepu, namenjenemu razvoju nekmetijskih dejavnosti, podpiramo pridobivanje OVE za prodajo, za zasebno rabo kmetov in kombinirano uporabo, kamor ni vključeno pridobivanje OVE iz bioplina.

8.2.5. M06 – Razvoj kmetij in podjetij (člen 19)

8.2.5.1. Pravna podlaga

Ukrep M06 se izvaja na podlagi 19. člena Uredbe 1305/2013/EU.

8.2.5.2. Splošen opis ukrepa, vključno z njegovo intervencijsko logiko in prispevkom k prednostnim področjem in horizontalnim ciljem

Namen ukrepa je vzpostavitev in razvoj kmetij ter nekmetijskih dejavnosti na podeželju. S spodbudami želimo prispevati k aktivaciji endogenih potencialov lokalnega okolja, katerih rezultat bo krepitev podeželskega gospodarstva, nova delovna mesta in višja dodana vrednost. Ukrep se bo izvajal preko dveh podukrepov:

- Pomoč za zagon dejavnosti za mlade kmete (podukrep M06.1),
- Podpora za naložbe v vzpostavitev in razvoj nekmetijskih dejavnosti (podukrep M06.4).

Podpora iz naslova ukrepa M06 je osredotočena v prvo in peto težišče ukrepanja iz PRP 2014–2020, določeno v 5.1 poglavju PRP 2014–2020.

Iz analize potreb izhaja, da je starostna struktura nosilcev kmetijskih gospodarstev na kmetiji neugodna, saj je povprečna starost gospodarjev 56 let.

Generacijska pomladitev je eden od ključnih predpogojev hitrejšega prestrukturiranja in povečanja konkurenčnosti slovenskega kmetijstva. Mlajši nosilci kmetij so bolj izobraženi in usposobljeni za delo v kmetijstvu. Cilj je spodbuditi mlade, da se odločijo za zagon kmetije in da si na kmetiji ustvarijo delovno mesto za polni delovni čas. Izobrazbena struktura mlajših kmetov je višja, posledično so bolje usposobljeni za delo na kmetiji. Mladi kmetje so bolj podjetniško naravnani in so motivirani za uvajanje tehnoloških, proizvodnih in organizacijskih, trženjskih sprememb in inovacij. Zaradi pomanjkanja lastnega kapitala težje dostopajo do finančnih virov, ki jih potrebujejo v najbolj zgodnji fazi zagona.

Iz analize potreb izhaja, da se zaostrene gospodarske in socialne razmere močno odražajo tudi na podeželju. Naraščanje brezposelnosti, zlasti med mladimi, med katerimi je veliko visoko izobraženih, je zaskrbljujoča. Povečevanje brezposelnosti močno povečuje tveganje za revščino in socialno izključenost.

Cilj ukrepa je tudi spodbuditi razvoj nekmetijskih dejavnosti na račun večje rabe endogenih potencialov ter ustvariti dodatni vir dohodka na podeželju, ohranjanju obstoječih delovnih mest, pa tudi k ustvarjanju novih, zlasti zelenih delovnih mest. To je še posebej pomembno za majhne kmetije in podjetja z nizko stopnjo tržne usmerjenosti, kot tudi za tiste z gospodarsko in razvojno šibkejših območij, ki si lahko z razvojem nekmetijskih dejavnosti ustvarijo dodatne vire dohodka in si na ta način zagotovijo ekonomsko in socialno stabilnost. Razvoj nekmetijskih dejavnosti jim lahko omogoči nadaljnji razvoj in odpira nove poslovne priložnosti npr. preko vključevanja v živilske, gozdno-lesne in druge neživilske verige ter širše lokalno gospodarstvo. Glede na različno stopnjo razvitosti in zmožnosti aktiviranja endogenih potencialov med posameznimi podeželskimi območji v Sloveniji, je smiselno diverzifikacijo v nekmetijske dejavnosti spodbujati ciljno usmerjeno in sicer usmeriti podpore zlasti v območja s slabšo gospodarsko in razvojno uspešnostjo, z visoko stopnjo brezposelnosti in nizkim zaposlitvenim potencialom.

Podjetja imajo zaradi strukturnih težav bančnega sektorja otežen dostop do ustreznih finančnih virov, kar

negativno vpliva na investicijsko dejavnost. S spodbujanjem uporabe finančnih instrumentov v okviru podukrepa Naložbe v vzpostavitev in razvoj nekmetijskih dejavnosti bo olajšan dostop do različnih oblik finančnih instrumentov, kar ima lahko pozitiven vpliv na investicijsko sposobnost podjetij in kmetij na podeželju.

Prispevek k prednostnim področjem:

Prednostno področje 2B: Zagotavljanje lažjega začetka opravljanja kmetijske dejavnosti in zlasti generacijske pomladitve v kmetijskem sektorju

Ukrep bo s podporo razvoju dejavnosti mladih kmetov spodbujal lažji začetek opravljanja kmetijske dejavnosti ter s tem generacijsko pomladitev v kmetijskem sektorju, ki je ključna z vidika hitrosti prestrukturiranja in dviga konkurenčnosti slovenskega kmetijstva.

Prednostno področje 6A: Spodbujanje diverzifikacije, ustanavljanja in razvoja malih podjetij in ustvarjanja novih delovnih mest

Ukrep bo omogočil razvoj nekmetijskih dejavnosti ter izvedbo naložb v nekmetijske dejavnosti, s čimer bodo ustvarjeni pogoji za nastanek novih ali ohranjanje obstoječih delovnih mest in krepitev podjetništva na podeželju kot tudi priložnosti za pridobitev dodatnega vira dohodka na kmetijah, kar bo prispevalo k izboljšanju socialnih in ekonomskih razmer na podeželju.

Prispevek k horizontalnim ciljem:

Okolje*:* V okviru podukrepa M06.1 bodo prednostno podprti tisti mladi kmetje, ki bodo v poslovnem načrtu izkazali prispevek k skrbi za okolje, npr.preusmeritev v ekološko pridelavo kmetijskih pridelkov, dejavnosti, ki prispevajo k razvoju kmetije v smeri trajnostnega kmetijstva. V okviru podukrepa M06.4 bodo spodbude prednostno namenjene razvoju in krepitvi tistih gospodarskih dejavnosti v lokalnem okolju, ki bodo prispevale k ustvarjanju zelenih delovnih mest. S tem bomo podprli prehod v zeleno gospodarstvo, katerega inherentno načelo je zasledovanje vzdržne, trajnostno naravnane rasti. V okviru tega podukrepa bodo podprte naložbe, ki so povezane s povečanjem energetske učinkovitosti in obnovljivimi viri energije, ki bodo pozitivno doprinesle k zmanjševanju emisij toplogrednih plinov in onesnaženosti okolja.

Blaženje podnebnih sprememb in prilagajanje nanje: V okviru podukrepa M06.1 bodo podprti prednostno tisti mladi kmetje, ki bodo v poslovnem načrtu izkazali prispevek k blažitvi podnebnih sprememb in prilagajanju nanje npr. uvajanje tehnologij, ki zmanjšujejo onesnaženost okolja in izboljšujejo počutje živali ter tehnologij, ki blažijo posledice podnebnih sprememb.

V okviru podukrepa M06.4 bodo podpore prednostno namenjene dejavnostim, ki vključujejo rabo endogenih potencialov podeželja ter na ta način ustvarjajo temelje za vzpostavitev zelenih delovnih mest. Te dejavnosti so povezane z dodajanjem vrednosti lesu, lokalno samooskrbo in s tem povezanim skrajšanjem transportnih poti, obnovljivimi viri energije kar skupaj prispeva k zmanjšanju ogljičnega odtisa.

V tej povezavi bodo morali upravičenci pri izvedbi naložb upoštevati že sprejete nacionalne uredbe o zmanjšanju nacionalnih emisij v zrak in nacionalne uredbe o zmanjšanju nacionalnih emisij v zrak, ki bodo sprejete na podlagi Direktiv Evropskega parlameta in sveta po Programu »Čist zrak za Evropo«.

Inovacije*:* Pomoč za zagon dejavnosti za mlade kmete bo spodbudila generacijsko pomladitev v kmetijskem sektorju in s tem okrepila razvojno sposobnost kmetijskih gospodarstev, kar je pomembno z vidika možnosti hitrejšega prenosa in uvajanja novega znanja in inovacij.

Inovacije so gonilo razvoja uspešnih in konkurenčnih podjetij. S podporami, ki jih bomo namenili za razvoj nekmetijskih dejavnosti, bomo spodbudili tista podjetja, ki v svoji razvojni viziji vključujejo uvajanje inovacij.

8.2.5.3. Obseg, raven podpore in upravičenci ter, kjer je ustrezno, metodologija za izračun zneska ali stopnje podpore, po potrebi razčlenjene po podukrepu in/ali vrsti operacije. Za vsako vrsto operacije opredelitev upravičenih stroškov, pogojev za upravičenost, veljavnih zneskov in stopenj podpore ter načel glede določanja meril za izbor

8.2.5.3.1. 1. Pomoč za zagon dejavnosti za mlade kmete

Podukrep:

- 6.1 – Pomoč za zagon dejavnosti za mlade kmete

8.2.5.3.1.1. Opis vrste operacije

Podpora v okviru tega podukrepa je namenjena mladim kmetom za vzpostavitev kmetije in kmetijske dejavnosti.

Cilj ukrepa je prispevati k izboljšanju starostne strukture nosilcev kmetijskih gospodarstev na kmetiji in s tem k hitrejšemu strukturnemu prilagajanju tega sektorja, hkrati pa tudi k ustanavljanju novih delovnih mest in s tem k povečanju zaposlenosti v kmetijskem sektorju.

Zagonska pomoč za mlade kmete je tako eden od pomembnih dejavnikov, ki bo vplival na učinkovitost prestrukturiranja kmetijskih gospodarstev.

8.2.5.3.1.2. Vrsta podpore

Podpora se dodeli v obliki nepovratne finančne pomoči.

Izplača se v dveh obrokih, zadnje izplačilo je pogojeno s pravilnim izvajanjem poslovnega načrta.

8.2.5.3.1.3. Povezave z drugo zakonodajo

- Zakon o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/2008 z vsemi spremembami);
- nacionalni predpis, ki ureja izvajanje tega podukrepa;
- 65. člen Uredbe 1303/2013/EU;
- 9. člen Uredbe 1307/2013/EU;
- 2. in 5. člen Uredbe 807/2014/EU in
- druga EU zakonodaja in nacionalna zakonodaja, ki ureja področje tega podukrepa.

8.2.5.3.1.4. Upravičenci

Upravičenci do podpore so mladi kmetje, ki so na dan oddaje vloge stari od 18 do vključno 40 let in imajo ustrezno poklicno znanje in usposobljenost ter prvič vzpostavljajo kmetijo.

Mladi kmetje so fizične osebe, ki so edini nosilci kmetijskega gospodarstva na kmetiji.

Vzpostavitev kmetije:

Kot vzpostavitev kmetije se šteje lastniški prevzem kmetije, vpis nosilca v RKG in izpolnitev mejnika iz poslovnega načrta, ki je vezan na obvezno vzpostavitev knjigovodenja za primarno kmetijsko proizvodnjo. Upravičenec lahko začne z vzpostavitvijo kmetije največ 18 mesecev pred oddajo vloge na javni razpis. Ob oddaji vloge na javni razpis vzpostavitev še ne sme biti dokončana.

Kot dokončana vzpostavitev se šteje, da je upravičenec:

- zemljiško-knjižni lastnik kmetije, kar dokazuje s sklepom o vpisu v Zemljiško knjigo;
- vpisan v Register kmetijskih gospodarstev kot nosilec kmetijskega gospodarstva na kmetiji in
- vzpostavlil knjigovodenje za primarno kmetijsko proizvodnjo.

8.2.5.3.1.5. Upravičeni stroški

V okviru tega podukrepa upravičeni stroški niso definirani.

8.2.5.3.1.6. Pogoji za upravičenost

- Upravičenec ima ustrezno poklicno znanje in usposobljenost za opravljanje kmetijske ali s kmetijstvom povezane dejavnosti. Kot s kmetijstvom povezane dejavnosti se štejejo: živilsko-predelovalna, lesarska, veterinarska, naravovarstvena in gozdarska. Minimalni pogoj, ki se nanaša na pridobljeno poklicno znanje je ali nižja poklicna kvalifikacija s področja kmetijstva ali s kmetijstvom povezanih dejavnosti in 3 leta delovnih izkušenj na KMG ali nižja poklicna kvalifikacija nekmetijske smeri, pridobljen certifikat nacionalne poklicne kvalifikacije najmanj IV. ravni zahtevnosti s področja kmetijstva ali s kmetijstvom povezane dejavnosti in 3 leta delovnih izkušenj na KMG. Usposobljenost se šteje kot pridobljena, če dokaže, da je izkušnje iz kmetijske dejavnosti ali s kmetijstvom povezane dejavnosti pridobival najmanj 3 leta pred oddajo vloge na javni razpis (JR).
- Upravičenec vzpostavlja kmetijo, ki ima v upravljanju najmanj 6 ha primerljivih kmetijskih površin (PKP) in največ 80 ha PKP, pri čemer prevzame osnovna sredstva za kmetijsko dejavnost. Upravičenec, ki vzpostavlja kmetijo in ima v upravljanju manj kot 6 ha PKP, mora mora imeti v reji za ekvivalent najmanj 15 GVŽ in največ 160 GVŽ istovrstnih živali za vzrejo ali najmanj 60 in največ 200 čebeljih družin.
- Upravičenec mora k vlogi na JR predložiti poslovni načrt (PN) za obdobje treh let, v katerem mora prikazati ekonomski razvoj kmetije in prispevek k horizontalnim ciljem. Glavni elementi PN so: izhodiščno stanje KMG; ključni mejniki in cilji za razvoj KMG; opis dejavnosti, vključno s tistimi, ki so povezane z okoljsko trajnostjo in učinkovitostjo virov, ki se zahtevajo za razvoj dejavnosti KMG, kot so npr. naložbe, usposabljanje, svetovanje, ali druga dejavnost. Upravičenec mora začeti z izvajanjem PN najkasneje v 9 mesecih od datuma odločbe o pravici do sredstev ter se zaposliti na svoji kmetiji, v kolikor to načrtuje in je prikazano v PN kot mejnik. Upravičenec mora z začetkom

novega koledarskega leta po odločbi o pravici do sredstev vzpostaviti knjigovodenje za primarno kmetijsko dejavnost. Upravičenec mora v PN navesti, da bo najkasneje v 18 mesecih od datuma vzpostavitve kmetije zagotovil skladnost z opredelitvijo aktivnega kmeta iz 9. člena Uredbe 1307/2013/EU.

- Podpora je omejena na kmetije, ki izpolnjujejo pogoje mikro ali malih podjetij. V skladu s Prilogo I k Uredbi Komisije (EU) št. 651/2014 so mikro podjetja tista, ki zaposlujejo manj kot 10 oseb in katerih letni promet ali letna bilančna vsota ne presega 2 mio EUR. Mala podjetja so podjetja, ki zaposlujejo manj kot 50 oseb in letni promet ali bilančna vsota ne presega 10 mio EUR.
- Izplačilo se izvede v dveh obrokih.
- V primeru ko je upravičenec zaposlen na kmetiji oziroma se ne odloči za zaposlitev na kmetiji se mu prvi obrok izplača po prejemu odločbe o pravici do sredstev. V primeru ko se upravičenec odloči za zaposlitev, se mu prvi obrok izplača potem, ko se je zaposlil na kmetiji. Izplačilo drugega obroka je pogojeno s pravilnim izvajanjem poslovnega načrta.

8.2.5.3.1.7. Načela pri določanju meril za izbor

Podukrep se bo izvajal z zaprtimi javnimi razpisi. Vloge prispele na javni razpis bodo točkovane na podlagi meril za izbor, ki bodo podrobneje opredeljena v nacionalnem predpisu. Izbrane bodo vloge, ki bodo prejele višje število točk in bodo presegle vstopni prag.

Pri izboru operacij za podporo bodo med drugim upoštevana naslednja načela:

- socialno ekonomski vidik (npr. stopnja brezposelnosti v regiji),
- prispevek k horizontalnim ciljem.

8.2.5.3.1.8. (Veljavni) zneski in stopnje podpore

Višina javne podpore je opredeljena kot pavšalni znesek za kritje stroškov za premostitev zaposlitve za obdobje triletnega izvajanja poslovnega načrta in stroške, namenjene izpolnitvi poslovnega načrta. Stroški za premostitev zaposlitve so preračunani v skladu z razliko med povprečno plačo v RS in povprečnim faktorskim dohodkom na kmetiji za obdobje upravičenosti. Znesek namenjen izpolnitvi poslovnega načrta je določen na podlagi predvidenih ciljev za trajnejši ekonomski razvoj. Znesek javne podpore znaša 45.000 EUR na upravičenca, ki se zaposli na kmetiji. Zaposlitev na kmetiji pomeni, da je mladi kmet pokojninsko - invalidsko in zdravstveno zavarovan iz kmetijske dejavnosti. Zaposlen mora biti ob oddaji vloge na javni razpis oziroma se ob oddaji vloge zaveže, da se bo zaposlil v roku devetih mesecev od datuma odločbe o pravici do sredstev. Prvi obrok se upravičencu izplača po preverjanju zaposlitve.

Za ostale upravičence je znesek javne podpore 18.600 EUR. Višina sredstev za te upravičence je preračunana na enoleten povprečen faktorski dohodek in stroške izpolnitve triletnega poslovnega načrta.

Javna podpora se izplača:

- prvi obrok 70 % dodeljenih sredstev se izplača ob izdaji odločbe o pravici do sredstev ali ob zaposlitvi za mlade kmete, ki zaposlitev načrtujejo,
- drugi obrok do 30 % dodeljenih sredstev se izplača po pravilni izvedbi aktivnosti iz poslovnega načrta.

8.2.5.3.1.9. Preverljivost in možnost kontrole ukrepov in/ali vrst operacij

8.2.5.3.1.9.1. Tveganja pri izvajanju ukrepov

R1: Razpisni pogoji za zasebne upravičence

Obstaja tveganje, da upravičenci vlog ne bodo pripravili v skladu z zahtevami javnega razpisa, posledično bo pregled vlog, prispelih na javni razpis, od prispetja do odločitve o dodelitvi sredstev, dolgotrajen.

R3: Ustrezen pregled in kontrolni sistem

Obstaja tveganje za neizpolnjevanje obveznosti upravičencev in doseganje ciljev zastavljenih v poslovnem načrtu.

R7: Izbor upravičencev

Obstaja tveganje, da upravičenci ne bodo pripravili popolnih in ustreznih vlog, zato bodo postopki izbora in potrditve operacij zelo dolgotrajni.

R8: IT sistemi

Pri informacijskih sistemih je zaznano tveganje glede povezanosti podatkovnih baz znotraj javne uprave, kot tudi njihovo pravilno delovanje.

R9: Zahtevki za izplačilo

Obstaja tveganje za dolgotrajne obravnave zahtevkov za izplačilo. Do sedaj se je pogosto dogajalo, da so bili zahtevki za izplačilo pripravljeni pomanjkljivo in je bilo potrebno upravičence pozivati na dopolnitve, kar je imelo za posledico, da je od vložitve zahtevka za izplačilo do samega izplačila, preteklo več mesecev.

8.2.5.3.1.9.2. Blažilni ukrepi

R1: Razpisni pogoji za zasebne upravičence

Vstopni pogoji in merila za izbor upravičencev bodo določeni na način, da bodo preverljivi na podlagi dokazil, predvsem pa bo njihovo verodostojnost možno preveriti na podlagi podatkov iz javnih evidenc ali na kraju samem. Opisano bo prispevalo k skrajšanju časa porabljenega za odločitev o dodelitvi sredstev. OU bo organiziral delavnice in izobraževanja, v okviru katerih bo skušal zelo natančno pojasniti razpisne pogoje in s tem zagotoviti, da razumevanje razpisnih pogojev ne bo problem in bodo posledično vložene popolne vloge.

R3: Ustrezen pregled in kontrolni sistem

Vzpostavljen bo redni kontrolni sistem, ki bo nadzoroval načrtovane cilje zastavljene v poslovnem načrtu. Vse vloge in zahtevki za izplačilo bodo administrativno pregledani. Po potrebi pa se bodo izvajale tako imenovane »in situ« kontrole in kontrole na kraju samem.

R7: Izbor upravičencev

Izbor upravičencev bo opravljen na objektiven način, na podlagi vstopnih pogojev in meril za izbor, ki bodo vnaprej znana vsem potencialnim upravičencem. Objavljena bodo v javnem razpisu. Postavljena bodo tako, da se bo njihovo izpolnjevanje preverjalo preko javnih evidenc in drugih dokazil, ki jih bodo upravičenci priložili k vlogi na javni razpis.

R8: IT sistemi

Vzpostavljena bo IT podpora, ki bo omogočala dostop do podatkov, potrebnih za odločanje v primeru upravičenosti za vstop v podukrep in upravičenosti do izplačila sredstev. Upravičenci bodo morali vlogo oddati v elektronski sistem v elektronski obliki, zato bo zagotovljeno enostavnejše preverjanje podatkov iz vloge.

R9: Zahtevki za izplačilo

Upravičenec bo zahtevek za izplačilo predložil v elektronski obliki, kar pomeni, da bodo morala biti tudi dokazila vnešena v aplikacijo. To bo omogočilo enostavnejšo kontrolo. Kontrola zahtevka za izplačilo se bo izvajala na podlagi 100 % administrativne kontrole dokazil o doseganju ciljev iz poslovnega načrta. V določenem deležu se bodo opravljale tudi kontrole na kraju samem.

8.2.5.3.1.9.3. Splošna ocena ukrepa

Z danimi blažilnimi ukrepi ocenjujemo, da je podukrep izvedljiv in preverljiv.

8.2.5.3.1.10. Metodologija za izračun zneska podpore, če je primerno

Opis se nahaja v poglavju "(Veljavni) zneski in stopnje podpore".

8.2.5.3.1.11. Informacije, ki se nanašajo posebej na operacijo

Opredelitev majhne kmetije iz člena 19(1)(a)(iii) Uredbe (EU) št. 1305/2013

Ni relevantno za ta podukrep.

Opredelitev zgornjega in spodnjega praga iz tretjega pododstavka člena 19(4) Uredbe (EU) št. 1305/2013

Za opredelitev spodnjega in zgornjega praga za ta podukrep ni uporabljen standardi prihodek, saj se standardni prihodek v Sloveniji izračunava za statistične namene na podlagi strukturnih raziskovanj in določa ekonomsko velikost kmetijskega gospodarstva, ki je izražena kot standardni prihodek (SO), preračunan na enoto opazovanega proizvoda (ha, glava opazovane kategorije). To pomeni, da ni uporaben na ravni posameznih kmetij. Za izračun SO na posamezni kmetiji bi morala imeti kmetija že vpeljano knjigovodstvo po metodologiji FADN.

Na podlagi podatkov Kataloga kalkulacij za načrtovanje gospodarjenja na kmetijah v Sloveniji so bili

narejeni izračuni, ki se štejejo kot ekvivalent SO in utemeljujejo, da spodnji vstopni prag omogoča prihodek v višini ene bruto minimalne plače v Republiki Sloveniji, izračunane za preteklo koledarsko leto. Na podlagi istih izračunov je bil opredeljen ekvivalent za zgornji prag. V skladu s temi izračuni so bili opredeljeni naslednji pragovi:

Spodnji prag je 6 ha primerljivih kmetijskih površin ali 15 GVŽ ali 60 čebeljih družin. Zgornji prag je 80 ha primerljivih kmetijskih površin ali 160 GVŽ ali 200 čebeljih družin.

Posebni pogoji za podporo mladim kmetom, ki ne vzpostavijo kmetijskega gospodarstva kot njegovi edini nosilci v skladu s členom 2(1) in (2) Delegirane uredbe št. 807/2014

S podukrepom želimo podpreti mlade kmete, ki vzpostavljajo kmetijo kot edini nosilci, saj več kot en nosilec, na podlagi nacionalnega predpisa, ki ureja register kmetijskih gospodarstev, ni možen.

Z namenom izboljšanja starostne strukture nosilcev kmetijskih gospodarstev na kmetiji bodo upravičenci do javne podpore samo fizične osebe.

Informacije o uporabi prehodnega obdobja iz člena 2(3) Delegirane uredbe št. 807/2014

Upravičenec mora že ob oddaji vloge na javni razpis dokazati, da razpolaga z zahtevanim poklicnim znanjem, v izogib tveganju, da upravičenci v zahtevanem roku ne bi pridobili zahtevanih poklicnih znanj.

Povzetek zahtev poslovnega načrta

Pri podukrepu Pomoč za zagon dejavnosti za mlade kmete mora upravičenec k vlogi na javni razpis predložiti poslovni načrt za obdobje treh let, v katerem mora prikazati ekonomski razvoj kmetije in prispevek k horizontalnim ciljem.

Glavni elementi PN so izhodiščno stanje kmetijskega gospodarstva, ključni mejniki in cilji za razvoj dejavnosti kmetijskega gospodarstva, opis dejavnosti, vključno s tistimi, ki so povezane z okoljsko trajnostjo in učinkovitostjo virov, ki se zahtevajo za razvoj kmetijskega gospodarstva, kot so npr. naložbe, usposabljanje, svetovanje ali katerakoli druga dejavnost. Upravičenec mora začeti z izvajanjem PN najkasneje v 9 mesecih od datuma odločbe o pravici do sredstev ter se zaposliti na svoji kmetiji, v kolikor to načrtuje in je prikazano v PN kot mejnik. Upravičenec mora z začetkom novega koledarskega leta po odločbi o pravici do sredstev vzpostaviti knjigovodenje za primarno kmetijsko dejavnost. Upravičenec mora v PN navesti, da bo najkasneje v 18 mesecih od datuma vzpostavitve kmetije zagotovil skladnost z opredelitvijo aktivnega kmeta iz 9. člena Uredbe 1307/2013/EU.

Uporaba možnosti za združitev različnih ukrepov s poslovnim načrtom in omogočanje dostopa mladih kmetov do teh ukrepov

Združitev različnih ukrepov ni predvidena.

Domene zajete diverzifikacije

Ni relevantno.

8.2.5.3.2. 2. Podpora za naložbe v vzpostavitev in razvoj nekmetijskih dejavnosti

Podukrep:

- 6.4 – Podpora za naložbe v vzpostavitev in razvoj nekmetijskih dejavnosti

8.2.5.3.2.1. Opis vrste operacije

Namen podukrepa je zagotoviti podporo naložbam v ustanovitev in razvoj nekmetijskih dejavnosti na podeželju. Podukrep uvaja finančne instrumente oziroma povratne oblike financiranja, s čimer želimo upravičencem zagotoviti lažji dostop do finančnih sredstev v razmerah nedelovanja bančnega trga ter na ta način spodbuditi hitrejši gospodarski razvoj na podeželju.

Prednostno bodo podprte nekmetijske dejavnosti v povezavi z:

- dodajanjem vrednosti lesu,
- lokalno samooskrbo,
- zelenim turizmom,
- naravno in kulturno dediščino ter tradicionalnimi znanji,
- socialnim podjetništvom,
- socialno-varstvenimi storitvami,
- ravnanjem z organskimi odpadki,
- pridobivanjem električne in toplotne energije iz obnovljivih virov energije kot so lesna masa, biomasa, gnoj in gnojnica, voda, veter, sonce,

ki bodo ustvarile pogoje za vzpostavitev zelenih delovnih mest oziroma dodatni vir dohodka na podeželju.

Do podpore so upravičene zgolj tiste dejavnosti, ki so nekmetijske dejavnosti, in tiste dejavnosti, katerih rezultat ni proizvod iz Priloge 1 k Pogodbi.

V primeru naložb v obnovljive vire energije velja, da je v okviru tega podukrepa podprta prodaja električne in toplotne energije iz obnovljivih virov energije, v okviru ukrepa Naložbe v osnovna sredstva pa je podprta proizvodnja električne in toplotne energije iz obnovljivih virov energije za lastne potrebe ali za prodajo v primeru predelave ali trženja kmetijskih proizvodov. V primeru naložb v obnovljive vire energije v okviru tega podukrepa do podpor niso upravičene podpore za proizvodnjo in prodajo bioplina in biogoriv.

Uporaba lesne biomase za pridobivanje električne in toplotne energije bo okrepila izkoriščanje gozdov, pri čemer so lastniki gozdov dolžni gospodariti s svojimi gozdovi v skladu z načrti za gospodarjenje z gozdovi, podlaga katerih so ustrezna soglasja in dovoljenja, zaradi česar bo sečnja nadzorovana in ne bo predstavljala tveganja za nenadzorovano sečnjo. Poleg tega se bo z uporabo lesa kot pomembnega naravnega vira za predelavo ter kot obnovljivega vira energije v okviru tega podukrepa prispevalo tudi k izvajanju dela aktivnosti za odpravo škode v gozdovih zaradi žleda februarja 2014, saj se bo prispevalo k uporabi poškodovane biomase in posredno k obnovi v naravni nesreči poškodovanega gozda.

Podprte bodo samo tiste nekmetijske dejavnosti na kmetijah in mikropodjetjih ter malih podjetjih (za naložbe dodajanja vrednosti lesu, ki niso podprte v okviru podukrepa M08.6 Naložbe v gozdarske tehnologije ter predelavo in mobilizacijo lesa), s sedežem in delovanjem v naseljih z manj kot 5.000 prebivalci.

Ne podpirajo se naložbe s področja ribištva in ribiških storitev.

Spodbujanje konkurenčnosti lahko privede do prevelike koncentracije proizvodnje, kar ima lahko za posledico zmanjšanje biotske raznovrstnosti ter povečanje obremenitev na okolje. Na ohranjanje okolja v dobrem stanju na ravni podprte aktivnosti bomo vplivali na več načinov:

- Podprte bodo nekmetijske dejavnosti, ki bodo lahko okrepile sposobnost kmetij in s tem pomagale ohranjati kmetijstvo, zlasti na manjših kmetijah, s tem pa tudi ekosisteme kmetijske krajine;
- Podprte bodo nekmetijske dejavnosti, ki lahko prispevajo k osveščenosti o biotski raznovrstnosti in varovanih območjih, ohranjanju le-te, širitvi dobrih praks in s tem k trajnostno naravnanemu kmetijstvu, posredno pa k ohranjanju ekosistemov kmetijske krajine;
- Nekatere podprte nekmetijske dejavnosti, povezane z dodajanjem vrednosti lesu in obnovljivimi viri energije lahko posredno okrepijo izkoriščanje gozdov, vendar samo v skladu z omejitvami iz načrtov za gospodarjenje z gozdovi;
- Posebna pozornost bo namenjena tudi obnovi gospodarskih poslopij, ki so pod zaščito kulturne dediščine (višji priznani stroški …).

8.2.5.3.2.2. Vrsta podpore

Javna podpora se dodeli v obliki finančnih instrumentov.

Oblike finančnih instrumentov, s katerimi se bodo dodeljevala sredstva v okviru tega podukrepa, se bodo opredelile po tem, ko bo izdelana predhodna ocena. V skladu s predhodno oceno bo pripravljena sprememba PRP 2014–2020.

8.2.5.3.2.3. Povezave z drugo zakonodajo

- Zakon o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/2008 z vsemi spremembami);
- 5. člen Uredbe 807/2014/EU;
- Zakon o graditvi objektov (Ur.l. RS, št. 102/2004 s spremembami):
- nacionalni predpis, ki ureja izvajanje tega podukrepa in
- druga EU zakonodaja in nacionalna zakonodaja, ki ureja področje tega podukrepa.

8.2.5.3.2.4. Upravičenci

Upravičenci so fizične osebe, ki imajo registrirano dopolnilno dejavnost na kmetiji in mikropodjetja na podeželju.

Za naložbe dodajanja vrednosti lesu, ki niso podprte v okviru podukrepa M08.6 Naložbe v gozdarske tehnologije ter predelavo in mobilizacijo lesa so upravičenci lahko tudi mala podjetja.

8.2.5.3.2.5. Upravičeni stroški

Upravičeni stroški so stroški:

- gradbeno-obrtniških del v povezavi z gradnjo in obnovo objektov,
- gradbeno-obrtniških del v povezavi z ureditvijo prostorov, v katerih se bo opravljala dejavnost,
- nakup novih strojev in opreme, vključno z računalniško programsko opremo ter
- splošni stroški, kot so plačila za storitve arhitektov, inženirjev in svetovalcev.

Splošni stroški lahko predstavljajo do največ 10 % celotne vrednosti projekta.

Prispevek v naravi in rabljena oprema nista upravičena stroška.

Pri opredelitvi višine upravičenih stroškov bodo smiselno upoštevane zgornje višine posameznih upravičenih stroškov, ki bodo določene v katalogu najvišjih priznanih vrednosti stroškov. Ne glede na to pa bo moral upravičenec k vlogi priložiti eno ponudbo. V primeru vrednosti, ki ne bodo določene v katalogu najvišjih priznanih vrednosti stroškov pa bo moral upravičenec k vlogi priložiti tri ponudbe.

V primeru posegov v objekte s statusom kulturne dediščine se lahko priznajo višji priznani stroški, ki bodo prilagojeni večji zahtevnosti in višjim stroškom naložbe.

Podrobnejša nadaljnja določila brez odstopanja od glavnih določil kakor jih vsebuje program glede upravičenosti stroškov bodo opredeljena v objavljenih javnih razpisih za predmetni podukrep.

8.2.5.3.2.6. Pogoji za upravičenost

- Do podpore so upravičene zgolj tiste nekmetijske dejavnosti, katerih rezultat ni proizvod iz Priloge 1 k Pogodbi.
- Sedež opravljanja dejavnosti se mora nahajati v naseljih, ki imajo manj kot 5.000 prebivalcev.
- Predložitev poslovnega načrta.
- Podjetje ni v težavah v skladu s Smernicami Skupnosti o državnih pomočeh za reševanje in prestrukturiranje podjetij v težavah.
- Naložbena aktivnost mora biti zaključena v obdobju dveh let od prejema pomoči.
- Pri pripravi poslovnih načrtov bo potrebno izhajati iz celovitega načrtovanja razvoja kmetij v smeri trajnostnega kmetijstva.
- Pri naložbah, ki pomenijo poseg v prostor, mora biti poseg v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo narave. Kadar za poseg ni potrebno pridobiti gradbeno dovoljenje, mora upravičenec pridobiti lokacijsko informacijo, iz katere mora biti razvidno, da naložba ni v nasprotju s predpisi, ki urejajo varstvo narave.

Dodatno za naložbe dodajanja vrednosti lesu:

- Upravičene so naložbe, ki niso podprte v okviru podukrepa M08.6 Naložbe v gozdarske tehnologije ter predelavo in mobilizacijo lesa.
- Upravičenec mora zagotoviti ustrezno projektno dokumentacijo v skladu s predpisi o graditvi objektov.
- Upravičenec mora biti lastnik, solastnik ali dolgoročni najemnik nepremičnine, ki je predmet podpore.

- Upravičenec mora biti registriran za opravljanje predelave lesa.

Dodatno za naložbe v pridobivanje električne in toplotne energije iz obnovljivih virov energije:

- Električna energija, pridobljena v okviru naložb v obnovljive vire energije, je namenjena za prodajo.
- Naložba je skladna z minimalnimi standardi za energetsko učinkovitost, navedenimi v Energetskem zakonu (Ur.l. RS, št . 17/2014 z vsemi spemembami) in na njegovi podlagi sprejetih uredb (Uredba o podporah električni energiji, proizvedeni iz obnovljivih virov energije (Ur. L. RS, št. 37/09 z vsemi spremembami), Uredba o podporah električni energiji, proizvedeni v soproizvodnji toplote in električne energije z visokim izkoristkom (Uradni list RS, št. 37/09 z vsemi spremembami), Uredba o določanju količine električne energije, ki je proizvedena v soproizvodnji toplote in električne energije z visokim izkoristkom ter določanju izkoristka pretvorbe energije biomase (Uradni list RS, št. 37/09 z vsemi spremembami) oziroma po uveljavitvi novih podzakonskih predpisov, izdanih na podlagi Energetskega zakona (Ur.l. RS, št . 17/2014 z vsemi spemembami) , le-te, ter vse ostale uredbe in predpisi, ki določajo minimalne standarde za energetsko učinkovitost.
- Kadar gre za naložbe v pridobivanje toplotne in/ali električne energije iz biomase, uporaba žit in drugih poljščin, bogatih s škrobom, sladkorjem in oljnic ni dovoljena.
- Naložbe v obrate, katerih osnovni cilj je proizvajanje in prodaja električne energije iz biomase, so upravičene do podpore, kadar delež porabljene in prodane toplotne energije na letni ravni znaša vsaj 60 % celotne proizvedene toplotne energije iz biomase.
- Podpora se omeji na bioenergijo, ki izpolnjuje veljavna trajnostna merila iz zakonodaje Unije, vključno v členu 17(2) do (6) Direktive 2009/28/ES Evropskega parlamenta in Sveta.
- V zvezi z emisijami v zrak je potrebno upoštevati mejne vrednosti emisije snovi v skladu z Uredbo o emisiji snovi v zrak iz malih in srednjih kurilnih naprav (Ur.l. RS, št. 24/2013 z vsemi sprembami) oziroma po sprejetju Programa »Čist zrak za Evropo« in njegovi implementaciji v zakonodajo Republike Slovenije, upoštevati mejne vrednosti iz le-te.

Dodatno za končne prejemnike, ki so fizične osebe in imajo registrirano dopolnilno dejavnost na kmetiji v skladu z nacionalno zakonodajo:

- Ohranitev delovnega mesta na kmetiji, v kolikor ima kmetija že zaposlene osebe, najmanj za obdobje 24 mesecev od zaključka naložbe.

Dodatno za končne prejemnike, ki so mikro ali mala podjetja na podeželju:

- Vzpostavitev novega delovnega mesta v roku 12 mesecev od zaključka naložbe, najmanj za obdobje 24 mesecev.

8.2.5.3.2.7. Načela pri določanju meril za izbor

Do podpore bodo upravičeni izbrani projekti, katerih vloge so popolne, vsebinsko ustrezne in izpolnjujejo pogoje za dodelitev sredstev ter presegajo vstopno mejo točk, opredeljeno v javnem razpisu. Upoštevali se bodo zlasti naslednji vidiki:

- gospodarska učinkovitost (npr. razvojno ogrožena podeželska območja, območja z nadpovprečno stopnjo brezposelnosti),
- razvojna naravnanost (npr. tržna naravnanost in potencialni trgi, višja dodana vrednost),
- spodbujanje socialne vključenosti na podeželskih območjih (npr. ustanovitev socialnega podjetja,

zaposlitev več kot 1 osebe in to izmed mladih, dolgotrajno brezposelnih, žensk).

Podpora se bo dodeljevala v obliki **finančnih instrumentov**. Oblike finančnih instrumentov, s katerimi se bodo dodeljevala sredstva v okviru tega podukrepa, se bodo opredelile po tem, ko bo izdelana predhodna ocena in na podlagi predhodne ocene bodo v objavljenih javnih razpisih za predmetni podukrep natančno določena načela v povezavi z merili za izbor.

8.2.5.3.2.8. (Veljavni) zneski in stopnje podpore

Skupni znesek javne podpore, dodeljen istemu upravičencu na podlagi pravila de minimis, ne sme presegati 200.000 EUR v obdobju treh let od zadnjega prejema takšne pomoči, ne glede na obliko ali namen pomoči.

8.2.5.3.2.9. Preverljivost in možnost kontrole ukrepov in/ali vrst operacij

8.2.5.3.2.9.1. Tveganja pri izvajanju ukrepov

R1: Razpisni pogoji za zasebne upravičence

Obstaja tveganje, da bo pregled vlog, prispelih na javni razpis, od prispetja do odločitve o dodelitvi sredstev, dolgotrajen.

R2: Razumnost stroškov

Na trgu prihaja do precejšnjih cenovnih nihanj istovrstnih stroškov, predvsem pri nakupu strojev in opreme. Obstaja tveganje, da za istovrstne stroške en upravičenec plača večkratnik istovrstnega stroška, kot je plačal drugi upravičenec.

R3: Ustrezen pregled in kontrolni sistem

Obstaja tveganje glede dvojnega financiranja istih upravičenih stroškov.

R7: Izbor upravičencev

Na ravni izbora upravičencev večjih tveganj ni zaznati.

R8: IT sistemi

Pri informacijskih sistemih je zaznano tveganje glede povezanosti podatkovnih baz znotraj javne uprave, kot tudi njihovo pravilno delovanje.

Podpora se bo dodeljevala v obliki **finančnih instrumentov**. Izdelana bo predhodna ocena, na podlagi katere bodo opredeljena morebitna dodatna tveganja pri izvajanju ukrepa zaradi uporabe finančnih instrumentov. Če predhodna ocena ne bo končana do priprave končne verzije programa, poslanega Komisiji, bodo morebitna dodatna tveganja določena v naslednjem popravku programa, ko bo predhodna ocena opravljena.

8.2.5.3.2.9.2. Blažilni ukrepi

R1: Razpisni pogoji za zasebne upravičence

Vstopni pogoji in merila za izbor upravičencev bodo določeni na način, da bodo nedvoumno preverljivi na podlagi zanesljivih dokazil, predvsem pa bo njihovo verodostojnost možno preveriti na podlagi podatkov iz javnih evidenc ali na kraju samem. Opisano bo prispevalo k skrajšanju časa porabljenega za odločitev o dodelitvi sredstev.

R2: Razumnost stroškov

Upravičeni stroški bodo jasno definirani, tako da bo vnaprej znano, kateri stroški nedvomno niso upravičeni do sofinanciranja.

Upravičenec lahko črpa podeljena sredstva le namensko, za dovoljene upravičene stroške znotraj obdobja upravičenih stroškov. V javnem razpisu bodo določeni natančni pogoji za črpanje sredstev, vključno z obveznostmi upravičenca o omogočanju preverbe in dokazljivosti namenske porabe sredstev.

R3: Ustrezen pregled in kontrolni sistem

Preverjanje vloge na javni razpis se bo izvajalo na podlagi javnih evidenc in dokazil, priloženih vlogi na javni razpis. Administrativno bodo pregledane vse vloge. Pripravljen bo kontroli list s strukturiranimi vprašanji in ga bo moral kontrolor izpolniti za vsako vlogo posebej, kar bo zagotovilo enakost upravičencev v postopku obravnave vlog.

R7: Izbor upravičencev

Izbor upravičencev bo opravljen na objektiven način, na podlagi vstopnih pogojev in meril za izbor, ki bodo vnaprej znana vsem potencialnim prejemnikom pomoči. Objavljena bodo v javnem razpisu. Postavljena bodo tako, da se bo njihovo izpolnjevanje preverjalo preko javnih evidenc in drugih dokazil, ki jih bodo upravičenci priložili vlogi na javni razpis.

R8: IT sistemi

IT sistemi omogočajo dostop do podatkov, potrebnih za odločanje v primeru upravičenosti za vstop v ukrep in upravičenosti do izplačila sredstev na podlagi zahtevkov za izplačilo sredstev. Upravičenci bodo morali vlogo oddati v elektronski sistem v elektronski obliki, zato bo zagotovljeno enostavnejše preverjanje podatkov iz vloge.

Podpora se bo dodeljevala v obliki finančnih instrumentov. Izdelana bo predhodna ocena, na podlagi katere bodo opredeljena tako morebitna dodatna tveganja kot blažilni ukrepi pri izvajanju ukrepa zaradi uporabe finančnih instrumentov. Če predhodna ocena ne bo končana do priprave končne verzije programa, poslanega Komisiji, bodo morebitni dodatni blažilni ukrepi določeni v naslednjem popravku programa, ko bo predhodna ocena opravljena.

8.2.5.3.2.9.3. Splošna ocena ukrepa

Z danimi omilitvenimi ukrepi ocenjujemo, da je ukrep izvedljiv in preverljiv.

8.2.5.3.2.10. Metodologija za izračun zneska podpore, če je primerno

Ni primerno.

8.2.5.3.2.11. Informacije, ki se nanašajo posebej na operacijo

Opredelitev majhne kmetije iz člena 19(1)(a)(iii) Uredbe (EU) št. 1305/2013

Ni relevantno.

Opredelitev zgornjega in spodnjega praga iz tretjega pododstavka člena 19(4) Uredbe (EU) št. 1305/2013

Ni relevantno.

Posebni pogoji za podporo mladim kmetom, ki ne vzpostavijo kmetijskega gospodarstva kot njegovi edini nosilci v skladu s členom 2(1) in (2) Delegirane uredbe št. 807/2014

Ni relevantno.

Informacije o uporabi prehodnega obdobja iz člena 2(3) Delegirane uredbe št. 807/2014

Ni relevantno.

Povzetek zahtev poslovnega načrta

Poslovni načrt mora vsebovati najmanj:

- začetni finančni in gospodarski položaj kmetije oziroma mikropodjetja oziroma malega podjetja, ki zaprosi za pomoč;
- finančno konstrukcijo za obdobje financiranja dejavnosti in likvidnost;
- mejnike in cilje, ki so potrebni za razvoj dejavnosti;
- opis aktivnosti za razvoj dejavnosti, kot so potreba po izvedbi naložb, usposabljanju, svetovanju in drugih aktivnosti potrebnih za razvoj dejavnosti.

Uporaba možnosti za združitev različnih ukrepov s poslovnim načrtom in omogočanje dostopa mladih kmetov do teh ukrepov

Ni relevantno.

Domene zajete diverzifikacije

Vrste dejavnosti ne nameravamo omejevati, prednostno pa bodo podprte nekmetijske dejavnosti v povezavi z:

- dodajanjem vrednosti lesu,
- lokalno samooskrbo,
- zelenim turizmom,
- naravno in kulturno dediščino ter tradicionalnimi znanji,
- socialnim podjetništvom,
- socialno-varstvenimi storitvami,
- ravnanjem z organskimi odpadki,
- obnovljivimi viri energije,

ki bodo ustvarile pogoje za vzpostavitev zelenih delovnih mest oziroma dodatni vir dohodka na podeželju.

8.2.5.4. Preverljivost in možnost kontrole ukrepov in/ali vrst operacij

8.2.5.4.1. Tveganja pri izvajanju ukrepov

Tveganja so določena znotraj posameznega podukrepa.

8.2.5.4.2. Blažilni ukrepi

Blažilni ukrepi so določeni znotraj posameznega podukrepa.

8.2.5.4.3. Splošna ocena ukrepa

Opisano znotraj posameznega podukrepa.

8.2.5.5. Metodologija za izračun zneska podpore, če je primerno

Opis se nahaja na ravni posameznega podukrepa.

8.2.5.6. Dodatne informacije, ki se nanašajo posebej na ukrep

Opredelitev majhne kmetije iz člena 19(1)(a)(iii) Uredbe (EU) št. 1305/2013

Ni relevantno.

Opredelitev zgornjega in spodnjega praga iz tretjega pododstavka člena 19(4) Uredbe (EU) št. 1305/2013

Opisano na ravni podukrepa M06.1 Pomoč za zagon dejavnosti za mlade kmete.

Posebni pogoji za podporo mladim kmetom, ki ne vzpostavijo kmetijskega gospodarstva kot njegovi edini nosilci v skladu s členom 2(1) in (2) Delegirane uredbe št. 807/2014

Opisano na ravni podukrepa M06.1 Pomoč za zagon dejavnosti za mlade kmete.

Informacije o uporabi prehodnega obdobja iz člena 2(3) Delegirane uredbe št. 807/2014

Ni relevantno.

Povzetek zahtev poslovnega načrta

Opisano na ravni posameznega podukrepa.

Uporaba možnosti za združitev različnih ukrepov s poslovnim načrtom in omogočanje dostopa mladih kmetov do teh ukrepov

Opisano na ravni podukrepa M06.1 Pomoč za zagon dejavnosti za mlade kmete.

Domene zajete diverzifikacije

Opisano na ravni podukrepa M06.4 Naložbe v vzpostavitev in razvoj nekmetijskih dejavnosti.

8.2.5.7. Druge pomembne opombe, ki prispevajo k razumevanju in izvajanju ukrepa

Podukrep M06.1 Pomoč za zagon dejavnosti za mlade kmete

Upravičenec lahko prvi korak vzpostavitve kmetije zaključi največ 18 mesecev pred oddajo vloge na javni razpis. Prva dva koraka vzpostavitve nista nujno v enakem zaporedju, kar pomeni, da je mladi kmet lahko ali najprej vpisan v Register kmetijskih gospodarstev kot nosilec ali pa je najprej postal lastnik kmetije, kar dokazuje s sklepom o vpisu v Zemljiško knjigo. Zaradi razdrobljenosti posestne strukture so postopki za vpis lastništva v Zemljiško knjigo in pridobitev sklepa o vpisu, lahko dolgotrajni, kar se je izkazalo že v okviru izvajanja ukrepa 112 Pomoč mladim prevzemnikom kmetij v okviru PRP 2007–2013.

Podukrep M06.4 Naložbe v vzpostavitev in razvoj nekmetijskih dejavnosti

Naložbe dodajanja vrednosti lesu: V okviru podukrepa M06.4 bodo podprte naložbe za dejavnosti in

proizvodnjo proizvodov, ki niso navedeni na "Seznamu dejavnosti in proizvodov predelave lesa" v okviru podukrepa M08.6 Naložbe v gozdarske tehnologije ter predelavo in mobilizacijo lesa.

Obnovljivi viri energije: Energija pridobljena v okviru naložb podukrepa M06.4 bo namenjena za prodajo, energija pridobljena v okviru naložb iz ukrepa M04, pa bo namenjena za porabo za opravljanje kmetijske ali živilske dejavnosti.

Ureditev prodajnih prostorov za prodajo mešanega blaga ali proizvodov, ki niso proizvodi iz Priloge I k Pogodbi oziroma katerih surovina niso kmetijski proizvodi, se bo podpirala v okviru podukrepa M06.4. V okviru podukrepa M04.2 pa se bo podpiralo trženje proizvodov, ki so rezultat predelave določenih kmetijskih proizvodov, ki so zajeti v prilogi I k Pogodbi, razen ribiških proizvodov in ki so rezultat predelave živil, ki niso zajeta v Prilogi I k Pogodbi in katerih surovina so kmetijski proizvodi. Podprte bodo samo tiste dopolnilne dejavnosti na kmetijah in mikropodjetjih ter malih podjetjih (za naložbe dodajanja vrednosti lesu, ki niso podprte v okviru podukrepa M08.6 Naložbe v gozdarske tehnologije ter predelavo in mobilizacijo lesa), s sedežem in delovanjem v naseljih z manj kot 5.000 prebivalci. Ne podpirajo se naložbe s področja ribištva in ribiških storitev.

8.2.6. M07 – Osnovne storitve in obnova vasi na podeželskih območjih (člen 20)

8.2.6.1. Pravna podlaga

Ukrep M07se izvaja na podlagi 20. člena Uredbe 1305/2013/EU.

8.2.6.2. Splošen opis ukrepa, vključno z njegovo intervencijsko logiko in prispevkom k prednostnim področjem in horizontalnim ciljem

Iz analize potreb izhaja, da je pokritost s širokopasovnimi omrežji v Sloveniji med najnižjimi v EU kar slabša gospodarsko aktivnost, zmanjšuje intenzivnost investiranja in uvajanja inovacij, ovira nastanek novih delovnih mest in slabša demografsko strukturo na podeželju.

Namen ukrepa je izgradnja širokopasovnih omrežij v naseljih z manj kot 5.000 prebivalcev. Območja gradnje širokopasovne infrastrukture so za potrebe tega ukrepa definirane kot območja, kjer ob času vložitve vloge na javni razpis takšni širokopasovni priključki niso omogočeni in hkrati ni tržnega interesa za njeno gradnjo oziroma kot območja, kjer novi interesenti nimajo možnosti pridobitve takšnega širokopasovnega priključka.

Razvoj lokalne infrastrukture in lokalnih osnovnih storitev na podeželskih območjih je bistveni element prizadevanj za uresničitev potenciala rasti in spodbujanje trajnosti podeželskih območij.

Razlike med urbanim in ruralnim načinom življenja se vse bolj zmanjšujejo, čeprav ključne posebnosti enega in drugega ostajajo jasno razpoznavne. Podeželje ima v primerjavi z mestnimi območji specifične razvojne potrebe, probleme in priložnosti, ki zahtevajo tudi drugačen razvojni pristop. Zelo pomembna je razvitost in dostopnost infrastrukture za prebivalce in podjetja na podeželju. Podeželje je pri razvoju infrastrukture v primerjavi z mestom zapostavljeno in zato bolj izpostavljeno nevarnosti praznjenja. Zmanjševanje poseljenosti podeželja pa lahko privede do družbeno nezaželenega praznjenja območij in izgube vrednosti kulturne krajine.

Prav z razvojem sodobne tehnologije se razlika med urbanim in ruralnim prostorom še dodatno povečuje. To je zlasti opazno pri širokopasovnem omrežju elektronskih komunikacij. V večjih naseljih ima vsako gospodinjstvo možnost dostopa do tega omrežja, medtem ko v manjših naseljih in vaseh te možnosti ni. Zaradi tega so mnogi prebivalci, podjetja in kmetijska gospodarstva prikrajšana za hitrejši pretok informacij in urejanje zadev preko spletnih aplikacij. Dostopna širokopasovna infrastruktura povečuje vključenost vsakega posameznika v sodobne družbene tokove. Študije pa ugotavljajo tudi močno korelacijo med rastjo širokopasovnih priključkov in dvigom gospodarske rasti, ter pozitiven vpliv na zaposlenost in produktivnost, kar posledično pomeni tudi pozitiven učinek na družbeni in gospodarski razvoj ter zmanjšanje upadanja števila prebivalcev na podeželskih območjih. Dostop do širokopasovnega omrežja je pomemben za vse generacije, tako za šoloobvezno mladino, kot tudi za starejšo generacijo nad 65 let. Kljub zelo razpršenim naseljem je potrebno zagotoviti dostop do širokopasovnega omrežja vsem gospodarstvom in prebivalcem podeželja v čim krajšem možnem času in s tem omogočiti ustrezne bivalne pogoje kot tudi pogoje za razvoj različnih gospodarskih dejavnosti.

Na podlagi sprejete Strategije razvoja širokopasovnih omrežij v Republiki Sloveniji, se izvajajo določeni ukrepi za njihov razvoj, vendar pa kljub temu ostajajo še območja, ki z njimi niso pokrita. V okviru tega ukrepa bodo tako sredstva namenjena za gradnjo odprtih širokopasovnih omrežij, ki bodo omogočala

priključke s pasovno širino 100 MB/s.

Podpora iz naslova ukrepa M07 je osredotočena na peto tematsko področje ukrepanja iz PRP 2014–2020, določeno v poglavju 5.1 PRP 2014–2020.

Prispevek k prednostnemu področju

Prednostno področje 6C: Spodbujanju dostopa do informacijskih in komunikacijskih tehnologij (IKT) na podeželskih območjih ter njihove uporabe in kakovosti.

V okviru tega prednostnega področja bo ukrep prispeval k povečanemu dostopu podeželskega prebivalstva in gospodarstva do širokopasovnih povezav, kar bo imelo pričakovani pozitiven učinek na družbeni in gospodarski razvoj podeželskih območjih.

Prispevek k horizontalnim ciljem

Inovacije: Povečanje dostopa do širokopasovnega omrežja na podeželju bo imelo vpliv ne samo na povečanje zaposlenosti in produktivnost ampak tudi na bolj inovativno delovno okolje in povečano uporabo razvitejših e-veščin. Večjo intenzivnost uporabe novih inovativnih veščin je pričakovati v storitvenih dejavnostih.

8.2.6.3. Obseg, raven podpore in upravičenci ter, kjer je ustrezno, metodologija za izračun zneska ali stopnje podpore, po potrebi razčlenjene po podukrepu in/ali vrsti operacije. Za vsako vrsto operacije opredelitev upravičenih stroškov, pogojev za upravičenost, veljavnih zneskov in stopenj podpore ter načel glede določanja meril za izbor

8.2.6.3.1. Podpora širokopasovni infrastrukturi

Podukrep:

- 7.3 – Podpora za širokopasovno infrastrukturo, vključno z njeno vzpostavitvijo, izboljšanjem in razširitvijo, pasivno širokopasovno infrastrukturo ter zagotavljanje dostopa do širokopasovnega interneta in rešitev v zvezi z e-upravo

8.2.6.3.1.1. Opis vrste operacije

Cilj ukrepa je s podporo naložbam v širokopasovno omrežje elektronskih komunikacij omogočiti možnost dostopa do informacij in storitev, ki jih ponuja to omrežje, podeželskim prebivalcem in gospodarstvom. To je zlasti pomembno na območjih, kjer širokopasovna infrastruktura še ni zgrajena oziroma območjih, kjer novi interesenti nimajo možnosti pridobitve dostopa do širokopasovnega omrežja, saj s strani operaterjev ni izkazan tržni interes za njeno izgradnjo. Prav razpršena poseljenost slovenskega podeželja predstavlja ključno oviro potencialnim zasebnim investitorjem – operaterjem elektronskih komunikacij pri oblikovanju vzdržnih poslovnih modelov na teh področjih. Neobstoj tržnega interesa pa je izkazan na področjih, kjer se s strani operaterjev elektronskih komunikacij ne načrtuje gradnja širokopasovnega omrežja, ki bi omogočila povezovanje končnih uporabnikov s pasovno širino vsaj 100 Mb/s in je z analizo poslovnega modela možno dokazati, da takega omrežja ni mogoče zgraditi in upravljati ter vzdrževati brez ustvarjanja izgube iz poslovanja. Dostop do podatkov o območjih, kjer širokopasovna infrastruktura še ni zgrajena in kjer hkrati

ni tržnega interesa za njeno gradnjo bo omogočen preko spletne strani ministrstva, pristojnega za elektronske komunikacije.

Omrežje mora biti zgrajeno po projektu in s soinvestitorjem, ki ga je izbrala lokalna skupnost na transparenten način na podlagi postopkov in v skladu z veljavno zakonodajo s področja javnega naročanja in javno-zasebnega partnerstva. Na podlagi Zakona o elektronskih komunikacijah (Uradni list RS, št. 109/12 z vsemi spremembami) je gradnja odprtega širokopasovnega omrežja v javnem interesu.

V okviru tega ukrepa bo upravičena gradnja odprte širokopasovne infrastrukture, ki bo omogočala zagotovitev dostopa do širokopasovnih elektronskih komunikacijskih storitev. V okviru ukrepa bodo zgrajena hrbtenična in dostopovna odprta širokopasovna omrežja, ki bodo omogočala dostop do elektronskih komunikacijskih storitev vsem zainteresiranim končnim uporabnikom. Ta omrežja bodo v prihodnosti dodatno pospeševala nadaljnjo širitev in rast omrežij ter s tem privabila dodatna vlaganja zasebnih investitorjev.

Da bi bila sredstva za ta namen čim bolj učinkovito porabljena, se bodo podpirali le projekti na območjih, ki imajo izgradnjo širokopasovnih povezav zajeto v lokalne razvojne programe, bodisi na ravni ene ali več občin ter projekti, ki imajo možnost, da gradnja širokopasovnega omrežja poteka v sinergiji s postavitvijo druge male infrastrukture na podeželju, kar bo povečalo racionalnost rabe razpoložljivih sredstev na ukrepu.

8.2.6.3.1.2. Vrsta podpore

Podpora se dodeli v obliki nepovratne finančne pomoči.

8.2.6.3.1.3. Povezave z drugo zakonodajo

- Zakon o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/2008 z vsemi spremembami);
- Zakon o elektronskih komunikacijah (Uradni list RS, št. 109/12 z vsemi spremembami);
- nacionalni predpis, ki ureja izvajanje tega podukrepa;
- Zakon o javnem naročanju, ZJN-2 (Ur.l. RS št. 12/13-UPB5 z vsemi spremembami)
- Zakon o javno-zasebnem partnerstvu (Uradni list RS, št. 127/06 z vsemi spremembami);
- Uredba (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o skupnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu, Evropskem kmetijskem skladu za razvoj podeželja in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo, o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1083/2006 in
- druga EU zakonodaja in nacionalna zakonodaja, ki ureja področje te operacije.

8.2.6.3.1.4. Upravičenci

Upravičenec do podpore je občina ali več občin oziroma konzorcij občin.

Občina ali konzorcij občin izbere soinvestitorja v skladu s predpisi, ki urejajo javno naročanje in javno–

zasebno partnerstvo.

8.2.6.3.1.5. Upravičeni stroški

Upravičeni stroški za namen izgradnje širokopasovnih omrežij so:

- stroški izvedbe gradbenih in obrtniških del. Pri posameznih gradbenih in obrtniških delih se priznavajo tudi stroški dobave gotovih elementov, prevoza, njihove montaže in stroški izvedbe del na kraju samem (stroški materiala, prevoza in opravljenih del);
- stroški opremljanja ali odkupa prostorov za skupno uporabo obstoječih objektov omrežja le v obsegu, ki je nujno potreben za izvedbo naložbe;
- stroški izvedbe pasivnega dela omrežja elektronskih komunikacij do končnih uporabnikov;
- stroški opreme in materiala, ki so glede na specifične zahteve potrebni za izvedbo naložbe;
- stroški aktivne opreme (aktivna oprema je definirana kot oprema, ki je potrebna za medsebojno povezovanje različnih medsebojno ločenih delov omrežja, za potrebe povezovanja do hrbteničnega omrežja oziroma do operaterjev in za svoje delovanje potrebuje električno napajanje);
- splošni stroški, ki so neposredno povezani z izvedbo naložbe in nastanejo po oddaji vloge na javni razpis (npr. nadzor nad gradnjo, geodetska dela, stroški vpisa infrastrukture v kataster komunalnih naprav, pridobitev potrebnih dovoljenj in soglasij).

V primeru, ko projekti zajemajo tudi zemeljska dela, je potrebno upoštevati določila Zakona o elektronskih komunikacijah (Uradni list RS, št. 109/12 z vsemi spremembami) in Direktive 2014/61/EU Evropskega parlamenta in Sveta o ukrepih za znižanje stroškov za postavitev elektronskih komunikacijskih omrežij visokih hitrosti o skupni gradnji (že pri samem načrtovanju ostalih infrastrukturnih projektov).

Vse posamezne postavke upravičenih stroškov morajo biti jasno razvidne iz projektne dokumentacije.

Izvedba aktivnega dela omrežja je upravičen strošek. Terminalna oprema ter druga aktivna oprema, ki se inštalira pri končnih uporabnikih omrežja, ni upravičen strošek in se ne upošteva v deležu zasebnega investitorja. Strošek obnove aktivne opreme in vse druge opreme z amortizacijsko dobo, ki je krajša od 5 let, mora biti financirana iz zasebnih sredstev oziroma iz najemnine ali koncesijske dajatve, kadar je ta oprema v lasti lokalne skupnosti.

Do podpore niso upravičeni naslednji stroški:

- zakup nepremičnin,
- obresti na dolgove,
- nakup rabljene opreme,
- davek na dodano vrednost (DDV), razen če ni izterljiv na podlagi nacionalne zakonodaje o DDV,
- strošek priprave vloge na javni razpis in zahtevkov za izplačilo,
- stroški arheoloških izkopavanj in arheološkega nadzora in
- operativni stroški (ki nastanejo v obdobju, ko je omrežje zgrajeno, npr. stroški vzdrževanja, stroški upravljanja, stroški delovanja, stroški električne energije, stroški goriva, splošni in administrativni stroški (zavarovanje, varovanje, itd.), stroški zamenjave aktivne opreme, stroški dela, itd.).

8.2.6.3.1.6. Pogoji za upravičenost

Za namen pridobitve sredstev v okviru tega podukrepa je potrebno izpolnjevati naslednje pogoje:

- naložba se mora izvesti izključno na območju, kjer širokopasovna infrastruktura še ni zgrajena in kjer hkrati ni tržnega interesa za njeno gradnjo;
- lokacija naložbe se mora nahajati v naseljih z manj kot 5.000 prebivalcev;
- predložiti je potrebno izvedbeni in finančni načrt projekta (projekt mora vključevati tudi časovno opredelitev operativne izvedbe projekta);
- iz dokumentacije morajo biti razvidni podatki o številu gospodinjstev za celo občino ter za vsak del omrežja posebej. Za število gospodinjstev se upoštevajo le tista gospodinjstva, ki v naselju dejansko nimajo možnosti dostopa do širokopasovnih priključkov;
- zagotoviti je potrebno ustrezen strokoven nadzor nad gradnjo omrežja, kar mora biti razvidno iz posredovane dokumentacije;
- naložba je upravičena do podpore na območjih, kjer je izgradnja širokopasovnih povezav zajeta v lokalne razvojne programe, bodisi na ravni ene ali več občin ter naložbe,
- naložba je upravičena do podpore, če gradnja širokopasovnega omrežja poteka v sinergiji s postavitvijo druge male infrastrukture na podeželju.

Pri izvedbi tega podukrepa se lahko opredelijo podrobnejši pogoji, ki se bodo določili v skladu z nacionalnimi predpisi.

8.2.6.3.1.7. Načela pri določanju meril za izbor

Podukrep se bo izvajal z zaprtimi javnimi razpisi.

Občina ali konzorcij občin izbere soinvestitorja v skladu s predpisi, ki urejajo javno naročanje in javno–zasebno partnerstvo ter podpiše pogodbo z njim, ko je občini ali konzorciju občin izdana odločba o pravici do sredstev.

Do podpore bodo upravičeni izbrani projekti, katerih vloge so popolne, vsebinsko ustrezne in izpolnjujejo pogoje za dodelitev sredstev ter presegajo vstopno mejo točk, opredeljeno v javnem razpisu. Med vlogami, ki presežejo vstopno mejo točk se izberejo tiste, ki dosežejo višje število točk, do porabe razpisanih sredstev.

Poleg horizontalnih ciljev, bodo pri izboru projektov med drugim upoštevana tudi naslednja načela, ki:

- bodo temeljila na modelih z najvišjimi zasebnimi vložki;
- bodo na enoto vloženih sredstev dosegala največji delež pokritosti gospodinjstev na upravičenih območjih, znotraj zaključene celote (občine, lokalne skupnosti ali konzorcija občin).

8.2.6.3.1.8. (Veljavni) zneski in stopnje podpore

Stopnja javne podpore je 100 % upravičenih stroškov.

V primeru, da operacije po njihovem zaključku ustvarjajo neto prihodek, se stopnja podpore, v skladu z

določili 61. člena 1303/2013/EU, primerno zniža.

Najvišji znesek javne podpore na posamezni priključek lahko znaša 1.200 EUR.

8.2.6.3.1.9. Preverljivost in možnost kontrole ukrepov in/ali vrst operacij

8.2.6.3.1.9.1. Tveganja pri izvajanju ukrepov

R4: Javno naročanje

Upravičenec do podpore v okviru tega ukrepa so občine, ki lahko začnejo s postopkom izbora izvajalca šele po tem, ko dobijo pozitivno odločbo o pravici do sredstev. Tveganja pri izvajanju tega ukrepa so zato zlasti dolgo obdobje, da se dela dejansko začnejo. Občina mora izbrati izvajalca na podlagi postopka javnega naročanja, čemur pa lahko sledijo pritožbe in revizijski postopki. Prav tako v okviru izvedbe tega postopka lahko pride do neracionalne porabe sredstev, v kolikor bi prihajalo do morebitnih dogovorov ponudnikov.

R7: Izbor upravičencev

Tveganja so povezana tudi z izbiro pogojev in ustreznih kriterijev za izbor upravičencev.

R8: IT sistemi

Obstaja tveganje nepravočasne informatizacije postopka javnega naročila. Dodatna tveganja lahko predstavljajo zahteve po nadgradnji aplikacijske podpore, kar privede do dodatnih stroškov in zamud pri izvedbi postopka javnega naročila.

R9: Zahtevki za izplačilo

Z izplačili zahtevkov so tveganja povezana predvsem z administrativno kontrolo kakovosti in obsega predmeta javnega naročila. Glede na izkušnje programskega obdobja 2007-2013 z izvedbo ukrepov, kjer so bile upravičenci občine težavo lahko predstavljajo slabo pripravljeni zahtevki za izplačilo sredstev, kar podaljšuje roke obdelave zahtevka in s tem tudi roke za izplačilo. Naslednja težava zaznana v tem programskem obdobju je tudi precej nižja vrednost zahtevkov za izplačilo sredstev glede na odobrena sredstva. Kar sicer lahko pomeni, da so občine uspešno izvedle postopek javnega naročanja in si izpogajale nižjo ceno, kot je bila predvidena. Po drugi strani pa povzroča težave pri upravljanju s sredstvi ukrepa.

8.2.6.3.1.9.2. Blažilni ukrepi

R4: Javno naročanje

Občine tveganja lahko omilijo s pravočasno začetimi postopki javnega naročanja, z izvedeno analizo trga pred začetkom javnega naročila, natančno opredelitvijo vsebine javnega naročila in transparentnostjo postopka.

R7: Izbor upravičencev

Omilitveni ukrepi so ustrezno postavljeni pogoji ter ustrezno izbrani in opredeljeni kriteriji za izbor upravičencev.

R8: IT sistemi

Tveganja glede informatizacije postopka se lahko zmanjšajo s pripravo ustreznega terminskega plana in natančno specifikacijo potreb v okviru izgradnje informacijskega sistema.

R9: Zahtevki za izplačilo

Tveganja glede izplačil zahtevkov je možno ustrezno omiliti z natančno pripravo projektne naloge javnega naročila, ki jasno opredeljuje kvalitativen in kvantitativen vidik predmeta javnega naročila. Prav tako s pripravo ustreznih kontrolnih listov, ki omogočajo ustrezno administrativno kontrolo. Tveganja v povezavi z neizpolnjevanjem pogodbenih obveznosti pa se lahko omilijo z natančno opredelitvijo pogodbenih obveznosti, določitvijo učinkovitega postopka reševanja sporov in sistemom sankcioniranja.

8.2.6.3.1.9.3. Splošna ocena ukrepa

Podukrep je v predvideni obliki v celoti izvedljiv in preverljiv ter bo prinesel pričakovane rezultate in pripomogel k doseganju zastavljenih ciljev PRP 2014–2020. Podukrep bo izkazal pomemben prispevek tudi pri realizaciji horizontalnih ciljev. Z namenom spodbujanja dostopa do informacijskih in komunikacijskih tehnologij na podeželskih območjih ter njihove uporabe in kakovosti je izvedba tega podukrepa nujna.

8.2.6.3.1.10. Metodologija za izračun zneska podpore, če je primerno

Ni primerno.

8.2.6.3.1.11. Informacije, ki se nanašajo posebej na operacijo

Opredelitev male infrastrukture, vključno z malo turistično infrastrukturo iz člena 20(1)(e) Uredbe (EU) št. 1305/2013

Naložbe v malo infrastrukturo se ne izvajajo.

Če je to primerno, posebna odstopanja za naložbe v širokopasovne povezave in energijo iz obnovljivih virov, tako da se lahko podpre tudi infrastruktura večjega obsega

Ni relevantno.

Informacije o uporabi prehodnega obdobja iz člena 2(3) Delegirane uredbe št. 807/2014

Ni relevantno.

Opredelitev mejnih vrednosti iz člena 13(e) [delegirana uredba za razvoj podeželja DA RD – C(2014) 1460]

Ni relevantno.

8.2.6.4. Preverljivost in možnost kontrole ukrepov in/ali vrst operacij

8.2.6.4.1. Tveganja pri izvajanju ukrepov

Tveganja so določena znotraj podukrepa.

8.2.6.4.2. Blažilni ukrepi

Blažilni ukrepi so določeni znotraj podukrepa.

8.2.6.4.3. Splošna ocena ukrepa

Opisano znotraj posameznega podukrepa.

8.2.6.5. Metodologija za izračun zneska podpore, če je primerno

Ni relevantno.

8.2.6.6. Dodatne informacije, ki se nanašajo posebej na ukrep

Opredelitev male infrastrukture, vključno z malo turistično infrastrukturo iz člena 20(1)(e) Uredbe (EU) št. 1305/2013

Naložbe v malo infrastrukturo se ne izvajajo.

Če je to primerno, posebna odstopanja za naložbe v širokopasovne povezave in energijo iz obnovljivih virov, tako da se lahko podpre tudi infrastruktura večjega obsega

Ni relevantno.

Informacije o uporabi prehodnega obdobja iz člena 2(3) Delegirane uredbe št. 807/2014

Ni relevantno.

Opredelitev mejnih vrednosti iz člena 13(e) [delegirana uredba za razvoj podeželja DA RD – C(2014) 1460]

Ni relevantno.

8.2.6.7. Druge pomembne opombe, ki prispevajo k razumevanju in izvajanju ukrepa

Ni relevantno.

8.2.7. M08 – Naložbe v razvoj gozdnih območij in izboljšanje sposobnosti gozdov za preživetje (členi 21–26)

8.2.7.1. Pravna podlaga

Ukrep M08 se izvaja na podlagi 21., 24. in 26. člena Uredbe 1305/2013/EU.

8.2.7.2. Splošen opis ukrepa, vključno z njegovo intervencijsko logiko in prispevkom k prednostnim področjem in horizontalnim ciljem

Iz analize stanja izhaja, da je Slovenija z gozdom zelo bogata država. Po deležu gozda se uvršča v sam vrh držav EU. Kljub vsemu pa možni posek v Sloveniji ni v celoti izkoriščen. Lastniki gozdov so v povprečju tehnično slabo opremljeni, ekonomsko neučinkoviti, strokovno premalo usposobljeni. Število zaposlenih na področju gozdno-lesne verige se je v zadnjih 20 letih močno zmanjšalo.

Z ukrepom bomo spodbujali naložbe v razvoj gozdnih območij in izboljšanje sposobnosti gozdov za preživetje, kar vključuje področje obnove gozda po naravni nesreči (žledu) ter naložbe v gozdarske tehnologije ter predelavo in mobilizacijo lesa.

Gospodarjenje z gozdovi je v RS usmerjano z načrti za gospodarjenje z gozdovi, ki zagotavljajo trajnostno, sonaravno in večnamensko gospodarjenje z gozdovi. Pri gospodarjenju z gozdovi RS sledi načelom EU strategije za gozdove, sprejete leta 2013.

Ukrep se bo izvajal v okviru dveh podukrepov:

- Podpora za odpravo škode v gozdovih zaradi gozdnih požarov ter naravnih nesreč in katastrofičnih dogodkov (podukrep M08.4) in
- Podpora za naložbe v gozdarske tehnologije ter predelavo, mobilizacijo in trženje gozdnih proizvodov (podukrep M08.6).

V okviru podukrepa M08.4 se bosta izvajali dve operaciji in sicer:

- Odprava škode in obnova gozdov po naravni nesreči in
- Ureditev gozdnih vlak, potrebnih za izvedbo sanacije gozdov.

Podukrep M08.4 je namenjen krepitvi ekoloških funkcij gozda preko obnove v naravni nesreči poškodovanih gozdov. V okviru svoje ekološke funkcije gozdovi namreč varujejo rastišča in njihovo okolico pred posledicami vseh vrst erozijskih procesov, mehansko in biološko čistijo vodo, ki odteče ali pronica iz gozdnih površin, uravnavajo vodni režim z zadrževanjem hitrega odtekanja padavinske vode s površja, zagotavljajo življenjski prostor rastlinskim in živalskim življenjskim združbam, ohranjajo biotsko raznovrstnost, zagotavljajo naravno ravnovesje, zmanjšajo hitrost, spreminjanje smeri vetra, vplivajo na temperaturo, vlažnost zraka in razmerje med plini v ozračju. Podukrep se izvaja na podlagi sprejetih načrtov sanacije gozdov po naravni nesreči, ki jih pripravi Zavod za gozdove Slovenije, v skladu z Zakonom o gozdovih (UL. RS, št. 30/93 z vsemi spremembami).

V okviru podukrepa M08.6 se bosta izvajali dve operaciji in sicer:

- Naložbe v nakup nove mehanizacije in opreme za sečnjo in spravilo lesa ter

- Naložbe v pred industrijsko predelavo lesa.

Podukrep M08.6 je namenjen trajnostnemu razvoju gozdarstva kot gospodarske panoge preko spodbujanja naložb v gozdarske tehnologije, mobilizacijo in pred industrijsko predelavo lesa. To so naložbe, ki so ključne za trajnostno gospodarjenje z gozdom, krepitev gozdno-lesne verige, povečanje dodane vrednosti lesa, večjo profesionalizacijo in varnost dela v gozdovih in potencialno ustvarjanje novih delovnih mest. Operacija Naložbe v pred industrijsko predelavo lesa se izvaja tudi preko finančnih instrumentov oz. povratnih oblik financiranja, s čimer želimo potencialnim upravičencem, ki se ukvarjajo s pred industrijsko predelavo lesa, zagotoviti lažji dostop do finančnih sredstev ter na ta način spodbuditi hitrejši gospodarski zagon na podeželju.

Pri izvajanju tega ukrepa se za definicijo gozdov uporablja definicija iz 2. člena Zakona o gozdovih (UL RS, št. 30/93 z vsemi spremembami);

Gozd je:

- zemljišče, poraslo z gozdnim drevjem v obliki sestoja, ki lahko doseže višino najmanj 5 metrov in ima površino najmanj 0,25 hektarja;
- zemljišče v zaraščanju na površini najmanj 0,25 hektarja, ki se zadnjih 20 let ni uporabljalo v kmetijske namene in na katerem lahko gozdno drevje doseže višino najmanj 5 metrov ter je pokrovnost gozdnega drevja dosegla 75 odstotkov;
- obrečni in protivetrni pasovi, širši od ene drevesne višine odraslega drevja, na površini najmanj 0,25 hektarja.

Druga gozdna zemljišča so zemljišča, porasla z gozdnim drevjem ali drugim gozdnim rastjem, na površini najmanj 0,25 hektarja, ki niso gozd in se zadnjih 20 let niso uporabljala v kmetijske namene. Med druga gozdna zemljišča se uvrščajo tudi obore v gozdovih za rejo divjadi in zemljišča pod daljnovodi v gozdu na površini najmanj 0,25 hektarja.

Gozdna infrastruktura, ki ni odmerjena v samostojno parcelo, je sestavni del gozda.

Gozd oziroma drugo gozdno zemljišče po tem zakonu niso posamično gozdno drevje, skupine gozdnega drevja na površini do 0,25 hektarja, drevoredi, parki in plantaže gozdnega drevja.

Določbe tega zakona se uporabljajo tudi za posamično gozdno drevje in skupine gozdnega drevja, ki rastejo zunaj gozda, kadar je to s tem zakonom posebej določeno.

Podpora iz naslova ukrepa Naložbe v razvoj gozdnih območij in izboljšanje sposobnosti gozdov za preživetje je osredotočena na tretje tematsko področje ukrepanja iz PRP 2014–2020, določeno v poglavju 5.1 PRP 2014–2014.

Prispevek k prednostnim področjem

Prednostno področje 4: Obnova, ohranjanje in izboljšanje ekosistemov, povezanih s kmetijstvom in gozdarstvom

Ukrep bo prispeval k obnovi v naravni nesreči (žledolomu) poškodovanih gozdov. Odstranilo se bo poškodovano drevje, površine se bodo pripravile za naravno obnovo. Na površinah, kjer naravna obnova ne bi bila uspešna, se bo izvedla sadnja z rastišču ustreznimi drevesnimi vrstami. Zgradile, rekonstruirale ali pripravile se bodo tudi gozdne vlake, ki so nujno potrebne za izvedbo sanacije poškodovanega gozda.

Prednostno področje 6A: Spodbujanje diverzifikacije, ustanavljanja in razvoja malih podjetij in ustvarjanja novih delovnih mest

Ukrep bo spodbujal ustvarjanje dodatnega vira dohodka na kmetijah ter ustanavljanje in razvoj mikro in malih podjetij na podeželju ter možnosti za potencialno ustvarjanje novih delovnih mest na področju pridobivanja in pred industrijske predelave lesa.

Prispevek k horizontalnim ciljem

Blaženje podnebnih sprememb in prilagajanje nanje: Namen tega ukrepa je s podporami povečati dodano vrednost gozdnim proizvodom, spodbuditi razvoj gozdno-lesnih verig ter s tem razvoj lokalnih trgov, kar prispeva tudi k zmanjšanju ogljičnega odtisa zaradi skrajševanja prevoznih razdalj. Obnovljeni gozd po naravni nesreči predstavlja ponor ogljika in pomembno prispeva k blaženju podnebnih sprememb.

Okolje: Podukrep M08.4 ima dolgoročno pozitiven vpliv, saj se po ujmi poškodovani gozd ponovno vzpostavlja v naravno stanje, ki bo zagotavljalo dolgoročno stabilnost. Pri obnovi poškodovanega gozda se upošteva pomen odmrle lesne mase, kot pomembnega dejavnika za ohranjanje številnih vrst. Tudi v gozdovih namenjeni sanaciji se z določili Pravilnika o varstvu gozdov (UL RS, št. 114/09 z vsemi spremembami) v gozdovih pušča vsaj 3 % odmrlega lesa v odnosu do lesne zaloge še nepoškodovanega gozda. Obnovo poškodovanega ali uničenega gozda v naravni ujmi usmerjamo z ukrepi priprave sestoja in priprave tal za obnovo gozda. Odmrli les mora biti čim bolj enakomerno razpršen in obsegati vse debelinske razrede, še posebej debelejše. V poškodovanih gozdovih po žledu pričakujemo, da bo v gozdu po zaključeni sanitarni sečnji predpisani prag puščene odmrle mase presežen, kar bo prispevalo h krepitvi biodiverzitete. Hkrati se z obnovo ponovno vzpostavlja ali krepi tudi ekološka funkcija gozdov.

8.2.7.3. Obseg, raven podpore in upravičenci ter, kjer je ustrezno, metodologija za izračun zneska ali stopnje podpore, po potrebi razčlenjene po podukrepu in/ali vrsti operacije. Za vsako vrsto operacije opredelitev upravičenih stroškov, pogojev za upravičenost, veljavnih zneskov in stopenj podpore ter načel glede določanja meril za izbor

8.2.7.3.1. Naložbe v nakup nove mehanizacije in opreme za sečnjo in spravilo lesa

Podukrep:

- 8.6 – Podpora za naložbe v gozdarske tehnologije ter predelavo, mobilizacijo in trženje gozdnih proizvodov

8.2.7.3.1.1. Opis vrste operacije

Predmet podpore so naložbe v nakup nove mehanizacije in opreme za sečnjo in spravilo lesa.

Namen teh naložb je predvsem intenziviranje gospodarjenja z gozdovi, zlasti v zasebnih gozdovih, povečanje sečnje, profesionalizacija dela v gozdovih in zmanjšanje števila delovnih nesreč pri delu v gozdu ter uvajanje učinkovite in okoljsko sprejemljive tehnologije za posek in spravilo lesa.

8.2.7.3.1.2. Vrsta podpore

Podpora se dodeli v obliki nepovratne finančne pomoči.

8.2.7.3.1.3. Povezave z drugo zakonodajo

- Zakon o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/2008 z vsemi spremembami);
- Zakon o gozdovih (UL RS, št. 30/93 z vsemi spremembami);
- 65. in 69. člen Uredbe 1303/2013/EU;
- nacionalni predpis, ki ureja izvajanje te operacije in
- druga EU zakonodaja in nacionalna zakonodaja, ki ureja področje te operacije.

8.2.7.3.1.4. Upravičenci

Upravičenci so pravne in fizične osebe, njihova združenja, agrarne, pašne skupnosti, ki so zasebni lastniki, solastniki ali zakupniki gozdov ter podjetja, ki izpolnjujejo pogoje za mikro, mala ali srednja podjetja.

8.2.7.3.1.5. Upravičeni stroški

Do podpore so upravičeni stroški nakupa in dobave nove mehanizacije oziroma opreme za sečnjo in spravilo lesa.

Upravičenost stroškov je podrobno opredeljena v določbah 45. člena Uredbe 1305/2013/EU in 69. člena Uredbe 1303/2013/EU.

Pri opredelitvi višine upravičenih stroškov bodo upoštevane zgornje višine posameznih upravičenih stroškov, ki bodo določene v Katalogu najvišjih priznanih vrednosti stroškov. Ne glede na to pa bo moral upravičenec k vlogi priložiti eno ponudbo. V primeru vrednosti, ki ne bodo določene v Katalogu najvišjih priznanih vrednosti stroškov pa bo moral upravičenec priložiti tri ponudbe.

Do podpore niso upravičeni naslednji stroški:

- obresti na dolgove,
- davek na dodano vrednost (DDV), razen če ni izterljiv na podlagi nacionalne zakonodaje o DDV,
- strošek priprave vloge na javni razpis in zahtevkov za izplačilo,
- prispevek v naravi in
- nakup rabljene mehanizacije in opreme.

Pri izvedbi operacije se bodo upoštevale določene specifične zahteve iz vidika upravičenosti stroškov v skladu z nacionalnimi predpisi.

8.2.7.3.1.6. Pogoji za upravičenost

- Če je upravičenec fizična oseba, razen samostojnega podjetnika posameznika, njegova gozdna

posest, ki jo ima v lasti, solasti ali zakupu, ob predložitvi vloge na javni razpis, ne sme biti manjša od 10 hektarov.

- Če je upravičenec samostojni podjetnik posameznik ali pravna oseba, mora v koledarskem letu pred objavo javnega razpisa imeti 18.000 EUR prihodka iz sečnje in spravila.
- Podprte naložbe se morajo uporabljati izključno na gozdni posesti ter v skladu z usmeritvami in ukrepi določenimi v načrtih za gospodarjenje z gozdovi.

8.2.7.3.1.7. Načela pri določanju meril za izbor

Operacija se bo izvajala po zaprtem javnem razpisu.

Do podpore bodo upravičeni izbrani projekti, katerih vloge so popolne, vsebinsko ustrezne in izpolnjujejo pogoje za dodelitev sredstev ter presegajo vstopno mejo točk, opredeljeno v javnem razpisu. Med vlogami, ki presežejo vstopno mejo točk se izberejo tiste, ki dosežejo višje število točk, do porabe razpisanih sredstev. V okviru meril za izbor bo največji poudarek na ekonomskem vidiku naložbe (npr. velikost gozdne posesti upravičenca, velikost podjetja po številu zaposlenih) ter prispevku k horizontalnim ciljem.

8.2.7.3.1.8. (Veljavni) zneski in stopnje podpore

Stopnja javne podpore je 40 % upravičenih stroškov.

Najnižji znesek javne podpore je 1.000 EUR.

Upravičenec lahko v celotnem programskem obdobju 2014–2020 iz naslova te operacije pridobi največ 500.000 EUR javne podpore.

8.2.7.3.1.9. Preverljivost in možnost kontrole ukrepov in/ali vrst operacij

8.2.7.3.1.9.1. Tveganja pri izvajanju ukrepov

R1: Razpisni pogoji za zasebne upravičence

Postopek izvedbe temelji na predpisih, ki urejajo splošni upravni postopek. Zaradi zakonsko predpisanih rokov so postopki izbire lahko dolgotrajni (tudi več kot pol leta). V tem času se lahko razmere na trgu bistveno spremenijo.

R2: Razumnost stroškov

Pri izvedbi naložb prihaja na trgu do velikih cenovnih nihanj za enake oziroma sorodne stroške. To se najbolj pozna pri nakupu gozdarske mehanizacije in opreme, kjer na skupnem evropskem trgu beležimo celo do večkratne razlike pri ceni za enake vrste strojev in opreme. Pri tehnološko zahtevni opremi ni večjega števila ponudnikov na trgu.

R3: Ustrezen pregled in kontrolni sistem

Največji problem predstavlja neustrezna povezanost podatkovnih baz znotraj javne uprave. To ima lahko za posledico večje tveganje glede dvojnega sofinanciranje istih upravičenih stroškov.

R7: Izbor upravičencev

Tveganje lahko nastane zaradi slabe informiranosti upravičencev in pripravljavcev vlog in nerazumevanja zahtev iz predpisov.

R8: IT sistemi

Obstaja tveganje za nezadosten IT sistem, za vnos vlog na javni razpis in zahtevkov za izplačilo, ki ne bo napreden in ne bo nudil zadostne podpore. Ravno tako obstaja tveganje, da potencialni upravičenci ne bodo vešči uporabe tega sistema ter da sistem ne bo deloval optimalno.

R9: Zahtevki za izplačilo

Zahtevek za izplačilo sredstev je izplačan v roku 30 dni od predložitve popolnega zahtevka za izplačilo. V tem delu ne prihaja do zamud. Največja tveganja nastanejo pri obravnavi zahtevkov za izplačilo. Zaradi nestrokovne priprave se postopek njihove obravnave lahko zavleče tudi na več mesecev. Glavni razlog je slaba informiranost upravičencev in pripravljavcev vlog.

8.2.7.3.1.9.2. Blažilni ukrepi

R1: Razpisni pogoji za zasebne upravičence

Na skrajšanje upravnih postopkov ne moremo vplivati. Povečali pa bomo informiranost potencialnih upravičencev o ukrepih in postopkih za izbor upravičencev. Vlaganje vlog je elektronsko, s tem se tudi čas obravnave vlog skrajšuje. Nadaljevala se bodo prizadevanja za večje poenotenje med javnimi razpisi, večjo jasnost pogojev, kar bo prispevalo k bolj popolnim vlogam. S tem se bodo tveganja nekoliko zmanjšala. S spremembo Zakona o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 26/2014), uvedeno v letu 2014, so se določila upravnega postopka spremenila s ciljem doseganja večje ekonomičnosti postopka in hitrosti obdelave vlog.

R2: Razumnost stroškov

Vzpostavili bomo enotni katalog stroškov za vse ukrepe, ki vključujejo naložbe. Katalog bo pripravil neodvisni zunanji izvajalec in bo določil najvišje priznane vrednosti posameznih stroškov, ki bo po potrebi (npr. sprememba tržnih pogojev) revidiran.

R3: Ustrezen pregled in kontrolni sistem

Izboljšali bomo povezljivost podatkovnih baz znotraj javne uprave. Bolj natančno bomo definirali vsebinsko razmejitev z drugimi skladi na ravni upravičenih stroškov.

R7: Izbor upravičencev

S stalnim izvajanjem promocije ukrepa, organiziranjem javnih predstavitev in drugimi aktivnostmi (ažurna spletna stran MKGP, aktivnosti mreže za podeželje) bomo neprestano obveščali potencialne upravičence o

vsebini podprte operacije.

R8: IT sistemi

Vzpostavljen bo IT sistem, ki bo omogočal elektronsko oddajo vlog in zahtevkov. Na ta način bo enostavnejše preverjanje dvojnega financiranja, poslovanja povezanih oseb in razmejitev med financiranjem posameznih stroškov na nivoju podukrepa in drugih ukrepov PRP 2014–2020. Ta sistem bo vključeval različne baze podatkov, kar bo omogočilo hitrejše in natančnejše preverjanje podatkov. Sistem bo namenjen tudi spremljanju izvajanja podukrepa. Za pripravljavce vlog in zahtevkov bodo izvedena usposabljanja za uporabo IT sistema.

R9: Zahtevki za izplačilo

Povečali bomo informiranje upravičencev in pripravljavcev vlog glede priprave zahtevkov za izplačilo. V tem času bomo dogradili aplikacijo za obravnavo elektronskih vlog in zahtevkov za izplačilo.

8.2.7.3.1.9.3. Splošna ocena ukrepa

Operacija je v predvideni obliki v celoti izvedljiva in preverljiva ter bo prinesla pričakovane rezultate in pripomogla k spodbujanju diverzifikacije, ustanavljanju in razvoju malih podjetij in ustvarjanju novih delovnih mest na podeželju. Prispevala bo k doseganju uresničevanju razvojnih potreb in zastavljenih ciljev PRP 2014–2020. Operacija bo izkazala pomemben prispevek tudi pri realizaciji horizontalnih ciljev.

8.2.7.3.1.10. Metodologija za izračun zneska podpore, če je primerno

Ni primerno.

8.2.7.3.1.11. Informacije, ki se nanašajo posebej na operacijo

Opredelitev in utemeljitev velikosti kmetijskih gospodarstev, nad katero bo podpora odvisna od predložitve načrtov za upravljanje gozdov ali enakovrednega instrumenta

V RS se na podlagi Zakona o gozdovih (UL RS, št. 30/93 z vsemi spremembami) izdelajo načrti za gospodarjenje z gozdovi za vse gozdove, ne glede na lastništvo in velikost gozdne posesti. S temi načrti se določijo pogoji za usklajeno rabo gozdov in poseganje v gozdove ter gozdni prostor, potreben obseg gojenja in varstva gozdov, najvišja možna stopnja njihovega izkoriščanja ter gospodarjenje z živalskim svetom. V okviru te operacije je pogoj za podporo predložitev ustrezne informacije vsebovane v Načrtih za gospodarjenje z gozdovi.

Opredelitev „enakovrednega instrumenta“

Ni relevantno.

[Pogozdovanje in ustvarjanje gozdnih površin] Opredelitev vrst, območij in načinov, ki se bodo uporabljali za preprečevanje neustreznega pogozdovanja, kot je navedeno v členu 6(a) Delegirane uredbe št. 807/2014, vključno z opisom okoljskih in podnebnih razmer območij, na katerih je predvideno pogozdovanje, kot je navedeno v členu 6(b) navedene uredbe

Ni relevantno.

[Pogozdovanje in ustvarjanje gozdnih površin] Opredelitev minimalnih okoljskih zahtev iz člena 6 Delegirane uredbe št. 807/2014

Ni relevantno.

[Vzpostavitev kmetijsko-gozdarskih sistemov] Opredelitev najmanjšega in največjega števila dreves, ki se lahko posadijo, potem ko zrasejo, pa obdržijo, na hektar ter gozdnih vrst, ki se lahko uporabijo, v skladu s členom 23(2) Uredbe (EU) št. 1305/2013

Ni relevantno.

[Vzpostavitev kmetijsko-gozdarskih sistemov] Navedba okoljskih koristi podprtih sistemov

Ni relevantno.

[Preprečevanje in odprava škode v gozdovih zaradi gozdnih požarov ter naravnih nesreč in katastrofičnih dogodkov] Če je to ustrezno, seznam rastlinam škodljivih vrst organizmov, ki lahko povzročijo zadevni pojav

Ni relevantno.

[Preprečevanje in odprava škode v gozdovih zaradi gozdnih požarov ter naravnih nesreč in katastrofičnih dogodkov] Opredelitev gozdnih površin, ki se v skladu z zadevnim načrtom za varstvo gozdov uvrščajo med območja s srednjo ali veliko požarno ogroženostjo

Ni relevantno.

[Preprečevanje in odprava škode v gozdovih zaradi gozdnih požarov ter naravnih nesreč in katastrofičnih dogodkov] V primeru preventivnih ukrepov v zvezi s škodljivci in boleznimi opis zadevnega pojava, podprt z znanstvenimi dokazi, po potrebi vključno s priporočili znanstvenih organizacij o ravnanju s škodljivci in boleznimi

Ni relevantno.

[Naložbe za izboljšanje odpornosti in okoljske vrednosti gozdnih ekosistemov] Opredelitev vrst upravičenih naložb in njihovega pričakovanega učinka na okolje in/ali javne uporabnosti

Ni relevantno.

8.2.7.3.2. Naložbe v pred industrijsko predelavo lesa

Podukrep:

- 8.6 – Podpora za naložbe v gozdarske tehnologije ter predelavo, mobilizacijo in trženje gozdnih proizvodov

8.2.7.3.2.1. Opis vrste operacije

Podpora se dodeli naložbam v dejavnosti obdelave okroglega lesa pred industrijsko predelavo lesa ter dejavnosti prve predelave lesa "small scale" obsega, ki diverzificira proizvodnjo upravičencev.

V obdelavo okroglega lesa pred industrijsko predelavo ter prvo predelavo lesa majhnega obsega sodi: žaganje lesa, skobljanje lesa in druga strojna obdelava okroglega lesa, profiliranje, iveriranje, proizvodnjo lesenih železniških pragov, proizvodnjo lesenih drogov, kolov, sekancev in iveri, sušenje lesa, impregnacija ali biocidna zaščita lesa z biocidnimi proizvodi ali drugimi materiali, modifikacija lesa, proizvodnja sekancev ter proizvodnja lesnih peletov, briketov ali drv za energetsko rabo, ki so omejeni na "small scale":

- pri žagarskih obratih kapacitete do 10.000 m3 vhoda za proizvodnjo žaganega lesa ali neimpregniranih pragov letno,
- za proizvodnjo pelet kot dodatna dejavnost v okviru žagarskih obratov do 5.000 ton proizvodnje pelet letno,
- za proizvodnjo sekancev kot dodatna dejavnost v okviru žagarskih obratov do 15.000 nasutih m3 (ekvivalentno predelavi 5.000 m3 okroglega lesa) letno,
- za proizvodnjo sekancev v gozdu do 25.000 nasutih m3 (ekvivalentno predelavi 7.500 m3 okroglega lesa) letno in
- pri obratih za proizvodnjo drv do 10.000 nasutih metrov polen (ekvivalentno 5.000 m3 okroglega lesa) letno.

Namen teh naložb je vzpostaviti ustrezno velike razširjene obrate za pred industrijski obseg predelave lesa, ki bodo poleg žagarske ali druge dejavnosti opravljali tudi aktivnosti, kot so npr. sušenje lesa in impregnacija lesa ter predelava lesnih ostankov, ki nastanejo v obratu v lesna goriva (peleti, sekanci), modernizacija strojne opreme obstoječih žagarskih obratov ter ustvarjanje novih delovnih mest na področju gozdno-lesne verige.

8.2.7.3.2.2. Vrsta podpore

Javna podpora se dodeli v obliki nepovratne in povratne finančne pomoči v obliki finančnih instrumentov.

Oblike finančnih instrumentov, s katerimi se bodo dodeljevala sredstva v okviru tega podukrepa, se bodo opredelile po tem, ko bo izdelana predhodna ocena. V skladu s predhodno oceno bo pripravljena sprememba PRP 2014–2020.

8.2.7.3.2.3. Povezave z drugo zakonodajo

- Zakon o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/2008 z vsemi spremembami);
- 65. in 69. člen Uredbe 1303/2013/EU;
- nacionalni predpis, ki ureja izvajanje te operacije in
- druga EU zakonodaja in nacionalna zakonodaja, ki ureja področje te operacije.

8.2.7.3.2.4. Upravičenci

Upravičenci do podpore so gospodarske družbe, zadruge, samostojni podjetniki posamezniki ter kmetije z registrirano dopolnilno dejavnostjo, ki so opredeljeni kot mikro ali malo podjetje.

8.2.7.3.2.5. Upravičeni stroški

Do podpore so upravičeni stroški nakupa novih strojev in opreme obratov "small scale", pred industrijske, prve predelave lesa

Upravičenost stroškov je podrobno opredeljena v določbah 45. člena Uredbe 1305/2013/EU in 69. člena Uredbe 1303/2013/EU.

Pri opredelitvi višine upravičenih stroškov bodo upoštevane zgornje višine posameznih upravičenih stroškov, ki bodo določene v Katalogu najvišjih priznanih vrednosti stroškov. Ne glede na to pa bo moral upravičenec k vlogi priložiti eno ponudbo. V primeru vrednosti, ki ne bodo določene v Katalogu najvišjih priznanih vrednosti stroškov pa bo moral upravičenec priložiti tri ponudbe.

Do podpore niso upravičeni naslednji stroški:

- obresti na dolgove,
- davek na dodano vrednost (DDV), razen če ni izterljiv na podlagi nacionalne zakonodaje o DDV,
- nakup nepozidanega in pozidanega zemljišča,
- strošek priprave vloge na javni razpis in zahtevkov za izplačilo in
- nakup rabljene opreme.

Pri izvedbi te operacije se bodo upoštevale določene specifične zahteve iz vidika upravičenosti stroškov v skladu z nacionalnimi predpisi.

8.2.7.3.2.6. Pogoji za upravičenost

- Upravičenec mora biti registriran za opravljanje predelave lesa iz "Seznama dejavnosti in proizvodov za podukrep M08.6".

- Upravičenec ima lahko največ 50 zaposlenih.
- Nominalna kapaciteta (200 delovnih dni, 8 ur) dejavnosti lahko znaša:
    - pri žagarskih obratih do 10.000 m3 vhoda za proizvodnjo letno,
    - za proizvodnjo pelet kot dodatna dejavnost v okviru žagarskih obratov do 5.000 ton proizvodnje pelet letno,
    - za proizvodnjo sekancev kot dodatna dejavnost v okviru žagarskih obratov do 15.000 nasutih m3 (ekvivalentno predelavi 5.000 m3 okroglega lesa) letno,
    - za proizvodnjo sekancev v gozdu do 25.000 nasutih m3 (ekvivalentno predelavi 7.500 m3 okroglega lesa) letno ter
    - pri obratih za proizvodnjo drv do 10.000 nasutih metrov polen (ekvivalentno 5.000 m3 okroglega lesa) letno.
- Upravičenec mora v primeru, če skupna vrednost naložbe ob prijavi na javni razpis presega 100.000 EUR (brez DDV), predložiti poslovni načrt, iz katerega mora biti razvidna ekonomska upravičenost naložbe.

Seznam dejavnosti in proizvodov za ukrep 8.6

Šifra Kategorije SKD 2008	Naziv	Podprte aktivnosti	Proizvodi po KN 2012
02.200	Sečnja	• proizvodnja sekancev v gozdu	**4401 21 Iveri, sekanci in podobno, iglavcev** **4401 22 Iveri, sekanci in podobno, neiglavcev**
C16.100	**Žaganje, skobljanje in impregniranje lesa**	• žaganje lesa, skobljanje lesa in druga strojna obdelava okroglega lesa • profiliranje, iveriranje, luščenje in rezanje okroglega lesa • proizvodnja lesenih železniških pragov • proizvodnja lesenih drogov, kolov ipd. • proizvodnja lesne volne, lesne moke, sekancev in iveri • sušenje lesa • impregnacija ali kemična obdelava lesa z zaščitnimi sredstvi ali drugimi materiali	• 4401 21 Iveri, sekanci in podobno, iglavcev • 4401 22 Iveri, sekanci in podobno, neiglavcev • *4403 Les, neobdelan, z lubjem ali brez lubja ali beljavine, ali grobo obdelan (obtesan):* • **4404 Les za obroče, cepljeni koli, koli, planke, drogovi, zašiljeni toda ne žagani po dolžini, lesene palice, grobo okleščene, upognjene ali drugače obdelane, primerne za izdelavo sprehajalnih palic, dežnikov, ročajev za orodje ali podobnih proizvodov,trakovi in podobno iz lesa** • **4406 Leseni železniški ali tramvajski pragovi** • **4407 Les, vzdolžno žagan ali rezan, cepljen ali luščen, skobljan ali ne, brušen ali na koncih spojen, debeline nad 6 mm**
C16.290	**Proizvodnja drugih izdelkov iz lesa, plute, slame in protja**	• proizvodnja lesnih peletov ali briketov za energetsko rabo	• *4401 Les za ogrevanje v hlodih, polenih, vejah, butarah ali podobnih oblikah; iver in podobni drobci, žagovina, lesni odpadki in ostanki, aglomerirani ali neaglomerirani v hlode, brikete, pelete ali podobne oblike:* • **44013100 Leseni peleti** • **44013920 Žagovina, odpadki in ostanki, aglomerirani (npr. briketi)**

Seznam dejavnosti predelave lesa SKD 2008
Seznam proizvodov KN 2012

Seznam dejavnosti in proizvodov

8.2.7.3.2.7. Načela pri določanju meril za izbor

Operacija se bo izvajala po zaprtem javnem razpisu.

Do podpore bodo upravičeni izbrani projekti, katerih vloge so popolne, vsebinsko ustrezne in izpolnjujejo pogoje za dodelitev sredstev ter presegajo vstopno mejo točk, opredeljeno v javnem razpisu. Med vlogami, ki presežejo vstopno mejo točk se izberejo tiste, ki dosežejo višje število točk, do porabe razpisanih sredstev. V okviru meril za izbor bo največji poudarek na ekonomskem vidiku naložbe (npr. interna stopnja donosnosti) ter prispevek k horizontalnim ciljem.

8.2.7.3.2.8. (Veljavni) zneski in stopnje podpore

Stopnja javne podpore je 40 % upravičenih stroškov.

Najnižji znesek javne podpore je 3.500 EUR.

Upravičenec lahko v celotnem programskem obdobju 2014–2020 iz naslova te operacije pridobi največ 7.000.000 EUR javne podpore.

8.2.7.3.2.9. Preverljivost in možnost kontrole ukrepov in/ali vrst operacij

8.2.7.3.2.9.1. Tveganja pri izvajanju ukrepov

R1: Razpisni pogoji za zasebne upravičence

Postopek izvedbe temelji na predpisih, ki urejajo splošni upravni postopek. Zaradi zakonsko predpisanih rokov so postopki izbire lahko dolgotrajni (tudi več kot pol leta). V tem času se lahko razmere na trgu bistveno spremenijo.

R2: Razumnost stroškov

Pri izvedbi naložb prihaja na trgu do velikih cenovnih nihanj za enake oz. sorodne stroške. To se najbolj pozna pri nakupu strojne opreme, kjer na skupnem evropskem trgu beležimo celo do večkratne razlike pri ceni za enake vrste strojev. Pri tehnološko zahtevni opreme ni večjega števila ponudnikov na trgu.

R3: Ustrezen pregled in kontrolni sistem

Največji problem predstavlja neustrezna povezanost podatkovnih baz znotraj javne uprave. To ima lahko za posledico večje tveganje glede dvojnega sofinanciranje istih upravičenih stroškov.

R7: Izbor upravičencev

Tveganje lahko nastane zaradi slabe informiranosti upravičencev in pripravljavcev vlog in nerazumevanja zahtev iz predpisov.

R8: IT sistemi

Obstaja tveganje za nezadosten IT sistem, za vnos vlog na javni razpis in zahtevkov za izplačilo, ki ne bo napreden in ne bo nudil zadostne podpore. Ravno tako obstaja tveganje, da potencialni upravičenci ne bodo vešči uporabe tega sistema ter da sistem ne bo deloval optimalno.

R9: Zahtevki za izplačilo

Zahtevek za izplačilo sredstev je izplačan v roku 30 dni od predložitve popolnega zahtevka za izplačilo. V tem delu ne prihaja do zamud. Največja tveganja nastanejo pri obravnavi zahtevkov za izplačilo. Zaradi nestrokovne priprave se postopek njihove obravnave lahko zavleče tudi na več mesecev. Glavni razlog je slaba informiranost upravičencev in pripravljavcev vlog.

8.2.7.3.2.9.2. Blažilni ukrepi

R1: Razpisni pogoji za zasebne upravičence

Na skrajšanje upravnih postopkov ne moremo vplivati. Povečali pa bomo informiranost potencialnih upravičencev o ukrepih in postopkih za izbor upravičencev. Vlaganje vlog je elektronsko, s tem se tudi čas obravnave vlog skrajšuje. Nadaljevala se bodo prizadevanja za večje poenotenje med javnimi razpisi, večjo jasnost pogojev, kar bo prispevalo k bolj popolnim vlogam. S tem se bodo tveganja nekoliko zmanjšala. S spremembo Zakona o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 26/14), uvedeno v letu 2014, so se določila upravnega

postopka spremenila s ciljem doseganja večje ekonomičnosti postopka in hitrosti obdelave vlog.

R2: Razumnost stroškov

Vzpostavili bomo enotni katalog stroškov za vse ukrepe, ki vključujejo naložbe. Katalog bo pripravil neodvisni zunanji izvajalec in bo določil najvišje priznane vrednosti posameznih stroškov, ki bo po potrebi (npr. sprememba tržnih pogojev) revidiran.

R3: Ustrezen pregled in kontrolni sistem

Izboljšali bomo povezljivost podatkovnih baz znotraj javne uprave. Bolj natančno bomo definirali vsebinsko razmejitev z drugimi skladi na ravni upravičenih stroškov.

R7: Izbor upravičencev

S stalnim izvajanjem promocije ukrepa, organiziranjem javnih predstavitev in drugimi aktivnostmi (ažurna spletna stran MKGP, aktivnosti mreže za podeželje) bomo neprestano obveščali potencialne upravičence o vsebini podprte operacije.

R8: IT sistemi

Vzpostavljen bo IT sistem, ki bo omogočal elektronsko oddajo vlog in zahtevkov. Na ta način bo enostavnejše preverjanje dvojnega financiranja, poslovanja povezanih oseb in razmejitev med financiranjem posameznih stroškov na nivoju podukrepa in drugih ukrepov PRP 2014–2020. Ta sistem bo vključeval različne baze podatkov, kar bo omogočilo hitrejše in natančnejše preverjanje podatkov. Sistem bo namenjen tudi spremljanju izvajanja podukrepa. Za pripravljavce vlog in zahtevkov bodo izvedena usposabljanja za uporabo IT sistema.

R9: Zahtevki za izplačilo

Povečali bomo informiranje upravičencev in pripravljavcev vlog glede priprave zahtevkov za izplačilo sredstev. V tem času bomo dogradili aplikacijo za obravnavo elektronskih vlog in zahtevkov za izplačilo.

8.2.7.3.2.9.3. Splošna ocena ukrepa

Operacija je v predvideni obliki v celoti izvedljiva in preverljiva ter bo prinesla pričakovane rezultate in pripomogla k spodbujanju diverzifikacije, ustanavljanju in razvoju malih podjetij in ustvarjanju novih delovnih mest na podeželju. Prispevala bo k doseganju uresničevanju razvojnih potreb in zastavljenih ciljev PRP 2014–2020. Operacija bo izkazala pomemben prispevek tudi pri realizaciji horizontalnih ciljev.

8.2.7.3.2.10. Metodologija za izračun zneska podpore, če je primerno

Ni primerno.

8.2.7.3.2.11. Informacije, ki se nanašajo posebej na operacijo

Opredelitev in utemeljitev velikosti kmetijskih gospodarstev, nad katero bo podpora odvisna od predložitve načrtov za upravljanje gozdov ali enakovrednega instrumenta

Ni relevantno.

Opredelitev „enakovrednega instrumenta“

Ni relevantno.

[Pogozdovanje in ustvarjanje gozdnih površin] Opredelitev vrst, območij in načinov, ki se bodo uporabljali za preprečevanje neustreznega pogozdovanja, kot je navedeno v členu 6(a) Delegirane uredbe št. 807/2014, vključno z opisom okoljskih in podnebnih razmer območij, na katerih je predvideno pogozdovanje, kot je navedeno v členu 6(b) navedene uredbe

Ni relevantno.

[Pogozdovanje in ustvarjanje gozdnih površin] Opredelitev minimalnih okoljskih zahtev iz člena 6 Delegirane uredbe št. 807/2014

Ni relevantno.

[Vzpostavitev kmetijsko-gozdarskih sistemov] Opredelitev najmanjšega in največjega števila dreves, ki se lahko posadijo, potem ko zrasejo, pa obdržijo, na hektar ter gozdnih vrst, ki se lahko uporabijo, v skladu s členom 23(2) Uredbe (EU) št. 1305/2013

Ni relevantno.

[Vzpostavitev kmetijsko-gozdarskih sistemov] Navedba okoljskih koristi podprtih sistemov

Ni relevantno.

[Preprečevanje in odprava škode v gozdovih zaradi gozdnih požarov ter naravnih nesreč in katastrofičnih dogodkov] Če je to ustrezno, seznam rastlinam škodljivih vrst organizmov, ki lahko povzročijo zadevni pojav

Ni relevantno.

[Preprečevanje in odprava škode v gozdovih zaradi gozdnih požarov ter naravnih nesreč in katastrofičnih dogodkov] Opredelitev gozdnih površin, ki se v skladu z zadevnim načrtom za varstvo gozdov uvrščajo med območja s srednjo ali veliko požarno ogroženostjo

Ni relevantno.

[Preprečevanje in odprava škode v gozdovih zaradi gozdnih požarov ter naravnih nesreč in katastrofičnih dogodkov] V primeru preventivnih ukrepov v zvezi s škodljivci in boleznimi opis zadevnega pojava, podprt z znanstvenimi dokazi, po potrebi vključno s priporočili znanstvenih organizacij o ravnanju s škodljivci in boleznimi

Ni relevantno.

[Naložbe za izboljšanje odpornosti in okoljske vrednosti gozdnih ekosistemov] Opredelitev vrst upravičenih naložb in njihovega pričakovanega učinka na okolje in/ali javne uporabnosti

Ni relevantno.

8.2.7.3.3. Odprava škode in obnova gozdov po naravni nesreči

Podukrep:

- 8.4 – Podpora za odpravo škode v gozdovih zaradi gozdnih požarov ter naravnih nesreč in katastrofičnih dogodkov

8.2.7.3.3.1. Opis vrste operacije

Žledolom je v začetku leta 2014 močno poškodoval slovenske gozdove. Izvedla se bodo dela za odpravo škode in obnovo v naravni nesreči poškodovanega gozda.

Ta dela imajo podlago v načrtu sanacije gozdov, ki ga je pripravil Zavod za gozdove Slovenije na podlagi Zakona o gozdovih (UL RS, št. 30/93 z vsemi spremembami) in podzakonskih predpisih.

Na površini poškodovanih gozdov po žledu bo naravna obnova gozda potekala v naslednjem desetletju in še dlje. Sestojni potencial in vrstna pestrost je na teh površinah ohranjena do te mere, da se bo gozd lahko regeneriral po naravni poti. Vrstna sestava vegetacije in s tem biotska raznovrstnost se bo celo izboljšala, vzpostavljena bo naravna zgradba in delovanje gozdnih ekosistemov, tudi v gozdovih, kjer je bila drevesna sestava gozda spremenjena.

V povsem uničenih gozdovih, bo s sajenjem rastiščem primernih sadik po vrstni sestavi in proveniencnem izvoru pospešen sukcesivni razvoj gozda. Krepila se bo biotska raznovrstnost in s tem stabilnost gozda. Z vnosom rastiščem ustreznih drevesnih vrst in pripravo tal za obnovo gozda, bo pospešena tudi naravna vrast drugih avtohtonih drevesnih vrst (npr. plodonosnih vrst), grmovnic in drugih pritalnih rastlin.

Uničenost potenciala gozda

Med ukrepe sanacije gozdov, poškodovanih od žledu, ki bodo sofinancirani na podlagi PRP 2014–2020, bodo vključeni le izvedeni ukrepi v gozdovih, katerim se je zaradi poškodb kot posledica žledu prirastni potencial zmanjšal za več kot 20 %.

Zavod za gozdove Slovenije je ob izdelavi sanacijskega načrta poškodovanost gozdov določil količino lesa, ki ga bo potrebno posekati in spraviti iz gozda. Ta količina lesa je izražena v odstotku od lesne zaloge poškodovanega gozda. Podatki so bili pridobljeni na podlagi terenskega popisa, ki ga je izvedla javna gozdarska služba.

Zaradi velikega obsega poškodovanega gozda (poškodbe so bile ugotovljene na več kot polovici površine slovenskih gozdov) je bilo predvideno, da se poseka le zelo poškodovana drevesa – iglavce z več kot tretjino odlomljene krošnje in listavce z več kot 60 %, zmanjšano krošnjo, v najbolj prizadetih sestojih celo več kot 80 % zmanjšano krošnjo.

Prirastni potencial dreves in tudi gozdnih sestojev je odvisen od velikosti njihovega asimilacijskega aparata (od velikosti krošnje). Na podlagi popisa poškodovanosti je očitno, da se je prirastni potencial poškodovanih gozdov zmanjšal v znatno večjem deležu, kot je bil delež lesa, ki ga je bilo potrebno posekati, v odnosu do lesne zaloge gozda. Na podlagi ekspertne ocene je določeno, da se je za več kot 20 % zmanjšal prirastni potencial vsem gozdovom, v katerih je bilo potrebno iz gozda odstraniti več kot 5 % lesne mase.

Podatki so zbrani na ravni posameznega sestoja. Vsi gozdni sestoji so digitalizirani, tako da z njihovo identifikacijo ni težav. Za vse sestoje obstajajo tudi podatki o lesni zalogi pred nastopom ujme.

8.2.7.3.3.2. Vrsta podpore

Podpora se dodeli v obliki nepovratne finančne pomoči.

8.2.7.3.3.3. Povezave z drugo zakonodajo

- Zakon o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/2008 z vsemi spremembami),
- Zakon o gozdovih (UL RS, št. 30/93 z vsemi spremembami),
- Zakon o ukrepih za odpravo posledic žleda med 30. januarjem in 10. februarjem 2014 (Uradni list RS, št. 17/14 z vsemi spremembami),
- Zakon o gozdnem reprodukcijskem materialu (UL RS, št. 58/02 z vsemi spremembami),
- Pravilnik o varstvu gozdov (UL RS, št. 114/09 z vsemi spremembami),
- 65., 67. in 69. člen Uredbe 1303/2013/EU,
- nacionalni predpis, ki ureja izvajanje te operacije in
- druga EU zakonodaja in nacionalna zakonodaja, ki ureja področje te operacije.

8.2.7.3.3.4. Upravičenci

Upravičenec do podpore za nakup sadilnega materiala in materiala za zaščito sadik je Zavod za gozdove Slovenije.

Upravičenci do podpore za dela odprave škode in obnove gozda so zasebni in javni lastniki gozdov ali solastniki gozdov (tudi agrarne skupnosti). Te upravičence lahko zastopa Zavod za gozdove Slovenije.

8.2.7.3.3.5. Upravičeni stroški

Upravičeni stroški so stroški za vložena dela odprave škode in obnove gozda, kot so odstranitev podrtega drevja iz varovalnih gozdov, priprava površin za obnovo, sadnja sadik, zaščita mladja na obnovljenih površinah, nega poškodovanega mladovja in tanjših drogovnjakov, gozdna higiena ter nega obnovljenih površin ter stroški materiala, kot so sadike, tulci, količki, ograje.

Stroški so upravičeni od datuma nastanka naravne nesreče, in sicer od 30. januarja 2014 naprej.

Do podpore niso upravičeni naslednji stroški:

- obresti na dolgove,
- davek na dodano vrednost (DDV), razen če ni izterljiv na podlagi nacionalne zakonodaje o DDV,
- strošek priprave vloge na javni razpis in zahtevkov za izplačilo in

- nakup rabljenega materiala.

Pri izvedbi te operacije se bodo upoštevale določene specifične zahteve iz vidika upravičenosti stroškov v skladu z nacionalnimi predpisi.

8.2.7.3.3.6. Pogoji za upravičenost

Pogoji upravičenosti so naslednji:

1. Dela se izvedejo skladno z načrtom sanacije gozdov na območju, ki je opredeljen v omenjenem načrtu in programom vlaganj v gozdove na podlagi Zakona o gozdovih (UL RS, št. 30/93 z vsemi spremembami).
2. Vsa dela, razen gozdne higiene in odstranitve podrtega drevja varovalnih gozdov so opredeljena v gozdnogojitvenih načrtih, ki so ažurirani na podlagi načrta sanacije.
3. Za dela je bila upravičencem izdana odločba Zavoda za gozdove Slovenije, na podlagi Zakona o gozdovih (UL RS, št. 30/93 z vsemi spremembami) in Zakona o ukrepih za odpravo posledic žleda med 30. januarjem in 10. februarjem 2014 (Uradni list RS, št. 17/14 z vsemi spremembami).
4. Po opravljenem delu je bil s strani Zavoda za gozdove Slovenije narejen prevzem izvedenih del, kot to določa Zakon o gozdovih (UL RS, št. 30/93 z vsemi spremembami).

8.2.7.3.3.7. Načela pri določanju meril za izbor

Zavod za gozdove Slovenije je izbran upravičenec do podpore za nakup sadilnega materiala in materiala za zaščito sadik.

Merilo, po katerem se bodo razvrščali ostali upravičenci do podpore za dela odprave škode in obnove gozda, je vključitev gozdnih parcel upravičencev v načrt sanacije.

8.2.7.3.3.8. (Veljavni) zneski in stopnje podpore

Stopnja javne podpore za nabavo sadilnega materiala in materiala za zaščito sadik je 100 % upravičenih stroškov.

Stopnje podpore za posamezna dela odprave škode in obnove gozda so odvisne od stopenj poudarjenosti ekoloških in socialnih funkcij gozda in so prikazane v Preglednici stopenj podpore za dela odprave škode in obnove gozda. Stopnje poudarjenosti ekoloških in socialnih funkcij gozda so opredeljene v načrtih za gospodarjenje z gozdovi.

Priznane vrednosti na enoto za posamezna dela in materiale so opredeljene v skladu z nacionalnim predpisom.

Preglednica stopenj podpore za dela odprave škode in obnove gozda

	STOPNJE PODPORE		
	poudarjenost funkcij		
Vrsta dela-aktivnosti	**1. stopnja**	**2. stopnja**	**3. stopnja**
Nega obnovljenih površin	50 %	40 %	30 %
Nega poškodovanega mladovja in tanjših drogovnjakov	50 %	40 %	30 %
Obnova s sadnjo	60 %	50 %	40 %
Zaščita mladja na obnovljenih površinah	90 %	80 %	70 %
Priprava površin za obnovo	100 %		
Odstranitev podrtega drevja iz varovalnih gozdov	100 %		
Vzpostavljanje gozdne higiene	100 %		

8.2.7.3.3.9. Preverljivost in možnost kontrole ukrepov in/ali vrst operacij

8.2.7.3.3.9.1. Tveganja pri izvajanju ukrepov

R4: Javno naročanje

Tveganja pri izvajanju ukrepa so zlasti dolgo obdobje, potrebno za izvedbo postopka javnega naročila, pritožbe in revizijski postopki ter morebitni dogovori ponudnikov.

R7: Izbor upravičencev

Tveganje lahko nastane zaradi slabe informiranosti upravičencev in pripravljavcev vlog in nerazumevanja zahtev iz predpisov.

R8: IT sistemi

Obstaja tveganje za nezadosten IT sistem, ki ne bo napreden in ne bo nudil zadostne podpore. Ravno tako obstaja tveganje, da sistem ne bo deloval optimalno.

R9: Zahtevki za izplačilo

Zahtevek za izplačilo sredstev je izplačan v roku 30 dni od predložitve popolnega zahtevka za izplačilo. V tem delu ne prihaja do zamud. Največja tveganja nastanejo pri obravnavi zahtevkov za izplačilo. Zaradi nestrokovne priprave se postopek njihove obravnave lahko zavleče tudi na več mesecev. Glavni razlog je slaba informiranost upravičencev in pripravljavcev vlog.

8.2.7.3.3.9.2. Blažilni ukrepi

R4: Javno naročanje

Omilitveni ukrepi so pravočasno začeti postopki javnega naročanja za izbor izvajalcev, vsebinsko in postopkovno dobro pripravljeno javno naročilo.

R7: Izbor upravičencev

S stalnim izvajanjem promocije ukrepa, organiziranjem javnih predstavitev in drugimi aktivnostmi (ažurna spletna stran MKGP, aktivnosti mreže za podeželje) bomo neprestano obveščali potencialne upravičence o vsebini podprte operacije.

R8: IT sistemi

Vzpostavljen bo IT sistem, ki bo omogočal elektronsko oddajo zahtevkov. Na ta način bo enostavnejše preverjanje dvojnega financiranja, poslovanja povezanih oseb in razmejitev med financiranjem posameznih stroškov na nivoju podukrepa in drugih ukrepov PRP 2014–2020. Ta sistem bo vključeval različne baze podatkov, kar bo omogočilo hitrejše in natančnejše preverjanje podatkov. Sistem bo namenjen tudi spremljanju izvajanja podukrepa.

R9: Zahtevki za izplačilo

Povečali bomo informiranje upravičencev in pripravljavcev vlog glede priprave zahtevkov za izplačilo

sredstev.

8.2.7.3.3.9.3. Splošna ocena ukrepa

Operacija je v predvideni obliki v celoti izvedljiva in preverljiva ter bo prinesla pričakovane rezultate in pripomogla k obnovi, ohranjanju in izboljšanju biotske raznovrstnosti v gozdovih ter doseganju ostalih ciljev PRP 2014–2020. Operacija bo izkazala pomemben prispevek tudi pri realizaciji horizontalnih ciljev.

8.2.7.3.3.10. Metodologija za izračun zneska podpore, če je primerno

V okviru te operacije se nepovratna sredstva dodelijo v obliki standardne lestvice stroškov na enoto v skladu s prvim odstavkom 67. člena Uredbe 1303/2013/EU. Ti stroški so povzeti po Pravilniku o financiranju in sofinanciranju vlaganj v gozdove (UL RS, št. 71/04 z vsemi spremembami).

Za vsako delo, ki se ga sofinancira, je postavljen normativ za njegovo izvedbo. Strošek na enoto se izračuna kot zmnožek normativa in vrednosti delovne ure. Izplačilo upravičencem je odvisno od stopnje poudarjenosti funkcije gozda, kjer se je izvedlo delo. Za vsako stopnjo funkcije gozda je določena stopnja sofinanciranja opravljenega dela. Metodo je verificiral Gozdarski inštitut Slovenije ter pripravil standardno lestvico stroškov na enoto za posamezna dela.

Nakup sadik gozdnega drevja ter potrebnega materiala za zaščito sadik pred divjadjo in izvedbo potrebnih varstvenih del, izvede Zavod za gozdove Slovenije v skladu s postopkom javnega naročanja, kjer višino cene določa trg.

8.2.7.3.3.11. Informacije, ki se nanašajo posebej na operacijo

Opredelitev in utemeljitev velikosti kmetijskih gospodarstev, nad katero bo podpora odvisna od predložitve načrtov za upravljanje gozdov ali enakovrednega instrumenta

V RS se na podlagi Zakona o gozdovih (UL RS, št. 30/93 z vsemi spremembami) izdelajo načrti za gospodarjenje z gozdovi za vse gozdove, ne glede na lastništvo in velikost gozdne posesti. S temi načrti se določijo pogoji za usklajeno rabo gozdov in poseganje v gozdove ter gozdni prostor, potreben obseg gojenja in varstva gozdov, najvišja možna stopnja njihovega izkoriščanja ter gospodarjenje z živalskim svetom. V okviru te operacije je pogoj za podporo predložitev ustrezne informacije vsebovane v Načrtih za gospodarjenje z gozdovi.

Opredelitev „enakovrednega instrumenta“

Ni relevantno.

[Pogozdovanje in ustvarjanje gozdnih površin] Opredelitev vrst, območij in načinov, ki se bodo uporabljali za preprečevanje neustreznega pogozdovanja, kot je navedeno v členu 6(a) Delegirane uredbe št. 807/2014,

vključno z opisom okoljskih in podnebnih razmer območij, na katerih je predvideno pogozdovanje, kot je navedeno v členu 6(b) navedene uredbe

Ni relevantno.

[Pogozdovanje in ustvarjanje gozdnih površin] Opredelitev minimalnih okoljskih zahtev iz člena 6 Delegirane uredbe št. 807/2014

Ni relevantno.

[Vzpostavitev kmetijsko-gozdarskih sistemov] Opredelitev najmanjšega in največjega števila dreves, ki se lahko posadijo, potem ko zrasejo, pa obdržijo, na hektar ter gozdnih vrst, ki se lahko uporabijo, v skladu s členom 23(2) Uredbe (EU) št. 1305/2013

Ni relevantno.

[Vzpostavitev kmetijsko-gozdarskih sistemov] Navedba okoljskih koristi podprtih sistemov

Ni relevantno.

[Preprečevanje in odprava škode v gozdovih zaradi gozdnih požarov ter naravnih nesreč in katastrofičnih dogodkov] Če je to ustrezno, seznam rastlinam škodljivih vrst organizmov, ki lahko povzročijo zadevni pojav

Ni relevantno.

[Preprečevanje in odprava škode v gozdovih zaradi gozdnih požarov ter naravnih nesreč in katastrofičnih dogodkov] Opredelitev gozdnih površin, ki se v skladu z zadevnim načrtom za varstvo gozdov uvrščajo med območja s srednjo ali veliko požarno ogroženostjo

Ni relevantno.

[Preprečevanje in odprava škode v gozdovih zaradi gozdnih požarov ter naravnih nesreč in katastrofičnih dogodkov] V primeru preventivnih ukrepov v zvezi s škodljivci in boleznimi opis zadevnega pojava, podprt z znanstvenimi dokazi, po potrebi vključno s priporočili znanstvenih organizacij o ravnanju s škodljivci in boleznimi

Ni relevantno.

[Naložbe za izboljšanje odpornosti in okoljske vrednosti gozdnih ekosistemov] Opredelitev vrst upravičenih naložb in njihovega pričakovanega učinka na okolje in/ali javne uporabnosti

Ni relevantno.

8.2.7.3.4. Ureditev gozdnih vlak, potrebnih za izvedbo sanacije gozdov

Podukrep:

- 8.4 – Podpora za odpravo škode v gozdovih zaradi gozdnih požarov ter naravnih nesreč in katastrofičnih dogodkov

8.2.7.3.4.1. Opis vrste operacije

Žledolom je v začetku leta 2014 močno poškodoval slovenske gozdove, zato so potrebne naložbe v gradnjo, rekonstrukcijo in pripravo gozdnih vlak, ki so nujne za izvedbo sanacije poškodovanega gozda.

Količina in dinamika gradnje gozdnih prometnic je vezana na cilje sanacije poškodovanih gozdov, ukrepe naravne in umetne obnove ter potreb varstva gozdov, predvsem zaradi preprečevanja sekundarnih škod, ki jih pričakujemo v naslednjih letih. Ocenjeno je, da bo za potrebe obnove gozdov zaradi sanacije po žledolomu potrebno zgraditi okoli 600 km gozdnih vlak, nekaj nad 720 km pa bo potrebno izdelati pripravljenih in rekonstruiranih vlak.

V operaciji so vključene zgolj gozdne vlake, ki so izključno namenjene sanaciji gozdov. V okviru te operacije gre za najnujnejšo dopolnitev obstoječega sistema gozdnih vlak. Te vlake so nujno potrebne za izvedbo najnujnejših sanacijskih ukrepov zaradi možnosti poseka in spravila poškodovanega lesa ter predvsem preprečevanje nadaljnje škode, zaradi nevarnosti širjenja škodljivcev in bolezni iz poškodovanega drevja na ostale gozdne sestoje. Ureditev vlak je nujna, če želimo preprečiti še nadaljnjo škodo na neprizadetih gozdnih sestojih.

Te vlake so opredeljene v načrtu sanacije gozdov, ki ga je pripravil Zavod za gozdove Slovenije na podlagi Zakona o gozdovih (UL RS, št. 30/93 z vsemi spremembami) in Pravilnika o varstvu gozdov (UL RS, št. 114/09 z vsemi spremembami).

8.2.7.3.4.2. Vrsta podpore

Podpora se dodeli v obliki nepovratne finančne pomoči.

8.2.7.3.4.3. Povezave z drugo zakonodajo

- Zakon o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/2008 z vsemi spremembami);
- Zakon o gozdovih (Uradni list RS, št. 30/93 z vsemi spremembami),
- Zakon o ukrepih za odpravo posledic žleda med 30. januarjem in 10. februarjem 2014 (Uradni list RS, št. 17/14 z vsemi spremembami),
- Pravilnik o gozdnih prometnicah (Uradni list RS, št. 4/09 z vsemi spremembami),
- Pravilnik o varstvu gozdov (UL RS, št. 114/09 z vsemi spremembami) in
- 65. in 69. člen Uredbe 1303/2013/EU,
- nacionalni predpis, ki ureja izvajanje te operacije in
- druga EU zakonodaja in nacionalna zakonodaja, ki ureja področje te operacije.

8.2.7.3.4.4. Upravičenci

Upravičenci do podpore so zasebni in javni lastniki ali solastniki gozdov (tudi agrarne skupnosti).

Upravičenci so tudi druge fizične in pravne osebe, ki so pooblaščeni za izvedbo naložbe.

8.2.7.3.4.5. Upravičeni stroški

Upravičeni stroški so:

1. stroški gradnje, rekonstrukcije ali priprave gozdne vlake in pripadajoče opreme;

2. prispevek v naravi v skladu z 69. členom Uredbe 1303/2013/EU kot lastno delo upravičenca, ki ga neodvisno oceni Zavod za gozdove Slovenije;

3. splošni stroški v zvezi z izdatki iz prejšnjih točk tega odstavka, ki so neposredno povezani s pripravo in izvedbo naložbe, kot so zlasti plačila za storitve arhitektov, inženirjev in svetovalcev, stroški pridobitve gradbene, projektne ali tehnične dokumentacije ter plačila v zvezi s pridobitvijo presoje vplivov na okolje

Upravičenost stroškov je podrobno opredeljena v določbah 45. člena Uredbe 1305/2013/EU in 69. člena Uredbe 1303/2013/EU.

Kadar gre za prispevek v naravi v obliki lastnega dela upravičenca, morajo biti izpolnjeni naslednji pogoji:

- javna podpora plačana operaciji, ki vključuje prispevke v naravi, ne presega skupnih upravičenih stroškov brez prispevkov v naravi ob zaključku operacije,
- vrednost, pripisana prispevkom v naravi, ne presega splošno priznanih vrednosti le teh na zadevnem trgu,
- vrednost prispevka in njegovo izročitev je mogoče neodvisno oceniti in preveriti,
- vrednost neplačanega dela se opredeli ob upoštevanju preverjenega porabljenega časa ter stopnje nadomestila za enakovredno delo.

Stroški so upravičeni od datuma nastanka naravne nesreče in sicer od 30. januarja 2014 naprej.

Pri opredelitvi višine upravičenih stroškov bodo upoštevane zgornje višine posameznih upravičenih stroškov, ki bodo določene v Katalogu najvišjih priznanih vrednosti stroškov.

Do podpore niso upravičeni naslednji stroški:

- obresti na dolgove,
- davek na dodano vrednost (DDV), razen če ni izterljiv na podlagi nacionalne zakonodaje o DDV,
- strošek priprave vloge na javni razpis in zahtevkov za izplačilo,
- stroški arheoloških izkopavanj in arheološkega nadzora,
- nakup zemljišč in
- nakup rabljene opreme.

Pri izvedbi te operacije se bodo upoštevale določene specifične zahteve iz vidika upravičenosti stroškov v skladu z nacionalnimi predpisi.

8.2.7.3.4.6. Pogoji za upravičenost

- Gozdne vlake se izvedejo v skladu z načrtom sanacije gozdov na območju, ki je opredeljen v omenjenem načrtu.
- Gozdne vlake so opredeljene v gozdnogojitvenem načrtu, ki je ažuriran na podlagi načrta sanacije.
- Pridobljena morajo biti upravna soglasja v skladu s predpisi, ki urejajo gradnjo gozdnih prometnic v izrednih razmerah.
- Priložena mora biti odločba Zavoda za gozdove Slovenije za dela odprave škode ali obnove gozda, ki je bila upravičencem izdana, na podlagi Zakona o gozdovih (UL RS, št. 30/93 z vsemi spremembami) in Zakona o ukrepih za odpravo posledic žleda med 30. januarjem in 10. februarjem 2014 (Uradni list RS, št. 17/14 z vsemi spremembami).
- Izdelana mora biti dokumentacija za gradnjo, rekonstrukcijo ter pripravo gozdne vlake skladno z Zakonom o ukrepih za odpravo posledic žleda med 30. januarjem in 10. februarjem 2014 (Uradni list RS, št. 17/14 z vsemi spremembami) in Pravilnikom o gozdnih prometnicah (Uradni list RS, št. 4/09 z vsemi spremembami).

8.2.7.3.4.7. Načela pri določanju meril za izbor

Operacija se bo izvajala po odprtem javnem razpisu.

Merilo za ocenjevanje vlog je vključenost gozdnih vlak v načrt sanacije.

8.2.7.3.4.8. (Veljavni) zneski in stopnje podpore

Stopnja javne podpore je 50 % upravičenih stroškov.

Najnižji znesek javne podpore je 500 EUR.

Priznane vrednosti na enoto za posamezna dela so opredeljene v skladu z nacionalnim predpisom.

Upravičenec lahko v celotnem programskem obdobju 2014–2020 iz naslova te operacije pridobi največ 500.000 EUR javne podpore.

8.2.7.3.4.9. Preverljivost in možnost kontrole ukrepov in/ali vrst operacij

8.2.7.3.4.9.1. Tveganja pri izvajanju ukrepov

R1: Razpisni pogoji za zasebne upravičence

Postopek izvedbe temelji na predpisih, ki urejajo splošni upravni postopek. Zaradi zakonsko predpisanih rokov so postopki izbire lahko dolgotrajni (tudi več kot pol leta). V tem času se lahko razmere na trgu bistveno spremenijo.

R2: Razumnost stroškov

Pri izvedbi naložb prihaja na trgu do velikih cenovnih nihanj za enake oz. sorodne stroške. To se najbolj pozna pri nakupu opreme, kjer na skupnem evropskem trgu beležimo celo do večkratne razlike pri ceni za

enake vrste opreme. Pri tehnološko zahtevni opreme ni večjega števila ponudnikov na trgu.

R3: Ustrezen pregled in kontrolni sistem

Največji problem predstavlja neustrezna povezanost podatkovnih baz znotraj javne uprave. To ima lahko za posledico večje tveganje glede dvojnega sofinanciranje istih upravičenih stroškov.

R4: Javno naročanje

Tveganja pri izvajanju ukrepa so zlasti dolgo obdobje, potrebno za izvedbo postopka javnega naročila, pritožbe in revizijski postopki ter morebitni dogovori ponudnikov.

R7: Izbor upravičencev

Tveganje lahko nastane zaradi slabe informiranosti upravičencev in pripravljavcev vlog in nerazumevanja zahtev iz predpisov.

R8: IT sistemi

Obstaja tveganje za nezadosten IT sistem, za vnos vlog na javni razpis in zahtevkov za izplačilo, ki ne bo napreden in ne bo nudil zadostne podpore. Ravno tako obstaja tveganje, da potencialni upravičenci ne bodo vešči uporabe tega sistema ter da sistem ne bo deloval optimalno.

R9: Zahtevki za izplačilo

Zahtevek za izplačilo sredstev je izplačan v roku 30 dni od predložitve popolnega zahtevka za izplačilo. V tem delu ne prihaja do zamud. Največja tveganja nastanejo pri obravnavi zahtevkov za izplačilo. Zaradi nestrokovne priprave se postopek njihove obravnave lahko zavleče tudi na več mesecev. Glavni razlog je slaba informiranost upravičencev in pripravljavcev vlog.

8.2.7.3.4.9.2. Blažilni ukrepi

R1: Razpisni pogoji za zasebne upravičence

Na skrajšanje upravnih postopkov ne moremo vplivati. Povečali pa bomo informiranost potencialnih upravičencev o ukrepih in postopkih za izbor upravičencev. Vlaganje vlog je elektronsko, s tem se tudi čas obravnave vlog skrajšuje. Nadaljevala se bodo prizadevanja za večje poenotenje med javnimi razpisi, večjo jasnost pogojev, kar bo prispevalo k bolj popolnim vlogam. S tem se bodo tveganja nekoliko zmanjšala. S spremembo Zakona o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/2008 z vsemi spremembami), uvedeno v letu 2014, so se določila upravnega postopka spremenila s ciljem doseganja večje ekonomičnosti postopka in hitrosti obdelave vlog.

R2: Razumnost stroškov

Vzpostavili bomo enotni katalog stroškov za vse ukrepe, ki vključujejo naložbe. Katalog bo pripravil neodvisni zunanji izvajalec in bo določil najvišje priznane vrednosti posameznih stroškov, ki bo po potrebi (npr. sprememba tržnih pogojev) revidiran.

R3: Ustrezen pregled in kontrolni sistem

Izboljšali bomo povezljivost podatkovnih baz znotraj javne uprave. Bolj natančno bomo definirali vsebinsko razmejitev z drugimi skladi na ravni upravičenih stroškov.

R4: Javno naročanje

Omilitveni ukrepi so pravočasno začeti postopki javnega naročanja za izbor izvajalcev, vsebinsko in postopkovno dobro pripravljeno javno naročilo in razpisna dokumentacija.

R7: Izbor upravičencev

S stalnim izvajanjem promocije ukrepa, organiziranjem javnih predstavitev in drugimi aktivnostmi (ažurna spletna stran MKGP, aktivnosti mreže za podeželje) bomo neprestano obveščali potencialne upravičence o vsebini podprte operacije.

R8: IT sistemi

Vzpostavljen bo IT sistem, ki bo omogočal elektronsko oddajo vlog in zahtevkov. Na ta način bo enostavnejše preverjanje dvojnega financiranja, poslovanja povezanih oseb in razmejitev med financiranjem posameznih stroškov na nivoju podukrepa in drugih ukrepov PRP 2014–2020. Ta sistem bo vključeval različne baze podatkov, kar bo omogočilo hitrejše in natančnejše preverjanje podatkov. Sistem bo namenjen tudi spremljanju izvajanja podukrepa. Za pripravljavce vlog in zahtevkov bodo izvedena usposabljanja za uporabo IT sistema.

R9: Zahtevki za izplačilo

Povečali bomo informiranje upravičencev in pripravljavcev vlog glede priprave zahtevkov za izplačilo sredstev. V tem času bomo dogradili aplikacijo za obravnavo elektronskih vlog in zahtevkov za izplačilo.

8.2.7.3.4.9.3. Splošna ocena ukrepa

Operacija je v predvideni obliki v celoti izvedljiva in preverljiva ter bo prinesla pričakovane rezultate in pripomogla k obnovi, ohranjanju in izboljšanju ekosistemov v gozdovih ter doseganju ostalih ciljev PRP 2014–2020. Operacija bo izkazala pomemben prispevek tudi pri realizaciji horizontalnih ciljev.

8.2.7.3.4.10. Metodologija za izračun zneska podpore, če je primerno

Ni primerno.

8.2.7.3.4.11. Informacije, ki se nanašajo posebej na operacijo

Opredelitev in utemeljitev velikosti kmetijskih gospodarstev, nad katero bo podpora odvisna od predložitve načrtov za upravljanje gozdov ali enakovrednega instrumenta

V RS se na podlagi Zakona o gozdovih (UL RS, št. 30/93 z vsemi spremembami) izdelajo načrti za gospodarjenje z gozdovi za vse gozdove, ne glede na lastništvo in velikost gozdne posesti. S temi načrti se določijo pogoji za usklajeno rabo gozdov in poseganje v gozdove ter gozdni prostor, potreben obseg gojenja

in varstva gozdov, najvišja možna stopnja njihovega izkoriščanja ter gospodarjenje z živalskim svetom. V okviru te operacije je pogoj za podporo predložitev ustrezne informacije vsebovane v Načrtih za gospodarjenje z gozdovi.

Opredelitev „enakovrednega instrumenta“

Ni relevantno.

[Pogozdovanje in ustvarjanje gozdnih površin] Opredelitev vrst, območij in načinov, ki se bodo uporabljali za preprečevanje neustreznega pogozdovanja, kot je navedeno v členu 6(a) Delegirane uredbe št. 807/2014, vključno z opisom okoljskih in podnebnih razmer območij, na katerih je predvideno pogozdovanje, kot je navedeno v členu 6(b) navedene uredbe

Ni relevantno.

[Pogozdovanje in ustvarjanje gozdnih površin] Opredelitev minimalnih okoljskih zahtev iz člena 6 Delegirane uredbe št. 807/2014

Ni relevantno.

[Vzpostavitev kmetijsko-gozdarskih sistemov] Opredelitev najmanjšega in največjega števila dreves, ki se lahko posadijo, potem ko zrasejo, pa obdržijo, na hektar ter gozdnih vrst, ki se lahko uporabijo, v skladu s členom 23(2) Uredbe (EU) št. 1305/2013

Ni relevantno.

[Vzpostavitev kmetijsko-gozdarskih sistemov] Navedba okoljskih koristi podprtih sistemov

Ni relevantno.

[Preprečevanje in odprava škode v gozdovih zaradi gozdnih požarov ter naravnih nesreč in katastrofičnih dogodkov] Če je to ustrezno, seznam rastlinam škodljivih vrst organizmov, ki lahko povzročijo zadevni pojav

Ni relevantno.

[Preprečevanje in odprava škode v gozdovih zaradi gozdnih požarov ter naravnih nesreč in katastrofičnih dogodkov] Opredelitev gozdnih površin, ki se v skladu z zadevnim načrtom za varstvo gozdov uvrščajo med območja s srednjo ali veliko požarno ogroženostjo

Ni relevantno.

[Preprečevanje in odprava škode v gozdovih zaradi gozdnih požarov ter naravnih nesreč in katastrofičnih dogodkov] V primeru preventivnih ukrepov v zvezi s škodljivci in boleznimi opis zadevnega pojava, podprt z znanstvenimi dokazi, po potrebi vključno s priporočili znanstvenih organizacij o ravnanju s škodljivci in boleznimi

Ni relevantno.

[Naložbe za izboljšanje odpornosti in okoljske vrednosti gozdnih ekosistemov] Opredelitev vrst upravičenih naložb in njihovega pričakovanega učinka na okolje in/ali javne uporabnosti

Ni relevantno.

8.2.7.4. Preverljivost in možnost kontrole ukrepov in/ali vrst operacij

8.2.7.4.1. Tveganja pri izvajanju ukrepov

Tveganja so določena znotraj posameznega podukrepa oziroma operacije.

8.2.7.4.2. Blažilni ukrepi

Blažilni ukrepi so določeni znotraj posameznega podukrepa oziroma operacije.

8.2.7.4.3. Splošna ocena ukrepa

Opisano znotraj posameznega podukrepa oziroma operacije.

8.2.7.5. Metodologija za izračun zneska podpore, če je primerno

Metodologija je opisana pri posamezni operaciji.

8.2.7.6. Dodatne informacije, ki se nanašajo posebej na ukrep

Opredelitev in utemeljitev velikosti kmetijskih gospodarstev, nad katero bo podpora odvisna od predložitve načrtov za upravljanje gozdov ali enakovrednega instrumenta

Opis se nahaja na ravni posamezne operacije.

Opredelitev „enakovrednega instrumenta“

Ni relevantno.

[Pogozdovanje in ustvarjanje gozdnih površin] Opredelitev vrst, območij in načinov, ki se bodo uporabljali za preprečevanje neustreznega pogozdovanja, kot je navedeno v členu 6(a) Delegirane uredbe št. 807/2014, vključno z opisom okoljskih in podnebnih razmer območij, na katerih je predvideno pogozdovanje, kot je navedeno v členu 6(b) navedene uredbe

Ni relevantno.

[Pogozdovanje in ustvarjanje gozdnih površin] Opredelitev minimalnih okoljskih zahtev iz člena 6 Delegirane uredbe št. 807/2014

Ni relevantno.

[Vzpostavitev kmetijsko-gozdarskih sistemov] Opredelitev najmanjšega in največjega števila dreves, ki se lahko posadijo, potem ko zrasejo, pa obdržijo, na hektar ter gozdnih vrst, ki se lahko uporabijo, v skladu s členom 23(2) Uredbe (EU) št. 1305/2013

Ni relevantno.

[Vzpostavitev kmetijsko-gozdarskih sistemov] Navedba okoljskih koristi podprtih sistemov

Ni relevantno.

[Preprečevanje in odprava škode v gozdovih zaradi gozdnih požarov ter naravnih nesreč in katastrofičnih dogodkov] Če je to ustrezno, seznam rastlinam škodljivih vrst organizmov, ki lahko povzročijo zadevni pojav

Ni relevantno.

[Preprečevanje in odprava škode v gozdovih zaradi gozdnih požarov ter naravnih nesreč in katastrofičnih dogodkov] Opredelitev gozdnih površin, ki se v skladu z zadevnim načrtom za varstvo gozdov uvrščajo med območja s srednjo ali veliko požarno ogroženostjo

Ni relevantno.

[Preprečevanje in odprava škode v gozdovih zaradi gozdnih požarov ter naravnih nesreč in katastrofičnih dogodkov] V primeru preventivnih ukrepov v zvezi s škodljivci in boleznimi opis zadevnega pojava, podprt z znanstvenimi dokazi, po potrebi vključno s priporočili znanstvenih organizacij o ravnanju s škodljivci in boleznimi

Ni relevantno.

[Naložbe za izboljšanje odpornosti in okoljske vrednosti gozdnih ekosistemov] Opredelitev vrst upravičenih naložb in njihovega pričakovanega učinka na okolje in/ali javne uporabnosti

Ni relevantno.

8.2.7.7. Druge pomembne opombe, ki prispevajo k razumevanju in izvajanju ukrepa

Razmejitev z operacijo Ureditev gozdne infrastrukture v okviru podukrepa M04.3:

Gozdne vlake, ki so nujne za izvedbo sanacije, se opredelijo v Načrtu sanacije gozdov, poškodovanih v žledolomu od 30. januarja do 10. februarja. Njihova gradnja, rekonstrukcija, priprava se podpre v okviru podukrepa M08.4. Gozdne prometnice, ki niso pomembne za izvedbo sanacije, vendar so pomembne za gospodarjenje z gozdovi se podprejo v okviru operacije Ureditev gozdne infrastrukture v okviru podukrepa M04.3.

Razmejitev in sinergije s podukrepom M06.4 Naložbe v vzpostavitev in razvoj nekmetijskih dejavnosti:

V okviru podukrepa M08.6 Naložbe v gozdarske tehnologije ter predelavo in mobilizacijo lesa bodo podpore za naložbe v "small scale" pred industrijsko predelavo lesa omejene na dejavnosti in proizvodnjo proizvodov iz "Seznama dejavnosti in proizvodov predelave lesa", ki definira prvo predelavo lesa. V okviru podukrepa M06.4 Naložbe v vzpostavitev in razvoj nekmetijskih dejavnosti bodo podprte naložbe večje od "small scale" pred industrijske predelave lesa ter druga predelava lesa. Upravičenci bodo lahko iz obeh podukrepov prejeli sredstva za vzpostavitev celotne gozdno – lesne verige, od gozda do končnega izdelka.

8.2.8. M09 – Ustanovitev skupin in organizacij proizvajalcev (člen 27)

8.2.8.1. Pravna podlaga

Ukrep M09 se izvaja na podlagi 27. člena Uredbe 1305/2013/EU.

8.2.8.2. Splošen opis ukrepa, vključno z njegovo intervencijsko logiko in prispevkom k prednostnim področjem in horizontalnim ciljem

Iz analize potreb izhaja, da so proizvajalci med samo slabo povezani in premalo tržno usmerjeni. V večini proizvodnih usmeritev znotraj kmetijstva ter v gozdarstvu je zelo malo proizvodnega povezovanja, organizirane prodaje in skupnega nastopa na trgu, še posebej je to povezovanje šibko pri proizvodih iz shem kakovosti, sadju in zelenjavi, krušnih žitih, prašičjem mesu in semenih. Prav tako so tržne povezave šibke na področju gozdnih-lesnih proizvodov.

Namen ukrepa je omogočiti lažje ustanavljanje in delovanje skupin in organizacij proizvajalcev prek dodeljevanja podpore za kritje stroškov vzpostavitve in začetnega delovanja skupin in organizacij proizvajalcev.

Proizvodna nepovezanost povzroča težave predvsem z vidika naraščajočega povpraševanja potrošnikov po proizvodih iz shem kakovosti (ekoloških proizvodih), kot tudi potreb živilsko-predelovalne panoge, ki mora surovine uvažati. Zato je pomembno izboljšati učinkovitost trga v kmetijskem in gozdarskem sektorju prek spodbujanja ustanavljanja skupin in organizacij proizvajalcev. Da bi bil zagon teh skupin oziroma organizacij lažji, jim je treba v prvih petih letih po priznanju, zagotoviti dodatne spodbude.

Povezovanje proizvajalcev v skupine in organizacije proizvajalcev prinaša številne prednosti, kot so: boljša preglednost poslovanja, kvalitetnejše vodenje dokumentacije, prepoznavnost pri prodoru na trg, boljše načrtovanje proizvodnje in razvoja zlasti preko načrtovanja in uresničevanja ciljev v okviru poslovnega načrta (vključno z načrtovanjem posameznih ukrepov/aktivnosti za doseganje posameznih ciljev), večja demokratičnost pri odločanju ter možnosti za boljše sodelovanje proizvajalcev pri sprejemanju odločitev, večja koncentracija ponudbe ter prilagajanje razmeram na trgu ter zniževanje proizvodnih stroškov.

Podpora iz naslova ukrepa M09 je osredotočena na drugo težišče ukrepanja iz PRP 2014–2020, določeno v poglavju 5.1 PRP 2014–2014.

Prispevek k prednostnim področjem

Prednostno področje 3A: Boljše vključevanje primarnih proizvajalcev v živilsko verigo prek shem kakovosti, promocije na lokalnih trgih, kratkih dobavnih verig, skupin proizvajalcev in medpanožnih organizacij ter spodbujanja dobrobiti živali

Ukrep bo spodbujal ustanavljanje skupin in organizacij proizvajalcev na področju kmetijstva in gozdarstva za skupno trženje proizvodov. Ustanavljanje tržnih skupin in organizacij proizvajalcev bo spodbujalo učinkovitejšo organiziranost proizvajalcev na področju kmetijstva in gozdarstva. V skupine in organizacije proizvajalcev se bodo vključevali proizvajalci kmetijskih in gozdarskih proizvodov z namenom profesionalizacije ponudbe, povečevanja proizvodnje lokalnih proizvodov in razvoja lokalnih ekonomij.

Prispevek k horizontalnim ciljem

Blaženje podnebnih sprememb in prilagajanje nanje: S spodbujanjem ustanavljanja skupin in organizacij proizvajalcev podpiramo organiziranost in centralizacijo ponudbe, razvoj kratkih dobavnih verig ter s tem razvoj lokalnih trgov, s čimer dosežemo skrajšanje transportnih poti, znižanje stroškov skladiščenja in logistike, s tem pa zmanjšanje ogljičnega odtisa.

Okolje*:* Spodbude bodo namenjene tudi ustanavljanju skupin in organizacij proizvajalcev lokalnih proizvodov in proizvodov iz shem kakovosti, zlasti ekoloških proizvodov. Lokalna proizvodnja in proizvodnja ekoloških proizvodov iz shem kakovosti upošteva lokalne zmožnosti pridelave določenega lokalnega območja, kar posredno in neposredno vpliva na višjo raven zavedanja o pomenu varovanja okolja. Na ta način je dana dodatna podpora ekološkemu kmetovanju.

Inovacije: Ustanavljanje skupin in organizacij proizvajalcev bo ustvarilo okolje, ki bo omogočalo razvoj inovacij na področju lokalnih kakovostnih proizvodov, njihove proizvodnje ter trženja in uporabe le teh. Profesionalizacija in tržna organiziranost proizvajalcev ponujata pester nabor inovativnih pristopov pri razvoju lokalnih trgov.

8.2.8.3. Obseg, raven podpore in upravičenci ter, kjer je ustrezno, metodologija za izračun zneska ali stopnje podpore, po potrebi razčlenjene po podukrepu in/ali vrsti operacije. Za vsako vrsto operacije opredelitev upravičenih stroškov, pogojev za upravičenost, veljavnih zneskov in stopenj podpore ter načel glede določanja meril za izbor

8.2.8.3.1. Podpora ustanavljanju skupin in organizacij proizvajalcev na področjih kmetijstva in gozdarstva

Podukrep:

- 9.1 – Ustanavljanje skupin in organizacij proizvajalcev v kmetijskem in gozdarskem sektorju

8.2.8.3.1.1. Opis vrste operacije

V okviru tega ukrepa se spodbuja ustanavljanje skupin in organizacij proizvajalcev na področjih kmetijstva in gozdarstva z namenom prilagajanja proizvodnje in obsega proizvodnje proizvajalcev, ki so člani teh skupin, zahtevam trga. Povezovanje in skupen nastop na trgu bo prispeval k:

- skupnemu dajanju blaga v promet,
- prilagajanju proizvodnje in obsega proizvodnje članov skupin in organizacij proizvajalcev zahtevam trga,
- centralizaciji prodaje in dobave trgovcem na debelo in na drobno,
- oblikovanju skupnih pravil o informacijah o proizvodnji, predvsem glede spravila in razpoložljivosti in
- drugim dejavnostim, ki jih lahko izvajajo skupine proizvajalcev (pridobivanje poslovnega znanja in izkušenj ter znanja in izkušenj na področju trženja, organizacije in olajšanja inovacijskih postopkov).

8.2.8.3.1.2. Vrsta podpore

Podpora se dodeli v obliki nepovratne finančne pomoči skupinam in organizacijam proizvajalcev v obliki pavšalnega zneska, ki se izplača v letnih obrokih za prvih pet zaporednih let po datumu priznanja skupine ali organizacije proizvajalcev na podlagi njenega poslovnega načrta.

Pavšalna pomoč se izračuna na podlagi letnega prihodka od prodaje, ki ga je skupina in/ali organizacija proizvajalcev ustvarila v preteklem letu. Podatki, potrebni za izračunavanje pavšala, bodo pridobljeni iz uradnih evidenc.

8.2.8.3.1.3. Povezave z drugo zakonodajo

- Zakon o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/2008 z vsemi spremembami);
- Uredba 1308/2013/EU;
- Uredba 1310/2013/EU;
- nacionalni predpis, ki ureja izvajanje tega podukrepa in
- druga EU zakonodaja in nacionalna zakonodaja, ki ureja področje te operacije.

8.2.8.3.1.4. Upravičenci

Upravičenci v okviru tega ukrepa so na novo ustanovljene skupine in organizacije proizvajalcev, ki so pravne osebe in izpolnjujejo pogoje za mikro, mala in srednja podjetja. Ustanovljene morajo biti za področje kmetijstva oziroma gozdarstva ter biti uradno priznane s strani MKGP v skladu z Zakonom o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/2008 z vsemi spremembami) na podlagi poslovnega načrta.

8.2.8.3.1.5. Upravičeni stroški

Do podpore so upravičene vse aktivnosti, navedene v poslovnem načrtu, ki so povezane z vzpostavljanjem in delovanjem skupine ali organizacije proizvajalcev.

8.2.8.3.1.6. Pogoji za upravičenost

1. Skupina ali organizacija proizvajalcev mora biti uradno priznana s strani MKGP.

2. Združevati mora proizvajalce za skupno dajanje blaga v promet:

- določenega sektorja,
- določenega regije oziroma lokalnega okolja,
- kmetijskega oziroma gozdarskega proizvoda ali
- proizvodov iz shem kakovosti.

3. Za skupine oziroma organizacije proizvajalcev je obvezna predložitev poslovnega načrta za obdobje petih

let, v katerem je opredeljeno:

- prilagajanje proizvodnje in obsega proizvodnje proizvajalcev, ki so člani takšnih skupin ali organizacij, zahtevam trga;
- skupno dajanje blaga v promet, vključno s pripravo za prodajo, centralizacijo prodaje in dobavo trgovcem na debelo;
- oblikovanje skupnih pravil o informacijah o proizvodnji, predvsem glede spravila in razpoložljivosti in
- druge dejavnosti, ki jih lahko izvajajo skupine in organizacije proizvajalcev, na primer razvijanje poslovnih in trženjskih spretnosti ter organiziranja in pospeševanje procesov inovacij.

4. Skupina oziroma organizacija proizvajalcev mora v petih letih po priznanju izpolniti cilje iz poslovnega načrta.

5. Do podpore niso upravičene skupine oziroma organizacije proizvajalcev, ki vključujejo člane, ki so že bili člani drugih skupin oziroma organizacij proizvajalcev, ki so prejele javno podporo za vzpostavitev in delovanje skupin oziroma organizacij proizvajalcev za isti proizvod.

8.2.8.3.1.7. Načela pri določanju meril za izbor

Podukrep se bo izvajal po odprtem javnem razpisu.

Do podpore bodo upravičeni izbrani projekti, katerih vloge so popolne, vsebinsko ustrezne in izpolnjujejo pogoje za dodelitev sredstev ter presegajo vstopno mejo točk, opredeljeno v javnem razpisu. Vzpostavljen bo upravni postopek v zvezi z izborom, ki bo omogočal tekoče prijave in izbor operacij tri do štirikrat letno, kar bo omogočalo in zagotavljalo sistem tekočih prijav.

V okviru meril za izbor bo največji poudarek na sektorskem vidiku (npr. prednost imajo skupine in organizacije proizvajalcev, ki združujejo proizvajalce proizvodov iz sektorjev, kjer je potrebna višja stopnja tržne organiziranosti), ekonomskem vidiku (npr. število članov) in prispevku k horizontalnim ciljem.

8.2.8.3.1.8. (Veljavni) zneski in stopnje podpore

Podpora se dodeli skupinam in organizacijam proizvajalcev v obliki pavšalnega zneska, ki se izplača v letnih obrokih za prvih pet zaporednih let po datumu priznanja skupine ali organizacije proizvajalcev, na podlagi njenega poslovnega načrta.

Najvišja stopnja podpore znaša 10 % letne tržne proizvodnje in se postopno znižuje in sicer:

- 10 % deleža tržne proizvodnje za prvo in drugo leto podpore,
- 9 % deleža tržne proizvodnje za tretje leto podpore,
- 8 % deleža tržne proizvodnje za četrto leto podpore in
- 7 % deleža tržne proizvodnje za peto leto podpore.

Izračun zneska podpore se vsako leto določi na podlagi podatkov iz uradnih evidenc o letnem prihodku od prodaje skupine oziroma organizacije proizvajalcev.

Najvišji znesek javne podpore je 100.000 EUR na leto.

Zadnji obrok se izplača, ko se preveri, ali se poslovni načrt pravilno izvaja.

Pri določitvi stopnje podpore se upošteva pravila državnih pomoči.

8.2.8.3.1.9. Preverljivost in možnost kontrole ukrepov in/ali vrst operacij

8.2.8.3.1.9.1. Tveganja pri izvajanju ukrepov

R7: Izbor upravičencev

Tveganje, ki smo ga zaznali, je povezano predvsem s preprečevanjem možnosti prehajanja članov iz ene skupine/organizacije proizvajalcev v drugo, ki ima enak namen, s ciljem, da bi večkrat koristili podporo v okviru tega ukrepa. Prav tako se pojavlja tveganje preoblikovanja skupin oziroma organizacij proizvajalcev z istim namenom večkratnega koriščenja pomoči. Za ta namen je potrebno zavezati upravičenca, da ažurno vodi evidenco članstva. Obstaja pa tudi tveganje, da podprte skupine ali organizacije prenehajo delovati takoj, ko se izteče petletno obdobje prejemanja pomoči.

R8: IT sistemi

Pri sistemih informacijske tehnologije so tveganja zaznana predvsem pri njihovem pravilnem delovanju oziroma pri zagotavljanju ustreznih zmogljivostih za procesiranje vseh informacij. Tveganje lahko predstavljajo tudi neurejeni oziroma neažurno vodeni registri, ki so posledica nekompatibilnih baz podatkov.

R9: Zahtevki za izplačilo

Največja tveganja nastanejo pri obravnavi zahtevkov za izplačilo. Zaradi nestrokovne priprave se postopek njihove obravnave lahko zavleče tudi na več mesecev. Glavni razlogi je slaba informiranost upravičencev in pripravljavcev vlog.

8.2.8.3.1.9.2. Blažilni ukrepi

R7: Izbor upravičencev

Za omogočanje preverjanja in sledljivosti članstva skupin oziroma organizacij se spreminjajo oziroma pripravljajo ustrezne nacionalne pravne podlage, ki urejajo njihovo priznavanje. Pravne podlage vključujejo tudi nadgradnjo evidenc organizacij oziroma skupin proizvajalcev, ter vzpostavitev evidenc članstva v obeh. V povezavi z zahtevo po nadaljnjem obstoju podprtih skupin ali organizacij proizvajalcev bo velik poudarek namenjen prehodnemu informiranju potencialnih upravičencev o pogojih in vseh obveznostih, ki izhajajo iz pridobitve pomoči. Veliko pozornosti bo namenjeno sprotnemu spremljanju realizacije poslovnega načrta in s tem spremljanju uspešnosti delovanja teh skupin in organizacij.

R8: IT sistemi

Na plačilni agenciji bo vzpostavljen IT sistem, ki bo omogočal elektronsko obdelavo vlog in zahtevkov za izplačilo. Pridobivanje podatkov bo v največji možni meri potekalo elektronsko s povezovanjem med

različnimi bazami podatkov. V kolikor podatkovne baze med seboj ne bodo združljive na način, da bi jih bilo možno avtomatsko preveriti znotraj IT sistema, bodo preverjanja potekala z izmenjavo podatkov med nosilci baz.

R9: Zahtevki za izplačilo

Organizirana bodo izobraževanja in usposabljanja namenjena upravičencem in pripravljavcem vlog glede priprave zahtevkov za izplačilo. Pripravljena bodo navodila za pripravo zahtevkov za izplačilo z namenom, kvalitetne priprave zahtevkov za izplačilo.

8.2.8.3.1.9.3. Splošna ocena ukrepa

Ukrep je ob upoštevanju blažilnih ukrepov preverljiv in ga je možno kontrolirati. Z njim bodo doseženi pričakovani rezultati in zastavljeni cilji PRP 2014–2020, hkrati pa bo prispeval k realizaciji vseh treh horizontalnih ciljev. Z namenom izboljšanja konkurenčnosti proizvajalcev in boljšega vključevanja skupin oziroma organizacij v agroživilske verige je izvedba tega podukrepa nujna.

8.2.8.3.1.10. Metodologija za izračun zneska podpore, če je primerno

Metodologija je opredeljena v poglavju Veljavni zneski in stopnja podpore.

8.2.8.3.1.11. Informacije, ki se nanašajo posebej na operacijo

Opis uradnega postopka za priznanje skupin in organizacij

Za priznanje organizacij in skupin proizvajalcev je predviden postopek, ki se izvede na podlagi pravilnikov o priznanju organizacij in skupin proizvajalcev.

Skupina proizvajalcev vloži vlogo za priznanje v predpisani obliki in z vsemi zahtevanimi dokazili na MKGP. Minister, pristojen za kmetijstvo, o vlogi za priznanje odloči v roku enega meseca od vložitve popolne vloge. Obvezen pogoj za priznavanje skupine proizvajalcev je predložen poslovni načrt.

Pri postopku priznanja organizacij proizvajalcev pravilnik izhaja iz določb uredbe 1308/2013/EU in pri organizacijah proizvajalcev za sadje in zelenjavo tudi iz Uredbe 543/2011/EU. Organizacija proizvajalcev naslovi vlogo na MKGP in ji priloži dokazila:

- o minimalnem številu članov in minimalni površini, na kateri člani pridelujejo proizvode, za katere vlagajo vlogo za priznanje, izraženi v ha, površina pa se mora ujemati s podatki z zbirne vloge oziroma s podatki iz RKG;
- statut organizacije proizvajalcev v skladu s členom 153 Uredbe 1308/2013/EU in opis glasovanja znotraj organizacije proizvajalcev, ki dokazuje demokratičnost odločanja, ter
- opis strukture in dejavnosti upravičenca, kjer je razvidno, da ta izpolnjuje pogoje iz 152. člena Uredbe 1308/2013 glede ponudbe, povpraševanja ali koncentracije ponudbe ali optimizacije, ter zagotovljenih tehničnih sredstev za člane, poslovnega vodenja, upravljanja, centraliziranega knjigovodstva in skupnega računa.

Minister, pristojen za kmetijstvo, prizna organizacijo proizvajalcev z odločbo v štirih mesecih od prejema popolne vloge za priznanje organizacije proizvajalcev, če organizacija izpolnjuje predpisane pogoje.

8.2.8.4. Preverljivost in možnost kontrole ukrepov in/ali vrst operacij

8.2.8.4.1. Tveganja pri izvajanju ukrepov

Tveganja so določena znotraj podukrepa.

8.2.8.4.2. Blažilni ukrepi

Blažilni ukrepi so določeni znotraj podukrepa.

8.2.8.4.3. Splošna ocena ukrepa

Opisano znotraj podukrepa.

8.2.8.5. Metodologija za izračun zneska podpore, če je primerno

Opredeljeno znotraj opisa ukrepa.

8.2.8.6. Dodatne informacije, ki se nanašajo posebej na ukrep

Opis uradnega postopka za priznanje skupin in organizacij

Opredeljeno znotraj opisa ukrepa.

8.2.8.7. Druge pomembne opombe, ki prispevajo k razumevanju in izvajanju ukrepa

Ukrepi za preprečevanje prehajanja iz ene skupine/organizacije proizvajalcev v drugo skupino/organizacijo proizvajalcev z namenom pridobitve dvojne koristi za isti predmet podpore

Ob vložitvi vloge za priznanje bodo skupine proizvajalcev predložile sezname članov, ki se bodo preverjali in primerjali vsako leto podpore posebej s poročili o delovanju skupin proizvajalcev, o izstopih posameznih članov pa bodo skupine proizvajalcev sproti obveščale MKGP. Prehajanje članov med organizacijami proizvajalcev je v skladu z Uredbo 1308/2013/EU. Vsi tako pridobljeni podatki se bodo zbirali v Evidenci organizacij in skupin proizvajalcev, vzpostavljeni na podlagi 152.a člena Zakona o kmetijstvu (Uradni list

RS, št. 45/08 z vsemi spremembami). V nacionalnem predpisu, ki bo podlaga za izvajanje ukrepa, bo podrobneje opredeljeno, da skupine, katerih člani so že bili v drugih skupinah ali organizacijah proizvajalcev, in so že bili deležni sredstev iz PRP, ne morejo kandidirati na sredstva PRP. Tako bo zagotovljen popoln nadzor nad vstopi in izstopi članov oziroma premiki članov med skupinami oziroma med organizacijami proizvajalcev, preprečeno pa bo dvojno pridobivanje koristi za isti namen.

8.2.9. M10 – Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila (člen 28)

8.2.9.1. Pravna podlaga

Ukrep M10 se izvaja na podlagi prvega do osmega odstavka 28. člena Uredbe 1305/2013/EU.

8.2.9.2. Splošen opis ukrepa, vključno z njegovo intervencijsko logiko in prispevkom k prednostnim področjem in horizontalnim ciljem

SPLOŠEN OPIS

Namen ukrepa

Iz analize stanja izhaja, da je potrebno vzpostaviti ravnotežje med potrebo po pridelavi hrane in varovanjem okolja ter spodbuditi kmetijska gospodarstva (v nadaljevanju: KMG), da bi s kmetijskimi zemljišči gospodarila na način, ki zmanjšuje vplive kmetovanja na okolje, prispeva k blaženju in prilagajanju podnebnim spremembam ter zagotavlja izvajanje družbeno pomembnih storitev in neblagovnih javnih dobrin.

Ukrep M10 podpira kmetijstvo v njegovi okoljski funkciji in je namenjen spodbujanju nadstandardnih sonaravnih kmetijskih praks, ki so usmerjene v naslednja prednostna področja ukrepanja:

- ohranjanje biotske raznovrstnosti in krajine;
- ustrezno gospodarjenje z vodami in upravljanje s tlemi;
- blaženje in prilagajanje kmetovanja podnebnim spremembam.

Plačila so namenjena za izvajanje kmetijskih praks, ki presegajo obvezne standarde, določene v skladu s poglavjem I naslova VI Uredbe 1306/2013/EU in ustrezna merila, določena z drugo alineo točke c) prvega odstavka 4. člena Uredbe 1307/2013/EU, ustrezne minimalne zahteve za uporabo gnojil in fitofarmacevtskih sredstev ter druge ustrezne obvezne zahteve iz nacionalnih predpisov, ali za izvajanju kmetijskih praks, ki odstopajo od običajne kmetijske prakse v Sloveniji.

Podprta bodo tista KMG, ki bodo izpolnjevala pogoje upravičenosti, splošne pogoje in zahteve v okviru izbranih operacij.

Pogoji upravičenosti

Ob vstopu v ukrep M10 mora KMG:

- imeti najmanj 1 hektar kmetijskih površin v smislu 4. člena Uredbe 1307/2013/EU;
- biti vpisano v register kmetijskih gospodarstev, v skladu s predpisom, ki ureja register kmetijskih gospodarstev;
- opraviti 6-urni program usposabljanja s področja kmetijsko okoljskih in kmetijsko podnebnih vsebin;
- imeti izdelan program aktivnosti kmetijskega gospodarstva, ki je elektronski dokument, pripravljen kot rezultat svetovalne storitve.

Splošni pogoji

Upravičenec mora:

- opraviti program usposabljanja v obsegu najmanj 4 ure letno v zvezi s kmetijsko okoljsko podnebnimi vsebinami;
- v prvih treh letih trajanja obveznosti najmanj enkrat uporabiti storitev svetovanja, v okviru katere se upravičencu svetuje glede pogojev in zahtev ter pravilnega izvajanja prevzetih kmetijsko okoljsko podnebnih obveznosti;
- ves čas trajanja obveznosti voditi evidenco o vseh delovnih opravilih, ki se izvajajo pri ukrepu M10;
- upoštevati prepoved uporabe blata iz komunalnih čistilnih naprav.

Operacije

Ukrep M10 vključuje nadstandardne kmetijske prakse in se izvaja prek naslednjih operacij:

1. Poljedelstvo in zelenjadarstvo;
2. Hmeljarstvo;
3. Sadjarstvo;
4. Vinogradništvo;
5. Trajno travinje I;
6. Trajno travinje II;
7. Posebni traviščni habitati;
8. Traviščni habitati metuljev;
9. Habitati ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov;
10. Steljniki;
11. Vodni viri;
12. Ohranjanje habitatov strmih travnikov;
13. Grbinasti travniki;
14. Reja domačih živali na območju pojavljanja velikih zveri;
15. Planinska paša;
16. Visokodebelni travniški sadovnjaki;
17. Ohranjanje mejic;
18. Reja lokalnih pasem, ki jim grozi prenehanje reje;
19. Ohranjanje rastlinskih genskih virov, ki jim grozi genska erozija.

Te operacije odražajo vplive kmetovanja na prej omenjena prednostna področja ukrepanja.

Operacije od številke 1 do 11 vključujejo obvezne in izbirne zahteve. V okviru teh operacij, mora upravičenec poleg izpolnjevanja splošnih pogojev, izvajati vse obvezne zahteve, lahko pa izbere tudi eno ali več izbirnih zahtev v okviru posamezne operacije. Upravičenec lahko izbere več operacij.

Operacije, od številke 12 do 13 in od 16 do 19 predstavljajo samostojne zahteve. Če se upravičenec odloči za izvajanje teh operacij, lahko izbere eno ali več teh operacij (zahtev), prav tako pa mora izpolnjevati vse splošne pogoje.

Operacija številka 14 se izvaja v 3 zahtevah. Če se upravičenec odloči za izvajanje te operacije, lahko izbere eno ali več zahtev znotraj te operacije, prav tako pa mora izpolnjevati vse splošne pogoje.

Določene operacije se lahko izvajajo na območju celotne Slovenije in prispevajo k varovanju okolja nasploh, nekatere operacije pa se lahko izvajajo na omejenih območjih, ki so problematična z vidika

onesnaževanja kmetijskega izvora (prispevna območja vodnih teles površinskih voda in vodnih teles podzemne vode iz Načrta upravljanja voda) in območjih, ki so pomembna za ohranjanje biotske raznovrstnosti (ekološko pomembna območja posebnih traviščnih habitatov, traviščnih habitatov metuljev in steljnikov, območja pojavljanja ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov ter območje pojavljanja medveda in volka).

Upravičenci, katerih površine ležijo na ekološko pomembnih območjih posebnih traviščnih habitatov, traviščnih habitatov metuljev in steljnikov ter območjih pojavljanja ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov, se lahko vključijo v operacijo Trajno travinje I in operacijo Trajno travinje II le, če se istočasno vključijo tudi v izvajanje vsaj ene izmed operacij, pomembnih za ohranjanje biotske raznovrstnosti (ali 7 ali 8 ali 9 ali 10) z najmanj 20 % površin trajnega travinja, ki ležijo znotraj prej omenjenih območjih. Če upravičenci na teh območjih izvajajo operacijo Trajno travinje I in operacijo Trajno travinje II mora biti na KMG povprečna letna obtežba od 0,2 do 1,5 GVŽ travojedih živali/hektar v primeru ekološko pomembnih območij posebnih traviščnih habitatov in od 0 do 1,5 GVŽ travojedih živali/hektar .v primeru ekološko pomembnih območij traviščnih habitatov metuljev in steljnikov ter območij pojavljanja ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov.

Če se upravičenci vključijo v izvajanje operacije številka 7 ali 8 ali 9 ali 10, morajo obvezne in izbirne zahteve iz teh operacij izvajati na najmanj 20 % površin trajnega travinja, ki ležijo znotraj ekološko pomembnih območij posebnih traviščnih habitatov (operacija 7), traviščnih habitatov metuljev (operacija 8) in steljnikov (operacija 10) ter območij pojavljanja ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov (operacija 9).

Upravičenci, katerih površine ležijo na prispevnih območjih vodnih teles površinskih voda in območjih vodnih teles podzemne vode iz Načrta upravljanja voda, se v izvajanje operacije Poljedelstvo in zelenjadarstvo (operacija 1) lahko vključijo le, če se istočasno vključijo tudi v izvajanje operacije Vodni viri (operacija 11) z najmanj 30 % njivskih površin na območju Dravske kotline in najmanj 20 % njivskih površin na drugih območjih iz Načrta upravljanja voda.

Tudi če se upravičenci vključijo le v izvajanje operacije Vodni viri (operacija 11), morajo to operacijo na območju Dravske kotline iz Načrta upravljanja voda izvajati na najmanj 30 % njivskih površin, na drugih območjih iz Načrta upravljanja voda pa na najmanj 20 % njivskih površin.

Trajanje obveznosti

Upravičenec se z vstopom v ukrep M10 obveže, da bo na KMG ta ukrep izvajal ves čas trajanja obveznosti (najmanj pet let). Odstopanja od te obveznosti so dovoljena le v naslednjih primerih:

- prevzeta obveznost lahko preneha v skladu z drugim odstavkom 47. člena Uredbe 1305/2013/EU;
- višje sile ali izjemnih okoliščin, kot to določa 2. člen Uredbe 1306/2013/EU in je opredeljeno v poglavju 8.1.

Po zaključku petletne obveznosti bo mogoče letno podaljšanje te obveznosti.

V ukrep M10 je mogoče vstopiti skozi celotno programsko obdobje, razen v operacije Poljedelstvo in zelenjadarstvo, Hmeljarstvo, Sadjarstvo, Vinogradništvo, Trajno travinje I, Trajno travinje II, Reja lokalnih pasem, ki jim grozi prenehanje reje in Ohranjanje rastlinskih genskih virov, ki jim grozi genska erozija, kjer je vstop možen samo v letih 2015 in 2016. Vstop skozi celotno programsko obdobje je omogočen tistim operacijam, ki prispevajo k varovanju narave, vodnih virov in krajine.

Obveznost izvajanja ukrepa M10 traja celotno koledarsko leto. Izjeme glede koledarskega leta so mogoče pri izvajanju zahtev "Ozelenitev njivskih površin" znotraj operacij Poljedelstvo in zelenjadarstvo ter Vodni viri, "Pokritost tal v medvrstnem prostoru z negovano ledino" znotraj operacij Sadjarstvo in Vinogradništvo,

"Pokritost tal čez zimo v vinogradih, kjer medvrstni prostor ni pokrit z negovano ledino" znotraj operacije Vinogradništvo in "Za GERK-e, ki so večji od 1 ha v tekočem letu na travniku površina strnjenega nepokošenega pasu, ki se pokosi naslednje leto, znaša 5 do 10% površine travnika" znotraj operacij Trajno travinje I, Trajno travinje II, Posebni traviščni habitati, Traviščni habitati metuljev, Habitati ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov in Steljniki.

Velikost površine

Najmanjša strnjena površina kmetijskega zemljišča iste vrste dejanske rabe za izvajanje posamezne zahteve je 0,1 hektar. Na KMG mora biti v posamezno zahtevo vključenih najmanj 0,3 hektarje površin, razen če za posamezne operacije ni drugače določeno.

Sprememba površin, vključenih v obveznost

V skladu s prvim odstavkom 47. člena Uredbe 1305/2013/EU se lahko obseg površine, vključene v obveznost, med leti spreminja za največ 10 % glede na prvo leto obveznosti (vstopno leto).

Povečanje površin KMG

V skladu s 15. členom Delegirane uredbe 807/2014/EU se obseg površin KMG v času trajanja obveznosti lahko poveča. Zaradi povečanja površin KMG se lahko obstoječa obveznost razširi, pri čemer se upošteva čas trajanja obstoječe obveznosti, ali pa se lahko obstoječa obveznost nadomesti z novo petletno obveznostjo.

Kombinacije

Na isti površini se lahko izvaja več operacij oz. zahtev ukrepa M10. V primeru dovoljenih kombinacij posameznih operacj oz. zahtev do preplačil ne bo prihajalo, ker bo to onemogočeno že z modelnimi kalkulacijami. Če bo pri dovoljenih kombinacijah prihajalo do istovrstnih stroškov, bodo le-ti že v modelnih kalkulacijah upoštevani samo enkrat. Kombinacije so prikazane v prilogi "Kombinacije ukrepa M10".

Pri plačilih za dovoljene kombinacije bodo upoštevani najvišji zneski plačil iz Priloge II Uredbe 1305/2013/EU.

Upravni (administrativni) postopki, pregledi in kazni

Upravne (administrativne) postopke za dodeljevanje sredstev za ukrep M10 izvaja AKTRP ob uporabi IAKS v skladu z relevantnimi EU in nacionalnimi predpisi.

Preglede (kontrole) izvajanja ukrepa M10 (upravne - administrativne in na kraju samem) izvaja AKTRP ob upoštevanju IAKS, relevantnih EU in nacionalnih predpisov.

Sistem kazni je vzpostavljen v skladu z naslovom V Uredbe 1306/2013/EU in določen z nacionalno uredbo, ki ureja plačila za ukrep M10.

Prilagoditev obveznosti

Obveznosti za izvajanje ukrepa M10 se v času izvajanja lahko prilagodijo, če je prilagoditev teh obveznosti ustrezno utemeljena glede na zastavljene cilje. Te prilagoditve se nanašajo tudi na uporabo novih tehnologij in pripomočkov pri izvajanju ukrepa M10 ter podaljšanje trajanja obveznosti v skladu s 14. členom Uredbe 807/2014/EU.

Spremembe nacionalne zakonodaje in zakonodaje Skupnosti

V primeru sprememb nacionalne zakonodaje in zakonodaje Skupnosti, se obstoječe obveznosti za ukrep M10 uskladijo s temi spremembami.

Obveznosti, prevzete na podlagi določil prvega do osmega odstavka 28. člena Uredbe 1305/2013/EU, se v primeru sprememb ustreznih obveznih standardov, določenih v skladu s poglavjem I naslova VI Uredbe 1306/2013/EU in ustreznih meril, določenih z drugo alinejo točke c) prvega odstavka 4. člena Uredbe 1307/2013/EU, ustreznih minimalnih zahteve za uporabo gnojil in fitofarmacevtskih sredstev ter drugih ustreznih obveznih zahtev iz nacionalnih predpisov, lahko prilagodijo tem spremembam. Če upravičenec take prilagoditve ne sprejme, njegova obveznost izvajanja ukrepa M10 preneha, pri čemer mu prejetih sredstev za obdobje, ko je obveznost veljala, ni potrebno vrniti.

Višina plačil

Plačila za operacije od številke 1 do 6 in 18 do 19 krijejo 60% dodatnih stroškov in izgubljenega prihodka zaradi prevzete obveznosti, kar predstavlja znatno zvišanje intenzivnosti pomoči glede na programsko obdobje 2007-2013, ko je stopnja intenzivnosti pomoči znašala 41% višine plačil izračunane po modelnih kalkulacijah. Navedena 60% stopnja intenzivnosti pomoči bo zagotavljala zadosten spodbujevalni učinek za vključitev v ukrep M10 in s tem doseganje zastavljenih ciljev tega ukrepa.

Plačila za operacije od številke 7 do 17 krijejo 100% dodatnih stroškov in izgubljenega prihodka zaradi prevzete obveznosti.

PRISPEVEK K PREDNOSTNIM PODROČJEM

Prednostno področje 4A: Obnova, ohranjanje in povečanje biotske raznovrstnosti, vključno z območji Natura 2000 in območji z naravnimi ali drugimi posebnimi omejitvami ter kmetovanja visoke naravne vrednosti in stanja krajin v Evropi

V okviru ukrepa M10 se bo spodbujalo izvajanje zahtev, ki zmanjšujejo potencialno negativne vplive kmetijstva na okolje, ohranjajo naravne danosti, biotsko raznovrstnost in tradicionalno kulturno krajino ter varujejo zavarovana območja.

Zahteve, ki se nanašajo na uporabo gnojil in fitofarmacevtskih sredstev, kolobarjenje, obdelavo in oskrbo posevkov, različne načine in datume košnje oz. paše, planinsko pašo, rejo lokalnih pasem, ki jim grozi prenehanje reje, ohranjanje rastlinskih genskih virov, ki jim grozi genska erozija in sobivanje z zvermi, bodo prispevale k ohranjanju in povečanju biotske raznovrstnosti ter ohranjanju kmetijske krajine. Z namenom ohranjanja in povečanja biotske raznovrstnosti bodo nekatere od teh zahtev usmerjene le na območja, kjer ni doseženo ugodno stanje ohranjenosti habitatnih tipov in posameznih vrst prosto živečih živali in rastlin.

Prednostno področje 4B: Izboljšanje upravljanja voda, vključno z ravnanjem z gnojili in pesticidi

Ukrep M10 bo z zahtevami glede strokovno utemeljene uporabe gnojil in fitofarmacevtskih sredstev ter z zmanjševanjem njihovega vnosa v okolje oz. s prepovedjo njihove uporabe, prispeval k zmanjševanju onesnaževanja voda in tal ter s tem k ohranjanju vodnih virov in zemljišč. K izpolnjevanju ciljev Okvirne direktive o vodah bodo prispevale tudi zahteve glede kolobarjenja ter ustrezne obdelave in oskrbe posevkov.

Zahteve bodo usmerjene na območja, kjer je bilo ugotovljeno slabo kemijsko in ekološko stanje površinskih in podzemnih voda. Z nacionalnega vidika bo v izvajanje ciljev Okvirne direktive o vodah vključenih okoli 28% kmetijskih zemljišč v Sloveniji, od tega 38% njivskih površin in 5% travinja. Zaradi strukture

kmetijske proizvodnje na prej omenjenih območjih bodo zahteve v okviru ukrepa M10 usmerjene predvsem v njivsko pridelavo. Po ocenah bo največji učinek na izboljšanje kemijskega stanja površinskih in podzemnih voda predstavljalo izvajanje zahtev, ki se nanašajo na pokritost njivskih površin ter prezimne in neprezimne posevke.

Prednostno področje 4C: Preprečevanje erozije tal in izboljšanje upravljanja tal

S podporo za ukrep M10 se bo spodbujalo tehnologije pridelave, ki prispevajo k trajnostni in racionalni rabi zemljišč ter ohranjajo in izboljšujejo biološko aktivnost, biotsko raznovrstnost in rodovitnost tal in so usmerjene v primerno rabo tal, preprečevanje erozije in negativnih sprememb strukture tal ter zmanjševanje vnašanja snovi v tla, ki jih obremenjujejo.

Zahteve v okviru ukrepa M10 vključujejo primerne oblike gospodarjenja s tlemi, ki se nanašajo na ustrezne načine obdelave in oskrbe posevkov in nasadov, gnojenje, kolobarjenje in varstvo rastlin. Te prakse prispevajo k zmanjševanju nevarnosti za erozijo in izgubo organske snovi v tleh ter izboljšanju fizikalnih, kemičnih in bioloških lastnosti tal.

PRISPEVEK K HORIZONTALNIM CILJEM

Podnebne spremembe in skrb za okolje

Ukrep M10 prispeva k blaženju in prilagajanju podnebnim spremembam ter varovanju okolja prek:

- izvajanja nadstandardnih tehnologij pridelave, ki zmanjšujejo emisije toplogrednih plinov in amoniaka;
- zahtevnejšega kolobarjenja in izbora vrst kmetijskih rastlin;
- načinov obdelave tal ter oskrbe posevkov in nasadov, ki so usmerjeni predvsem v izboljšanje zadrževanja vode v tleh in rodovitnost tal ter zmanjševanje izgub ogljika iz tal;
- reje lokalnih pasem, ki jim grozi prenehanje reje in pridelave sort kmetijskih rastlin, ki jim grozi genska erozija;
- nadzorovane uporabe gnojil in fitofarmacevtskih sredstev;
- gnojenja kmetijskih rastlin z dušikom z namenom izboljšati učinkovitost kroženja dušika na KMG in s tem zmanjšati potrebe po vnosu dušika iz mineralnih gnojil, posledično pa tudi emisije didušikovega oksida.

8.2.9.3. Obseg, raven podpore in upravičenci ter, kjer je ustrezno, metodologija za izračun zneska ali stopnje podpore, po potrebi razčlenjene po podukrepu in/ali vrsti operacije. Za vsako vrsto operacije opredelitev upravičenih stroškov, pogojev za upravičenost, veljavnih zneskov in stopenj podpore ter načel glede določanja meril za izbor

8.2.9.3.1. 01. Poljedelstvo in zelenjadarstvo

Podukrep:

- 10.1 – Plačilo kmetijsko-okoljskih-podnebnih obveznosti

8.2.9.3.1.1. Opis vrste operacije

Operacija Poljedelstvo in zelenjadarstvo prispeva k izboljšanju stanja tal in voda prek:

- izboljšanja rodovitnosti in strukture tal;
- povečevanja mikrobiološke aktivnosti tal;
- varovanja tal pred škodljivimi vplivi vremena (zaskorjenost, izguba vlage, erozija);
- fitosanitarnih učinkov kot so manjša zapleveljenost, manjša prisotnost škodljivcev in povzročiteljev bolezni;
- preprečevanja izpiranja hranil v podtalje.

Operacija vključuje obvezni in izbirne zahteve. Upravičenec mora izvajati obvezni zahtevi, lahko pa izbere tudi eno ali več izbirnih zahtev te operacije.

Izvajanje zahtev v okviru operacije Poljedelstvo in zelenjadarstvo pomeni spremembo obstoječih kmetijskih praks.

A. Obvezni zahtevi

POZ_KOL: Petletni kolobar

V petletni kolobar morajo biti vključene najmanj 3 različne kmetijske rastline kot glavni posevek, pri čemer:

- so žita lahko v kolobarju največ trikrat;
- je koruza lahko v kolobarju največ trikrat, vendar nikoli zaporedoma;
- dosevki ne predstavljajo ene od 3 različnih kmetijskih rastlin, ki morajo biti vključene v petletni kolobar;
- morebitna zamenjava kmetijskih rastlin v kolobarju ne sme poslabšati kolobarja in negativno vplivati na okolje oz. zmanjšati učinkovitosti izvajanja zahteve.

- Obtežba: ni relevantna.
- Raba: njive.
- Obseg: vse njivske površine, katerih velikost je večja ali enaka 0,1 hektar.
- Lokacija: ista ves čas trajanja obveznosti.
- Območje izvajanja: celotna Slovenija, razen najožja vodovarstvena območja (VVO I).

Učinki:

- ohranjanje rodovitnosti tal;
- izboljšanje kakovosti tal;
- fitosanitarni učinki kot so manjša zapleveljenost, manjša prisotnost škodljivcev in povzročiteljev bolezni;
- izboljšanje biotske raznovrstnosti;
- varovanje voda.

POZ_NMIN: Nmin analiza

Zahteva Nmin analiza pomeni izvajanje hitrih talnih testov na vsebnost mineraliziranega dušika v tleh neposredno pred dognojevanjem, saj je ta za določitev obroka dušika v praksi dovolj natančen. Na podlagi Nmin analize se določi optimalni odmerek dušika glede na dejansko stanje zaloge mineraliziranega dušika v tleh v določeni razvojni fazi kmetijske rastline.

S hitrimi talnimi testi se preprečuje prekomerno uporabo dušikovih gnojil in s tem zmanjšuje nevarnost za izpiranje in onesnaženje podtalnice z nitrati.

- Obtežba: ni relevantna.
- Raba: njive.
- Obseg: vse njivske površine, katerih velikost je večja ali enaka 0,1 hektar.
- Lokacija: ista ves čas trajanja obveznosti.
- Območje izvajanja: celotna Slovenija, razen najožja vodovarstvena območja (VVO I).

V okviru zelene komponente, opredeljene v Uredbi o shemah neposrednih plačil za obdobje 2015-2020, se ekvivalentne prakse ne bodo izvajale.

Učinki:

- zmanjšanje vsebnosti nitratov v vodi.

Operacija Poljedelstvo in zelenjadarstvo: opis zahtev (1)

B. Izbirne zahteve

POZ_NIZI: Gnojenje z organskimi gnojili z nizkimi izpusti v zrak

Zahteva pomeni nanos tekočih organskih gnojil s cisterno za direkten vnos ali nanos na površino tal neposredno pred setvijo in takojšnja inkorporacija.

Nanos na površino tal pomeni raztros tekočih organskih gnojil skozi cevi ali sani, ki se vlečejo po tleh. Gnojenje neposredno pred setvijo pomeni, da od inkorporacije do setve ne sme poteči več kot 7 koledarskih dni. Takojšnja inkorporacija pomeni inkorporacijo v 24 urah.

Namen zahteve je zmanjšati izpuste amoniaka in smradu pri gnojenju z živinskimi gnojili, ter izboljšati učinkovitost kroženja dušika v kmetijstvu s tem pa posredno vplivati na zmanjšanje izpustov toplogrednega didušikovega oksida.

Zahteva se mora na opisan način izvajati ves čas trajanja obveznosti.

- Obtežba: ni relevantna.
- Raba: njive.
- Obseg: del njivskih površin.
- Lokacija: ni pomembna.
- Območje izvajanja: celotna Slovenija.

Učinki:
- zmanjšanje izgub amoniaka in posledično zmanjšanje evtrofikacije naravnega okolja;
- zmanjševanje obremenjevanja okolja s smradom;
- učinkovitejše kroženje dušika in posledično zmanjšanje izpustov toplogrednih plinov (didušikovega oksida);
- spodbujanje mikrobne aktivnosti in s tem izboljšanje strukture tal.

POZ_POD: Setev rastlin za podor (zeleno gnojenje)

V okviru zahteve je predvidena setev rastlin po spravilu glavnega posevka, da se zaščiti tla pred erozijo in izpiranjem, s čimer se izboljšuje struktura tal, povečuje organska masa v tleh, izboljša zračno vodni režim v tleh in zmanjšuje zapleveljenost površine. Pred setvijo naslednje kulture se posevek podorje.

- Obtežba: ni relevantna.
- Raba: njive.
- Obseg: del njivskih površin.
- Lokacija: ni pomembna.
- Območje izvajanja: celotna Slovenija.

Učinki:
- izboljšana struktura tal;
- zmanjšana zapleveljenost;
- obogatitev tal z organsko snovjo in hranili;
- povečevanje deleža humusa v tleh;
- izboljšanje zračno vodnega režima v tleh;
- manjša poraba gnojil.

Operacija Poljedelstvo in zelenjadarstvo: opis zahtev (2)

POZ_FFSM: Uporaba protiinsektnih mrež

Zahteva pomeni prekrivanje posevkov oz. površin z mrežami z namenom zaščite rastlin pred insekti. Uporaba insekticidov ni dovoljena. S tem se preprečuje tudi širjenje mikroorganizmov in virusov.

Ker uporaba insekticidov ni dovoljena, se z izvajanjem zahteve doseže zmanjšanje skupne porabe fitofarmacevtskih sredstev.

- Obtežba: ni relevantna.
- Raba: njive.
- Obseg: del njivskih površin (najmanj 20%).
- Lokacija: ni pomembna.
- Območje izvajanja: celotna Slovenija.

Učinki:
- zmanjšana raba insekticidov;
- izboljšanje biotske raznovrstnosti;
- zmanjšana poraba fosilnih goriv in manj izpustov v zrak.

POZ_FFSV: Uporaba samo fitofarmacevtskih sredstev, ki so dovoljena na najožjih vodovarstvenih območjih

V okviru zahteve se uporabljajo samo določena fitofarmacevtska sredstva (aktivne snovi), ki so dovoljena na najožjih vodovarstvenih območjih iz predpisov, ki urejajo vodovarstvena območja za vodna telesa. Namen zahteve je varovanje vodnih virov, tako da se uporabljajo samo določena fitofarmacevtska sredstva (aktivne snovi), ki so dovoljena na najožjih vodovarstvenih območjih iz predpisov, ki urejajo vodovarstvena območja za vodna telesa vodonosnikov (nacionalne uredbe). Aktivne snovi, ki jih je na najožjih vodovarstvenih območjih prepovedano uporabljati, so: bentazon, s-metolaklor, terbutilazin, metamitron, izoproturon, mcpp, mcpp-p, mcpa, dimetenamid, kloridazon, tritosulfuron, nikosulfuron, rimsulfuron, flurokloridon, petoksamid, klopiralid, dikloprop-p, metalaksil-m, metazaklor, dicamba, metribuzin, flufenacet, dimetaklor, klorotalonil, klorantraniliprol, triasulfuron. Seznam navedenih aktivnih snovi se lahko spremeni na podlagi sprememb nacionalnih uredb. Veljavni seznam je dostopen prek spletnih strani ministrstva in AKTRP.

- Obtežba: ni relevantna.
- Raba: njive.
- Obseg: vse njivske površine.
- Lokacija: ista ves čas trajanja obveznosti.
- Območje izvajanja: celotna Slovenija, razen najožja vodovarstvena območja (VVO I).

Učinki:
- zmanjšano obremenjevanje okolja;
- uporaba okolju prijaznih sredstev;
- izboljšanje stanja tal in voda;
- preprečevanje izpiranja aktivnih snovi fitofarmacevtskih sredstev v podzemne vode.

POZ_MEHZ: Uporaba zastirk ali mehansko zatiranje plevelov

Zahteva pomeni:
- prekrivanje tal v posevkih z zastirkami z namenom preprečevanja rasti plevelov in zmanjševanja transpiracije iz tal;

- mehansko zatiranje plevelov;
- da uporaba herbicidov ni dovoljena.

Zahteva je namenjena preprečevanju škodljivcev in spodbujanju koristnih organizmov v tleh, prispeva pa tudi k zadrževanju vlage v tleh in zaščiti rastlin pred ekstremnimi temperaturami.

Ker uporaba herbicidov ni dovoljena, se z izvajanjem zahteve doseže zmanjšanje skupne porabe fitofarmacevtskih sredstev.

- Obtežba: ni relevantna.
- Raba: njive.
- Obseg: del njivskih površin.
- Lokacija: ni pomembna.
- Območje izvajanja: celotna Slovenija.

Učinki:
- zatiranje plevelov brez uporabe herbicidov;
- odvračanje nekaterih škodljivcev;
- spodbujanje koristnih organizmov v tleh;
- zadrževanje vlage v tleh;
- zaščita rastlin pred ekstremnimi temperaturami;
- izboljšanje teksture in strukture tal;
- ustvarjanje ustrezne mikroklime z zastirkami, ki omogoča življenje koristnim organizmom.

POZ_KONZ: Konzervirajoča obdelava tal

Zahteva pomeni minimalno obdelavo tal z rahljalnikom (gruber) in vrtavkasto brano. Zahteva je namenjena ohranjanju strukture tal, zaloge vlage v tleh in hranil, povečanju mikrobiološke aktivnosti tal in zmanjševanju erozije. S konzervirajočim načinom obdelave tal se zmanjša število delovnih operacij in s tem neposredne izpuste CO_2 v ozračje, hkrati pa ima višji delež humusa v tleh, ki je posledica tovrstne obdelave, večkratni pozitivni učinek, saj zagotavlja večji delež vode in hranil v tleh, kar neposredno vpliva na rodovitnost tal. Oranje ni dovoljeno.

- Obtežba: ni relevantna.
- Raba: njive.
- Obseg: del njivskih površin (najmanj 20%).
- Lokacija: ni pomembna.
- Območje izvajanja: celotna Slovenija.

Učinki:
- ohranjanje strukture tal;
- ohranjanje zaloge vlage v tleh in hranil;
- povečanje mikrobiološke aktivnosti tal;
- zmanjševanje erozije;
- zmanjšanje neposrednih izpustov CO_2 v ozračje.

POZ_ZEL: Ozelenitev njivskih površin

Zahteva se izvaja z namenom preprečevanja izpiranja hranil, zmanjšanja onesnaževanja podtalnice, zmanjšanja erozije in izboljšanja rodovitnosti tal.

Setev prezimnih posevkov (npr., ozimna pšenica, ozimna ogrščica ipd.), je potrebno opraviti najkasneje do 25.10. tekočega leta. Tla morajo biti pokrita od 15.11. tekočega leta do vsaj 15.2. naslednjega leta. Obdelava ozelenjenih njivskih površin je dovoljena po 15.2. naslednjega leta, pri tej obdelavi uporaba herbicidov ni dovoljena.

Zahteva se izvaja samo na njivskih površinah s povprečnim naklonom pod 20%.

Ker uporaba herbicidov ni dovoljena, se z izvajanjem zahteve doseže zmanjšanje skupne porabe fitofarmacevtskih sredstev.

- Obtežba: ni relevantna.
- Raba: njive.
- Obseg: del njivskih površin (najmanj 20%).
- Lokacija: ni pomembna.
- Območje izvajanja: celotna Slovenija, razen najožja vodovarstvena območja (VVO I).

Učinki:
- izboljšanje stanja tal in voda;
- izboljšanje rodovitnosti in strukture tal;
- povečevanje mikrobiološke aktivnosti tal;
- preprečevanje izpiranja hranil v podtalje;
- varovanje tal pred škodljivimi vplivi vremena (zaskorjenost, izguba vlage, erozija);
- zmanjševanje zapleveljenosti.

POZ_NEP: Neprezimni medonosni posevki

Zahteva se izvaja z namenom preprečevanja izpiranja hranil, zmanjšanja onesnaževanja podtalnice in erozije, izboljšanja rodovitnosti tal in podaljšanja pašne sezone za čebele v pozno jesen ter manjših potreb po krmljenju čebel s sladkorjem, povečanja odpornosti in boljše prezimitve čebeljih družin.

Setev neprezimnih medonosnih posevkov je potrebno opraviti najkasneje do 1.8. tekočega leta, tla morajo biti pokrita od 15.8. tekočega leta do vsaj 16.10. tekočega leta, obdelava ozelenjenih njivskih površin je mogoča po 16.10. tekočega leta. Pri izvajanju zahteve uporaba herbicidov ni dovoljena. Pri izvajanju zahteve uporaba mineralnih dušikovih gnojil ni dovoljena.

Poglavitna naloga posevkov, ki se sejejo po spravilu glavnih poljščin, je, da v čim večji meri izrabijo preostanek rastne dobe in življenjskega prostora. Zaradi tega mora biti njihov razvoj hiter, dobro pa morajo prenašati tudi neugodne rastne razmere (suše in visoke temperature).

Setev neprezimnih cvetočih medovitih posevkov po žetvi žit, oljne ogrščice in drugih poljščin prispeva k ohranjanju čebeljih družin, pa tudi k zmanjšanju populacije talnih škodljivcev.

Setev neprezimnih posevkov je v slovenskih pedoklimatskih pogojih potrebna tako z okoljevarstvenega vidika (preprečevanje erozije in izpiranja hranil) kot tudi zaradi ohranjanja rodovitnosti tal (organska snov, struktura, pedohigiena) ter krajinske in biotske raznovrstnosti (mozaična struktura krajine, vrstna pestrost, čebelja paša).

Ker uporaba herbicidov ni dovoljena, se z izvajanjem zahteve doseže zmanjšanje skupne porabe fitofarmacevtskih sredstev.

- Obtežba: ni relevantna.
- Raba: njive.

Operacija Poljedelstvo in zelenjadarstvo: opis zahtev (5)

- Obseg: del njivskih površin (najmanj 20%).
- Lokacija: ni pomembna.
- Območje izvajanja: celotna Slovenija, razen najožja vodovarstvena območja (VVO I).

Učinki:
- izboljšanje stanja tal in voda;
- preprečevanje izpiranja hranil v podtalje;
- izboljšanje rodovitnosti in strukture tal;
- zagotovitev naravne paše za čebele;
- povečana vsebnost humusa v tleh;
- povečevanje mikrobiološke aktivnosti tal;
- zmanjšana erozija tal;
- zmanjšan pojav bolezni, škodljivcev in plevelov;
- povečana biotska raznovrstnost.

Medonosni posevki, primerni za neprezimno ozelenitev so: ajda, aleksandrijska detelja, bela gorjušica, facelija, grahor, lan, njivska grašica, oljna repica (jara), oljna ogrščica (jara), perzijska detelja, rjava indijska gorčica, sončnica.

8.2.9.3.1.2. Vrsta podpore

Podpora za izvajanje operacije Poljedelstvo in zelenjadarstvo sestoji iz:

- plačila na hektar za izvajanje obveznih zahtev in/ali najmanj ene izbirne zahteve po lastni izbiri upravičenca.

8.2.9.3.1.3. Povezave z drugo zakonodajo

Operacija Poljedelstvo in zelenjadarstvo je povezana z EU in nacionalnimi predpisi s področja ukrepov kmetijske politike, kmetijstva, okolja in varstva narave ter razvoja podeželja.

8.2.9.3.1.4. Upravičenci

Upravičenci do plačil so KMG, ki se v izvajanje operacije Poljedelstvo in zelenjadarstvo vključijo prostovoljno in izpolnjujejo predpisane pogoje in zahteve.

8.2.9.3.1.5. Upravičeni stroški

Za izvajanje operacije Poljedelstvo in zelenjadarstvo se plačila namenjajo samo tistim obveznostim, ki presegajo ustrezne obvezne standarde, določene v skladu s poglavjem I naslova VI Uredbe 1306/2013/EU in ustrezna merila, določena z drugo alineo točke c) prvega odstavka 4. člena Uredbe 1307/2013/EU ter druge ustrezne obvezne zahteve iz nacionalnih predpisov.

Pri zahtevi "POZ_NMIN: Nmin analiza" so v izračunu upoštevani transakcijski stroški v višini 10 % dejanskih stroškov materiala in storitev ter dela. Med transakcijske stroške so šteti stroški drobnega materiala, pošte, vodenja posebnih evidenc ter dela z oddajo vzorca.

Plačila krijejo 60 % dodatnih stroškov in izgubljenega prihodka zaradi prevzete obveznosti.

8.2.9.3.1.6. Pogoji za upravičenost

Ob vstopu v ukrep M10 mora KMG:

- imeti najmanj 1 hektar kmetijskih površin v smislu 4. člena Uredbe 1307/2013/EU;
- biti vpisano v register kmetijskih gospodarstev, v skladu s predpisom, ki ureja register kmetijskih gospodarstev;
- opraviti 6-urni program usposabljanja s področja kmetijsko okoljskih in kmetijsko podnebnih vsebin;
- imeti izdelan program aktivnosti kmetijskega gospodarstva, ki je elektronski dokument, pripravljen

kot rezultat svetovalne storitve.

8.2.9.3.1.7. Načela pri določanju meril za izbor

Merila za izbor niso relevantna.

8.2.9.3.1.8. (Veljavni) zneski in stopnje podpore

Višina plačil za zahteve v okviru operacije Poljedelstvo in zelenjadarstvo znaša 60 % višine plačil, izračunane po modelni kalkulaciji.

Višina plačil (EUR/hektar letno) za zahteve v okviru operacije Poljedelstvo in zelenjadarstvo

Zahteva	Izračunana višina plačila po modelni kalkulaciji	Najvišje možno plačilo glede na Prilogo II Uredbe 1305/2013/EU	Najvišje možno plačilo	Plačilo (60% višine plačila, izračunane po modelni kalkulaciji
A. Obvezni zahtevi				
POZ_KOL	191,30	600	191,30	114,78
POZ_NMIN	37,70	600	37,70	22,62
B. Izbirne zahteve				
POZ_NIZI	158,80	600	158,80	95,28
POZ_POD	210,00	600	210,00	126,00
POZ_FFSM	358,90	600	358,90	215,34
POZ_FFSV	44,20	600	44,20	26,52
POZ_MEHZ	149,10	600	149,10	89,46
POZ_KONZ	67,80	600	67,80	40,68
POZ_ZEL	189,80	600	189,80	113,88
POZ_NEP	156,00	600	156,00	93,60

Operacija Poljedelstvo in zelenjadarstvo: višina plačil za posamezne zahteve

8.2.9.3.1.9. Preverljivost in možnost kontrole ukrepov in/ali vrst operacij

8.2.9.3.1.9.1. Tveganja pri izvajanju ukrepov

R5: Obveznosti, ki jih je težko preverjati in/ali kontrolirati

Nekaterih zahtev administrativno ni mogoče preveriti, izvajanje nekaterih zahtev je težje preveriti tudi s kontrolo na kraju samem. Te zahteve so gnojenje z organskimi gnojili z nizkimi izpusti v zrak

(inkorporacija v tla), uporaba protiinsektnih mrež, konzervirajoča obdelava tal in mehansko zatiranje plevelov.

R6: Splošni pogoji za izvajanje

Nepravočasen sprejem predpisov, ki urejajo plačila za ukrep M10 in omogočajo seznanitev upravičencev s pogoji upravičenosti za izvajanje te operacije ter nepoznavanje zahtev in pogojev posamezne operacije predstavljajo tveganje za izvajanje ukrepa M10.

R8: IT sistemi

Neustrezna urejenost nekaterih podatkovnih baz za vključevanje v sistem preverjanja ter posledično pomanjkljive administrativne kontrole ob vstopu v operacijo Poljedelstvo in zelenjadarstvo.

R9: Zahtevki za izplačilo

Slaba in prepozna informiranost ter nezadostno poznavanje zahtev operacije Poljedelstvo in zelenjadarstvo, nepoznavanje postopka za vlaganje zahtevka in nepravilna prijava površin s strani upravičenca.

8.2.9.3.1.9.2. Blažilni ukrepi

R5: Obveznosti, ki jih je težko preverjati in/ali kontrolirati

Za določene zahteve se bo administrativna kontrola ustrezno nadgradila (za zasnovo kolobarja, letno sledenje kolobarja, usposabljanje za odvzem vzorcev tal, ustreznost kmetijske rastline za posamezno zahtevo).

Zahteve za izvajanje ukrepa M10, ki jih administrativno ni mogoče preveriti, se bodo preverile oz. kontrolirale s kontrolo na kraju samem, ki bo upoštevala časovno komponento pri izvedbi preverjanja.

R6: Splošni pogoji za izvajanje

Upravičenec bo moral pred vstopom v operacijo Poljedelstvo in zelenjadarstvo opraviti obvezno 6-urno usposabljanje, ki je eden od pogojev upravičenosti. Na tem usposabljanju se bo upravičenec seznanil s pogoji upravičenosti za vstop v operacijo in s pogoji posameznih zahtev za izvajanje te operacije, kakor tudi s Programom razvoja podeželja 2014-2020 in z nacionalnim predpisom, ki bo urejal plačila za ukrep M10.

Po opravljenem usposabljanju bo upravičenec pristopil k izdelavi programa aktivnosti kmetijskega gospodarstva, ki je eden od pogojev upravičenosti in v katerem bo opredelil katero operacijo in zahteve v okviru ukrepa M10 bo izvajal.

R8: IT sistemi

Vzpostavile se bodo ustrezne povezave in uredile podatkovne baze (registri, evidence, šifranti, sloji posameznih območij in kombinacije zahtev znotraj oz. med operacijami).

Vzpostavljena bo aplikacija, ki bo navzkrižno preverjala podatke iz različnih baz.

R9: Zahtevki za izplačilo

Da bi bili upravičenci ustrezno seznanjeni z vsemi pogoji in zahtevami za izvajanje ukrepa M10, sta uvedena obvezno vsakoletno 4-urno usposabljanje in obvezna uporaba storitev svetovanja najmanj enkrat v prvih treh letih trajanja obveznosti. Predvideno je vsakoletno obveščanje in informiranje upravičencev glede njihovih obveznosti pri izvajanju ukrepa M10, v okviru vsakoletne kampanje za uveljavljanje zahtevkov za ukrepe kmetijske politike, tekom leta in v okviru specifičnih in namensko usmerjenih informiranj upravičencev.

Upravičenec bo, na podlagi vnaprej izdelanega programa aktivnosti, vložil zahtevek za izplačilo v elektronski obliki na predpisanih obrazcih, na katerih bo opredelil za katere zahteve v okviru posameznih operacij ukrepa M10 bo uveljavljal izplačilo.

Izvedena bo nadgradnja IT sistema za administrativno kontrolo, tako da se bodo določena preverjanja in kontrole izvedla že ob oddaji zahtevka za izplačilo (velikost površine zahtevka, ustreznost območij, ustreznost kombinacij zahtevkov in operacij, ustreznost kmetijske rastline in ustreznost rabe glede na posamezen register).

Če upravičenec ne bo izpolnil pogojev upravičenosti za vstop v ukrep M10, bo opozorjen na pomanjkljivosti, katere bo lahko odpravil do predpisanega roka, sicer zahtevka za izplačilo ukrepa M10 ne bo mogel vložiti.

Onemogočene bodo tudi nedovoljene kombinacije posameznih zahtev znotraj operacije Poljedelstvo in zelenjadarstvo in nedovoljene kombinacije zahtev te operacije z zahtevami v okviru drugih operacij ukrepa M10.

Upravičencu, ki se bo vključil tudi v izvajanje ukrepa M11, ne bo dana možnost, da poda zahtevek za nedovoljene kombinacije tega ukrepa z ukrepom M10.

8.2.9.3.1.9.3. Splošna ocena ukrepa

Opisano v poglavju *8.2.9.4.3 Splošna ocena ukrepa*.

8.2.9.3.1.9.4. Kmetijsko-okoljske-podnebne obveznosti

8.2.9.3.1.9.4.1. POZ_FFSM: Uporaba protiinsektnih mrež

8.2.9.3.1.9.4.1.1. Metode preverjanja obveznosti

Administrativna kontrola:

- ustreznost kmetijske rastline prek zbirne vloge.

Registri/evidence:

- register KMG;
- GERK.

Kontrola na kraju samem:

- evidence o delovnih opravilih;
- račun o nakupu protiinsektnih mrež;
- pregled KMG.

8.2.9.3.1.9.4.2. POZ_FFSV: Uporaba samo fitofarmacevtskih sredstev, ki so dovoljena na najožjih vodovarstvenih območjih

8.2.9.3.1.9.4.2.1. Metode preverjanja obveznosti

Administrativna kontrola:

- ustreznost območja prek registra KMG;

Registri/evidence:

- register KMG;
- GERK;
- grafični sloj najožjih vodovarstvenih območij (VVO I).

Kontrola na kraju samem:

- evidence o delovnih opravilih;
- seznam dovoljenih fitofarmacevtskih sredstev;
- račun o nakupu fitofarmacevtskih sredstev;
- pregled KMG.

8.2.9.3.1.9.4.3. POZ_KOL: Petletni kolobar

8.2.9.3.1.9.4.3.1. Metode preverjanja obveznosti

Administrativna kontrola:

- zasnova kolobarja (za vsako poljino) prek programa aktivnosti;
- ustreznost skupine rastlin prek zbirne vloge;
- letno sledenje vrstenja koruze;
- kontrola ustreznosti kolobarja po petih letih.

Registri/evidence:

- register KMG;
- GERK.

Kontrola na kraju samem:

- evidence o delovnih opravilih;

- skladnost zasnove kolobarja s stanjem v naravi;
- skladnost prijavljene kmetijske rastline s stanjem v naravi;
- pregled KMG.

8.2.9.3.1.9.4.4. POZ_KONZ: Konzervirajoča obdelava tal

8.2.9.3.1.9.4.4.1. Metode preverjanja obveznosti

Administrativna kontrola:

- ustreznost kmetijske rastline prek zbirne vloge.

Registri/evidence:

- register KMG;
- GERK.

Kontrola na kraju samem:

- evidence o delovnih opravilih;
- pregled KMG.

8.2.9.3.1.9.4.5. POZ_MEHZ: Uporaba zastirk ali mehansko zatiranje plevelov

8.2.9.3.1.9.4.5.1. Metode preverjanja obveznosti

Administrativna kontrola:

- ustreznost kmetijske rastline preveri prek zbirne vloge.

Registri/evidence:

- register KMG;
- GERK.

Kontrola na kraju samem:

- evidence o delovnih opravilih;
- račun o nakupu;
- prisotnost ustrezne mehanizacije na KMG;
- pogodba med izvajalcem in uporabnikom strojne storitve;
- račun za opravljeno storitev s strani strojnega krožka;
- pregled KMG.

8.2.9.3.1.9.4.6. POZ_NEP: Neprezimni medonosni posevki

8.2.9.3.1.9.4.6.1. Metode preverjanja obveznosti

Administrativna kontrola:

- ustreznost območja prek registra KMG;
- preverjanje vključenosti iste kmetijske rastline v več zahtev;
- ustreznost kmetijske rastline prek zbirne vloge.

Registri/evidence:

- register KMG;
- GERK;
- grafični sloj najožjih vodovarstvenih območij (VVO I).

Kontrola na kraju samem:

- evidence o delovnih opravilih;
- skladnost s stanjem v naravi;
- pregled KMG.

8.2.9.3.1.9.4.7. POZ_NIZI: Gnojenje z organskimi gnojili z nizkimi izpusti v zrak

8.2.9.3.1.9.4.7.1. Metode preverjanja obveznosti

Administrativna kontrola:

- ustreznost kmetijske rastline preveri prek zbirne vloge.

Registri/evidence:

- register KMG;
- GERK.

Kontrola na kraju samem:

- evidence o delovnih opravilih;
- prisotnost ustrezne mehanizacije na KMG;
- pogodba med izvajalcem in uporabnikom strojne storitve;
- račun za opravljeno storitev s strani strojnega krožka;
- pregled KMG.

8.2.9.3.1.9.4.8. POZ_NMIN: Nmin analiza

8.2.9.3.1.9.4.8.1. Metode preverjanja obveznosti

Administrativna kontrola:

- ustreznost območja prek RKG;
- ustreznost kmetijske rastline prek zbirne vloge;
- podatki o udeležbi upravičenca na usposabljanju za odvzem vzorcev za analizo.

Registri/evidence:

- RKG;
- GERK-i;
- sloj najožjih vodovarstvenih območij (VVO I);
- evidenca izobraževanja kmetijskih gospodarstev.

Kontrola na kraju samem:

- evidence o delovnih opravilih;
- ali KMG ima laboratorijske rezultate analize. Rezultat analize, ki ga hrani upravičenec na KMG mora vključevati vsaj naslednje podatke: datum izdelave analize, številko GERK (GERK_PID), na katerega se analiza nanaša, vrsto kmetijske rastline za katero je analiza izdelana in gnojilni nasvet.

8.2.9.3.1.9.4.9. POZ_POD: Setev rastlin za podor (zeleno gnojenje)

8.2.9.3.1.9.4.9.1. Metode preverjanja obveznosti

Administrativna kontrola:

- ustreznost kmetijske rastline prek zbirne vloge;
- preverjanje vključenosti iste kmetijske rastline v več zahtev.

Registri/evidence:

- register KMG;
- GERK.

Kontrola na kraju samem:

- evidence o delovnih opravilih;
- skladnost s stanjem v naravi;
- pregled KMG.

8.2.9.3.1.9.4.10. POZ_ZEL: Ozelenitev njivskih površin

8.2.9.3.1.9.4.10.1. Metode preverjanja obveznosti

Administrativna kontrola:

- naklon njiv prek registra KMG;
- ustreznost območja prek registra KMG;
- preverjanje vključenosti iste kmetijske rastline v več zahtev;
- ustreznost kmetijske rastline prek zbirne vloge.

Registri/evidence:

- register KMG;
- GERK;
- grafični sloj najožjih vodovarstvenih območij (VVO I).

Kontrola na kraju samem:

- evidence o delovnih opravilih;
- skladnost s stanjem v naravi;
- pregled KMG.

8.2.9.3.1.10. Informacije, ki se nanašajo posebej na operacijo

Določitev in opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov; to bi moralo vključevati ustrezne obvezne standarde, določene v skladu s poglavjem I naslova VI Uredbe (EU) št. 1306/2013 Evropskega parlamenta in Sveta, ustrezna merila in minimalne aktivnosti, določene v skladu s členom 4(1)(c)(ii) in (iii) Uredbe (EU) št. 1307/2013 Evropskega parlamenta in Sveta, ustrezne minimalne zahteve za uporabo gnojil in fitofarmacevtskih sredstev ter ustrezne obvezne zahteve, ki so določene v nacionalnem pravu

Opisano v poglavju *Kmetijsko okoljsko podnebne obveznosti*.

Minimalne zahteve za gnojila morajo med drugim vključevati kodeks dobre prakse, uveden v okviru Direktive 91/676/EGS za kmetijska gospodarstva izven območij, občutljivih za nitrate, ter zahteve v zvezi z onesnaževanjem s fosforjem; minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev morajo med drugim vključevati splošna načela integriranega varstva rastlin pred škodljivimi organizmi, uvedena z Direktivo 2009/128/ES Evropskega parlamenta in Sveta, zahteve za pridobitev dovoljenja za uporabo sredstev in izpolnjevanje obveznosti usposabljanja, zahteve za varno skladiščenje, preizkušanje strojev in naprav v uporabi ter pravila za uporabo pesticidov v bližini vode in drugih občutljivih območij, kot jih določa nacionalna zakonodaja

Opisano v poglavju *Kmetijsko okoljsko podnebne obveznosti*.

Seznam lokalnih pasem, ki jim grozi prenehanje reje, in rastlinskih genskih virov, ki jim grozi genska erozija

Ni relevantno.

Opis metodologije ter agronomskih predpostavk in parametrov, vključno z opisom temeljnih zahtev, navedenih v členu 29(2) Uredbe (EU) št. 1305/2013, ki so pomembne za določeno vrsto obveznosti, uporabljenih kot referenčna točka za izračune, ki upravičujejo: dodatne stroške, izpad prihodka zaradi sprejetih obvez in višino transakcijskih stroškov; kjer je potrebno, navedena metodologija upošteva pomoč, dodeljeno po Uredbi (EU) št. 1307/2013, vključno s plačili za kmetijske prakse, ki ugodno vplivajo na podnebje in okolje, da se prepreči možnost dvojnega financiranja; kjer je to primerno, pretvorbena metoda, uporabljena za druge enote v skladu s členom 9 te uredbe

Opis modelnih kalkulacij za določitev višine plačil za posamezne zahteve v okviru operacije Poljedelstvo in zelenjadarstvo vključuje:

V izračunu višine plačil za posamezne zahteve je v okviru operacije Poljedelstvo in zelenjadarstvo upoštevano:

A. Obvezni zahtevi:

POZ_KOL: Izračun predstavlja primerjavo kolobarja, ki temelji na standardu za kolobarjenje in kmetijskih praksah iz zelene komponente (kolobar - običajna kmetijska praksa) ter kolobarju, ki je predviden v zahtevi (kolobar - zahteva). Pri običajni kmetijski praksi in pri izvajanju zahteve so predvidene tehnologije pridelave posameznih kmetijskih rastlin, ki so razširjene v Sloveniji. V modelnem izračunu za petletni kolobar je upoštevana razlika v stroških pridelave in v prihodku pri izvajanju kolobarja - običajna kmetijska praksa in pri izvajanju kolobarja v zahtevi KOPOP. V izračunu za zahtevo je upoštevan petletni kolobar z najmanj tremi različnimi poljščinami kot glavnim posevkom, žito in koruza so upoštevani trikrat v petih letih, vendar koruza nikoli zaporedoma. Manjši delež žita in koruze v kolobarju je nadomeščen z različnimi vrstami dvoletnih posevkov travno deteljnih mešanic.

POZ_NMIN: Pri običajni kmetijski praksi se gnojenje z dušikom na podlagi analiz ne uporablja. V izračunu je upoštevano dognojevanje z dušikom na podlagi talnih nitratnih testov in hitrih rastlinskih testov. Upoštevani so stroški analize, stroški dela z odvzemom vzorca, strošek prevoza do parcele, strošek prevoza do laboratorija in transakcijski stroški v višini 10% dejanskih stroškov materiala in storitev ter dela. Med transakcijske stroške so šteti stroški drobnega materiala, pošte, vodenja posebnih evidenc ter dela z oddajo vzorca.

B. Izbirne zahteve:

POZ_NIZI: Običajna kmetijska praksa pri trošenju gnojevke je uporaba cisterne s trosilno ploščo. V okviru zahteve se predvideva trošenje s prilagojenimi stroji za trošenje gnojevke. Predvidena je uporaba cisterne z nameščenim sistemom zadelave gnojevke v tla. Izračun temelji na razliki v stroških trošenja gnojevke s cisterno z nameščenim sistemom zadelave gnojevke v tla ter s stroški pri trošenju gnojevke s cisterno s trosilno ploščo.

POZ_POD: V običajni kmetijski praksi setev rastlin za podor ni razširjena. V izračunu so upoštevani dodatni stroški povezani s setvijo rastlin za podor. To so stroški strojnih storitev, ki vključujejo pripravo tal in setev z vrtavkasto brano in sejalnico, mulčenje ter oranje, stroški domačega dela povezanega z izvedbo strojnih storitev in strošek semena rastlin predvidenih za podor. V izračunu je odšteta povprečna vrednost hranil podorane organske mase, ki predstavlja gnojilno vrednost za naslednje posevke.

POZ_FFSM V običajni kmetijski praksi uporaba protiinsektnih mrež ni razširjena. Pri izvajanju zahteve se pri pridelavi zelenjadnic upošteva uporaba protiinsektnih mrež, s katerimi se prekrije posevek. Izračun za zahtevo temelji na primerjavi stroškov pridelave zelenjadnic brez uporabe protiinsektnih mrež (običajna kmetijska praksa) in stroškov pridelave zelenjadnic z uporabo protiinsektnih mrež. Pri običajni kmetijski praksi se upošteva priporočljiv škropilni program varstva rastlin proti boleznim in škodljivcem, skladno z napovedmi prognostične službe. V zahtevi je zaradi uporabe protiinsektnih mrež predvidena pridelava zelenjadnic brez uporabe insekticidov. To vpliva na manjšo porabo ročnega in strojnega dela ter manjšo porabo sredstev za varstvo rastlin. Upravičenci imajo dodatno delo za namestitev in odstranjevanje protiinsektnih mrež. Protiinsektne mreže ne omogočajo popolne zaščite proti škodljivcem, zato je v izračunu upoštevan za 2% nižji pridelek zelenjadnic.

POZ_FFSV: Pri običajni kmetijski praksi je dovoljena uporaba vseh v Sloveniji registriranih fitofarmacevtskih sredstev v skladu s predpisi, ki urejajo uporabo fitofarmacevtskih sredstev. V zahtevi se pri kmetijski pridelavi ne smejo porabljati fitofarmacevtska sredstva, ki vsebujejo aktivne

Operacija Poljedelstvo in zelenjadarstvo: opis modelnih kalkulacij (1)

snovi, ki jih na najožjih vodovarstvenih območjih ni dovoljeno uporabljati. V izračunu so upoštevani stroški izvajanja dodatnih mehanskih ukrepov za zatiranje plevelov, ki se razširijo zaradi nezmožnosti uporabe v fitofarmacevtskih sredstev s seznama.

POZ_MEHZ: Pri običajni kmetijski praksi uporaba zastirk in/ali mehansko zatiranje plevelov ni obvezno. Izračun za uporabo zastirk temelji na primerjavi stroškov pridelave pri pridelavi brez uporabe zastirk in stroškov pridelave pri pridelavi z uporabo zastirk. Primerjala se je pridelava brez uporabe zastirk (uporaba herbicidov) in pridelava z uporabo zastirk (brez uporabe herbicidov, dodatni strošek zastirke, dodatno delo s polaganjem zastirke in pospravljanjem zastirke). V izračunu za mehansko zatiranje plevelov so upoštevani dodatni stroški mehanskega zatiranja plevelov, ki so zelo različni glede na zahteve posameznih kmetijskih rastlin in tudi glede na različne priključke. Pridelava brez uporabe herbicidov je zelo zahtevna, saj mehansko zatiranje plevela ni popolnoma učinkovito, zato je v izračunu upoštevan za 5% nižji pridelek koruze in 10% nižji pridelek pšenice.

POZ_KONZ: Pri običajni kmetijski praksi konzervirajoča obdelava tal ni razširjena. Izračun za zahtevo temelji na primerjavi stroškov pridelave koruze s konvencionalno pripravo tal (oranje in predsetvena obdelava) s stroški pridelave koruze s konzervirajočo obdelavo tal. Pri konzervirajoči obdelavi se predvideva priprava tal z rahljalnikom (gruber) in vrtavkasto brano. Ker je glede na podatke iz različnih raziskav pridelek koruze pri konzervirajoči obdelavi v povprečju manjši, je v izračunih predviden za 5% manjši pridelek koruze.

POZ_ZEL: V izračunu so upoštevani dodatni stroški povezani s setvijo rastlin za ozelenitev in izguba prihodka zaradi 2% manjšega pridelka koruze, ki je posledica težav pri spomladanski pripravi tal po ozelenitvi s prezimnimi dosevki (upoštevan 40% delež koruze v kolobarju). Upoštevani so stroški strojnih storitev, ki vključujejo setev z vrtavkasto brano in sejalnico ter valjanje posevka po setvi, strošek domačega dela povezanega z izvedbo domačih strojnih storitev ter strošek semena rastlin predvidenih za ozelenitev. Pri ozelenitvi, kjer ni predvideno spravilo posevka, se upošteva tudi mulčenje dosevka. Pri pridelkih, ki se jih ne pospravi, je odšteta vrednost hranil, ki predstavljajo gnojilno vrednost za naslednje posevke.

POZ_NEP: V izračunu so upoštevani dodatni stroški povezani s setvijo rastlin za ozelenitev. Upoštevani so stroški strojnih storitev, ki vključujejo faze: setev z vrtavkasto brano in sejalnico, valjanje posevka po setvi in mulčenje, strošek domačega dela povezanega z izvedbo domačih strojnih storitev ter strošek semena rastlin predvidenih za ozelenitev. Pri dosevkih, kjer je predvideno spravilo pridelka (npr. ajda, proso, …), je upoštevano gnojenje glede na pričakovani odvzem glavnih hranil. Pri pridelkih, ki se jih ne pospravi, je odšteta vrednost hranil, ki predstavljajo gnojilno vrednost za naslednje posevke.

Operacija Poljedelstvo in zelenjadarstvo: opis modelnih kalkulacij (2)

8.2.9.3.1.10.1. Kmetijsko-okoljske-podnebne obveznosti

8.2.9.3.1.10.1.1. POZ_FFSM: Uporaba protiinsektnih mrež

8.2.9.3.1.10.1.1.1. Izhodišče

Ustrezni dobri kmetijski in okoljski pogoji in/ali predpisane zahteve ravnanja

- Uporaba protiinsektnih mrež v Uredbi o navzkrižni skladnosti ni predpisana.

Minimalne zahteve za uporabo gnojil in pesticidov

- Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidenc uporabe živinskih in mineralnih gnojil, ki jih mora voditi KMG za vsa kmetijska zemljišča na KMG, in iz katere morajo biti razvidni najmanj količina in vrsta živinskega gnoja in mineralnega gnojila, čas gnojenja ter podatki o površini, kjer se ta gnojila uporabljajo.
- Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev niso določene, ker zahteve glede uporabe teh sredstev predstavljajo standard in so vključene v sklop zahtev v okviru navzkrižne skladnosti.

Druge ustrezne nacionalne/regionalne zahteve

- S Pravilnikom o integriranem varstvu rastlin pred škodljivimi organizmi (Uradni list RS, št. 43/14) uporaba insekticidov ni prepovedana.

Minimalne aktivnosti

- Ni relevantno.

8.2.9.3.1.10.1.1.2. Ustrezne običajne prakse kmetovanja

Pri običajni kmetijski praksi se protiinsektne mreže ne uporabljajo. Škodljive organizme se obvladuje z uporabo registriranih insekticidov.

8.2.9.3.1.10.1.2. POZ_FFSV: Uporaba samo fitofarmacevtskih sredstev, ki so dovoljena na najožjih vodovarstvenih območjih

8.2.9.3.1.10.1.2.1. Izhodišče

Ustrezni dobri kmetijski in okoljski pogoji in/ali predpisane zahteve ravnanja

- Uredba o navzkrižni skladnosti, Priloga 1: Pravila o navzkrižni skladnosti, PZR 10: Pravilna uporaba fitofarmacevtskih sredstev: Uporabljajo se samo registrirana fitofarmacevtska sredstva ali sredstva, za katera je bilo izdano izjemno dovoljenje, dovoljenje za razširitev uporabe v RS ali dovoljenje za promet identičnih fitofarmacevtskih sredstev iz drugih držav članic EU. Registrirana fitofarmacevtska sredstva je treba pravilno uporabljati v skladu z navodilom za uporabo, navedbo na etiketi ali s podatki v dovoljenju za uporabo.

Minimalne zahteve za uporabo gnojil in pesticidov

- Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidenc uporabe živinskih in mineralnih gnojil, ki jih mora voditi KMG za vsa kmetijska zemljišča na KMG, in iz katere morajo biti razvidni najmanj količina in vrsta živinskega gnoja in mineralnega gnojila, čas gnojenja ter podatki o površini, kjer se ta gnojila uporabljajo.
- Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev niso določene, ker zahteve glede uporabe teh sredstev predstavljajo standard in so vključene v sklop zahtev v okviru navzkrižne skladnosti.

Druge ustrezne nacionalne/regionalne zahteve

- Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnika Ljubljanskega polja (Uradni list RS, št. 120/04, z vsemi spremembami);
- Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnika Selniška dobrava (Uradni list RS, št. 72/06, z vsemi spremembami);
- Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnikov Ruš, Vrbanskega platoja, Limbuške

dobrave in Dravskega polja (Uradni list RS, št. 24/07, z vsemi spremembami);
- Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnikov Dravsko-ptujskega polja (Uradni list RS, št. 59/07, z vsemi spremembami);
- Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnika Apaškega polja (Uradni list RS, št. 59/07, z vsemi spremembami);
- Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnikov Ljubljanskega barja in okolice Ljubljane (Uradni list RS, št. 115/07, z vsemi spremembami);
- Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnikov Rižane (Uradni list RS, št. 49/08, z vsemi spremembami).
- Uredba o vodovarstvenem območju za vodna telesa vodonosnikov za območja občin Šmartno ob Paki, Polzela in Braslovče (Uradni list RS, št. 98/11, z vsemi spremembami);
- Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnikov na območju občine Jezersko (Uradni list RS, št. 24/12);
- Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnikov na območju občine Jesenice (Uradni list RS, št. 62/13).

Uporabljajo se samo določena fitofarmacevtska sredstva (aktivne snovi).

- Pravilnik o integriranem varstvu rastlin pred škodljivimi organizmi (Uradni list RS, št. 43/14): V skladu s 6. členom uporabnik lahko uporabi fitofarmacevtska sredstva za poklicno rabo takrat, kadar presodi, da z metodami varstva rastlin z nizkim tveganjem ni mogoče doseči zadovoljivega učinka pri obvladovanju škodljivih organizmov. Pri uporabi fitofarmacevtskih sredstev za poklicno rabo je treba upoštevati navodila in etiketo proizvajalca glede načina uporabe fitofarmacevtskih sredstev, da se prepreči razvoj odpornosti škodljivega organizma ali plevela na fitofarmacevtska sredstva, predvsem dosledno upoštevati vsa predpisana opozorila, zlasti opozorila o varnostnih pasovih do voda, varstvu čebel in drugih neciljnih organizmov ter druga opozorila o omejitvi uporabe, ki so navedena na etiketi in navodilu za uporabo fitofarmacevtskih sredstev in glede uporabe osebne varovalne opreme pri tretiranju.

Minimalne aktivnosti

- Ni relevantno.

8.2.9.3.1.10.1.2.2. Ustrezne običajne prakse kmetovanja

Pri običajni kmetijski praksi se škodljive organizme obvladuje z uporabo vseh registriranih fitofarmacevtskih sredstev.

8.2.9.3.1.10.1.3. POZ_KOL: Petletni kolobar

8.2.9.3.1.10.1.3.1. Izhodišče

Ustrezni dobri kmetijski in okoljski pogoji in/ali predpisane zahteve ravnanja

- Uredba o navzkrižni skladnosti, Priloga 1: Pravila o navzkrižni skladnosti, DKOS 6: Vzdrževanje

ravni vsebnosti organske snovi v tleh: V triletnem obdobju je upoštevan ustrezen kolobar.

Minimalne zahteve za uporabo gnojil in pesticidov

- Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidenc uporabe živinskih in mineralnih gnojil, ki jih mora voditi KMG za vsa kmetijska zemljišča na KMG, in iz katere morajo biti razvidni najmanj količina in vrsta živinskega gnoja in mineralnega gnojila, čas gnojenja ter podatki o površini, kjer se ta gnojila uporabljajo.
- Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev niso določene, ker zahteve glede uporabe teh sredstev predstavljajo standard in so vključene v sklop zahtev v okviru navzkrižne skladnosti.

Druge ustrezne nacionalne/regionalne zahteve

- Uredba o shemah neposrednih plačil za obdobje 2015-2020: V okviru zelene komponente je potrebno izvajati kmetijske prakse, ki ugodno vplivajo na podnebje in okolje, in sicer:
    - Izvajanje diverzifikacije kmetijskih rastlin je obvezno za KMG, ki imajo več kot 10 ha ornih zemljišč. KMG z 10 do 30 ha ornih zemljišč morajo imeti vsaj dve poljščini od katerih glavna ne sme presegati 75% ornih zemljišč, KMG nad 30 ha ornih zemljišč pa morajo imeti vsaj tri poljščine, kjer glavna ne sme presegati 75%, dve glavni skupaj pa ne 95% ornih površin.
    - KMG, ki imajo več kot 15 ha ornih zemljišč, morajo zagotavljati površine z ekološkim pomenom (PEP) v obsegu minimalno 5% njivskih površin. PEP se zagotavljajo z zemljišči v prahi in s površinami kmetijskih rastlin, ki vežejo dušik. Te rastline so: krmni bob, bob, soja, grašica, volčji bob oz. lupina, grahor, krmni grah, lucerna ali detelje. Na kmetijski površini morajo biti prisotne od 7. maja do tehnološke zrelosti oz. do 30. septembra tekočega leta.
- Pravilnik o integriranem varstvu rastlin pred škodljivimi organizmi (Uradni list RS, št. 43/14), za izvajanje Direktive 2009/128/ES: V skladu s 4. členom se mora pri pridelavi kmetijskih rastlin na njivah izvajati ustrezen kolobar na najmanj 50% njivskih površin. Kot ustrezen kolobar se šteje vsak kolobar, ki ustreza izbrani tehnologiji pridelave. Kot tak se lahko šteje dvoletni kolobar, priporočljiv pa je triletni. Koruza se lahko na vseh njivskih površinah gospodarstva v monokulturi prideluje največ tri leta. Trave, travno deteljne mešanice in deteljno travne mešanice na njivah del kolobarja in so lahko na istem zemljišču več kot tri leta. Za dveletni kolobar se štejejo tudi praha, podsevki in dosevki.

Minimalne aktivnosti

- Kot merilo za vzdrževanje kmetijskih zemljišč v stanju, primernem za pašo ali pridelavo, brez pripravljalnih ukrepov, ki presegajo uporabo običajnih kmetijskih metod in strojev, velja košnja vsaj enkrat letno do 15.10. tekočega leta.

8.2.9.3.1.10.1.3.2. Ustrezne običajne prakse kmetovanja

Z uporabo fitofarmacevtskih sredstev, monokulturnim pridelovanjem, mehaniziranjem proizvodnje in intenziviranjem kmetijstva, je kolobarjenje na njivskih površinah vedno bolj izgubljalo na pomenu. Že podatki o setveni strukturi nakazujejo, da v slovenskih razmerah kolobarjenje povečini ni ustaljena praksa na KMG. Prevladuje pridelava koruze, ki se pogosto prideluje v monokulturi ali v zelo ozkem kolobarju s pšenico.

8.2.9.3.1.10.1.4. POZ_KONZ: Konzervirajoča obdelava tal

8.2.9.3.1.10.1.4.1. Izhodišče

Ustrezni dobri kmetijski in okoljski pogoji in/ali predpisane zahteve ravnanja

- Uredba o navzkrižni skladnosti, Priloga 1: Pravila o navzkrižni skladnosti, DKOS 5: Minimalno upravljanje zemljišč, ki odraža specifične pogoje, za omejitev erozije na zemljiščih: Na pretežnem delu kmetijskih zemljišča ni očitnih sledi zaradi neprimerne uporabe mehanizacije.

Minimalne zahteve za uporabo gnojil in pesticidov

- Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidenc uporabe živinskih in mineralnih gnojil, ki jih mora voditi KMG za vsa kmetijska zemljišča na KMG, in iz katere morajo biti razvidni najmanj količina in vrsta živinskega gnoja in mineralnega gnojila, čas gnojenja ter podatki o površini, kjer se ta gnojila uporabljajo.
- Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev niso določene, ker zahteve glede uporabe teh sredstev predstavljajo standard in so vključene v sklop zahtev v okviru navzkrižne skladnosti.

Druge ustrezne nacionalne/regionalne zahteve

- Druge nacionalne zahteve niso predpisane.

Minimalne aktivnosti

- Ni relevantno.

8.2.9.3.1.10.1.4.2. Ustrezne običajne prakse kmetovanja

Pri običajni kmetijski praksi se tla obdeluje z oranjem, globinskim rahljanjem, vzdrževanjem drenaže, brananjem ipd.

8.2.9.3.1.10.1.5. POZ_MEHZ: Uporaba zastirk ali mehansko zatiranje plevelov

8.2.9.3.1.10.1.5.1. Izhodišče

Ustrezni dobri kmetijski in okoljski pogoji in/ali predpisane zahteve ravnanja

- Uporaba zastirk ali mehanskega zatiranja plevelov v Uredbi o navzkrižni skladnosti ni predpisana.

Minimalne zahteve za uporabo gnojil in pesticidov

- Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidenc uporabe živinskih in mineralnih gnojil, ki jih mora voditi KMG za vsa kmetijska zemljišča na KMG, in iz katere morajo biti razvidni najmanj količina in vrsta živinskega gnoja in mineralnega gnojila, čas gnojenja ter podatki o površini, kjer se ta gnojila uporabljajo.
- Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev niso določene, ker zahteve glede uporabe teh sredstev predstavljajo standard in so vključene v sklop zahtev v okviru navzkrižne skladnosti.

Druge ustrezne nacionalne/regionalne zahteve

- Pravilnik o integriranem varstvu rastlin pred škodljivimi organizmi (Uradni list RS, št. 43/14): V skladu s 5. členom se lahko izvaja mehansko ali fizikalno zatiranje plevela (strojno ali ročno).

Minimalne aktivnosti

- Ni relevantno.

8.2.9.3.1.10.1.5.2. Ustrezne običajne prakse kmetovanja

Pri običajni kmetijski praksi se plevele zatira z uporabo registriranih herbicidov.

8.2.9.3.1.10.1.6. POZ_NEP: Neprezimni medonosni posevki

8.2.9.3.1.10.1.6.1. Izhodišče

Ustrezni dobri kmetijski in okoljski pogoji in/ali predpisane zahteve ravnanja

- Uredba o navzkrižni skladnosti, Priloga 1: Pravila o navzkrižni skladnosti, DKOS 4: Minimalna talna odeja: Talna odeja na kmetijskih zemljiščih vzdržuje v skladu z običajnimi načini kmetovanja. Za zagotavljanje ustrezne zaloge ogljika v tleh in preprečevanje erozije se zagotavlja pokritost tal z rastlinami, strniščem ali zastirko v vegetacijskem obdobju.

Minimalne zahteve za uporabo gnojil in pesticidov

- Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidenc uporabe živinskih in mineralnih gnojil, ki jih mora voditi KMG za vsa kmetijska zemljišča na KMG, in iz katere morajo biti razvidni najmanj količina in vrsta živinskega gnoja in mineralnega gnojila, čas gnojenja ter podatki o površini, kjer se ta gnojila uporabljajo.
- Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev niso določene, ker zahteve glede uporabe teh sredstev predstavljajo standard in so vključene v sklop zahtev v okviru navzkrižne skladnosti.

Druge ustrezne nacionalne/regionalne zahteve

- Uredba o shemah neposrednih plačil za obdobje 2015-2020: V okviru zelene komponente morajo KMG, ki imajo več kot 15 ha ornih zemljišč, kot kmetijske prakse, ki ugodno vplivajo na podnebje in okolje, zagotavljati površine z ekološkim pomenom (PEP) v obsegu minimalno 5% njivskih površin. PEP se zagotavljajo s površinami:
    - z naknadnimi posevki ali podsevki trave. Setev naknadnih posevkov ali podsevkov trave je treba opraviti od 1. junija do 1. septembra tekočega leta, hkrati je treba zagotoviti pokritost tal od 15. septembra tekočega leta do vsaj 16. oktobra tekočega leta.
    - kmetijskih rastlin, ki vežejo dušik. Te rastline so: krmni bob, bob, soja, grašica, volčji bob oz. lupina, grahor, krmni grah, lucerna ali detelje. Na kmetijski površini morajo biti prisotne od 7. maja do tehnološke zrelosti oz. do 30. septembra tekočega leta.

Minimalne aktivnosti

- Ni relevantno.

8.2.9.3.1.10.1.6.2. Ustrezne običajne prakse kmetovanja

Po spravilu glavnega posevka na zemljiščih ostaja površina do naslednje setve neobdelana in s tem izpostavljena kvarnim vremenskim vplivom (povečano izhlapevanje vlage) ter širjenju plevelov.

8.2.9.3.1.10.1.7. POZ_NIZI: Gnojenje z organskimi gnojili z nizkimi izpusti v zrak

8.2.9.3.1.10.1.7.1. Izhodišče

Ustrezni dobri kmetijski in okoljski pogoji in/ali predpisane zahteve ravnanja

- Uredba o navzkrižni skladnosti, Priloga 1: Pravila o navzkrižni skladnosti, PZR 1: Varstvo voda pred onesnaženjem z nitrati iz kmetijskih virov: Mineralna in organska gnojila so po površini, ki se gnoji, enakomerno raztrošena. Pri prevozu in gnojenju ni nenadzorovanega raztrosa gnojil in gnojenja zunaj predvidenega območja gnojenja. Za gnojenje s tekočimi organskimi gnojili je dovoljeno uporabljati cisterne z razpršilno ploščo, cisterne z razpršilnim topom, cisterne za nanašanje tekočih

organskih gnojil v pasovih (vlečene cevi in vlečene sani), cisterne za plitev vnos tekočih organskih gnojil v tla z odprtimi režami ali z zapiranjem rež in cisterne za globok vnos tekočih organskih gnojil v tla. Poleg cistern je dovoljeno za gnojenje s tekočimi organskimi gnojili uporabljati tudi naprave s priključkom na cevi za distribucijo tekočih organskih gnojil.

Minimalne zahteve za uporabo gnojil in pesticidov

- Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidenc uporabe živinskih in mineralnih gnojil, ki jih mora voditi KMG za vsa kmetijska zemljišča na KMG, in iz katere morajo biti razvidni najmanj količina in vrsta živinskega gnoja in mineralnega gnojila, čas gnojenja ter podatki o površini, kjer se ta gnojila uporabljajo.
- Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev niso določene, ker zahteve glede uporabe teh sredstev predstavljajo standard in so vključene v sklop zahtev v okviru navzkrižne skladnosti.

Druge ustrezne nacionalne/regionalne zahteve

- Druge nacionalne zahteve niso predpisane.

Minimalne aktivnosti

- Ni relevantno.

8.2.9.3.1.10.1.7.2. Ustrezne običajne prakse kmetovanja

Pri običajni kmetijski praksi se pri gnojenju s tekočimi organskimi gnojili uporabljajo cisterne z razpršilno ploščo ali razpršilnim topom, s čimer se nanaša gnojila na površino tal, inkorporacija v tla pa ni del običajne kmetijske prakse.

8.2.9.3.1.10.1.8. POZ_NMIN: Nmin analiza

8.2.9.3.1.10.1.8.1. Izhodišče

Ustrezni dobri kmetijski in okoljski pogoji in/ali predpisane zahteve ravnanja

- Z Uredbo o navzkrižni skladnosti Nmin analize niso predpisane.

Minimalne zahteve za uporabo gnojil in pesticidov

- Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidenc uporabe živinskih in

mineralnih gnojil, ki jih mora voditi KMG za vsa kmetijska zemljišča na KMG, in iz katere morajo biti razvidni najmanj količina in vrsta živinskega gnoja in mineralnega gnojila, čas gnojenja ter podatki o površini, kjer se ta gnojila uporabljajo.
- Minimalne dodatne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev niso določene, ker zahteve glede uporabe teh sredstev predstavljajo standard in so vključene v sklop zahtev v okviru navzkrižne skladnosti.

Druge ustrezne nacionalne/regionalne zahteve

- Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnika Ljubljanskega polja (Uradni list RS, št. 120/04, z vsemi spremembami);
- Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnika Selniška dobrava (Uradni list RS, št. 72/06, z vsemi spremembami);
- Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnikov Ruš, Vrbanskega platoja, Limbuške dobrave in Dravskega polja (Uradni list RS, št. 24/07, z vsemi spremembami);
- Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnikov Dravsko-ptujskega polja (Uradni list RS, št. 59/07, z vsemi spremembami);
- Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnika Apaškega polja (Uradni list RS, št. 59/07, z vsemi spremembami);
- Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnikov Ljubljanskega barja in okolice Ljubljane (Uradni list RS, št. 115/07, z vsemi spremembami);
- Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnikov Rižane (Uradni list RS, št. 49/08, z vsemi spremembami).
- Uredba o vodovarstvenem območju za vodna telesa vodonosnikov za območja občin Šmartno ob Paki, Polzela in Braslovče (Uradni list RS, št. 98/11, z vsemi spremembami);
- Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnikov na območju občine Jezersko (Uradni list RS, št. 24/12);
- Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnikov na območju občine Jesenice (Uradni list RS, št. 62/13).

V skladu z navedenimi uredbami se dognojevanje okopavin na najožjih vodovarstvenih območjih (VVO I) izvede s pomočjo Nmin analiz.

Minimalne aktivnosti

- Ni relevantno.

8.2.9.3.1.10.1.8.2. Ustrezne običajne prakse kmetovanja

Pri običajni kmetijski praksi potreb gnojenja z dušikom ne določamo na osnovi hitrih talnih testov. Gnoji pa se na podlagi izkušenj in na osnovi splošnih priporočil, ki temeljijo na oceni odvzema dušika s strani rastline glede na pričakovan pridelek.

8.2.9.3.1.10.1.9. POZ_POD: Setev rastlin za podor (zeleno gnojenje)

8.2.9.3.1.10.1.9.1. Izhodišče

Ustrezni dobri kmetijski in okoljski pogoji in/ali predpisane zahteve ravnanja

- Z Uredbo o navzkrižni skladnosti zeleno gnojenje ni predpisano.

Minimalne zahteve za uporabo gnojil in pesticidov

- Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidenc uporabe živinskih in mineralnih gnojil, ki jih mora voditi KMG za vsa kmetijska zemljišča na KMG, in iz katere morajo biti razvidni najmanj količina in vrsta živinskega gnoja in mineralnega gnojila, čas gnojenja ter podatki o površini, kjer se ta gnojila uporabljajo.
- Minimalne dodatne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev niso določene, ker zahteve glede uporabe teh sredstev predstavljajo standard in so vključene v sklop zahtev v okviru navzkrižne skladnosti.

Druge ustrezne nacionalne/regionalne zahteve

- Druge nacionalne zahteve niso predpisane.

Minimalne aktivnosti

- Ni relevantno.

8.2.9.3.1.10.1.9.2. Ustrezne običajne prakse kmetovanja

Setev rastlin za podor (zeleno gnojenje) ni običajna kmetijska praksa. Kmetijska gospodarstva izvajajo drugačne načine gnojenja. Prav tako se po spravilu glavnega posevka poslužujejo zimske prahe.

8.2.9.3.1.10.1.10. POZ_ZEL: Ozelenitev njivskih površin

8.2.9.3.1.10.1.10.1. Izhodišče

Ustrezni dobri kmetijski in okoljski pogoji in/ali predpisane zahteve ravnanja

- Uredba o navzkrižni skladnosti, Priloga 1: Pravila o navzkrižni skladnosti, DKOS 4: Minimalna talna odeja: Talna odeja se na kmetijskih zemljiščih vzdržuje v skladu z običajnimi načini kmetovanja. Za zagotavljanje ustrezne zaloge ogljika v tleh in preprečevanje erozije se zagotavlja pokritost tal z rastlinami, strniščem ali zastirko v vegetacijskem obdobju.

Minimalne zahteve za uporabo gnojil in pesticidov

- Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidenc uporabe živinskih in mineralnih gnojil, ki jih mora voditi KMG za vsa kmetijska zemljišča na KMG, in iz katere morajo biti razvidni najmanj količina in vrsta živinskega gnoja in mineralnega gnojila, čas gnojenja ter podatki o površini, kjer se ta gnojila uporabljajo.
- Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev niso določene, ker zahteve glede uporabe teh sredstev predstavljajo standard in so vključene v sklop zahtev v okviru navzkrižne skladnosti.

Druge ustrezne nacionalne/regionalne zahteve

- Druge nacionalne zahteve niso predpisane.

Minimalne aktivnosti

- Ni relevantno.

8.2.9.3.1.10.1.10.2. Ustrezne običajne prakse kmetovanja

Zaradi uveljavitve monokulturne pridelave se opušča setev prezimnih poljščin, zato ozelenitev njivskih površin ni običajna kmetijska praksa. Prav tako se po spravilu glavnega posevka na zemljiščih izvaja zimska praha.

8.2.9.3.2. 02. Hmeljarstvo

Podukrep:

- 10.1 – Plačilo kmetijsko-okoljskih-podnebnih obveznosti

8.2.9.3.2.1. Opis vrste operacije

Zahteve v okviru operacije Hmeljarstvo pomenijo spremembo obstoječih kmetijskih praks. K izboljšanju stanja tal in voda prispevajo preko:

- obogatitve tal z organsko snovjo in hranili;
- povečevanja deleža humusa v tleh;
- izboljšanja zračno vodnega režima v tleh;
- preprečevanja ostankov polipropilena v tleh;
- preprečevanje nekontroliranega gnitja in samovžiga hmeljevine ter s tem pridobivanja kvalitetne organske mase in njenega vračanja na kmetijska zemljišča.

Operacija vključuje obvezni in izbirne zahteve. Upravičenec mora izvajati obvezni zahtevi, lahko pa izbere tudi eno ali več izbirnih zahtev te operacije.

A. Obvezni zahtevi

HML_POKT: Pokritost tal v medvrstnem prostoru

Tla v medvrstnem prostoru hmeljišča morajo biti pokrita vsaj tri mesece (od setve do podoravanja), to je od 25.7. do najmanj 25.10. tekočega leta. Izvajanje zahteve prispeva k obogatitvi tal z organsko snovjo in hranili, vezavi morebitnih presežkov dušika v tleh ter k preprečevanju škodljivih posledic gaženja z mehanizacijo.

- Obtežba: ni relevantna.
- Raba: hmeljišča.
- Obseg: del površin.
- Lokacija: ni pomembna.
- Območje izvajanja: celotna Slovenija.

Učinki:

- obogatitev tal z organsko snovjo in hranili;
- povečevanje humusa v tleh;
- manjše izpiranje dušika;
- preprečevanje gaženja tal;
- zmanjšanje zapleveljenosti;
- zniževanje škodljivcev v tleh.

HML_NMIN: Nmin analiza

Zahteva Nmin analiza pomeni izvajanje hitrih talnih testov na vsebnost mineraliziranega dušika v tleh neposredno pred dognojevanjem, saj je ta za določitev obroka dušika v praksi dovolj natančen. Na podlagi Nmin analize se določi optimalni odmerek dušika glede na dejansko stanje zaloge mineraliziranega dušika v

tleh v določeni razvojni fazi hmelja.

S hitrimi talnimi testi se preprečuje prekomerno uporabo dušikovih gnojil in s tem zmanjšuje nevarnost za izpiranje in onesnaženje podtalnice z nitrati.

- Obtežba: ni relevantna.
- Raba: hmeljišča.
- Obseg: del površin.
- Lokacija: ni pomembna.
- Območje izvajanja: celotna Slovenija.

Učinki:

- zmanjšanje ostankov nitratov v vodi;
- zmanjšanje ostankov nitratov v tleh po spravilu in nitratov pri pridelkih hmelja;
- kontrolirani vnosi dušika.in optimalno gnojenje z dušikom.

B. Izbirne zahteve

HML_NIZI: Gnojenje z organskimi gnojili z nizkimi izpusti v zrak

Zahteva pomeni zadelavo gnojevke, gnojnice in gnoja v tla. Namen zahteve je zmanjšati izpuste amoniaka in smradu pri gnojenju z živinskimi gnojili, ter izboljšati učinkovitost kroženja dušika v kmetijstvu s tem pa posredno vplivati na zmanjšanje izpustov toplogrednega didušikovega oksida.

Tekoča organska gnojila se nanaša s cisterno za direkten vnos ali nanos na površino tal v hmeljišču in takojšnja inkorporacija.

Nanos na površino tal pomeni raztros tekočih organskih gnojil skozi cevi ali sani, ki se vlečejo po tleh. Takojšnja inkorporacija pomeni inkorporacijo v 24 urah.

Zahteva se mora na opisan način izvajati ves čas trajanja obveznosti.

- Obtežba: ni relevantna.
- Raba: hmeljišča.
- Obseg: del površin.
- Lokacija: ni pomembna.
- Območje izvajanja: celotna Slovenija.

Učinki:

- zmanjšanje izpustov amoniaka in posledično zmanjšanje evtrofikacije naravnega okolja;
- zmanjševanje obremenjevanja okolja s smradom;
- spodbujanje mikrobne aktivnosti in s tem izboljšanje strukture tal
- učinkovitejše kroženje dušika in posledično zmanjšanje izpustov toplogrednih plinov (didušikovega oksida).

HML_KOMP: Kompostiranje rastlinskih odpadkov po obiranju hmelja

Po obiranju hmelja se s hmeljevino naredi kompostni kup. Namen zahteve je preprečevanje nekontroliranega gnitja in samovžiga hmeljevine in sklenitev krogotoka hranil s pridobivanjem kvalitetne

organske mase in njenim vračanjem na kmetijska zemljišča.Nekontrolirana razgradnja na deponijah povzroča obremenitev okolja z odcednimi vodami, saj se izpirajo iz kupa lahko-topne organske snovi in hranila. Takšne deponije povzročajo tudi smrad, saj so končni produkt razgradnje organske kisline (npr.maslena). Odvažanje sveže hmeljevine na njive ni priporočljivo zaradi možnega prenosa bolezni in virusov.

Upoštevajo se površine GERK-ov, na katerih se prideluje hmelj. Kompostni kup se ne sme nahajati na hmeljišču ali hmeljišču v premeni.

- Obtežba: ni relevantna.
- Raba: hmeljišča.
- Obseg: del površin.
- Lokacija: ni pomembna.
- Območje izvajanja: celotna Slovenija.

Učinki:

- preprečevanje nekontroliranega gnitja, samovžiga hmeljevine in smradu;
- pridobivanje kvalitetne organske mase in njeno vračanje na kmetijska zemljišča;
- preprečevanje širjenja škodljivih organizmov;
- zmanjšano izpiranje lahko topnih organskih kislin in hranil.

HML_BIOV: Uporaba biorazgradljivih vrvic

Namen zahteve je s spodbujanjem uporabe biorazgradljivih vrvic zmanjšati obremenitev okolja zaradi polipropilenske vrvice. V odvisnosti od gostote sajenja je potrebnih do 8.000 biorazgradljivih vrvic/ha hmeljišča.

Uporaba biorazgradljivih vrvic pripomore k varovanju okolja, saj se v nekaj mesecih po obiranju hmelja razgradi v 'čisto' biomaso, ki se lahko vrne na njive kot organsko snov in hranilo, kar prispeva k trajnostnemu in okoljevarstvenemu kmetovanju.

- Obtežba: ni relevantna.
- Raba: hmeljišča.
- Obseg: del površin.
- Lokacija: ni pomembna.
- Območje izvajanja: celotna Slovenija.

Učinki:

- preprečevanje onesnaževanja okolja.

8.2.9.3.2.2. Vrsta podpore

Podpora za izvajanje operacije Hmeljarstvo sestoji iz:

- plačila na hektar za izvajanje obveznih zahtev in/ali najmanj ene izbirne zahteve po lastni izbiri upravičenca.

8.2.9.3.2.3. Povezave z drugo zakonodajo

Operacija Hmeljarstvo je povezana z EU in nacionalnimi predpisi s področja ukrepov kmetijske politike, kmetijstva, okolja in varstva narave ter razvoja podeželja

8.2.9.3.2.4. Upravičenci

Upravičenci do plačil so kmetijska gospodarstva, ki se v izvajanje operacije Hmeljarstvo vključijo prostovoljno in izpolnjujejo predpisane pogoje in zahteve.

8.2.9.3.2.5. Upravičeni stroški

Za izvajanje operacije Hmeljarstvo se plačila namenjajo samo tistim obveznostim, ki presegajo ustrezne obvezne standarde, določene v skladu s poglavjem I naslova VI Uredbe 1306/2013/EU in ustrezna merila, določena z drugo alineo točke c) prvega odstavka 4. člena Uredbe 1307/2013/EU ter druge ustrezne obvezne zahteve iz nacionalnih predpisov.

Pri zahtevi "HML_NMIN: Nmin analiza" so v izračunu upoštevani tudi transakcijski stroški v višini 10% dejanskih stroškov materiala in storitev ter dela. Med transakcijske stroške so šteti stroški drobnega materiala, pošte, vodenja posebnih evidenc ter dela z oddajo vzorca.

Plačila krijejo 60% dodatnih stroškov in izgubljenega prihodka zaradi prevzete obveznosti.

8.2.9.3.2.6. Pogoji za upravičenost

Ob vstopu v ukrep M10 mora KMG:

- imeti najmanj 1 hektar kmetijskih površin v smislu 4. člena Uredbe 1307/2013/EU;
- biti vpisano v register kmetijskih gospodarstev, v skladu s predpisom, ki ureja register kmetijskih gospodarstev;
- opraviti 6-urni program usposabljanja s področja kmetijsko okoljskih in kmetijsko podnebnih vsebin;
- imeti izdelan program aktivnosti kmetijskega gospodarstva, ki je elektronski dokument, pripravljen kot rezultat svetovalne storitve.

8.2.9.3.2.7. Načela pri določanju meril za izbor

Merila za izbor niso relevantna.

8.2.9.3.2.8. (Veljavni) zneski in stopnje podpore

Višina plačil za zahteve v okviru operacije Hmeljarstvo znaša 60% višine plačil, izračunane po modelni kalkulaciji.

Višina plačil (EUR/hektar letno) za zahteve v okviru operacije Hmeljarstvo

Zahteva	Izračunana višina plačila po modelni kalkulaciji	Najvišje možno plačilo glede na Prilogo II Uredbe 1305/2013/EU	Najvišje možno plačilo	Plačilo (60% višine plačila, izračunane po modelni kalkulaciji
A. Obvezni zahtevi				
HML_POKT	168,00	900	168,00	100,80
HML_NMIN	38,10	900	38,10	22,86
B. Izbirne zahteve				
HML_NIZI	158,90	900	158,90	95,34
HML_KOMP	46,00	900	46,00	27,60
HML_BIOV	263,50	900	263,50	158,10

Operacija Hmeljarstvo: višina plačil za posamezne zahteve

8.2.9.3.2.9. Preverljivost in možnost kontrole ukrepov in/ali vrst operacij

8.2.9.3.2.9.1. Tveganja pri izvajanju ukrepov

R5: Obveznosti, ki jih je težko preverjati in/ali kontrolirati

Nekaterih zahtev administrativno ni mogoče preveriti, zahteva, ki jo je težje preveriti s kontrolo na kraju samem je gnojenje z nizkimi izpusti v zrak (izvedba inkorporacije v tla).

R6: Splošni pogoji za izvajanje

Nepravočasen sprejem predpisov, ki urejajo plačila za ukrep M10 in omogočajo seznanitev upravičencev s pogoji upravičenosti za izvajanje te operacije in nepoznavanje zahtev in pogojev operacije Hmeljarstvo predstavljajo tveganje za izvajanje ukrepa M10.

R8: IT sistemi

Neustrezna urejenost nekaterih podatkovnih baz za vključevanje v sistem preverjanja ter pomanjkljive

administrativne kontrole ob vstopu v operacijo Hmeljarstvo.

R9: Zahtevki za izplačilo

Slaba in prepozna informiranost ter nezadostno poznavanje zahtev operacije Hmeljarstvo, nepoznavanje postopka za vlaganje zahtevka in nepravilna prijava površin s strani upravičenca.

8.2.9.3.2.9.2. Blažilni ukrepi

R5: Obveznosti, ki jih je težko preverjati in/ali kontrolirati

Za določene zahteve se bo administrativna kontrola ustrezno nadgradila (ustreznost rastline za posamezno zahtevo ob oddaji zahtevka, ustreznost stanja hmeljišča v registru hmeljišč, usposabljanje za odvzem vzorcev tal).

Zahteve za izvajanje ukrepa M10, ki jih administrativno ni mogoče preveriti, se bodo preverile oz. kontrolirale s kontrolo na kraju samem. Kontrola na kraju samem bo upoštevala časovno komponento pri izvedbi preverjanja in preverila vse ostale razpoložljive evidence in dokaze.

R6: Splošni pogoji za izvajanje

Upravičenec bo moral pred vstopom v operacijo Hmeljarstvo opraviti obvezno 6-urno usposabljanje, ki je eden od pogojev upravičenosti. Na tem usposabljanju se bo upravičenec seznanil s pogoji upravičenosti za vstop v operacijo in s pogoji posameznih zahtev za izvajanje te operacije, kakor tudi s Programom razvoja podeželja 2014-2020 in z nacionalnim predpisom, ki bo urejal plačila za ukrep M10.

Po opravljenem usposabljanju bo upravičenec pristopil k izdelavi programa aktivnosti kmetijskega gospodarstva, ki je eden od pogojev upravičenosti in v katerem bo opredelil katero operacijo in zahteve v okviru ukrepa M10 bo izvajal.

R8: IT sistemi

Vzpostavile se bodo ustrezne povezave in uredile podatkovne baze (registri, evidence, šifranti in kombinacije zahtev znotraj oziroma med operacijami).

Vzpostavljena bo aplikacija, ki bo navzkrižno preverjala podatke iz različnih baz.

R9: Zahtevki za izplačilo

Da bi bili upravičenci ustrezno seznanjeni z vsemi pogoji in zahtevami za izvajanje ukrepa M10, sta uvedena obvezno vsakoletno 4-urno usposabljanje in obvezna uporaba storitev svetovanja najmanj enkrat v prvih treh letih trajanja obveznosti. Predvideno je vsakoletno obveščanje in informiranje upravičencev glede njihovih obveznosti pri izvajanju ukrepa M10, v okviru vsakoletne kampanje za uveljavljanje zahtevkov za ukrepe kmetijske politike, tekom leta in v okviru specifičnih in namensko usmerjenih informiranj upravičencev.

Upravičenec bo, na podlagi vnaprej izdelanega programa aktivnosti, vložil zahtevek za izplačilo v elektronski obliki na predpisanih obrazcih, na katerih bo opredelil za katere zahteve v okviru posameznih operacij ukrepa M10 bo uveljavljal izplačilo.

Izvedena bo nadgradnja IT sistema za administrativno kontrolo, tako da se bodo določena preverjanja in kontrole izvedla že ob oddaji zahtevka za izplačilo (velikost površine zahtevka, ustreznost območij, ustreznost kombinacij zahtevkov in operacij, ustreznost kmetijske rastline in ustreznost rabe glede na posamezen register).

Če upravičenec ne bo izpolnil pogojev upravičenosti za vstop v ukrep M10, bo opozorjen na pomankljivosti, katere bo lahko odpravil do predpisanega roka, sicer zahtevka za izplačilo ukrepa M10 ne bo mogel vložiti.Onemogočene bodo tudi nedovoljene kombinacije posameznih zahtev znotraj operacije Hmeljarstvo in nedovoljene kombinacije zahtev te operacije z zahtevami v okviru drugih operacij ukrepa M10.

Upravičencu, ki se bo vključil tudi v izvajanje ukrepa M11, ne bo dana možnost, da poda zahtevek za nedovoljene kombinacije tega ukrepa z ukrepom M10.

8.2.9.3.2.9.3. Splošna ocena ukrepa

Opisano v poglavju *8.2.9.4.3 Splošna ocena ukrepa*.

8.2.9.3.2.9.4. Kmetijsko-okoljske-podnebne obveznosti

8.2.9.3.2.9.4.1. HML_BIOV: Uporaba biorazgradljivih vrvic

8.2.9.3.2.9.4.1.1. Metode preverjanja obveznosti

Administrativna kontrola:

- ustreznost kmetijske rastline prek zbirne vloge.

Registri/evidence:

- register KMG;
- GERK.

Kontrola na kraju samem:

- evidence o delovnih opravilih;
- račun o nakupu biorazgradljivih vrvic;
- deklaracija;
- prisotnost biorazgradljivih vrvic na KMG (v hmeljiščih);
- pregled KMG.

8.2.9.3.2.9.4.2. HML_KOMP: Kompostiranje rastlinskih odpadkov po obiranju hmelja

8.2.9.3.2.9.4.2.1. Metode preverjanja obveznosti

Administrativna kontrola:

- ustreznost kmetijske rastline prek zbirne vloge.

Registri/evidence:

- RKG;
- GERK.

Kontrola na kraju samem:

- evidence o delovnih opravilih;
- pregled KMG.

8.2.9.3.2.9.4.3. HML_NIZI: Gnojenje z nizkimi izpusti v zrak

8.2.9.3.2.9.4.3.1. Metode preverjanja obveznosti

Administrativna kontrola:

- ustreznost kmetijske rastline prek zbirne vloge.

Registri/evidence:

- RKG;
- GERK.

Kontrola na kraju samem:

- evidence o delovnih opravilih;
- prisotnost ustrezne mehanizacije na KMG;
- pogodba med izvajalcem in uporabnikom storitve;
- račun za opravljeno storitev s strani strojnega krožka;
- pregled KMG.

8.2.9.3.2.9.4.4. HML_NMIN: Nmin analiza

8.2.9.3.2.9.4.4.1. Metode preverjanja obveznosti

Administrativna kontrola:

- ustreznost kmetijske rastline prek zbirne vloge;
- podatki o udeležbi upravičenca na usposabljanju za odvzem vzorcev za analizo.

Registri/evidence:

- RKG;
- GERK;
- evidenca izobraževanja kmetijskih gospodarstev.

Kontrola na kraju samem:

- evidence o delovnih opravilih;
- ali KMG ima laboratorijske rezultate analize. Rezultat analize, ki ga hrani upravičenec na KMG mora vključevati vsaj naslednje podatke: datum izdelave analize, številko GERK (GERK_PID), na katerega se analiza nanaša, vrsto kmetijske rastline za katero je analiza izdelana in gnojilni nasvet.
- pregled KMG.

8.2.9.3.2.9.4.5. HML_POKT: Pokritost tal v medvrstnem prostoru

8.2.9.3.2.9.4.5.1. Metode preverjanja obveznosti

Administrativna kontrola:

- ustreznost kmetijskih rastlin prek zbirne vloge.

Registri/evidence:

- register KMG;
- GERK.

Kontrola na kraju samem:

- evidence o delovnih opravilih;
- skladnost s stanjem v naravi;
- pregled KMG.

8.2.9.3.2.10. Informacije, ki se nanašajo posebej na operacijo

Določitev in opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov; to bi moralo vključevati ustrezne obvezne standarde, določene v skladu s poglavjem I naslova VI Uredbe (EU) št. 1306/2013 Evropskega parlamenta in Sveta, ustrezna merila in minimalne aktivnosti, določene v skladu s členom 4(1)(c)(ii) in (iii) Uredbe (EU) št. 1307/2013 Evropskega parlamenta in Sveta, ustrezne minimalne zahteve za uporabo gnojil in fitofarmacevtskih sredstev ter ustrezne obvezne zahteve, ki so določene v nacionalnem pravu

Opisano v poglavju *Kmetijsko okoljsko podnebne obveznosti*.

Minimalne zahteve za gnojila morajo med drugim vključevati kodeks dobre prakse, uveden v okviru Direktive 91/676/EGS za kmetijska gospodarstva izven območij, občutljivih za nitrate, ter zahteve v zvezi z onesnaževanjem s fosforjem; minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev morajo med drugim vključevati splošna načela integriranega varstva rastlin pred škodljivimi organizmi, uvedena z Direktivo 2009/128/ES Evropskega parlamenta in Sveta, zahteve za pridobitev dovoljenja za uporabo sredstev in izpolnjevanje obveznosti usposabljanja, zahteve za varno skladiščenje, preizkušanje strojev in naprav v uporabi ter pravila za uporabo pesticidov v bližini vode in drugih občutljivih območij, kot jih določa nacionalna zakonodaja

Opisano v poglavju *Opis vrste operacije*.

Seznam lokalnih pasem, ki jim grozi prenehanje reje, in rastlinskih genskih virov, ki jim grozi genska erozija

Ni relevantno.

Opis metodologije ter agronomskih predpostavk in parametrov, vključno z opisom temeljnih zahtev, navedenih v členu 29(2) Uredbe (EU) št. 1305/2013, ki so pomembne za določeno vrsto obveznosti, uporabljenih kot referenčna točka za izračune, ki upravičujejo: dodatne stroške, izpad prihodka zaradi sprejetih obvez in višino transakcijskih stroškov; kjer je potrebno, navedena metodologija upošteva pomoč, dodeljeno po Uredbi (EU) št. 1307/2013, vključno s plačili za kmetijske prakse, ki ugodno vplivajo na podnebje in okolje, da se prepreči možnost dvojnega financiranja; kjer je to primerno, pretvorbena metoda, uporabljena za druge enote v skladu s členom 9 te uredbe

V izračunu višine plačil za posamezne zahteve je upoštevano:

A. obvezni zahtevi

HML_POKT: Pri običajni kmetijski praksi setev rastlin za podor ni predpisana. V izračunu so upoštevani dodatni stroški povezani s setvijo rastlin za podor. To so stroški strojnih storitev, ki vključujejo setev, mulčenje ter oranje, stroški domačega dela povezanega z izvedbo strojnih storitev in strošek semena rastlin predvidenih za podor. V izračunu je odšteta povprečna vrednost hranil podorane organske mase, ki predstavlja gnojilno vrednost za naslednje posevke.

HML_NMIN: Pri običajni kmetijski praksi gnojenje z dušikom na podlagi analiz ni predpisano. V izračunu je upoštevano dognojevanje z dušikom na podlagi talnih nitratnih testov. Upoštevani so stroški analize, stroški dela z odvzemom vzorca, strošek prevoza do parcele, strošek prevoza do laboratorija in transakcijski stroški v višini 10% dejanskih stroškov materiala in storitev ter dela. Med transakcijske stroške so šteti stroški drobnega materiala, pošte, vodenja posebnih evidenc ter dela z oddajo vzorca.

B. Izbirne zahteve:

HML_NIZI: Običajna kmetijska praksa pri trošenju gnojevke je uporaba cisterne s trosilno ploščo. V okviru zahteve se predvideva trošenje s prilagojenimi stroji za trošenje gnojevke in sicer uporaba cisterne z nameščenim sistemom zadelave gnojevke v tla. Izračun temelji na razliki v stroških trošenja gnojevke s cisterno z nameščenim sistemom zadelave gnojevke v tla s stroški pri trošenju gnojevke s cisterno s trosilno ploščo.

HML_KOMP: Pri običajni kmetijski praksi kompostiranje rastlinskih odpadkov po obiranju hmelja ni predpisano. V izračunu so upoštevani stroški ročnega in strojnega dela ter stroški materiala (folija, sredstva za hitrejše in uspešnejše kompostiranje) za kompostiranje hmeljevine. Odšteta je povprečna vrednost hranil v pridelanem kompostu

HML_BIOV: Pri običajni kmetijski praksi uporaba biorazgradljivih vrvic ni predpisana. Izračun za zahtevo temelji na primerjavi stroškov pridelave hmelja pri uporabi običajnih vrvic s stroški pridelave hmelja pri uporabi biorazgradljivih vrvic. Upoštevani so dodatni stroški ročnega in strojnega dela pri uporabi biorazgradljivih vrvic in razlika v ceni med običajnim in biorazgradljivimi vrvicami. Dodatno delo nastane zaradi počasnejšega privezovanja vrvic na žičnice in pogostega trganja vrvic in ponovnega privezovanja na žičnice.

8.2.9.3.2.10.1. Kmetijsko-okoljske-podnebne obveznosti

8.2.9.3.2.10.1.1. HML_BIOV: Uporaba biorazgradljivih vrvic

8.2.9.3.2.10.1.1.1. Izhodišče

Ustrezni dobri kmetijski in okoljski pogoji in/ali predpisane zahteve ravnanja

- Z Uredbo o navzkrižni skladnosti uporaba biorazgradljivih vrvic ni predpisana.

Minimalne zahteve za uporabo gnojil in pesticidov

- Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidenc uporabe živinskih in mineralnih gnojil, ki jih mora voditi KMG za vsa kmetijska zemljišča na KMG, in iz katere morajo biti razvidni najmanj količina in vrsta živinskega gnoja in mineralnega gnojila, čas gnojenja ter podatki o površini, kjer se ta gnojila uporabljajo.
- Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev niso določene, ker zahteve glede uporabe teh sredstev predstavljajo standard in so vključene v sklop zahtev v okviru navzkrižne skladnosti.

Druge ustrezne nacionalne/regionalne zahteve

- Druge nacionalne zahteve niso predpisane.

Minimalne aktivnosti

- Ni relevantno.

8.2.9.3.2.10.1.1.2. Ustrezne običajne prakse kmetovanja

Pri običajni kmetijski praksi se v hmeljiščih že več kot 40 let uporabljajo polipropilenske vrvice za vodila

kot opora hmelju, ki so nadomestile hmeljevke in žice. Polipropilenska vrvica (na ha pride približno 50 kg te vrvice) je biološko nerazgradljiva, ostanki se naberejo v tleh ter ovirajo obdelavo in pomenijo vir onesnaževanja okolja.

8.2.9.3.2.10.1.2. HML_KOMP: Kompostiranje rastlinskih odpadkov po obiranju hmelja

8.2.9.3.2.10.1.2.1. Izhodišče

Ustrezni dobri kmetijski in okoljski pogoji in/ali predpisane zahteve ravnanja

- Z Uredbo o navzkrižni skladnosti kompostiranje rastlinskih odpadkov po obiranju hmelja ni predpisano.

Minimalne zahteve za uporabo gnojil in pesticidov

- Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidenc uporabe živinskih in mineralnih gnojil, ki jih mora voditi KMG za vsa kmetijska zemljišča na KMG, in iz katere morajo biti razvidni najmanj količina in vrsta živinskega gnoja in mineralnega gnojila, čas gnojenja ter podatki o površini, kjer se ta gnojila uporabljajo.
- Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev niso določene, ker zahteve glede uporabe teh sredstev predstavljajo standard in so vključene v sklop zahtev v okviru navzkrižne skladnosti.

Druge ustrezne nacionalne/regionalne zahteve

- Uredba o predelavi biološko razgradljivih odpadkov in uporabi komposta ali digestata (Uradni list RS, št. 99/13): Kompostirati je dovoljeno le biološko razgradljive odpadke, za katere je tako označeno in ustrezajo podrobnejšemu opisu biološko razgradljivih odpadkov iz priloge 1 te uredbe (rastlinski odpadki iz kmetijstva).

Minimalne aktivnosti

- Ni relevantno.

8.2.9.3.2.10.1.2.2. Ustrezne običajne prakse kmetovanja

Po obiranju hmelja kompostiranje hmeljevine ni običajna kmetijska praksa. V večini primerov se hmeljevina odlaga na različnih vrstah deponijah in tudi kar v samih hmeljiščih, kar predstavlja potencialni vir za prenašanje škodljivih organizmov.

8.2.9.3.2.10.1.3. HML_NIZI: Gnojenje z nizkimi izpusti v zrak

8.2.9.3.2.10.1.3.1. Izhodišče

Ustrezni dobri kmetijski in okoljski pogoji in/ali predpisane zahteve ravnanja

- Uredba o navzkrižni skladnosti, Priloga 1: Pravila o navzkrižni skladnosti, PZR 1: Varstvo voda pred onesnaženjem z nitrati iz kmetijskih virov: Mineralna in organska gnojila so po površini, ki se gnoji, enakomerno raztrošena. Pri prevozu in gnojenju ni nenadzorovanega raztrosa gnojil in gnojenja zunaj predvidenega območja gnojenja. Za gnojenje s tekočimi organskimi gnojili je dovoljeno uporabljati cisterne z razpršilno ploščo, cisterne z razpršilnim topom, cisterne za nanašanje tekočih organskih gnojil v pasovih (vlečene cevi in vlečene sani), cisterne za plitev vnos tekočih organskih gnojil v tla z odprtimi režami ali z zapiranjem rež in cisterne za globok vnos tekočih organskih gnojil v tla. Poleg cistern je dovoljeno za gnojenje s tekočimi organskimi gnojili uporabljati tudi naprave s priključkom na cevi za distribucijo tekočih organskih gnojil.

Minimalne zahteve za uporabo gnojil in pesticidov

- Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidenc uporabe živinskih in mineralnih gnojil, ki jih mora voditi KMG za vsa kmetijska zemljišča na KMG, in iz katere morajo biti razvidni najmanj količina in vrsta živinskega gnoja in mineralnega gnojila, čas gnojenja ter podatki o površini, kjer se ta gnojila uporabljajo.
- Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev niso določene, ker zahteve glede uporabe teh sredstev predstavljajo standard in so vključene v sklop zahtev v okviru navzkrižne skladnosti.

Druge ustrezne nacionalne/regionalne zahteve

- Druge nacionalne zahteve niso predpisane.

Minimalne aktivnosti

- Ni relevantno.

8.2.9.3.2.10.1.3.2. Ustrezne običajne prakse kmetovanja

Pri običajni kmetijski praksi se pri gnojenju s tekočimi organskimi gnojili uporabljajo cisterne z razpršilno ploščo ali razpršilnim topom, s čimer se nanaša gnojila na površino tal, inkorporacija v tla pa ni del običajne prakse.

8.2.9.3.2.10.1.4. HML_NMIN: Nmin analiza

8.2.9.3.2.10.1.4.1. Izhodišče

Ustrezni dobri kmetijski in okoljski pogoji in/ali predpisane zahteve ravnanja

- Z Uredbo o navzkrižni skladnosti Nmin analize niso predpisane.

Minimalne zahteve za uporabo gnojil in pesticidov

- Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidenc uporabe živinskih in mineralnih gnojil, ki jih mora voditi KMG za vsa kmetijska zemljišča na KMG, in iz katere morajo biti razvidni najmanj količina in vrsta živinskega gnoja in mineralnega gnojila, čas gnojenja ter podatki o površini, kjer se ta gnojila uporabljajo.
- Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev niso določene, ker zahteve glede uporabe teh sredstev predstavljajo standard in so vključene v sklop zahtev v okviru navzkrižne skladnosti.

Druge ustrezne nacionalne/regionalne zahteve

- Druge nacionalne zahteve niso predpisane.

Minimalne aktivnosti

- Ni relevantno.

8.2.9.3.2.10.1.4.2. Ustrezne običajne prakse kmetovanja

Pri običajni kmetijski praksi se potrebe gnojenja z dušikom ne določajo na osnovi hitrih talnih testov. Gnoji se na podlagi izkušenj in splošnih priporočil, ki temeljijo na oceni odvzema dušika z rastlinami glede na pričakovan pridelek.

8.2.9.3.2.10.1.5. HML_POKT: Pokritost tal v medvrstnem prostoru

8.2.9.3.2.10.1.5.1. Izhodišče

Ustrezni dobri kmetijski in okoljski pogoji in/ali predpisane zahteve ravnanja

- Z Uredbo o navzkrižni skladnosti pokritost tal v medvrstnem prostoru ni predpisana.

Minimalne zahteve za uporabo gnojil in pesticidov

- Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidenc uporabe živinskih in mineralnih gnojil, ki jih mora voditi KMG za vsa kmetijska zemljišča na KMG, in iz katere morajo biti razvidni najmanj količina in vrsta živinskega gnoja in mineralnega gnojila, čas gnojenja ter podatki o površini, kjer se ta gnojila uporabljajo.
- Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev niso določene, ker zahteve glede uporabe teh sredstev predstavljajo standard in so vključene v sklop zahtev v okviru navzkrižne skladnosti.

Druge ustrezne nacionalne/regionalne zahteve

- Druge nacionalne zahteve niso predpisane.

Minimalne aktivnosti

- Ni relevantno.

8.2.9.3.2.10.1.5.2. Ustrezne običajne prakse kmetovanja

Pri običajni kmetijski praksi tla v medvrstnem prostoru v hmeljiščih niso pokrita z rastlinsko odejo.

8.2.9.3.3. 03. Sadjarstvo

Podukrep:

- 10.1 – Plačilo kmetijsko-okoljskih-podnebnih obveznosti

8.2.9.3.3.1. Opis vrste operacije

Zahteve v okviru operacije Sadjarstvo so namenjene ohranjanju in izboljšanju lastnosti in rodovitnosti tal z nadzorovano uporabo gnojil in fitofarmacevtskih sredstev, zmanjševanju erozije ter izpiranja hranil. Izvajanje zahtev v okviru operacije Sadjarstvo pomeni spremembo obstoječih kmetijskih praks.

Operacija vključuje obvezni in izbirne zahteve. Upravičenec mora izvajati obvezni zahtevi, lahko pa izbere tudi eno ali več izbirnih zahtev te operacije.

Pri vseh zahtevah v okviru operacije Sadjarstvo mora gostota dreves znašati: oljčniki najmanj 150 dreves/ha, nasadi sadovnjakov najmanj 100 dreves/ha pri orehu in kostanju, nasadi z ostalimi sadnimi vrstami in nasadi z mešanimi sadnimi vrstami najmanj 200 dreves/ha.

A. Obvezni zahtevi

SAD_VABE: Uporaba feromonskih in lepljivih vab za potrebe spremljanja škodljivih organizmov

V intenzivnih sadovnjakih in oljčnikih se z namenom racionalnejše rabe insekticidov v obdobju od 15.3. do 15.8. tekočega leta glede na pojav posamezne vrste škodljivca uporabljajo feromonske in/ali lepljive plošče, s katerimi se spremlja številčnost in čas pojava škodljivcev kot merilo potrebnih ukrepov varstva nasadov. Število potrebnih vab za posamezne sadne vrste je določeno z navodili proizvajalca feromonskih vab in lepljivih plošč.

Pri izvajanju zahteve se upoštevajo navodila strokovnih institucij s področja varstva rastlin.

Zaradi izvajanja te zahteve se število škropljenj z insekticidi iz konvencionalne pridelave v intenzivnih sadovnjakih in oljčnikih zmanjša za 30 % glede na navodila strokovnih institucij s področja varstva rastlin.

- Obtežba: ni relevantna.
- Raba: intenzivni sadovnjaki, oljčniki.
- Obseg: del površin.
- Lokacija: ni pomembna.
- Območje izvajanja: celotna Slovenija.

Učinki:

- ugotavljanje številčnosti in časa pojava škodljivcev kot merilo potrebnih ukrepov varstva;
- natančnejša določitev praga škodljivosti in časa tretiranja;
- zmanjšana raba fitofarmacevtskih sredstev - insekticidov.

SAD_EKGN Gnojenje samo z gnojili, ki so dovoljena v ekološki pridelavi

Za talno gnojenje se lahko uporabljajo samo gnojila, ki so dovoljena v ekološki pridelavi v skladu s Prilogo I Uredbe 889/2008/ES. Z izvajanjem zahteve se izboljša struktura in rodovitnost tal, povečuje odpornost

rastlin pred boleznimi in povečuje nastanek humusa v tleh.

- Obtežba: ni relevantna.
- Raba: intenzivni sadovnjaki, oljčniki.
- Obseg: vse površine intenzivnih sadovnjakov, oljčnikov.
- Lokacija: ista ves čas trajanja obveznosti.
- Območje izvajanja: celotna Slovenija.

Učinki:

- izboljšana struktura in rodovitnost tal;
- povečanje odpornosti rastlin pred boleznimi;
- povečevanje vsebnosti organske snovi v tleh;
- povečanje mikrobiološke aktivnosti tal.

B. Izbirne zahteve

SAD_KONF: Uporaba metode konfuzije in dezorientacije

Zahteva predstavlja uporabo alternativnih metod zatiranja škodljivcev, ki je okoljsko veliko bolj sprejemljivejša kot sama uporaba fitofarmacevtskih sredstev. Gre za alternativno metodo varstva rastlin s feromonskimi dispenzorji, ki se uporabljajo pred začetkom ali na samem začetku pojava škodljivcev. Dispenzorji se uporabljajo kot dopolnilna metoda proti vsem rodovom nekaterih škodljivcev, predvsem jabolčnega in breskovega zavijača, pri jablanah, hruškah in breskvah.

Metoda konfuzije in dezorientacije se uporablja na podlagi priporočil strokovnih institucij s področja varstva rastlin. Število potrebnih dispenzorjev je določeno z navodili proizvajalca dispenzorjev.

Pri metodi konfuzije (zbeganja) gre za uporabo manjšega števila feromonskih dispenzorjev z večjo koncentracijo feromona, ki ustvari tako imenovano feromonsko meglo, v kateri samci škodljivca ne zaznajo šibkega vira naravnega feromona, ki ga oddajajo samice. Pri dezorientaciji pa veliko število dispenzorjev z nizko koncentracijo feromona tekmuje s samico v privabljanju samca. Skupni rezultat obeh metod je bistveno zmanjšanje števila paritev in posledično števila ličink naslednje generacije škodljivca.

- Obtežba: ni relevantna.
- Raba: intenzivni sadovnjaki, oljčniki.
- Obseg: del površin.
- Lokacija: ni pomembna.
- Območje izvajanja: celotna Slovenija.

Učinki:

- zmanjšana raba insekticidov.

SAD_MEHZ: Mehansko zatiranje plevelov (pod drevesi)

Zahteva je namenjena prepovedi uporabe herbicidov. Prispeva tudi k zadrževanju vlage v tleh in zaščiti rastlin pred ekstremnimi temperaturami.

Mehansko zatiranje plevelov se izvaja samo v obdelovalnem pasu pod drevesi.

Ker uporaba herbicidov ni dovoljena, se z izvajanjem zahteve doseže zmanjšanje skupne porabe fitofarmacevtskih sredstev.

- Obtežba: ni relevantna.
- Raba: intenzivni sadovnjaki, oljčniki.
- Obseg: del površin.
- Lokacija: ni pomembna.
- Območje izvajanja: celotna Slovenija.

Učinki:

- zatiranje plevelov brez herbicidov;
- spodbujanje koristnih organizmov v tleh;
- zadrževanje vlage v tleh.

SAD_POKT: Pokritost tal v medvrstnem prostoru z negovano ledino

Izvajanje zahteve prispeva k obogatitvi tal z organsko snovjo in hranili, povečevanju humusa v tleh in izboljšanju zračno vodnega režima v tleh. Gre za pokritost tal s koristnimi rastlinami (v čisti setvi ali kot mešanice).

Zahteva se izvaja v medvrstnem prostoru, ki je pokrit z negovano ledino. Po obiranju se tla v medvrstnem prostoru obdelajo s podrahljačem, s čimer se razrahlja od strojev zbita tla (kolesnice). V podrahljana tla se seje različne vrste rastlin, ki se jih, ko dosežejo primerno velikost, zmulči. S tem se tla pognojijo in obogatijo z organsko snovjo. Močno globoko segajoče korenine izbranih rastlin dobro prerahljajo in prezračijo tudi globlje plasti tal.

Pokritost tal se izvaja v vsakem drugem medvrstnem prostoru v posameznem letu.

- Obtežba: ni relevantna.
- Raba: intenzivni sadovnjaki, oljčniki.
- Obseg: del površin.
- Lokacija: ni pomembna.
- Območje izvajanja: celotna Slovenija.

Učinki:

- razvoj koristnih žuželk, čebel in talnih organizmov;
- obogatitev tal z organsko snovjo in hranili;
- izboljšanje zračno vodnega režima v tleh.

8.2.9.3.3.2. Vrsta podpore

Podpora za izvajanje operacije Sadjarstvo sestoji iz:

- plačila na hektar za izvajanje obveznih zahtev in/ali najmanj ene izbirne zahteve po lastni izbiri upravičenca.

8.2.9.3.3.3. Povezave z drugo zakonodajo

Operacija Sadjarstvo je povezana z EU in nacionalnimi predpisi s področja ukrepov kmetijske politike, kmetijstva, okolja in varstva narave ter razvoja podeželja.

8.2.9.3.3.4. Upravičenci

Upravičenci do plačil so kmetijska gospodarstva, ki se v izvajanje operacije Sadjarstvo vključijo prostovoljno in izpolnjujejo predpisane pogoje in zahteve.

8.2.9.3.3.5. Upravičeni stroški

Za izvajanje operacije Sadjarstvo se plačila namenjajo samo tistim obveznostim, ki presegajo ustrezne obvezne standarde, določene v skladu s poglavjem I naslova VI Uredbe 1306/2013/EU in ustrezna merila, določena z drugo alineo točke c) prvega odstavka 4. člena Uredbe 1307/2013/EU ter druge ustrezne obvezne zahteve iz nacionalnih predpisov.

Plačila krijejo 60% dodatnih stroškov in izgubljenega prihodka zaradi prevzete obveznosti.

8.2.9.3.3.6. Pogoji za upravičenost

Ob vstopu v ukrep M10 mora KMG:

- imeti najmanj 1 ha kmetijskih površin v smislu 4. člena Uredbe 1307/2013/EU;
- biti vpisano v register kmetijskih gospodarstev, v skladu s predpisom, ki ureja register kmetijskih gospodarstev;
- opraviti 6-urni program usposabljanja s področja kmetijsko okoljskih in kmetijsko podnebnih vsebin;
- imeti izdelan program aktivnosti kmetijskega gospodarstva, ki je elektronski dokument, pripravljen kot rezultat svetovalne storitve.

8.2.9.3.3.7. Načela pri določanju meril za izbor

Merila za izbor niso relevantna.

8.2.9.3.3.8. (Veljavni) zneski in stopnje podpore

Višina plačil za zahteve v okviru operacije Sadjarstvo znaša 60% višine plačil, izračunane po modelni kalkulaciji.

Višina plačil (EUR/hektar letno) za zahteve v okviru operacije Sadjarstvo

Zahteva	Izračunana višina plačila po modelni kalkulaciji	Najvišje možno plačilo glede na Prilogo II Uredbe 1305/2013/EU	Najvišje možno plačilo	Plačilo (60% višine plačila, izračunane po modelni kalkulaciji
A. Obvezni zahtevi				
SAD_VABE	241,60	900	241,60	144,96
SAD_EKGN	115,40	900	115,40	69,24
B. Izbirne zahteve				
SAD_KONF	300,50	900	300,50	180,30
SAD_POKT	191,60	900	191,60	114,96
SAD_MEHZ	258,50	900	258,50	155,10

Operacija Sadjarstvo: višina plačil za posamezne zahteve

8.2.9.3.3.9. Preverljivost in možnost kontrole ukrepov in/ali vrst operacij

8.2.9.3.3.9.1. Tveganja pri izvajanju ukrepov

R5: Obveznosti, ki jih je težko preverjati in/ali kontrolirati

Nekaterih zahtev administrativno ni mogoče preveriti, izvajanje nekaterih zahtev pa je težje preveriti tudi s kontrolo na kraju samem. Te zahteve so uporaba protiinsektnih mrež, konzervirajoča obdelava tal in mehansko zatiranje plevelov.

R6: Splošni pogoji za izvajanje

Nepravočasen sprejem predpisov, ki urejajo plačila za ukrep M10 in omogočajo seznanitev upravičencev s pogoji upravičenosti za izvajanje te operacije in nepoznavanje zahtev in pogojev posamezne operacije predstavljajo tveganje za izvajanje ukrepa M10.

R8: IT sistemi

Neustrezna urejenost nekaterih podatkovnih baz za vključevanje v sistem preverjanja ter posledično pomanjkljive administrativne kontrole ob vstopu v operacijo Sadjarstvo.

R9: Zahtevki za izplačilo

Slaba in prepozna informiranost ter nezadostno poznavanje zahtev operacije Sadjarstvo, nepoznavanje postopka za vlaganje zahtevka in nepravilna prijava površin s strani upravičenca.

8.2.9.3.3.9.2. Blažilni ukrepi

R5: Obveznosti, ki jih je težko preverjati in/ali kontrolirati

Za določene zahteve se bo administrativna kontrola ustrezno nadgradila (terasiranost in zatravljenost intenzivnega sadovnjaka in oljčnika, ustreznost sadne vrste za posamezno zahtevo, z določitvijo obdobja izvedbe posamezne zahteve ter z upoštevanjem navodil proizvajalcev in strokovnih institucij s področja varstva rastlin).

Zahteve za izvajanje ukrepa M10, ki jih administrativno ni mogoče preveriti, se bodo preverile oz. kontrolirale s kontrolo na kraju samem, kontrola na kraju samem pa se bo izvajala v času, primernem in določenem za izvajanje zahteve.

R6: Splošni pogoji za izvajanje

Upravičenec bo moral pred vstopom v operacijo Sadjarstvo opraviti obvezno 6-urno usposabljanje, ki je eden od pogojev upravičenosti. Na tem usposabljanju se bo upravičenec seznanil s pogoji upravičenosti za vstop v operacijo in s pogoji posameznih zahtev za izvajanje te operacije, kakor tudi s Programom razvoja podeželja 2014-2020 in z nacionalnim predpisom, ki bo urejal plačila za ukrep M10.

Po opravljenem usposabljanju bo upravičenec lahko pristopil k izdelavi programa aktivnosti kmetijskega gospodarstva, v katerem bo opredelil katero operacijo in zahteve v okviru ukrepa M10 bo izvajal.

R8: IT sistemi

Vzpostavile se bodo ustrezne povezave in uredile podatkovne baze (registri, evidence, šifranti in kombinacije zahtev znotraj oziroma med operacijami).

Vzpostavljena bo tudi aplikacija, ki bo navzkrižno preverjala podatke iz različnih baz.

R9: Zahtevki za izplačilo

Da bi bili upravičenci ustrezno seznanjeni z vsemi pogoji in zahtevami za izvajanje ukrepa M10, sta uvedena obvezno vsakoletno 4-urno usposabljanje in obvezna uporaba storitev svetovanja najmanj enkrat v prvih treh letih trajanja obveznosti. Predvideno je tudi vsakoletno obveščanje in informiranje upravičencev glede njihovih obveznosti pri izvajanju ukrepa M10, v okviru vsakoletne kampanje za uveljavljanje zahtevkov za ukrepe kmetijske politike, tekom leta in v okviru specifičnih in namensko usmerjenih informiranj upravičencev.

Upravičenec bo, na podlagi vnaprej izdelanega programa aktivnosti, vložil zahtevek za izplačilo v elektronski obliki na predpisanih obrazcih, na katerih bo opredelil za katere zahteve v okviru operacije Sadjarstvo bo uveljavljal izplačilo.

Izvedena bo nadgradnja IT sistema za administrativno kontrolo, tako da se bodo določena preverjanja in kontrole izvedla že ob oddaji zahtevka za izplačilo (velikost površine zahtevka, ustreznost območij, ustreznost kombinacij zahtevkov in operacij, ustreznost kmetijske rastline in ustreznost rabe, števila dreves

in sadne vrste glede na register).

Če upravičenec ne bo izpolnil pogojev upravičenosti za vstop v ukrep M10, bo opozorjen na pomanjkljivosti, katere bo lahko odpravil do predpisanega roka, sicer zahtevka za izplačilo ukrepa M10 ne bo mogel vložiti.

Onemogočene bodo tudi nedovoljene kombinacije posameznih zahtev znotraj operacije Sadjarstvo in nedovoljene kombinacije zahtev te operacije z zahtevami v okviru drugih operacij ukrepa M10.

Upravičencu, ki se bo vključil tudi v izvajanje ukrepa M11, ne bo dana možnost, da poda zahtevek za nedovoljene kombinacije tega ukrepa z ukrepom M10.

8.2.9.3.3.9.3. Splošna ocena ukrepa

Opisano v poglavju *8.2.9.4.3 Splošna ocena ukrepa*.

8.2.9.3.3.9.4. Kmetijsko-okoljske-podnebne obveznosti

8.2.9.3.3.9.4.1. SAD_EKGN: Gnojenje samo z gnojili, ki so dovoljena v ekološki pridelavi

8.2.9.3.3.9.4.1.1. Metode preverjanja obveznosti

Administrativna kontrola:

- ustreznost sadne vrste prek zbirne vloge;
- preverjanje gostote dreves prek registra KMG.

Registri/evidence:

- register KMG;
- GERK.

Kontrola na kraju samem:

- evidence o delovnih opravilih;
- seznam dovoljenih ekoloških gnojil;
- račun o nakupu gnojil;
- deklaracije;
- pregled KMG.

8.2.9.3.3.9.4.2. SAD_KONF: Uporaba metode konfuzije in dezorientacije

8.2.9.3.3.9.4.2.1. Metode preverjanja obveznosti

Administrativna kontrola:

- preverjanje gostote dreves prek registra KMG;
- ustreznost sadne vrste prek zbirne vloge.

Registri/evidence:

- register KMG;
- GERK.

Kontrola na kraju samem:

- evidence o delovnih opravilih;
- deklaracija;
- navodila proizvajalca o uporabi dispenzorjev;
- račun o nakupu;
- priporočila strokovnih institucij na področju varstva rastlin;
- pregled KMG.

8.2.9.3.3.9.4.3. SAD_MEHZ: Mehansko zatiranje plevelov (pod drevesi)

8.2.9.3.3.9.4.3.1. Metode preverjanja obveznosti

Administrativna kontrola:

- ustreznost sadne vrste prek zbirne vloge;
- preverjanje gostote dreves prek registra KMG.

Registri/evidence:

- register KMG;
- GERK.

Kontrola na kraju samem:

- evidence o delovnih opravilih;
- prisotnost ustrezne mehanizacije na KMG;
- pogodba med izvajalcem in uporabnikom strojne storitve;
- račun za opravljeno storitev s strani strojnega krožka;
- pregled KMG.

8.2.9.3.3.9.4.4. SAD_POKT: Pokritost tal v medvrstnem prostoru

8.2.9.3.3.9.4.4.1. Metode preverjanja obveznosti

Administrativna kontrola:

- preverjanje gostote dreves prek registra KMG;

- ustreznost kmetijskih rastlin prek zbirne vloge.

Registri/evidence:

- register KMG;
- GERK.

Kontrola na kraju samem:

- evidence o delovnih opravilih;
- skladnost s stanjem v naravi;
- pregled KMG.

8.2.9.3.3.9.4.5. SAD_VABE: Uporaba feromonskih in lepljivih vab za potrebe spremljanja škodljivih organizmov

8.2.9.3.3.9.4.5.1. Metode preverjanja obveznosti

Administrativna kontrola:

- preverjanje gostote dreves prek registra KMG;
- ustreznost sadne vrste prek zbirne vloge.

Registri/evidence:

- register KMG;
- GERK.

Kontrola na kraju samem:

- evidence o delovnih opravilih;
- deklaracija;
- navodila proizvajalca o uporabi vab;
- račun o nakupu;
- ali se na KMG hranijo že uporabljene feromonske vabe in/ali lepljive plošče;
- pregled KMG.

8.2.9.3.3.10. Informacije, ki se nanašajo posebej na operacijo

Določitev in opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov; to bi moralo vključevati ustrezne obvezne standarde, določene v skladu s poglavjem I naslova VI Uredbe (EU) št. 1306/2013 Evropskega parlamenta in Sveta, ustrezna merila in minimalne aktivnosti, določene v skladu s členom 4(1)(c)(ii) in (iii) Uredbe (EU) št. 1307/2013 Evropskega parlamenta in Sveta, ustrezne minimalne zahteve za uporabo gnojil in fitofarmacevtskih sredstev ter ustrezne obvezne zahteve, ki so določene v nacionalnem pravu

Opisano v poglavju *Kmetijsko okoljsko podnebne obveznosti*.

Minimalne zahteve za gnojila morajo med drugim vključevati kodeks dobre prakse, uveden v okviru Direktive 91/676/EGS za kmetijska gospodarstva izven območij, občutljivih za nitrate, ter zahteve v zvezi z onesnaževanjem s fosforjem; minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev morajo med drugim vključevati splošna načela integriranega varstva rastlin pred škodljivimi organizmi, uvedena z Direktivo 2009/128/ES Evropskega parlamenta in Sveta, zahteve za pridobitev dovoljenja za uporabo sredstev in izpolnjevanje obveznosti usposabljanja, zahteve za varno skladiščenje, preizkušanje strojev in naprav v uporabi ter pravila za uporabo pesticidov v bližini vode in drugih občutljivih območij, kot jih določa nacionalna zakonodaja

Opisano v poglavju *Kmetijsko okoljsko podnebne obveznosti*.

Seznam lokalnih pasem, ki jim grozi prenehanje reje, in rastlinskih genskih virov, ki jim grozi genska erozija

Ni relevantno.

Opis metodologije ter agronomskih predpostavk in parametrov, vključno z opisom temeljnih zahtev, navedenih v členu 29(2) Uredbe (EU) št. 1305/2013, ki so pomembne za določeno vrsto obveznosti, uporabljenih kot referenčna točka za izračune, ki upravičujejo: dodatne stroške, izpad prihodka zaradi sprejetih obvez in višino transakcijskih stroškov; kjer je potrebno, navedena metodologija upošteva pomoč, dodeljeno po Uredbi (EU) št. 1307/2013, vključno s plačili za kmetijske prakse, ki ugodno vplivajo na podnebje in okolje, da se prepreči možnost dvojnega financiranja; kjer je to primerno, pretvorbena metoda, uporabljena za druge enote v skladu s členom 9 te uredbe

V izračunu višine plačil za posamezne zahteve je upoštevano:

A. obvezni zahtevi

SAD_VABE: Z namenom racionalnejše rabe fitofarmacevtskih sredstev se v obdobju od 15.3. do 15.8. uporabljajo feromonske in lepljive vabe, s katerimi se spremlja številčnost in čas pojava škodljivcev kot merilo potrebnih ukrepov varstva. Število potrebnih vab za posamezne sadne vrste je določeno z navodili proizvajalca feromonskih in lepljivih vab. V izračunu je upoštevan strošek feromonskih in lepljivih vab ter delo porabljeno za spremljane škodljivih organizmov v obdobju od 15.3. do 15.8. Zaradi natančnega spremljanja škodljivih organizmov in škropljenja v skladu z njihovim dejanskim pojavom se uporaba insekticidov zmanjša. V izračunu je zato upoštevana za tretjino manjša poraba insekticidov kot pri običajni kmetijski praksi, kjer uporaba feromonskih in lepljivih vab ni predvidena.

SAD_EKGN: Pri običajni kmetijski praksi se lahko uporabljajo mineralna in organska gnojila. V izračunu je upoštevana razlika v stroških gnojenja z mineralnimi gnojili, ki se v veliki meri uporabljajo za gnojenje sadovnjakov, in stroški gnojenja z gnojili, dovoljenimi v ekološki pridelavi.

B. Izbirne zahteve

SAD_KONF: Alternativna metoda varstva rastlin s feromonskimi dispenzorji, ki se uporabljajo pred začetkom ali na samem začetku leta metuljev. Dispenzorji se uporabljajo kot metoda zatiranja proti vsem rodovom škodljivcev. V izračunu so upoštevani stroški feromonskih dispenzorjev in delo z namestitvijo

dispenzorjev.

SAD_MEHZ: Pri običajni kmetijski praksi mehansko zatiranje plevelov ni predpisano. V izračunu so upoštevni stroški trikratnega mehanskega zatiranja plevelov v obdelovalnem pasu pod drevesi. Zatiranje plevelov s herbicidi ni dovoljeno.

SAD_POKT: V izračunu so upoštevani stroški strojnih storitev (obdelava tal z vrtavkasto brano, setev in mulčenje), s tem povezani stroški domačega dela ter stroški semena za kratkotrajno ozelenitev medvrstnega prostora. Pokritost tal v medvrstnem prostoru je zagotovljena celo rastno dobo v vsakem drugem medvrstnem prostoru.

8.2.9.3.3.10.1. Kmetijsko-okoljske-podnebne obveznosti

8.2.9.3.3.10.1.1. SAD_EKGN: Gnojenje samo z gnojili, ki so dovoljena v ekološki pridelavi

8.2.9.3.3.10.1.1.1. Izhodišče

Ustrezni dobri kmetijski in okoljski pogoji in/ali predpisane zahteve ravnanja

- Z Uredbo o navzkrižni skladnosti uporaba vrste gnojil ni predpisana.

Minimalne zahteve za uporabo gnojil in pesticidov

- Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidenc uporabe živinskih in mineralnih gnojil, ki jih mora voditi KMG za vsa kmetijska zemljišča na KMG, in iz katere morajo biti razvidni najmanj količina in vrsta živinskega gnoja in mineralnega gnojila, čas gnojenja ter podatki o površini, kjer se ta gnojila uporabljajo.
- Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev niso določene, ker zahteve glede uporabe teh sredstev predstavljajo standard in so vključene v sklop zahtev v okviru navzkrižne skladnosti.

Druge ustrezne nacionalne/regionalne zahteve

- Pravilnik o integriranem varstvu rastlin pred škodljivimi organizmi (Uradni list RS, št. 43/14): V skladu s 4. členom se za optimalno rast pridelka poskrbi z uravnoteženim gnojenjem z organskimi in mineralnimi gnojili v skladu s potrebami rastlin ter namakalnimi tehnikami, kjer je to mogoče.

Minimalne aktivnosti

- Ni relevantno.

8.2.9.3.3.10.1.1.2. Ustrezne običajne prakse kmetovanja

Pri običajni kmetijski praksi se uporabljajo mineralna in organska gnojila.

8.2.9.3.3.10.1.2. SAD_KONF: Uporaba metode konfuzije in dezorientacije

8.2.9.3.3.10.1.2.1. Izhodišče

Ustrezni dobri kmetijski in okoljski pogoji in/ali predpisane zahteve ravnanja

- Uredba o navzkrižni skladnosti, Priloga 1: Pravila o navzkrižni skladnosti, PZR 10: Pravilna uporaba fitofarmacevtskih sredstev: Uporabljajo se samo registrirana fitofarmacevtska sredstva ali sredstva, za katera je bilo izdano izjemno dovoljenje, dovoljenje za razširitev uporabe v RS ali dovoljenje za promet identičnih fitofarmacevtskih sredstev iz drugih držav članic EU. Registrirana fitofarmacevtska sredstva je treba pravilno uporabljati v skladu z navodilom za uporabo, navedbo na etiketi ali s podatki v dovoljenju za uporabo.

Minimalne zahteve za uporabo gnojil in pesticidov

- Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidenc uporabe živinskih in mineralnih gnojil, ki jih mora voditi KMG za vsa kmetijska zemljišča na KMG, in iz katere morajo biti razvidni najmanj količina in vrsta živinskega gnoja in mineralnega gnojila, čas gnojenja ter podatki o površini, kjer se ta gnojila uporabljajo.
- Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev niso določene, ker zahteve glede uporabe teh sredstev predstavljajo standard in so vključene v sklop zahtev v okviru navzkrižne skladnosti.

Druge ustrezne nacionalne/regionalne zahteve

- Pravilnik o integriranem varstvu rastlin pred škodljivimi organizmi (Uradni list RS, št. 43/14): V skladu s 5. členom se za obvladovanje škodljivih organizmov lahko uporabljajo fitofarmacevtska sredstva, izdelana na podlagi mikroorganizmov, rastlinskih izvlečkov, feromonov in snovi z nizkim tveganjem, registrirana oziroma dovoljena v skladu z zakonom, ki ureja fitofarmacevtska sredstva.

Minimalne aktivnosti

- Ni relevantno.

8.2.9.3.3.10.1.2.2. Ustrezne običajne prakse kmetovanja

Pri običajni kmetijski praksi se škodljive organizme obvladuje z uporabo registriranih fitofarmacevtskih sredstev - insekticidov.

8.2.9.3.3.10.1.3. SAD_MEHZ: Mehansko zatiranje plevelov (pod drevesi)

8.2.9.3.3.10.1.3.1. Izhodišče

Ustrezni dobri kmetijski in okoljski pogoji in/ali predpisane zahteve ravnanja

- Z Uredbo o navzkrižni skladnosti mehansko zatiranje plevelov ni predpisano.

Minimalne zahteve za uporabo gnojil in pesticidov

- Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidenc uporabe živinskih in mineralnih gnojil, ki jih mora voditi KMG za vsa kmetijska zemljišča na KMG, in iz katere morajo biti razvidni najmanj količina in vrsta živinskega gnoja in mineralnega gnojila, čas gnojenja ter podatki o površini, kjer se ta gnojila uporabljajo.
- Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev niso določene, ker zahteve glede uporabe teh sredstev predstavljajo standard in so vključene v sklop zahtev v okviru navzkrižne skladnosti.

Druge ustrezne nacionalne/regionalne zahteve

- Pravilnik o integriranem varstvu rastlin pred škodljivimi organizmi (Uradni list RS, št. 43/14): V skladu s 5. členom se lahko izvaja mehansko ali fizikalno zatiranje plevela (strojno ali ročno).

Minimalne aktivnosti

- Ni relevantno.

8.2.9.3.3.10.1.3.2. Ustrezne običajne prakse kmetovanja

Pri običajni kmetijski praksi se plevele zatira z uporabo registriranih fitofarmacevtskih sredstev - herbicidov.

8.2.9.3.3.10.1.4. SAD_POKT: Pokritost tal v medvrstnem prostoru

8.2.9.3.3.10.1.4.1. Izhodišče

Ustrezni dobri kmetijski in okoljski pogoji in/ali predpisane zahteve ravnanja

- Z Uredbo o navzkrižni skladnosti pokritost tal v medvrstnem prostoru ni predpisana.

Minimalne zahteve za uporabo gnojil in pesticidov

- Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidenc uporabe živinskih in mineralnih gnojil, ki jih mora voditi KMG za vsa kmetijska zemljišča na KMG, in iz katere morajo biti razvidni najmanj količina in vrsta živinskega gnoja in mineralnega gnojila, čas gnojenja ter podatki o površini, kjer se ta gnojila uporabljajo.
- Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev niso določene, ker zahteve glede uporabe teh sredstev predstavljajo standard in so vključene v sklop zahtev v okviru navzkrižne skladnosti.

Druge ustrezne nacionalne/regionalne zahteve

- Druge nacionalne zahteve niso predpisane.

Minimalne aktivnosti

- Ni relevantno.

8.2.9.3.3.10.1.4.2. Ustrezne običajne prakse kmetovanja

Pri običajni kmetijski praksi so tla v medvrstnem prostoru pokrita z negovano ledino.

8.2.9.3.3.10.1.5. SAD_VABE: Uporaba feromonskih in lepljivih vab za potrebe spremljanja škodljivih organizmov

8.2.9.3.3.10.1.5.1. Izhodišče

Ustrezni dobri kmetijski in okoljski pogoji in/ali predpisane zahteve ravnanja

- Uredba o navzkrižni skladnosti, Priloga 1: Pravila o navzkrižni skladnosti, PZR 10: Pravilna uporaba fitofarmacevtskih sredstev: Uporabljajo se samo registrirana fitofarmacevtska sredstva ali sredstva, za katera je bilo izdano izjemno dovoljenje, dovoljenje za razširitev uporabe v RS ali dovoljenje za promet identičnih fitofarmacevtskih sredstev iz drugih držav članic EU. Registrirana fitofarmacevtska sredstva je treba pravilno uporabljati v skladu z navodilom za uporabo, navedbo na etiketi ali s podatki v dovoljenju za uporabo.

Minimalne zahteve za uporabo gnojil in pesticidov

- Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidenc uporabe živinskih in mineralnih gnojil, ki jih mora voditi KMG za vsa kmetijska zemljišča na KMG, in iz katere morajo biti razvidni najmanj količina in vrsta živinskega gnoja in mineralnega gnojila, čas gnojenja ter podatki o površini, kjer se ta gnojila uporabljajo.
- Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev niso določene, ker zahteve glede uporabe

teh sredstev predstavljajo standard in so vključene v sklop zahtev v okviru navzkrižne skladnosti.

Druge ustrezne nacionalne/regionalne zahteve

- Pravilnik o integriranem varstvu rastlin pred škodljivimi organizmi (Uradni list RS, št. 43/14): V skladu s 5. členom se za obvladovanje škodljivih organizmov lahko uporabljajo fitofarmacevtska sredstva, izdelana na podlagi mikroorganizmov, rastlinskih izvlečkov, feromonov in snovi z nizkim tveganjem, registrirana oziroma dovoljena v skladu z zakonom, ki ureja fitofarmacevtska sredstva.

Minimalne aktivnosti

- Ni relevantno.

8.2.9.3.3.10.1.5.2. Ustrezne običajne prakse kmetovanja

Pri običajni kmetijski praksi se škodljive organizme obvladuje z uporabo registriranih fitofarmacevtskih sredstev. Feromonske in lepljive vabe za potrebe spremljanja škodljivih organizmov se pri običajni kmetijski praksi ne uporabljajo..

8.2.9.3.4. 04. Vinogradništvo

Podukrep:

- 10.1 – Plačilo kmetijsko-okoljskih-podnebnih obveznosti

8.2.9.3.4.1. Opis vrste operacije

Zahteve v okviru operacije Vinogradništvo so namenjene ohranjanju in izboljšanju lastnosti in rodovitnosti tal z nadzorovano uporabo gnojil in fitofarmacevtskih sredstev, zmanjševanju erozije ter izpiranja hranil.

Zahteve v okviru operacije Vinogradništvo pomenijo spremembo obstoječih kmetijskih praks.

Operacija vključuje obvezni in izbirne zahteve. Upravičenec mora izvajati obvezni zahtevi, lahko pa izbere tudi eno ali več izbirnih zahtev te operacije.

A. Obvezni zahtevi

VIN_VABE: Uporaba feromonskih in lepljivih vab za potrebe spremljanja škodljivih organizmov

Z namenom racionalnejše in bolj ciljne rabe fitofarmacevtskih sredstev se v obdobju od 15.3. do 15.8. tekočega leta uporabljajo feromonske vabe in/ali lepljive plošče, s katerimi se spremlja številčnost in čas pojava škodljivcev kot merilo potrebnih ukrepov varstva. Število potrebnih vab je določeno z navodili proizvajalca feromonskih vab in lepljivih plošč.

Pri izvajanju zahteve se upoštevajo navodila strokovnih institucij s področja varstva rastlin.

Zaradi izvajanja te zahteve se število škropljenj z insekticidi iz konvencionalne pridelave v intenzivnih vinogradih zmanjša za 30 % glede na navodila strokovnih institucij s področja varstva rastlin.

- Obtežba: ni relevantna.
- Raba: vinogradi z nagibom do 35% in vinogradi z nagibom nad 35%.
- Obseg: del površin.
- Lokacija: ni pomembna.
- Območje izvajanja: celotna Slovenija.

Učinki:

- ugotavljanje številčnosti in časa pojava škodljivcev kot merilo potrebnih ukrepov varstva rastlin;
- natančnejša določitev praga škodljivosti in časa tretiranja;
- zmanjšana raba fitofarmacevtskih sredstev - insketicidov.

VIN_EKGN: Gnojenje samo z gnojili, ki so dovoljena v ekološki pridelavi

Za talno gnojenje se lahko uporabljajo samo gnojila, ki so dovoljena v ekološki pridelavi v skladu s Prilogo I Uredbe 889/2008/ES. Z izvajanjem zahteve se izboljša struktura in rodovitnost tal, povečuje odpornost rastlin pred boleznimi in povečuje nastanek humusa v tleh.

- Obtežba: ni relevantna.
- Raba: vinogradi z nagibom do 35% in vinogradi z nagibom nad 35%.

- Obseg: vse površine vinogradov.
- Lokacija: ista ves čas trajanja obveznosti.
- Območje izvajanja: celotna Slovenija.

Učinki:

- izboljšana struktura in rodovitnost tal;
- povečanje odpornost rastlin pred boleznimi;
- povečanje vsebnosti organske snovi v tleh;
- povečanje mikrobiološke aktivnosti tal.

B. Izbirne zahteve

VIN_KONF: Uporaba metode konfuzije in dezorientacije

Zahteva predstavlja uporabo alternativnih metod zatiranja škodljivcev, ki je okoljsko veliko bolj sprejemljivejša kot sama uporaba fitofarmacevtskih sredstev. Gre za alternativno metodo varstva rastlin s feromonskimi dispenzorji, ki se uporabljajo pred začetkom ali na samem začetku pojava škodljivcev. Dispenzorji se uporabljajo kot dopolnilna metoda proti vsem rodovom nekaterih škodljivcev, predvsem pa proti pasastemu (*Eupoecilia ambiguella*) in križastemu (*Lobesia botrana*) grozdnemu sukaču.

Metoda konfuzije in dezorientacije se uporablja na podlagi priporočil strokovnih institucij s področja varstva rastlin. Število potrebnih dispenzorjev je določeno z navodili proizvajalca dispenzorjev.

Pri metodi konfuzije (zbeganja) gre za uporabo manjšega števila feromonskih dispenzorjev z večjo koncentracijo feromona, ki ustvari tako imenovano feromonsko meglo, v kateri samci škodljivca ne zaznajo šibkega vira naravnega feromona, ki ga oddajajo samice. Pri dezorientaciji pa veliko število dispenzorjev z nizko koncentracijo feromona tekmuje s samico v privabljanju samca. Skupni rezultat obeh metod je bistveno zmanjšanje števila paritev in posledično števila ličink naslednje generacije škodljivca.

- Obtežba: ni relevantna.
- Raba: vinogradi z nagibom do 35%.
- Obseg: del površin.
- Lokacija: ni pomembna.
- Območje izvajanja: celotna Slovenija.

Učinki:

- zmanjšana raba insekticidov.

VIN_MEHZ: Mehansko zatiranje plevelov (pod trtami)

Zahteva je namenjena zatiranju plevelov v vrstnem prostoru brez uporabe herbicidov. Prispeva tudi k zadrževanju vlage v tleh in zaščiti rastlin pred ekstremnimi temperaturami.

Ker uporaba herbicidov ni dovoljena, se z izvajanjem zahteve doseže zmanjšanje skupne porabe fitofarmacevtskih sredstev.

- Obtežba: ni relevantna.
- Raba: vinogradi z nagibom do 35% in vinogradi z nagibom nad 35%.
- Obseg: del površin.

- Lokacija: ni pomembna.
- Območje izvajanja: celotna Slovenija.

Učinki:

- zatiranje plevelov brez herbicidov;
- spodbujanje koristnih organizmov v tleh;
- zadrževanje vlage v tleh.

VIN_POKT: Pokritost tal v vinogradih z negovano ledino

Izvajanje zahteve prispeva k obogatitvi tal z organsko snovjo in hranili, povečevanju humusa v tleh in izboljšanju zračno vodnega režima v tleh. Gre za pokritost tal s koristnimi rastlinami (v čisti setvi ali kot mešanice).

Zahteva je, da se po trgatvi tla v medvrstnem prostoru, ki je pokrit z negovano ledino, obdelajo s podrahljačem, s čimer se razrahlja od strojev zbita tla (kolesnice). V podrahljana tla se mora posejati različne vrste rastlin, ki se jih, ko dosežejo primerno velikost, zmulči. S tem se tla pognojijo in obogatijo z organsko snovjo. Močno globoko segajoče korenine izbranih rastlin dobro prerahljajo in prezračijo tudi globlje plasti zemlje.

Pokritost tal se izvaja v vsakem drugem medvrstnem prostoru v posameznem letu.

- Obtežba: ni relevantna.
- Raba: vinogradi z nagibom do 35% in vinogradi z nagibom nad 35%, če so terasirani.
- Obseg: del površin.
- Lokacija: ni pomembna.
- Območje izvajanja: celotna Slovenija.

Učinki:

- preprečevanje erozije;
- razvoj koristnih žuželk, čebel in talnih organizmov;
- zmanjšanje izpiranja in površinskega premeščanja fitofarmacevtskih sredstev iz vinogradov;
- obogatitev tal z organsko snovjo in hranili;
- izboljšanje zračno vodnega režima v tleh.

VIN_MEDV: Pokritost tal čez zimo v vinogradih, kjer medvrstni prostor ni pokrit z negovano ledino

Izvajanje zahteve prispeva k obogatitvi tal z organsko snovjo in hranili, povečevanju humusa v tleh in izboljšanju zračno vodnega režima v tleh. Gre za pokritost tal s koristnimi rastlinami (v čisti setvi ali kot mešanice).

Zahteva je, da se po trgatvi tla v medvrstnem prostoru, ki ni pokrit z negovano ledino, zasejejo z rastlinami za podor. Ko dosežejo primerno velikost, se rastline zmulči, s čimer se tla obogatijo z organsko snovjo.

Pokritost tal se izvaja v vsakem drugem medvrstnem prostoru v posameznem letu.

- Obtežba: ni relevantna.
- Raba: vinogradi z nagibom do 35% in vinogradi z nagibom nad 35%, če so terasirani.

- Obseg: del površin.
- Lokacija: ni pomembna.
- Območje izvajanja: vinorodna dežela Primorska.

Učinki:

- obogatitev tal z organsko snovjo in hranili;
- izboljšanje zračno vodnega režima v tleh.

8.2.9.3.4.2. Vrsta podpore

Podpora za izvajanje operacije Vinogradništvo sestoji iz:

- plačila na hektar za izvajanje obveznih zahtev in/ali najmanj ene izbirne zahteve po lastni izbiri upravičenca.

8.2.9.3.4.3. Povezave z drugo zakonodajo

Operacija Vinogradništvo je povezana z EU in nacionalnimi predpisi s področja ukrepov kmetijske politike, kmetijstva, okolja in varstva narave ter razvoja podeželja.

8.2.9.3.4.4. Upravičenci

Upravičenci do plačil so kmetijska gospodarstva, ki se v izvajanje operacije Vinogradništvo vključijo prostovoljno in izpolnjujejo predpisane pogoje in zahteve.

8.2.9.3.4.5. Upravičeni stroški

Za izvajanje operacije Vinogradništvo se plačila namenjajo samo tistim obveznostim, ki presegajo ustrezne obvezne standarde, določene v skladu s poglavjem I naslova VI Uredbe 1306/2013/EU in ustrezna merila, določena z drugo alineo točke c) prvega odstavka 4. člena Uredbe 1307/2013/EU ter druge ustrezne obvezne zahteve iz nacionalnih predpisov.

Plačila krijejo 60% dodatnih stroškov in izgubljenega prihodka zaradi prevzete obveznosti.

8.2.9.3.4.6. Pogoji za upravičenost

Ob vstopu v ukrep M10 mora KMG:

- imeti najmanj 1 ha kmetijskih površin v smislu 4. člena Uredbe 1307/2013/EU;
- biti vpisano v register kmetijskih gospodarstev, v skladu s predpisom, ki ureja register kmetijskih gospodarstev;

- opraviti 6-urni program usposabljanja s področja kmetijsko okoljskih in kmetijsko podnebnih vsebin;
- imeti izdelan program aktivnosti kmetijskega gospodarstva, ki je elektronski dokument, pripravljen kot rezultat svetovalne storitve.

8.2.9.3.4.7. Načela pri določanju meril za izbor

Merila za izbor niso relevantna.

8.2.9.3.4.8. (Veljavni) zneski in stopnje podpore

Višina plačil za zahteve v okviru operacije Vinogradništvo znaša 60% višine plačil, izračunane po modelni kalkulaciji.

Višina plačil (EUR/hektar letno) za zahteve v okviru operacije Vinogradništvo

Zahteva	Izračunana višina plačila po modelni kalkulaciji	Najvišje možno plačilo glede na Prilogo II Uredbe 1305/2013/EU	Najvišje možno plačilo	Plačilo (60% višine plačila, izračunane po modelni kalkulaciji
A. Obvezni zahtevi				
VIN_VABE				
• nagib vinograda do 35%	238,40	900	238,40	143,04
• nagib vinograda nad 35%	313,50	900	313,50	188,10
VIN_EKGN				
• nagib vinograda do 35%	128,00	900	128,00	76,80
• nagib vinograda nad 35%	161,60	900	161,60	96,96
B. Izbirne zahteve				
VIN_KONF				
• nagib vinograda do 35%	300,50	900	300,50	180,30
VIN_MEHZ				
• nagib vinograda do 35%	272,40	900	272,40	163,44
• nagib vinograda nad 35%	378,50	900	378,50	227,10
VIN_POKT				
• nagib vinograda do 35%	175,50	900	175,50	105,42
• nagib vinograda nad 35% (če je terasiran)	285,20	900	285,20	171,12
VIN_MEDV				
• nagib vinograda do 35%	175,50	900	175,50	105,42
• nagib vinograda nad 35% (če je terasiran)	285,20	900	285,20	171,12

Operacija Vinogradništvo: višina plačil za posamezne zahteve

8.2.9.3.4.9. Preverljivost in možnost kontrole ukrepov in/ali vrst operacij

8.2.9.3.4.9.1. Tveganja pri izvajanju ukrepov

R5: Obveznosti, ki jih je težko preverjati in/ali kontrolirati

Določenih zahtev administrativno ni mogoče preveriti, izvajanje nekaterih zahtev pa je težje preveriti tudi s kontrolo na kraju samem. Te zahteve so uporaba protiinsektnih mrež, konzervirajoča obdelava tal in mehansko zatiranje plevelov.

R6: Splošni pogoji za izvajanje

Nepravočasen sprejem predpisov, ki urejajo plačila za ukrep M10 in omogočajo seznanitev upravičencev s pogoji upravičenosti za izvajanje te operacije in nepoznavanje zahtev in pogojev posamezne operacije predstavljajo tveganje za izvajanje ukrepa M10.

R8: IT sistemi

Neustrezna urejenost nekaterih podatkovnih baz za vključevanje v sistem preverjanja ter posledično pomanjkljive administrativne kontrole ob vstopu v operacijo Vinogradništvo.

R9: Zahtevki za izplačilo

Slaba in prepozna informiranost in nezadostno poznavanje operacije Vinogradništvo, nepoznavanje postopka za vlaganje zahtevka in nepravilna prijava površin s strani upravičenca.

8.2.9.3.4.9.2. Blažilni ukrepi

R5: Obveznosti, ki jih je težko preverjati in/ali kontrolirati

Za nekatere zahteve se bo administrativna kontrola ustrezno nadgradila (terasiranost in zatravljenost vinograda, z določitvijo obdobja izvedbe posamezne zahteve in z upoštevanjem navodil proizvajalcev in strokovnih institucij s področja varstva rastlin).

Zahteve za izvajanje ukrepa M10, ki jih administrativno ni mogoče preveriti, se bodo preverile oz. kontrolirale s kontrolo na kraju samem, ki se bo izvajala v času, primernem in določenem za izvajanje zahteve.

R6: Splošni pogoji za izvajanje

Upravičenec bo moral pred vstopom v operacijo Vinogradništvo opraviti obvezno 6-urno usposabljanje, ki je eden od pogojev upravičenosti. Na tem usposabljanju se bo upravičenec seznanil s pogoji upravičenosti za vstop v operacijo in s pogoji posameznih zahtev za izvajanje te operacije, kakor tudi s Programom razvoja podeželja 2014-2020 in z nacionalnim predpisom, ki bo urejal plačila za ukrep M10.

Po opravljenem usposabljanju bo upravičenec lahko pristopil k izdelavi programa aktivnosti kmetijskega gospodarstva, v katerem bo opredelil katero operacijo in zahteve v okviru ukrepa M10 bo izvajal.

R8: IT sistemi

Vzpostavile se bodo ustrezne povezave in uredile podatkovne baze (registri, evidence. šifranti in

kombinacije zahtev znotraj oz. med operacijami). Vzpostavljena bo aplikacija za navzkrižno preverjanje podatkov iz različnih baz.

R9: Zahtevki za izplačilo

Da bi bili upravičenci ustrezno seznanjeni z vsemi pogoji in zahtevami za izvajanje ukrepa M10, sta uvedena obvezno vsakoletno 4-urno usposabljanje in obvezna uporaba storitev svetovanja najmanj enkrat v prvih treh letih trajanja obveznosti. Predvideno je tudi vsakoletno obveščanje in informiranje upravičencev glede njihovih obveznosti pri izvajanju ukrepa M10, v okviru vsakoletne kampanje za uveljavljanje zahtevkov za ukrepe kmetijske politike, tekom leta in v okviru specifičnih in namensko usmerjenih informiranj upravičencev.

Upravičenec bo, na podlagi vnaprej izdelanega programa aktivnosti, vložil zahtevek za izplačilo v elektronski obliki na predpisanih obrazcih, na katerih bo opredelil za katere zahteve v okviru operacije Vinogradništvo bo uveljavljal izplačilo.

Izvedena bo nadgradnja IT sistema za administrativno kontrolo, tako da se bodo določena preverjanja in kontrole izvedla že ob oddaji zahtevka za izplačilo (velikost površine zahtevka, ustreznost območij, ustreznost kombinacij zahtevkov in operacij in ustreznost kmetijske rastline glede na register).

Če upravičenec ne bo izpolnil pogojev upravičenosti za vstop v ukrep M10, bo opozorjen na pomanjkljivosti, katere bo lahko odpravil do predpisanega roka, sicer zahtevka za izplačilo ukrepa M10 ne bo mogel vložiti.

Onemogočene bodo tudi nedovoljene kombinacije posameznih zahtev znotraj operacije Vonogradništvo in nedovoljene kombinacije zahtev te operacije z zahtevami v okviru drugih operacij ukrepa M10.

Upravičencu, ki se bo vključil tudi v izvajanje ukrepa M11, ne bo dana možnost, da poda zahtevek za nedovoljene kombinacije tega ukrepa z ukrepom M10.

8.2.9.3.4.9.3. Splošna ocena ukrepa

Opisano v poglavju *8.2.9.4.3 Splošna ocena ukrepa*.

8.2.9.3.4.9.4. Kmetijsko-okoljske-podnebne obveznosti

8.2.9.3.4.9.4.1. VIN_EKGN: Gnojenje samo z gnojili, ki so dovoljena v ekološki pridelavi

8.2.9.3.4.9.4.1.1. Metode preverjanja obveznosti

Administrativna kontrola:

- kontrola nagiba prek RKG;
- ustreznost kmetijske rastline prek zbirne vloge.

Registri/evidence:

- register KMG;

- GERK.

Kontrola na kraju samem:

- evidence o delovnih opravilih;
- seznam dovoljenih ekoloških gnojil;
- račun o nakupu gnojil;
- deklaracije;
- pregled KMG.

8.2.9.3.4.9.4.2. VIN_KONF: Uporaba metode konfuzije in dezorientacije

8.2.9.3.4.9.4.2.1. Metode preverjanja obveznosti

Administrativna kontrola:

- kontrola nagiba prek RKG;
- ustreznost kmetijske rastline prek zbirne vloge.

Registri/evidence:

- register KMG;
- GERK.

Kontrola na kraju samem:

- evidence o delovnih opravilih;
- deklaracija;
- navodila proizvajalca o uporabi dispenzorjev;
- račun o nakupu;
- priporočila strokovnih institucij na področju varstva rastlin;
- pregled KMG.

8.2.9.3.4.9.4.3. VIN_MEDV: Pokritost tal čez zimo v vinogradih, kjer medvrstni prostor ni pokrit z negovano ledino

8.2.9.3.4.9.4.3.1. Metode preverjanja obveznosti

Administrativna kontrola:

- ustreznost kmetijske rastline prek zbirne vloge;
- ustreznost nagiba prek RKG;
- preverjanje zatravljenosti in terasiranosti prek RKG;
- ustreznost območja prek RKG.

Registri/evidence:

- register KMG;
- GERK.

Kontrola na kraju samem:

- evidence o delovnih opravilih;
- skladnost s stanjem v naravi;
- pregled KMG.

8.2.9.3.4.9.4.4. VIN_MEHZ: Mehansko zatiranje plevelov (pod trtami)

8.2.9.3.4.9.4.4.1. Metode preverjanja obveznosti

Administrativna kontrola:

- kontrola nagiba prek registra KMG;
- ustreznost kmetijske rastline prek zbirne vloge.

Registri/evidence:

- register KMG;
- GERK.

Kontrola na kraju samem:

- evidence o delovnih opravilih;
- račun o nakupu;
- prisotnost ustrezne mehanizacije na KMG;
- pogodba med izvajalcem in uporabnikom strojne storitve;
- račun za opravljeno storitev s strani strojnega krožka;
- pregled KMG.

8.2.9.3.4.9.4.5. VIN_POKT: Pokritost tal v medvrstnem prostoru

8.2.9.3.4.9.4.5.1. Metode preverjanja obveznosti

Administrativna kontrola:

- ustreznost kmetijske rastline prek zbirne vloge;
- preverjanje zatravljenosti in terasiranosti prek registra KMG;
- ustreznost nagiba prek RKG.

Registri/evidence:

- register KMG;

- GERK.

Kontrola na kraju samem:

- evidence o delovnih opravilih;
- skladnost s stanjem v naravi;
- pregled KMG.

8.2.9.3.4.9.4.6. VIN_VABE: Uporaba feromonskih in lepljivih vab za potrebe spremljanja škodljivih organizmov

8.2.9.3.4.9.4.6.1. Metode preverjanja obveznosti

Administrativna kontrola:

- kontrola nagiba prek registra KMG;
- ustreznost kmetijske rastline prek zbirne vloge.

Registri/evidence:

- register KMG;
- GERK.

Kontrola na kraju samem:

- evidence o delovnih opravilih;
- račun o nakupu;
- deklaracija;
- navodila proizvajalca o uporabi vab;
- ali se na KMG hranijo že uporabljene feromonske vabe in/ali lepljive plošče;
- pregled KMG.

8.2.9.3.4.10. Informacije, ki se nanašajo posebej na operacijo

Določitev in opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov; to bi moralo vključevati ustrezne obvezne standarde, določene v skladu s poglavjem I naslova VI Uredbe (EU) št. 1306/2013 Evropskega parlamenta in Sveta, ustrezna merila in minimalne aktivnosti, določene v skladu s členom 4(1)(c)(ii) in (iii) Uredbe (EU) št. 1307/2013 Evropskega parlamenta in Sveta, ustrezne minimalne zahteve za uporabo gnojil in fitofarmacevtskih sredstev ter ustrezne obvezne zahteve, ki so določene v nacionalnem pravu

Opisano v poglavju *Kmetijsko okoljsko podnebne obveznosti*.

Minimalne zahteve za gnojila morajo med drugim vključevati kodeks dobre prakse, uveden v okviru Direktive 91/676/EGS za kmetijska gospodarstva izven območij, občutljivih za nitrate, ter zahteve v zvezi z onesnaževanjem s fosforjem; minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev morajo med drugim

vključevati splošna načela integriranega varstva rastlin pred škodljivimi organizmi, uvedena z Direktivo 2009/128/ES Evropskega parlamenta in Sveta, zahteve za pridobitev dovoljenja za uporabo sredstev in izpolnjevanje obveznosti usposabljanja, zahteve za varno skladiščenje, preizkušanje strojev in naprav v uporabi ter pravila za uporabo pesticidov v bližini vode in drugih občutljivih območij, kot jih določa nacionalna zakonodaja

Opisano v poglavju *Kmetijsko okoljsko podnebne obveznosti*.

Seznam lokalnih pasem, ki jim grozi prenehanje reje, in rastlinskih genskih virov, ki jim grozi genska erozija

Ni relevantno.

Opis metodologije ter agronomskih predpostavk in parametrov, vključno z opisom temeljnih zahtev, navedenih v členu 29(2) Uredbe (EU) št. 1305/2013, ki so pomembne za določeno vrsto obveznosti, uporabljenih kot referenčna točka za izračune, ki upravičujejo: dodatne stroške, izpad prihodka zaradi sprejetih obvez in višino transakcijskih stroškov; kjer je potrebno, navedena metodologija upošteva pomoč, dodeljeno po Uredbi (EU) št. 1307/2013, vključno s plačili za kmetijske prakse, ki ugodno vplivajo na podnebje in okolje, da se prepreči možnost dvojnega financiranja; kjer je to primerno, pretvorbena metoda, uporabljena za druge enote v skladu s členom 9 te uredbe

V izračunu višine plačil za posamezne zahteve je upoštevano:

A. Obvezni zahtevi

VIN_VABE: Z namenom racionalnejše rabe fitofarmacevtskih sredstev se v obdobju od 15.3. do 15.8. uporabljajo feromonske in lepljive vabe, s katerimi se spremlja številčnost in čas pojava škodljivcev kot merilo potrebnih ukrepov varstva. Število potrebnih vab za posamezne sadne vrste je določeno z navodili proizvajalca feromonskih in lepljivih vab. V izračunu je upoštevan strošek feromonskih in lepljivih vab ter delo porabljeno za spremljane škodljivih organizmov v obdobju od 15.3. do 15.8. Zaradi natančnega spremljanja škodljivih organizmov in škropljenja v skladu z njihovim dejanskim pojavom, se uporaba insekticidov zmanjša. V izračunu je zato upoštevana za tretjino manjša poraba insekticidov kot je pri običajni kmetijski praksi, kjer uporaba feromonskih in lepljivih vab ni predvidena. Izračuni so pripravljeni za nagibe vinogradov do 35% in za nagibe vinogradov nad 35%. Na višjih nagibih je poraba ročnega in strojnega dela za izvedbo delovnih faz večja, zato so stroški izvajanja zahteve višji.

VIN_EKGN: Pri običajni kmetijski praksi se lahko uporabljajo mineralna in organska gnojila. V izračunu je upoštevana razlika v stroških gnojenja z mineralnimi gnojili, ki se v veliki meri uporabljajo za gnojenje vinogradov, in stroški gnojenja z gnojili, ki so dovoljena v ekološki pridelavi. Izračuni so pripravljeni za nagibe vinogradov do 35% in za nagibe vinogradov nad 35%. Na višjih nagibih je poraba ročnega in strojnega dela za izvedbo delovnih faz večja, zato so stroški izvajanja zahteve višji.

B. Izbirne zahteve

VIN_KONF: Alternativna metoda varstva rastlin s feromonskimi dispenzorji, ki se uporabljajo pred začetkom ali na samem začetku leta metuljev. Dispenzorji se uporabljajo kot dopolnilna metoda proti vsem rodovom škodljivcev. V izračunu upoštevani stroški feromonskih dispenzorjev in delo z namestitvijo

dispenzorjev.

VIN_MEHZ: Pri običajni kmetijski praksi mehansko zatiranje plevelov ni predpisano. V zahtevi uporaba herbicidov ni dovoljena. V izračunu so upoštevni stroški mehanskega zatiranja plevelov v obdelovalnem pasu pod trsi, zmanjšani za vrednost herbicidov in za stroške njihove aplikacije (dvakrat). Izračuni so pripravljeni za nagibe vinogradov do 35% in za nagibe vinogradov nad 35%. Na višjih nagibih je poraba ročnega in strojnega dela za izvedbo delovnih faz večja, zato so stroški izvajanja zahteve višji.

VIN_POKT: V vinogradih, kjer je medvrstni prostor pokrit z negovano ledino se tla po trgatvi plitvo obdela in poseje koristne rastline in posevek pri določeni višini zmulči. V izračunu za zahtevo so upoštevani stroški navedenih strojnih storitev in s tem povezani stroški domačega dela ter stroški semena za kratkotrajno ozelenitev medvrstnega prostora. Pokritost tal v medvrstnem prostoru je zagotovljena celo rastno dobo v vsakem drugem medvrstnem prostoru. Izračuni so pripravljeni za nagibe vinogradov do 35% in za nagibe vinogradov nad 35%. Na višjih nagibih je poraba ročnega in strojnega dela za izvedbo delovnih faz večja, zato so stroški izvajanja zahteve višji.

VIN_MEDV: V vinogradih, kjer medvrstni prostor ni pokrit z negovano ledino se tla po trgatvi plitvo obdelajo z vrtavkasto brano, poseje koristne rastline in posevek pri določeni višini zmulči. V izračunu za zahtevo so upoštevani stroški navedenih strojnih storitev in s tem povezani stroški domačega dela ter stroški semena za kratkotrajno ozelenitev medvrstnega prostora. Pokritost tal v medvrstnem prostoru je zagotovljena celo rastno dobo v vsakem drugem medvrstnem prostoru. V izračunu so upoštevni stroški mehanskega zatiranja plevelov v obdelovalnem pasu pod trsi, zmanjšani za vrednost herbicidov in za stroške njihove aplikacije (dvakrat). Izračuni so pripravljeni za nagibe vinogradov do 35% in za nagibe vinogradov nad 35%. Na višjih nagibih je poraba ročnega in strojnega dela za izvedbo delovnih faz večja, zato so stroški izvajanja zahteve višji.

8.2.9.3.4.10.1. Kmetijsko-okoljske-podnebne obveznosti

8.2.9.3.4.10.1.1. VIN_EKGN: Gnojenje samo z gnojili, ki so dovoljena v ekološki pridelavi

8.2.9.3.4.10.1.1.1. Izhodišče

Ustrezni dobri kmetijski in okoljski pogoji in/ali predpisane zahteve ravnanja

- Z Uredbo o navzkrižni skladnosti uporaba vrste gnojil.

Minimalne zahteve za uporabo gnojil in pesticidov

- Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidenc uporabe živinskih in mineralnih gnojil, ki jih mora voditi KMG za vsa kmetijska zemljišča na KMG, in iz katere morajo biti razvidni najmanj količina in vrsta živinskega gnoja in mineralnega gnojila, čas gnojenja ter podatki o površini, kjer se ta gnojila uporabljajo.
- Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev niso določene, ker zahteve glede uporabe teh sredstev predstavljajo standard in so vključene v sklop zahtev v okviru navzkrižne skladnosti.

Druge ustrezne nacionalne/regionalne zahteve

- Pravilnik o integriranem varstvu rastlin pred škodljivimi organizmi (Uradni list RS, št. 43/14): V skladu s 4. členom se za optimalno rast pridelka poskrbi z uravnoteženim gnojenjem z organskimi in mineralnimi gnojili v skladu s potrebami rastlin ter namakalnimi tehnikami, kjer je to mogoče.

Minimalne aktivnosti

- Ni relevantno.

8.2.9.3.4.10.1.1.2. Ustrezne običajne prakse kmetovanja

Pri običajni kmetijski praksi se uporabljajo mineralna in organska gnojila.

8.2.9.3.4.10.1.2. VIN_KONF: Uporaba metode konfuzije in dezorientacije

8.2.9.3.4.10.1.2.1. Izhodišče

Ustrezni dobri kmetijski in okoljski pogoji in/ali predpisane zahteve ravnanja

- Uredba o navzkrižni skladnosti, Priloga 1: Pravila o navzkrižni skladnosti, PZR 10: Pravilna uporaba fitofarmacevtskih sredstev: Uporabljajo se samo registrirana fitofarmacevtska sredstva ali sredstva, za katera je bilo izdano izjemno dovoljenje, dovoljenje za razširitev uporabe v RS ali dovoljenje za promet identičnih fitofarmacevtskih sredstev iz drugih držav članic EU. Registrirana fitofarmacevtska sredstva je treba pravilno uporabljati v skladu z navodilom za uporabo, navedbo na etiketi ali s podatki v dovoljenju za uporabo.

Minimalne zahteve za uporabo gnojil in pesticidov

- Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidenc uporabe živinskih in mineralnih gnojil, ki jih mora voditi KMG za vsa kmetijska zemljišča na KMG, in iz katere morajo biti razvidni najmanj količina in vrsta živinskega gnoja in mineralnega gnojila, čas gnojenja ter podatki o površini, kjer se ta gnojila uporabljajo.
- Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev niso določene, ker zahteve glede uporabe teh sredstev predstavljajo standard in so vključene v sklop zahtev v okviru navzkrižne skladnosti.

Druge ustrezne nacionalne/regionalne zahteve

- Pravilnik o integriranem varstvu rastlin pred škodljivimi organizmi (Uradni list RS, št. 43/14): V skladu s 5. členom se za obvladovanje škodljivih organizmov lahko uporabljajo fitofarmacevtska sredstva, izdelana na podlagi mikroorganizmov, rastlinskih izvlečkov, feromonov in snovi z nizkim tveganjem, registrirana oziroma dovoljena v skladu z zakonom, ki ureja fitofarmacevtska sredstva.

Minimalne aktivnosti

- Ni relevantno.

8.2.9.3.4.10.1.2.2. Ustrezne običajne prakse kmetovanja

Pri običajni kmetijski praksi se škodljive organizme obvladuje z uporabo registriranih fitofarmacevtskih sredstev - insekticidov.

8.2.9.3.4.10.1.3. VIN_MEDV: Pokritost tal čez zimo v vinogradih, kjer medvrstni prostor ni pokrit z negovano ledino

8.2.9.3.4.10.1.3.1. Izhodišče

Ustrezni dobri kmetijski in okoljski pogoji in/ali predpisane zahteve ravnanja

- Z Uredbo o navzkrižni skladnosti pokritost tal v medvrstnem prostoru ni predpisana.

Minimalne zahteve za uporabo gnojil in pesticidov

- Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidenc uporabe živinskih in mineralnih gnojil, ki jih mora voditi KMG za vsa kmetijska zemljišča na KMG, in iz katere morajo biti razvidni najmanj količina in vrsta živinskega gnoja in mineralnega gnojila, čas gnojenja ter podatki o površini, kjer se ta gnojila uporabljajo.
- Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev niso določene, ker zahteve glede uporabe teh sredstev predstavljajo standard in so vključene v sklop zahtev v okviru navzkrižne skladnosti.

Druge ustrezne nacionalne/regionalne zahteve

- Druge nacionalne zahteve niso predpisane.

Minimalne aktivnosti

- Ni relevantno.

8.2.9.3.4.10.1.3.2. Ustrezne običajne prakse kmetovanja

Pri običajni kmetijski praksi so tla v medvrstnem prostoru niso pokrita z negovano ledino zaradi preprečevanja suše v poletnem času.

8.2.9.3.4.10.1.4. VIN_MEHZ: Mehansko zatiranje plevelov (pod trtami)

8.2.9.3.4.10.1.4.1. Izhodišče

Ustrezni dobri kmetijski in okoljski pogoji in/ali predpisane zahteve ravnanja

- Z Uredbo o navzkrižni skladnosti mehansko zatiranje plevelov ni predpisano.

Minimalne zahteve za uporabo gnojil in pesticidov

- Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidenc uporabe živinskih in mineralnih gnojil, ki jih mora voditi KMG za vsa kmetijska zemljišča na KMG, in iz katere morajo biti razvidni najmanj količina in vrsta živinskega gnoja in mineralnega gnojila, čas gnojenja ter podatki o površini, kjer se ta gnojila uporabljajo.
- Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev niso določene, ker zahteve glede uporabe teh sredstev predstavljajo standard in so vključene v sklop zahtev v okviru navzkrižne skladnosti.

Druge ustrezne nacionalne/regionalne zahteve

- Pravilnik o integriranem varstvu rastlin pred škodljivimi organizmi (Uradni list RS, št. 43/14): V skladu s 5. členom se lahko izvaja mehansko ali fizikalno zatiranje plevela (strojno ali ročno).

Minimalne aktivnosti

- Ni relevantno.

8.2.9.3.4.10.1.4.2. Ustrezne običajne prakse kmetovanja

Pri običajni kmetijski praksi se plevele zatira z uporabo registriranih fitofarmacevtskih sredstev - herbicidov.

8.2.9.3.4.10.1.5. VIN_POKT: Pokritost tal v medvrstnem prostoru

8.2.9.3.4.10.1.5.1. Izhodišče

Ustrezni dobri kmetijski in okoljski pogoji in/ali predpisane zahteve ravnanja

- Z Uredbo o navzkrižni skladnosti pokritost tal v medvrstnem prostoru ni predpisana.

Minimalne zahteve za uporabo gnojil in pesticidov

- Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidenc uporabe živinskih in mineralnih gnojil, ki jih mora voditi KMG za vsa kmetijska zemljišča na KMG, in iz katere morajo biti razvidni najmanj količina in vrsta živinskega gnoja in mineralnega gnojila, čas gnojenja ter podatki o površini, kjer se ta gnojila uporabljajo.
- Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev niso določene, ker zahteve glede uporabe teh sredstev predstavljajo standard in so vključene v sklop zahtev v okviru navzkrižne skladnosti.

Druge ustrezne nacionalne/regionalne zahteve

- Druge nacionalne zahteve niso predpisane.

Minimalne aktivnosti

- Ni relevantno.

8.2.9.3.4.10.1.5.2. Ustrezne običajne prakse kmetovanja

Pri običajni kmetijski praksi so tla v medvrstnem prostoru pokrita z negovano ledino, ki se ne rahlja.

8.2.9.3.4.10.1.6. VIN_VABE: Uporaba feromonskih in lepljivih vab za potrebe spremljanja škodljivih organizmov

8.2.9.3.4.10.1.6.1. Izhodišče

Ustrezni dobri kmetijski in okoljski pogoji in/ali predpisane zahteve ravnanja

- Uredba o navzkrižni skladnosti, Priloga 1: Pravila o navzkrižni skladnosti, PZR 10: Pravilna uporaba fitofarmacevtskih sredstev: Uporabljajo se samo registrirana fitofarmacevtska sredstva ali sredstva, za katera je bilo izdano izjemno dovoljenje, dovoljenje za razširitev uporabe v RS ali dovoljenje za promet identičnih fitofarmacevtskih sredstev iz drugih držav članic EU. Registrirana fitofarmacevtska sredstva je treba pravilno uporabljati v skladu z navodilom za uporabo, navedbo na etiketi ali s podatki v dovoljenju za uporabo.

Minimalne zahteve za uporabo gnojil in pesticidov

- Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidenc uporabe živinskih in mineralnih gnojil, ki jih mora voditi KMG za vsa kmetijska zemljišča na KMG, in iz katere morajo biti razvidni najmanj količina in vrsta živinskega gnoja in mineralnega gnojila, čas gnojenja ter

podatki o površini, kjer se ta gnojila uporabljajo.

- Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev niso določene, ker zahteve glede uporabe teh sredstev predstavljajo standard in so vključene v sklop zahtev v okviru navzkrižne skladnosti.

Druge ustrezne nacionalne/regionalne zahteve

- Pravilnik o integriranem varstvu rastlin pred škodljivimi organizmi (Uradni list RS, št. 43/14): V skladu s 5. členom se za obvladovanje škodljivih organizmov lahko uporabljajo fitofarmacevtska sredstva, izdelana na podlagi mikroorganizmov, rastlinskih izvlečkov, feromonov in snovi z nizkim tveganjem, registrirana oziroma dovoljena v skladu z zakonom, ki ureja fitofarmacevtska

Minimalne aktivnosti

- Ni relevantno.

8.2.9.3.4.10.1.6.2. Ustrezne običajne prakse kmetovanja

Pri običajni kmetijski praksi se škodljive organizme obvladuje z uporabo registriranih fitofarmacevtskih sredstev - insekticidov.

8.2.9.3.5. 05. Trajno travinje I

Podukrep:

- 10.1 – Plačilo kmetijsko-okoljskih-podnebnih obveznosti

8.2.9.3.5.1. Opis vrste operacije

Zahteve v okviru operacije Trajno travinje I so namenjene ohranjanju biotske raznovrstnosti in zmanjševanju emisij didušikovega oksida ter amoniaka. Izvajanje operacije pomeni spremembo obstoječih kmetijskih praks.

Operacija vključuje obvezno in izbirne zahteve. Upravičenec mora izvajati obvezno zahtevo, lahko pa izbere tudi eno ali več izbirnih zahtev te operacije. Ob obvezni in izbirnih zahtevah velja za operacijo omejitev intenzivnost gospodarjenja z največjo dovoljeno obtežbo kmetijskih zemljišč z živino. S to operacijo je omogočen vstop tistim kmetom, ki zaradi različnih razlogov ne želijo v celoti opustiti siliranja in se zaradi tega ne morejo vključiti v operacijo Trajno travinje II (obvezna zahteva TRZ_II_OSIL: Opustitev silaže).

A. Obvezna zahteva

TRZ_I_NPAS: Za GERK-e, ki so večji od 1 ha, v tekočem letu na travniku površina strnjenega nepokošenega pasu, ki se pokosi naslednje leto, znaša 5 do 10% površine travnika

Puščanje nepokošenih pasov ima pozitivne učinke na vrste in habitatne tipe. Nepokošen del namreč predstavlja donorsko cono za vrste, ki so zaradi kmetijske rabe, ki ne upošteva njihovih ekoloških zahtev, prizadete. Prav tako nepokošeni deli predstavljajo pomemben refugij (zatočišče) različnim vrstam sesalcev, ptic, metuljev in ostalih žuželk. Puščanje nepokošenega pasu prek zime je še posebej pomembno z vidika zagotavljanja ustreznih razmer za uspešno realizacijo celotnega razvojnega ciklusa metuljev. Na nepokošenem pasu paša ni dovoljena.

Namen zahteve je spodbuditi dobro okoljsko prakso na travnikih zmerne intenzivnosti. Izvajanje dodatnih zahtev bo okoljsko in naravovarstveno vlogo teh travnikov še dodatno okrepilo. Specifika slovenskega travinja je velika razdrobljenost, razgibana konfiguracija ter stikanje površin z nekmetijskimi rabami. Izvajanje zahteve bo prispevalo k vzdrževanju ugodnega stanja sosednjih habitatov, ki bodo ciljno varovani v okviru drugih operacij.

Nepokošeni pas se pokosi naslednje leto od meseca marca naprej.

Upravičenci, katerih površine ležijo na ekološko pomembnih območjih posebnih traviščnih habitatov, traviščnih habitatov metuljev in steljnikov ali območjih pojavljanja ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov, se v zahtevo lahko vključijo le, če se istočasno vključijo tudi v izvajanje ene izmed operacij, pomembnih za ohranjanje biotske raznovrstnosti (ali operacijo posebni traviščni habitati, ali operacijo traviščni habitati metuljev, ali operacijo steljniki, ali operacijo habitati ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov) z najmanj 20% površin trajnega travinja.

- Obtežba: 0,5 do 1,8 GVŽ travojedih živali/hektar (povprečna letna obtežba). Kadar se zahteva izvaja na območju posebnih travičnih habitatov, je povprečna letna obtežba 0,2 do 1,5 GVŽ travojedih živali/hektar. Kadar pa se zahteva izvaja na območjih traviščnih habitatov metuljev, steljnikov ali območjih pojavljanja ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov, je povprečna letna obtežba 0 do 1,5 GVŽ

travojedih živali/hektar.
- Raba: trajno travinje.
- Obseg: del površin.
- Lokacija: ni pomembna.
- Območje izvajanja: celotna Slovenija.

Učinki:

- ohranjanje in povečanje možnosti preživetja ogroženim vrstam žuželk (metuljev, kobilic) in drugim malim živalim na travniku (ohranjanje biotske raznovrstnosti v naravi);
- omogočanje semenitve rastlin in ohranjanje rastlinskih vrst, ki so značilne za naravno travinje.

B. Izbirne zahteve

TRZ_I_NIZI: Gnojenje z organskimi gnojili z nizkimi izpusti v zrak

Namen zahteve je zmanjšati izpuste amonijaka in smradu pri gnojenju s tekočimi živinskimi gnojili ter izboljšati učinkovitost kroženja dušika v kmetijstvu, s tem pa posredno vplivati tudi na zmanjšanje izpustov toplogrednega didušikovega oksida. Izvedba te zahteve bo ugodno vplivala tudi na stanje sosednjih habitatov. Zahteva se izvaja z nanosom tekočih organskih gnojil na površino tal s pomočjo vlečnih cevi ali vlečnih sani ali z vnosom gnojil neposredno v tla. Uporaba opreme z razpršilno ploščo ni dovoljena.

- Obtežba: 0,5 do 1,8 GVŽ travojedih živali/hektar (povprečna letna obtežba). Kadar se zahteva izvaja na območju posebnih travičnih habitatov, je povprečna letna obtežba 0,2 do 1,5 GVŽ travojedih živali/hektar. Kadar pa se zahteva izvaja na območjih traviščnih habitatov metuljev, steljnikov ali območjih pojavljanja ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov, je povprečna letna obtežba 0 do 1,5 GVŽ travojedih živali/hektar.
- Raba: trajno travinje.
- Obseg: del površin.
- Lokacija: ni pomembna.
- Območje izvajanja: celotna Slovenija.

Učinki:

- zmanjšanje izpustov amonijaka in posledično zmanjšanje evtrofikacije naravnega okolja;
- učinkovitejše kroženje dušika in posledično tudi zmanjšanje izpustov didušikovega oksida (toplogredni plin),
- zmanjševanje obremenjevanja okolja s smradom.

TRZ_I_MRVA: Spravilo mrve s travinja

Zahteva se izvaja na način, da se trava pospravi v obliki mrve, siliranje ni dovoljeno. Siliranje trave na dolgi rok siromaši vrstno pestrost (motena semenitev nekaterih vrst), saj so travniki večinoma košeni prej, kot če bi se sušenje in spravilo izvajalo na klasičen način (odvoz mrve). Poleg tega se v plastično folijo skupaj z napol uvelo travo povije tudi precejšen delež velikih nevretenčarjev (kobilice, gosenice ipd.), ki so hrana drugim živalim (pticam). Izvajanje zahteve pozitivno učinkuje na biotsko raznovrstnost in mozaičnost krajine.

Na KMG ne sme biti travne silaže.

- Obtežba: 0,5 do 1,8 GVŽ travojedih živali/hektar (povprečna letna obtežba). Kadar se zahteva izvaja na območju posebnih travičnih habitatov, je povprečna letna obtežba 0,2 do 1,5 GVŽ travojedih živali/hektar. Kadar pa se zahteva izvaja na območjih traviščnih habitatov metuljev, steljnikov ali območjih pojavljanja ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov, je povprečna letna obtežba 0 do 1,5 GVŽ travojedih živali/hektar.
- Raba: trajno travinje.
- Obseg: vse površine trajnega travinja.
- Lokacija: ista ves čas trajanja obveznosti.
- Območje izvajanja: celotna Slovenija.

Učinki:

- ohranjanje vrstno bogatih travnikov;
- zagotavljanje možnosti preživetja nevretenčarjev, ki predstavljajo hrano drugim vrstam;
- zmanjšanje uporabe polietilenske folije.

TRZ_I_OSIL: Opustitev silaže

Zahteva se izvaja na način, da se trava pospravi v obliki mrve, prepovedano pa je tudi siliranje krme z njiv, zlasti koruzne silaže. Siliranje trave na dolgi rok siromaši vrstno pestrost (motena semenitev nekaterih vrst), saj so travniki večinoma košeni prej, kot če bi se sušenje in spravilo izvajalo na klasičen način (odvoz mrve). Poleg tega se v plastično folijo skupaj z napol uvelo travo povije tudi precejšen delež velikih nevretenčarjev (kobilice, gosenice ipd.), ki so hrana drugim živalim (pticam). Izvajanje zahteve pozitivno učinkuje na biotsko raznovrstnost in mozaičnost krajine.

Opuščanje koruze za silažo bo prispevalo k večjemu vključevanju drugih krmnih rastlin v kolobar. Koruza sodi med rastline z največjimi potrebami po dušiku, gojenje pa zahteva tudi precejšno uporabo sredstev za varstvo rastlin. Zaradi tega bo zahteva prispevala tudi k zmanjšanju obremenitve voda z nitrati in k manjšemu sproščanju ostankov fitofarmacevtskih sredstev v okolje.

Na KMG ne sme biti nobene silaže.

Zahteva je usmerjena v sušenje in dosuševanje krme, kar bo imelo pozitivne učinke na okolje in biotsko raznovrstnost. Prav tako opuščanje koruzne silaže pozitivno vpliva na varovanje voda.

Upravičenci, katerih površine ležijo na ekološko pomembnih območjih posebnih traviščnih habitatov, traviščnih habitatov metuljev in steljnikov ali območjih pojavljanja ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov, se v zahtevo lahko vključijo le, če se istočasno vključijo tudi v izvajanje ene izmed operacij, pomembnih za ohranjanje biotske raznovrstnosti (ali operacijo posebni traviščni habitati, ali operacijo traviščni habitati metuljev, ali operacijo steljniki, ali operacijo habitati ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov) z najmanj 20% površin trajnega travinja.

- Obtežba: 0,5 do 1,8 GVŽ travojedih živali/hektar (povprečna letna obtežba). Kadar se zahteva izvaja na območju posebnih travičnih habitatov, je povprečna letna obtežba 0,2 do 1,5 GVŽ travojedih živali/hektar. Kadar pa se zahteva izvaja na območjih traviščnih habitatov metuljev, steljnikov ali območjih pojavljanja ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov, je povprečna letna obtežba 0 do 1,5 GVŽ travojedih živali/hektar.
- Raba: trajno travinje.
- Obseg: celotno KMG.
- Lokacija: ista ves čas trajanja obveznosti;

- Območje izvajanja: celotna Slovenija.

Učinki:

- ohranjanje vrstno bogatih travnikov;
- zagotavljanje možnosti preživetja nevretenčarjev, ki predstavljajo hrano drugim vrstam;
- izboljšanje strukture njivskih tal;
- zmanjšanje obremenjevanja voda z nitrati in okolja z ostanki fitofarmacevtskih sredstev.

8.2.9.3.5.2. Vrsta podpore

Podpora za izvajanje operacije Trajno travinje I sestoji iz:

- plačila na hektar za izvajanje obvezne zahteve in/ali najmanj ene izbirne zahteve po lastni izbiri upravičenca.

8.2.9.3.5.3. Povezave z drugo zakonodajo

Operacija Trajno travinje I je povezana z EU in nacionalnimi predpisi s področja ukrepov kmetijske politike, kmetijstva, okolja in varstva narave ter razvoja podeželja.

8.2.9.3.5.4. Upravičenci

Upravičenci do plačil so kmetijska gospodarstva, ki se v izvajanje operacije Trajno travinje I vključijo prostovoljno in izpolnjujejo predpisane pogoje in zahteve.

8.2.9.3.5.5. Upravičeni stroški

Za izvajanje operacije Trajno travinje I se plačila namenjajo samo tistim obveznostim, ki presegajo ustrezne obvezne standarde, določene v skladu s poglavjem I naslova VI Uredbe 1306/2013/EU in ustrezna merila, določena z drugo alineo točke c) prvega odstavka 4. člena Uredbe 1307/2013/EU ter druge ustrezne obvezne zahteve iz nacionalnih predpisov.

Plačila krijejo 60% dodatnih stroškov in izgubljenega prihodka zaradi prevzete obveznosti.

8.2.9.3.5.6. Pogoji za upravičenost

Ob vstopu v ukrep M10 mora KMG:

- imeti najmanj 1 ha kmetijskih površin v smislu 4. člena Uredbe 1307/2013/EU;
- biti vpisano v register kmetijskih gospodarstev, v skladu s predpisom, ki ureja register kmetijskih gospodarstev;

- opraviti 6-urni program usposabljanja s področja kmetijsko okoljskih in kmetijsko podnebnih vsebin;
- imeti izdelan program aktivnosti kmetijskega gospodarstva, ki je elektronski dokument, pripravljen kot rezultat svetovalne storitve.

8.2.9.3.5.7. Načela pri določanju meril za izbor

Merila za izbor niso relevantna.

8.2.9.3.5.8. (Veljavni) zneski in stopnje podpore

Višina plačil za zahteve v okviru operacije Trajno travinje I znaša 60 % višine plačil, izračunane po modelni kalkulaciji.

Ne glede na prejšnji odstavek znaša plačilo za zahtevo TRZ_I_NPAS:

- 42,50 EUR, kadar se izvaja na območjih posebnih travičnih habitatov;
- 28,70 EUR, kadar se izvaja na območjih traviščnih habitatov metuljev in
- 20,10 EUR, kadar se izvaja na območjih pojavljanja ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov in steljnikov.

Ne glede na prvi odstavek znaša plačilo za zahtevo TRZ_I_MRVA:

- 7,10 EUR, kadar se izvaja na območjih posebnih travičnih habitatov in
- 8,10 EUR, kadar se izvaja na območjih traviščnih habitatov metuljev.

Višina plačil (EUR/hektar letno) za zahteve v okviru operacije Trajno travinje I

Zahteva	Izračunana višina plačila po modelni kalkulaciji	Najvišje možno plačilo glede na Prilogo II Uredbe 1305/2013/EU	Najvišje možno plačilo	Plačilo (60% višine plačila, izračunane po modelni kalkulaciji
A. Obvezna zahteva				
TRZ_I_NPAS	83,40	450	83,40	50,04
B. Izbirne zahteve				
TRZ_I_NIZI	64,20	450	64,20	38,52
TRZ_I_MRVA	42,10	450	42,10	25,26
TRZ_I_OSIL	76,40	450	76,40	45,84

Operacija Trajno travinje I: višina plačil za posamezne zahteve

8.2.9.3.5.9. Preverljivost in možnost kontrole ukrepov in/ali vrst operacij

8.2.9.3.5.9.1. Tveganja pri izvajanju ukrepov

R5: Obveznosti, ki jih je težko preverjati in/ali kontrolirati

Določenih zahtev administrativno ni mogoče preveriti, izvajanje nekaterih zahtev je težje preveriti tudi s kontrolo na kraju samem. Te zahteve so gnojenje z organskimi gnojili z nizkimi izpusti v zrak (inkorporacija v tla) in spravilo mrve s travinja.

R6: Splošni pogoji za izvajanje

Nepravočasen sprejem predpisov, ki urejajo plačila za ukrep M10 in omogočajo seznanitev upravičencev s pogoji upravičenosti za izvajanje te operacije in nepoznavanje zahtev in pogojev operacije Trajno travinje I predstavljajo tveganje za izvajanje ukrepa M10.

R8: IT sistemi

Neustrezna urejenost nekaterih podatkovnih baz za vključevanje v sistem preverjanja ter posledično pomanjkljive administrativne kontrole ob vstopu v operacijo Trajno travinje I.

R9: Zahtevki za izplačilo

Slaba in prepozna informiranost ter nezadostno poznavanje zahtev operacije Trajno travinje I, nepoznavanje postopka za vlaganje zahtevka in nepravilna prijava površin s strani upravičenca.

8.2.9.3.5.9.2. Blažilni ukrepi

R5: Obveznosti, ki jih je težko preverjati in/ali kontrolirati

Za vse zahteve se bo administrativna kontrola ustrezno nadgradila (za kontrolo staleža živali in za vključevanje v ostale zahtevane operacije na ekološko pomembnih območjih).

Zahteve za izvajanje ukrepa M10, ki jih administrativno ni mogoče preveriti v celoti, se bodo preverile oz. kontrolirale s kontrolo na kraju samem, kontrola bo upoštevala časovno komponento pri izvedbi preverjanja, ustreznost dokazov, stanja na pregledanem KMG in neprisotnost v celoti prepovedanih sredstev.

R6: Splošni pogoji za izvajanje

Upravičenec bo moral pred vstopom v operacijo Trajno travinje I opraviti obvezno 6-urno usposabljanje, ki je eden od pogojev upravičenosti. Na tem usposabljanju se bo upravičenec seznanil s pogoji upravičenosti za vstop v operacijo in zahtevami za izvajanje te operacije, kakor tudi s Programom razvoja podeželja 2014-2020 in z nacionalnim predpisom, ki bo urejal plačila za ukrep M10. Po opravljenem usposabljanju bo upravičenec lahko pristopil k izdelavi programa aktivnosti kmetijskega gospodarstva, ki je eden od pogojev upravičenosti in v katerem bo opredelil katero operacijo in zahteve v okviru ukrepa M10 bo izvajal.

R8: IT sistemi

Vzpostavile se bodo ustrezne povezave in uredile podatkovne baze (registri, evidence, šifranti in ustreznost kombinacij zahtev znotraj oz. med operacijami).

Vzpostavljena bo tudi aplikacija, ki bo navzkrižno preverjala podatke iz različnih baz.

R9: Zahtevki za izplačilo

Da bi bili upravičenci ustrezno seznanjeni z vsemi pogoji in zahtevami za izvajanje ukrepa M10, sta

uvedena obvezno vsakoletno 4-urno usposabljanje in obvezna uporaba storitev svetovanja najmanj enkrat v prvih treh letih trajanja obveznosti. Predvideno je tudi vsakoletno obveščanje in informiranje upravičencev glede njihovih obveznosti pri izvajanju ukrepa M10, v okviru vsakoletne kampanje za uveljavljanje zahtevkov za ukrepe kmetijske politike, tekom leta in v okviru specifičnih in namensko usmerjenih informiranj upravičencev.

Upravičenec bo, na podlagi vnaprej izdelanega programa aktivnosti, vložil zahtevek za izplačilo v elektronski obliki na predpisanih obrazcih, na katerih bo opredelil za katere zahteve v okviru posameznih operacij ukrepa M10 bo uveljavljal izplačilo.

Izvedena bo nadgradnja IT sistema za administrativno kontrolo, tako da se bodo določena preverjanja in kontrole izvedla že ob oddaji zahtevka za izplačilo (ustreznost rabe in velikosti površine zahtevka, ustreznost območij in ustreznost kombinacij zahtevkov in operacij).

Če upravičenec ne bo izpolnil pogojev upravičenosti za vstop v ukrep M10, bo opozorjen na pomanjkljivosti, katere bo lahko odpravil do predpisanega roka, sicer zahtevka za izplačilo ne bo mogel vložiti.

Onemogočene bodo tudi nedovoljene kombinacije posameznih zahtev znotraj operacije Trajno travinje I in kombinacije zahtev iz te operacije z zahtevami v okviru drugih operacij ukrepa M10.

Upravičencu, ki se bo vključil tudi v izvajanje ukrepa M11, ne bo dana možnost, da poda zahtevek za nedovoljene kombinacije tega ukrepa z ukrepom M10.

8.2.9.3.5.9.3. Splošna ocena ukrepa

Opisano v poglavju *8.2.9.4.3 Splošna ocena ukrepa*.

8.2.9.3.5.9.4. Kmetijsko-okoljske-podnebne obveznosti

8.2.9.3.5.9.4.1. TRZ_I_MRVA: Spravilo mrve s travinja

8.2.9.3.5.9.4.1.1. Metode preverjanja obveznosti

Administrativna kontrola:

- ustreznost kmetijske rastline prek zbirne vloge;
- kontrola obtežbe prek zbirne vloge, registrov, evidenc rejnih živali.

Registri/evidence:

- register KMG;
- GERK;
- registri, evidence rejnih živali.

Kontrola na kraju samem:

- evidence o delovnih opravilih;

- kontrola obtežbe prek štetja živali in pregleda površin;
- pregled KMG.

8.2.9.3.5.9.4.2. TRZ_I_NIZI: Gnojenje z organskimi gnojili z nizkimi izpusti v zrak

8.2.9.3.5.9.4.2.1. Metode preverjanja obveznosti

Administrativna kontrola:

- ustreznost kmetijske rastline prek zbirne vloge;
- kontrola obtežbe prek zbirne vloge, registrov, evidenc rejnih živali.

Registri/evidence:

- register KMG;
- GERK;
- registri, evidence rejnih živali.

Kontrola na kraju samem:

- evidence o delovnih opravilih;
- prisotnost ustrezne mehanizacije na KMG;
- pogodba med izvajalcem in uporabnikom strojne storitve;
- račun za opravljeno storitev s strani strojnega krožka;
- kontrola obtežbe prek štetja živali in pregleda površin;
- pregled KMG.

8.2.9.3.5.9.4.3. TRZ_I_NPAS: Nepokošen pas 5 do 10% površine travnika

8.2.9.3.5.9.4.3.1. Metode preverjanja obveznosti

Administrativna kontrola:

- ustreznost kmetijske rastline prek zbirne vloge;
- ustreznost velikosti GERK;
- kontrola obtežbe prek zbirne vloge, registrov, evidenc rejnih živali.

Registri/evidence:

- register KMG;
- GERK;
- registri, evidence rejnih živali.

Kontrola na kraju samem:

- evidence o delovnih opravilih;

- skica travnika;
- kontrola obtežbe prek štetja živali in pregleda površin;
- pregled KMG.

8.2.9.3.5.9.4.4. TRZ_I_OSIL: Opustitev silaže

8.2.9.3.5.9.4.4.1. Metode preverjanja obveznosti

Administrativna kontrola:

- ustreznost kmetijske rastline prek zbirne vloge;
- kontrola obtežbe prek zbirne vloge, registrov, evidenc rejnih živali.

Registri/evidence:

- register KMG;
- GERK;
- registri, evidence rejnih živali.

Kontrola na kraju samem:

- evidence o delovnih opravilih;
- kontrola obtežbe prek štetja živali in pregleda površin;
- pregled KMG.

8.2.9.3.5.10. Informacije, ki se nanašajo posebej na operacijo

Določitev in opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov; to bi moralo vključevati ustrezne obvezne standarde, določene v skladu s poglavjem I naslova VI Uredbe (EU) št. 1306/2013 Evropskega parlamenta in Sveta, ustrezna merila in minimalne aktivnosti, določene v skladu s členom 4(1)(c)(ii) in (iii) Uredbe (EU) št. 1307/2013 Evropskega parlamenta in Sveta, ustrezne minimalne zahteve za uporabo gnojil in fitofarmacevtskih sredstev ter ustrezne obvezne zahteve, ki so določene v nacionalnem pravu

Opisano v poglavju *Kmetijsko okoljsko podnebne obveznosti*.

Minimalne zahteve za gnojila morajo med drugim vključevati kodeks dobre prakse, uveden v okviru Direktive 91/676/EGS za kmetijska gospodarstva izven območij, občutljivih za nitrate, ter zahteve v zvezi z onesnaževanjem s fosforjem; minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev morajo med drugim vključevati splošna načela integriranega varstva rastlin pred škodljivimi organizmi, uvedena z Direktivo 2009/128/ES Evropskega parlamenta in Sveta, zahteve za pridobitev dovoljenja za uporabo sredstev in izpolnjevanje obveznosti usposabljanja, zahteve za varno skladiščenje, preizkušanje strojev in naprav v uporabi ter pravila za uporabo pesticidov v bližini vode in drugih občutljivih območij, kot jih določa nacionalna zakonodaja

Opisano v poglavju *Kmetijsko okoljsko podnebne obveznosti*.

Seznam lokalnih pasem, ki jim grozi prenehanje reje, in rastlinskih genskih virov, ki jim grozi genska erozija

Ni relevantno.

Opis metodologije ter agronomskih predpostavk in parametrov, vključno z opisom temeljnih zahtev, navedenih v členu 29(2) Uredbe (EU) št. 1305/2013, ki so pomembne za določeno vrsto obveznosti, uporabljenih kot referenčna točka za izračune, ki upravičujejo: dodatne stroške, izpad prihodka zaradi sprejetih obvez in višino transakcijskih stroškov; kjer je potrebno, navedena metodologija upošteva pomoč, dodeljeno po Uredbi (EU) št. 1307/2013, vključno s plačili za kmetijske prakse, ki ugodno vplivajo na podnebje in okolje, da se prepreči možnost dvojnega financiranja; kjer je to primerno, pretvorbena metoda, uporabljena za druge enote v skladu s členom 9 te uredbe

V izračunu višine plačil za posamezne zahteve v okviru operacije Trajno travinje I je upoštevano:

A. obvezna zahteva

TRZ_I_NPAS: Običajna kmetijska praksa zajema pridelavo sena in travne silaže. Osnova za izračun plačila je običajna kmetijska praksa. Zaradi določene omejitve pri puščanju nepokošenega pasu so v izračunu upoštevani ločeno strojno in ročno delo košnje, zgrabljanja ter odvoz trave pretekle sezone v zgodnjem spomladanske času. Tako je za celotno sezono predvidena običajna sezona ob zmanjšanju količine krme s travinja in stroškov pridelave glede na puščeni nepokošeni pas. Ker zaradi puščenega pasu prihaja do zmanjšanja količine pridelka in s tem energije, se izpad nadomešča z najemom dodatnih površin brez omejitev pridelave.

B. Izbirne zahteve

TRZ_I_NIZI: Običajna kmetijska praksa pri gnojenju z gnojevko je trošenje s cisterno s trosilno ploščo. V okviru zahteve se predvideva trošenje s prilagojenimi stroji za trošenje gnojevke, in sicer uporaba cisterne z vlečenimi cevmi. V izračunu je upoštevana razlika v stroških trošenja z običajno cisterno s trosilno ploščo in stroških trošenja z uporabo cisterne z vlečenimi cevmi.

TRZ_I_MRVA: Podlaga za izračun so prireja mleka (60%), prireja govejega mesa (25%) in mesa drobnice (15%). Pri tem gre za uporabo razširjenih tehnologij. Krmni obrok temelji pretežno na domači krmi v kombinaciji z dokupljeno. Krmni obroki zajemajo: krave - seno, travna in koruzna silaža, paša, dokupljena krma, goveji pitanci - seno, travna in koruzna silaža, dokupljena krma, ovce - seno, paša, dokupljena krma za plemenske živali. Pri oceni zahteve brez travne silaže (v obroku) je osnova živinoreja običajne kmetijske prakse. Predvideno je optimalno spravilo mrve ter ohranjanje kakovosti krme, zato za pokrivanje izgub energije ni potreben dokup krme. Pri ovcah tehnologija pridelave travne silaže ni praksa in zato ni zajeta, ker pa sama zahteva ni omejena na vrsto živali oziroma rejcev drobnice ne izključuje, je reja ovac vključena v izračun.

TRZ_I_OSIL: Podlaga za izračun so prireja mleka (60%), prireja govejega mesa (25%) in mesa drobnice (15%). Pri tem gre za uporabo razširjenih tehnologij. Krmni obrok temelji pretežno na domači krmi v kombinaciji z dokupljeno. Krmni obroki zajemajo: krave - seno, travna in koruzna silaža, paša, dokupljena krma, goveji pitanci - seno, travna in koruzna silaža, dokupljena krma ovce - seno, paša, dokupljena krma za

plemenske živali. Pri oceni zahteve brez travne in koruzne silaže (v obroku) je osnova živinoreja običajne kmetijske prakse. Predpostavljeno je, da se namesto koruzne silaže prideluje koruzo za zrnje, razliko v energiji pa se dokupi na trgu. Pri ovcah tehnologija reje običajno ne zajema travne in koruzne silaže, ker pa ni omejitve v zahtevi na vrsto živali, je reja ovac vključena v izračune.

8.2.9.3.5.10.1. Kmetijsko-okoljske-podnebne obveznosti

8.2.9.3.5.10.1.1. TRZ_I_MRVA: Spravilo mrve s travinja

8.2.9.3.5.10.1.1.1. Izhodišče

Ustrezni dobri kmetijski in okoljski pogoji in/ali predpisane zahteve ravnanja

- Uredba o navzkrižni skladnosti, Priloga 1: Pravila o navzkrižni skladnosti, DKOS 7: Minimalna raven vzdrževanja zemljišč: Kmetijska zemljišča so obdelana vsako leto najpozneje do 15.10. tekočega leta.

Minimalne zahteve za uporabo gnojil in pesticidov

- Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidenc uporabe živinskih in mineralnih gnojil, ki jih mora voditi KMG za vsa kmetijska zemljišča na KMG, in iz katere morajo biti razvidni najmanj količina in vrsta živinskega gnoja in mineralnega gnojila, čas gnojenja ter podatki o površini, kjer se ta gnojila uporabljajo.
- Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev niso določene, ker zahteve glede uporabe teh sredstev predstavljajo standard in so vključene v sklop zahtev v okviru navzkrižne skladnosti.

Druge ustrezne nacionalne/regionalne zahteve

- Druge nacionalne zahteve niso predpisane.

Minimalne aktivnosti

- Kot merilo za vzdrževanje kmetijskih zemljišč v stanju, primernem za pašo ali pridelavo, brez pripravljalnih ukrepov, ki presegajo uporabo običajnih kmetijskih metod in strojev, velja košnja vsaj enkrat letno do 15.10. tekočega leta.

8.2.9.3.5.10.1.1.2. Ustrezne običajne prakse kmetovanja

Pri običajni kmetijski praksi se pridelana krma s travinja za živali silira (travna silaža). Še posebej se je spravilo travne silaže, ki je povita v plastično folijo (baliranje), razširilo v zadnjih letih, saj je baliranje časovno izjemno učinkovito. Obseg spravila krme s travinja v obliki silažnih bal se je bistveno povečal tudi na manjših kmetijah, ki so bile tradicionalno usmerjene v sušenje krme.

8.2.9.3.5.10.1.2. TRZ_I_NIZI: Gnojenje z organskimi gnojili z nizkimi izpusti v zrak

8.2.9.3.5.10.1.2.1. Izhodišče

Ustrezni dobri kmetijski in okoljski pogoji in/ali predpisane zahteve ravnanja

- Uredba o navzkrižni skladnosti, Priloga 1: Pravila o navzkrižni skladnosti, PZR 1: Varstvo voda pred onesnaženjem z nitrati iz kmetijskih virov: Mineralna in organska gnojila so po površini, ki se gnoji, enakomerno raztrošena. Pri prevozu in gnojenju ni nenadzorovanega raztrosa gnojil in gnojenja zunaj predvidenega območja gnojenja. Za gnojenje s tekočimi organskimi gnojili je dovoljeno uporabljati cisterne z razpršilno ploščo, cisterne z razpršilnim topom, cisterne za nanašanje tekočih organskih gnojil v pasovih (vlečene cevi in vlečene sani), cisterne za plitev vnos tekočih organskih gnojil v tla z odprtimi režami ali z zapiranjem rež in cisterne za globok vnos tekočih organskih gnojil v tla. Poleg cistern je dovoljeno za gnojenje s tekočimi organskimi gnojili uporabljati tudi naprave s priključkom na cevi za distribucijo tekočih organskih gnojil.

Minimalne zahteve za uporabo gnojil in pesticidov

- Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidenc uporabe živinskih in mineralnih gnojil, ki jih mora voditi KMG za vsa kmetijska zemljišča na KMG, in iz katere morajo biti razvidni najmanj količina in vrsta živinskega gnoja in mineralnega gnojila, čas gnojenja ter podatki o površini, kjer se ta gnojila uporabljajo.
- Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev niso določene, ker zahteve glede uporabe teh sredstev predstavljajo standard in so vključene v sklop zahtev v okviru navzkrižne skladnosti.

Druge ustrezne nacionalne/regionalne zahteve

- Druge nacionalne zahteve niso predpisane.

Minimalne aktivnosti

- Kot merilo za vzdrževanje kmetijskih zemljišč v stanju, primernem za pašo ali pridelavo, brez pripravljalnih ukrepov, ki presegajo uporabo običajnih kmetijskih metod in strojev, velja košnja vsaj enkrat letno do 15.10. tekočega leta.

8.2.9.3.5.10.1.2.2. Ustrezne običajne prakse kmetovanja

Pri običajni kmetijski praksi se pri gnojenju s tekočimi organskimi gnojili uporablja predvsem oprema z razpršilno ploščo, za katero so značilni veliki izpusti amonjaka in smradu v zrak.

8.2.9.3.5.10.1.3. TRZ_I_NPAS: Nepokošen pas 5 do 10% površine travnika

8.2.9.3.5.10.1.3.1. Izhodišče

Ustrezni dobri kmetijski in okoljski pogoji in/ali predpisane zahteve ravnanja

- Uredba o navzkrižni skladnosti, Priloga 1: Pravila o navzkrižni skladnosti, PZR 3: Ohranjanje naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst: Travniške površine v območju Natura 2000 - habitati so vzdrževane vsaj enkrat letno, najpozneje do 15. 10. tekočega leta.

- Uredba o navzkrižni skladnosti, Priloga 1: Pravila o navzkrižni skladnosti, PZR 2: Travniške površine v območju Natura 2000 - ptice so vzdrževane vsaj enkrat letno, najpozneje do 15. 10. tekočega leta.

- Uredba o navzkrižni skladnosti, Priloga 1: Pravila o navzkrižni skladnosti, DKOS7: Kmetijske površine so obdelana vsako leto najpozneje do 15. 10. tekočega leta

Minimalne zahteve za uporabo gnojil in pesticidov

- Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidenc uporabe živinskih in mineralnih gnojil, ki jih mora voditi KMG za vsa kmetijska zemljišča na KMG, in iz katere morajo biti razvidni najmanj količina in vrsta živinskega gnoja in mineralnega gnojila, čas gnojenja ter podatki o površini, kjer se ta gnojila uporabljajo.
- Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev niso določene, ker zahteve glede uporabe teh sredstev predstavljajo standard in so vključene v sklop zahtev v okviru navzkrižne skladnosti.

Druge ustrezne nacionalne/regionalne zahteve

- Druge nacionalne zahteve niso predpisane.

Minimalne aktivnosti

- Kot merilo za vzdrževanje kmetijskih zemljišč v stanju, primernem za pašo ali pridelavo, brez pripravljalnih ukrepov, ki presegajo uporabo običajnih kmetijskih metod in strojev, velja košnja vsaj enkrat letno do 15.10. tekočega leta.

8.2.9.3.5.10.1.3.2. Ustrezne običajne prakse kmetovanja

Pri običajni kmetijski praksi se košnja travniških površin izvede na celotni površini travnika, ni pa običajno, da se določen del teh površin pusti nepokošen do naslednjega leta. Površina travnikov s štiri ali večkratno rabo (intenziteta rabe) se povečuje.

8.2.9.3.5.10.1.4. TRZ_I_OSIL: Opustitev silaže

8.2.9.3.5.10.1.4.1. Izhodišče

Ustrezni dobri kmetijski in okoljski pogoji in/ali predpisane zahteve ravnanja

- Z Uredbo o navzkrižni skladnosti siliranje krme ni predpisano.

Minimalne zahteve za uporabo gnojil in pesticidov

- Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidenc uporabe živinskih in mineralnih gnojil, ki jih mora voditi KMG za vsa kmetijska zemljišča na KMG, in iz katere morajo biti razvidni najmanj količina in vrsta živinskega gnoja in mineralnega gnojila, čas gnojenja ter podatki o površini, kjer se ta gnojila uporabljajo.
- Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev niso določene, ker zahteve glede uporabe teh sredstev predstavljajo standard in so vključene v sklop zahtev v okviru navzkrižne skladnosti.

Druge ustrezne nacionalne/regionalne zahteve

- Druge nacionalne zahteve niso predpisane.

Minimalne aktivnosti

- Kot merilo za vzdrževanje kmetijskih zemljišč v stanju, primernem za pašo ali pridelavo, brez pripravljalnih ukrepov, ki presegajo uporabo običajnih kmetijskih metod in strojev, velja košnja vsaj enkrat letno do 15.10. tekočega leta.

8.2.9.3.5.10.1.4.2. Ustrezne običajne prakse kmetovanja

Pri običajni kmetijski praksi se pridelana krma za živali silira (travna silaža, koruzna silaža, silaža drugih krmnih rastlin). Obseg siliranja se povečuje. Prednosti siliranja so predvsem v enostavnejšem in hitrem spravilu ter lažjem skladiščenju. Cena energije za živali je pri travni in koruzni silaži precej manjša kot pri

senu. V zadnjem času se je obseg spravila krme s travinja v obliki silažnih bal bistveno povečal tudi na manjših kmetijah, ki so bile tradicionalno usmerjene v sušenje krme. Tovrstni način konzerviranja krme postaja prevladujoča praksa.

8.2.9.3.6. 06. Trajno travinje II

Podukrep:

- 10.1 – Plačilo kmetijsko-okoljskih-podnebnih obveznosti

8.2.9.3.6.1. Opis vrste operacije

Zahteve v okviru operacije Trajno travinje II so namenjene ohranjanju biotske raznovrstnosti in zmanjševanju emisij didušikovega oksida ter amoniaka. Pomenijo spremembo obstoječih kmetijskih praks.

Operacija vključuje obvezno in izbirni zahtevi. Upravičenec mora izvajati obvezno zahtevo, lahko pa izbere tudi eno ali obe izbirni zahtevi te operacije. Ob obvezni in izbirnih zahtevah velja za operacijo omejitev intenzivnosti gospodarjenja z največjo dovoljeno obtežbo kmetijskih zemljišč z živino. S to operacijo je omogočen vstop tudi tistim kmetom, ki nimajo travnikov velikosti nad 1 ha in se zaradi tega ne morejo vključiti v operacijo Trajno travinje I (obvezna zahteva TRZ_I_NPAS: Za GERK-e, ki so večji od 1 ha v tekočem letu na travniku površina strnjenega nepokošenega pasu, ki se pokosi naslednje leto, znaša 5 do 10% površine travnika).

A. Obvezna zahteva

TRZ_II_OSIL: Opustitev silaže

Zahteva se izvaja na način, da se trava pospravi v obliki mrve, prepovedano pa je tudi siliranje krme z njiv, zlasti koruzne silaže. Siliranje trave na dolgi rok siromaši vrstno pestrost (motena semenitev nekaterih vrst), saj so travniki večinoma košeni prej, kot če bi se sušenje in spravilo izvajalo na klasičen način (odvoz mrve). Poleg tega se v plastično folijo skupaj z napol uvelo travo povije tudi precejšen delež velikih nevretenčarjev (kobilice, gosenice ipd.), ki so hrana drugim živalim (pticam). Izvajanje zahteve pozitivno učinkuje na biotsko raznovrstnost in mozaičnost krajine.

Opuščanje koruze za silažo bo prispevalo k večjemu vključevanju drugih krmnih rastlin v kolobar. Koruza sodi med rastline z največjimi potrebami po dušiku, gojenje pa zahteva tudi precejšno uporabo sredstev za varstvo rastlin. Zaradi tega bo zahteva prispevala tudi k zmanjšanju obremenitve voda z nitrati in manjšemu sproščanju ostankov fitofarmacevtskih sredstev v okolje.

Na KMG ne sme biti nobene silaže.

Zahteva je usmerjena v sušenje in dosuševanje krme, kar bo imelo pozitivne učinke na okolje in biotsko raznovrstnost. Prav tako opuščanje koruzne silaže pozitivno vpliva na varovanje voda.

Upravičenci, katerih površine ležijo na ekološko pomembnih območjih posebnih traviščnih habitatov, traviščnih habitatov metuljev in steljnikov ali območjih pojavljanja ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov, se v zahtevo lahko vključijo le, če se istočasno vključijo tudi v izvajanje ene izmed operacij, pomembnih za ohranjanje biotske raznovrstnosti (ali operacijo posebni traviščni habitati, ali operacijo traviščni habitati metuljev, ali operacijo steljniki, ali operacijo habitati ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov) z najmanj 20% površin trajnega travinja.

- Obtežba: 0,5 do 1,8 GVŽ travojedih živali/hektar (povprečna letna obtežba). Kadar se zahteva izvaja na območju posebnih travičnih habitatov, je povprečna letna obtežba 0,2 do 1,5 GVŽ travojedih živali/hektar. Kadar pa se zahteva izvaja na območjih traviščnih habitatov metuljev, steljnikov ali

območjih pojavljanja ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov, je povprečna letna obtežba 0 do 1,5 GVŽ travojedih živali/hektar.

- Raba: trajno travinje.
- Obseg: celotno KMG.
- Lokacija: ista ves čas trajanja obveznosti.
- Območje izvajanja: celotna Slovenija.

Učinki:

- ohranjanje vrstno bogatih travnikov;
- zagotavljanje možnosti preživetja nevretenčarjev, ki predstavljajo hrano drugim vrstam;
- izboljšanje strukture njivskih tal;
- zmanjšanje obremenjevanja voda z nitrati in okolja z ostanki fitofarmacevtskih sredstev.

B. Izbirni zahtevi

TRZ_II_ NPAS: Za GERK-e, ki so večji od 1 ha v tekočem letu na travniku površina strnjenega nepokošenega pasu, ki se pokosi naslednje leto, znaša 5 do 10% površine travnika

Puščanje nepokošenih pasov ima pozitivne učinke na vrste in habitatne tipe. Nepokošen del predstavlja donorsko cono za vrste, ki so zaradi kmetijske rabe, ki ne upošteva njihovih ekoloških zahtev, prizadete. Prav tako nepokošeni deli predstavljajo pomemben refugij (zatočišče) različnim vrstam sesalcev, ptic, metuljev in ostalih žuželk. Puščanje nepokošenega pasu prek zime je še posebej pomembno z vidika zagotavljanja ustreznih razmer za uspešno realizacijo celotnega razvojnega ciklusa metuljev. Na nepokošenem pasu paša ni dovoljena.

Namen zahteve je spodbuditi dobro okoljsko prakso na travnikih zmerne intenzivnosti. Izvajanje dodatnih zahtev bo okoljsko in naravovarstveno vlogo teh travnikov še dodatno okrepilo. Specifika slovenskega travinja je velika razdrobljenost, razgibana konfiguracija ter stikanje površin z nekmetijskimi rabami. Izvajanje zahteve bo prispevalo k vzdrževanju ugodnega stanja sosednjih habitatov, ki bodo ciljno varovani v okviru drugih operacij.

Nepokošeni pas se pokosi naslednje leto od meseca marca naprej.

Upravičenci, katerih površine ležijo na ekološko pomembnih območjih posebnih traviščnih habitatov, traviščnih habitatov metuljev in steljnikov ali območjih pojavljanja ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov, se v zahtevo lahko vključijo le, če se istočasno vključijo tudi v izvajanje ene izmed operacij, pomembnih za ohranjanje biotske raznovrstnosti (ali operacijo posebni traviščni habitati, ali operacijo traviščni habitati metuljev, ali operacijo steljniki, ali operacijo habitati ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov) z najmanj 20% površin trajnega travinja.

- Obtežba: 0,5 do 1,8 GVŽ travojedih živali/hektar (povprečna letna obtežba). Kadar se zahteva izvaja na območju posebnih travičnih habitatov, je povprečna letna obtežba 0,2 do 1,5 GVŽ travojedih živali/hektar. Kadar pa se zahteva izvaja na območjih traviščnih habitatov metuljev, steljnikov ali območjih pojavljanja ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov, je povprečna letna obtežba 0 do 1,5 GVŽ travojedih živali/hektar.

- Raba: trajno travinje.

- Obseg: del površin.
- Lokacija: ni pomembna.
- Območje izvajanja: celotna Slovenija.

Učinki:

- ohranjanje in povečanje možnosti preživetja ogroženim ogroženih vrstam žuželk (metuljev, kobilic) in drugim malim živalim na travniku (ohranjanje biotske raznovrstnosti v naravi);
- omogočanje semenitve rastlin in ohranjanje rastlinskih vrst, ki so značilne za naravno travinje.

TRZ_II_NIZI: Gnojenje z organskimi gnojili z nizkimi izpusti v zrak

Namen zahteve je zmanjšati izpuste amonijaka in smradu pri gnojenju s tekočimi živinskimi gnojili ter izboljšati učinkovitost kroženja dušika v kmetijstvu, s tem pa posredno vplivati tudi na zmanjšanje izpustov toplogrednega didušikovega oksida. Izvedba te zahteve bo ugodno vplivala tudi na stanje sosednjih habitatov. Zahteva se izvaja z nanosom tekočih organskih gnojil na površino tal s pomočjo vlečnih cevi ali vlečnih sani ali z vnosom gnojil neposredno v tla. Uporaba opreme z razpršilno ploščo ni dovoljena.

- Obtežba: 0,5 do 1,8 GVŽ travojedih živali/hektar (povprečna letna obtežba). Kadar se zahteva izvaja na območju posebnih travičnih habitatov, je povprečna letna obtežba 0,2 do 1,5 GVŽ travojedih živali/hektar. Kadar pa se zahteva izvaja na območjih traviščnih habitatov metuljev, steljnikov ali območjih pojavljanja ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov, je povprečna letna obtežba 0 do 1,5 GVŽ travojedih živali/hektar.

- Raba: trajno travinje.
- Obseg: del površin.
- Lokacija: ni pomembna.
- Območje izvajanja: celotna Slovenija.

Učinki:

- zmanjšanje izpustov amonijaka in posledično zmanjšanje evtrofikacije naravnega okolja;
- učinkovitejše kroženje dušika in posledično tudi zmanjšanje izpustov didušikovega oksida (toplogredni plin);
- zmanjševanje obremenjevanja okolja s smradom.

8.2.9.3.6.2. Vrsta podpore

Podpora za izvajanje operacije Trajno travinje II sestoji iz:

- plačila na hektar za izvajanje obvezne zahteve in/ali najmanj ene izbirne zahteve po lastni izbiri upravičenca.

8.2.9.3.6.3. Povezave z drugo zakonodajo

Operacija Trajno travinje II je povezana z EU in nacionalnimi predpisi s področja ukrepov kmetijske

politike, kmetijstva, okolja in varstva narave ter razvoja podeželja.

8.2.9.3.6.4. Upravičenci

Upravičenci do plačil so kmetijska gospodarstva, ki se v izvajanje operacije Trajno travinje II vključijo prostovoljno in izpolnjujejo predpisane pogoje in zahteve.

8.2.9.3.6.5. Upravičeni stroški

Za izvajanje operacije Trajno travinje II se plačila namenjajo samo tistim obveznostim, ki presegajo ustrezne obvezne standarde, določene v skladu s poglavjem I naslova VI Uredbe 1306/2013/EU in ustrezna merila, določena z drugo alineo točke c) prvega odstavka 4. člena Uredbe 1307/2013/EU ter druge ustrezne obvezne zahteve iz nacionalnih predpisov.

Plačila krijejo 60% dodatnih stroškov in izgubljenega prihodka zaradi prevzete obveznosti.

8.2.9.3.6.6. Pogoji za upravičenost

Ob vstopu v ukrep M10 mora KMG:

- imeti najmanj 1 ha kmetijskih površin v smislu 4. člena Uredbe 1307/2013/EU;
- biti vpisano v register kmetijskih gospodarstev, v skladu s predpisom, ki ureja register kmetijskih gospodarstev;
- opraviti 6-urni program usposabljanja s področja kmetijsko okoljskih in kmetijsko podnebnih vsebin;
- imeti izdelan program aktivnosti kmetijskega gospodarstva, ki je elektronski dokument, pripravljen kot rezultat svetovalne storitve.

8.2.9.3.6.7. Načela pri določanju meril za izbor

Merila za izbor niso relevantna.

8.2.9.3.6.8. (Veljavni) zneski in stopnje podpore

Višina plačil za zahteve v okviru operacije Trajno travinje II znaša 60 % višine plačil, izračunane po modelni kalkulaciji.

Ne glede na prejšnji odstavek znaša plačilo za zahtevo TRZ_II_NPAS:

- 42,50 EUR, kadar se izvaja na območjih posebnih travičnih habitatov;
- 28,70 EUR, kadar se izvaja na območjih traviščnih habitatov metuljev in
- 20,10 EUR, kadar se izvaja na območjih pojavljanja ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov in

steljnikov.

Ne glede na prvi odstavek znaša plačilo za zahtevo TRZ_II_MRVA:

- 7,10 EUR, kadar se izvaja na območjih posebnih travičnih habitatov in
- 8,10 EUR, kadar se izvaja na območjih traviščnih habitatov metuljev.

Višina plačil (EUR/hektar letno) za zahteve v okviru operacije Trajno travinje II

Zahteva	Izračunana višina plačila po modelni kalkulaciji	Najvišje možno plačilo glede na Prilogo II Uredbe 1305/2013/EU	Najvišje možno plačilo	Plačilo (60% višine plačila, izračunane po modelni kalkulaciji
A. Obvezna zahteva				
TRZ_II_OSIL	76,40	450	76,40	45,84
B. Izbirne zahteve				
TRZ_II_NIZI	69,40	450	69,40	41,64
TRZ_II_NPAS	83,40	450	83,40	50,04

Operacija Trajno travinje II: višina plačil za posamezne zahteve

8.2.9.3.6.9. Preverljivost in možnost kontrole ukrepov in/ali vrst operacij

8.2.9.3.6.9.1. Tveganja pri izvajanju ukrepov

R5: Obveznosti, ki jih je težko preverjati in/ali kontrolirati

Določene zahteve administrativno ni mogoče preveriti, izvajanje nekaterih zahtev je težje preveriti tudi s kontrolo na kraju samem. Takšna zahteva je gnojenje z organskimi gnojili z nizkimi izpusti v zrak (inkorporacija v tla).

R6: Splošni pogoji za izvajanje

Nepravočasen sprejem predpisov, ki urejajo plačila za ukrep M10 in omogočajo seznanitev upravičencev s pogoji upravičenosti za izvajanje te operacije in nepoznavanje zahtev in pogojev operacije Trajno travinje II predstavljajo tveganje za izvajanje ukrepa M10.

R8: IT sistemi

Neustrezna urejenost nekaterih podatkovnih baz za vključevanje v sistem preverjanja ter posledično pomanjkljive administrativne kontrole ob vstopu v operacijo Trajno travinje II.

R9: Zahtevki za izplačilo

Slaba in prepozna informiranost ter nezadostno poznavanje zahtev operacije Trajno travinje II, nepoznavanje postopka za vlaganje zahtevka in nepravilna prijava površin s strani upravičenca.

8.2.9.3.6.9.2. Blažilni ukrepi

R5: Obveznosti, ki jih je težko preverjati in/ali kontrolirati

Za vse zahteve se bo administrativna kontrola ustrezno nadgradila (za kontrolo staleža živali in za vključevanje v ostale operacije na ekološko pomembnih območjih).

Zahteve za izvajanje ukrepa M10, ki jih administrativno ni mogoče preveriti v celoti, se bodo preverile oz. kontrolirale s kontrolo na kraju samem, kontrola bo upoštevala časovno komponento pri izvedbi preverjanja, ustreznost dokazov, stanja na pregledanem KMG in neprisotnost v celoti prepovedanih sredstev.

R6: Splošni pogoji za izvajanje

Upravičenec bo moral pred vstopom v operacijo Trajno travinje II opraviti obvezno 6-urno usposabljanje, ki je eden od pogojev upravičenosti. Na tem usposabljanju se bo upravičenec seznanil s pogoji upravičenosti za vstop v operacijo Trajno travinje II in zahtevami za izvajanje te operacije, kakor tudi s Programom razvoja podeželja 2014-2020 in z nacionalnim predpisom, ki bo urejal plačila za ukrep M10.

Po opravljenem usposabljanju bo upravičenec lahko pristopil k izdelavi programa aktivnosti kmetijskega gospodarstva, ki je eden od pogojev upravičenosti in v katerem bo opredelil katero operacijo in zahteve v okviru ukrepa M10 bo izvajal.

R8: IT sistemi

Vzpostavile se bodo ustrezne povezave in uredile podatkovne baze (registri, evidence, šifranti in ustreznost kombinacij zahtev znotraj oz. med operacijami).

Vzpostavljena bo tudi aplikacija, ki bo navzkrižno preverjala podatke iz različnih baz.

R9: Zahtevki za izplačilo

Da bi bili upravičenci ustrezno seznanjeni z vsemi pogoji in zahtevami za izvajanje ukrepa M10, sta uvedena obvezno vsakoletno 4-urno usposabljanje in obvezna uporaba storitev svetovanja najmanj enkrat v prvih treh letih trajanja obveznosti. Predvideno je tudi vsakoletno obveščanje in informiranje upravičencev glede njihovih obveznosti pri izvajanju ukrepa M10, v okviru vsakoletne kampanje za uveljavljanje zahtevkov za ukrepe kmetijske politike, tekom leta in v okviru specifičnih in namensko usmerjenih informiranj upravičencev.

Upravičenec bo, na podlagi vnaprej izdelanega programa aktivnosti, vložil zahtevek za izplačilo v elektronski obliki na predpisanih obrazcih, na katerih bo opredelil za katere zahteve v okviru posameznih operacij ukrepa M10 bo uveljavljal izplačilo.

Izvedena bo nadgradnja IT sistema za administrativno kontrolo, tako da se bodo določena preverjanja in kontrole izvedla že ob oddaji zahtevka za izplačilo (ustreznost rabe in velikosti površine zahtevka, ustreznost območij in ustreznost kombinacij zahtevkov in operacij).

Če upravičenec ne bo izpolnil pogojev upravičenosti za vstop v ukrep M10, bo opozorjen na pomanjkljivosti, katere bo lahko odpravil do predpisanega roka, sicer zahtevka za izplačilo ne bo mogel vložiti.

Onemogočene bodo tudi nedovoljene kombinacije posameznih zahtev znotraj operacije Trajno travinje II in

zahtevane kombinacije zahtev iz te operacije z zahtevami v okviru drugih operacij ukrepa M10.

Upravičencu, ki se bo vključil tudi v izvajanje ukrepa M11, ne bo dana možnost, da poda zahtevek za nedovoljene kombinacije tega ukrepa z ukrepom M10.

8.2.9.3.6.9.3. Splošna ocena ukrepa

Opisano v poglavju *8.2.9.4.3 Splošna ocena ukrepa*.

8.2.9.3.6.9.4. Kmetijsko-okoljske-podnebne obveznosti

8.2.9.3.6.9.4.1. TRZ_II_NIZI: Gnojenje z organskimi gnojili z nizkimi izpusti v zrak

8.2.9.3.6.9.4.1.1. Metode preverjanja obveznosti

Administrativna kontrola:

- ustreznost kmetijske rastline prek zbirne vloge;
- kontrola obtežbe prek zbirne vloge, registrov, evidenc rejnih živali.

Registri/evidence:

- register KMG;
- GERK;
- registri, evidence rejnih živali.

Kontrola na kraju samem:

- evidence o delovnih opravilih;
- prisotnost ustrezne mehanizacije na KMG;
- pogodba med izvajalcem in uporabnikom strojne storitve;
- račun za opravljeno storitev s strani strojnega krožka;
- kontrola obtežbe prek štetja živali in pregleda površin;
- pregled KMG.

8.2.9.3.6.9.4.2. TRZ_II_NPAS: Nepokošen pas 5 do 10% površine travnika

8.2.9.3.6.9.4.2.1. Metode preverjanja obveznosti

Administrativna kontrola:

- ustreznost kmetijske rastline prek zbirne vloge;
- ustreznost velikosti GERK;
- kontrola obtežbe prek zbirne vloge, registrov, evidenc rejnih živali.

Registri/evidence:

- register KMG;
- GERK;
- registri, evidence rejnih živali.

Kontrola na kraju samem:

- evidence o delovnih opravilih;
- skica travnika;
- kontrola obtežbe prek štetja živali in pregleda površin;
- pregled KMG.

8.2.9.3.6.9.4.3. TRZ_II_OSIL: Opustitev silaže

8.2.9.3.6.9.4.3.1. Metode preverjanja obveznosti

Administrativna kontrola:

- ustreznost kmetijske rastline prek zbirne vloge;
- kontrola obtežbe prek zbirne vloge, registrov, evidenc rejnih živali.

Registri/evidence:

- register KMG;
- GERK;
- registri, evidence rejnih živali.

Kontrola na kraju samem:

- evidence o delovnih opravilih;
- kontrola obtežbe prek štetja živali in pregleda površin;
- pregled KMG.

8.2.9.3.6.10. Informacije, ki se nanašajo posebej na operacijo

Določitev in opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov; to bi moralo vključevati ustrezne obvezne standarde, določene v skladu s poglavjem I naslova VI Uredbe (EU) št. 1306/2013 Evropskega parlamenta in Sveta, ustrezna merila in minimalne aktivnosti, določene v skladu s členom 4(1)(c)(ii) in (iii) Uredbe (EU) št. 1307/2013 Evropskega parlamenta in Sveta, ustrezne minimalne zahteve za uporabo gnojil in fitofarmacevtskih sredstev ter ustrezne obvezne zahteve, ki so določene v nacionalnem pravu

Opisano v poglavju *Kmetijsko okoljsko podnebne obveznosti*.

Minimalne zahteve za gnojila morajo med drugim vključevati kodeks dobre prakse, uveden v okviru Direktive 91/676/EGS za kmetijska gospodarstva izven območij, občutljivih za nitrate, ter zahteve v zvezi z onesnaževanjem s fosforjem; minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev morajo med drugim vključevati splošna načela integriranega varstva rastlin pred škodljivimi organizmi, uvedena z Direktivo 2009/128/ES Evropskega parlamenta in Sveta, zahteve za pridobitev dovoljenja za uporabo sredstev in izpolnjevanje obveznosti usposabljanja, zahteve za varno skladiščenje, preizkušanje strojev in naprav v uporabi ter pravila za uporabo pesticidov v bližini vode in drugih občutljivih območij, kot jih določa nacionalna zakonodaja

Opisano v poglavju *Kmetijsko okoljsko podnebne obveznosti*.

Seznam lokalnih pasem, ki jim grozi prenehanje reje, in rastlinskih genskih virov, ki jim grozi genska erozija

Ni relevantno.

Opis metodologije ter agronomskih predpostavk in parametrov, vključno z opisom temeljnih zahtev, navedenih v členu 29(2) Uredbe (EU) št. 1305/2013, ki so pomembne za določeno vrsto obveznosti, uporabljenih kot referenčna točka za izračune, ki upravičujejo: dodatne stroške, izpad prihodka zaradi sprejetih obvez in višino transakcijskih stroškov; kjer je potrebno, navedena metodologija upošteva pomoč, dodeljeno po Uredbi (EU) št. 1307/2013, vključno s plačili za kmetijske prakse, ki ugodno vplivajo na podnebje in okolje, da se prepreči možnost dvojnega financiranja; kjer je to primerno, pretvorbena metoda, uporabljena za druge enote v skladu s členom 9 te uredbe

V izračunu višine plačil za posamezne zahteve v okviru operacije Trajno travinje II je upoštevano:

A. obvezna zahteva

TRZ_II_OSIL: Podlaga za izračun so prireja mleka (60%), prireja govejega mesa (25%) in mesa drobnice (15%). Pri tem gre za uporabo razširjenih tehnologij. Krmni obrok temelji pretežno na domači krmi v kombinaciji z dokupljeno. Krmni obroki zajemajo: krave - seno, travna in koruzna silaža, paša, dokupljena krma, goveji pitanci - seno, travna in koruzna silaža, dokupljena krma ovce - seno, paša, dokupljena krma za plemenske živali. Pri oceni zahteve brez travne in koruzne silaže (v obroku) je osnova živinoreja običajne kmetijske prakse. Predpostavljeno je, da se namesto koruzne silaže prideluje koruzo za zrnje, razliko v energiji pa se dokupi na trgu. Pri ovcah tehnologija reje običajno ne zajema travne in koruzne silaže, ker pa ni omejitve v zahtevi na vrsto živali, je reja ovac vključena v izračune.

B. Izbirne zahteve

TRZ_II_NPAS: Običajna kmetijska praksa zajema pridelavo sena in travne silaže. Osnova za izračun plačila je običajna kmetijska praksa. Zaradi določene omejitve pri puščanju nepokošenega pasu so v izračunu upoštevani ločeno strojno in ročno delo košnje, zgrabljanja ter odvoz trave pretekle sezone v zgodnjem spomladanske času. Tako je za celotno sezono predvidena običajna sezona ob zmanjšanju količine krme s travinja in stroškov pridelave glede na puščeni nepokošeni pas. Ker zaradi puščenega pasu prihaja do zmanjšanja količine pridelka in s tem energije, se izpad nadomešča z najemom dodatnih površin brez omejitev pridelave.

TRZ_II_NIZI: Običajna kmetijska praksa pri gnojenju z gnojevko je trošenje s cisterno s trosilno ploščo. V

okviru zahteve se predvideva trošenje s prilagojenimi stroji za trošenje gnojevke, in sicer uporaba cisterne z vlečenimi cevmi. V izračunu je upoštevana razlika v stroških trošenja z običajno cisterno s trosilno ploščo in stroških trošenja z uporabo cisterne z vlečenimi cevmi.

8.2.9.3.6.10.1. Kmetijsko-okoljske-podnebne obveznosti

8.2.9.3.6.10.1.1. TRZ_II_NIZI: Gnojenje z organskimi gnojili z nizkimi izpusti v zrak

8.2.9.3.6.10.1.1.1. Izhodišče

Ustrezni dobri kmetijski in okoljski pogoji in/ali predpisane zahteve ravnanja

- Uredba o navzkrižni skladnosti, Priloga 1: Pravila o navzkrižni skladnosti, PZR 1: Varstvo voda pred onesnaženjem z nitrati iz kmetijskih virov: Mineralna in organska gnojila so po površini, ki se gnoji, enakomerno raztrošena. Pri prevozu in gnojenju ni nenadzorovanega raztrosa gnojil in gnojenja zunaj predvidenega območja gnojenja. Za gnojenje s tekočimi organskimi gnojili je dovoljeno uporabljati cisterne z razpršilno ploščo, cisterne z razpršilnim topom, cisterne za nanašanje tekočih organskih gnojil v pasovih (vlečene cevi in vlečene sani), cisterne za plitev vnos tekočih organskih gnojil v tla z odprtimi režami ali z zapiranjem rež in cisterne za globok vnos tekočih organskih gnojil v tla. Poleg cistern je dovoljeno za gnojenje s tekočimi organskimi gnojili uporabljati tudi naprave s priključkom na cevi za distribucijo tekočih organskih gnojil.

Minimalne zahteve za uporabo gnojil in pesticidov

- Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidenc uporabe živinskih in mineralnih gnojil, ki jih mora voditi KMG za vsa kmetijska zemljišča na KMG, in iz katere morajo biti razvidni najmanj količina in vrsta živinskega gnoja in mineralnega gnojila, čas gnojenja ter podatki o površini, kjer se ta gnojila uporabljajo.
- Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev niso določene, ker zahteve glede uporabe teh sredstev predstavljajo standard in so vključene v sklop zahtev v okviru navzkrižne skladnosti.

Druge ustrezne nacionalne/regionalne zahteve

- Druge nacionalne zahteve niso predpisane.

Minimalne aktivnosti

- Kot merilo za vzdrževanje kmetijskih zemljišč v stanju, primernem za pašo ali pridelavo, brez pripravljalnih ukrepov, ki presegajo uporabo običajnih kmetijskih metod in strojev, velja košnja vsaj enkrat letno do 15.10. tekočega leta.

8.2.9.3.6.10.1.1.2. Ustrezne običajne prakse kmetovanja

Pri običajni kmetijski praksi se pri gnojenju s tekočimi organskimi gnojili uporablja predvsem oprema z razpršilno ploščo, za katero so značilni veliki izpusti amoniaka in smradu v zrak.

8.2.9.3.6.10.1.2. TRZ_II_NPAS: Nepokošen pas 5 do 10% površine travnika

8.2.9.3.6.10.1.2.1. Izhodišče

Ustrezni dobri kmetijski in okoljski pogoji in/ali predpisane zahteve ravnanja

- Uredba o navzkrižni skladnosti, Priloga 1: Pravila o navzkrižni skladnosti, PZR 3: Ohranjanje naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst: Travniške površine v območju Natura 2000 - habitati so vzdrževane vsaj enkrat letno, najpozneje do 15. 10. tekočega leta.
- Uredba o navzkrižni skladnosti, Priloga 1: Pravila o navzkrižni skladnosti, PZR 2: Travniške površine v območju Natura 2000 - ptice so vzdrževane vsaj enkrat letno, najpozneje do 15. 10. tekočega leta.
- Uredba o navzkrižni skladnosti, Priloga 1: Pravila o navzkrižni skladnosti, DKOS7: Kmetijske površine so obdelana vsako leto najpozneje do 15. 10. tekočega leta.

Minimalne zahteve za uporabo gnojil in pesticidov

- Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidenc uporabe živinskih in mineralnih gnojil, ki jih mora voditi KMG za vsa kmetijska zemljišča na KMG, in iz katere morajo biti razvidni najmanj količina in vrsta živinskega gnoja in mineralnega gnojila, čas gnojenja ter podatki o površini, kjer se ta gnojila uporabljajo.
- Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev niso določene, ker zahteve glede uporabe teh sredstev predstavljajo standard in so vključene v sklop zahtev v okviru navzkrižne skladnosti.

Druge ustrezne nacionalne/regionalne zahteve

- Druge nacionalne zahteve niso predpisane.

Minimalne aktivnosti

- Kot merilo za vzdrževanje kmetijskih zemljišč v stanju, primernem za pašo ali pridelavo, brez pripravljalnih ukrepov, ki presegajo uporabo običajnih kmetijskih metod in strojev, velja košnja vsaj enkrat letno do 15.10. tekočega leta.

8.2.9.3.6.10.1.2.2. Ustrezne običajne prakse kmetovanja

Pri običajni kmetijski praksi se košnja travniških površin izvede na celotni površini travnika, ni pa običajno, da se določen del teh površin pusti nepokošen do naslednjega leta. Površina travnikov s štiri ali večkratno

rabo (intenziteta rabe) se povečuje.

8.2.9.3.6.10.1.3. TRZ_II_OSIL: Opustitev silaže

8.2.9.3.6.10.1.3.1. Izhodišče

Ustrezni dobri kmetijski in okoljski pogoji in/ali predpisane zahteve ravnanja

- Z Uredbo o navzkrižni skladnosti siliranje krme ni predpisano.

Minimalne zahteve za uporabo gnojil in pesticidov

- Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidenc uporabe živinskih in mineralnih gnojil, ki jih mora voditi KMG za vsa kmetijska zemljišča na KMG, in iz katere morajo biti razvidni najmanj količina in vrsta živinskega gnoja in mineralnega gnojila, čas gnojenja ter podatki o površini, kjer se ta gnojila uporabljajo.
- Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev niso določene, ker zahteve glede uporabe teh sredstev predstavljajo standard in so vključene v sklop zahtev v okviru navzkrižne skladnosti.

Druge ustrezne nacionalne/regionalne zahteve

- Druge nacionalne zahteve niso predpisane.

Minimalne aktivnosti

- Kot merilo za vzdrževanje kmetijskih zemljišč v stanju, primernem za pašo ali pridelavo, brez pripravljalnih ukrepov, ki presegajo uporabo običajnih kmetijskih metod in strojev, velja košnja vsaj enkrat letno do 15.10. tekočega leta.

8.2.9.3.6.10.1.3.2. Ustrezne običajne prakse kmetovanja

Pri običajni kmetijski praksi se pridelana krma za živali silira (travna silaža, koruzna silaža, silaža drugih krmnih rastlin). Obseg siliranja se povečuje. Prednosti siliranja so predvsem v enostavnejšem in hitrem spravilu ter lažjem skladiščenju. Cena energije za živali je pri travni in koruzni silaži precej manjša kot pri senu. V zadnjem času se je obseg spravila krme s travinja v obliki silažnih bal bistveno povečal tudi na manjših kmetijah, ki so bile tradicionalno usmerjene v sušenje krme. Tovrstni način konzerviranja krme postaja prevladujoča praksa.

8.2.9.3.7. 07. Posebni traviščni habitati

Podukrep:

- 10.1 – Plačilo kmetijsko-okoljskih-podnebnih obveznosti

8.2.9.3.7.1. Opis vrste operacije

Operacija Posebni traviščni habitati pomeni spremembo obstoječih kmetijskih praks in se izvaja na ekološko pomembnih območjih posebnih traviščnih habitatov, kjer se pojavljajo vrste in habitatni tipi, katerih stanje ohranjenosti je neposredno odvisno od izvajanja (ne)ustrezne kmetijske rabe. Namenjena je ohranjanju kvalifikacijskih travniških habitatnih tipov in kvalifikacijskih vrst območij Natura 2000, vezanih na travnike (npr. rastline, metulji, ptice ipd.) ter travnikov, ki so vrstno raznoliki in pestri.

Operacija vključuje obvezni in izbirni zahtevi. Upravičenec mora izvajati obvezni zahtevi, lahko pa izbere tudi eno ali obe izbirni zahtevi te operacije.

A. Obvezni zahtevi

HAB_KOS: Košnja/paša ni dovoljena do 30.6.

Prepoved rabe (košnja in paša) do 30.6. na območjih posebnih traviščnih habitatov omogoča upoštevanje ekoloških zahtev travniških vrst in habitatnih tipov, da nemoteno in uspešno izvedejo svoj razvojni cikel (cvetijo, semenijo), s čimer se zagotavlja trajnost in ohranjanje njihovega pojavljanja.

Z izvajanjem zahteve s časovno omejeno košnjo se bo zaustavil trend izgube vrstno bogatih travnikov, ki je posledica prezgodnje in prepogoste košnje.

- Obtežba: 0,2 do 1,5 GVŽ travojedih živali/hektar (povprečna letna obtežba).
- Raba: trajno travinje.
- Obseg: del površin (najmanj 20% površin travinja, ki leži znotraj ekološko pomembnih območij posebnih traviščnih habitatov).
- Lokacija: ista ves čas trajanja obveznosti.
- Območje izvajanja: ekološko pomembna območja posebnih traviščnih habitatov.

Učinki:

- ohranjanje genskega fonda travniških vrst in vrstne pestrosti.

HAB_ORGG: Gnojenje samo z organskimi gnojili v omejeni količini

Ogroženi travniški habitatni tipi, ki se varujejo in ohranjajo s to operacijo večinoma uspevajo na tleh, revnih s hranili in se praviloma gnojijo zelo malo in neredno. Znano je, da se vrstna sestava habitatnega tipa z dognojevanjem zelo hitro spremeni, zato je omejitev gnojenja za ohranitev teh habitatnih tipov ključna. Pri izvajanju zahteve je letni vnos dušika iz organskih gnojil omejen na količino do 40 kg/ha. Uporaba mineralnih gnojil ni dovoljena.

- Obtežba: 0,2 do 1,5 GVŽ travojedih živali/hektar (povprečna letna obtežba).
- Raba: trajno travinje.
- Obseg: del površin (najmanj 20% površin travinja, ki leži znotraj ekološko pomembnih območij

posebnih traviščnih habitatov).
- Lokacija: ista ves čas trajanja obveznosti.
- Območje izvajanja: ekološko pomembna območja posebnih traviščnih habitatov.

Učinki:

- ohranjanje kvalifikacijskih Natura 2000 vrst in habitatnih tipov, ki so neposredno vezani na ekstenzivne, vrstno bogate travnike (ohranjanje posebnih traviščnih habitatov).

B. Izbirni zahtevi

HAB_MRVA: Spravilo mrve s travinja

Zahteva se izvaja na način, da se trava pospravi v obliki mrve, siliranje ni dovoljeno. Siliranje trave na dolgi rok siromaši vrstno pestrost (motena semenitev nekaterih vrst), saj so travniki večinoma košeni prej, kot če bi se sušenje in spravilo izvajalo na klasičen način (odvoz mrve). Poleg tega se v plastično folijo skupaj z napol uvelo travo povije tudi precejšen delež velikih nevretenčarjev (kobilice, gosenice ipd.), ki so hrana drugim živalim (pticam). Izvajanje zahteve pozitivno učinkuje na biotsko raznovrstnost in mozaičnost krajine.

Na KMG ne sme biti travne silaže.

- Obtežba: 0,2 do 1,5 GVŽ travojedih živali/hektar (povprečna letna obtežba).
- Raba: trajno travinje.
- Obseg: vse površine trajnega travinja znotraj ekološko pomembnih območij posebnih traviščnih habitatov.
- Lokacija: ni pomembna.
- Območje izvajanja: ekološko pomembna območja posebnih traviščnih habitatov.

Učinki:

- ohranjanje vrstno bogatih travnikov;
- zagotavljanje možnosti preživetja nevretenčarjev, ki predstavljajo hrano drugim vrstam;
- zmanjšanje uporabe polietilenske folije.

HAB_NPAS: Za GERK-e, ki so večji od 1 ha v tekočem letu na travniku površina strnjenega nepokošenega pasu, ki se pokosi naslednje leto, znaša 5 do 10% površine travnika

Puščanje nepokošenih pasov ima pozitivne učinke na vrste in habitatne tipe. Nepokošen del namreč predstavlja donorsko cono za vrste, ki so zaradi kmetijske rabe, ki ne upošteva njihovih ekoloških zahtev, prizadete. Prav tako nepokošeni deli predstavljajo pomemben refugij (zatočišče) različnim vrstam sesalcev, ptic, metuljev in ostalih žuželk. Puščanje nepokošenega pasu prek zime je še posebej pomembno z vidika zagotavljanja ustreznih razmer za uspešno realizacijo celotnega razvojnega ciklusa metuljev. Na nepokošenem pasu paša ni dovoljena.

Namen zahteve je spodbuditi dobro okoljsko prakso na travnikih zmerne intenzivnosti. Izvajanje dodatnih zahtev bo okoljsko in naravovarstveno vlogo teh travnikov še dodatno okrepilo. Specifika slovenskega travinja je velika razdrobljenost, razgibana konfiguracija ter stikanje površin z nekmetijskimi rabami. Prispevala bo k vzdrževanju ugodnega stanja sosednjih habitatov, ki bodo ciljno varovani v okviru drugih operacij.

Nepokošen pas, ki znaša 5 do 10% površine travnika, se v naslednjem letu ne sme pokositi do 30.6..

- Obtežba: 0,2 do 1,5 GVŽ travojedih živali/hektar (povprečna letna obtežba).
- Raba: trajno travinje.
- Obseg: del površin (najmanj 20% površin, ki ležijo znotraj ekološko pomembnih območij posebnih traviščnih habitatov).
- Lokacija: ista ves čas trajanja obveznosti.
- Območje izvajanja: ekološko pomembna območja posebnih traviščnih habitatov.

Učinki:

- ohranjanje in povečanje možnosti preživetja ogroženim vrstam ptic, metuljev in drugim malim živalim na travniku (ohranjanje biotske pestrosti v naravi);
- omogočanje semenitve rastlin in ohranjanje rastlinskih vrst, ki so značilne za naravno travinje.

8.2.9.3.7.2. Vrsta podpore

Podpora za izvajanje operacije Posebni traviščni habitati sestoji iz:

- plačila na hektar za izvajanje obveznih zahtev in/ali najmanj ene izbirne zahteve po lastni izbiri upravičenca.

8.2.9.3.7.3. Povezave z drugo zakonodajo

Operacija Posebni traviščni habitati je povezana z EU in nacionalnimi predpisi s področja ukrepov kmetijske politike, kmetijstva, okolja in varstva narave ter razvoja podeželja.

8.2.9.3.7.4. Upravičenci

Upravičenci do plačil so kmetijska gospodarstva, ki se v izvajanje operacije Posebni traviščni habitati vključijo prostovoljno in izpolnjujejo predpisane pogoje in zahteve.

8.2.9.3.7.5. Upravičeni stroški

Za izvajanje operacije Posebni traviščni habitati se plačila namenjajo samo tistim obveznostim, ki presegajo ustrezne obvezne standarde, določene v skladu s poglavjem I naslova VI Uredbe 1306/2013/EU in ustrezna merila, določena z drugo alineo točke c) prvega odstavka 4. člena Uredbe 1307/2013/EU ter druge ustrezne obvezne zahteve iz nacionalnih predpisov.

Plačila krijejo 100% dodatnih stroškov in izgubljenega prihodka zaradi prevzete obveznosti.

8.2.9.3.7.6. Pogoji za upravičenost

Ob vstopu v ukrep M10 mora KMG:

- imeti najmanj 1 hektar kmetijskih površin v smislu 4. člena Uredbe 1307/2013/EU;
- biti vpisano v register kmetijskih gospodarstev, v skladu s predpisom, ki ureja register kmetijskih gospodarstev;
- opraviti 6-urni program usposabljanja s področja kmetijsko okoljskih in kmetijsko podnebnih vsebin;
- imeti izdelan program aktivnosti kmetijskega gospodarstva, ki je elektronski dokument, pripravljen kot rezultat svetovalne storitve.

8.2.9.3.7.7. Načela pri določanju meril za izbor

Merila za izbor niso relevantna.

8.2.9.3.7.8. (Veljavni) zneski in stopnje podpore

Višina plačil za zahteve v okviru operacije Posebni traviščni habitati znaša 100% višine plačil, izračunane po modelni kalkulaciji. Pri zahtevi HAB_KOS sta opredeljeni dve višini plačila. Do višjega plačila, ki vključuje tudi oportunitetne stroške, so upravičeni naslednji predeli znotraj ekološko pomembnih območij posebnih traviščnih habitatov: Pregara - travišča, Bela Krajina, Dobličica, vinorodne Haloze, Dolina Vipave, Volčeke, Ličenca pri Poljčanah, Mura, Drava, Goričko, Reka, Dolina Reke, Javorniki - Snežnik, Notranjski trikotnik, Snežnik - Pivka, Planinsko polje, Vrbina, Sava - Medvode - Kresnice, Ljubljansko barje, Bohor, Marindol, Osrednje Slovenske gorice, Dravinja s pritoki, Krakovski gozd - Šentjernejsko polje.

Višina plačil (EUR/hektar letno) za zahteve v okviru operacije Posebni traviščni habitati

Zahteva	Izračunana višina plačila po modelni kalkulaciji	Najvišje možno plačilo glede na Prilogo II Uredbe 1305/2013/EU	Najvišje možno plačilo	Plačilo (100% višine plačila, izračunane po modelni kalkulaciji
Obvezne zahteve				
HAB_KOS (območja pri kateri je upoštevana oportuniteta)	238,20	450	238,20	238,20
HAB_KOS (druga območja)	157,50	450	157,50	157,50
HAB_ORGG	25,60	450	25,60	25,60
Izbirne zahteve				
HAB_MRVA	7,10	450	7,10	7,10
HAB_NPAS	42,50	450	42,50	42,50

Višina plačil za zahteve v okviru operacije Posebni traviščni habitati

8.2.9.3.7.9. Preverljivost in možnost kontrole ukrepov in/ali vrst operacij

8.2.9.3.7.9.1. Tveganja pri izvajanju ukrepov

R5: Obveznosti, ki jih je težko preverjati in/ali kontrolirati

Določenih zahtev administrativno ni mogoče preveriti v celoti, izvajanje nekaterih zahtev pa je težje preverljivotudi s kontrolo na kraju samem. Takšna je predvsem zahteva gnojenje samo z organskimi gnojili v omejeni količini.

R6: Splošni pogoji za izvajanje

Nepravočasen sprejem predpisov, ki urejajo plačila za ukrep M10 in omogočajo seznanitev upravičencev s pogoji upravičenosti za izvajanje te operacije in nepoznavanje zahtev in pogojev operacije Posebni traviščni habitati predstavljajo tveganje za izvajanje ukrepa M10.

R8: IT sistemi

Neustrezna urejenost nekaterih podatkovnih baz za vključevanje v sistem preverjanja ter posledično pomanjkljive administrativne kontrole ob vstopu v operacijo Posebni traviščni habitati.

R9: Zahtevki za izplačilo

Slaba in prepozna informiranost in nezadostno poznavanje operacije Posebni traviščni habitati, nepoznavanje postopka za vlaganje zahtevka in nepravilna prijava površin s strani upravičenca.

8.2.9.3.7.9.2. Blažilni ukrepi

R5: Obveznosti, ki jih je težko preverjati in/ali kontrolirati

Za nekatere zahteve se bo administrativna kontrola ustrezno nadgradila (za kontrolo staleža živali in za vključevanje ustreznega deleža površin v to operacijo).

Zahteve za izvajanje ukrepa M10, ki jih administrativno ni mogoče preveriti, se bodo preverile oz. kontrolirale s kontrolo na kraju samem, kontrola bo upoštevala časovno komponento pri izvedbi preverjanja, stanje na pregledanem KMG, skice pasov in preverjanja na podlagi vodenja evidenc.

R6: Splošni pogoji za izvajanje

Upravičenec bo moral pred vstopom v operacijo Posebni traviščni habitati opraviti obvezno 6-urno usposabljanje, ki je eden od pogojev upravičenosti. Na tem usposabljanju se bo upravičenec seznanil s pogoji upravičenosti za vstop v operacijo in zahtevami za izvajanje te operacije, kakor tudi s Programom razvoja podeželja 2014-2020 in z nacionalnim predpisom, ki bo urejal plačila za ukrep M10.

Po opravljenem usposabljanju bo upravičenec lahko pristopil k izdelavi programa aktivnosti kmetijskega gospodarstva, v katerem bo opredelil katero operacijo in zahteve v okviru ukrepa M10 bo izvajal.

R8: IT sistemi

Vzpostavile se bodo ustrezne povezave in uredile nekatere podatkovne baze (registri, evidence, ustreznost

kombinacij zahtev znotraj oziroma med operacijami in ustrezna vključenost površin v zahteve te operacije).

Vzpostavljena bo aplikacija za navzkrižno preverjanje podatkov iz različnih baz.

R9: Zahtevki za izplačilo

Da bi bili upravičenci ustrezno seznanjeni z vsemi pogoji in zahtevami za izvajanje ukrepa M10, sta uvedena obvezno vsakoletno 4-urno usposabljanje in obvezna uporaba storitev svetovanja najmanj enkrat v prvih treh letih trajanja obveznosti. Predvideno je tudi vsakoletno obveščanje in informiranje upravičencev glede njihovih obveznosti pri izvajanju ukrepa M10, v okviru vsakoletne kampanje za uveljavljanje zahtevkov za ukrepe kmetijske politike, tekom leta in v okviru specifičnih in namensko usmerjenih informiranj upravičencev.

Upravičenec bo, na podlagi vnaprej izdelanega programa aktivnosti, vložil zahtevek za izplačilo vložil v elektronski obliki na predpisanih obrazcih, na katerih bo opredelil za katere zahteve v okviru posameznih operacij ukrepa M10 bo uveljavljal izplačilo.

Izvedena bo nadgradnja IT sistema za kontrolo, tako da se bodo določena preverjanja in kontrole izvedlo že ob oddaji zahtevka za izplačilo (ustreznost rabe in velikosti površine zahtevka, ustreznost območij, ustreznost kombinacij zahtevkov in operacij in ustrezna vključenost površin v zahteve te operacije).Če upravičenec ne bo izpolnil pogojev upravičenosti za vstop v ukrep M10, bo opozorjen na pomanjkljivosti, katere bo lahko odpravil do predpisanega roka, sicer zahtevka za izplačilo ne bo mogel vložiti.

Onemogočene bodo tudi nedovoljene kombinacije posameznih zahtev operacije Posebni traviščni habitati in zahtevane kombinacije zahtev iz te operacije v okviru drugih operacij ukrepa M10.

Upravičencu, ki se bo vključil tudi v izvajanje ukrepa M11, ne bo dana možnost, da poda zahtevek za nedovoljene kombinacije tega ukrepa z ukrepom M10.

8.2.9.3.7.9.3. Splošna ocena ukrepa

Opisano v poglavju *8.2.9.4.3 Splošna ocena ukrepa*.

8.2.9.3.7.9.4. Kmetijsko-okoljske-podnebne obveznosti

8.2.9.3.7.9.4.1. HAB_KOS: Košnja/paša ni dovoljena do 30.6.

8.2.9.3.7.9.4.1.1. Metode preverjanja obveznosti

Administrativna kontrola:

- ustreznost območja prek registra KMG;
- ustreznost kmetijske rastline prek zbirne vloge;
- kontrola obtežbe prek zbirne vloge, registrov, evidenc rejnih živali.

Registri/evidence:

- register KMG;

- GERK;
- registri, evidence rejnih živali;
- grafični sloj ekološko pomembnih območij posebnih traviščnih habitatov.

Kontrola na kraju samem:

- evidence o delovnih opravilih;
- kontrola obtežbe prek štetja živali in pregleda površin;
- pregled KMG.

8.2.9.3.7.9.4.2. HAB_MRVA: Spravilo mrve s travinja

8.2.9.3.7.9.4.2.1. Metode preverjanja obveznosti

Administrativna kontrola:

- kontrola obtežbe prek zbirne vloge, registrov, evidenc rejnih živali;
- ustreznost območja prek registra KMG;
- ustreznost kmetijske rastline prek zbirne vloge.

Registri/evidence:

- register KMG;
- GERK;
- registri, evidence rejnih živali
- grafični sloj ekološko pomembnih območij posebnih traviščnih habitatov.

Kontrola na kraju samem:

- evidence o delovnih opravilih;
- kontrola obtežbe prek štetja živali in pregleda površin;
- pregled KMG.

8.2.9.3.7.9.4.3. HAB_NPAS: Nepokošen pas 5 do10% površine travnika

8.2.9.3.7.9.4.3.1. Metode preverjanja obveznosti

Administrativna kontrola:

- kontrola obtežbe prek zbirne vloge, registrov, evidenc rejnih živali;
- ustreznost območja prek registra KMG;
- ustreznost kmetijske rastline prek zbirne vloge;
- ustreznost velikosti GERK.

Registri/evidence:

- register KMG;
- GERK;
- registri, evidence rejnih živali;
- grafični sloj ekološko pomembnih območij posebnih traviščnih habitatov.

Kontrola na kraju samem:

- evidence o delovnih opravilih;
- skica travnika;
- kontrola obtežbe prek štetja živali in pregleda površin;
- pregled KMG.

8.2.9.3.7.9.4.4. HAB_ORGG: Gnojenje samo z organskimi gnojili v omejeni količini

8.2.9.3.7.9.4.4.1. Metode preverjanja obveznosti

Administrativna kontrola:

- kontrola obtežbe prek zbirne vloge, registrov, evidenc rejnih živali;
- ustreznost območja prek registra KMG;
- ustreznost kmetijske rastline prek zbirne vloge.

Registri/evidence:

- register KMG;
- GERK;
- registri, evidence rejnih živali;
- grafični sloj ekološko pomembnih območij posebnih traviščnih habitatov.

Kontrola na kraju samem:

- evidence o delovnih opravilih;
- deklaracije;
- računi o nakupu gnojil;
- kontrola obtežbe prek štetja živali in pregleda površin;
- pregled KMG.

8.2.9.3.7.10. Informacije, ki se nanašajo posebej na operacijo

Določitev in opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov; to bi moralo vključevati ustrezne obvezne standarde, določene v skladu s poglavjem I naslova VI Uredbe (EU) št. 1306/2013 Evropskega parlamenta in Sveta, ustrezna merila in minimalne aktivnosti, določene v skladu s členom 4(1)(c)(ii) in (iii) Uredbe (EU) št. 1307/2013 Evropskega parlamenta in Sveta, ustrezne minimalne zahteve za uporabo gnojil in fitofarmacevtskih sredstev ter ustrezne obvezne zahteve, ki so določene v nacionalnem pravu

Opisano v poglavju *Kmetijsko okoljsko podnebne obveznosti*.

Minimalne zahteve za gnojila morajo med drugim vključevati kodeks dobre prakse, uveden v okviru Direktive 91/676/EGS za kmetijska gospodarstva izven območij, občutljivih za nitrate, ter zahteve v zvezi z onesnaževanjem s fosforjem; minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev morajo med drugim vključevati splošna načela integriranega varstva rastlin pred škodljivimi organizmi, uvedena z Direktivo 2009/128/ES Evropskega parlamenta in Sveta, zahteve za pridobitev dovoljenja za uporabo sredstev in izpolnjevanje obveznosti usposabljanja, zahteve za varno skladiščenje, preizkušanje strojev in naprav v uporabi ter pravila za uporabo pesticidov v bližini vode in drugih občutljivih območij, kot jih določa nacionalna zakonodaja

Opisano v poglavju *Kmetijsko okoljsko podnebne obveznosti*.

Seznam lokalnih pasem, ki jim grozi prenehanje reje, in rastlinskih genskih virov, ki jim grozi genska erozija

Ni relevantno.

Opis metodologije ter agronomskih predpostavk in parametrov, vključno z opisom temeljnih zahtev, navedenih v členu 29(2) Uredbe (EU) št. 1305/2013, ki so pomembne za določeno vrsto obveznosti, uporabljenih kot referenčna točka za izračune, ki upravičujejo: dodatne stroške, izpad prihodka zaradi sprejetih obvez in višino transakcijskih stroškov; kjer je potrebno, navedena metodologija upošteva pomoč, dodeljeno po Uredbi (EU) št. 1307/2013, vključno s plačili za kmetijske prakse, ki ugodno vplivajo na podnebje in okolje, da se prepreči možnost dvojnega financiranja; kjer je to primerno, pretvorbena metoda, uporabljena za druge enote v skladu s členom 9 te uredbe

V izračunu višine plačil za posamezne zahteve v okviru operacije Posebni traviščni habitati je upoštevano:

A. Obvezni zahtevi

HAB_KOS: Običajna kmetijska praksa predvideva pridelavo sena, travne silaže in paše (tretjinsko) na nekoliko nadpovprečnem dvokosnem trajnem travniku na območju pojavljanja zahteve. Zaradi izvajanja zahteve se predvideva nižji pridelek. Zaradi pozne košnje je prvi odkos seno (60%), preostanek pa porazdelitev na travno silažo in pašo (po 20%). Ob upoštevanju nižjega pridelka slabše kakovosti se razlike v količini pridelane krme in energije pokrivajo z najemom primerljivega travnika.

HAB_ORGG: Osnova za izračun plačila so omejitve pri obvezni zahtevi NTR_HAB. Izračun kombinacije z zahtevo NTR_HAB ter zahtevo omejevanja gnojenja z dušikom iz organskih gnojil na največ 40 kg dušika/ha letno predvideva dodatno znižanje pridelka in kakovosti krme s travinja, zato se razlike v količini pridelane krme in energije pokrivajo z najemom primerljivega travnika ter dokupom močne krme.

B. Izbirni zahtevi

HAB_MRVA: Podlaga za ocene plačil zahteve sta obvezni zahtevi HAB_KOS in HAB_ORGG. Kombiniranje obveznih zahtev HAB_KOS ter omejitev gnojenja, v običajnih razmerah privede do deležev tehnologij pridelave krme s travinja, in sicer 60% seno, 20% travna silaža in 20% paša. Z zahtevo HAB_MRVA se delež travne silaže pretvori v večji delež sena, zato ocena plačila zajema dokup izgubljene

energije z močno krmo.

HAB_NPAS: Pri kombinaciji običajna kmetijska praksa zajema pridelavo sena in travne silaže, višina pridelka in kakovost pa sta enaki kot pri kombinaciji obveznih zahtev HAB_KOS in HAB_ORGG. Zaradi določene omejitve o puščanju nepokošenega pasu je v izračunu upoštevano zmanjšanje količine pridelka in s tem energije, razlika pa se nadomešča z dokupom krme.

8.2.9.3.7.10.1. Kmetijsko-okoljske-podnebne obveznosti

8.2.9.3.7.10.1.1. HAB_KOS: Košnja/paša ni dovoljena do 30.6.

8.2.9.3.7.10.1.1.1. Izhodišče

Ustrezni dobri kmetijski in okoljski pogoji in/ali predpisane zahteve ravnanja

- Uredba o navzkrižni skladnosti, Priloga 1: Pravila o navzkrižni skladnosti, PZR 3: Ohranjanje naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst: Travniške površine v območju Natura 2000 - habitati so vzdrževane vsaj enkrat letno, najpozneje do 15. 10. tekočega leta.
- Uredba o navzkrižni skladnosti, Priloga 1: Pravila o navzkrižni skladnosti, PZR 2: Travniške površine v območju Natura 2000 - ptice so vzdrževane vsaj enkrat letno, najpozneje do 15. 10. tekočega leta.
- Uredba o navzkrižni skladnosti, Priloga 1: Pravila o navzkrižni skladnosti, DKOS7: Kmetijske površine so obdelana vsako leto najpozneje do 15. 10. tekočega leta

Minimalne zahteve za uporabo gnojil in pesticidov

- Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidenc uporabe živinskih in mineralnih gnojil, ki jih mora voditi KMG za vsa kmetijska zemljišča na KMG, in iz katere morajo biti razvidni najmanj količina in vrsta živinskega gnoja in mineralnega gnojila, čas gnojenja ter podatki o površini, kjer se ta gnojila uporabljajo.
- Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev niso določene, ker zahteve glede uporabe teh sredstev predstavljajo standard in so vključene v sklop zahtev v okviru navzkrižne skladnosti.

Druge ustrezne nacionalne/regionalne zahteve

- Druge nacionalne zahteve niso predpisane.

Minimalne aktivnosti

- Kot merilo za vzdrževanje kmetijskih zemljišč v stanju, primernem za pašo ali pridelavo, brez

pripravljalnih ukrepov, ki presegajo uporabo običajnih kmetijskih metod in strojev, velja košnja vsaj enkrat letno do 15.10. tekočega leta.

8.2.9.3.7.10.1.1.2. Ustrezne običajne prakse kmetovanja

Vrstno bogati travniki v Sloveniji se v zadnjih desetletjih zmanjšujejo, kar je predvsem posledica intenzifikacije na eni ter opuščanja rabe in zaraščanja na drugi strani. Nova, modernejša mehanizacija, nove kmetijske tehnologije in težnje po vedno večjem ekonomskem učinku so pripeljali do tega, da se travniki, ki so bili še pred desetletji vrstno bogati in pozno košeni, v zadnjih letih kosijo in obdelujejo bistveno prej in tudi s tehnologijo (npr., siliranje), ki zmanjšuje njihovo biotsko raznovrstnost.

8.2.9.3.7.10.1.2. HAB_MRVA: Spravilo mrve s travinja

8.2.9.3.7.10.1.2.1. Izhodišče

Ustrezni dobri kmetijski in okoljski pogoji in/ali predpisane zahteve ravnanja

- Uredba o navzkrižni skladnosti, Priloga 1: Pravila o navzkrižni skladnosti, DKOS 7: Minimalna raven vzdrževanja zemljišč: Kmetijska zemljišča so obdelana vsako leto najpozneje do 15.10. tekočega leta.

Minimalne zahteve za uporabo gnojil in pesticidov

- Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidenc uporabe živinskih in mineralnih gnojil, ki jih mora voditi KMG za vsa kmetijska zemljišča na KMG, in iz katere morajo biti razvidni najmanj količina in vrsta živinskega gnoja in mineralnega gnojila, čas gnojenja ter podatki o površini, kjer se ta gnojila uporabljajo.
- Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev niso določene, ker zahteve glede uporabe teh sredstev predstavljajo standard in so vključene v sklop zahtev v okviru navzkrižne skladnosti.

Druge ustrezne nacionalne/regionalne zahteve

- Druge nacionalne zahteve niso predpisane.

Minimalne aktivnosti

- Kot merilo za vzdrževanje kmetijskih zemljišč v stanju, primernem za pašo ali pridelavo, brez pripravljalnih ukrepov, ki presegajo uporabo običajnih kmetijskih metod in strojev, velja košnja vsaj enkrat letno do 15.10. tekočega leta.

8.2.9.3.7.10.1.2.2. Ustrezne običajne prakse kmetovanja

Pri običajni kmetijski praksi se pridelana krma s travinja za živali silira (travna silaža). Še posebej se je spravilo travne silaže, ki je povita v plastično folijo (baliranje), razširilo v zadnjih letih, saj je baliranje časovno izjemno učinkovito. Obseg spravila krme s travinja v obliki silažnih bal se je bistveno povečal tudi na manjših kmetijah, ki so bile tradicionalno usmerjene v sušenje krme.

8.2.9.3.7.10.1.3. HAB_NPAS: Nepokošen pas 5 do10% površine travnika

8.2.9.3.7.10.1.3.1. Izhodišče

Ustrezni dobri kmetijski in okoljski pogoji in/ali predpisane zahteve ravnanja

- Uredba o navzkrižni skladnosti, Priloga 1: Pravila o navzkrižni skladnosti, PZR 3: Ohranjanje naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst: Travniške površine v območju Natura 2000 - habitati so vzdrževane vsaj enkrat letno, najpozneje do 15. 10. tekočega leta.
- Uredba o navzkrižni skladnosti, Priloga 1: Pravila o navzkrižni skladnosti, PZR 2: Travniške površine v območju Natura 2000 - ptice so vzdrževane vsaj enkrat letno, najpozneje do 15. 10. tekočega leta.
- Uredba o navzkrižni skladnosti, Priloga 1: Pravila o navzkrižni skladnosti, DKOS7: Kmetijske površine so obdelana vsako leto najpozneje do 15. 10. tekočega leta

Minimalne zahteve za uporabo gnojil in pesticidov

- Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidenc uporabe živinskih in mineralnih gnojil, ki jih mora voditi KMG za vsa kmetijska zemljišča na KMG, in iz katere morajo biti razvidni najmanj količina in vrsta živinskega gnoja in mineralnega gnojila, čas gnojenja ter podatki o površini, kjer se ta gnojila uporabljajo.
- Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev niso določene, ker zahteve glede uporabe teh sredstev predstavljajo standard in so vključene v sklop zahtev v okviru navzkrižne skladnosti.

Druge ustrezne nacionalne/regionalne zahteve

- Druge nacionalne zahteve niso predpisane.

Minimalne aktivnosti

- Kot merilo za vzdrževanje kmetijskih zemljišč v stanju, primernem za pašo ali pridelavo, brez pripravljalnih ukrepov, ki presegajo uporabo običajnih kmetijskih metod in strojev, velja košnja vsaj enkrat letno do 15.10. tekočega leta.

8.2.9.3.7.10.1.3.2. Ustrezne običajne prakse kmetovanja

Pri običajni kmetijski praksi se košnja travniških površin izvede na celotni površini travnika, ni pa običajno, da se določen del teh površin pusti nepokošen do naslednjega leta. Površina travnikov s štiri ali večkratno rabo (intenziteta rabe) se povečuje.

8.2.9.3.7.10.1.4. HAB_ORGG: Gnojenje samo z organskimi gnojili v omejeni količini

8.2.9.3.7.10.1.4.1. Izhodišče

Ustrezni dobri kmetijski in okoljski pogoji in/ali predpisane zahteve ravnanja

- Uredba o navzkrižni skladnosti, Priloga 1: Pravila o navzkrižni skladnosti, PZR 1: Varstvo voda pred onesnaženjem z nitrati iz kmetijskih virov: Letni vnos dušika iz organskih gnojil na posamezno enoto rabe kmetijskih površin ne presega 250 kg N/ha.

Minimalne zahteve za uporabo gnojil in pesticidov

- Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidenc uporabe živinskih in mineralnih gnojil, ki jih mora voditi KMG za vsa kmetijska zemljišča na KMG, in iz katere morajo biti razvidni najmanj količina in vrsta živinskega gnoja in mineralnega gnojila, čas gnojenja ter podatki o površini, kjer se ta gnojila uporabljajo.
- Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev niso določene, ker zahteve glede uporabe teh sredstev predstavljajo standard in so vključene v sklop zahtev v okviru navzkrižne skladnosti.

Druge ustrezne nacionalne/regionalne zahteve

- Druge nacionalne zahteve niso predpisane.

Minimalne aktivnosti

- Kot merilo za vzdrževanje kmetijskih zemljišč v stanju, primernem za pašo ali pridelavo, brez pripravljalnih ukrepov, ki presegajo uporabo običajnih kmetijskih metod in strojev, velja košnja vsaj enkrat letno do 15.10. tekočega leta.

8.2.9.3.7.10.1.4.2. Ustrezne običajne prakse kmetovanja

Pritisk po ekonomični in donosni kmetijski pridelavi povzroča, da se travniki vse bolj intenzivirajo z dognojevanjem, dosejavanjem in povečanjem števila košenj. Vrstno bogati travniki, ki so bili še pred desetletjem košeni največ dvakrat letno, tako postopoma postajajo štiri ali večkosni. Nekateri evropsko ogroženi habitatni tipi in vrste uspevajo na izrazito oligotrofnih tleh, ki ne prenesejo gnojenja. V praksi se vseeno dogaja, da kmetje v želji po čim kakovostnejši krmi take travniške habitate gnojijo z mineralnimi in organskimi gnojili, s čimer sicer dosežejo svoj cilj, izguba za biotsko raznovrstnost pa je večinoma trajna

(nepovratna). Omejitev gnojenja je zato nujno potrebna.

8.2.9.3.8. 08. Traviščni habitati metuljev

Podukrep:

- 10.1 – Plačilo kmetijsko-okoljskih-podnebnih obveznosti

8.2.9.3.8.1. Opis vrste operacije

Operacija Traviščni habitati metuljev pomeni spremembo obstoječih praks in se izvaja na ekološko pomembnih območjih, kjer se pojavljata dve zelo ogroženi kvalifikacijski Natura 2000 vrsti metuljev: strašničin mravljiščar (*Maculinea teleuis*) in temni mravljiščar (*Maculinea nausithous*). Namenjena je spodbujanju izvajanja kmetijske prakse, ki je prilagojena ekološkim zahtevam teh dveh vrst in ki omogoča njuno dolgoročno ohranjanje in varovanje.

Operacija vključuje dve obvezni zahtevi in izbirno zahtevo. Upravičenec mora izvajati obvezni zahtevi, lahko pa izvaja tudi izbirno zahtevo te operacije.

A. Obvezne zahteve

MET_KOS: Košnja/paša ni dovoljena med 15.6. in 15.9.

Prepoved rabe (košnje in paše) med 15.6. in 15.9. na ekološko pomembnih območjih traviščnih habitatov metuljev omogoča uspešen in nemoten razvojni cikel metulja od jajčeca do odrasle živali. Travniki, ki so življenjski prostor metuljev mravljiščarjev praviloma uspevajo na tleh, revnih s hranili, ki se gnojijo le izjemoma in še to v majhnih količinah. Za ohranjanje ustreznega habitata je zato popolna prepoved gnojenja potreben ukrep za varstvo Natura vrst in habitatnih tipov.

Izvajanje zahteve s časovno omejeno košnjo je nujno potrebno, saj je življenjski cikel metuljev mravljiščarjev precej zapleten. Za nemoten razvoj namreč potrebujejo travnike z zdravilno strašnico (*Sanguisorba officinalis*) in mravlje. Če se torej travnik, ki je hkrati življenjski prostor mravljiščarjev pokosi v neprimernem času, samice nimajo ustreznih hranilnih rastlin za odlaganje jajčec, zaradi česar je razvojni krog moten ali se celo prekine. Časovno prilagojena raba je torej nujno potrebna za ohranitev vrst, ki se varujeta v okviru te zahteve.

V okviru izvajanja te zahteve ni dovoljeno kositi in pasti na ekološko pomembnih območjih traviščnih habitatov metuljev med 15.6. in 15.9. Pri tem velja popolna prepoved gnojenja.

- Obtežba: 0 do 1,5 GVŽ travojedih živali/hektar (povprečna letna obtežba).
- Raba: trajno travinje.
- Obseg: del površin (najmanj 20% površin travinja, ki leži znotraj ekološko pomembnih območij traviščnih habitatov metuljev).
- Lokacija: ista ves čas trajanja obveznosti.
- Območje izvajanja: ekološko pomembna območja traviščnih habitatov metuljev.

Učinki:

- ohranjanje ustreznega habitata (življenjskega prostora) za metulje mravljiščarje;
- ohranjanje populacij metuljev mravljiščarjev;
- ohranjanje travniških habitatnih tipov, ki uspevajo na oligotrofnih tleh.

MET_NPAS: Za GERK-e, ki so večji od 1 ha v tekočem letu na travniku površina strnjenega nepokošenega pasu, ki se pokosi naslednje leto, znaša 5 do 10% površine travnika

Puščanje nepokošenih pasov ima pozitivne učinke na vrste in habitatne tipe. Nepokošen del namreč predstavlja donorsko cono za vrste, ki so zaradi kmetijske rabe, ki ne upošteva njihovih ekoloških zahtev, prizadete. Prav tako nepokošeni deli predstavljajo pomemben refugij (zatočišče) različnim vrstam sesalcev, ptic, metuljev in ostalih žuželk. Puščanje nepokošenega pasu prek zime je še posebej pomembno z vidika zagotavljanja ustreznih razmer za uspešno realizacijo celotnega razvojnega ciklusa metuljev. Namen zahteve je spodbuditi dobro okoljsko prakso na travnikih zmerne intenzivnosti. Izvajanje zahteve bo okoljsko in naravovarstveno vlogo teh travnikov še dodatno okrepilo. Specifika slovenskega travinja je velika razdrobljenost, razgibana konfiguracija ter stikanje površin z nekmetijskimi rabami. Zahteva bo prispevala k vzdrževanju ugodnega stanja sosednjih habitatov, ki bodo ciljno varovani v okviru drugih operacij. Na nepokošenem pasu paša ni dovoljena.

Nepokošen pas, ki znaša 5 do 10% površine travnika, se v naslednjem letu ne sme pokositi pred 15.9.

- Obtežba: 0 do 1,5 GVŽ travojedih živali/hektar (povprečna letna obtežba).
- Raba: trajno travinje.
- Obseg: del površin (najmanj 20% površin travinja, ki leži znotraj ekološko pomembnih območij traviščnih habitatov metuljev).
- Lokacija: ista ves čas trajanja obveznosti.
- Območje izvajanja: ekološko pomembna območja traviščnih habitatov metuljev.

Učinki:

- ohranjanje in povečanje možnosti preživetja ogroženih vrst žuželk (metuljev, kobilic) in drugih živali na travniku (ohranjanje biotske raznovrstnosti v naravi);
- omogočanje semenitve rastlin in ohranjanje rastlinskih vrst, ki so značilne za naravno travinje.

B. Izbirna zahteva

MET_MRVA: Spravilo mrve s travinja

Zahteva se izvaja na način, da se trava pospravi v obliki mrve, siliranje ni dovoljeno. Siliranje trave na dolgi rok siromaši vrstno pestrost (motena semenitev nekaterih vrst), saj so travniki večinoma košeni prej, kot če bi se sušenje in spravilo izvajalo na klasičen način (odvoz mrve). Poleg tega se v plastično folijo skupaj z napol uvelo travo povije tudi precejšen delež velikih nevretenčarjev (kobilice, gosenice ipd.), ki so hrana drugim živalim (pticam). Izvajanje zahteve pozitivno učinkuje na biotsko raznovrstnost in mozaičnost krajine.

Na KMG ne sme biti travne silaže.

- Obtežba: 0 do 1,5 GVŽ travojedih živali/hektar (povprečna letna obtežba).
- Raba: trajno travinje.
- Obseg: vse površine trajnega travinja znotraj ekološko pomembnih območij traviščnih habitatov metuljev.
- Lokacija: ista ves čas trajanja obveznosti.
- Območje izvajanja: ekološko pomembna območja traviščnih habitatov metuljev.

Učinki:

- ohranjanje vrstno bogatih travnikov;
- zagotavljanje možnosti preživetja nevretenčarjev, ki predstavljajo hrano drugim vrstam;
- zmanjšanje uporabe polietilenske folije.

8.2.9.3.8.2. Vrsta podpore

Podpora za izvajanje operacije Traviščni habitati metuljev sestoji iz:

- plačila na hektar za izvajanje obveznih zahtev in/ali izbirne zahteve po lastni izbiri upravičenca.

8.2.9.3.8.3. Povezave z drugo zakonodajo

Operacija Traviščni habitati metuljev je povezana z EU in nacionalnimi predpisi s področja ukrepov kmetijske politike, kmetijstva, okolja in varstva narave ter razvoja podeželja.

8.2.9.3.8.4. Upravičenci

Upravičenci do plačil so kmetijska gospodarstva, ki se v izvajanje operacije Traviščni habitati metuljev vključijo prostovoljno in izpolnjujejo predpisane pogoje in zahteve.

8.2.9.3.8.5. Upravičeni stroški

Za izvajanje operacije Traviščni habitati metuljev se plačila namenjajo samo tistim obveznostim, ki presegajo ustrezne obvezne standarde, določene v skladu s poglavjem I naslova VI Uredbe 1306/2013/EU in ustrezna merila, določena z drugo alineo točke c) prvega odstavka 4. člena Uredbe 1307/2013/EU ter druge ustrezne obvezne zahteve iz nacionalnih predpisov.

Plačila krijejo 100% dodatnih stroškov in izgubljenega prihodka zaradi prevzete obveznosti.

8.2.9.3.8.6. Pogoji za upravičenost

Ob vstopu v ukrep M10 mora KMG:

- imeti najmanj 1 hektar kmetijskih površin v smislu 4. člena Uredbe 1307/2013/EU;
- biti vpisano v register kmetijskih gospodarstev, v skladu s predpisom, ki ureja register kmetijskih gospodarstev;
- opraviti 6-urni program usposabljanja s področja kmetijsko okoljskih in kmetijsko podnebnih vsebin;
- imeti izdelan program aktivnosti kmetijskega gospodarstva, ki je elektronski dokument, pripravljen

kot rezultat svetovalne storitve.

8.2.9.3.8.7. Načela pri določanju meril za izbor

Merila za izbor niso relevantna.

8.2.9.3.8.8. (Veljavni) zneski in stopnje podpore

Višina plačil za zahteve v okviru operacije Traviščni habitati metuljev znaša 100% višine plačil, izračunane po modelni kalkulaciji. Pri zahtevi MET_KOS sta opredeljeni dve višini plačila. Do višjega plačila, ki vključuje tudi oportunitetne stroške, so upravičeni naslednji predeli znotraj ekološko pomembnih območij traviščnih habitatov metuljev: Cerovec, vinorodne Haloze, Libanja, Volčeke, Ličenca pri Poljčanah, Mura, Goričko, Reka, Dolina Vipave, Trnovski gozd - Nanos, Javorniki - Snežnik, Notranjski trikotnik, Ljubljansko barje, Osrednje Slovenske gorice, Dravinja s pritoki.

Višina plačil (EUR/hektar letno) za zahteve v okviru operacije Traviščni habitati metuljev

Zahteva	Izračunana višina plačila po modelni kalkulaciji	Najvišje možno plačilo glede na Prilogo II Uredbe 1305/2013/EU	Najvišje možno plačilo	Plačilo (100% višine plačila0 izračunane po modelni kalkulaciji
A. Obvezni zahtevi				
MET_KOS (območja, pri katerih je upoštevana oportuniteta)	238,20	450	238,20	238,20
MET_KOS (druga območja)	142,20	450	142,20	142,20
MET_NPAS	28,70	450	28,70	28,70
B. Izbirna zahteva				
MET_MRVA	8,10	450	8,10	8,10

Višina plačil za zahteve v okviru operacije Traviščni habitati metuljev

8.2.9.3.8.9. Preverljivost in možnost kontrole ukrepov in/ali vrst operacij

8.2.9.3.8.9.1. Tveganja pri izvajanju ukrepov

R5: Obveznosti, ki jih je težko preverjati in/ali kontrolirati

Določenih zahtev administrativno ni mogoče preveriti v celoti, izvajanje nekaterih zahtev pa je težje preverljivo tudi s kontrolo na kraju samem. Takšna je predvsem zahteva pridelava brez uporabe gnojil..

R6: Splošni pogoji za izvajanje

Nepravočasen sprejem predpisov, ki urejajo plačila za ukrep M10 in omogočajo seznanitev upravičencev s pogoji upravičenosti za izvajanje te operacije in nepoznavanje zahtev in pogojev operacije Traviščni habitati metuljev predstavljajo tveganje za izvajanje tega ukrepa.

R8: IT sistemi

Neustrezna urejenost nekaterih podatkovnih baz za vključevanje v sistem preverjanja ter posledično pomanjkljive administrativne kontrole ob vstopu v operacijo Traviščni habitati metuljev.

R9: Zahtevki za izplačilo

Slaba in prepozna informiranost in nezadostno poznavanje operacije Traviščni habitati metuljev, nepoznavanje postopka za vlaganje zahtevka in nepravilna prijava površin s strani upravičenca.

8.2.9.3.8.9.2. Blažilni ukrepi

R5: Obveznosti, ki jih je težko preverjati in/ali kontrolirati

Za nekatere zahteve se bo administrativna kontrola ustrezno nadgradila (za kontrolo staleža živali in za vključevanje ustreznega deleža površin v to operacijo).

Zahteve za izvajanje ukrepa M10, ki jih administrativno ni mogoče preveriti, se bodo preverile oz. kontrolirale s kontrolo na kraju samem, kontrola bo upoštevala časovno komponento pri izvedbi preverjanja, stanje na pregledanem KMG, skice pasov, preveritve na podlagi vodenja evidenc in neprisotnost v celoti prepovedanih sredstev.

R6: Splošni pogoji za izvajanje

Upravičenec bo moral pred vstopom v operacijo Traviščni habitati metuljev opraviti obvezno 6-urno usposabljanje, ki je eden od pogojev upravičenosti. Na tem usposabljanju se bo upravičenec seznanil s pogoji upravičenosti za vstop v operacijo in zahtevami za izvajanje te operacije, kakor tudi s Programom razvoja podeželja 2014-2020 in z nacionalnim predpisom, ki bo urejal plačila za ukrep M10.

Po opravljenem usposabljanju bo upravičenec lahko pristopil k izdelavi programa aktivnosti kmetijskega gospodarstva, v katerem bo opredelil katero operacijo in zahteve v okviru ukrepa M10 bo izvajal.

R8: IT sistemi

Vzpostavile se bodo ustrezne povezave in uredile podatkovne baze (registri, evidence, ustreznost kombinacij zahtev znotraj oz. med operacijami in ustrezna vključenost površin v zahteve te operacije).

Vzpostavljena bo tudi aplikacija za navzkrižno preverjanje podatkov iz različnih baz.

R9: Zahtevki za izplačilo

Da bi bili upravičenci ustrezno seznanjeni z vsemi pogoji in zahtevami za izvajanje ukrepa M10, sta uvedena obvezno vsakoletno 4-urno usposabljanje in obvezna uporaba storitev svetovanja najmanj enkrat v prvih treh letih trajanja obveznosti. Predvideno je tudi vsakoletno obveščanje in informiranje upravičencev glede njihovih obveznosti pri izvajanju ukrepa M10, v okviru vsakoletne kampanje za uveljavljanje zahtevkov za ukrepe kmetijske politike, tekom leta in v okviru specifičnih in namensko usmerjenih informiranj upravičencev.

Upravičenec bo, na podlagi vnaprej izdelanega programa aktivnosti, zahtevek za izplačilo vložil v elektronski obliki na predpisanih obrazcih, na katerih bo opredelil za katere zahteve v okviru posameznih

operacij ukrepa M10 bo uveljavljal izplačilo.

Izvedena bo nadgradnja IT sistema za kontrolo, tako da se bodo določena preverjanja in kontrole izvedlo že ob oddaji zahtevka za izplačilo (ustreznost rabe in velikosti površine zahtevka, ustreznost območij, ustreznost kombinacij zahtevkov in operacij in ustrezna vključenost površin v zahteve te operacije). Če upravičenec ne bo izpolnil pogojev upravičenosti za vstop v ukrep M10, bo opozorjen na pomanjkljivosti, katere bo lahko odpravil do predpisanega roka, sicer zahtevka za izplačilo ne bo mogel vložiti.

Onemogočene bodo tudi nedovoljene kombinacije zahtev operacije Traviščni habitati metuljev in zahtevane kombinacije zahtev iz te operacije z zahtevami v okviru drugih operacij ukrepa M10.

Upravičencu, ki se bo vključil tudi v izvajanje ukrepa M11, ne bo dana možnost, da poda zahtevek za nedovoljene kombinacije tega ukrepa z ukrepom M10.

8.2.9.3.8.9.3. Splošna ocena ukrepa

Opisano v poglavju *8.2.9.4.3 Splošna ocena ukrepa*.

8.2.9.3.8.9.4. Kmetijsko-okoljske-podnebne obveznosti

8.2.9.3.8.9.4.1. MET_KOS: Košnja/paša ni dovoljena med 15.6. in 15.9.

8.2.9.3.8.9.4.1.1. Metode preverjanja obveznosti

Administrativna kontrola:

- kontrola obtežbe prek zbirne vloge, registrov, evidenc rejnih živali;
- ustreznost območja prek registra KMG;
- ustreznost kmetijske rastline prek zbirne vloge.

Registri/evidence:

- register KMG;
- GERK;
- registri, evidence rejnih živali;
- grafični sloj ekološko pomembnih območij traviščnih habitatov metuljev.

Kontrola na kraju samem:

- evidence o delovnih opravilih;
- kontrola obtežbe prek štetja živali in pregleda površin;
- pregled KMG.

8.2.9.3.8.9.4.2. MET_MRVA: Spravilo mrve s travinja

8.2.9.3.8.9.4.2.1. Metode preverjanja obveznosti

Administrativna kontrola:

- kontrola obtežbe prek zbirne vloge, registrov, evidenc rejnih živali;
- ustreznost območja prek registra KMG;
- ustreznost kmetijske rastline prek zbirne vloge.

Registri/evidence:

- register KMG;
- GERK;
- registri, evidence rejnih živali;
- grafični sloj ekološko pomembnih območij traviščnih habitatov metuljev.

Kontrola na kraju samem:

- evidence o delovnih opravilih;
- kontrola obtežbe prek štetja živali in pregleda površin;
- pregled KMG

8.2.9.3.8.9.4.3. MET_NPAS: Nepokošen pas 5 do 10% površine travnika

8.2.9.3.8.9.4.3.1. Metode preverjanja obveznosti

Administrativna kontrola:

- kontrola obtežbe prek zbirne vloge, registrov, evidenc rejnih živali;
- ustreznost območja prek registra KMG;
- ustreznost velikosti GERK;
- ustreznost kmetijske rastline prek zbirne vloge.

Registri/evidence:

- register KMG;
- GERK;
- registri, evidence rejnih živali;
- grafični sloj ekološko pomembnih območij traviščnih habitatov metuljev.

Kontrola na kraju samem:

- evidence o delovnih opravilih;
- kontrola obtežbe prek štetja živali in pregleda površin;
- skica travnika;
- pregled KMG.

8.2.9.3.8.10. Informacije, ki se nanašajo posebej na operacijo

Določitev in opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov; to bi moralo vključevati ustrezne obvezne standarde, določene v skladu s poglavjem I naslova VI Uredbe (EU) št. 1306/2013 Evropskega parlamenta in Sveta, ustrezna merila in minimalne aktivnosti, določene v skladu s členom 4(1)(c)(ii) in (iii) Uredbe (EU) št. 1307/2013 Evropskega parlamenta in Sveta, ustrezne minimalne zahteve za uporabo gnojil in fitofarmacevtskih sredstev ter ustrezne obvezne zahteve, ki so določene v nacionalnem pravu

Opisano v poglavju *Kmetijsko okoljsko podnebne obveznosti*.

Minimalne zahteve za gnojila morajo med drugim vključevati kodeks dobre prakse, uveden v okviru Direktive 91/676/EGS za kmetijska gospodarstva izven območij, občutljivih za nitrate, ter zahteve v zvezi z onesnaževanjem s fosforjem; minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev morajo med drugim vključevati splošna načela integriranega varstva rastlin pred škodljivimi organizmi, uvedena z Direktivo 2009/128/ES Evropskega parlamenta in Sveta, zahteve za pridobitev dovoljenja za uporabo sredstev in izpolnjevanje obveznosti usposabljanja, zahteve za varno skladiščenje, preizkušanje strojev in naprav v uporabi ter pravila za uporabo pesticidov v bližini vode in drugih občutljivih območij, kot jih določa nacionalna zakonodaja

Opisano v poglavju *Kmetijsko okoljsko podnebne obveznosti*.

Seznam lokalnih pasem, ki jim grozi prenehanje reje, in rastlinskih genskih virov, ki jim grozi genska erozija

Ni relevantno.

Opis metodologije ter agronomskih predpostavk in parametrov, vključno z opisom temeljnih zahtev, navedenih v členu 29(2) Uredbe (EU) št. 1305/2013, ki so pomembne za določeno vrsto obveznosti, uporabljenih kot referenčna točka za izračune, ki upravičujejo: dodatne stroške, izpad prihodka zaradi sprejetih obvez in višino transakcijskih stroškov; kjer je potrebno, navedena metodologija upošteva pomoč, dodeljeno po Uredbi (EU) št. 1307/2013, vključno s plačili za kmetijske prakse, ki ugodno vplivajo na podnebje in okolje, da se prepreči možnost dvojnega financiranja; kjer je to primerno, pretvorbena metoda, uporabljena za druge enote v skladu s členom 9 te uredbe

V izračunu višine plačil za posamezne zahteve v okviru operacije Traviščni habitati metuljev je upoštevano:

A. Obvezni zahtevi

MET_KOS: Običajna kmetijska praksa zajema pridelavo sena, travne silaže in paše (vse tretjinsko) na dobrem dvokosnem travniku glede na območju pojavljanja zahteve. Izračun plačila zaradi prepovedi gnojenja in časovne omejitve košnje predvideva majhen pridelek slabše kakovosti na enokosnem travniku v pričakovanem razmerju slabše seno 80% in travna silaža slabše kakovosti 20%. Paša zaradi prepovedi gnojenja ni upoštevana. Izpad količine pridelane krme in energije se pokriva z najemom primerljivega

travnika in dokupom močne krme

MET_NPAS: Pri kombinaciji obveznih zahtev MET_KOS in MET_NPAS običajna kmetijska praksa zajema pridelavo sena in travne silaže, višina pridelka in kakovost pa sta enaki kot pri obvezni zahtevi MET_KOS. Zaradi določene omejitve o puščanju nepokošenega pasu je v izračunu upoštevano zmanjšanja količine pridelka in s tem energije, razlika pa se nadomešča z dokupom krme.

B. Izbirna zahteva

MET_MRVA: Podlaga za ocene plačil zahteve je obvezna zahteva MET_KOS. Obvezna zahteva MET_KOS s prepovedjo gnoijenja v običajnih razmerah privede do deležev tehnologij pridelave krme s travinja, in sicer 80% seno in 20% travna silaža, paša pa zaradi prepovedi gnojenja ni mogoča. Z zahtevo MET_MRVA se delež travne silaže pretvori le v tehnologijo pridelave sena, zato ocena plačila zajema dokup izgubljene energije z močno krmo.

8.2.9.3.8.10.1. Kmetijsko-okoljske-podnebne obveznosti

8.2.9.3.8.10.1.1. MET_KOS: Košnja/paša ni dovoljena med 15.6. in 15.9.

8.2.9.3.8.10.1.1.1. Izhodišče

Ustrezni dobri kmetijski in okoljski pogoji in/ali predpisane zahteve ravnanja

- Uredba o navzkrižni skladnosti, Priloga 1: Pravila o navzkrižni skladnosti, PZR 3: Ohranjanje naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst: Travniške površine v območju Natura 2000 - habitati so vzdrževane vsaj enkrat letno, najpozneje do 15. 10. tekočega leta.
- Uredba o navzkrižni skladnosti, Priloga 1: Pravila o navzkrižni skladnosti, PZR 2: Travniške površine v območju Natura 2000 - ptice so vzdrževane vsaj enkrat letno, najpozneje do 15. 10. tekočega leta.
- Uredba o navzkrižni skladnosti, Priloga 1: Pravila o navzkrižni skladnosti, DKOS7: Kmetijske površine so obdelana vsako leto najpozneje do 15. 10. tekočega leta.
- Z Uredbo o navzkrižni skladnosti prepoved uporabe gnojil ni predpisana.

Minimalne zahteve za uporabo gnojil in pesticidov

- Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidenc uporabe živinskih in mineralnih gnojil, ki jih mora voditi KMG za vsa kmetijska zemljišča na KMG, in iz katere morajo biti razvidni najmanj količina in vrsta živinskega gnoja in mineralnega gnojila, čas gnojenja ter podatki o površini, kjer se ta gnojila uporabljajo.
- Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev niso določene, ker zahteve glede uporabe teh sredstev predstavljajo standard in so vključene v sklop zahtev v okviru navzkrižne skladnosti.

Druge ustrezne nacionalne/regionalne zahteve

- Druge nacionalne zahteve niso predpisane.

Minimalne aktivnosti

- Kot merilo za vzdrževanje kmetijskih zemljišč v stanju, primernem za pašo ali pridelavo, brez pripravljalnih ukrepov, ki presegajo uporabo običajnih kmetijskih metod in strojev, velja košnja vsaj enkrat letno do 15.10. tekočega leta.

8.2.9.3.8.10.1.1.2. Ustrezne običajne prakse kmetovanja

Vrstno bogati travniki v Sloveniji se v zadnjih desetletjih zmanjšujejo, kar je predvsem posledica intenzifikacije na eni ter opuščanja rabe in zaraščanja na drugi strani. Nova, modernejša mehanizacija, nove kmetijske tehnologije in težnje po vedno večjem ekonomskem učinku so pripeljali do tega, da se travniki, ki so bili še pred desetletji vrstno bogati in pozno košeni, v zadnjih letih kosijo in obdelujejo bistveno prej in tudi s tehnologijo (npr., baliranje), ki zmanjšuje njihovo biotsko raznovrstnost.

Pritisk po ekonomični in donosni kmetijski pridelavi povzroča, da se travniki vse bolj intenzivirajo z gnojenjem, dosejavanjem in povečanjem števila košenj. V praksi se tudi travnike, ki se pojavljajo na vlažnih tleh in so slabo produktivni, gnoji z mineralnimi in organskimi gnojili, s čimer se izgublja njihova biotska raznovrstnost.

8.2.9.3.8.10.1.2. MET_MRVA: Spravilo mrve s travinja

8.2.9.3.8.10.1.2.1. Izhodišče

Ustrezni dobri kmetijski in okoljski pogoji in/ali predpisane zahteve ravnanja

- Uredba o navzkrižni skladnosti, Priloga 1: Pravila o navzkrižni skladnosti, DKOS 7: Minimalna raven vzdrževanja zeml**jišč:** Kmetijska zemljišča so obdelana vsako leto najpozneje do 15.10. tekočega leta.

Minimalne zahteve za uporabo gnojil in pesticidov

- Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidenc uporabe živinskih in mineralnih gnojil, ki jih mora voditi KMG za vsa kmetijska zemljišča na KMG, in iz katere morajo biti razvidni najmanj količina in vrsta živinskega gnoja in mineralnega gnojila, čas gnojenja ter podatki o površini, kjer se ta gnojila uporabljajo.
- Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev niso določene, ker zahteve glede uporabe teh sredstev predstavljajo standard in so vključene v sklop zahtev v okviru navzkrižne skladnosti.

Druge ustrezne nacionalne/regionalne zahteve

- Druge nacionalne zahteve niso predpisane.

Minimalne aktivnosti

- Kot merilo za vzdrževanje kmetijskih zemljišč v stanju, primernem za pašo ali pridelavo, brez pripravljalnih ukrepov, ki presegajo uporabo običajnih kmetijskih metod in strojev, velja košnja vsaj enkrat letno do 15.10. tekočega leta.

8.2.9.3.8.10.1.2.2. Ustrezne običajne prakse kmetovanja

Pri običajni kmetijski praksi se pridelana krma s travinja za živali silira (travna silaža). Še posebej se je spravilo travne silaže, ki je povita v plastično folijo (baliranje), razširilo v zadnjih letih, saj je baliranje časovno izjemno učinkovito. Obseg spravila krme s travinja v obliki silažnih bal se je bistveno povečal tudi na manjših kmetijah, ki so bile tradicionalno usmerjene v sušenje krme.

8.2.9.3.8.10.1.3. MET_NPAS: Nepokošen pas 5 do 10% površine travnika

8.2.9.3.8.10.1.3.1. Izhodišče

Ustrezni dobri kmetijski in okoljski pogoji in/ali predpisane zahteve ravnanja

- Uredba o navzkrižni skladnosti, Priloga 1: Pravila o navzkrižni skladnosti, PZR 3: Ohranjanje naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst: Travniške površine v območju Natura 2000 - habitati so vzdrževane vsaj enkrat letno, najpozneje do 15. 10. tekočega leta.
- Uredba o navzkrižni skladnosti, Priloga 1: Pravila o navzkrižni skladnosti, PZR 2: Travniške površine v območju Natura 2000 - ptice so vzdrževane vsaj enkrat letno, najpozneje do 15. 10. tekočega leta.
- Uredba o navzkrižni skladnosti, Priloga 1: Pravila o navzkrižni skladnosti, DKOS7: Kmetijske površine so obdelana vsako leto najpozneje do 15. 10. tekočega leta.

Minimalne zahteve za uporabo gnojil in pesticidov

- Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidenc uporabe živinskih in mineralnih gnojil, ki jih mora voditi KMG za vsa kmetijska zemljišča na KMG, in iz katere morajo biti razvidni najmanj količina in vrsta živinskega gnoja in mineralnega gnojila, čas gnojenja ter podatki o površini, kjer se ta gnojila uporabljajo.
- Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev niso določene, ker zahteve glede uporabe teh sredstev predstavljajo standard in so vključene v sklop zahtev v okviru navzkrižne skladnosti.

Druge ustrezne nacionalne/regionalne zahteve

- Druge nacionalne zahteve niso predpisane.

Minimalne aktivnosti

- Kot merilo za vzdrževanje kmetijskih zemljišč v stanju, primernem za pašo ali pridelavo, brez pripravljalnih ukrepov, ki presegajo uporabo običajnih kmetijskih metod in strojev, velja košnja vsaj enkrat letno do 15.10. tekočega leta.

8.2.9.3.8.10.1.3.2. Ustrezne običajne prakse kmetovanja

Pri običajni kmetijski praksi se košnja travniških površin izvede na celotni površini travnika, ni pa običajno, da se določen del teh površin pusti nepokošen.

8.2.9.3.9. 09. Habitati ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov

Podukrep:

- 10.1 – Plačilo kmetijsko-okoljskih-podnebnih obveznosti

8.2.9.3.9.1. Opis vrste operacije

Operacija Habitati ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov pomeni spremembo obstoječih praks in se izvaja na območjih Natura 2000, kjer se pojavljajo ptice vlažnih ekstenzivnih travnikov. Namenjena je varovanju travniških ptic, ki gnezdijo na tleh.

Operacija vključuje obvezno in izbirno zahtevo. Upravičenec mora izvajati obvezno zahtevo, lahko pa izbere tudi izbirno zahtevo te operacije.

A. Obvezna zahteva

VTR_KOS: Košnja ni dovoljena pred 1.8.

Prepoved košnje pred 1.8. na osrednjih območjih pojavljanja ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov je potrebna za ohranjanje ptic vlažnih travnikov, ki gnezdijo na tleh. Časovno prilagojena kmetijska raba omogoča uspešno oblikovanje gnezda in razvoj mladičev do starosti, ko se mladiči že lahko uspešno umaknejo na varno ob košnji. Nosilna vrsta za to zahtevo je kosec (*Crex crex*), izvajanje te zahteve pa koristi tudi drugim talnim gnezdilkam (npr. repaljščici (*Saxicola rubetra*)). Kosca na eni strani resno ogroža zaraščanje, ki je posledica opuščanja kmetijske rabe, na drugi strani pa tudi intenzivna raba (prezgodnja košnja, intenzivno gnojenje). Travniki, ki so življenjski prostor kosca in drugih talnih gnezdilk, praviloma uspevajo na tleh, revnih s hranili, ki se gnojijo le izjemoma. Za ohranjanje ustreznega habitata je zato popolna prepoved gnojenja (in s tem tudi paše) potreben ukrep za varstvo Natura vrst in habitatnih tipov. Pri izvajanju zahteve je potrebna tudi prilagoditev košnje, pri kateri je pomembno, da se kosi od enega roba travnika do drugega ali od sredine travnika navzven. Tako imajo živali, kot so ptice (kosec, jerebica, fazan) ali divjad (poljski zajci, srnjad in jelenjad) dovolj časa, da se umaknejo na varno.

V okviru izvajanja te zahteve na območju pojavljanja ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov košnja ni dovoljena pred 1.8. Pri tem velja popolna prepoved gnojenja in paše. Potrebno je tudi kositi od enega roba travnika do drugega ali od sredine travnika navzven.

- Obtežba: 0 do 1,5 GVŽ travojedih živali/hektar (povprečna letna obtežba).
- Raba: trajno travinje.
- Obseg: del površin (najmanj 20% površin travinja, ki leži znotraj območja pojavljanja ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov).
- Lokacija: ista ves čas trajanja obveznosti.
- Območje izvajanja: območja pojavljanja ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov.

Učinki:

- ohranjanje travniških vrst ptic, ki gnezdijo na tleh (kosec, repaljščica in druge talne gnezdilke);
- ohranjanje travniških habitatnih tipov, ki uspevajo na oligotrofnih tleh;
- ohranjanje ustreznega habitata (primerne gostote travne ruše);
- preprečevanje erozije in ohranjanje rodovitnosti tal (pregaženost, zbitost tal);

- preprečevanje erozije in ohranjanje rodovitnosti tal.

B. Izbirna zahteva

VTR_NPAS: Za GERK-e, ki so večji od 1 ha v tekočem letu na travniku površina strnjenega nepokošenega pasu, ki se pokosi naslednje leto, znaša 5 do 10% površine travnika

Puščanje nepokošenih pasov ima pozitivne učinke na vrste in habitatne tipe. Nepokošen del namreč predstavlja donorsko cono za vrste, ki so zaradi kmetijske rabe, ki ne upošteva njihovih ekoloških zahtev, prizadete. Prav tako nepokošeni deli predstavljajo pomemben refugij (zatočišče) različnim vrstam sesalcev, ptic, metuljev in ostalih žuželk. Puščanje nepokošenega pasu prek zime je še posebej pomembno z vidika zagotavljanja ustreznih razmer za uspešno realizacijo celotnega razvojnega ciklusa metuljev. Na nepokošenem pasu paša ni dovoljena.

Namen zahteve je spodbuditi dobro okoljsko prakso na travnikih zmerne intenzivnosti. Izvajanje zahteve bo okoljsko in naravovarstveno vlogo teh travnikov še dodatno okrepilo. Specifika slovenskega travinja je velika razdrobljenost, razgibana konfiguracija ter stikanje površin z nekmetijskimi rabami. Zahteva bo prispevala k vzdrževanju ugodnega stanja sosednjih habitatov, ki bodo ciljno varovani v okviru drugih operacij.

Nepokošen pas, ki znaša 5 do 10 % površine travnika, se v naslednjem letu ne sme pokositi pred 1.8.

- Obtežba: 0 do 1,5 GVŽ travojedih živali/hektar (povprečna letna obtežba).
- Raba: trajno travinje.
- Obseg: del površin (najmanj 20 % površin travinja, ki leži znotraj območja pojavljanja ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov).
- Lokacija: ista ves čas trajanja obveznosti.
- Območje izvajanja: ekološko pomembna območja ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov.

Učinki:

- ohranjanje in povečanje možnosti preživetja ogroženih vrst žuželk (metuljev, kobilic) in drugih živali na travniku (ohranjanje biotske raznovrstnosti v naravi);
- omogočanje semenitve rastlin in ohranjanje rastlinskih vrst, ki so značilne za naravno travinje;
- zagotavljanje ugodnega stanja kvalifikacijskih vrst in habitatnih tipov območij Natura 2000.

8.2.9.3.9.2. Vrsta podpore

Podpora za izvajanje operacije Habitati ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov sestoji iz:

- plačila na hektar za izvajanje obveznih zahtev in/ali ene ali obeh izbirnih zahtev po lastni izbiri upravičenca.

8.2.9.3.9.3. Povezave z drugo zakonodajo

Operacija Habitati ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov je povezana z EU in nacionalnimi predpisi s področja

ukrepov kmetijske politike, kmetijstva, okolja in varstva narave ter razvoja podeželja.

8.2.9.3.9.4. Upravičenci

Upravičenci do plačil so kmetijska gospodarstva, ki se v izvajanje operacije Habitati ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov vključijo prostovoljno in izpolnjujejo predpisane pogoje in zahteve.

8.2.9.3.9.5. Upravičeni stroški

Za izvajanje operacije Habitati ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov se plačila namenjajo samo tistim obveznostim, ki presegajo ustrezne obvezne standarde, določene v skladu s poglavjem I naslova VI Uredbe 1306/2013/EU in ustrezna merila, določena z drugo alineo točke c) prvega odstavka 4. člena Uredbe 1307/2013/EU ter druge ustrezne obvezne zahteve iz nacionalnih predpisov.

Plačila krijejo 100% dodatnih stroškov in izgubljenega prihodka zaradi prevzete obveznosti.

8.2.9.3.9.6. Pogoji za upravičenost

Ob vstopu v ukrep M10 mora KMG:

- imeti najmanj 1 hektar kmetijskih površin v smislu 4. člena Uredbe 1307/2013/EU;
- biti vpisano v register kmetijskih gospodarstev, v skladu s predpisom, ki ureja register kmetijskih gospodarstev;
- opraviti 6-urni program usposabljanja s področja kmetijsko okoljskih in kmetijsko podnebnih vsebin;
- imeti izdelan program aktivnosti kmetijskega gospodarstva, ki je elektronski dokument, pripravljen kot rezultat svetovalne storitve.

8.2.9.3.9.7. Načela pri določanju meril za izbor

Merila za izbor niso relevantna.

8.2.9.3.9.8. (Veljavni) zneski in stopnje podpore

Višina plačil za zahteve v okviru operacije Habitati ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov znaša 100% višine plačil, izračunane po modelni kalkulaciji. Pri zahtevi VTR_KOS sta opredeljeni dve višini plačila. Do višjega plačila, ki vključuje tudi oportunitetne stroške, so upravičeni naslednji predeli znotraj ekološko pomembnih območij pojavljanja ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov: Snežnik - Pivka, dolina Reke, Ljubljansko barje, Planinsko polje.

Višina plačil (EUR/hektar letno) za zahteve v okviru operacije Habitati ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov

Zahteva	Izračunana višina plačila po modelni kalkulaciji	Najvišje možno plačilo glede na Prilogo II Uredbe 1305/2013/EU	Najvišje možno plačilo	Plačilo (100% višine plačila izračunane po modelni kalkulaciji
A. Obvezna zahteva				
VTR_KOS (območja pri kateri je upoštevana oportuniteta)	258,40	450	258,40	258,40
VTR_KOS (druga območja)	158,20	450	158,20	158,20
B. Izbirna zahteva				
VTR_NPAS	20,10	450	20,10	20,10

Višina plačil za zahteve v okviru operacije Habitati ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov

8.2.9.3.9.9. Preverljivost in možnost kontrole ukrepov in/ali vrst operacij

8.2.9.3.9.9.1. Tveganja pri izvajanju ukrepov

R5: Obveznosti, ki jih je težko preverjati in/ali kontrolirati

Določenih zahtev administrativno ni mogoče preveriti v celoti, izvajanje nekaterih zahtev pa je težje preverljivo tudi s kontrolo na kraju samem. Takšni sta predvsem zahtevi brez uporabe gnojil in način košnje.

R6: Splošni pogoji za izvajanje

Nepravočasen sprejem predpisov, ki urejajo plačila za ukrep M10 in omogočajo seznanitev upravičencev s pogoji upravičenosti za izvajanje te operacije in nepoznavanje zahtev in pogojev operacije Habitati ptic vlažnih travnikov predstavljajo tveganje za izvajanje tega ukrepa.

R8: IT sistemi

Neustrezna urejenost nekaterih podatkovnih baz za vključevanje v sistem preverjanja ter posledično pomanjkljive administrativne kontrole ob vstopu v operacijo Habitati ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov.

R9: Zahtevki za izplačilo

Slaba in prepozna informiranost in nezadostno poznavanje operacije Habitati ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov, nepoznavanje postopka za vlaganje zahtevka in nepravilna prijava površin s strani upravičenca.

8.2.9.3.9.9.2. Blažilni ukrepi

R5: Obveznosti, ki jih je težko preverjati in/ali kontrolirati

Za nekatere zahteve se bo administrativna kontrola ustrezno nadgradila (za kontrolo staleža živali in za vključevanje ustreznega deleža površin v to operacijo).

Zahteve za izvajanje ukrepa M10, ki jih administrativno ni mogoče preveriti, se bodo preverile oz. kontrolirale s kontrolo na kraju samem, kontrola bo upoštevala časovno komponento pri izvedbi preverjanja, stanje na pregledanem KMG, skice pasov, preveritev na podlagi vodenja evidenc in neprisotnost v celoti

prepovedanih sredstev.

R6: Splošni pogoji za izvajanje

Upravičenec bo moral pred vstopom v operacijo Habitati ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov opraviti obvezno 6-urno usposabljanje, ki je eden od pogojev upravičenosti. Na tem usposabljanju se bo upravičenec seznanil s pogoji upravičenosti za vstop v operacijo in zahtevami za izvajanje te operacije, kakor tudi s Programom razvoja podeželja 2014-2020 in z nacionalnim predpisom, ki bo urejal plačila za ukrep M10.

Po opravljenem usposabljanju bo upravičenec lahko pristopil k izdelavi programa aktivnosti kmetijskega gospodarstva, v katerem bo opredelil katero operacijo in zahteve v okviru ukrepa M10 bo izvajal.

R8: IT sistemi

Vzpostavile se bodo ustrezne povezave in uredile nekatere podatkovne baze (registri, evidence, ustreznost kombinacij zahtev znotraj oz. med operacijami in ustrezna vključenost površin v zahteve te operacije).

Vzpostavljena bo aplikacija za navzkrižno preverjanje podatkov iz različnih baz.

R9: Zahtevki za izplačilo

Da bi bili upravičenci ustrezno seznanjeni z vsemi pogoji in zahtevami za izvajanje ukrepa M10, sta uvedena obvezno vsakoletno 4-urno usposabljanje in obvezna uporaba storitev svetovanja najmanj enkrat v prvih treh letih trajanja obveznosti. Predvideno je tudi vsakoletno obveščanje in informiranje upravičencev glede njihovih obveznosti pri izvajanju ukrepa M10, v okviru vsakoletne kampanje za uveljavljanje zahtevkov za ukrepe kmetijske politike, tekom leta in v okviru specifičnih in namensko usmerjenih informiranj upravičencev.

Upravičenec bo zahtevek za izplačilo vložil v elektronski obliki na predpisanih obrazcih, na katerih bo opredelil za katere zahteve v okviru posameznih operacij ukrepa M10 bo uveljavljal izplačilo.

Izvedena bo nadgradnja IT sistema za kontrolo, tako da se bodo določena preverjanja in kontrole izvedlo že ob oddaji zahtevka za izplačilo (ustreznost rabe in velikosti površine zahtevka, ustreznost območij, ustreznost kombinacij zahtevkov in operacij in ustrezna vključenost površin v zahteve te operacije).

Če upravičenec ne bo izpolnil pogojev upravičenosti za vstop v ukrep M10, bo opozorjen na pomanjkljivosti, katere bo lahko odpravil do predpisanega roka, sicer zahtevka za izplačilo ne bo mogel vložiti.

Onemogočene bodo tudi nedovoljene kombinacije zahtev operacije Habitati ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov in zahtevane kombinacije zahtev iz te operacije z zahtevami v okviru drugih operacij ukrepa M10.

Upravičencu, ki se bo vključil tudi v izvajanje ukrepa M11, ne bo dana možnost, da poda zahtevek za nedovoljene kombinacije tega ukrepa z ukrepom M10.

8.2.9.3.9.9.3. Splošna ocena ukrepa

Opisano v poglavju *8.2.9.4.3 Splošna ocena ukrepa*.

8.2.9.3.9.9.4. Kmetijsko-okoljske-podnebne obveznosti

8.2.9.3.9.9.4.1. VTR_KOS: Košnja ni dovoljena do 1.8.

8.2.9.3.9.9.4.1.1. Metode preverjanja obveznosti

Administrativna kontrola:

- kontrola obtežbe prek zbirne vloge, registrov, evidenc rejnih živali;
- ustreznost območja prek registra KMG;
- ustreznost kmetijske rastline prek zbirne vloge.

Registri/evidence:

- register KMG;
- registri, evidence rejnih živali;
- GERK;
- grafični sloj območja pojavljanja ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov.

Kontrola na kraju samem:

- evidence o delovnih opravilih;
- kontrola obtežbe prek štetja živali in pregleda površin;
- skica travnika;
- pregled KMG.

8.2.9.3.9.9.4.2. VTR_NPAS: Nepokošen pas 5 do 10% površine travnika

8.2.9.3.9.9.4.2.1. Metode preverjanja obveznosti

Administrativna kontrola:

- kontrola obtežbe prek zbirne vloge, registrov, evidenc rejnih živali;
- ustreznost območja prek registra KMG;
- ustreznost velikosti GERK;
- ustreznost kmetijske rastline prek zbirne vloge.

Registri/evidence:

- register KMG;
- GERK;
- registri, evidence rejnih živali;
- grafični sloj območja pojavljanja ptic vlažnih ekstenzinih travnikov.

Kontrola na kraju samem:

- evidence o delovnih opravilih;
- kontrola obtežbe prek štetja živali in pregleda površin;
- skica travnika;
- pregled KMG.

8.2.9.3.9.10. Informacije, ki se nanašajo posebej na operacijo

Določitev in opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov; to bi moralo vključevati ustrezne obvezne standarde, določene v skladu s poglavjem I naslova VI Uredbe (EU) št. 1306/2013 Evropskega parlamenta in Sveta, ustrezna merila in minimalne aktivnosti, določene v skladu s členom 4(1)(c)(ii) in (iii) Uredbe (EU) št. 1307/2013 Evropskega parlamenta in Sveta, ustrezne minimalne zahteve za uporabo gnojil in fitofarmacevtskih sredstev ter ustrezne obvezne zahteve, ki so določene v nacionalnem pravu

Opisano v poglavju *Kmetijsko okoljsko podnebne obveznosti*.

Minimalne zahteve za gnojila morajo med drugim vključevati kodeks dobre prakse, uveden v okviru Direktive 91/676/EGS za kmetijska gospodarstva izven območij, občutljivih za nitrate, ter zahteve v zvezi z onesnaževanjem s fosforjem; minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev morajo med drugim vključevati splošna načela integriranega varstva rastlin pred škodljivimi organizmi, uvedena z Direktivo 2009/128/ES Evropskega parlamenta in Sveta, zahteve za pridobitev dovoljenja za uporabo sredstev in izpolnjevanje obveznosti usposabljanja, zahteve za varno skladiščenje, preizkušanje strojev in naprav v uporabi ter pravila za uporabo pesticidov v bližini vode in drugih občutljivih območij, kot jih določa nacionalna zakonodaja

Opisano v poglavju *Kmetijsko okoljsko podnebne obveznosti*.

Seznam lokalnih pasem, ki jim grozi prenehanje reje, in rastlinskih genskih virov, ki jim grozi genska erozija

Ni relevantno.

Opis metodologije ter agronomskih predpostavk in parametrov, vključno z opisom temeljnih zahtev, navedenih v členu 29(2) Uredbe (EU) št. 1305/2013, ki so pomembne za določeno vrsto obveznosti, uporabljenih kot referenčna točka za izračune, ki upravičujejo: dodatne stroške, izpad prihodka zaradi sprejetih obvez in višino transakcijskih stroškov; kjer je potrebno, navedena metodologija upošteva pomoč, dodeljeno po Uredbi (EU) št. 1307/2013, vključno s plačili za kmetijske prakse, ki ugodno vplivajo na podnebje in okolje, da se prepreči možnost dvojnega financiranja; kjer je to primerno, pretvorbena metoda, uporabljena za druge enote v skladu s členom 9 te uredbe

V izračunu višine plačil za posamezne zahteve v okviru operacije Habitati ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov je upoštevano:

A. Obvezna zahteva

VTR_KOS: Običajna kmetijska praksa zajema pridelavo sena, travne silaže in paše (vse tretjinsko) na povprečnem dvokosnem trajnem travniku glede na območju pojavljanja zahteve. Izračun plačila zaradi prepovedi gnojenja in časovne omejitve košnje predvideva majhen pridelek sena (100%) neprimerne kakovosti na enokosnem travniku, kateri se proda za steljo (vrednoteno po prodajni ceni), izguba krme pa se v celoti nadomesti z najemom primerljivega travnika. Zaradi obvezne zahteve prepovedi uporabe gnojil, je zahteva "paša ni dovoljena" že dosežena, zato je plačilo enako 0. Pri zahtevi "košnja od enega roba travnika do drugega ali od sredine travnika navzven" je kot običajna kmetijska praksa predpostavljena t.i. strojna košnja v krogu. Pri izračunu plačila je upoštevana dodatna poraba časa za košnjo od sredine navzven zaradi večjega števila obračanj pri košnji.

B. Izbirna zahteva

VTR_NPAS: Pri kombinaciji obvezne zahteve VTR_KOS in izbirne zahteve VTR_NPAS običajna kmetijska praksa zajema pridelavo sena, višina pridelka in kakovost pa sta enaki kot pri kombinaciji zahteve VTR_KOS. Zaradi določene omejitve o puščanju nepokošenega pasu je v izračunu upoštevano zmanjšanja količine pridelka in s tem energije, razlika pa se nadomešča z dokupom krme.

8.2.9.3.9.10.1. Kmetijsko-okoljske-podnebne obveznosti

8.2.9.3.9.10.1.1. VTR_KOS: Košnja ni dovoljena do 1.8.

8.2.9.3.9.10.1.1.1. Izhodišče

Ustrezni dobri kmetijski in okoljski pogoji in/ali predpisane zahteve ravnanja

- Uredba o navzkrižni skladnosti, Priloga 1: Pravila o navzkrižni skladnosti, PZR 3: Ohranjanje naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst: Travniške površine v območju Natura 2000 - habitati so vzdrževane vsaj enkrat letno, najpozneje do 15. 10. tekočega leta.
- Uredba o navzkrižni skladnosti, Priloga 1: Pravila o navzkrižni skladnosti, PZR 2: Travniške površine v območju Natura 2000 - ptice so vzdrževane vsaj enkrat letno, najpozneje do 15. 10. tekočega leta.
- Uredba o navzkrižni skladnosti, Priloga 1: Pravila o navzkrižni skladnosti, DKOS7: Kmetijske površine so obdelana vsako leto najpozneje do 15. 10. tekočega leta.
- Z Uredbo o navzkrižni skladnosti prepoved uporabe gnojil ni predpisana.

Minimalne zahteve za uporabo gnojil in pesticidov

- Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidenc uporabe živinskih in mineralnih gnojil, ki jih mora voditi KMG za vsa kmetijska zemljišča na KMG, in iz katere morajo biti razvidni najmanj količina in vrsta živinskega gnoja in mineralnega gnojila, čas gnojenja ter podatki o površini, kjer se ta gnojila uporabljajo.
- Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev niso določene, ker zahteve glede uporabe teh sredstev predstavljajo standard in so vključene v sklop zahtev v okviru navzkrižne skladnosti.

Druge ustrezne nacionalne/regionalne zahteve

- Druge nacionalne zahteve niso predpisane.

Minimalne aktivnosti

- Kot merilo za vzdrževanje kmetijskih zemljišč v stanju, primernem za pašo ali pridelavo, brez pripravljalnih ukrepov, ki presegajo uporabo običajnih kmetijskih metod in strojev, velja košnja vsaj enkrat letno do 15.10. tekočega leta.

8.2.9.3.9.10.1.1.2. Ustrezne običajne prakse kmetovanja

Vrstno bogati travniki v Sloveniji se v zadnjih desetletjih zmanjšujejo, kar je predvsem posledica intenzifikacije na eni ter opuščanja rabe in zaraščanja na drugi strani. Nova, modernejša mehanizacija, nove kmetijske tehnologije in težnje po vedno večjem ekonomskem učinku so pripeljali do tega, da se travniki, ki so bili še pred desetletji vrstno bogati in pozno košeni, v zadnjih letih kosijo in obdelujejo bistveno prej in tudi s tehnologijo (npr., baliranje), ki zmanjšuje njihovo biotsko raznovrstnost.

Pritisk po ekonomični in donosni kmetijski pridelavi povzroča, da se travniki vse bolj intenzivirajo z gnojenjem, dosejavanjem in povečanjem števila košenj. V praksi se tudi travnike, ki se pojavljajo na vlažnih tleh in so slabo produktivni, gnoji z mineralnimi in organskimi gnojili, s čimer se izgublja biotska raznovrstnost.

Pri običajni kmetijski praksi se na trajnih travnikih poleg košnje izvaja tudi paša.

Pri običajni kmetijski praksi morajo biti travniške površine vzdrževane, način košnje pa ni predpisan. Če košnja travnikov, na katerih gnezdijo travniške ptice (npr., kosec) ni časovno prilagojena, je izvajanje košnje od enega roba GERK-a proti drugemu ali od sredine travnika navzven nujna, saj omogoča, da se vsaj kakšen od mladičev uspe pravočasno umakniti na varno.

8.2.9.3.9.10.1.2. VTR_NPAS: Nepokošen pas 5 do 10% površine travnika

8.2.9.3.9.10.1.2.1. Izhodišče

Ustrezni dobri kmetijski in okoljski pogoji in/ali predpisane zahteve ravnanja

- Uredba o navzkrižni skladnosti, Priloga 1: Pravila o navzkrižni skladnosti, PZR 3: Ohranjanje naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst: Travniške površine v območju Natura 2000 - habitati so vzdrževane vsaj enkrat letno, najpozneje do 15. 10. tekočega leta.
- Uredba o navzkrižni skladnosti, Priloga 1: Pravila o navzkrižni skladnosti, PZR 2: Travniške površine v območju Natura 2000 - ptice so vzdrževane vsaj enkrat letno, najpozneje do 15. 10. tekočega leta.
- Uredba o navzkrižni skladnosti, Priloga 1: Pravila o navzkrižni skladnosti, DKOS7: Kmetijske površine so obdelana vsako leto najpozneje do 15. 10. tekočega leta

Minimalne zahteve za uporabo gnojil in pesticidov

- Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidenc uporabe živinskih in mineralnih gnojil, ki jih mora voditi KMG za vsa kmetijska zemljišča na KMG, in iz katere morajo biti razvidni najmanj količina in vrsta živinskega gnoja in mineralnega gnojila, čas gnojenja ter podatki o površini, kjer se ta gnojila uporabljajo.
- Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev niso določene, ker zahteve glede uporabe teh sredstev predstavljajo standard in so vključene v sklop zahtev v okviru navzkrižne skladnosti.

Druge ustrezne nacionalne/regionalne zahteve

- Druge nacionalne zahteve niso predpisane.

Minimalne aktivnosti

- Kot merilo za vzdrževanje kmetijskih zemljišč v stanju, primernem za pašo ali pridelavo, brez pripravljalnih ukrepov, ki presegajo uporabo običajnih kmetijskih metod in strojev, velja košnja vsaj enkrat letno do 15.10. tekočega leta.

8.2.9.3.9.10.1.2.2. Ustrezne običajne prakse kmetovanja

Pri običajni kmetijski praksi se košnja travniških površin izvede na celotni površini travnika, ni pa običajno, da se določen del teh površin pusti nepokošen.

8.2.9.3.10. 10. Steljniki

Podukrep:

- 10.1 – Plačilo kmetijsko-okoljskih-podnebnih obveznosti

8.2.9.3.10.1. Opis vrste operacije

Operacija Steljniki pomeni spremembo obstoječih praks in se izvaja na habitatih nekaterih kvalifikacijskih vrst metuljev na območjih Natura 2000. Operacija je namenjena ohranjanju steljnikov (travniki, ki se kosijo v poznem poletju). S tem se varujejo vrste, ki potrebujejo zelo ekstenzivno rabo (košnjo le enkrat letno ali celo enkrat na dve leti). Primer vrste, ki se varuje s to zahtevo je barjanski okarček (*Coenonympha oedippus*).

Operacija Steljniki vključuje dve obvezni zahtevi, in sicer:

STE_KOS: Košnja/paša ni dovoljena do 25.8.

Prepoved rabe (košnje in paše) do 25.8. na ekološko pomembnih območjih steljnikov, je namenjena ohranjanju steljnikov (t.j. travnikov, ki se kosijo v poznem poletju). S pozno košnjo po 25.8. se varujejo vrste, ki potrebujejo zelo ekstenzivno rabo (košnjo le enkrat letno). Vlažni travniki, kjer je intenzivna kmetijska raba težko izvedljiva, predstavljajo pomembno zatočišče številnim živalskim vrstam. Na takih travnikih živijo zelo redke travniške ptice npr., kosec (*Crex crex*) in pisana paleta metuljev, med drugim tudi barjanski okarček (*Coenonympha oedippus*), ki je ena najbolj ogroženih vrst območij Natura 2000. Travniki, ki so življenjski prostor metulja barjanskega okarčka (*Coenonympha oedippus*) praviloma uspevajo na tleh, revnih s hranili, ki se gnojijo le izjemoma in še to v majhnih količinah. Za ohranjanje ustreznega habitata je zato popolna prepoved gnojenja potreben ukrep.

V okviru izvajanja te zahteve na ekološko pomembnih območjih steljnikov košnja in paša nista dovoljeni pred 25.8. Pri tem velja popolna prepoved gnojenja.

- Obtežba: 0 do 1,5 GVŽ travojedih živali/hektar (povprečna letna obtežba).
- Raba: trajno travinje.
- Obseg: del površin.
- Lokacija: ista ves čas trajanja obveznosti.
- Območje izvajanja: ekološko pomembna območja steljnikov.

Učinki:

- ohranjanje barjanskega okarčka (*Coenonympha oedippus*);
- ohranjanje travniških vrst ptic;
- preprečevanje opuščanja kmetijske rabe in zaraščanja travnikov;
- semenitev in povečevanje vrstne pestrosti trav;
- ohranjanje travniških habitatnih tipov, ki uspevajo na oligotrofnih tleh.

STE_NPAS: Za GERK-e, ki so večji od 1 ha v tekočem letu na travniku površina strnjenega nepokošenega pasu, ki se pokosi naslednje leto, znaša 5 do 10% površine travnika

Puščanje nepokošenih pasov ima pozitivne učinke na vrste in habitatne tipe. Nepokošen del namreč predstavlja donorsko cono za vrste, ki so zaradi kmetijske rabe, ki ne upošteva njihovih ekoloških zahtev,

prizadete. Prav tako nepokošeni deli predstavljajo pomemben refugij (zatočišče) različnim vrstam sesalcev, ptic, metuljev in ostalih žuželk. Puščanje nepokošenega pasu prek zime je še posebej pomembno z vidika zagotavljanja ustreznih razmer za uspešno realizacijo celotnega razvojnega ciklusa metuljev.

Namen zahteve je spodbuditi dobro okoljsko prakso na travnikih zmerne intenzivnosti. Izvajanje dodatnih zahtev bo okoljsko in naravovarstveno vlogo teh travnikov še dodatno okrepilo. Specifika slovenskega travinja je velika razdrobljenost, razgibana konfiguracija ter stikanje površin z nekmetijskimi rabami. Prispevala bo k vzdrževanju ugodnega stanja sosednjih habitatov, ki bodo ciljno varovani v okviru drugih operacij.

Nepokošen pas, ki znaša 5 do 10 % površine travnika, se v naslednjem letu ne sme pokositi pred 25.8.

- Obtežba: 0 do 1,5 GVŽ travojedih živali/hektar (povprečna letna obtežba).
- Raba: trajno travinje.
- Obseg: del površin.
- Lokacija: ista ves čas trajanja obveznosti.
- Območje izvajanja: ekološko pomembna območja steljnikov.

Učinki:

- ohranjanje in povečanje možnosti preživetja ogroženih vrst žuželk (metuljev, kobilic) in drugih živali na travniku (ohranjanje biotske raznovrstnosti v naravi), omogočanje semenitve rastlin in ohranjanje rastlinskih vrst, ki so značilne za naravno travinje;
- zagotavljanje ugodnega stanja kvalifikacijskih vrst in habitatnih tipov območij Natura 2000.

8.2.9.3.10.2. Vrsta podpore

Podpora za izvajanje operacije Steljniki sestoji iz:

- plačila na hektar za izvajanje obveznih zahtev.

8.2.9.3.10.3. Povezave z drugo zakonodajo

Operacija Steljniki je povezana z EU in nacionalnimi predpisi s področja ukrepov kmetijske politike, kmetijstva, okolja in varstva narave ter razvoja podeželja.

8.2.9.3.10.4. Upravičenci

Upravičenci do plačil so kmetijska gospodarstva, ki se v izvajanje operacije Steljniki vključijo prostovoljno in izpolnjujejo predpisane pogoje in zahteve.

8.2.9.3.10.5. Upravičeni stroški

Za izvajanje operacije Steljniki se plačila namenjajo samo tistim obveznostim, ki presegajo ustrezne

obvezne standarde, določene v skladu s poglavjem I naslova VI Uredbe 1306/2013/EU in ustrezna merila, določena z drugo alineo točke c) prvega odstavka 4. člena Uredbe 1307/2013/EU ter druge ustrezne obvezne zahteve iz nacionalnih predpisov.

Plačila krijejo 100% dodatnih stroškov in izgubljenega prihodka zaradi prevzete obveznosti.

8.2.9.3.10.6. Pogoji za upravičenost

Ob vstopu v ukrep M10 mora KMG:

- imeti najmanj 1 hektar kmetijskih površin v smislu 4. člena Uredbe 1307/2013/EU;
- biti vpisano v register kmetijskih gospodarstev, v skladu s predpisom, ki ureja register kmetijskih gospodarstev;
- opraviti 6-urni program usposabljanja s področja kmetijsko okoljskih in kmetijsko podnebnih vsebin;
- imeti izdelan program aktivnosti kmetijskega gospodarstva, ki je elektronski dokument, pripravljen kot rezultat svetovalne storitve.

8.2.9.3.10.7. Načela pri določanju meril za izbor

Merila za izbor niso relevantna.

8.2.9.3.10.8. (Veljavni) zneski in stopnje podpore

Višina plačila za operacijo Steljniki znaša 100% višine plačil, izračunane po modelni kalkulaciji. Pri zahtevi STE_KOS sta opredeljeni dve višini plačila. Do višjega plačila, ki vključuje tudi oportunitetne stroške, je upravičeno območje Ljubljanskega barja.

Višina plačil (EUR/hektar letno) za zahteve v okviru operacije Steljniki

Zahteva	Izračunana višina plačila po modelni kalkulaciji	Najvišje možno plačilo glede na Prilogo II Uredbe 1305/2013/EU	Najvišje možno plačilo	Plačilo (100% višine plačila, izračunane po modelni kalkulaciji
Obvezni zahtevi				
STE_KOS (območja pri kateri je upoštevana oportuniteta)	238,20	450	238,20	238,20
STE_KOS (druga območja)	138,00	450	138,00	138,00
STE_NPAS	20,10	450	20,10	20,10

Višina plačil za zahteve v okviru operacije Steljniki

8.2.9.3.10.9. Preverljivost in možnost kontrole ukrepov in/ali vrst operacij

8.2.9.3.10.9.1. Tveganja pri izvajanju ukrepov

R5: Obveznosti, ki jih je težko preverjati in/ali kontrolirati

Nekaterih zahtev administrativno ni mogoče preveriti v celoti, izvajanje nekaterih zahtev pa je težje preveriti tudi s kontrolo na kraju samem. Ta zahteva je brez uporabe gnojil.

R6: Splošni pogoji za izvajanje

Nepravočasen sprejem predpisov, ki urejajo plačila za ukrep M10 in omogočajo seznanitev upravičencev s pogoji upravičenosti za izvajanje te operacije in nepoznavanje zahtev in pogojev operacije Steljniki predstavljajo tveganje za izvajanje tega ukrepa.

R8: IT sistemi

Neustrezna urejenost nekaterih podatkovnih baz za vključevanje v sistem preverjanja ter posledično pomanjkljive administrativne kontrole ob vstopu v operacijo Steljniki.

R9: Zahtevki za izplačilo

Slaba in prepozna informiranost in nezadostno poznavanje operacije Steljniki, nepoznavanje postopka za vlaganje zahtevka in nepravilna prijava površin s strani upravičenca.

8.2.9.3.10.9.2. Blažilni ukrepi

R5: Obveznosti, ki jih je težko preverjati in/ali kontrolirati

Za nekatere zahteve se bo administrativna kontrola ustrezno nadgradila (za kontrolo staleža živali in za vključevanje ustreznega deleža površin v to operacijo).

Zahteve za izvajanje ukrepa M10, ki jih administrativno ni mogoče preveriti, se bodo preverile oz. kontrolirale s kontrolo na kraju samem, ki bo upoštevala časovno komponento pri izvedbi preverjanja, stanje na pregledanem KMG, skice pasov, preveritev na podlagi vodenja evidenc in neprisotnost v celoti prepovedanih sredstev.

R6: Splošni pogoji za izvajanje

Upravičenec bo moral pred vstopom v operacijo Steljniki opraviti obvezno 6-urno usposabljanje, ki je eden od pogojev upravičenosti. Na tem usposabljanju se bo upravičenec seznanil s pogoji upravičenosti za vstop v operacijo in zahtevami za izvajanje te operacije, kakor tudi s Programom razvoja podeželja 2014-2020 in z nacionalnim predpisom, ki bo urejal plačila za ukrep M10.

Po opravljenem usposabljanju bo upravičenec lahko pristopil k izdelavi programa aktivnosti kmetijskega gospodarstva, v katerem bo opredelil katero operacijo in zahteve v okviru ukrepa M10 bo izvajal.

R8: IT sistemi

Vzpostavile se bodo ustrezne povezave in uredile nekatere podatkovne baze (registri, evidence, ustreznost kombinacij zahtev znotraj oziroma med operacijami in ustrezna vključenost površin v zahteve te operacije).

Vzpostavljena bo aplikacija za navzkrižno preverjanje podatkov iz različnih baz.

R9: Zahtevki za izplačilo

Da bi bili upravičenci ustrezno seznanjeni z vsemi pogoji in zahtevami za izvajanje ukrepa M10, sta uvedena obvezno vsakoletno 4-urno usposabljanje in obvezna uporaba storitev svetovanja najmanj enkrat v prvih treh letih trajanja obveznosti. Predvideno je tudi vsakoletno obveščanje in informiranje upravičencev glede njihovih obveznosti pri izvajanju ukrepa v okviru vsakoletne kampanje za uveljavljanje zahtevkov za ukrepe kmetijske politike, tekom leta in v okviru specifičnih in namensko usmerjenih informiranj upravičencev.

Upravičenec bo zahtevek za izplačilo vložil v elektronski obliki na predpisanih obrazcih, na katerih bo opredelil za katere zahteve v okviru posameznih operacij ukrepa M10 bo uveljavljal izplačilo.

Izvedena bo nadgradnja IT sistema za kontrolo, tako da se bodo določena preverjanja in kontrole izvedlo že ob oddaji zahtevka za izplačilo (ustreznost rabe in velikosti površine zahtevka, ustreznost območij, ustreznost kombinacij zahtevkov in operacij in ustrezna vključenost površin v zahteve te operacije).

Če upravičenec ne bo izpolnil pogojev upravičenosti za vstop v ukrep M10, bo opozorjen na pomanjkljivosti, katere bo lahko odpravil do predpisanega roka, sicer zahtevka za izplačilo ne bo mogel vložiti.

Onemogočene bodo tudi nedovoljene kombinacije zahtev operacije Steljniki in zahtevane kombinacije zahtev iz te operacije z zahtevami v okviru drugih operacij ukrepa M10. Upravičencu, ki se bo vključil tudi v izvajanje ukrepa M11, ne bo dana možnost, da poda zahtevek za nedovoljene kombinacije tega ukrepa z ukrepom M10.

8.2.9.3.10.9.3. Splošna ocena ukrepa

Opisano v poglavju *8.2.9.4.3 Splošna ocena ukrepa*.

8.2.9.3.10.9.4. Kmetijsko-okoljske-podnebne obveznosti

8.2.9.3.10.9.4.1. STE_KOS: Košnja/paša ni dovoljena do 25.8.

8.2.9.3.10.9.4.1.1. Metode preverjanja obveznosti

Administrativna kontrola:

- kontrola obtežbe prek zbirne vloge, registrov, evidenc rejnih živali;
- ustreznost območja prek registra KMG.

Registri/evidence:

- register KMG;

- GERK;
- registri, evidence rejnih živali;
- grafični sloj ekološko pomembnih območij steljnikov.

Kontrola na kraju samem:

- evidence o delovnih opravilih;
- kontrola obtežbe prek štetja živali in pregleda površin;
- pregled KMG.

8.2.9.3.10.9.4.2. STE_NPAS: Nepokošen pas 5 - 10% površine travnika

8.2.9.3.10.9.4.2.1. Metode preverjanja obveznosti

Administrativna kontrola:

- ustreznost območja prek registra KMG;
- ustreznost kmetijske rastline prek zbirne vloge;
- ustreznost velikosti GERK;
- kontrola obtežbe prek zbirne vloge, registrov, evidenc rejnih živali.

Registri/evidence:

- register KMG;
- registri, evidence rejnih živali;
- GERK;
- grafični sloj ekološko pomembnih območij steljnikov.

Kontrola na kraju samem:

- evidence o delovnih opravilih;
- kontrola obtežbe prek štetja živali in pregleda površin;
- skica travnika;
- pregled KMG.

8.2.9.3.10.10. Informacije, ki se nanašajo posebej na operacijo

Določitev in opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov; to bi moralo vključevati ustrezne obvezne standarde, določene v skladu s poglavjem I naslova VI Uredbe (EU) št. 1306/2013 Evropskega parlamenta in Sveta, ustrezna merila in minimalne aktivnosti, določene v skladu s členom 4(1)(c)(ii) in (iii) Uredbe (EU) št. 1307/2013 Evropskega parlamenta in Sveta, ustrezne minimalne zahteve za uporabo gnojil in fitofarmacevtskih sredstev ter ustrezne obvezne zahteve, ki so določene v nacionalnem pravu

Opisano v poglavju *Kmetijsko okoljsko podnebne obveznosti*.

Minimalne zahteve za gnojila morajo med drugim vključevati kodeks dobre prakse, uveden v okviru Direktive 91/676/EGS za kmetijska gospodarstva izven območij, občutljivih za nitrate, ter zahteve v zvezi z onesnaževanjem s fosforjem; minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev morajo med drugim vključevati splošna načela integriranega varstva rastlin pred škodljivimi organizmi, uvedena z Direktivo 2009/128/ES Evropskega parlamenta in Sveta, zahteve za pridobitev dovoljenja za uporabo sredstev in izpolnjevanje obveznosti usposabljanja, zahteve za varno skladiščenje, preizkušanje strojev in naprav v uporabi ter pravila za uporabo pesticidov v bližini vode in drugih občutljivih območij, kot jih določa nacionalna zakonodaja

Opisano v poglavju *Kmetijsko okoljsko podnebne obveznosti*.

Seznam lokalnih pasem, ki jim grozi prenehanje reje, in rastlinskih genskih virov, ki jim grozi genska erozija

Ni relevantno.

Opis metodologije ter agronomskih predpostavk in parametrov, vključno z opisom temeljnih zahtev, navedenih v členu 29(2) Uredbe (EU) št. 1305/2013, ki so pomembne za določeno vrsto obveznosti, uporabljenih kot referenčna točka za izračune, ki upravičujejo: dodatne stroške, izpad prihodka zaradi sprejetih obvez in višino transakcijskih stroškov; kjer je potrebno, navedena metodologija upošteva pomoč, dodeljeno po Uredbi (EU) št. 1307/2013, vključno s plačili za kmetijske prakse, ki ugodno vplivajo na podnebje in okolje, da se prepreči možnost dvojnega financiranja; kjer je to primerno, pretvorbena metoda, uporabljena za druge enote v skladu s členom 9 te uredbe

V izračunu višine plačil za posamezne obvezne zahteve v okviru operacije Steljniki je upoštevano:

STE_KOS: Običajna kmetijska praksa zajema pridelavo sena, travne silaže in paše (vse tretjinsko) na povprečnem dvokosnem trajnem travniku glede na območju pojavljanja zahteve. Izračun plačila zaradi prepovedi gnojenja in časovne omejitve košnje predvideva majhen pridelek sena (100%) neprimerne kakovosti na enokosnem travniku, kateri se proda za steljo (vrednoteno po prodajni ceni), izguba krme pa se v celoti nadomesti z najemom primerljivega travnika.

STE_NPAS: Pri kombinaciji obveznih zahtev STE_KOS in STE_NPAS običajna kmetijska praksa zajema pridelavo sena, višina pridelka in kakovost pa sta enaki kot pri kombinaciji zahteve STE_KOS. Zaradi določene omejitve o puščanju nepokošenega pasu je v izračunu upoštevano zmanjšanja količine pridelka in s tem energije, razlika pa se nadomešča z dokupom krme.

8.2.9.3.10.10.1. Kmetijsko-okoljske-podnebne obveznosti

8.2.9.3.10.10.1.1. STE_KOS: Košnja/paša ni dovoljena do 25.8.

8.2.9.3.10.10.1.1.1. Izhodišče

Ustrezni dobri kmetijski in okoljski pogoji in/ali predpisane zahteve ravnanja

- Uredba o navzkrižni skladnosti, Priloga 1: Pravila o navzkrižni skladnosti, PZR 3: Ohranjanje

naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst: Travniške površine v območju Natura 2000 - habitati so vzdrževane vsaj enkrat letno, najpozneje do 15. 10. tekočega leta.

- Uredba o navzkrižni skladnosti, Priloga 1: Pravila o navzkrižni skladnosti, PZR 2: Travniške površine v območju Natura 2000 - ptice so vzdrževane vsaj enkrat letno, najpozneje do 15. 10. tekočega leta.
- Uredba o navzkrižni skladnosti, Priloga 1: Pravila o navzkrižni skladnosti, DKOS7: Kmetijske površine so obdelana vsako leto najpozneje do 15. 10. tekočega leta.
- Z Uredbo o navzkrižni skladnosti prepoved uporabe gnojil ni predpisana.

Minimalne zahteve za uporabo gnojil in pesticidov

- Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidenc uporabe živinskih in mineralnih gnojil, ki jih mora voditi KMG za vsa kmetijska zemljišča na KMG, in iz katere morajo biti razvidni najmanj količina in vrsta živinskega gnoja in mineralnega gnojila, čas gnojenja ter podatki o površini, kjer se ta gnojila uporabljajo.
- Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev niso določene, ker zahteve glede uporabe teh sredstev predstavljajo standard in so vključene v sklop zahtev v okviru navzkrižne skladnosti.

Druge ustrezne nacionalne/regionalne zahteve

- Druge nacionalne zahteve niso predpisane.

Minimalne aktivnosti

- Kot merilo za vzdrževanje kmetijskih zemljišč v stanju, primernem za pašo ali pridelavo, brez pripravljalnih ukrepov, ki presegajo uporabo običajnih kmetijskih metod in strojev, velja košnja vsaj enkrat letno do 15.10. tekočega leta.

8.2.9.3.10.10.1.1.2. Ustrezne običajne prakse kmetovanja

Steljniki v Sloveniji v zadnjih desetletjih zelo hitro izginjajo. To je predvsem posledica intenzifikacije na eni, ter opuščanja rabe in posledično zaraščanja na drugi strani. Nova, modernejša mehanizacija, nove kmetijske tehnologije in težnje po vedno večjem ekonomskem učinku so pripeljali do tega, da se travniki, ki so bili še pred desetletji vrstno bogati in pozno košeni, v zadnjih letih kosijo in obdelujejo bistveno prej in tudi s tehnologijo (npr. siliranje), ki zmanjšuje njihovo biotsko raznovrstnost.

Pritisk po ekonomični in donosni kmetijski pridelavi povzroča, da se travniki vse bolj intenzivirajo z gnojenjem, dosejavanjem in povečanjem števila košenj. V praksi se tudi travnike, ki se pojavljajo na vlažnih tleh in so slabo produktivni, gnoji z mineralnimi in organskimi gnojili, s čimer se izgublja biotska raznovrstnost.

8.2.9.3.10.10.1.2. STE_NPAS: Nepokošen pas 5 - 10% površine travnika

8.2.9.3.10.10.1.2.1. Izhodišče

Ustrezni dobri kmetijski in okoljski pogoji in/ali predpisane zahteve ravnanja

- Uredba o navzkrižni skladnosti, Priloga 1: Pravila o navzkrižni skladnosti, PZR 3: Ohranjanje naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst: Travniške površine v območju Natura 2000 - habitati so vzdrževane vsaj enkrat letno, najpozneje do 15. 10. tekočega leta.
- Uredba o navzkrižni skladnosti, Priloga 1: Pravila o navzkrižni skladnosti, PZR 2: Travniške površine v območju Natura 2000 - ptice so vzdrževane vsaj enkrat letno, najpozneje do 15. 10. tekočega leta.
- Uredba o navzkrižni skladnosti, Priloga 1: Pravila o navzkrižni skladnosti, DKOS7: Kmetijske površine so obdelana vsako leto najpozneje do 15. 10. tekočega leta.

Minimalne zahteve za uporabo gnojil in pesticidov

- Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidenc uporabe živinskih in mineralnih gnojil, ki jih mora voditi KMG za vsa kmetijska zemljišča na KMG, in iz katere morajo biti razvidni najmanj količina in vrsta živinskega gnoja in mineralnega gnojila, čas gnojenja ter podatki o površini, kjer se ta gnojila uporabljajo.
- Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev niso določene, ker zahteve glede uporabe teh sredstev predstavljajo standard in so vključene v sklop zahtev v okviru navzkrižne skladnosti.

Druge ustrezne nacionalne/regionalne zahteve

- Druge nacionalne zahteve niso predpisane.

Minimalne aktivnosti

- Kot merilo za vzdrževanje kmetijskih zemljišč v stanju, primernem za pašo ali pridelavo, brez pripravljalnih ukrepov, ki presegajo uporabo običajnih kmetijskih metod in strojev, velja košnja vsaj enkrat letno do 15.10. tekočega leta.

8.2.9.3.10.10.1.2.2. Ustrezne običajne prakse kmetovanja

Pri običajni kmetijski praksi se košnja travniških površin izvede na celotni površini travnika, ni pa običajno, da se določen del teh površin pusti nepokošen.

8.2.9.3.11. 11. Vodni viri

Podukrep:

- 10.1 – Plačilo kmetijsko-okoljskih-podnebnih obveznosti

8.2.9.3.11.1. Opis vrste operacije

Zahteve v okviru operacije Vodni viri so namenjene ohranjanju ali izboljšanju kakovosti vodnih virov in ohranjanju ter izboljšanju lastnosti in rodovitnosti tal. Operacija pomeni spremembo obstoječih kmetijskih praks.

Operacija vključuje obvezni in izbirni zahtevi. Upravičenec mora izvajati obvezni zahtevi, lahko pa izbere tudi eno ali obe izbirni zahtevi te operacije.

Zahteve se izvajajo na prispevnih območjih vodnih teles površinskih voda in območjih vodnih teles podzemne vode iz Načrta upravljanja voda.

Upravičenci, katerih površine ležijo na prispevnih območjih vodnih teles površinskih voda in območjih vodnih teles podzemne vode iz Načrta upravljanja voda, se v izvajanje operacije Poljedelstvo in zelenjadarstvo lahko vključijo le, če se istočasno vključijo tudi v izvajanje te operacije z najmanj 30% njivskih površin na območju Dravske kotline in najmanj 20% njivskih površin na drugih območjih iz Načrta upravljanja voda.

Tudi če se upravičenci vključijo le v izvajanje operacije Vodni viri, morajo to operacijo na območju Dravske kotline iz Načrta upravljanja voda izvajati na najmanj 30% njivskih površin, na drugih območjih iz Načrta upravljanja voda pa na najmanj 20 % njivskih površin.

V 11. členu Okvirne direktive o vodah (2000/60/ES) so opredeljeni osnovni ukrepi. To so minimalne zahteve, ki jih je potrebno izpolniti in izhajajo iz zakonodaje EU za varstvo voda in druge EU zakonodaje, ki je opredeljena v 10. členu in delu A Priloge VI navedene direktive.

Zahteve v okviru operacije Vodni viri so nadgrajene glede na ukrepe iz Načrta upravljanja voda, ki izhajajo iz omenjene direktive, tako da ne prihaja do prekrivanja.

A. Obvezni zahtevi

VOD_ZEL: Ozelenitev njivskih površin

Zahteva se izvaja z namenom preprečevanja izpiranja hranil, zmanjšanja onesnaževanja podtalnice, zmanjšanja erozije in izboljšanja rodovitnosti tal.

Setev prezimnih posevkov (npr., ozimna pšenica, ozimna ogrščica ipd.) je potrebno opraviti do 25.10. tekočega leta. Tla morajo biti pokrita od 15.11. tekočega leta do vsaj 15.2. naslednjega leta. Obdelava tal je dovoljena po 15.2. naslednjega leta, pri tej obdelavi uporaba herbicidov ni dovoljena.

- Obtežba: ni relevantna.
- Raba: njive.
- Obseg: del površin (najmanj 30 % površin na območju Dravske kotline in najmanj 20 % površin na ostalih prispevnih območjih vodnih teles površinskih voda iz Načrta upravljanja voda).
- Lokacija: ni pomembna.

- Območje izvajanja: prispevna območja vodnih teles površinskih voda in območja vodnih teles podzemne vode iz Načrta upravljanja voda, razen najožja vodovarstvena območja (VVO I) in kmetijska zemljišča s srednjim naklonom 20 % ali več.

Učinki:

- izboljšanje stanja tal in voda;
- izboljšanje rodovitnosti in strukture tal;
- povečevanje mikrobiološke aktivnosti tal;
- preprečevanje izpiranja hranil v podtalje;
- varovanje tal pred škodljivimi vplivi vremena (zaskorjenost, izguba vlage, erozija);
- zmanjševanje zapleveljenosti.

VOD_FFSV: Uporaba samo fitofarmacevtskih sredstev, ki so dovoljena na najožjih vodovarstvenih območjih

V okviru zahteve se uporabljajo samo določena fitofarmacevtska sredstva (aktivne snovi), ki so dovoljena na najožjih vodovarstvenih območjih iz predpisov, ki urejajo vodovarstvena območja za vodna telesa vodonosnikov (nacionalne uredbe). Aktivne snovi, ki jih je na teh območjih prepovedano uporabljati, so: bentazon, s-metolaklor, terbutilazin, metamitron, izoproturon, mcpp, mcpp-p, mcpa, dimetenamid, kloridazon, tritosulfuron, nikosulfuron, rimsulfuron, flurokloridon, petoksamid, klopiralid, dikloprop-p, metalaksil-m, metazaklor, dicamba, metribuzin, flufenacet, dimetaklor, klorotalonil, klorantraniliprol, triasulfuron. Seznam navedenih aktivnih snovi se lahko spremeni na podlagi sprememb nacionalnih uredb. Veljavni seznam je dostopen prek spletnih strani ministrstva in AKTRP.

- Obtežba: ni relevantna.
- Raba: njive.
- Obseg: vse njivske površine.
- Lokacija: ista ves čas trajanja obveznosti.
- Območje izvajanja: prispevna območja vodnih teles površinskih voda in območja vodnih teles podzemne vode iz Načrta upravljanja voda, razen najožja vodovarstvena območja (VVO I).

Učinki:

- zmanjšano obremenjevanje okolja;
- uporaba okolju prijaznih sredstev;
- izboljšanje stanja tal in voda;
- preprečevanje izpiranja aktivnih snovi fitofarmatsevskih sredstev v podzemne vode.

B. Izbirni zahtevi

VOD_NEP: Neprezimni medonosni posevki

Zahteva se izvaja z namenom preprečevanja izpiranja hranil, zmanjšanja onesnaževanja podtalnice in erozije, izboljšanja rodovitnosti tal in podaljšanja pašne sezone za čebele v pozno jesen ter manjših potreb po krmljenju čebel s sladkorjem, povečanja odpornosti in boljše prezimitve čebeljih družin.

Setev neprezimnih medonosnih posevkov je potrebno opraviti najkasneje do 1.8. tekočega leta, tla morajo biti pokrita od 15.8. tekočega leta do vsaj 16.10. tekočega leta, obdelava ozelenjenih njivskih površin je mogoča po 16.10. tekočega leta. Pri izvajanju zahteve uporaba herbicidov ni dovoljena. Pri izvajanju

zahteve uporaba mineralnih dušikovih gnojil ni dovoljena.

Poglavitna naloga posevkov, ki se sejejo po spravilu glavnih poljščin, je, da v čim večji meri izrabijo preostanek rastne dobe in življenjskega prostora. Zaradi tega mora biti njihov razvoj hiter, dobro pa morajo prenašati tudi neugodne rastne razmere (suše in visoke temperature).

Setev neprezimnih cvetočih medovitih posevkov po žetvi žit, oljne ogrščice in drugih poljščin prispeva k ohranjanju čebeljih družin, pa tudi k zmanjšanju populacije talnih škodljivcev.

Setev neprezimnih posevkov je v slovenskih pedoklimatskih pogojih potrebna tako z okoljevarstvenega vidika (preprečevanje erozije in izpiranja hranil) kot tudi zaradi ohranjanja rodovitnosti tal (organska snov, struktura, pedohigiena) ter krajinske in biotske raznovrstnosti (mozaična struktura krajine, vrstna pestrost, čebelja paša).

- Obtežba: ni relevantna.
- Raba: njive.
- Obseg: del njivskih površin (najmanj 20%).
- Lokacija: ni pomembna.
- Območje izvajanja: prispevna območja vodnih teles površinskih voda in območja vodnih teles podzemne vode iz Načrta upravljanja voda, razen najožja vodovarstvena območja (VVO I).

Učinki:

- izboljšanje stanja tal in voda;
- preprečevanje izpiranja hranil v podtalje;
- izboljšanje rodovitnosti in strukture tal;
- zagotovitev naravne paše za čebele;
- povečana vsebnost humusa v tleh;
- povečevanje mikrobiološke aktivnosti tal;
- zmanjšana erozija tal;
- zmanjšan pojav bolezni, škodljivcev in plevelov;
- povečana biotska raznovrstnost.

Medonosni posevki, primerni za neprezimno ozelenitev so: ajda, aleksandrijska detelja, bela gorjušica, facelija, grahor, lan, njivska grašica, oljna repica (jara), oljna ogrščica (jara), perzijska detelja, rjava indijska gorčica, sončnica.

VOD_POD: Setev rastlin za podor (zeleno gnojenje)

V okviru zahteve je predvidena setev rastlin po spravilu glavnega posevka z namenom, da se zaščiti tla pred erozijo in izpiranjem, s čimer se izboljšuje struktura tal, povečuje organska masa v tleh, izboljša zračno vodni režim v tleh in zmanjšuje zapleveljenost površine. Pred setvijo naslednje kulture se posevek podorje.

- Obtežba: ni relevantna.
- Raba: njive.
- Obseg: del površin.
- Lokacija: ni pomembna.
- Območje izvajanja: prispevna območja vodnih teles površinskih voda in območja vodnih teles podzemne vode iz Načrta upravljanja voda, razen najožja vodovarstvena območja (VVO I).

Učinki:

- obogatitev tal z organsko snovjo in hranili;
- povečevanje humusa v tleh;
- izboljšanje zračno vodnega režima v tleh;
- izboljšanje stanja tal in voda;
- zmanjševanje izpiranja hranil in fitofarmacevtskih sredstev v podzemne vode.

8.2.9.3.11.2. Vrsta podpore

Podpora za izvajanje operacije Vodni viri sestoji iz:

- plačila na hektar za izvajanje obveznih zahtev in/ali najmanj ene izbirne zahteve po lastni izbiri upravičenca.

8.2.9.3.11.3. Povezave z drugo zakonodajo

Operacija Vodni viri je povezana z EU in nacionalnimi predpisi s področja ukrepov kmetijske politike, kmetijstva, okolja in varstva narave ter razvoja podeželja.

8.2.9.3.11.4. Upravičenci

Upravičenci do plačil so kmetijska gospodarstva, ki se v izvajanje operacije Vodni viri vključijo prostovoljno in izpolnjujejo predpisane pogoje in zahteve.

8.2.9.3.11.5. Upravičeni stroški

Za izvajanje operacije Poljedelstvo in zelenjadarstvo se plačila namenjajo samo tistim obveznostim, ki presegajo ustrezne obvezne standarde, določene v skladu s poglavjem I naslova VI Uredbe 1306/2013/EU in ustrezna merila, določena z drugo alineo točke c) prvega odstavka 4. člena Uredbe 1307/2013/EU ter druge ustrezne obvezne zahteve iz nacionalnih predpisov.

Pri zahtevi "VOD_NMIN: Nmin analiza" so v izračunu upoštevani transakcijski stroški v višini 10% dejanskih stroškov materiala in storitev ter dela. Med transakcijske stroške so šteti stroški drobnega materiala, pošte, vodenja posebnih evidenc ter dela z oddajo vzorca.

Plačila krijejo 100% dodatnih stroškov in izgubljenega prihodka zaradi prevzete obveznosti.

8.2.9.3.11.6. Pogoji za upravičenost

Ob vstopu v ukrep M10 mora KMG:

- imeti najmanj 1 hektar kmetijskih površin v smislu 4. člena Uredbe 1307/2013/EU;
- biti vpisano v register kmetijskih gospodarstev, v skladu s predpisom, ki ureja register kmetijskih gospodarstev;
- opraviti 6-urni program usposabljanja s področja kmetijsko okoljskih in kmetijsko podnebnih vsebin;
- imeti izdelan program aktivnosti kmetijskega gospodarstva, ki je elektronski dokument, pripravljen kot rezultat svetovalne storitve.

8.2.9.3.11.7. Načela pri določanju meril za izbor

Merila za izbor niso relevantna.

8.2.9.3.11.8. (Veljavni) zneski in stopnje podpore

Višina plačil za zahteve v okviru operacije Vodni viri znaša 100 % višine plačil, izračunane po modelni kalkulaciji.

Za njivske površine KMG, ki se nahajajo izven prispevnih območij vodnih teles površinskih voda in območja vodnih teles podzemne vode iz Načrta upravljanja voda in izven najožjih vodovarstvenih območija (VVO I), lahko upravičenec pridobi plačilo za izbirno zahtevo POZ_FFSV iz operacije Poljedelstvo in zelenjadarstvo, če se vanjo vključi.

Višina plačil (EUR/hektar letno) za zahteve v okviru operacije Vodni viri

Zahteva	Izračunana višina plačila po modelni kalkulaciji	Najvišje možno plačilo glede na Prilogo II Uredbe 1305/2013/EU	Najvišje možno plačilo	Plačilo (100% višine plačila, izračunane po modelni kalkulaciji
A. Obvezni zahtevi				
VOD_ZEL	189,80	600	189,80	189,80
VOD_FFSV	44,20	600	44,20	44,20
B. Izbirni zahtevi				
VOD_NEP	156,00	600	156,00	156,00
VOD_POD	210,00	600	210,00	210,00

Operacija Vodni viri: višina plačil za posamezne zahteve

8.2.9.3.11.9. Preverljivost in možnost kontrole ukrepov in/ali vrst operacij

8.2.9.3.11.9.1. Tveganja pri izvajanju ukrepov

R5: Obveznosti, ki jih je težko preverjati in/ali kontrolirati

Določenih zahtev administrativno ni mogoče preveriti, izvajanje nekaterih zahtev pa je težko preveriti oz. kontrolirati tudi s kontrolo na kraju samem. Te zahteve so npr., uporaba samo določenih vrst gnojil ali fitofarmacevtskih sredstev, setev rastlin za podor ipd.

R6: Splošni pogoji za izvajanje

Nepoznavanje pogojev upravičenosti in nepravočasen sprejem predpisov, ki urejajo plačila za ukrep M10 in omogočajo seznanitev upravičencev s pogoji upravičenosti za izvajanje tega ukrepa.

R8: IT sistemi

Neustrezna povezanost in urejenost nekaterih podatkovnih baz ter pomanjkljive administrativne kontrole ob vstopu v operacijo Vodni viri.

R9: Zahtevki za izplačilo

Slaba informiranost in nezadostno poznavanje operacije Vodni viri, nepoznavanje postopka za vlaganje zahtevka in nepravilna prijava površin s strani upravičenca.

8.2.9.3.11.9.2. Blažilni ukrepi

R5: Obveznosti, ki jih je težko preverjati in/ali kontrolirati

Za nekatere zahteve se bo administrativnia kontrola ustrezno nadgradila (ustreznost rastline za posamezno zahtevo ob oddaji zahtevka in ustreznost območja, ustreznost vrstenja rastlin in zahtevkov znotraj in med operacijami).Zahteve za izvajanje ukrepa M10, ki jih administrativno ni mogoče preveriti, se bodo preverile oz. kontrolirale s kontrolo na kraju samem,ki bo upoštevala časovno komponento pri izvedbi preverjanja in preverila vse ostale preverljive evidence in dokaze.

R6: Splošni pogoji za izvajanje

Upravičenec bo moral pred vstopom v operacijo Vodni viri opraviti obvezno 6-urno usposabljanje, ki je eden od pogojev upravičenosti. Na tem usposabljanju se bo upravičenec seznanil s pogoji upravičenosti za vstop v operacijo in z zahtevami za izvajanje te operacije, kakor tudi s Programom razvoja podeželja 2014-2020 in z nacionalnim predpisom, ki bo urejal plačila za ukrep M10.

Po opravljenem usposabljanju bo upravičenec lahko pristopil k izdelavi programa aktivnosti kmetijskega gospodarstva, v katerem bo opredelil katero operacijo in zahteve v okviru ukrepa M10 bo izvajal.

R8: IT sistemi

Vzpostavile se bodo ustrezne povezave in uredile nekatere podatkovne baze (registri, evidence, ustreznost kombinacij zahtev znotraj oz. med operacijami in ustrezna vključenost površin v zahteve te operacije glede na posamezen sloj).

Vzpostavljena bo tudi aplikacija, ki bo omogočala navzkrižno preverjanje podatkov iz različnih baz.

R9: Zahtevki za izplačilo

Da bi bili upravičenci ustrezno seznanjeni z vsemi pogoji in zahtevami za izvajanje ukrepa M10, sta uvedena obvezno vsakoletno 4-urno usposabljanje in obvezna uporaba storitev svetovanja najmanj enkrat v prvih treh letih trajanja obveznosti. Predvideno je tudi vsakoletno obveščanje in informiranje upravičencev glede njihovih obveznosti pri izvajanju ukrepa M10 , v okviru vsakoletne kampanje za uveljavljanje zahtevkov za ukrepe kmetijske politike, tekom leta in v okviru specifičnih in namensko usmerjenih informiranj upravičencev.

Upravičenec bo zahtevek za plačilo vložil v elektronski obliki na predpisanih obrazcih, na katerih bo opredelil za katere zahteve v okviru posameznih shem ukrepa M10 bo uveljavljal izplačilo.

Izvedena bo nadgradnja IT sistema za kontrolo, tako da se bodo določena preverjanja in kontrole izvedle že ob oddaji zahtevka za plačilo (ustreznost rabe in velikosti površine zahtevka, ustreznost območij, ustreznost kombinacij zahtevkov in operacij in ustrezna vključenost površin v zahteve te operacije).

Če upravičenec ne bo izpolnil pogojev upravičenosti za vstop v ukrep M10, bo opozorjen na pomanjkljivosti, katere bo lahko odpravil do predpisanega roka, sicer zahtevka za izplačilo ne bo mogel vložiti.

Onemogočene bodo tudi nedovoljene kombinacije posameznih zahtev znotraj operacije Vodni viri in

kombinacije zahtev iz te operacije z zahtevami v okviru drugih operacij ukrepa M10.

Upravičencu, ki se bo vključil tudi v izvajanje ukrepa M11, ne bo dana možnost, da poda zahtevek za nedovoljene kombinacije tega ukrepa z ukrepom M10.

8.2.9.3.11.9.3. Splošna ocena ukrepa

Opisano v poglavju *8.2.9.4.3 Splošna ocena ukrepa*.

8.2.9.3.11.9.4. Kmetijsko-okoljske-podnebne obveznosti

8.2.9.3.11.9.4.1. VOD_FFSV: Uporaba samo fitofarmacevtskih sredstev, ki so dovoljena na najožjih vodovarstvenih območjih

8.2.9.3.11.9.4.1.1. Metode preverjanja obveznosti

Administrativna kontrola:

- ustreznost območja prek registra KMG;
- ustreznost kmetijske rastline prek zbirne vloge.

Registri/evidence:

- register KMG;
- GERK;
- grafični sloji prispevnih območij vodnih teles površinskih voda in območij vodnih teles podzemne vode iz Načrta upravljanja voda, najožjih vodovarstvenih območij (VVO I).

Kontrola na kraju samem:

- evidence o delovnih opravilih;
- seznam dovoljenih fitofarmacevtskih sredstev;
- deklaracije;
- račun o nakupu fitofarmacevtskih sredstev;
- pregled KMG.

8.2.9.3.11.9.4.2. VOD_NEP: Neprezimni medonosni posevki

8.2.9.3.11.9.4.2.1. Metode preverjanja obveznosti

Administrativna kontrola:

- ustreznost območja prek registra KMG;
- ustreznost kmetijske rastline prek zbirne vloge;

- vključenost iste kmetijske rastline v več zahtev.

Registri/evidence:

- register KMG;
- GERK;
- grafični sloji prispevnih območji vodnih teles površinskih voda in območij vodnih teles podzemne vode iz Načrta upravljanja voda, najožja vodovarstvena območja (VVO I).

Kontrola na kraju samem:

- evidence o delovnih opravilih;
- skladnost s stanjem v naravi;
- pregled KMG.

8.2.9.3.11.9.4.3. VOD_POD: Setev rastlin za podor (zeleno gnojenje)

8.2.9.3.11.9.4.3.1. Metode preverjanja obveznosti

Administrativna kontrola:

- ustreznost območja prek registra KMG;
- ustreznost kmetijske rastline prek zbirne vloge;
- vključenost iste kmetijske rastline v več zahtev.

Registri/evidence:

- register KMG;
- GERK;
- grafični sloji prispevnih območij vodnih teles površinskih voda in območij vodnih teles podzemne vode iz Načrta upravljanja voda, najožjih vodovarstvenih območij (VVO I).

Kontrola na kraju samem:

- evidence o delovnih opravilih;
- skladnost s stanjem v naravi;
- pregled KMG.

8.2.9.3.11.9.4.4. VOD_ZEL: Ozelenitev njivskih površin

8.2.9.3.11.9.4.4.1. Metode preverjanja obveznosti

Administrativna kontrola:

- ustreznost območja prek registra KMG;
- ustreznost kmetijske rastline prek zbirne vloge;

- vključenost iste kmetijske rastline v več zahtev.

Registri/evidence:

- register KMG;
- GERK;
- grafični sloji prispevnih območij vodnih teles površinskih voda in območij vodnih teles podzemne vode iz Načrta upravljanja voda, najožjij vodovarstvenih območij (VVO I).

Kontrola na kraju samem:

- evidence o delovnih opravilih;
- skladnost s stanjem v naravi;
- pregled KMG.

8.2.9.3.11.10. Informacije, ki se nanašajo posebej na operacijo

Določitev in opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov; to bi moralo vključevati ustrezne obvezne standarde, določene v skladu s poglavjem I naslova VI Uredbe (EU) št. 1306/2013 Evropskega parlamenta in Sveta, ustrezna merila in minimalne aktivnosti, določene v skladu s členom 4(1)(c)(ii) in (iii) Uredbe (EU) št. 1307/2013 Evropskega parlamenta in Sveta, ustrezne minimalne zahteve za uporabo gnojil in fitofarmacevtskih sredstev ter ustrezne obvezne zahteve, ki so določene v nacionalnem pravu

Opisano v poglavju *Kmetijsko okoljsko podnebne obveznosti*.

Minimalne zahteve za gnojila morajo med drugim vključevati kodeks dobre prakse, uveden v okviru Direktive 91/676/EGS za kmetijska gospodarstva izven območij, občutljivih za nitrate, ter zahteve v zvezi z onesnaževanjem s fosforjem; minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev morajo med drugim vključevati splošna načela integriranega varstva rastlin pred škodljivimi organizmi, uvedena z Direktivo 2009/128/ES Evropskega parlamenta in Sveta, zahteve za pridobitev dovoljenja za uporabo sredstev in izpolnjevanje obveznosti usposabljanja, zahteve za varno skladiščenje, preizkušanje strojev in naprav v uporabi ter pravila za uporabo pesticidov v bližini vode in drugih občutljivih območij, kot jih določa nacionalna zakonodaja

Opisano v poglavju *Kmetijsko okoljsko podnebne obveznosti*.

Seznam lokalnih pasem, ki jim grozi prenehanje reje, in rastlinskih genskih virov, ki jim grozi genska erozija

Ni relevantno.

Opis metodologije ter agronomskih predpostavk in parametrov, vključno z opisom temeljnih zahtev, navedenih v členu 29(2) Uredbe (EU) št. 1305/2013, ki so pomembne za določeno vrsto obveznosti, uporabljenih kot referenčna točka za izračune, ki upravičujejo: dodatne stroške, izpad prihodka zaradi

sprejetih obvez in višino transakcijskih stroškov; kjer je potrebno, navedena metodologija upošteva pomoč, dodeljeno po Uredbi (EU) št. 1307/2013, vključno s plačili za kmetijske prakse, ki ugodno vplivajo na podnebje in okolje, da se prepreči možnost dvojnega financiranja; kjer je to primerno, pretvorbena metoda, uporabljena za druge enote v skladu s členom 9 te uredbe

V izračunu višine plačil za posamezne zahteve je v okviru operacije Vodni viri upoštevano:

A. Obvezni zahtevi

VOD_ZEL: V izračunu so upoštevani dodatni stroški povezani s setvijo rastlin za ozelenitev in izguba prihodka zaradi 2% manjšega pridelka koruze, ki je posledica težav pri spomladanski pripravi tal po ozelenitvi s prezimnimi dosevki (upoštevan 40% delež koruze v kolobarju). Upoštevani so stroški strojnih storitev, ki vključujejo setev z vrtavkasto brano in sejalnico ter valjanje posevka po setvi, strošek domačega dela povezanega z izvedbo domačih strojnih storitev ter strošek semena rastlin predvidenih za ozelenitev. Pri ozelenitvi, kjer ni predvideno spravilo posevka, se upošteva tudi mulčenje dosevka. Pri dosevkih s predvidenim spravilom pridelka (npr. landsberška mešanica) je upoštevano gnojenje glede na pričakovani odvzem glavnih hranil. Pri pridelkih, ki se jih ne pospravi, je odšteta vrednost hranil, ki predstavljajo gnojilno vrednost za naslednje posevke.

VOD_FFSV: Pri običajni kmetijski praksi je dovoljena uporaba vseh v Sloveniji registriranih fitofarmacevtskih sredstev v skladu s predpisi, ki urejajo uporabo fitofarmacevtskih sredstev. V zahtevi se pri kmetijski pridelavi ne smejo uporabljati fitofarmacevtska sredstva, ki vsebujejo aktivne snovi, ki jih na najožjih vodovarstvenih območjih ni dovoljeno uporabljati. V izračunu so upoštevani stroški izvajanja dodatnih mehanskih ukrepov za zatiranje plevelov, ki se razširijo zaradi nezmožnosti uporabe v fitofarmacevtskih sredstev s seznama.

B. Izbirni zahtevi:

VOD_NEP: V izračunu so upoštevani dodatni stroški povezani s setvijo rastlin za ozelenitev. Upoštevani so stroški strojnih storitev, ki vključujejo stroške setve z vrtavkasto brano in sejalnico, valjanja posevka po setvi in mulčenja, strošek domačega dela povezanega z izvedbo domačih strojnih storitev ter strošek semena rastlin predvidenih za ozelenitev. V času izvajanja zahteve uporaba mineralnih dušikovih gnojil ni dovoljena. Pri pridelkih, ki se jih ne pospravi, je odšteta vrednost hranil, ki predstavljajo gnojilno vrednost za naslednje posevke.

VOD_POD: Pri običajni kmetijski praksi setev rastlin za podor ni razširjena. V izračunu so upoštevani dodatni stroški povezani s setvijo rastlin za podor. To so stroški strojnih storitev, ki vključujejo pripravo tal in setev z vrtavkasto brano in sejalnico, mulčenje ter oranje, stroški domačega dela povezanega z izvedbo strojnih storitev in strošek semena rastlin predvidenih za podor. V izračunu je odšteta povprečna vrednost hranil podorane organske mase, ki predstavlja gnojilno vrednost za naslednje posevke.

8.2.9.3.11.10.1. Kmetijsko-okoljske-podnebne obveznosti

8.2.9.3.11.10.1.1. VOD_FFSV: Uporaba samo fitofarmacevtskih sredstev, ki so dovoljena na najožjih vodovarstvenih območjih

8.2.9.3.11.10.1.1.1. Izhodišče

Ustrezni dobri kmetijski in okoljski pogoji in/ali predpisane zahteve ravnanja

- Uredba o navzkrižni skladnosti, Priloga 1: Pravila o navzkrižni skladnosti, PZR 10: Pravilna uporaba fitofarmacevtskih sredstev: Uporabljajo se samo registrirana fitofarmacevtska sredstva ali sredstva, za katera je bilo izdano izjemno dovoljenje, dovoljenje za razširitev uporabe v RS ali dovoljenje za promet identičnih fitofarmacevtskih sredstev iz drugih držav članic EU. Registrirana fitofarmacevtska sredstva je treba pravilno uporabljati v skladu z navodilom za uporabo, navedbo na etiketi ali s podatki v dovoljenju za uporabo.

Minimalne zahteve za uporabo gnojil in pesticidov

- Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidenc uporabe živinskih in mineralnih gnojil, ki jih mora voditi KMG za vsa kmetijska zemljišča na KMG, in iz katere morajo biti razvidni najmanj količina in vrsta živinskega gnoja in mineralnega gnojila, čas gnojenja ter podatki o površini, kjer se ta gnojila uporabljajo.
- Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev niso določene, ker zahteve glede uporabe teh sredstev predstavljajo standard in so vključene v sklop zahtev v okviru navzkrižne skladnosti.

Druge ustrezne nacionalne/regionalne zahteve

- Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnika Ljubljanskega polja (Uradni list RS, št. 120/04, z vsemi spremembami);
- Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnika Selniška dobrava (Uradni list RS, št. 72/06, z vsemi spremembami);
- Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnikov Ruš, Vrbanskega platoja, Limbuške dobrave in Dravskega polja (Uradni list RS, št. 24/07, z vsemi spremembami);
- Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnikov Dravsko-ptujskega polja (Uradni list RS, št. 59/07, z vsemi spremembami);
- Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnika Apaškega polja (Uradni list RS, št. 59/07, z vsemi spremembami);
- Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnikov Ljubljanskega barja in okolice Ljubljane (Uradni list RS, št. 115/07, z vsemi spremembami);
- Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnikov Rižane (Uradni list RS, št. 49/08, z vsemi spremembami).
- Uredba o vodovarstvenem območju za vodna telesa vodonosnikov za območja občin Šmartno ob Paki, Polzela in Braslovče (Uradni list RS, št. 98/11, z vsemi spremembami);
- Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnikov na območju občine Jezersko (Uradni list RS, št. 24/12);
- Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnikov na območju občine Jesenice

(Uradni list RS, št. 62/13).

Uporabljajo se samo določena fitofarmacevtska sredstva (aktivne snovi).

- Pravilnik o integriranem varstvu rastlin pred škodljivimi organizmi (Uradni list RS, št. 43/14): V skladu s 6. členom uporabnik lahko uporabi fitofarmacevtska sredstva za poklicno rabo takrat, kadar presodi, da z metodami varstva rastlin z nizkim tveganjem ni mogoče doseči zadovoljivega učinka pri obvladovanju škodljivih organizmov. Pri uporabi fitofarmacevtskih sredstev za poklicno rabo je treba upoštevati navodila in etiketo proizvajalca glede načina uporabe fitofarmacevtskih sredstev, da se prepreči razvoj odpornosti škodljivega organizma ali plevela na fitofarmacevtska sredstva, predvsem dosledno upoštevati vsa predpisana opozorila, zlasti opozorila o varnostnih pasovih do voda, varstvu čebel in drugih neciljnih organizmov ter druga opozorila o omejitvi uporabe, ki so navedena na etiketi in navodilu za uporabo fitofarmacevtskih sredstev in glede uporabe osebne varovalne opreme pri tretiranju.

Minimalne aktivnosti

- Ni relevantno.

8.2.9.3.11.10.1.1.2. Ustrezne običajne prakse kmetovanja

Pri običajni kmetijski praksi se škodljive organizme obvladuje z uporabo vseh registriranih fitofarmacevtskih sredstev.

8.2.9.3.11.10.1.2. VOD_NEP: Neprezimni medonosni posevki

8.2.9.3.11.10.1.2.1. Izhodišče

Ustrezni dobri kmetijski in okoljski pogoji in/ali predpisane zahteve ravnanja

- Uredba o navzkrižni skladnosti, Priloga 1: Pravila o navzkrižni skladnosti, DKOS 4: Minimalna talna odeja: Talna odeja na kmetijskih zemljiščih vzdržuje v skladu z običajnimi načini kmetovanja. Za zagotavljanje ustrezne zaloge ogljika v tleh in preprečevanje erozije se zagotavlja pokritost tal z rastlinami, strniščem ali zastirko v vegetacijskem obdobju.

Minimalne zahteve za uporabo gnojil in pesticidov

- Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidenc uporabe živinskih in mineralnih gnojil, ki jih mora voditi KMG za vsa kmetijska zemljišča na KMG, in iz katere morajo biti razvidni najmanj količina in vrsta živinskega gnoja in mineralnega gnojila, čas gnojenja ter podatki o površini, kjer se ta gnojila uporabljajo.
- Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev niso določene, ker zahteve glede uporabe

teh sredstev predstavljajo standard in so vključene v sklop zahtev v okviru navzkrižne skladnosti.

Druge ustrezne nacionalne/regionalne zahteve

- Uredba o shemah neposrednih plačil za obdobje 2015-2020: V okviru zelene komponente morajo KMG, ki imajo več kot 15 ha ornih zemljišč, kot kmetijske prakse, ki ugodno vplivajo na podnebje in okolje, zagotavljati površine z ekološkim pomenom (PEP) v obsegu minimalno 5% njivskih površin. PEP se zagotavljajo s površinami:
    - z naknadnimi posevki ali podsevki trave. Setev naknadnih posevkov ali podsevkov trave je treba opraviti od 1. junija do 1. septembra tekočega leta, hkrati je treba zagotoviti pokritost tal od 15. septembra tekočega leta do vsaj 16. oktobra tekočega leta.
    - kmetijskih rastlin, ki vežejo dušik. Te rastline so: krmni bob, bob, soja, grašica, volčji bob oz. lupina, grahor, krmni grah, lucerna ali detelje. Na kmetijski površini morajo biti prisotne od 7. maja do tehnološke zrelosti oz. do 30. septembra tekočega leta.

Minimalne aktivnosti

- Ni relevantno.

8.2.9.3.11.10.1.2.2. Ustrezne običajne prakse kmetovanja

Po spravilu glavnega posevka na zemljiščih ostaja površina do naslednje setve neobdelana in s tem izpostavljena kvarnim vremenskim vplivom (povečano izhlapevanje vlage) ter širjenju plevelov.

8.2.9.3.11.10.1.3. VOD_POD: Setev rastlin za podor (zeleno gnojenje)

8.2.9.3.11.10.1.3.1. Izhodišče

Ustrezni dobri kmetijski in okoljski pogoji in/ali predpisane zahteve ravnanja

- Z Uredbo o navzkrižni skladnosti zeleno gnojenje ni predpisano.

Minimalne zahteve za uporabo gnojil in pesticidov

- Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidenc uporabe živinskih in mineralnih gnojil, ki jih mora voditi KMG za vsa kmetijska zemljišča na KMG, in iz katere morajo biti razvidni najmanj količina in vrsta živinskega gnoja in mineralnega gnojila, čas gnojenja ter podatki o površini, kjer se ta gnojila uporabljajo.
- Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev niso določene, ker zahteve glede uporabe teh sredstev predstavljajo standard in so vključene v sklop zahtev v okviru navzkrižne skladnosti.

Druge ustrezne nacionalne/regionalne zahteve

- Druge nacionalne zahteve niso predpisane.

Minimalne aktivnosti

- Ni relevantno.

8.2.9.3.11.10.1.3.2. Ustrezne običajne prakse kmetovanja

Setev rastlin za podor (zeleno gnojenje) ni običajna kmetijska praksa. Kmetijska gospodarstva izvajajo drugačne načine gnojenja. Prav tako se po spravilu glavnega posevka v veliki meri poslužujejo zimske prahe.

8.2.9.3.11.10.1.4. VOD_ZEL: Ozelenitev njivskih površin

8.2.9.3.11.10.1.4.1. Izhodišče

Ustrezni dobri kmetijski in okoljski pogoji in/ali predpisane zahteve ravnanja

- Uredba o navzkrižni skladnosti, Priloga 1: Pravila o navzkrižni skladnosti, DKOS 4: Minimalna talna odeja: Talna odeja na kmetijskih zemljiščih se vzdržuje v skladu z običajnimi načini kmetovanja. Za zagotavljanje ustrezne zaloge ogljika v tleh in preprečevanje erozije se zagotavlja pokritost tal z rastlinami, strniščem ali zastirko v vegetacijskem obdobju.

Minimalne zahteve za uporabo gnojil in pesticidov

- Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidenc uporabe živinskih in mineralnih gnojil, ki jih mora voditi KMG za vsa kmetijska zemljišča na KMG, in iz katere morajo biti razvidni najmanj količina in vrsta živinskega gnoja in mineralnega gnojila, čas gnojenja ter podatki o površini, kjer se ta gnojila uporabljajo.
- Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev niso določene, ker zahteve glede uporabe teh sredstev predstavljajo standard in so vključene v sklop zahtev v okviru navzkrižne skladnosti.

Druge ustrezne nacionalne/regionalne zahteve

- Druge nacionalne zahteve niso predpisane.

Minimalne aktivnosti

- Ni relevantno.

8.2.9.3.11.10.1.4.2. Ustrezne običajne prakse kmetovanja

Zaradi uveljavitve monokulturne pridelave se opušča setev prezimnih poljščin, zato ozelenitev njivskih površin ni običajna kmetijska praksa. Prav tako se po spravilu glavnega posevka na zemljiščih izvaja zimska praha.

8.2.9.3.12. 12. Ohranjanje habitatov strmih travnikov

Podukrep:

- 10.1 – Plačilo kmetijsko-okoljskih-podnebnih obveznosti

8.2.9.3.12.1. Opis vrste operacije

Habitati strmih travnikov z nagibom 50% ali več so ključnega pomena za ohranjanje različnih redkih rastlinskih in živalskih vrst, ki so značilne za ekstenzivne travnike. Zaradi delovno intenzivnega vzdrževanja strmih travnikov (ročna košnja in spravilo) obstaja nevarnost, da bo prišlo do opuščanja rabe in zaraščanja teh travnikov, ali pa neprimerne rabe s pašo.

Z namenom ohranjanja travniških habitatov na strmih legah in preprečevanja izgube biotske raznovrstnosti na eni strani ter zmanjševanja nevarnosti za erozijo na drugi, je potrebno nadaljevati z ustrezno rabo teh travnikov, to je z ročno košnjo in spravilom.

Izvajanje zahteve prispeva k ohranjanju mozaičnosti kmetijske krajine, preprečevanju opuščanja rabe in ohranjanju biotske raznovrstnosti.

Operacija se izvaja na travnikih z nagibom 50% ali več ter pomeni ohranjanje obstoječih praks.

Pri izvajanju zahteve je obvezna najmanj enkratna ročna košnja in spravilo, uporaba mineralnih gnojil in fitofarmacevtskih sredstev ni dovoljena, prav tako ni dovoljena tudi paša živali.

- Raba: trajno travinje.
- Obseg: del površin.
- Lokacija: ni pomembna.
- Območje izvajanja: celotna Slovenija.

Učinki:

- ohranjanje vrstne pestrosti in biotske raznovrstnosti;
- ohranjanje habitatov za mnoge rastlinske in živalske vrste;
- preprečevanje gaženja travne ruše;
- ohranjanje mozaičnosti kmetijske krajine;
- preprečevanje opuščanja kmetijske rabe in zaraščanja.

8.2.9.3.12.2. Vrsta podpore

Podpora za izvajanje operacije Ohranjanje habitatov strmih travnikov sestoji iz:

- plačila na hektar za izvajanje predpisanih zahtev.

8.2.9.3.12.3. Povezave z drugo zakonodajo

Operacija Ohranjanje habitatov strmih travnikov je povezana z EU in nacionalnimi predpisi s področja

ukrepov kmetijske politike, kmetijstva, okolja in varstva narave ter razvoja podeželja.

8.2.9.3.12.4. Upravičenci

Upravičenci do plačil so kmetijska gospodarstva, ki se v izvajanje operacije Ohranjanje habitatov strmih travnikov vključijo prostovoljno in izpolnjujejo predpisane pogoje in zahteve.

8.2.9.3.12.5. Upravičeni stroški

Za izvajanje operacije Ohranjanje habitatov strmih travnikov se plačila namenjajo samo tistim obveznostim, ki presegajo ustrezne obvezne standarde, določene v skladu s poglavjem I naslova VI Uredbe 1306/2013/EU in ustrezna merila, določena z drugo alineo točke c) prvega odstavka 4. člena Uredbe 1307/2013/EU ter druge ustrezne obvezne zahteve iz nacionalnih predpisov.

Plačila krijejo 100% dodatnih stroškov in izgubljenega prihodka zaradi prevzete obveznosti.

8.2.9.3.12.6. Pogoji za upravičenost

Ob vstopu v ukrep M10 mora KMG:

- imeti najmanj 1 hektar kmetijskih površin v smislu 4. člena Uredbe 1307/2013/EU;
- biti vpisano v register kmetijskih gospodarstev, v skladu s predpisom, ki ureja register kmetijskih gospodarstev;
- opraviti 6-urni program usposabljanja s področja kmetijsko okoljskih in kmetijsko podnebnih vsebin;
- imeti izdelan program aktivnosti kmetijskega gospodarstva, ki je elektronski dokument, pripravljen kot rezultat svetovalne storitve.

8.2.9.3.12.7. Načela pri določanju meril za izbor

Merila za izbor niso relevantna.

8.2.9.3.12.8. (Veljavni) zneski in stopnje podpore

Višina plačila za operacijo Ohranjanje habitatov strmih travnikov znaša 100% višine plačil, izračunane po modelni kalkulaciji.

- Izračunana višina plačila po modelni kalkulaciji: 217,50 EUR/hektar letno.
- Najvišje možno plačilo glede na Prilogo II Uredbe 1305/2013/EU: 450 EUR/hektar letno.
- Najvišje možno plačilo: 217,50 EUR/hektar letno.
- **Plačilo (100% višine plačila, izračunane po modelni kalkulaciji): 217,50 EUR/hektar letno.**

8.2.9.3.12.9. Preverljivost in možnost kontrole ukrepov in/ali vrst operacij

8.2.9.3.12.9.1. Tveganja pri izvajanju ukrepov

R5: Obveznosti, ki jih je težko preverjati in/ali kontrolirati

Administrativna kontrola in kontrola na kraju samem sta izvedljivi.

R6: Splošni pogoji za izvajanje

Nepravočasen sprejem predpisov, ki urejajo plačila za ukrep M10 in omogočajo seznanitev upravičencev s pogoji upravičenosti za izvajanje te operacije in nepoznavanje zahtev in pogojev operacije Ohranjanje habitatov strmih travnikov predstavljajo tveganje za izvajanje tega ukrepa.

R8: IT sistemi

IT sistem za operacijo Ohranjanje habitatov strmih travnikov je urejen v registru kmetijskih gospodarstev. Tveganje lahko predstavljajo pomanjkljive administrativne kontrole ob vstopu v operacijo Ohranjanje habitatov strmih travnikov.

R9: Zahtevki za izplačilo

Nezadostno poznavanje operacije Ohranjanje habitatov strmih travnikov, nepoznavanje postopka za vlaganje zahtevka in nepravilna prijava površin s strani upravičenca.

8.2.9.3.12.9.2. Blažilni ukrepi

R5: Obveznosti, ki jih je težko preverjati in/ali kontrolirati

Težav z administrativno kontrolo ni pričakovati, ker obstaja ustrezna evidenca strmih travnikov.

Zahteve za izvajanje ukrepa M10, ki jih administrativno ni mogoče preveriti, se bodo preverile oz. kontrolirale s kontrolo na kraju samem.

R6: Splošni pogoji za izvajanje

Upravičenec bo moral pred vstopom v operacijo Ohranjanje habitatov strmih travnikov opraviti obvezno 6-urno usposabljanje, ki je eden od pogojev upravičenosti. Na tem usposabljanju se bo upravičenec seznanil s pogoji upravičenosti za vstop v operacijo in s pogoji posameznih zahtev za izvajanje te operacije, kakor tudi s Programom razvoja podeželja 2014-2020 in z nacionalnim predpisom, ki bo urejal plačila za ukrep M10.

Po opravljenem usposabljanju bo upravičenec pristopil k izdelavi programa aktivnosti kmetijskega gospodarstva, ki je eden od pogojev upravičenosti in v katerem bo opredelil katero operacijo in zahteve v okviru ukrepa M10 bo izvajal.

R8: IT sistemi

Vzpostavile se bodo ustrezne povezave in uredile podatkovne baze (evidenca, šifranti in kombinacije zahtev

med operacijami).

R9: Zahtevki za izplačilo

Da bi bili upravičenci ustrezno seznanjeni z vsemi pogoji in zahtevami za izvajanje ukrepa M10, sta uvedena obvezno vsakoletno 4-urno usposabljanje in obvezna uporaba storitev svetovanja najmanj enkrat v prvih treh letih trajanja obveznosti. Predvideno je vsakoletno obveščanje in informiranje upravičencev glede njihovih obveznosti pri izvajanju ukrepa M10, v okviru vsakoletne kampanje za uveljavljanje zahtevkov za ukrepe kmetijske politike, tekom leta in v okviru specifičnih in namensko usmerjenih informiranj upravičencev.

Upravičenec bo, na podlagi vnaprej izdelanega programa aktivnosti, vložil zahtevek za izplačilo v elektronski obliki na predpisanih obrazcih, na katerih bo opredelil za katere zahteve v okviru posameznih operacij ukrepa M10 bo uveljavljal izplačilo.

Izvedena bo nadgradnja IT sistema za administrativno kontrolo, tako da se bodo določena preverjanja in kontrole izvedla že ob oddaji zahtevka za izplačilo (velikost površine zahtevka, ustreznost območij in ustreznost kombinacij zahtevkov in operacij).

Če upravičenec ne bo izpolnil pogojev upravičenosti za vstop v ukrep M10, bo opozorjen na pomanjkljivosti, katere bo lahko odpravil do predpisanega roka, sicer zahtevka za izplačilo ukrepa M10 ne bo mogel vložiti.

Onemogočene bodo tudi nedovoljene kombinacije med operacijami in nedovoljene kombinacije zahtev te operacije z zahtevami v okviru drugih operacij ukrepa M10.

Upravičencu, ki se bo vključil tudi v izvajanje ukrepa M11, ne bo dana možnost, da poda zahtevek za nedovoljene kombinacije tega ukrepa z ukrepom M10.

8.2.9.3.12.9.3. Splošna ocena ukrepa

Opisano v poglavju *8.2.9.4.3 Splošna ocena ukrepa*.

8.2.9.3.12.9.4. Kmetijsko-okoljske-podnebne obveznosti

8.2.9.3.12.9.4.1. KRA_S50: Ohranjanje habitatov strmih travnikov

8.2.9.3.12.9.4.1.1. Metode preverjanja obveznosti

Administrativna kontrola:

- kontrola nagiba prek registra KMG;
- ustreznost kmetijske rastline prek zbirne vloge.

Registri/evidence:

- register KMG;

- GERK.

Kontrola na kraju samem:

- evidence o delovnih opravilih;
- pregled KMG.

8.2.9.3.12.10. Informacije, ki se nanašajo posebej na operacijo

Določitev in opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov; to bi moralo vključevati ustrezne obvezne standarde, določene v skladu s poglavjem I naslova VI Uredbe (EU) št. 1306/2013 Evropskega parlamenta in Sveta, ustrezna merila in minimalne aktivnosti, določene v skladu s členom 4(1)(c)(ii) in (iii) Uredbe (EU) št. 1307/2013 Evropskega parlamenta in Sveta, ustrezne minimalne zahteve za uporabo gnojil in fitofarmacevtskih sredstev ter ustrezne obvezne zahteve, ki so določene v nacionalnem pravu

Opisano v poglavju *Kmetijsko okoljsko podnebne obveznosti*.

Minimalne zahteve za gnojila morajo med drugim vključevati kodeks dobre prakse, uveden v okviru Direktive 91/676/EGS za kmetijska gospodarstva izven območij, občutljivih za nitrate, ter zahteve v zvezi z onesnaževanjem s fosforjem; minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev morajo med drugim vključevati splošna načela integriranega varstva rastlin pred škodljivimi organizmi, uvedena z Direktivo 2009/128/ES Evropskega parlamenta in Sveta, zahteve za pridobitev dovoljenja za uporabo sredstev in izpolnjevanje obveznosti usposabljanja, zahteve za varno skladiščenje, preizkušanje strojev in naprav v uporabi ter pravila za uporabo pesticidov v bližini vode in drugih občutljivih območij, kot jih določa nacionalna zakonodaja

Opisano v poglavju *Kmetijsko okoljsko podnebne obveznosti*.

Seznam lokalnih pasem, ki jim grozi prenehanje reje, in rastlinskih genskih virov, ki jim grozi genska erozija

Ni relevantno.

Opis metodologije ter agronomskih predpostavk in parametrov, vključno z opisom temeljnih zahtev, navedenih v členu 29(2) Uredbe (EU) št. 1305/2013, ki so pomembne za določeno vrsto obveznosti, uporabljenih kot referenčna točka za izračune, ki upravičujejo: dodatne stroške, izpad prihodka zaradi sprejetih obvez in višino transakcijskih stroškov; kjer je potrebno, navedena metodologija upošteva pomoč, dodeljeno po Uredbi (EU) št. 1307/2013, vključno s plačili za kmetijske prakse, ki ugodno vplivajo na podnebje in okolje, da se prepreči možnost dvojnega financiranja; kjer je to primerno, pretvorbena metoda, uporabljena za druge enote v skladu s členom 9 te uredbe

V izračunu višine plačil za operacijo Ohranjanje habitatov strmih travnikov je upoštevano:

KRA_S50: Osnova za izračun plačila je pridelava sena na enokosnem travniku. Strojna košnja in

zgrabljanje s prilagojenimi stroji sta pri pridelavi sena na enokosnem travni nadomeščeni z ročnim delom.

8.2.9.3.12.10.1. Kmetijsko-okoljske-podnebne obveznosti

8.2.9.3.12.10.1.1. KRA_S50: Ohranjanje habitatov strmih travnikov

8.2.9.3.12.10.1.1.1. Izhodišče

Ustrezni dobri kmetijski in okoljski pogoji in/ali predpisane zahteve ravnanja

- Uredba o navzkrižni skladnosti, Priloga 1: Pravila o navzkrižni skladnosti, PZR 3: Ohranjanje naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst: Travniške površine v območju Natura 2000 - habitati so vzdrževane vsaj enkrat letno, najpozneje do 15. 10. tekočega leta.
- Uredba o navzkrižni skladnosti, Priloga 1: Pravila o navzkrižni skladnosti, PZR 2: Travniške površine v območju Natura 2000 - ptice so vzdrževane vsaj enkrat letno, najpozneje do 15. 10. tekočega leta.
- Uredba o navzkrižni skladnosti, Priloga 1: Pravila o navzkrižni skladnosti, DKOS7: Kmetijske površine so obdelana vsako leto najpozneje do 15. 10. tekočega leta.

Minimalne zahteve za uporabo gnojil in pesticidov

- Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidenc uporabe živinskih in mineralnih gnojil, ki jih mora voditi KMG za vsa kmetijska zemljišča na KMG, in iz katere morajo biti razvidni najmanj količina in vrsta živinskega gnoja in mineralnega gnojila, čas gnojenja ter podatki o površini, kjer se ta gnojila uporabljajo.
- Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev niso določene, ker zahteve glede uporabe teh sredstev predstavljajo standard in so vključene v sklop zahtev v okviru navzkrižne skladnosti.

Druge ustrezne nacionalne/regionalne zahteve

- Pravilnik o integriranem varstvu rastlin pred škodljivimi organizmi (Uradni list RS, št. 43/14): V skladu s 4. členom se za optimalno rast pridelka poskrbi z uravnoteženim gnojenjem z organskimi in mineralnimi gnojili v skladu s potrebami rastlin ter namakalnimi tehnikami, kjer je to mogoče.
- Pravilnik o integriranem varstvu rastlin pred škodljivimi organizmi (Uradni list RS, št. 43/14): V skladu s 6. členom uporabnik lahko uporabi fitofarmacevtska sredstva za poklicno rabo takrat, kadar presodi, da z metodami varstva rastlin z nizkim tveganjem ni mogoče doseči zadovoljivega učinka pri obvladovanju škodljivih organizmov. Pri uporabi fitofarmacevtskih sredstev za poklicno rabo je treba upoštevati navodila in etiketo proizvajalca glede načina uporabe fitofarmacevtskih sredstev, da se prepreči razvoj odpornosti škodljivega organizma ali plevela na fitofarmacevtska sredstva, predvsem dosledno upoštevati vsa predpisana opozorila, zlasti opozorila o varnostnih pasovih do voda, varstvu čebel in drugih neciljnih organizmov ter druga opozorila o omejitvi uporabe, ki so navedena na etiketi in navodilu za uporabo fitofarmacevtskih sredstev in glede uporabe osebne varovalne opreme pri tretiranju.

Minimalne aktivnosti

- Kot merilo za vzdrževanje kmetijskih zemljišč v stanju, primernem za pašo ali pridelavo, brez pripravljalnih ukrepov, ki presegajo uporabo običajnih kmetijskih metod in strojev, velja košnja vsaj enkrat letno do 15.10. tekočega leta.

8.2.9.3.12.10.1.1.2. Ustrezne običajne prakse kmetovanja

Slovenija sodi v krog držav z izredno pestrim kmetijskim prostorom, za katerega je značilen zelo razgiban relief. Zelo pogosti elementi kmetijske kulturne krajine so strmi travniki. Kot del kmetijske krajine bi morali biti redno oskrbovani, vendar se zaradi strmih leg raba teh travnikov opušča, kar ima negativne posledice tudi na njihovo vrstno pestrost in s tem zmanjševanje biotske raznovrstnosti.

8.2.9.3.13. 13. Grbinasti travniki

Podukrep:

- 10.1 – Plačilo kmetijsko-okoljskih-podnebnih obveznosti

8.2.9.3.13.1. Opis vrste operacije

Operacija Grbinasti travniki se izvaja na območju grbinastih travnikov in pomeni ohranjanje obstoječih praks. Grbinasti travniki so posebnost kmetijske krajine in naravne dediščine, ki zaradi težke ročne obdelave izginjajo. Grbinaste travnike je mogoče najti na apnenčastih ledeniških nanosih, predvsem talnih morenah, na katerih so se s kemičnim raztapljanjem razvile plitve vrtače. Plitve vdolbine ločujejo najpogosteje manj kot 1 m visoke zaokrožene izbokline, imenovane grbinasti travniki. Intenzifikacija proizvodnje lahko povzroči izgubo te identitete in zaradi ekonomskih razlogov tudi izgubo določenih habitatov in vrst, saj se ti travniki vse pogosteje izravnavajo. Da bi ohranili te posebnosti, operacija predvideva vsaj eno košnjo in spravilo letno. Kakršnakoli strojna obdelava ni mogoča, ročna košnja in spravilo sta zaradi neravnega terena zahtevna in zamudna. Tak način kmetovanja prispeva k ohranjanju kmetovanja in tipične krajine, naravnih posebnosti ter habitatov za mnoge rastlinske in živalske vrste.

Pri izvajanju zahteve uporaba mineralnih gnojil in fitofarmacevtskih sredstev ni dovoljena, prav tako ni dovoljena tudi paša živali.

- Raba: trajno travinje.
- Obseg: del površin.
- Lokacija: ni pomembna.
- Območje izvajanja: območja grbinastih travnikov.

Učinki:

- ohranjanje redkega fenomena naravne in kulturne dediščine;
- ohranjanje vrstne pestrosti in biotske raznovrstnosti;
- ohranjanje habitatov za mnoge rastlinske in živalske vrste;
- preprečevanje gaženja travne ruše;
- preprečevanje izravnavanja grbinastih travnikov in ohranjanje krajinskih značilnosti;
- preprečevanje opuščanja kmetijske rabe in zaraščanja.

8.2.9.3.13.2. Vrsta podpore

Podpora za izvajanje operacije Grbinasti travniki sestoji iz:

- plačila na hektar za izvajanje predpisanih zahtev.

8.2.9.3.13.3. Povezave z drugo zakonodajo

Operacija Grbinasti travniki je povezana z EU in nacionalnimi predpisi s področja ukrepov kmetijske

politike, kmetijstva, okolja in varstva narave ter razvoja podeželja.

8.2.9.3.13.4. Upravičenci

Upravičenci do plačil so kmetijska gospodarstva, ki se v izvajanje operacije Grbinasti travniki vključijo prostovoljno in izpolnjujejo predpisane pogoje in zahteve.

8.2.9.3.13.5. Upravičeni stroški

Za izvajanje operacije Grbinasti travniki se plačila namenjajo samo tistim obveznostim, ki presegajo ustrezne obvezne standarde, določene v skladu s poglavjem I naslova VI Uredbe 1306/2013/EU in ustrezna merila, določena z drugo alineo točke c) prvega odstavka 4. člena Uredbe 1307/2013/EU ter druge ustrezne obvezne zahteve iz nacionalnih predpisov.

Plačila krijejo 100% dodatnih stroškov in izgubljenega prihodka zaradi prevzete obveznosti.

8.2.9.3.13.6. Pogoji za upravičenost

Ob vstopu v ukrep M10 mora KMG:

- imeti najmanj 1 hektar kmetijskih površin v smislu 4. člena Uredbe 1307/2013/EU;
- biti vpisano v register kmetijskih gospodarstev, v skladu s predpisom, ki ureja register kmetijskih gospodarstev;
- opraviti 6-urni program usposabljanja s področja kmetijsko okoljskih in kmetijsko podnebnih vsebin;
- imeti izdelan program aktivnosti kmetijskega gospodarstva, ki je elektronski dokument, pripravljen kot rezultat svetovalne storitve.

8.2.9.3.13.7. Načela pri določanju meril za izbor

Merila za izbor niso relevantna.

8.2.9.3.13.8. (Veljavni) zneski in stopnje podpore

Višina plačila za operacijo Grbinasti travniki znaša 100% višine plačil, izračunane po modelni kalkulaciji.

- Izračunana višina plačila po modelni kalkulaciji: 144,20 EUR/hektar letno.
- Najvišje možno plačilo glede na Prilogo II Uredbe 1305/2013/EU: 450 EUR/hektar letno.
- Najvišje možno plačilo: 144,20 EUR/hektar letno.
- **Plačilo (100% višine plačila, izračunane po modelni kalkulaciji): 144,20 EUR/hektar letno.**

8.2.9.3.13.9. Preverljivost in možnost kontrole ukrepov in/ali vrst operacij

8.2.9.3.13.9.1. Tveganja pri izvajanju ukrepov

R5: Obveznosti, ki jih je težko preverjati in/ali kontrolirati

Administrativna kontrola in kontrola na kraju samem sta izvedljivi.

R6: Splošni pogoji za izvajanje

Nepravočasen sprejem predpisov, ki urejajo plačila za ukrep M10 in omogočajo seznanitev upravičencev s pogoji upravičenosti za izvajanje te operacije in nepoznavanje zahtev in pogojev operacije Grbinasti travniki predstavljajo tveganje za izvajanje tega ukrepa.

R8: IT sistemi

Neustrezna urejenost podatkovnih baz za vključevanje v sistem preverjanja ob vstopu v operacijo Grbinasti travniki.

R9: Zahtevki za izplačilo

Slaba in prepozna informiranost in nezadostno poznavanje operacije Grbinasti travniki, nepoznavanje postopka za vlaganje zahtevka in nepravilna prijava površin s strani upravičenca.

8.2.9.3.13.9.2. Blažilni ukrepi

R5: Obveznosti, ki jih je težko preverjati in/ali kontrolirati

Za določene zahteve se bo administrativna kontrola ustrezno nadgradila (evidenca območja).

Zahteve za izvajanje ukrepa M10, ki jih administrativno ni mogoče preveriti, se bodo preverile oz. kontrolirale s kontrolo na kraju samem. S to kontrolo se bo preverilo vse razpoložljive evidence in dokaze (prisotnost herbicidov, gnojil).

R6: Splošni pogoji za izvajanje

Upravičenec bo moral pred vstopom v operacijo Grbinasti travniki opraviti obvezno 6-urno usposabljanje, ki je eden od pogojev upravičenosti. Na tem usposabljanju se bo upravičenec seznanil s pogoji upravičenosti za vstop v operacijo in s pogoji posameznih zahtev za izvajanje operacije, kakor tudi Programom razvoja podeželja 2010-2014 in z nacionalnim predpisom, ki bo urejal plačila za ukrep M10.

Po opravljenem usposabljanju bo upravičenec pristopil k izdelavi programa aktivnosti kmetijskega gospodarstva, ki je eden od pogojev upravičenosti in v katerem bo opredelil katero operacijo in zahteve v okviru ukrepa M10 bo izvajal.

R8: IT sistemi

Vzpostavljena bo aplikacija, ki bo navzkrižno preverjala podatke iz različnih baz in izvedena bo kontrola na evidenco območja.

R9: Zahtevki za izplačilo

Da bi bili upravičenci ustrezno seznanjeni z vsemi pogoji in zahtevami za izvajanje ukrepa M10, sta uvedena obvezno vsakoletno 4-urno usposabljanje in obvezna uporaba storitev svetovanja najmanj enkrat v prvih treh letih trajanja obveznosti. Predvideno je vsakoletno obveščanje in informiranje upravičencev glede njihovih obveznosti pri izvajanju ukrepa M10, v okviru vsakoletne kampanje za uveljavljanje zahtevkov za ukrepe kmetijske politike, tekom leta in v okviru specifičnih in namensko usmerjenih informiranj upravičencev.

Upravičenec bo, na podlagi vnaprej izdelanega programa aktivnosti, vložil zahtevek za izplačilo v elektronski obliki na predpisanih obrazcih, na katerih bo opredelil za katere zahteve v okviru posameznih operacij ukrepa M10 bo uveljavljal izplačilo.

Izvedena bo nadgradnja IT sistema za administrativno kontrolo, tako da se bodo določena preverjanja in kontrole izvedla že ob oddaji zahtevka za izplačilo (velikost površine zahtevka, ustreznost območij, ustreznost kombinacij zahtevkov in operacij, ustreznost kmetijske rastline in ustreznost rabe glede na posamezen register, ustreznost živali glede na register rejnih živali itd.).

Če upravičenec ne bo izpolnil pogojev upravičenosti za vstop v ukrep M10, bo opozorjen na pomanjkljivosti, katere bo lahko odpravil do predpisanega roka, sicer zahtevka za izplačilo ukrepa M10 ne bo mogel vložiti.

Onemogočene bodo tudi nedovoljene kombinacije med operacijami in nedovoljene kombinacije zahtev te operacije z zahtevami v okviru drugih operacij ukrepa M10.

Upravičencu, ki se bo vključil tudi v izvajanje ukrepa M11, ne bo dana možnost, da poda zahtevek za nedovoljene kombinacije tega ukrepa z ukrepom M10.

8.2.9.3.13.9.3. Splošna ocena ukrepa

Opisano v poglavju *8.2.9.4.3 Splošna ocena ukrepa*.

8.2.9.3.13.9.4. Kmetijsko-okoljske-podnebne obveznosti

8.2.9.3.13.9.4.1. KRA_GRB: Grbinasti travniki

8.2.9.3.13.9.4.1.1. Metode preverjanja obveznosti

Administrativna kontrola:

- ustreznost območja prek registra KMG;
- ustreznost kmetijske rastline prek zbirne vloge.

Registri/evidence:

- register KMG;
- GERK;
- grafični sloj območij grbinastih travnikov.

Kontrola na kraju samem:

- evidence o delovnih opravilih;
- pregled KMG.

8.2.9.3.13.10. Informacije, ki se nanašajo posebej na operacijo

Določitev in opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov; to bi moralo vključevati ustrezne obvezne standarde, določene v skladu s poglavjem I naslova VI Uredbe (EU) št. 1306/2013 Evropskega parlamenta in Sveta, ustrezna merila in minimalne aktivnosti, določene v skladu s členom 4(1)(c)(ii) in (iii) Uredbe (EU) št. 1307/2013 Evropskega parlamenta in Sveta, ustrezne minimalne zahteve za uporabo gnojil in fitofarmacevtskih sredstev ter ustrezne obvezne zahteve, ki so določene v nacionalnem pravu

Opisano v poglavju *Kmetijsko okoljsko podnebne obveznosti*.

Minimalne zahteve za gnojila morajo med drugim vključevati kodeks dobre prakse, uveden v okviru Direktive 91/676/EGS za kmetijska gospodarstva izven območij, občutljivih za nitrate, ter zahteve v zvezi z onesnaževanjem s fosforjem; minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev morajo med drugim vključevati splošna načela integriranega varstva rastlin pred škodljivimi organizmi, uvedena z Direktivo 2009/128/ES Evropskega parlamenta in Sveta, zahteve za pridobitev dovoljenja za uporabo sredstev in izpolnjevanje obveznosti usposabljanja, zahteve za varno skladiščenje, preizkušanje strojev in naprav v uporabi ter pravila za uporabo pesticidov v bližini vode in drugih občutljivih območij, kot jih določa nacionalna zakonodaja

Opisano v poglavju *Kmetijsko okoljsko podnebne obveznosti*.

Seznam lokalnih pasem, ki jim grozi prenehanje reje, in rastlinskih genskih virov, ki jim grozi genska erozija

Ni relevantno.

Opis metodologije ter agronomskih predpostavk in parametrov, vključno z opisom temeljnih zahtev, navedenih v členu 29(2) Uredbe (EU) št. 1305/2013, ki so pomembne za določeno vrsto obveznosti, uporabljenih kot referenčna točka za izračune, ki upravičujejo: dodatne stroške, izpad prihodka zaradi sprejetih obvez in višino transakcijskih stroškov; kjer je potrebno, navedena metodologija upošteva pomoč, dodeljeno po Uredbi (EU) št. 1307/2013, vključno s plačili za kmetijske prakse, ki ugodno vplivajo na podnebje in okolje, da se prepreči možnost dvojnega financiranja; kjer je to primerno, pretvorbena metoda, uporabljena za druge enote v skladu s členom 9 te uredbe

V izračunu višine plačil za operacijo Grbinasti travniki je upoštevano:

KRA_GRB: Osnova sta pridelava sena in paša na povprečnem dvokosnem travniku. Posebnost grbinastih travnikov ter omejitve omogočajo enkratno ročno košnjo, obračanje in zgrabljanje, strojno se vrši le odvoz sena. Paša in brananje travnika nista predvidena.

8.2.9.3.13.10.1. Kmetijsko-okoljske-podnebne obveznosti

8.2.9.3.13.10.1.1. KRA_GRB: Grbinasti travniki

8.2.9.3.13.10.1.1.1. Izhodišče

Ustrezni dobri kmetijski in okoljski pogoji in/ali predpisane zahteve ravnanja

- Uredba o navzkrižni skladnosti, Priloga 1: Pravila o navzkrižni skladnosti, PZR 3: Ohranjanje naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst: Travniške površine v območju Natura 2000 - habitati so vzdrževane vsaj enkrat letno, najpozneje do 15. 10. tekočega leta.
- Uredba o navzkrižni skladnosti, Priloga 1: Pravila o navzkrižni skladnosti, PZR 2: Travniške površine v območju Natura 2000 - ptice so vzdrževane vsaj enkrat letno, najpozneje do 15. 10. tekočega leta.
- Uredba o navzkrižni skladnosti, Priloga 1: Pravila o navzkrižni skladnosti, DKOS7: Kmetijske površine so obdelana vsako leto najpozneje do 15. 10. tekočega leta.

Minimalne zahteve za uporabo gnojil in pesticidov

- Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidenc uporabe živinskih in mineralnih gnojil, ki jih mora voditi KMG za vsa kmetijska zemljišča na KMG, in iz katere morajo biti razvidni najmanj količina in vrsta živinskega gnoja in mineralnega gnojila, čas gnojenja ter podatki o površini, kjer se ta gnojila uporabljajo.
- Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev niso določene, ker zahteve glede uporabe teh sredstev predstavljajo standard in so vključene v sklop zahtev v okviru navzkrižne skladnosti.

Druge ustrezne nacionalne/regionalne zahteve

- Pravilnik o integriranem varstvu rastlin pred škodljivimi organizmi (Uradni list RS, št. 43/14): V skladu s 4. členom se za optimalno rast pridelka poskrbi z uravnoteženim gnojenjem z organskimi in mineralnimi gnojili v skladu s potrebami rastlin ter namakalnimi tehnikami, kjer je to mogoče.
- Pravilnik o integriranem varstvu rastlin pred škodljivimi organizmi (Uradni list RS, št. 43/14): V skladu s 6. členom uporabnik lahko uporabi fitofarmacevtska sredstva za poklicno rabo takrat, kadar presodi, da z metodami varstva rastlin z nizkim tveganjem ni mogoče doseči zadovoljivega učinka pri obvladovanju škodljivih organizmov. Pri uporabi fitofarmacevtskih sredstev za poklicno rabo je treba upoštevati navodila in etiketo proizvajalca glede načina uporabe fitofarmacevtskih sredstev, da se prepreči razvoj odpornosti škodljivega organizma ali plevela na fitofarmacevtska sredstva, predvsem dosledno upoštevati vsa predpisana opozorila, zlasti opozorila o varnostnih pasovih do voda, varstvu čebel in drugih neciljnih organizmov ter druga opozorila o omejitvi uporabe, ki so

navedena na etiketi in navodilu za uporabo fitofarmacevtskih sredstev in glede uporabe osebne varovalne opreme pri tretiranju.

Minimalne aktivnosti

- Kot merilo za vzdrževanje kmetijskih zemljišč v stanju, primernem za pašo ali pridelavo, brez pripravljalnih ukrepov, ki presegajo uporabo običajnih kmetijskih metod in strojev, velja košnja vsaj enkrat letno do 15.10. tekočega leta.

8.2.9.3.13.10.1.1.2. Ustrezne običajne prakse kmetovanja

Pri običajni kmetijskih praksi se košnja travnikov in spravilo izvajata strojno, kar pa na grbinastih travnikih ni mogoče.

8.2.9.3.14. 14. Reja domačih živali na območju pojavljanja velikih zveri

Podukrep:

- 10.1 – Plačilo kmetijsko-okoljskih-podnebnih obveznosti

8.2.9.3.14.1. Opis vrste operacije

Operacija je namenjena ohranjanju ugodnega stanja populacij velikih zveri (rjavega medveda in volka), kakor tudi kvalifikacijskih travniških habitatnih tipov in vrst na območjih Natura 2000. Paša je ključna kmetijska praksa, ki preprečuje zaraščanje travniških habitatnih tipov na območjih Natura 2000, ki so hkrati tudi območja pojavljanja velikih zveri. Izvajanje paše je mogoče le ob zagotavljanju sobivanja pašnih živali z velikimi zvermi. Izvajanje paše na območju pojavljanja medveda in volka zahteva dodatno zaščito živali pred velikimi zvermi in spremembo obstoječih kmetijskih praks.

Operacija se izvede v treh zahtevah:

- KRA_OGRM: Varovanje črede z visokimi premičnimi varovalnimi elektroograjami in elektromrežami;
- KRA_VARPA: Varovanje črede ob prisotnosti pastirja;
- KRA_VARPP: Varovanje črede s pastirskimi psi.

Varovanje črede s premičnimi varovalnimi elektroograjami in elektromrežami se izključuje z ostalima zahtevama, zahtevi vovanje črede ob prisotnosti pastirja varovanje črede s pastirskimi psi pa se lahko dopolnjujeta. Pastirski psi so šolani, tako da ne potrebujejo prisotnosti pastirja.

KRA_OGRM: Varovanje črede z visokimi premičnimi varovalnimi elektroograjami in elektromrežami

V okviru zahteve se preprečuje konflikt med rejo domačih živali in napadi zveri z varovanjem črede z uporabo visokih premičnih varovalnih elektroograj in elektromrež na območju pojavljanja medveda in volka. Namenjena je predvsem varovanju črede v nočnem času, lahko pa se premične visoke elektroograje uporabljajo tudi za ograjevanje čredink. Ograja mora biti zgrajena iz visokih elektromrež, višine vsaj 160 centimetrov, biti pod električnih tokom (minimalno 5 kV) ves dan, podnevi in ponoči. Izvajanje zahteve je namenjeno vsem rejcem, ki želijo v nočnem času izboljšati varovanje svojih čred pred napadi zveri z zapiranjem v visoko ogrado sestavljeno iz elektromrež. Živali je treba zjutraj spustiti iz nočne ograde, zvečer pa jih ponovno zbrati na pašniku in zapreti v ogrado. Visoke elektromreže za varovanje drobnice pred napadi zveri so dober pripomoček tudi za dnevno pašo, kadar so črede manjše. Če se paša ne izvaja, prihaja do poslabšanja stanja ohranjenosti travniških habitatnih tipov zaradi zaraščanja.

Pri izvajanju zahteve morajo biti površine popasene.

- Obtežba: 0,5 do 1,8 GVŽ travojedih živali/hektar (povprečna letna obtežba).
- Raba: trajno travinje.
- Obseg: del površin.
- Lokacija: ni pomembna.
- Območje izvajanja: območje pojavljanja medveda in volka.

Učinki:

- sobivanje velikih zveri in domačih živali;

- ohranjanje ugodnega stanja velikih zveri;
- ohranjanje travniških habitatnih tipov in vrst;
- ohranjanje biotske raznovrstnosti;
- preprečevanje izgub pašnih živali zaradi napadov zveri.

KRA_VARPA: Varovanje črede ob prisotnosti pastirja

V okviru zahteve se preprečuje konflikt med rejo domačih živali in napadi zveri z varovanjem črede ob prisotnosti pastirja. Zahteva je namenjena varovanju črede in pomeni način preprečevanja nastajanja škod. Zahteva je namenjena rejcem, ki želijo izboljšati varovanje svojih čred pred napadi velikih zveri z neposrednim varovanjem črede, ker drugi načini varovanja zaradi specifike terena, ki ne omogoča postavitve ustreznih ograd za celodnevno pašo, niso učinkoviti.

- Obtežba: 0,5 do 1,8 GVŽ travojedih živali/hektar (povprečna letna obtežba).
- Raba: trajno travinje.
- Obseg: del površin.
- Lokacija: ni pomembna.
- Območje izvajanja: območje pojavljanja medveda in volka.

Učinki:

- sobivanje velikih zveri in domačih živali;
- ohranjanje ugodnega stanja velikih zveri;
- ohranjanje travniških habitatnih tipov in vrst;
- ohranjanje biotske raznovrstnosti;
- preprečevanje izgub pašnih živali zaradi napadov zveri.

KRA_VARPP: Varovanje črede s pastirskimi psi

V okviru zahteve se preprečuje konflikt med rejo domačih živali in napadi zveri z varovanjem črede s pomočjo pastirskih psov. Zahteva je namenjena varovanju črede in pomeni način preprečevanja nastajanja škod. Zahteva je namenjena rejcem, ki želijo izboljšati varovanje svojih čred pred napadi velikih zveri z neposrednim varovanjem črede s pastirskimi psmi v ogradah. Zahtevana je prisotnost vsaj treh pastirskih psov.

- Obtežba: 0,5 do 1,8 GVŽ travojedih živali/hektar (povprečna letna obtežba).
- Raba: trajno travinje.
- Obseg: del površin.
- Lokacija: ni pomembna.
- Območje izvajanja: območje pojavljanja medveda in volka.

Učinki:

- sobivanje velikih zveri in domačih živali;
- ohranjanje ugodnega stanja velikih zveri;
- ohranjanje travniških habitatnih tipov in vrst;
- ohranjanje biotske raznovrstnosti;
- preprečevanje izgub pašnih živali zaradi napadov zveri.

8.2.9.3.14.2. Vrsta podpore

Podpora za izvajanje operacije Reja domačih živali na območju pojavljanja velikih zveri sestoji iz:

- plačila na hektar za izvajanje ene ali več zahtev po lastni izbiri upravičenca.

8.2.9.3.14.3. Povezave z drugo zakonodajo

Operacija Reja domačih živali na območju pojavljanja velikih zveri je povezana z EU in nacionalnimi predpisi s področja ukrepov kmetijske politike, kmetijstva, okolja in varstva narave ter razvoja podeželja.

8.2.9.3.14.4. Upravičenci

Upravičenci do plačil so kmetijska gospodarstva, ki se v izvajanje operacije Reja domačih živali na območju pojavljanja velikih zveri vključijo prostovoljno in izpolnjujejo predpisane pogoje in zahteve.

8.2.9.3.14.5. Upravičeni stroški

Za izvajanje operacije Reja domačih živali na območju pojavljanja velikih zveri se plačila namenjajo samo tistim obveznostim, ki presegajo ustrezne obvezne standarde, določene v skladu s poglavjem I naslova VI Uredbe 1306/2013/EU in ustrezna merila, določena z drugo alineo točke c) prvega odstavka 4. člena Uredbe 1307/2013/EU ter druge ustrezne obvezne zahteve iz nacionalnih predpisov.

Plačila krijejo 100% dodatnih stroškov in izgubljenega prihodka zaradi prevzete obveznosti.

8.2.9.3.14.6. Pogoji za upravičenost

Ob vstopu v ukrep M10 mora KMG:

- imeti najmanj 1 ha kmetijskih površin v smislu 4. člena Uredbe 1307/2013/EU;
- biti vpisano v register kmetijskih gospodarstev, v skladu s predpisom, ki ureja register kmetijskih gospodarstev;
- opraviti 6-urni program usposabljanja s področja kmetijsko okoljskih in kmetijsko podnebnih vsebin;
- imeti izdelan program aktivnosti kmetijskega gospodarstva, ki je elektronski dokument, pripravljen kot rezultat svetovalne storitve.

8.2.9.3.14.7. Načela pri določanju meril za izbor

Merila za izbor niso relevantna.

8.2.9.3.14.8. (Veljavni) zneski in stopnje podpore

Višina plačil za zahteve v okviru operacije Reja domačih živali na območju pojavljanja velikih zveri znaša 100 % višine plačil, izračunane po modelni kalkulaciji.

Višina plačil (EUR/hektar letno) za zahteve v okviru operacije Reja domačih živali na območju pojavljanja velikih zveri

Zahteva	Izračunana višina plačila po modelni kalkulaciji	Najvišje možno plačilo glede na Prilogo II Uredbe 1305/2013/EU	Najvišje možno plačilo	Plačilo (100% višine plačila, izračunane po modelni kalkulaciji
KRA_OGRM	119,90	450	119,90	119,90
KRA_VARPA	112,60	450	112,60	112,60
KRA_VARPP	107,60	450	107,60	107,60

Operacija Reja domačih živali na območju pojavljanja velikih zveri: višina plačil za posamezne zahteve

8.2.9.3.14.9. Preverljivost in možnost kontrole ukrepov in/ali vrst operacij

8.2.9.3.14.9.1. Tveganja pri izvajanju ukrepov

R5: Obveznosti, ki jih je težko preverjati in/ali kontrolirati

Administrativna kontrola in kontrola na kraju samem sta izvedljivi.

R6: Splošni pogoji za izvajanje

Nepravočasen sprejem predpisov, ki urejajo plačila za ukrep M10 in omogočajo seznanitev upravičencev s pogoji upravičenosti za izvajanje te operacije in nepoznavanje zahtev in pogojev operacije Reja domačih

živali na območju pojavljanja velikih zveri predstavljajo tveganje za izvajanje tega ukrepa.

R8: IT sistemi

Neustrezna povezanost nekaterih podatkovnih baza vključevanje v sistem preverjanja ob vstopu v operacijo Reja domačih živali na območju pojavljanja velikih zveri.

R9: Zahtevki za izplačilo

Slaba in prepozna informiranost in nezadostno poznavanje operacije Reja domačih živali na območju pojavljanja velikih zveri, nepoznavanje postopka za vlaganje zahtevka in nepravilna prijava površin s strani upravičenca.

8.2.9.3.14.9.2. Blažilni ukrepi

R5: Obveznosti, ki jih je težko preverjati in/ali kontrolirati

Za določene zahteve se bo administrativna kontrola ustrezno nadgradila (evidenca rejnih živali, pogodba s pastirjem, grafični sloj območja pojavljanja medveda in volka).

Zahteve za izvajanje ukrepa M10, ki jih administrativno ni mogoče preveriti, se bodo preverile oz. kontrolirale s kontrolo na kraju samem. Kontrola na kraju samem bo preverila vse razpoložljive evidence in dokaze (dnevnik paše, skica čredink, pogodbo s pastirjem, stanje živali, stanje elektroograj in elektromrež, prisotnost pastirskih psov).

R6: Splošni pogoji za izvajanje

Upravičenec bo moral pred vstopom v operacijo Reja domačih živali na območju pojavljanja velikih zveri opraviti obvezno 6-urno usposabljanje, ki je eden od pogojev upravičenosti. Na tem usposabljanju se bo upravičenec seznanil s pogoji upravičenosti za vstop v operacijo in zahtevami za izvajanje te operacije, kakor tudi z nacionalnim predpisom, ki bo urejal plačila za ukrep M10.

Po opravljenem usposabljanju bo upravičenec lahko pristopil k izdelavi programa aktivnosti kmetijskega gospodarstva, v katerem bo opredelil katero operacijo in zahteve v okviru ukrepa M10 bo izvajal.

R8: IT sistemi

Vzpostavile se bodo ustrezne povezave in uredile nekatere podatkovne baze (registri, evidenca rejnih živali).

Vzpostavljena bo aplikacija, ki bo navzkrižno preverjala podatke iz različnih baz.

R9: Zahtevki za izplačilo

Da bi bili upravičenci ustrezno seznanjeni z vsemi pogoji in zahtevami za izvajanje ukrepa M10, sta uvedena obvezno vsakoletno 4-urno usposabljanje in obvezna uporaba storitev svetovanja najmanj enkrat v prvih treh letih trajanja obveznosti. Predvideno je vsakoletno obveščanje in informiranje upravičencev glede njihovih obveznosti pri izvajanju ukrepa M10, v okviru vsakoletne kampanje za uveljavljanje zahtevkov za ukrepe kmetijske politike, tekom leta in v okviru specifičnih in namensko usmerjenih informiranj

upravičencev.

Upravičenec bo, na podlagi vnaprej izdelanega programa aktivnosti, vložil zahtevek za izplačilo v elektronski obliki na predpisanih obrazcih, na katerih bo opredelil za katere zahteve v okviru posameznih operacij ukrepa M10 bo uveljavljal izplačilo.

Izvedena bo nadgradnja IT sistema za administrativno kontrolo, tako da se bodo določena preverjanja in kontrole izvedla že ob oddaji zahtevka za izplačilo (velikost površine zahtevka, ustreznost območij, ustreznost kombinacij zahtevkov in operacij, ustreznost kmetijske rastline in ustreznost rabe glede na posamezen register, ustreznost živali glede na register rejnih živali itd.).

Če upravičenec ne bo izpolnil pogojev upravičenosti za vstop v ukrep M10, bo opozorjen na pomanjkljivosti, katere bo lahko odpravil do predpisanega roka, sicer zahtevka za izplačilo ukrepa M10 ne bo mogel vložiti.

Onemogočene bodo tudi nedovoljene kombinacije med operacijami in nedovoljene kombinacije zahtev te operacije z zahtevami v okviru drugih operacij ukrepa M10.

Upravičencu, ki se bo vključil tudi v izvajanje ukrepa M11, ne bo dana možnost, da poda zahtevek za nedovoljene kombinacije tega ukrepa z ukrepom M10.

8.2.9.3.14.9.3. Splošna ocena ukrepa

Opisano v poglavju *8.2.9.4.3 Splošna ocena ukrepa*.

8.2.9.3.14.9.4. Kmetijsko-okoljske-podnebne obveznosti

8.2.9.3.14.9.4.1. KRA_OGRM: Varovanje črede z visokimi premičnimi varovalnimi elektroograjami in elektromrežami

8.2.9.3.14.9.4.1.1. Metode preverjanja obveznosti

Administrativna kontrola:

- ustreznost območja prek RKG;
- ustreznost kmetijske rastline prek zbirne vloge;
- kontrola obtežbe prek zbirne vloge, registrov, evidenc rejnih živali.

Registri/evidence:

- register KMG;
- GERK;
- grafični sloji območij pojavljanja medveda in volka;
- registri, evidence rejnih živali.

Kontrola na kraju samem:

- evidence o delovnih opravilih;
- prisotnost in ustreznost elektroograj in elektromrež na zadevnih površinah KMG;
- kontrola obtežbe prek štetja živali in pregleda površin;
- pregled KMG.

8.2.9.3.14.9.4.2. KRA_VARPA: Varovanje črede ob prisotnosti pastirja

8.2.9.3.14.9.4.2.1. Metode preverjanja obveznosti

Administrativna kontrola:

- ustreznost območja prek registra KMG;
- ustreznost kmetijske rastline prek zbirne vloge;
- kontrola obtežbe prek zbirne vloge, registrov, evidenc rejnih živali.

Registri/evidence:

- register KMG;
- GERK;
- grafični sloji območij pojavljanja medveda in volka;
- registri, evidence rejnih živali.

Kontrola na kraju samem:

- evidence o delovnih opravilih;
- pogodba s pastirjem;
- prisotnost pastirja na KMG;
- kontrola obtežbe prek štetja živali in pregleda površin;
- pregled KMG.

8.2.9.3.14.9.4.3. KRA_VARPP: Varovanje črede s pastirskimi psi

8.2.9.3.14.9.4.3.1. Metode preverjanja obveznosti

Administrativna kontrola:

- ustreznost območja prek registra KMG;
- ustreznost kmetijske rastline prek zbirne vloge;
- kontrola obtežbe prek zbirne vloge, registrov, evidenc rejnih živali.

Registri/evidence:

- register KMG;
- GERK;
- grafični sloji območij pojavljanja medveda in volka;

- registri, evidence rejnih živali.

Kontrola na kraju samem:

- evidence o delovnih opravilih;
- prisotnost vsaj treh pastirskih psov na KMG;
- kontrola obtežbe prek štetja živali in pregleda površin;
- pregled KMG.

8.2.9.3.14.10. Informacije, ki se nanašajo posebej na operacijo

Določitev in opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov; to bi moralo vključevati ustrezne obvezne standarde, določene v skladu s poglavjem I naslova VI Uredbe (EU) št. 1306/2013 Evropskega parlamenta in Sveta, ustrezna merila in minimalne aktivnosti, določene v skladu s členom 4(1)(c)(ii) in (iii) Uredbe (EU) št. 1307/2013 Evropskega parlamenta in Sveta, ustrezne minimalne zahteve za uporabo gnojil in fitofarmacevtskih sredstev ter ustrezne obvezne zahteve, ki so določene v nacionalnem pravu

Opisano v poglavju *Kmetijsko okoljsko podnebne obveznosti*.

Minimalne zahteve za gnojila morajo med drugim vključevati kodeks dobre prakse, uveden v okviru Direktive 91/676/EGS za kmetijska gospodarstva izven območij, občutljivih za nitrate, ter zahteve v zvezi z onesnaževanjem s fosforjem; minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev morajo med drugim vključevati splošna načela integriranega varstva rastlin pred škodljivimi organizmi, uvedena z Direktivo 2009/128/ES Evropskega parlamenta in Sveta, zahteve za pridobitev dovoljenja za uporabo sredstev in izpolnjevanje obveznosti usposabljanja, zahteve za varno skladiščenje, preizkušanje strojev in naprav v uporabi ter pravila za uporabo pesticidov v bližini vode in drugih občutljivih območij, kot jih določa nacionalna zakonodaja

Opisano v poglavju *Kmetijsko okoljsko podnebne obveznosti*.

Seznam lokalnih pasem, ki jim grozi prenehanje reje, in rastlinskih genskih virov, ki jim grozi genska erozija

Ni relevantno.

Opis metodologije ter agronomskih predpostavk in parametrov, vključno z opisom temeljnih zahtev, navedenih v členu 29(2) Uredbe (EU) št. 1305/2013, ki so pomembne za določeno vrsto obveznosti, uporabljenih kot referenčna točka za izračune, ki upravičujejo: dodatne stroške, izpad prihodka zaradi sprejetih obvez in višino transakcijskih stroškov; kjer je potrebno, navedena metodologija upošteva pomoč, dodeljeno po Uredbi (EU) št. 1307/2013, vključno s plačili za kmetijske prakse, ki ugodno vplivajo na podnebje in okolje, da se prepreči možnost dvojnega financiranja; kjer je to primerno, pretvorbena metoda, uporabljena za druge enote v skladu s členom 9 te uredbe

V izračunu višine plačil za operacijo Reja domačih živali na območju pojavljanja velikih zveri je

upoštevano:

KRA_OGRM: Običajna kmetijska praksa za izračun plačil je varovanje z običajno elektroograjo (prilagojeno vrsti živali, katera je varovana. Ocena pri zahtevi predvideva glede na dolžino pašne dobe več dodatnega dela s premeščanjem višje in zahtevnejše ograje skladno z režimom paše.

KRA_VARPA:V izračunu plačila je upoštevana prisotnost pastirja oz. pogostejša prisotnost skrbnika živali na območjih pojava zveri.

KRA_VARPP: Pri izračunu plačila zahteve varovanja črede s psi so upoštevani stroški porabe materiala za pastirske pse (hrana, ovratnice, dokumentacija ipd.), vzdrževanje njihovega zdravstvenega stanja in delo ter oskrba skrbnika živali s psi.

8.2.9.3.14.10.1. Kmetijsko-okoljske-podnebne obveznosti

8.2.9.3.14.10.1.1. KRA_OGRM: Varovanje črede z visokimi premičnimi varovalnimi elektroograjami in elektromrežami

8.2.9.3.14.10.1.1.1. Izhodišče

Ustrezni dobri kmetijski in okoljski pogoji in/ali predpisane zahteve ravnanja

- Z Uredbo o navzkrižni skladnosti varovanje črede z uporabo visokih premičnih elektroograj in elektromrež ni predpisano.

Minimalne zahteve za uporabo gnojil in pesticidov

- Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidenc uporabe živinskih in mineralnih gnojil, ki jih mora voditi KMG za vsa kmetijska zemljišča na KMG, in iz katere morajo biti razvidni najmanj količina in vrsta živinskega gnoja in mineralnega gnojila, čas gnojenja ter podatki o površini, kjer se ta gnojila uporabljajo.
- Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev niso določene, ker zahteve glede uporabe teh sredstev predstavljajo standard in so vključene v sklop zahtev v okviru navzkrižne skladnosti.

Druge ustrezne nacionalne/regionalne zahteve

- Pravilnik o primernih načinih varovanja premoženja in vrstah ukrepov za preprečitev nadaljnje škode na premoženju (Uradni list RS, št. 74/05): Primeren način varovanja premoženja je elektroograja z več kot eno žico, prilagojena vrsti živali, ki se varuje in vrsti živali, pred katero se varuje.

Minimalne aktivnosti

- Kot merilo za vzdrževanje kmetijskih zemljišč v stanju, primernem za pašo ali pridelavo, brez

pripravljalnih ukrepov, ki presegajo uporabo običajnih kmetijskih metod in strojev, velja košnja vsaj enkrat letno do 15.10. tekočega leta.

8.2.9.3.14.10.1.1.2. Ustrezne običajne prakse kmetovanja

Pri običajni kmetijski praksi se živali ponoči ne zapira v nočno ogrado, ki nudi zaščito pred napadi medveda in volka. Za vodenje nadzorovane dnevne paše zadostuje uporaba elektroograje z višino 110 cm in več kot eno žico, primerno vrsti živali, ki se varuje in vrsti živali, pred katero se varuje.

8.2.9.3.14.10.1.2. KRA_VARPA: Varovanje črede ob prisotnosti pastirja

8.2.9.3.14.10.1.2.1. Izhodišče

Ustrezni dobri kmetijski in okoljski pogoji in/ali predpisane zahteve ravnanja

- Z Uredbo o navzkrižni skladnosti varovanje črede s pastirjem ni predpisano.

Minimalne zahteve za uporabo gnojil in pesticidov

- Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidenc uporabe živinskih in mineralnih gnojil, ki jih mora voditi KMG za vsa kmetijska zemljišča na KMG, in iz katere morajo biti razvidni najmanj količina in vrsta živinskega gnoja in mineralnega gnojila, čas gnojenja ter podatki o površini, kjer se ta gnojila uporabljajo.
- Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev niso določene, ker zahteve glede uporabe teh sredstev predstavljajo standard in so vključene v sklop zahtev v okviru navzkrižne skladnosti.

Druge ustrezne nacionalne/regionalne zahteve

- Druge nacionalne zahteve niso predpisane.

Minimalne aktivnosti

- Kot merilo za vzdrževanje kmetijskih zemljišč v stanju, primernem za pašo ali pridelavo, brez pripravljalnih ukrepov, ki presegajo uporabo običajnih kmetijskih metod in strojev, velja košnja vsaj enkrat letno do 15.10. tekočega leta.

8.2.9.3.14.10.1.2.2. Ustrezne običajne prakse kmetovanja

Pri običajni kmetijski praksi v Sloveniji se uporablja elektroograja z višino 110 cm in elektroograja z več kot eno žico, prilagojena vrsti živali, kar pa v določenih primerih ne zagotavlja varovanja črede pred napadi

velikih zveri oz. je zaradi specifike terena niti ni mogoče postaviti. Varovanje črede s pastirji se pri običajni kmetijski praksi ne izvaja.

8.2.9.3.14.10.1.3. KRA_VARPP: Varovanje črede s pastirskimi psi

8.2.9.3.14.10.1.3.1. Izhodišče

Ustrezni dobri kmetijski in okoljski pogoji in/ali predpisane zahteve ravnanja

- Z Uredbo o navzkrižni skladnosti varovanje črede s pastirskimi psi ni predpisano.

Minimalne zahteve za uporabo gnojil in pesticidov

- Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidenc uporabe živinskih in mineralnih gnojil, ki jih mora voditi KMG za vsa kmetijska zemljišča na KMG, in iz katere morajo biti razvidni najmanj količina in vrsta živinskega gnoja in mineralnega gnojila, čas gnojenja ter podatki o površini, kjer se ta gnojila uporabljajo.
- Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev niso določene, ker zahteve glede uporabe teh sredstev predstavljajo standard in so vključene v sklop zahtev v okviru navzkrižne skladnosti.

Druge ustrezne nacionalne/regionalne zahteve

- Druge nacionalne zahteve niso predpisane.

Minimalne aktivnosti

- Kot merilo za vzdrževanje kmetijskih zemljišč v stanju, primernem za pašo ali pridelavo, brez pripravljalnih ukrepov, ki presegajo uporabo običajnih kmetijskih metod in strojev, velja košnja vsaj enkrat letno do 15.10. tekočega leta.

8.2.9.3.14.10.1.3.2. Ustrezne običajne prakse kmetovanja

Pri običajni kmetijski praksi v Sloveniji se uporablja elektroograja z višino 110 cm in z več kot eno žico, prilagojeno vrsti živali, ki pa ne zagotavlja zanesljivega varovanja črede pred napadi velikih zveri. Varovanje črede s pastirskimi psmi se pri običajni kmetijski praksi ne izvaja.

8.2.9.3.15. 15. Planinska paša

Podukrep:

- 10.1 – Plačilo kmetijsko-okoljskih-podnebnih obveznosti

8.2.9.3.15.1. Opis vrste operacije

Operacija Planinska paša je namenjena ohranjanju in krajinske raznovrstnosti planin in pomeni ohranjanje obstoječih kmetijskih praks. Izvaja se v dveh zahtevah, ki se med seboj dopolnjujeta, sicer:

- KRA_CRED: Paša po čredinkah na planini;
- KRA_PAST: Planinska paša s pastirjem.

V okviru operacije se mora paša na planinah izvajati po čredinkah, ki so lahko ograjene, ali pa se za te namene uporabijo naravne omejitve na planini. Živali se morajo na planini pasti najmanj 80 dni letno na minimalno 5 ha travnatih površin v rabi.

Pri izvajanju operacije se lahko uporabljajo samo fitofarmacevtska sredstva in drugi pripravki za varstvo rastlin, ki so dovoljeni v ekološki pridelavi, v skladu s Prilogo II Uredbe 889/2008/ES. Nakup krme ni dovoljen.

V primeru planinske paše s pastirjem, je prisotnost pastirja na planini obvezna, s pastirjem pa mora biti sklenjena pogodba, pri čemer en pastir skrbi za največ 50 GVŽ.

- Obtežba: 0,5 do 1,8 GVŽ travojedih živali/hektar (povprečna letna obtežba).
- Raba: trajno travinje.
- Obseg: vse površine trajnega travinja na KMG planina.
- Lokacija: ista ves čas trajanja obveznosti.
- Območje izvajanja: planinski pašniki.

Učinki:

- ohranjanje značilne krajine in visokogorskih travišč;
- preprečevanje prepašenosti in zgaženosti travne ruše;
- preprečevanje intenzifikacije.

8.2.9.3.15.2. Vrsta podpore

Podpora za izvajanje operacije Planinska paša sestoji iz:

- plačila na hektar za izvajanje predpisanih zahtev.

8.2.9.3.15.3. Povezave z drugo zakonodajo

Operacija Planinska paša je povezana z EU in nacionalnimi predpisi s področja ukrepov kmetijske politike,

kmetijstva, okolja in varstva narave ter razvoja podeželja.

8.2.9.3.15.4. Upravičenci

Upravičenci do plačil so kmetijska gospodarstva, ki se v izvajanje operacije Planinska paša vključijo prostovoljno in izpolnjujejo predpisane pogoje in zahteve.

8.2.9.3.15.5. Upravičeni stroški

Za izvajanje operacije Planinska paša se plačila namenjajo samo tistim obveznostim, ki presegajo ustrezne obvezne standarde, določene v skladu s poglavjem I naslova VI Uredbe 1306/2013/EU in ustrezna merila, določena z drugo alineo točke c) prvega odstavka 4. člena Uredbe 1307/2013/EU ter druge ustrezne obvezne zahteve iz nacionalnih predpisov.

Plačila krijejo 100% dodatnih stroškov in izgubljenega prihodka zaradi prevzete obveznosti.

8.2.9.3.15.6. Pogoji za upravičenost

Ob vstopu v ukrep M10 mora KMG:

- imeti najmanj 1 hektar kmetijskih površin v smislu 4. člena Uredbe 1307/2013/EU;
- biti vpisano v register kmetijskih gospodarstev, v skladu s predpisom, ki ureja register kmetijskih gospodarstev;
- opraviti 6-urni program usposabljanja s področja kmetijsko okoljskih in kmetijsko podnebnih vsebin;
- imeti izdelan program aktivnosti kmetijskega gospodarstva, ki je elektronski dokument, pripravljen kot rezultat svetovalne storitve.

8.2.9.3.15.7. Načela pri določanju meril za izbor

Merila za izbor niso relevantna.

8.2.9.3.15.8. (Veljavni) zneski in stopnje podpore

Višina plačila za operacijo Planinska paša znaša 100% višine plačil, izračunane po modelni kalkulaciji.

Višina plačil (EUR/hektar letno) za zahteve v okviru operacije Planinska paša

Zahteva	Izračunana višina plačila po modelni kalkulaciji	Najvišje možno plačilo glede na Prilogo II Uredbe 1305/2013/EU	Najvišje možno plačilo	Plačilo (100% višine plačila, izračunane po modelni kalkulaciji
KRA_CRED	64,30	450	64,30	64,30
KRA_PAST	112,60	450	112,60	112,60

Operacija Planinska paša: višina plačil za posamezne zahteve

8.2.9.3.15.9. Preverljivost in možnost kontrole ukrepov in/ali vrst operacij

8.2.9.3.15.9.1. Tveganja pri izvajanju ukrepov

R5: Obveznosti, ki jih je težko preverjati in/ali kontrolirati

Administrativna kontrola in kontrola na kraju samem sta izvedljivi.

R6: Splošni pogoji za izvajanje

Nepravočasen sprejem predpisov, ki urejajo plačila za ukrep M10 in omogočajo seznanitev upravičencev s pogoji upravičenosti za izvajanje te operacije predstavljajo tveganje za izvajanje tega ukrepa.

R8: IT sistemi

Neustrezna povezanost in urejenost nekaterih podatkovnih baz ter pomanjkljive administrativne kontrole ob vstopu v operacijo Planinska paša.

R9: Zahtevki za izplačilo

Slaba in prepozna informiranost in nezadostno poznavanje operacije Planinska paša, nepoznavanje postopka za vlaganje zahtevka in nepravilna prijava površin s strani upravičenca.

8.2.9.3.15.9.2. Blažilni ukrepi

R5: Obveznosti, ki jih je težko preverjati in/ali kontrolirati

Za določene zahteve se bo administrativna kontrola ustrezno nadgradila (za kontrolo staleža živali oz. evidenca rejnih živali).

Zahteve za izvajanje ukrepa M10, ki jih administrativno ni mogoče preveriti, se bodo preverile oz. kontrolirale s kontrolo na kraju samem. Kontrola na kraju samem bo preverila vse razpoložljive evidence in dokaze (dnevnik paše, skica čredink, pogodbo s pastirjem).

R6: Splošni pogoji za izvajanje

Upravičenec bo moral pred vstopom v operacijo Planinska paša opraviti obvezno 6-urno usposabljanje, ki je eden od pogojev upravičenosti. Na tem usposabljanju se bo upravičenec seznanil s pogoji upravičenosti za vstop v operacijo in zahtevami za izvajanje te operacije, kakor tudi z nacionalnim predpisom, ki bo urejal plačila za ukrep M10.

Po opravljenem usposabljanju bo upravičenec lahko pristopil k izdelavi programa aktivnosti kmetijskega gospodarstva, v katerem bo opredelil katero operacijo in zahteve v okviru ukrepa M10 bo izvajal.

R8: IT sistemi

Vzpostavile se bodo ustrezne povezave in uredile nekatere podatkovne baze (registri, evidence ipd.).

Vzpostavljena bo aplikacija, ki bo navzkrižno preverjala podatkov iz različnih baz.

R9: Zahtevki za izplačilo

Da bi bili upravičenci ustrezno seznanjeni z vsemi pogoji in zahtevami za izvajanje ukrepa M10, sta uvedena obvezno vsakoletno 4-urno usposabljanje in obvezna uporaba storitev svetovanja najmanj enkrat v prvih treh letih trajanja obveznosti. Predvideno je vsakoletno obveščanje in informiranje upravičencev glede njihovih obveznosti pri izvajanju ukrepa M10, v okviru vsakoletne kampanje za uveljavljanje zahtevkov za ukrepe kmetijske politike, tekom leta in v okviru specifičnih in namensko usmerjenih informiranj upravičencev. Upravičenec bo, na podlagi vnaprej izdelanega programa aktivnosti, vložil zahtevek za izplačilo v elektronski obliki na predpisanih obrazcih, na katerih bo opredelil za katere zahteve v okviru posameznih operacij ukrepa M10 bo uveljavljal izplačilo.

Izvedena bo nadgradnja IT sistema za administrativno kontrolo, tako da se bodo določena preverjanja in kontrole izvedla že ob oddaji zahtevka za izplačilo (velikost površine zahtevka, ustreznost območij, ustreznost kombinacij zahtevkov in operacij, ustreznost kmetijske rastline in ustreznost rabe glede na posamezen register, ustreznost živali glede na register rejnih živali itd.).

Če upravičenec ne bo izpolnil pogojev upravičenosti za vstop v ukrep M10, bo opozorjen na pomanjkljivosti, katere bo lahko odpravil do predpisanega roka, sicer zahtevka za izplačilo ukrepa M10 ne bo mogel vložiti.

Onemogočene bodo tudi nedovoljene kombinacije med operacijami in nedovoljene kombinacije zahtev te operacije z zahtevami v okviru drugih operacij ukrepa M10.

Upravičencu, ki se bo vključil tudi v izvajanje ukrepa M11, ne bo dana možnost, da poda zahtevek za

nedovoljene kombinacije tega ukrepa z ukrepom M10.

8.2.9.3.15.9.3. Splošna ocena ukrepa

Opisano v poglavju *8.2.9.4.3 Splošna ocena ukrepa*.

8.2.9.3.15.9.4. Kmetijsko-okoljske-podnebne obveznosti

8.2.9.3.15.9.4.1. KRA_CRED: Planinska paša po čredinkah

8.2.9.3.15.9.4.1.1. Metode preverjanja obveznosti

Administrativna kontrola:

- ustreznost kmetijske rastline prek zbirne vloge;
- kontrola obtežbe prek zbirne vloge, registrov, evidenc rejnih živali.

Registri/evidence:

- register KMG;
- GERK;
- registri, evidence rejnih živali.

Kontrola na kraju samem:

- evidence o delovnih opravilih;
- kontrola obtežbe prek štetja živali in pregleda površin;
- dnevnik paše in skica čredink;
- pregled KMG planine.

8.2.9.3.15.9.4.2. KRA_PAST: Planinska paša s pastirjem

8.2.9.3.15.9.4.2.1. Metode preverjanja obveznosti

Administrativna kontrola:

- ustreznost kmetijske rastline prek zbirne vloge;
- kontrola obtežbe prek zbirne vloge, registrov, evidenc rejnih živali.

Registri/evidence:

- register KMG;
- GERK;
- registri, evidence rejnih živali.

Kontrola na kraju samem:

- evidence o delovnih opravilih;
- kontrola obtežbe preko štetja živali in pregleda površin;
- prisotnost pastirja na planini;
- pogodba s pastirjem;
- pregled KMG planine.

8.2.9.3.15.10. Informacije, ki se nanašajo posebej na operacijo

Določitev in opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov; to bi moralo vključevati ustrezne obvezne standarde, določene v skladu s poglavjem I naslova VI Uredbe (EU) št. 1306/2013 Evropskega parlamenta in Sveta, ustrezna merila in minimalne aktivnosti, določene v skladu s členom 4(1)(c)(ii) in (iii) Uredbe (EU) št. 1307/2013 Evropskega parlamenta in Sveta, ustrezne minimalne zahteve za uporabo gnojil in fitofarmacevtskih sredstev ter ustrezne obvezne zahteve, ki so določene v nacionalnem pravu

Opisano v poglavju *Kmetijsko okoljsko podnebne obveznosti*.

Minimalne zahteve za gnojila morajo med drugim vključevati kodeks dobre prakse, uveden v okviru Direktive 91/676/EGS za kmetijska gospodarstva izven območij, občutljivih za nitrate, ter zahteve v zvezi z onesnaževanjem s fosforjem; minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev morajo med drugim vključevati splošna načela integriranega varstva rastlin pred škodljivimi organizmi, uvedena z Direktivo 2009/128/ES Evropskega parlamenta in Sveta, zahteve za pridobitev dovoljenja za uporabo sredstev in izpolnjevanje obveznosti usposabljanja, zahteve za varno skladiščenje, preizkušanje strojev in naprav v uporabi ter pravila za uporabo pesticidov v bližini vode in drugih občutljivih območij, kot jih določa nacionalna zakonodaja

Opisano v poglavju *Kmetijsko okoljsko podnebne obveznosti*.

Seznam lokalnih pasem, ki jim grozi prenehanje reje, in rastlinskih genskih virov, ki jim grozi genska erozija

Ni relevantno.

Opis metodologije ter agronomskih predpostavk in parametrov, vključno z opisom temeljnih zahtev, navedenih v členu 29(2) Uredbe (EU) št. 1305/2013, ki so pomembne za določeno vrsto obveznosti, uporabljenih kot referenčna točka za izračune, ki upravičujejo: dodatne stroške, izpad prihodka zaradi sprejetih obvez in višino transakcijskih stroškov; kjer je potrebno, navedena metodologija upošteva pomoč, dodeljeno po Uredbi (EU) št. 1307/2013, vključno s plačili za kmetijske prakse, ki ugodno vplivajo na podnebje in okolje, da se prepreči možnost dvojnega financiranja; kjer je to primerno, pretvorbena metoda, uporabljena za druge enote v skladu s členom 9 te uredbe

V izračunu višine plačil za operacijo Planinska paša je upoštevano:

KRA_CRED: Osnova za izračun plačila je paša v ravnini. Pri zahtevi so upoštevani dodatna spomladanska ureditev pašnikov, najete strojne storitve za dostop do planine, delo z dogonom in kontrolo živine, dodatno delo ob zaščiti ter ravnanju z obolelimi ali poškodovanimi živalmi in vzdrževanje pašnikov tekom celotne pašne sezone.

KRA_PAST: Osnova za izračun plačila je paša v ravnini. Pri zahtevi so upoštevani dodatna spomladanska ureditev pašnikov, najete strojne storitve za dostop do planine, delo z dogonom živine, dodatno delo ob zaščiti ter ravnanju z obolelimi ali poškodovanimi živalmi, dodaten material vezan na prisotnost pastirja na planini, delo pastirja s premeščanjem živali po čredinkah, kontrolo živali, dogoni na molzišča ter vzdrževanje pašnikov tekom celotne pašne sezone.

8.2.9.3.15.10.1. Kmetijsko-okoljske-podnebne obveznosti

8.2.9.3.15.10.1.1. KRA_CRED: Planinska paša po čredinkah

8.2.9.3.15.10.1.1.1. Izhodišče

Ustrezni dobri kmetijski in okoljski pogoji in/ali predpisane zahteve ravnanja

- Uredba o navzkrižni skladnosti, Priloga 1: Pravila o navzkrižni skladnosti, PZR 3: Ohranjanje naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst: Travniške površine v območju Natura 2000 - habitati so vzdrževane vsaj enkrat letno, najpozneje do 15. 10. tekočega leta.
- Uredba o navzkrižni skladnosti, Priloga 1: Pravila o navzkrižni skladnosti, PZR 2: Travniške površine v območju Natura 2000 - ptice so vzdrževane vsaj enkrat letno, najpozneje do 15. 10. tekočega leta.
- Uredba o navzkrižni skladnosti, Priloga 1: Pravila o navzkrižni skladnosti, DKOS7: Kmetijske površine so obdelana vsako leto najpozneje do 15. 10. tekočega leta.

Minimalne zahteve za uporabo gnojil in pesticidov

- Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidenc uporabe živinskih in mineralnih gnojil, ki jih mora voditi KMG za vsa kmetijska zemljišča na KMG, in iz katere morajo biti razvidni najmanj količina in vrsta živinskega gnoja in mineralnega gnojila, čas gnojenja ter podatki o površini, kjer se ta gnojila uporabljajo.
- Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev niso določene, ker zahteve glede uporabe teh sredstev predstavljajo standard in so vključene v sklop zahtev v okviru navzkrižne skladnosti.

Druge ustrezne nacionalne/regionalne zahteve

- Druge nacionalne zahteve niso predpisane.

Minimalne aktivnosti

- Kot merilo za vzdrževanje kmetijskih zemljišč v stanju, primernem za pašo ali pridelavo, brez

pripravljalnih ukrepov, ki presegajo uporabo običajnih kmetijskih metod in strojev, velja košnja vsaj enkrat letno do 15.10. tekočega leta.

8.2.9.3.15.10.1.1.2. Ustrezne običajne prakse kmetovanja

Ker je v Sloveniji pomemben del ozemlja v alpskem in visokogorskem svetu, ima planinsko pašništvo bogato tradicijo. Pomembna vloga planinske paše se je ohranila vse do danes. S poletno pašo na pašnikih v visokogorskem svetu se nadaljuje z dolgoletno tradicijo planinske paše, predelave mleka v mlečne proizvode (značilno sirarstvo) in ohranja biotska raznovrstnost pašnikov. Vsakoletna raba omogoča vzdrževanje in ohranjanje infrastrukture na planinah. Za planinsko pašo je značilna paša povprek na planini, pri kateri lahko prihaja do prepašenosti in zgaženosti travne ruše. Uvedba paše po čredinkah ali prisotnosti pastirja omogoča, da živali bolj enakomerno popasejo pašnik, s čimer se ruša ohranja v boljšem stanju, poleg tega pa se prepreči tudi pregnojenost in posledično razraščanje nekoristnih ali škodljivih zeli.

8.2.9.3.15.10.1.2. KRA_PAST: Planinska paša s pastirjem

8.2.9.3.15.10.1.2.1. Izhodišče

Ustrezni dobri kmetijski in okoljski pogoji in/ali predpisane zahteve ravnanja

- Uredba o navzkrižni skladnosti, Priloga 1: Pravila o navzkrižni skladnosti, PZR 3: Ohranjanje naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst: Travniške površine v območju Natura 2000 - habitati so vzdrževane vsaj enkrat letno, najpozneje do 15. 10. tekočega leta.
- Uredba o navzkrižni skladnosti, Priloga 1: Pravila o navzkrižni skladnosti, PZR 2: Travniške površine v območju Natura 2000 - ptice so vzdrževane vsaj enkrat letno, najpozneje do 15. 10. tekočega leta.
- Uredba o navzkrižni skladnosti, Priloga 1: Pravila o navzkrižni skladnosti, DKOS7: Kmetijske površine so obdelana vsako leto najpozneje do 15. 10. tekočega leta.

Minimalne zahteve za uporabo gnojil in pesticidov

- Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidenc uporabe živinskih in mineralnih gnojil, ki jih mora voditi KMG za vsa kmetijska zemljišča na KMG, in iz katere morajo biti razvidni najmanj količina in vrsta živinskega gnoja in mineralnega gnojila, čas gnojenja ter podatki o površini, kjer se ta gnojila uporabljajo.
- Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev niso določene, ker zahteve glede uporabe teh sredstev predstavljajo standard in so vključene v sklop zahtev v okviru navzkrižne skladnosti.

Druge ustrezne nacionalne/regionalne zahteve

- Druge nacionalne zahteve niso predpisane.

Minimalne aktivnosti

- Kot merilo za vzdrževanje kmetijskih zemljišč v stanju, primernem za pašo ali pridelavo, brez pripravljalnih ukrepov, ki presegajo uporabo običajnih kmetijskih metod in strojev, velja košnja vsaj enkrat letno do 15.10. tekočega leta.

8.2.9.3.15.10.1.2.2. Ustrezne običajne prakse kmetovanja

Ker je v Sloveniji pomemben del ozemlja v alpskem in visokogorskem svetu, ima planinsko pašništvo bogato tradicijo. Pomembna vloga planinske paše se je ohranila vse do danes. S poletno pašo na pašnikih v visokogorskem svetu se nadaljuje z dolgoletno tradicijo planinske paše, predelave mleka v mlečne proizvode (značilno sirarstvo) in ohranja biotska raznovrstnost pašnikov. Vsakoletna raba omogoča vzdrževanje in ohranjanje infrastrukture na planinah. Za planinsko pašo je značilna paša povprek na planini, pri kateri lahko prihaja do prepašenosti in zgaženosti travne ruše. Uvedba paše po čredinkah ali prisotnosti pastirja omogoča, da živali bolj enakomerno popasejo pašnik, s čimer se ruša ohranja v boljšem stanju, poleg tega pa se prepreči tudi pregnojenost in posledično razraščanje nekoristnih ali škodljivih zeli.

8.2.9.3.16. 16. Visokodebelni travniški sadovnjaki

Podukrep:

- 10.1 – Plačilo kmetijsko-okoljskih-podnebnih obveznosti

8.2.9.3.16.1. Opis vrste operacije

Operacija visokodebelni travniški sadovnjaki je namenjena ohranjanju ustrezne oskrbe travniških sadovnjakov, s tem tudi ohranjanje prostoživečih živalskih in rastlinskih vrst ter krajine in pomeni ohranjanje obstoječih kmetijskih praks.

Debla starih sadnih dreves so pokrita z lišaji, gobami in mahom, nudijo pa še veliko pestrost in gostoto velikih žuželk. Drevesne votline nudijo gnezdišče ogroženim pticam, zlasti žolnam (mednje spada tudi vijeglavka), smrdokavram, pogorelčkom, velikemu skoviku, črnočelemu srakoperju ter zatočišče netopirjem. V Sloveniji so travniški sadovnjaki ključni habitat za Natura vrste ptic med drugim na Goričkem, Kozjanskem, Šentjernejskem polju. Vse te vrste so ogrožene prav zaradi izginjanja travniških sadovnjakov. Tudi izven območij Natura 2000 so travniški sadovnjaki zelo pomembni za preživetje teh istih ogroženih vrst in številnih drugih.

Pri izvajanju operacije je potrebno zagotoviti:

- zatravljenost sadovnjakov z negovano ledino;
- kosno ali pašno rabo zatravljenih površin (tudi pod krošnjami dreves);
- nego dreves in obnovo nasadov;
- če se drevo posuši ali odmre, pri dopolnjevanju praznih mest ni dovoljeno uporabljati šibko rastočih podlag;
- oživitvena rez mora biti opravljena v prvem ali drugem letu trajanja obveznosti;
- gostota dreves mora biti najmanj 50-200 dreves/ha.

- Obtežba: ni relevantna.
- Raba: visokodebelni travniški sadovnjaki.
- Obseg: del površin.
- Lokacija: ni pomembna.
- Območje izvajanja: celotna Slovenija

Učinki:

- ohranjanje tradicionalne kulturne krajine in biotske raznovrstnosti (habitatov za mnoge vrste rastlin ter ptic in drugih živali);
- zagotavljanje ugodnega stanja kvalifikacijskih vrst ptic območij Natura 2000, ki gnezdijo in se prehranjujejo v travniških sadovnjakih.

8.2.9.3.16.2. Vrsta podpore

Podpora za izvajanje operacije Visokodebelni travniški sadovnjaki sestoji iz:

- plačila na hektar za izvajanje predpisanih zahtev.

8.2.9.3.16.3. Povezave z drugo zakonodajo

Operacija Visokodebelni travniški sadovnjaki je povezana z EU in nacionalnimi predpisi s področja ukrepov kmetijske politike, kmetijstva, okolja in varstva narave ter razvoja podeželja.

8.2.9.3.16.4. Upravičenci

Upravičenci do plačil so kmetijska gospodarstva, ki se v izvajanje operacije Visokodebelni travniški sadovnjaki vključijo prostovoljno in izpolnjujejo predpisane pogoje in zahteve.

8.2.9.3.16.5. Upravičeni stroški

Za izvajanje operacije Visokodebelni travniški sadovnjki se plačila namenjajo samo tistim obveznostim, ki presegajo ustrezne obvezne standarde, določene v skladu s poglavjem I naslova VI Uredbe 1306/2013/EU in ustrezna merila, določena z drugo alineo točke c) prvega odstavka 4. člena Uredbe 1307/2013/EU ter druge ustrezne obvezne zahteve iz nacionalnih predpisov.

Plačila krijejo 100% dodatnih stroškov in izgubljenega prihodka zaradi prevzete obveznosti.

8.2.9.3.16.6. Pogoji za upravičenost

Ob vstopu v ukrep M10 mora KMG:

- imeti najmanj 1 hektar kmetijskih površin v smislu 4. člena Uredbe 1307/2013/EU;
- biti vpisano v register kmetijskih gospodarstev, v skladu s predpisom, ki ureja register kmetijskih gospodarstev;
- opraviti 6-urni program usposabljanja s področja kmetijsko okoljskih in kmetijsko podnebnih vsebin;
- imeti izdelan program aktivnosti kmetijskega gospodarstva, ki je elektronski dokument, pripravljen kot rezultat svetovalne storitve.

8.2.9.3.16.7. Načela pri določanju meril za izbor

Merila za izbor niso relevantna.

8.2.9.3.16.8. (Veljavni) zneski in stopnje podpore

Višina plačila za operacijo Visokodebelni travniški sadovnjaki znaša 100% višine plačil, izračunane po modelni kalkulaciji.

- Izračunana višina plačila po modelni kalkulaciji: 204,20 EUR/hektar letno.
- Najvišje možno plačilo glede na Prilogo II Uredbe 1305/2013/EU: 450 EUR/hektar letno.
- Najvišje možno plačilo: 204,20 EUR/hektar letno.
- **Plačilo (100% višine plačila, izračunane po modelni kalkulaciji): 204,20 EUR/hektar letno.**

8.2.9.3.16.9. Preverljivost in možnost kontrole ukrepov in/ali vrst operacij

8.2.9.3.16.9.1. Tveganja pri izvajanju ukrepov

R5: Obveznosti, ki jih je težko preverjati in/ali kontrolirati

Administrativna kontrola in kontrola na kraju samem sta izvedljivi.

R6: Predpogoji kot pogoji upravičenosti

Nepravočasen sprejem predpisov, ki urejajo plačila za ukrep M10 in omogočajo seznanitev upravičencev s pogoji upravičenosti za izvajanje te operacije in nepoznavanje zahtev in pogojev operacije Visokodebelni travniški sadovnjaki predstavljajo tveganje za izvajanje tega ukrepa.

R8: IT sistemi

Neustrezna povezanost in urejenost nekaterih podatkovnih baz ob vstopu v operacijo Visokodebelni travniški sadovnjaki.

R9: Zahtevki za izplačilo

Slaba in prepozna informiranost in nezadostno poznavanje operacije Visokodebelni travniški sadovnjaki, nepoznavanje postopka za vlaganje zahtevka in nepravilna prijava površin s strani upravičenca.

8.2.9.3.16.9.2. Blažilni ukrepi

R5: Obveznosti, ki jih je težko preverjati in/ali kontrolirati

Za določene zahteve se bo administrativna kontrola ustrezno nadgradila (ustreznost rastline za posamezno zahtevo ob oddaji zahtevka, ustreznost travniškega sadovnjaka, gostota dreves, zatravljenost).

Zahteve za izvajanje ukrepa M10, ki jih administrativno ni mogoče preveriti, se bodo preverile oz. kontrolirale s kontrolo na kraju samem. S to kontrolo se bo preverilo vse razpoložljive evidence in dokaze.

R6: Predpogoji kot pogoji upravičenosti

Upravičenec bo moral pred vstopom v operacijo Visokodebelni travniški sadovnjaki opraviti obvezno 6-

urno usposabljanje, ki je eden od pogojev upravičenosti. Na tem usposabljanju se bo upravičenec seznanil s pogoji upravičenosti za vstop v operacijo in s pogoji posameznih zahtev za izvajanje te operacije, kakor tudi s Programom razvoja podeželja 2010-2014 in z nacionalnim predpisom, ki bo urejal plačila za ukrep M10.

Po opravljenem usposabljanju bo upravičenec pristopil k izdelavi programa aktivnosti kmetijskega gospodarstva, ki je eden od pogojev upravičenosti in v katerem bo opredelil katero operacijo in zahteve v okviru ukrepa M10 bo izvajal.

R8: IT sistemi

Vzpostavile se bodo ustrezne povezave in uredile podatkovne baze (registri, evidence, šifranti in kombinacije zahtev znotraj oziroma med operacijami).

Vzpostavljena bo aplikacija, ki bo navzkrižno preverjala podatke iz različnih baz.

R9: Zahtevki za izplačilo

Da bi bili upravičenci ustrezno seznanjeni z vsemi pogoji in zahtevami za izvajanje ukrepa M10, sta uvedena obvezno vsakoletno 4-urno usposabljanje in obvezna uporaba storitev svetovanja najmanj enkrat v prvih treh letih trajanja obveznosti. Predvideno je vsakoletno obveščanje in informiranje upravičencev glede njihovih obveznosti pri izvajanju ukrepa M10, v okviru vsakoletne kampanje za uveljavljanje zahtevkov za ukrepe kmetijske politike, tekom leta in v okviru specifičnih in namensko usmerjenih informiranj upravičencev.

Upravičenec bo, na podlagi vnaprej izdelanega programa aktivnosti, vložil zahtevek za izplačilo v elektronski obliki na predpisanih obrazcih, na katerih bo opredelil za katere zahteve v okviru posameznih operacij ukrepa M10 bo uveljavljal izplačilo.

Izvedena bo nadgradnja IT sistema za administrativno kontrolo, tako da se bodo določena preverjanja in kontrole izvedla že ob oddaji zahtevka za izplačilo (velikost površine zahtevka, ustreznost območij, ustreznost kombinacij zahtevkov in operacij, ustreznost kmetijske rastline in ustreznost rabe glede na posamezen register).

Če upravičenec ne bo izpolnil pogojev upravičenosti za vstop v ukrep M10, bo opozorjen na pomankljivosti, katere bo lahko odpravil do predpisanega roka, sicer zahtevka za izplačilo ukrepa M10 ne bo mogel vložiti.

Onemogočene bodo tudi nedovoljene kombinacije med operacijami in nedovoljene kombinacije zahtev te operacije z zahtevami v okviru drugih operacij ukrepa M10.

Upravičencu, ki se bo vključil tudi v izvajanje ukrepa M11, ne bo dana možnost, da poda zahtevek za nedovoljene kombinacije tega ukrepa z ukrepom M10.

8.2.9.3.16.9.3. Splošna ocena ukrepa

Opisano v poglavju *8.2.9.4.3 Splošna ocena ukrepa*.

8.2.9.3.16.9.4. Kmetijsko-okoljske-podnebne obveznosti

8.2.9.3.16.9.4.1. KRA_VTSA: Visokodebelni travniški sadovnjaki

8.2.9.3.16.9.4.1.1. Metode preverjanja obveznosti

Administrativna kontrola:

- ustreznost sadne vrste prek zbirne vloge;
- ustreznost gostote dreves prek registra KMG,
- ustreznost zatravljenosti z negovano ledino prek registra KMG;
- preverjanje, ali je travniški sadovnjak visokodebelni, prek registra KMG.

Registri/evidence:

- register KMG;
- GERK.

Kontrola na kraju samem:

- evidence o delovnih opravilih;
- deklaracija za ustrezno podlago v primeru dopolnjevanja praznih mest;
- pregled KMG.

8.2.9.3.16.10. Informacije, ki se nanašajo posebej na operacijo

Določitev in opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov; to bi moralo vključevati ustrezne obvezne standarde, določene v skladu s poglavjem I naslova VI Uredbe (EU) št. 1306/2013 Evropskega parlamenta in Sveta, ustrezna merila in minimalne aktivnosti, določene v skladu s členom 4(1)(c)(ii) in (iii) Uredbe (EU) št. 1307/2013 Evropskega parlamenta in Sveta, ustrezne minimalne zahteve za uporabo gnojil in fitofarmacevtskih sredstev ter ustrezne obvezne zahteve, ki so določene v nacionalnem pravu

Opisano v poglavju *Kmetijsko okoljsko podnebne obveznosti*.

Minimalne zahteve za gnojila morajo med drugim vključevati kodeks dobre prakse, uveden v okviru Direktive 91/676/EGS za kmetijska gospodarstva izven območij, občutljivih za nitrate, ter zahteve v zvezi z onesnaževanjem s fosforjem; minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev morajo med drugim vključevati splošna načela integriranega varstva rastlin pred škodljivimi organizmi, uvedena z Direktivo 2009/128/ES Evropskega parlamenta in Sveta, zahteve za pridobitev dovoljenja za uporabo sredstev in izpolnjevanje obveznosti usposabljanja, zahteve za varno skladiščenje, preizkušanje strojev in naprav v uporabi ter pravila za uporabo pesticidov v bližini vode in drugih občutljivih območij, kot jih določa nacionalna zakonodaja

Opisano v poglavju *Kmetijsko okoljsko podnebne obveznosti*.

Seznam lokalnih pasem, ki jim grozi prenehanje reje, in rastlinskih genskih virov, ki jim grozi genska erozija

Ni relevantno.

Opis metodologije ter agronomskih predpostavk in parametrov, vključno z opisom temeljnih zahtev, navedenih v členu 29(2) Uredbe (EU) št. 1305/2013, ki so pomembne za določeno vrsto obveznosti, uporabljenih kot referenčna točka za izračune, ki upravičujejo: dodatne stroške, izpad prihodka zaradi sprejetih obvez in višino transakcijskih stroškov; kjer je potrebno, navedena metodologija upošteva pomoč, dodeljeno po Uredbi (EU) št. 1307/2013, vključno s plačili za kmetijske prakse, ki ugodno vplivajo na podnebje in okolje, da se prepreči možnost dvojnega financiranja; kjer je to primerno, pretvorbena metoda, uporabljena za druge enote v skladu s členom 9 te uredbe

V izračunu višine plačil za operacijo Visokodebelni travniški sadovnjaki je upoštevano:

KRA_VTSA: Izračun temelji na primerjavi pridelave sena na dvokosnem travniku in pridelave sena na dvokosnem travniku v oskrbovanem travniškem sadovnjaku. Pri običajni kmetijski praksi so upoštevani stroški in prihodek pri pridelavi sena na dvokosnem travniku, v zahtevi pa so upoštevani stroški in prihodek pri pridelavi sena na dvokosnem travniku, ki ima zaradi senčenja travniškega nasada nekoliko manjši pridelek, ter stroške oskrbe travniškega nasada, ki vključujejo obnovitveno rez, redno letno rez, varstvo proti boleznim in škodljivcem (trikrat) in gnojenje. Upoštevan je tudi prihodek od prodaje jabolk za predelavo.

8.2.9.3.16.10.1. Kmetijsko-okoljske-podnebne obveznosti

8.2.9.3.16.10.1.1. KRA_VTSA: Visokodebelni travniški sadovnjaki

8.2.9.3.16.10.1.1.1. Izhodišče

Ustrezni dobri kmetijski in okoljski pogoji in/ali predpisane zahteve ravnanja

- Uredba o navzkrižni skladnosti, Priloga 1: Pravila o navzkrižni skladnosti, PZR 2: Ohranjanje prosto živečih ptic: Zatravljene površine travniških visokodebelnih sadovnjakov so vzdrževane vsaj enkrat letno, najpozneje do 15.10. tekočega leta.
- Uredba o navzkrižni skladnosti, Priloga 1: Pravila o navzkrižni skladnosti, DKOS 7: Minimalna raven vzdrževanja zemljišč: Kmetijska zemljišča so obdelana vsako leto najpozneje do 15.10. tekočega leta.

Minimalne zahteve za uporabo gnojil in pesticidov

- Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidenc uporabe živinskih in mineralnih gnojil, ki jih mora voditi KMG za vsa kmetijska zemljišča na KMG, in iz katere morajo biti razvidni najmanj količina in vrsta živinskega gnoja in mineralnega gnojila, čas gnojenja ter podatki o površini, kjer se ta gnojila uporabljajo.
- Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev niso določene, ker zahteve glede uporabe teh sredstev predstavljajo standard in so vključene v sklop zahtev v okviru navzkrižne skladnosti.

Druge ustrezne nacionalne/regionalne zahteve

- Druge nacionalne zahteve niso predpisane.

Minimalne aktivnosti

- Kot merilo za vzdrževanje kmetijskih zemljišč v stanju, primernem za pašo ali pridelavo, brez pripravljalnih ukrepov, ki presegajo uporabo običajnih kmetijskih metod in strojev, velja košnja vsaj enkrat letno do 15.10. tekočega leta.

8.2.9.3.16.10.1.1.2. Ustrezne običajne prakse kmetovanja

Številne travniški sadovnjaki so izpodrinili intenzivni sadovnjaki, ki so bolj ekonomični in tržno zanimivi. Zaradi tega so travniški sadovnjaki ostali neobdelani in neobnovljeni, drevesa pa nenegovana, kar je še vedno tudi današnja praksa.

8.2.9.3.17. 17. Ohranjanje mejic

Podukrep:

- 10.1 – Plačilo kmetijsko-okoljskih-podnebnih obveznosti

8.2.9.3.17.1. Opis vrste operacije

Izvajanje operacije Ohranjanje mejic je namenjeno ohranjanju mejic na različnih vrstah rabe kmetijskih zemljišč in pomeni ohranjanje obstoječih kmetijskih praks. Mejice služijo kot zatočišča, preletni koridorji, prehranjevalni habitat za številne prosto živeče živalske vrste, zato jih je treba varovati in obnavljati.

Pri izvajanju opeacije je potrebno upoštevati, da:

- mora biti dolžina mejice vsaj 20 metrov, širina pri tleh pa 2 do 4 metre;
- dolžine in širine mejice ni dovoljeno zmanjševati;
- je mejico potrebno obrezovati in redčiti vsako drugo leto;
- je redčenje mejice potrebno izvesti tako, da se ne prekine zveznosti njene krošnje.

- Obtežba: ni relevantna.
- Raba: poseben sloj mejic.
- Obseg: del (v tekočih metrih).
- Lokacija: ista ves čas trajanja obveznosti.
- Območje izvajanja: območja Natura 2000 - Dolina Reke, Goričko, Mura, Drava, Krakovski gozd - Šentjernejsko polje, Ljubljansko barje, Planinsko polje, Kras.

Učinki:

- omejevanje širjenja za kmetijstvo škodljivih organizmov;
- življenjski prostor za kmetijstvo pomembnih žuželk;
- bogastvo biotske raznovrstnosti v kmetijski krajini;
- pribežališče za živali ob obdelavi kmetijskih površin in pri košnji travniških površin;
- zmanjševanje negativnih vplivov vetra, suše, neurij, toče;
- preprečevanje erozije;
- zagotavljanje lokalno ugodnejše mikroklime.

8.2.9.3.17.2. Vrsta podpore

Podpora za izvajanje operacije Ohranjanje mejic sestoji iz:

- plačila na hektar za izvajanje predpisanih zahtev.

8.2.9.3.17.3. Povezave z drugo zakonodajo

Operacija Ohranjanje mejic je povezana z EU in nacionalnimi predpisi s področja ukrepov kmetijske politike, kmetijstva, okolja in varstva narave ter razvoja podeželja.

8.2.9.3.17.4. Upravičenci

Upravičenci do plačil so kmetijska gospodarstva, ki se v izvajanje operacije Ohranjanje mejic vključijo prostovoljno in izpolnjujejo predpisane pogoje in zahteve.

8.2.9.3.17.5. Upravičeni stroški

Za izvajanje operacije Ohranjanje mejic se plačila namenjajo samo tistim obveznostim, ki presegajo ustrezne obvezne standarde, določene v skladu s poglavjem I naslova VI Uredbe 1306/2013/EU in ustrezna merila, določena z drugo alineo točke c) prvega odstavka 4. člena Uredbe 1307/2013/EU ter druge ustrezne obvezne zahteve iz nacionalnih predpisov.

Plačila krijejo 100% dodatnih stroškov in izgubljenega prihodka zaradi prevzete obveznosti.

8.2.9.3.17.6. Pogoji za upravičenost

Ob vstopu v ukrep M10 mora KMG:

- imeti najmanj 1 ha kmetijskih površin v smislu 4. člena Uredbe 1307/2013/EU;
- biti vpisano v register kmetijskih gospodarstev, v skladu s predpisom, ki ureja register kmetijskih gospodarstev;
- opraviti 6-urni program usposabljanja s področja kmetijsko okoljskih in kmetijsko podnebnih vsebin;
- imeti izdelan program aktivnosti kmetijskega gospodarstva, ki je elektronski dokument, pripravljen kot rezultat svetovalne storitve.

8.2.9.3.17.7. Načela pri določanju meril za izbor

Merila za izbor niso relevantna.

8.2.9.3.17.8. (Veljavni) zneski in stopnje podpore

Višina plačila za operacijo Ohranjanje mejic znaša 100% višine plačil, izračunane po modelni kalkulaciji.

- Izračunana višina plačila po modelni kalkulaciji: 1,60 EUR/tekoči meter letno (79,90 EUR/hektar letno).
- Najvišje možno plačilo glede na Prilogo II Uredbe 1305/2013/EU: 450 EUR/hektar letno.
- Najvišje možno plačilo: 1,60 EUR/tekoči meter letno (79,90 EUR/hektar letno).

- **Plačilo (100% višine plačila, izračunane po modelni kalkulaciji): 1,60 EUR/tekoči meter letno (79,90 EUR/hektar letno).**

8.2.9.3.17.9. Preverljivost in možnost kontrole ukrepov in/ali vrst operacij

8.2.9.3.17.9.1. Tveganja pri izvajanju ukrepov

R5: Obveznosti, ki jih je težko preverjati in/ali kontrolirati

Zahteve administrativno ni mogoče preveriti v celoti, izvajanje se bo kontroliralo tudi s kontrolo na kraju samem.

R6: Splošni pogoji za izvajanje

Nepravočasen sprejem predpisov, nepoznavanje pogojev upravičenosti in nepravočasno določena podatkovna baza predstavljajo tveganje za izvajanje ukrepa M10.

R8: IT sistemi

Neustrezna urejenost podatkovnih baz ob vstopu v operacijo Ohranjanje mejic.

R9: Zahtevki za izplačilo

Slaba informiranost in nezadostno poznavanje operacije Ohranjanje mejic, nepoznavanje postopka za vlaganje zahtevka in nepravilna prijava površin s strani upravičenca.

8.2.9.3.17.9.2. Blažilni ukrepi

R5: Obveznosti, ki jih je težko preverjati in/ali kontrolirati

Za določene zahteve se bo administrativnia kontrola ustrezno nadgradila (ustreznost območja).

Zahteve za izvajanje ukrepa M10, ki jih administrativno ni mogoče preveriti, se bodo preverile oz. kontrolirale s kontrolo na kraju samem, ki bo upoštevala časovno komponento pri izvedbi preverjanja in preverila vse ostale razpoložljive evidence in dokaze.

R6: Predpogoji kot pogoji upravičenosti

Upravičenec bo moral pred vstopom v operacijo Ohranjanje mejic opraviti obvezno 6-urno usposabljanje, ki je eden od pogojev upravičenosti. Na tem usposabljanju se bo upravičenec seznanil s pogoji upravičenosti za vstop v operacijo in s pogoji posameznih zahtev za izvajanje te operacije, kakor tudi s Programom razvoja podeželja 2014-2020 in z nacionalnim predpisom, ki bo urejal plačila za ukrep M10.

Po opravljenem usposabljanju bo upravičenec pristopil k izdelavi programa aktivnosti kmetijskega gospodarstva, ki je eden od pogojev upravičenosti in v katerem bo opredelil katero operacijo in zahteve v

okviru ukrepa M10 bo izvajal.

R8: IT sistemi

Vzpostavile se bodo ustrezne povezave in uredile podatkovne baze (evidenca, šifranti in kombinacije zahtev med operacijami).

Vzpostavljena bo aplikacija, ki bo navzkrižno preverjala podatke iz različnih baz.

R9: Zahtevki za izplačilo

Da bi bili upravičenci ustrezno seznanjeni z vsemi pogoji in zahtevami za izvajanje ukrepa M10, sta uvedena obvezno vsakoletno 4-urno usposabljanje in obvezna uporaba storitev svetovanja najmanj enkrat v prvih treh letih trajanja obveznosti. Predvideno je vsakoletno obveščanje in informiranje upravičencev glede njihovih obveznosti pri izvajanju ukrepa M10, v okviru vsakoletne kampanje za uveljavljanje zahtevkov za ukrepe kmetijske politike, tekom leta in v okviru specifičnih in namensko usmerjenih informiranj upravičencev.

Upravičenec bo, na podlagi vnaprej izdelanega programa aktivnosti, vložil zahtevek za izplačilo v elektronski obliki na predpisanih obrazcih, na katerih bo opredelil za katere zahteve v okviru posameznih operacij ukrepa M10 bo uveljavljal izplačilo.

Izvedena bo nadgradnja IT sistema za administrativno kontrolo, tako da se bodo določena preverjanja in kontrole izvedla že ob oddaji zahtevka za izplačilo (velikost površine zahtevka, ustreznost območij, ustreznost kombinacij zahtevkov in operacij, ustreznost kmetijske rastline in ustreznost rabe glede na posamezen register).

Če upravičenec ne bo izpolnil pogojev upravičenosti za vstop v ukrep M10, bo opozorjen na pomankljivosti, katere bo lahko odpravil do predpisanega roka, sicer zahtevka za izplačilo ukrepa M10 ne bo mogel vložiti.

Onemogočene bodo nedovoljene kombinacije med operacijami in nedovoljene kombinacije zahtev te operacije z zahtevami v okviru drugih operacij ukrepa M10.

Upravičencu, ki se bo vključil tudi v izvajanje ukrepa M11, ne bo dana možnost, da poda zahtevek za nedovoljene kombinacije tega ukrepa z ukrepom M10.

8.2.9.3.17.9.3. Splošna ocena ukrepa

Opisano v poglavju *8.2.9.4.3 Splošna ocena ukrepa*.

8.2.9.3.17.9.4. Kmetijsko-okoljske-podnebne obveznosti

8.2.9.3.17.9.4.1. KRA_MEJ: Ohranjanje mejic

8.2.9.3.17.9.4.1.1. Metode preverjanja obveznosti

Administrativna kontrola:

- ustreznost območja prek registra KMG.

Registri/evidence:

- register KMG;
- GERK;
- grafični sloji območij (Dolina Reke, Goričko, Mura, Drava, Krakovski gozd - Šentjernejsko polje, Ljubljansko barje, Planinsko polje, Kras).

Kontrola na kraju samem:

- evidence o delovnih opravilih;
- pregled KMG.

8.2.9.3.17.10. Informacije, ki se nanašajo posebej na operacijo

Določitev in opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov; to bi moralo vključevati ustrezne obvezne standarde, določene v skladu s poglavjem I naslova VI Uredbe (EU) št. 1306/2013 Evropskega parlamenta in Sveta, ustrezna merila in minimalne aktivnosti, določene v skladu s členom 4(1)(c)(ii) in (iii) Uredbe (EU) št. 1307/2013 Evropskega parlamenta in Sveta, ustrezne minimalne zahteve za uporabo gnojil in fitofarmacevtskih sredstev ter ustrezne obvezne zahteve, ki so določene v nacionalnem pravu

Opisano v poglavju *Kmetijsko okoljsko podnebne obveznosti*.

Minimalne zahteve za gnojila morajo med drugim vključevati kodeks dobre prakse, uveden v okviru Direktive 91/676/EGS za kmetijska gospodarstva izven območij, občutljivih za nitrate, ter zahteve v zvezi z onesnaževanjem s fosforjem; minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev morajo med drugim vključevati splošna načela integriranega varstva rastlin pred škodljivimi organizmi, uvedena z Direktivo 2009/128/ES Evropskega parlamenta in Sveta, zahteve za pridobitev dovoljenja za uporabo sredstev in izpolnjevanje obveznosti usposabljanja, zahteve za varno skladiščenje, preizkušanje strojev in naprav v uporabi ter pravila za uporabo pesticidov v bližini vode in drugih občutljivih območij, kot jih določa nacionalna zakonodaja

Opisano v poglavju *Kmetijsko okoljsko podnebne obveznosti*.

Seznam lokalnih pasem, ki jim grozi prenehanje reje, in rastlinskih genskih virov, ki jim grozi genska erozija

Ni relevantno.

Opis metodologije ter agronomskih predpostavk in parametrov, vključno z opisom temeljnih zahtev, navedenih v členu 29(2) Uredbe (EU) št. 1305/2013, ki so pomembne za določeno vrsto obveznosti, uporabljenih kot referenčna točka za izračune, ki upravičujejo: dodatne stroške, izpad prihodka zaradi sprejetih obvez in višino transakcijskih stroškov; kjer je potrebno, navedena metodologija upošteva pomoč, dodeljeno po Uredbi (EU) št. 1307/2013, vključno s plačili za kmetijske prakse, ki ugodno vplivajo na podnebje in okolje, da se prepreči možnost dvojnega financiranja; kjer je to primerno, pretvorbena metoda, uporabljena za druge enote v skladu s členom 9 te uredbe

V izračunu višine plačil za operacijo KRA_MEJ: Ohranjanje mejic je upoštevano: Plačilo je izračunano glede na povprečno dolžino mejic na 1 hektarju travnika (50 metrov). Povprečna širina mejice znaša 3 metre. Pri tem so upoštevani dodatno ročno delo z obrezovanjem, redčenjem ter urejanjem mejic, delo z motorno žago, prevoz do parcele, nakladanje, odvoz in uničenje vejevja.

8.2.9.3.17.10.1. Kmetijsko-okoljske-podnebne obveznosti

8.2.9.3.17.10.1.1. KRA_MEJ: Ohranjanje mejic

8.2.9.3.17.10.1.1.1. Izhodišče

Ustrezni dobri kmetijski in okoljski pogoji in/ali predpisane zahteve ravnanja

- Uredba o navzkrižni skladnosti, Priloga 1: Pravila o navzkrižni skladnosti, PZR 2: Ohranjanje prosto živečih ptic: Na vseh območjih Natura 2000 - ptice se mejice lahko obrezuje in redči samo v dovoljenem času. Obrezovanje in redčenje mejic nista dovoljena od obdobja olistanja mejice do 30. septembra, razen na Primorskem, kjer nista dovoljena od 15. marca do 30. septembra.

Minimalne zahteve za uporabo gnojil in pesticidov

- Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidenc uporabe živinskih in mineralnih gnojil, ki jih mora voditi KMG za vsa kmetijska zemljišča na KMG, in iz katere morajo biti razvidni najmanj količina in vrsta živinskega gnoja in mineralnega gnojila, čas gnojenja ter podatki o površini, kjer se ta gnojila uporabljajo.
- Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev niso določene, ker zahteve glede uporabe teh sredstev predstavljajo standard in so vključene v sklop zahtev v okviru navzkrižne skladnosti.

Druge ustrezne nacionalne/regionalne zahteve

- Zakon o divjadi in lovstvu (Uradni list RS, št. 16/04, z vsemi spremembami): V skladu z 32. členom je sekanje, požiganje ali drugačno uničevanje živih mej, grmišč in s suho zarastjo poraslih površin po pašnikih, travnikih in poljih prepovedano v času gnezdenja ptic in poleganja mladičev, med 1.

marcem in 1. avgustom.

Minimalne aktivnosti

- Ni relevantno.

8.2.9.3.17.10.1.1.2. Ustrezne običajne prakse kmetovanja

- Mejice so krajinski element in pomemben del kulturne krajine, a se jih zaradi intenziviranja kmetovanja pogosto krči in odstranjuje. Njihovo zmanjšanje je najbolj opazno v območjih, ki so za kmetijstvo najbolj ugodna.

8.2.9.3.18. 18. Reja lokalnih pasem, ki jim grozi prenehanje reje

Podukrep:

- 10.1 – Plačilo kmetijsko-okoljskih-podnebnih obveznosti

8.2.9.3.18.1. Opis vrste operacije

Operacija Reja lokalnih pasem, ki jim grozi prenehanje reje je namenjena ohranjanju lokalnih pasem domačih živali, ki jim grozi prenehanje reje, njihove genske raznovrstnosti in preprečevanju izgube biološkega materiala, prilagojenega določenemu okolju. Lokalne pasme domačih živali vključujejo avtohtone in tradicionalne pasme, ki so v reji na določenem območju in so prilagojene na klimo, krmo, strukturo in konfiguracijo tega območja. So sestavni del naravne in kulturne dediščine, ki so že v preteklosti pripomogle k ohranitvi poseljenosti bolj odročnih krajev Slovenije, pomembno pa so prispevale tudi k ohranjanju obdelanosti kmetijskih površin. Za razliko od biotske raznovrstnosti prostoživečih živali in rastlin, je preživetje kmetijske biotske raznovrstnosti vezano na njeno uporabo. Zaradi intenzifikacije kmetijstva se rejci v vedno večji meri odločajo za rejo visoko produktivnih tujih pasem, zaradi česar lokalnim pasmam grozi prenehanje reje.

Zahteva pomeni spremembo obstoječih kmetijskih praks.

- Raba: ni relevantna
- Obseg: kokoši - najmanj 30 odraslih živali; belokranjska pramenka, istrska pramenka in drežniška koza - najmanj 3 odrasle živali; ostale vrste živali - najmanj 1 GVŽ.
- Lokacija: ni pomembna
- Območje izvajanja: celotna Slovenija.

Učinki:

- ohranjanje genskih virov lokalnih pasem;
- izboljšanje stanja biotske in genske raznovrstnosti s preprečevanjem izgube biološkega materiala, prilagojenega določenemu okolju;
- učinkovitejši izkoristek naravnih danosti in potencialov zaradi prilagojenosti lokalnih pasem na podnebne in druge pogoje reje;
- lokalne pasme so bolj primerne za kmetovanje z manjšimi vnosi (low-input kmetovanje);
- večja vzdržljivost lokalnih pasem ob naravnih nesrečah (npr., suša).

8.2.9.3.18.2. Vrsta podpore

Podpora za izvajanje operacije Reja lokalnih pasem, ki jim grozi prenehanje reje sestoji iz:

- plačila na GVŽ, ki se nanaša na rejo lokalnih pasem, ki jim grozi prenehanje reje.

8.2.9.3.18.3. Povezave z drugo zakonodajo

Operacija Reja lokalnih pasem, ki jim grozi prenehanje reje je povezana z EU in nacionalnimi predpisi s

področja ukrepov kmetijske politike, kmetijstva, okolja in varstva narave ter razvoja podeželja.

8.2.9.3.18.4. Upravičenci

Upravičenci do plačil so kmetijska gospodarstva, ki se v izvajanje operacije Reja lokalnih pasem, ki jim grozi prenehanje reje vključijo prostovoljno in izpolnjujejo predpisane pogoje in zahteve.

8.2.9.3.18.5. Upravičeni stroški

Za izvajanje operacije Reja lokalnih pasem, ki jim grozi prenehanje reje se plačila namenjajo samo tistim obveznostim, ki presegajo ustrezne obvezne standarde, določene v skladu s poglavjem I naslova VI Uredbe 1306/2013/EU in ustrezna merila, določena z drugo alineo točke c) prvega odstavka 4. člena Uredbe 1307/2013/EU ter druge ustrezne obvezne zahteve iz nacionalnih predpisov. Plačila krijejo 60% dodatnih stroškov in izgubljenega prihodka zaradi prevzete obveznosti.

8.2.9.3.18.6. Pogoji za upravičenost

Ob vstopu v ukrep M10 mora KMG: • imeti najmanj 1 hektar kmetijskih površin v smislu 4. člena Uredbe 1307/2013/EU; • biti vpisano v register kmetijskih gospodarstev, v skladu s predpisom, ki ureja register kmetijskih gospodarstev; • opraviti 6-urni program usposabljanja s področja kmetijsko okoljskih in kmetijsko podnebnih vsebin; • imeti izdelan program aktivnosti kmetijskega gospodarstva, ki je elektronski dokument, pripravljen kot rezultat svetovalne storitve.

8.2.9.3.18.7. Načela pri določanju meril za izbor

Merila za izbor niso relevantna.

8.2.9.3.18.8. (Veljavni) zneski in stopnje podpore

Višina plačila za operacijo Reja lokalnih pasem, ki jim grozi prenehanje reje znaša 60 % višine plačil, izračunane po modelni kalkulaciji. • Izračunana višina plačila po modelni kalkulaciji: 193,62 EUR/GVŽ letno. • Najvišje možno plačilo glede na Prilogo II Uredbe 1305/2013/EU: 200 EUR/GVŽ letno. • Najvišje možno plačilo: 193,62 EUR/GVŽ letno. • **Plačilo (60 % višine plačila, izračunane po modelni kalkulaciji): 116,17 EUR/GVŽ letno.**

8.2.9.3.18.9. Preverljivost in možnost kontrole ukrepov in/ali vrst operacij

8.2.9.3.18.9.1. Tveganja pri izvajanju ukrepov

R5: Obveznosti, ki jih je težko preverjati in/ali kontrolirati

Administrativna kontrola in kontrola na kraju samem sta izvedljivi z upoštevanjem podatkov v registrih in evidencah.

R6: Splošni pogoji za izvajanje

Nepravočasen sprejem predpisov, ki urejajo plačila za ukrep M10 in omogočajo seznanitev upravičencev s pogoji upravičenosti za izvajanje te operacije in nepoznavanje zahtev in pogojev operacije Reja lokalnih pasem, ki jim grozi prenehanje reje predstavljajo tveganje za izvajanje tega ukrepa.

R8: IT sistemi

Neustrezna urejenost nekaterih podatkovnih baz za vključevanje v sistem preverjanja ter pomanjkljive administrativne kontrole ob vstopu v operacijo Reja lokalnih pasem, ki jim grozi prenehanje reje.

R9: Zahtevki za izplačilo

Slaba informiranost in nezadostno poznavanje operacije Reja lokalnih pasem, ki jim grozi prenehanje reje, nepoznavanje postopka za vlaganje zahtevka in nepravilna prijava površin s strani upravičenca.

8.2.9.3.18.9.2. Blažilni ukrepi

R5: Obveznosti, ki jih je težko preverjati in/ali kontrolirati

Za določene zahteve se bo administrativna kontrola ustrezno nadgradila (registri in evidence za vse rejne živali, za katere bo dovoljeno uveljavljati pomoč in ustrezna dokumentacija selekcijskih služb).

Zahteve za izvajanje ukrepa M10, ki jih administrativno ni mogoče preveriti, se bodo preverile oz. kontrolirale s kontrolo na kraju samem, s katero se bo preverilo vse ostale razpoložljive evidence in dokaze.

R6: Splošni pogoji za izvajanje

Upravičenec bo moral pred vstopom v operacijo Reja lokalnih pasem, ki jim grozi prenehanje reje opraviti 6-urno usposabljanje, ki je eden od pogojev upravičenosti. Na tem usposabljanju se bo upravičenec seznanil s pogoji upravičenosti za vstop v operacijo in s pogoji posameznih zahtev za izvajanje te operacije, kakor tudi s Programom razvoja podeželja 2014-2020 in z nacionalnim predpisom, ki bo urejal plačila za ukrep M10.

Po opravljenem usposabljanju bo upravičenec pristopil k izdelavi programa aktivnosti kmetijskega gospodarstva, ki je eden od pogojev upravičenosti in v katerem bo opredelil katero operacijo in zahteve v okviru ukrepa M10 bo izvajal.

R8: IT sistemi

Vzpostavile se bodo ustrezne povezave in uredile podatkovne baze (registri, evidence, šifranti in kombinacije zahtev znotraj oz. med operacijami).

Vzpostavljena bo aplikacija, ki bo navzkrižno preverjala podatke iz različnih baz.

R9: Zahtevki za izplačilo

Da bi bili upravičenci ustrezno seznanjeni z vsemi pogoji in zahtevami za izvajanje ukrepa M10, sta uvedena obvezno vsakoletno 4-urno usposabljanje in obvezna uporaba storitev svetovanja najmanj enkrat v prvih treh letih trajanja obveznosti. Predvideno je vsakoletno obveščanje in informiranje upravičencev glede njihovih obveznosti pri izvajanju ukrepa M10, v okviru vsakoletne kampanje za uveljavljanje zahtevkov za ukrepe kmetijske politike, tekom leta in v okviru specifičnih in namensko usmerjenih informiranj upravičencev.

Upravičenec bo, na podlagi vnaprej izdelanega programa aktivnosti, vložil zahtevek za izplačilo v elektronski obliki na predpisanih obrazcih, na katerih bo opredelil za katere zahteve v okviru posameznih operacij ukrepa M10 bo uveljavljal plačilo.

Izvedena bo nadgradnja IT sistema za administrativno kontrolo, tako da se bodo določena preverjanja in kontrole izvedle že ob oddaji zahtevka za izplačilo (ustreznost kombinacij zahtevkov in operacij, ustreznost kmetijske rastline, ustreznost rabe glede na posamezen register, ustreznost živali glede na uradne registre in evidence).

Če upravičenec ne bo izpolnil pogojev upravičenosti za vstop v ukrep M10, bo opozorjen na pomankljivosti, katere bo lahko odpravil do predpisanega roka, sicer zahtevka za izplačilo ukrepa M10 ne bo mogel vložiti.

Onemogočene bodo tudi nedovoljene kombinacije med operacijami in nedovoljene kombinacije zahtev te operacije z zahtevami v okviru drugih operacij ukrepa M10.

Upravičencu, ki se bo vključil tudi v izvajanje ukrepa M11, ne bo dana možnost, da poda zahtevek za nedovoljene kombinacije tega ukrepa z ukrepom M10.

8.2.9.3.18.9.3. Splošna ocena ukrepa

Opisano v poglavju *8.2.9.4.3 Splošna ocena ukrepa*.

8.2.9.3.18.9.4. Kmetijsko-okoljske-podnebne obveznosti

8.2.9.3.18.9.4.1. GEN_PAS: Reja lokalnih pasem, ki jim grozi prenehanje reje

8.2.9.3.18.9.4.1.1. Metode preverjanja obveznosti

Administrativna kontrola:

- ustreznost pasme za govedo in konje prek registrov rejnih živali;
- ustreznost pasme za konje (ljutomerski kasač), drobnico, prašiče in kokoši prek potrdila selekcijske službe;
- število živali prek registrov in evidenc rejnih živali;
- vpis živali v rodovniško knjigo oz. register.

Registri/evidence:

- register KMG;
- registri, evidence rejnih živali;
- rodovniška knjiga selekcijskih služb.

Kontrola na kraju samem:

- evidence o delovnih opravilih;
- ustreznost pasme prek listin;
- račun o nakupu pasemskih živali;
- kontrola števila živali prek štetja živali.

8.2.9.3.18.10. Informacije, ki se nanašajo posebej na operacijo

Določitev in opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov; to bi moralo vključevati ustrezne obvezne standarde, določene v skladu s poglavjem I naslova VI Uredbe (EU) št. 1306/2013 Evropskega parlamenta in Sveta, ustrezna merila in minimalne aktivnosti, določene v skladu s členom 4(1)(c)(ii) in (iii) Uredbe (EU) št. 1307/2013 Evropskega parlamenta in Sveta, ustrezne minimalne zahteve za uporabo gnojil in fitofarmacevtskih sredstev ter ustrezne obvezne zahteve, ki so določene v nacionalnem pravu

Opisano v poglavju *Kmetijsko okoljsko podnebne obveznosti*.

Minimalne zahteve za gnojila morajo med drugim vključevati kodeks dobre prakse, uveden v okviru Direktive 91/676/EGS za kmetijska gospodarstva izven območij, občutljivih za nitrate, ter zahteve v zvezi z onesnaževanjem s fosforjem; minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev morajo med drugim vključevati splošna načela integriranega varstva rastlin pred škodljivimi organizmi, uvedena z Direktivo 2009/128/ES Evropskega parlamenta in Sveta, zahteve za pridobitev dovoljenja za uporabo sredstev in izpolnjevanje obveznosti usposabljanja, zahteve za varno skladiščenje, preizkušanje strojev in naprav v uporabi ter pravila za uporabo pesticidov v bližini vode in drugih občutljivih območij, kot jih določa nacionalna zakonodaja

Opisano v poglavju *Kmetijsko okoljsko podnebne obveznosti*.

Seznam lokalnih pasem, ki jim grozi prenehanje reje, in rastlinskih genskih virov, ki jim grozi genska erozija

Seznam lokalnih pasem, ki jim grozi prenehanje reje so:

Avtohtone pasme:

- govedo: Cikasto govedo;
- konji: Lipicanski konj, Posavski konj, Slovenski hladnokrvni konj;
- prašiči: Krškopoljski prašič;
- ovce: Belokranjska pramenka, Bovška ovca, Istrska pramenka, Jezersko-solčavska ovca;
- koze: Drežniška koza;
- kokoši: Štajerska kokoš.

Tradicionalne pasme:

- konji: Ljutomerski kasač;
- prašiči: Slovenska landrace - linja 11, Slovenska landrace - linja 55, Slovenski veliki beli prašič;
- ovce: Oplemenjena jezersko-solčavska ovca;
- koze: Slovenska sanska koza, Slovenska srnasta koza;
- kokoši: Slovenska grahasta kokoš, Slovenska srebrna kokoš, Slovenska rjava kokoš, Slovenska pozno operjena kokoš.

Za preračun števila živali v GVŽ se uporabljajo koeficienti iz Priloge II Izvedbene uredbe 808/2014/EU. Za plemenske merjasce in konje mlajše od 6 mesecev se uporablja koeficient 0,4.

V skladu s tretjim odstavkom 7. člena Delegirane uredbe 807/2014/EU, je seznam lokalnih pasem, ki jim grozi prenehanje reje, vključno z navedbo števila plemenic in stopnjo ogroženosti posameznih pasem, potrjen s strani pristojnega organa, in sicer: Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta - Oddelek za zootehniko, Groblje 3, 1230 Domžale.

Število plemenic in stopnja ogroženosti lokalnih pasem, ki jim grozi prenehanje reje, je naslednje:

Pasme	Leto	Ocena staleža čistopasemskih živali	Število čistopasemskih plemenic v rodovniški knjigi*	Število čistopasemskih plemenic v genski banki (in situ)	Stopnja ogroženosti
AVTOHTONE PASME					
Cikasto govedo	2013	3.097	263	-	Ogrožena
Lipicanski konj	2013	1.175	248	70	Kritična
Posavski konj	2013	1.550	660	-	Kritična
Slovenski hladnokrvni konj	2013	3.300	1.550	-	Ogrožena
Kraškopoljski prašič	2013	1.124	171	42	Ogrožena
Belokranjska pramenka	2013	880	802	-	Kritična
Bovška ovca	2013	3.500	2.529	-	Kritična
Istrska pramenka	2013	1.150	840	-	Kritična
Jezersko-solčavska ovca	2013	17.200	4.780	-	Kritična
Drežniška koza	2013	650	530	-	Ogrožena
Šenjerska kokoš	2013	1.800	-	294	Ogrožena
TRADICIONALNE PASME					
Ljutomerski kasač	2013	400	150	-	Kritična
Slovenska landrace - linja 11	2013	5.022	1.367	-	Ogrožena
Slovenska landrace - linja 55	2013	52	27	-	Kritična
Slovenski veliki beli prašič	2013	484	293	-	Ogrožena
Oplemenjena jezersko-solčavska ovca	2013	60.000	4.501	-	Kritična
Slovenska sanska koza	2013	2.500	612	-	Kritična
Slovenska srnasta koza	2013	4.000	1.513	-	Kritična
Slovenska grahasta kokoš	2013	1.200	-	-	Kritična
Slovenska srebrna kokoš	2013	578	-	-	Kritična
Slovenska rjava kokoš	2013	2.503	-	-	Kritična
Slovenska pozno operjena kokoš	2013	388	-	-	Kritična

*: Čistopasemska žival je tista žival, ki ima starše in stare starše vpisane v glavni del rodovniške knjige iste pasme.

Število plemenic in stopnja ogroženosti lokalnih pasem, ki jim grozi prenehanje reje

Opis metodologije ter agronomskih predpostavk in parametrov, vključno z opisom temeljnih zahtev, navedenih v členu 29(2) Uredbe (EU) št. 1305/2013, ki so pomembne za določeno vrsto obveznosti, uporabljenih kot referenčna točka za izračune, ki upravičujejo: dodatne stroške, izpad prihodka zaradi sprejetih obvez in višino transakcijskih stroškov; kjer je potrebno, navedena metodologija upošteva pomoč, dodeljeno po Uredbi (EU) št. 1307/2013, vključno s plačili za kmetijske prakse, ki ugodno vplivajo na podnebje in okolje, da se prepreči možnost dvojnega financiranja; kjer je to primerno, pretvorbena metoda, uporabljena za druge enote v skladu s členom 9 te uredbe

Osnova za izračun višine plačil za operacijo GEN_PAS: Reja lokalnih pasem, ki jim grozi prenehanje reje je primerjava med običajno pasmo ter avtohtono in tradicionalno pasmo domačih živali. Do razlik v finančnih rezultatih prihaja predvsem zaradi slabših proizvodnih lastnosti avtohtonih in tradicionalnih pasem.

8.2.9.3.18.10.1. Kmetijsko-okoljske-podnebne obveznosti

8.2.9.3.18.10.1.1. GEN_PAS: Reja lokalnih pasem, ki jim grozi prenehanje reje

8.2.9.3.18.10.1.1.1. Izhodišče

Ustrezni dobri kmetijski in okoljski pogoji in/ali predpisane zahteve ravnanja

- Z Uredbo o navzkrižni skladnosti reja lokalnih pasem, ki jim grozi prenehanje reje, ni predpisana.

Minimalne zahteve za uporabo gnojil in pesticidov

- Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidenc uporabe živinskih in mineralnih gnojil, ki jih mora voditi KMG za vsa kmetijska zemljišča na KMG, in iz katere morajo biti razvidni najmanj količina in vrsta živinskega gnoja in mineralnega gnojila, čas gnojenja ter podatki o površini, kjer se ta gnojila uporabljajo.
- Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev niso določene, ker zahteve glede uporabe teh sredstev predstavljajo standard in so vključene v sklop zahtev v okviru navzkrižne skladnosti.

Druge ustrezne nacionalne/regionalne zahteve

- Zakon o živinoreji (Uradni list RS, št. 18/02, z vsemi spremembami): V skladu s 3. členom je dovoljena reja vseh domačih živali, to je tistih živali, ki jih človek redi za svojo korist in živijo pod njegovim varstvom ter oskrbo in niso prosto živeče živali po predpisih o ohranjanju narave.
- Pravilnik o ohranjanju biotske raznovrstnosti v živinoreji (Uradni list RS, št. 90/04, z vsemi spremembami): Za vsako pasmo se enkrat letno oceni stopnjo ogroženosti. Za ocenjevanje se uporablja število čistopasemskih plemenic, vpisanih v rodovniško knjigo.

Minimalne aktivnosti

- Kot merilo za vzdrževanje kmetijskih zemljišč v stanju, primernem za pašo ali pridelavo, brez pripravljalnih ukrepov, ki presegajo uporabo običajnih kmetijskih metod in strojev, velja košnja vsaj enkrat letno do 15.10. tekočega leta.

8.2.9.3.18.10.1.1.2. Ustrezne običajne prakse kmetovanja

V slovenskem prostoru so zgodovinsko prisotne lokalne pasme domačih živali, ki prispevajo k večji biotski (genski) raznovrstnosti, vendar je trend v upadanju. Običajna kmetijsko praksa je pogojena z ekonomsko učinkovitostjo, zaradi česar se rejci odločajo za visoko produktivne tuje pasme, ki zaradi intenzivne reje pomenijo večjo obremenitev za okolje ter so bolj občutljive na bolezni, kar pomeni bistveno večje tveganje za na zdravstveno ogroženost ljudi in živali.

8.2.9.3.19. 19. Ohranjanje rastlinskih genskih virov, ki jim grozi genska erozija

Podukrep:

- 10.1 – Plačilo kmetijsko-okoljskih-podnebnih obveznosti

8.2.9.3.19.1. Opis vrste operacije

Operacija Ohranjanje rastlinskih genskih virov, ki jim grozi genska erozija je namenjena varovanju in ohranjanju izvirnih lastnosti in genske variabilnosti avtohtonih in tradicionalnih sort kmetijskih rastlin in pomeni spremembo obstoječih kmetijskih praks.

- Obtežba: ni relevantna.
- Raba: njive, hmeljišča, intenzivni sadovnjaki, visokodebelni travniški sadovnjaki, oljčniki, vinogradi.
- Obseg: del površin.
- Lokacija: ni pomembna.
- Območje izvajanja: celotna Slovenija.

Učinki:

- ohranjanje rastlinskih genskih virov;
- izboljšanje stanja biotske in genske raznovrstnosti;
- spodbujanje trajnostnega kmetovanja.

8.2.9.3.19.2. Vrsta podpore

Podpora za izvajanje operacije Ohranjanje rastlinskih genskih virov, ki jim grozi genska erozija sestoji iz:

- plačila na hektar, ki se nanaša na pridelavo rastlinskih genskih virov, ki jim grozi genska erozija.

8.2.9.3.19.3. Povezave z drugo zakonodajo

Operacija Ohranjanje rastlinskih genskih virov, ki jim grozi genska erozija je povezana z EU in nacionalnimi predpisi s področja ukrepov kmetijske politike, kmetijstva, okolja in varstva narave ter razvoja podeželja.

8.2.9.3.19.4. Upravičenci

Upravičenci do plačil so kmetijska gospodarstva, ki se v izvajanje operacije Ohranjanje rastlinskih genskih virov, ki jim grozi genska erozija vključijo prostovoljno in izpolnjujejo predpisane pogoje in zahteve.

8.2.9.3.19.5. Upravičeni stroški

Za izvajanje operacije Ohranjanje rastlinskih genskih virov, ki jim grozi genska erozija se plačila namenjajo samo tistim obveznostim, ki presegajo ustrezne obvezne standarde, določene v skladu s poglavjem I naslova VI Uredbe 1306/2013/EU in ustrezna merila, določena z drugo alineo točke c) prvega odstavka 4. člena Uredbe 1307/2013/EU ter druge ustrezne obvezne zahteve iz nacionalnih predpisov.

Plačila krijejo 60% dodatnih stroškov in izgubljenega prihodka zaradi prevzete obveznosti.

8.2.9.3.19.6. Pogoji za upravičenost

Ob vstopu v ukrep M10 mora KMG:

- imeti najmanj 1 hektar kmetijskih površin v smislu 4. člena Uredbe 1307/2013/EU;
- biti vpisano v register kmetijskih gospodarstev, v skladu s predpisom, ki ureja register kmetijskih gospodarstev;
- opraviti 6-urni program usposabljanja s področja kmetijsko okoljskih in kmetijsko podnebnih vsebin;
- imeti izdelan program aktivnosti kmetijskega gospodarstva, ki je elektronski dokument, pripravljen kot rezultat svetovalne storitve.

8.2.9.3.19.7. Načela pri določanju meril za izbor

Merila za izbor niso relevantna.

8.2.9.3.19.8. (Veljavni) zneski in stopnje podpore

Višina plačila za operacijo Ohranjanje rastlinskih genskih virov znaša 60 % višine plačil, izračunane po modelni kalkulaciji.

- Izračunana višina plačila po modelni kalkulaciji: 227,30 EUR/hektar letno.
- Najvišje možno plačilo glede na Prilogo II Uredbe 1305/2013/EU:
  - njive: 600 EUR/hektar letno;
  - trajni nasadi: 900 EUR/hektar letno;
  - druge vrste rabe: 450 EUR/hektar letno.
- Najvišje možno plačilo: 227,30 EUR/hektar letno.
- **Plačilo (60 % višine plačila, izračunane po modelni kalkulaciji): 136,38 EUR/hektar letno.**

8.2.9.3.19.9. Preverljivost in možnost kontrole ukrepov in/ali vrst operacij

8.2.9.3.19.9.1. Tveganja pri izvajanju ukrepov

R5: Obveznosti, ki jih je težko preverjati in/ali kontrolirati

Administrativna kontrola in kontrola na kraju samem sta izvedljivi.

R6: Splošni pogoji za izvajanj

Nepravočasen sprejem predpisov, ki urejajo plačila za ukrep M10 in omogočajo seznanitev upravičencev s pogoji upravičenosti za izvajanje te operacije in nepoznavanje zahtev in pogojev operacije Ohranjanje rastlinskih genskih virov, ki jim grozi genska erozija predstavljajo tveganje za izvajanje tega ukrepa.

R8: IT sistemi

Tveganje zaradi neustrezne povezanosti in urejenosti nekaterih podatkovnih baz ter pomanjkljive administrativne kontrole ob vstopu v operacijo Ohranjanje rastlinskih genskih virov, ki jim grozi genska erozija je majhno.

R9: Zahtevki za izplačilo

Slaba informiranost in nezadostno poznavanje operacije Ohranjanje rastlinskih genskih virov, ki jim grozi genska erozija, nepoznavanje postopka za vlaganje zahtevka in nepravilna prijava površin s strani upravičenca.

8.2.9.3.19.9.2. Blažilni ukrepi

R5: Obveznosti, ki jih je težko preverjati in/ali kontrolirati

Čeprav težav z administrativno pregledomkontrolo ni pričakovati, se bo le-ta ustrezno nadgradila (kontrola prijave ustreznih rastlin, kontrola na ustrezne registre).

Zahteve za izvajanje ukrepa M10, ki jih administrativno ni mogoče preveriti, se bodo preverile oz. kontrolirale s kontrolo na kraju samem.

R6: Splošni pogoji za izvajanje

Upravičenec bo moral pred vstopom v operacijo Ohranjanje rastlinskih genskih virov, ki jim grozi genska erozija opraviti obvezno 6-urno usposabljanje, ki je eden od pogojev upravičenosti. Na tem usposabljanju se bo upravičenec seznanil s pogoji upravičenosti za vstop v operacijo in s pogoji posameznih zahtev za izvajanje te operacije, kakor tudi s Programom razvoja podeželja 2014-2020 za ukrep M10 ter z nacionalnim predpisom, ki bo urejal plačila za ukrep M10.

Po opravljenem usposabljanju bo upravičenec pristopil k izdelavi programa aktivnosti kmetijskega gospodarstva, ki je eden od pogojev upravičenosti in v katerem bo opredelil katero operacijo in zahteve v okviru ukrepa M10 bo izvajal.

R8: IT sistemi

Vzpostavile se bodo ustrezne povezave in uredile podatkovne baze (registri, evidence, šifranti, kombinacije dovoljenih zahtev).

Vzpostavljena bo aplikacija, ki bo navzkrižno preverjala podatke iz različnih baz.

R9: Zahtevki za izplačilo

Da bi bili upravičenci ustrezno seznanjeni z vsemi pogoji in zahtevami za izvajanje ukrepa M10, sta uvedena obvezno vsakoletno 4-urno usposabljanje in obvezna uporaba storitev svetovanja najmanj enkrat v prvih treh letih trajanja obveznosti. Predvideno je vsakoletno obveščanje in informiranje upravičencev glede njihovih obveznosti pri izvajanju ukrepa M10, v okviru vsakoletne kampanje za uveljavljanje zahtevkov za ukrepe kmetijske politike, tekom leta in v okviru specifičnih in namensko usmerjenih informiranj upravičencev).

Upravičenec bo, na podlagi vnaprej izdelanega programa aktivnosti, vložil zahtevek za izplačilo v elektronski obliki na predpisanih obrazcih, na katerih bo opredelil za katere zahteve v okviru posameznih operacij ukrepa M10 bo uveljavljal izplačilo.

Izvedena bo nadgradnja IT sistema za administrativno kontrolo, tako da se bodo določena preverjanja in kontrole izvedla že ob oddaji zahtevka za izplačilo (velikost površine zahtevka, ustreznost območij, ustreznost kombinacij zahtevkov in operacij, ustreznost kmetijske rastline in ustreznost rabe glede na posamezen register).

Če upravičenec ne bo izpolnil pogojev upravičenosti za vstop v ukrep M10, bo opozorjen na pomanjkljivosti, katere bo lahko odpravil do predpisanega roka, sicer zahtevka za izplačilo ukrepa M10 ne bo mogel vložiti.

Onemogočene bodo tudi nedovoljene kombinacije med operacijami in nedovoljene kombinacije zahtev te operacije z zahtevami v okviru drugih operacij ukrepa M10.

Upravičencu, ki se bo vključil tudi v izvajanje ukrepa M11, ne bo dana možnost, da poda zahtevek za nedovoljene kombinacije tega ukrepa z ukrepom M10.

8.2.9.3.19.9.3. Splošna ocena ukrepa

Opisano v poglavju *8.2.9.4.3 Splošna ocena ukrepa*.

8.2.9.3.19.9.4. Kmetijsko-okoljske-podnebne obveznosti

8.2.9.3.19.9.4.1. GEN_SOR: Ohranjanje rastlinskih genskih virov, ki jim grozi genska erozija

8.2.9.3.19.9.4.1.1. Metode preverjanja obveznosti

Administrativna kontrola:

- ustreznost kmetijske rastline prek zbirne vloge;
- ustreznost sorte prek zbirne vloge, registra KMG.

Registri/evidence:

- register KMG;
- GERK.

Kontrola na kraju samem:

- evidence o delovnih opravilih;
- račun o nakupu semena/sadik;
- deklaracija.

8.2.9.3.19.10. Informacije, ki se nanašajo posebej na operacijo

Določitev in opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov; to bi moralo vključevati ustrezne obvezne standarde, določene v skladu s poglavjem I naslova VI Uredbe (EU) št. 1306/2013 Evropskega parlamenta in Sveta, ustrezna merila in minimalne aktivnosti, določene v skladu s členom 4(1)(c)(ii) in (iii) Uredbe (EU) št. 1307/2013 Evropskega parlamenta in Sveta, ustrezne minimalne zahteve za uporabo gnojil in fitofarmacevtskih sredstev ter ustrezne obvezne zahteve, ki so določene v nacionalnem pravu

Opisano v poglavju *Kmetijsko okoljsko podnebne obveznosti*.

Minimalne zahteve za gnojila morajo med drugim vključevati kodeks dobre prakse, uveden v okviru Direktive 91/676/EGS za kmetijska gospodarstva izven območij, občutljivih za nitrate, ter zahteve v zvezi z onesnaževanjem s fosforjem; minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev morajo med drugim vključevati splošna načela integriranega varstva rastlin pred škodljivimi organizmi, uvedena z Direktivo 2009/128/ES Evropskega parlamenta in Sveta, zahteve za pridobitev dovoljenja za uporabo sredstev in izpolnjevanje obveznosti usposabljanja, zahteve za varno skladiščenje, preizkušanje strojev in naprav v uporabi ter pravila za uporabo pesticidov v bližini vode in drugih občutljivih območij, kot jih določa nacionalna zakonodaja

Opisano v poglavju *Kmetijsko okoljsko podnebne obveznosti*.

Seznam lokalnih pasem, ki jim grozi prenehanje reje, in rastlinskih genskih virov, ki jim grozi genska erozija

V skladu s četrtim odstavkom 7. člena Delegirane uredbe 807/2014/ES je seznam rastlinskih genskih virov, ki jim grozi genska erozija potrjen s strani pristojnih organov.

Sorte kmetijskih rastlin, ki jim grozi, da bodo izgubljene za kmetovanje (1)

- žita:
  - ajda: 'Čebelica', 'Črna gorenjska', 'Darja', 'Darina',
  - navadna pšenica: 'Domača frankolovska', 'Gorolka', 'Marinka', 'Primorka', 'Reska', 'Štajerska pšenica',
  - ječmen: 'Gorenjski ječmen*',
  - oves: 'Dolenjski oves', 'HorGiz',
  - proso: 'Sonček', 'Goričko proso';
- koruza:
  - 'Lj-180', 'Lj-275t', 'Belokranjska trdinka', 'Metlišká rdeča', 'Prekmurska dolga', 'Rdeča bohinjka', 'Rumena bohinjka', 'Štajerska bela';
- krmne rastline:
  - travniška bilnica: 'Jabeljska',
  - trpežna ljuljka: 'Ilirka',
  - navadna pasja trava: 'Jabelska', 'Kopa',
  - travniški mačji rep: 'Jabelski', 'Krim',
  - krmna ogrščica: 'Daniela', 'Tarška',
  - strniščna repa: ' Kranjska okrogla',
  - podzemna koleraba: 'Rumena maslena',
  - črna detelja: 'Poljanka',
  - inkarnatka: 'Inkara',
  - lucerna: 'Bistra', 'Krima', 'Soča',
- zelenjadnice:
  - čebula: 'Belokranjka', 'Ivica rdeča', 'Ptujska rdeča', 'Tera',
  - šalotka: 'Pohorka',
  - česen: 'Jesenski', 'Anka', ' Ptujski jesenski', 'Ptujski spomladanski', 'Štrigon',
  - por: 'Domači dolgi',
  - korenje: 'Ljubljansko rumeno',
  - peteršilj 'Berlinski srednje dolgi',
  - belo zelje 'Emona', 'Futoško', 'Kranjsko okroglo', 'Ljubljansko', 'Varaždinsko 2', 'Varaždinsko 3',
  - radič: 'Anivip', 'Monivip', 'Goriški', 'Solkanski', 'Kanarček',
  - solata: Belokriška, Leda, Bistra, Dalmatinska ledenka, Ljubljanska ledenka, Majska kraljica, Marija, Posavka, Vegorka, Anna
  - endivija: 'Deža glava',
  - motovilec: Ljubljanski, 'Žličar', 'Pomladin',
  - visoki fižol: 'Češnjevec pisani visoki', 'Jabelski pisanec', 'Jeruzalemski', 'Kifeljček justi', 'Klemen', 'Ptujski maslenec', 'Lišček rdeči', 'Lišček rdeči marmorirani', 'Semenama 22', 'Stoletni', 'Cipro',
  - turški fižol: 'Breginc',
  - nizek fižol: 'Češnjevec', 'Prepeličar tomačevski', 'Ribničan', 'Zorin',
  - bob: 'Zorari',
  - paprika - feferoni: 'Botinska rumena', 'Ferdi', 'Lana', 'Nataša', 'Sivrija', 'Soroksari', 'Vasja',
  - paradižnik: 'Dule', 'Jani pritlikav', 'Lila', 'Luka', 'Maribor', 'Meri', 'Mlika', 'Novosadski jabučar', 'Stanko', 'Tomi', 'Val', 'Vesna'
  - kumara: 'Dolga zelena',
  - rdeča pesa: 'Bikor',
  - mangold - blitva: 'Srebrnolistni mangold';

Seznam rastlinskih genskih virov, ki jim grozi genska erozija (1)

Sorte kmetijskih rastlin, ki jim grozi, da bodo izgubljene za kmetovanje (2)

- krompir:
  - 'Bistra', 'Cvetnik', 'Jana', 'Kresnik', 'Vesna';
- oljnice:
  - lan: 'Belokranjski', 'Primorski lan',
  - oljna buča: 'Slovenska golica',
  - riček: 'Koroški';
- hmelj:
  - 'Atlas', 'Bobek', 'Cerera', 'Savinjski golding';
- Sadne rastline:
  - jablana: 'Ananasova reneta', 'Bartolenka', 'Baumanova reneta', 'Beli zimski kalvil', 'Beličnik','Bobovec', 'Bojkovo jabolko', 'Boskopski kosmač', 'Carjevič', 'Carska reneta', 'Citronka', 'Damasonski kosmač', 'Dolenjska voščenka', 'Gloria mundi', 'Gorenjska voščenka', 'Goriška sevka', 'Grafenštajnc', 'Herbertova reneta', 'Jakob Lebel', 'Jonatan', 'Kanadka', Kaselska reneta', 'Klanferca', 'Koksova oranžna reneta', 'Krivopecelj', Lepocvetka', 'Londonski peping',' Lonjon', 'Majda', 'Mariborka', 'Ontario', 'Ovčji nos', 'Pisani kardinal', 'Pohorka', 'Prinčevo jabolko', 'Priolov delišes', 'Rdeča škrbotavka', 'Rdeča zvezdasta reneta', 'Rdeči astrahan', 'Rdeči delišes', 'Rdeči jesenski kalvil', 'Rdeči ovčji nos', 'Rožnik', 'Šampanjska reneta', 'Špička', 'Štajerski moianceIj', 'Štajerski pogačar', 'Zeleni štetinec', 'Zlata parmena', 'Zuccalmaglio reneta', 'Zvezdasto jabolko', 'Zvončasto jabolko',
  - hruška: 'Avranška', 'Junijska lepotica', 'Lukasova', 'Rjavka',
  - sliva: 'Čačanska rana', 'Domača češplja', 'Erzinška',
  - češnja: 'Brusniška hrustavka', 'Francoska', 'Napoleonova', 'Petrovka', 'Tarčentka', Vigred', 'Vipavka', 'Volovsko srce',
  - višnja: 'Gorsemska dvojna', 'Lotova', 'Šumadinka',
  - breskev: 'Norman', 'Veteran',
  - marelica: 'Ogrska marelica', 'Debeli flokarji', 'Budanjska', 'Pišeška',
  - oreh: 'Elit', 'Haloze', 'MB-24', 'Petovio', 'Rače',
  - leska: 'Istrska dolgoplodna leska', Istrska okrogloplodna leska',
  - oljka: 'Buga', 'Črnica', 'Mata', 'Štorta',
  - figa: 'Bela petrovka', 'Flazana', 'Laščica', 'Miljska', 'Pinčica', 'Sivka', 'Zelenka';
- vinska trta:
  - 'Cipro', 'Klarnica', 'Kraljevina', 'Maločrn', 'Pergolin', 'Pikolit', 'Pinela', 'Poljšakica', 'Ranfol', 'Ranina', 'Rumeni plavec', 'Šentlovrenka', 'Vitovska grganja', 'Zeleni'.

Seznam rastlinskih genskih virov, ki jim grozi genska erozija (2)

Seznam rastlinskih genskih virov, ki jim grozi genska erozija, je potrjen s strani pristojnih organov, in sicer:

Kmetijski inštitut Slovenije Hacquetova 17 1000 Ljubljana	Žita, krmne rastline, zelenjadnice, krompir, oljnice
Univerza v Ljubljani Biotehniška fakulteta - Oddelek za agronomijo Jamnikarjeva 101 1000 Ljubljana	Žita, koruza, krmne rastline, oljnice, sadne rastline
Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Žalskega tabora 2 3310 Žalec	Hmelj
Poskusni center za oljkarstvo Ulica 15. maja 17 6000 Koper	Oljke

Institucije, pristojne za potrjevanje seznama rastlinskih genskih virov, ki jim grozi genska erozija

Opis metodologije ter agronomskih predpostavk in parametrov, vključno z opisom temeljnih zahtev, navedenih v členu 29(2) Uredbe (EU) št. 1305/2013, ki so pomembne za določeno vrsto obveznosti, uporabljenih kot referenčna točka za izračune, ki upravičujejo: dodatne stroške, izpad prihodka zaradi sprejetih obvez in višino transakcijskih stroškov; kjer je potrebno, navedena metodologija upošteva pomoč, dodeljeno po Uredbi (EU) št. 1307/2013, vključno s plačili za kmetijske prakse, ki ugodno vplivajo na podnebje in okolje, da se prepreči možnost dvojnega financiranja; kjer je to primerno, pretvorbena metoda, uporabljena za druge enote v skladu s členom 9 te uredbe

V izračunu višine plačila za operacijo GEN_SOR: Ohranjanje rastlinskih genskih virov, ki jim grozi genska erozija je upoštevano: Slovenske avtohtone in tradicionalne sorte kmetijskih rastlin so slabo razširjene in se pridelujejo v manjšem obsegu. Imajo nižji proizvodni potencial in so zato ekonomsko manj zanimive za pridelavo od drugih sodobnih sort, ki prevladujejo v slovenskem prostoru. V izračunu se primerja ekonomske kazalce pri pridelavi avtohtonih in tradicionalnih sort s pridelavo sodobnih sort. Upoštevana je razlika v finančnem rezultatu pri pridelavi avtohtonih in tradicionalnih sort in pri pridelavi sodobnih sort. Razlika je posledica v povprečju nižjega proizvodnega potenciala avtohtonih sort.

8.2.9.3.19.10.1. Kmetijsko-okoljske-podnebne obveznosti

8.2.9.3.19.10.1.1. GEN_SOR: Ohranjanje rastlinskih genskih virov, ki jim grozi genska erozija

8.2.9.3.19.10.1.1.1. Izhodišče

Ustrezni dobri kmetijski in okoljski pogoji in/ali predpisane zahteve ravnanja

- Uredba o navzkrižni skladnosti ne ureja področja ohranjanja rastlinskih genskih virov, ki jim grozi genska erozija.

Minimalne zahteve za uporabo gnojil in pesticidov

- Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidenc uporabe živinskih in mineralnih gnojil, ki jih mora voditi KMG za vsa kmetijska zemljišča na KMG, in iz katere morajo biti razvidni najmanj količina in vrsta živinskega gnoja in mineralnega gnojila, čas gnojenja ter podatki o površini, kjer se ta gnojila uporabljajo.
- Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev niso določene, ker zahteve glede uporabe teh sredstev predstavljajo standard in so vključene v sklop zahtev v okviru navzkrižne skladnosti.

Druge ustrezne nacionalne/regionalne zahteve

- Pravilnik o integriranem varstvu rastlin pred škodljivimi organizmi (Uradni list RS, št. 43/14): V skladu s 4. členom se za zagotavljanje zdrave rasti pridelka daje prednost uporabi odpornih sort oz. semenu ali sadilnemu materialu, ki izpolnjuje pogoje v skladu s predpisi o trženju semenskega materiala kmetijskih rastlin.

Minimalne aktivnosti

- Kot merilo za vzdrževanje kmetijskih zemljišč v stanju, primernem za pašo ali pridelavo, brez pripravljalnih ukrepov, ki presegajo uporabo običajnih kmetijskih metod in strojev, velja košnja vsaj enkrat letno do 15.10. tekočega leta.

8.2.9.3.19.10.1.1.2. Ustrezne običajne prakse kmetovanja

Slovenske avtohtone in tradicionalne sorte kmetijskih rastlin so slabo razširjene in se pridelujejo v manjšem obsegu. Imajo nižji proizvodni potencial kot druge (sodobne) sorte, ki se večinoma pridelujejo v Sloveniji. Generacije selekcijskega in žlahtnjiteljskega dela so prispevale k ohranitvi številnih sort kmetijskih rastlin, ki so optimalno prilagojene specifičnim lokalnim okoljskim razmeram. Industrializacija kmetijstva je v zadnjih desetletjih močno ogrozila to gensko in zgodovinsko pomembno ter za človekovo dejavnost značilno biotsko raznovrstnost. Za številne kmetijske rastline iz različnih območij so značilni majhni pridelki, počasna rast in neekonomičnost, zaradi česar so te rastline v nevarnosti, da bodo izgubljene (genska erozija).

8.2.9.4. Preverljivost in možnost kontrole ukrepov in/ali vrst operacij

8.2.9.4.1. Tveganja pri izvajanju ukrepov

Opis se nahaja pod točko 8.2.9.3 pri vsaki posamezni vrsti operacije.

8.2.9.4.2. Blažilni ukrepi

Opis se nahaja pod točko 8.2.9.3 pri vsaki posamezni vrsti operacije.

8.2.9.4.3. Splošna ocena ukrepa

Ukrep kmetijsko okoljskih plačil se je že v preteklosti izkazal za uspešnega in je s podporo za izvajanje okolju prijaznih kmetijskih praks prispeval k zmanjševanju vplivov kmetovanja na okolje. Kmetijsko okoljskim vsebinam se sedaj pridružuje še podnebna komponenta, ki je vključena v posamezne dodatne zahteve. Ukrep M10 bo zato prispeval tudi k blaženju in prilagajanju kmetovanja podnebnim spremembam.

V programskem obdobju 2014–2020 je ukrep M10 drugače zasnovan, saj prinaša namesto dosedanjega paketnega pristopa, kjer je eden kmetijsko okoljski podukrep vključeval več zahtev, nabor zahtev, ki jih upravičenec izbere sam in opredeli v programu aktivnosti kmetijskega gospodarstva.

Določene zahteve se lahko izvajajo na območju celotne Slovenije, nekatere zahteve pa so namenjene območjem, ki so problematična z vidika onesnaževanja kmetijskega izvora in območjem, ki so pomembna za ohranjanje biotske raznovrstnosti.

Kontrolo izpolnjevanja obveznosti v zvezi z upravičenostjo do plačil za ukrep M10 izvaja AKTRP.

Preverljivost zahtev je prikazana v poglavju *Kmetijsko okoljsko podnebne obveznosti*.

V skladu z 62. členom Uredbe 1305/2013/EU sta Organ upravljanja in AKTRP izdelala predhodno oceno preverljivost ukrepa KOPOP in njegovo možnost kontrole, ki kaže, da je ta ukrep izvedljiv.

V skladu z 62. členom Uredbe 1305/2013/EU pa Organ upravljanja in AKTRP preverljivost ukrepa KOPOP in njegovo možnost kontrole ocenita tudi med izvajanjem ukrepa. Če ta ocena pokaže, da zahteve v zvezi s preverljivostjo in možnostjo kontrole ukrepa niso izpolnjene, se ukrep ustrezno prilagodi.

8.2.9.5. Dodatne informacije, ki se nanašajo posebej na ukrep

Določitev in opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov; to bi moralo vključevati ustrezne obvezne standarde, določene v skladu s poglavjem I naslova VI Uredbe (EU) št. 1306/2013 Evropskega parlamenta in Sveta, ustrezna merila in minimalne aktivnosti, določene v skladu s členom 4(1)(c)(ii) in (iii) Uredbe

(EU) št. 1307/2013 Evropskega parlamenta in Sveta, ustrezne minimalne zahteve za uporabo gnojil in fitofarmacevtskih sredstev ter ustrezne obvezne zahteve, ki so določene v nacionalnem pravu

Določbe Direktive 2009/128/EU glede integriranega varstva rastlin pred škodljivimi organizmi so bile v slovenski pravni red prenesene s Pravilnikom o integriranem varstvi rastlin pred škodljivimi organizmi. Poleg prenosa načel vodenja evidenc in obveznega spremljanja potreb po tretiranju preko obvestil prognostične službe za varstvo rastlin je v zadevnem pravilniku Slovenija opredelila še obvezen kolobar na najmanj 50 % njivskih površin. Kot ustrezen kolobar lahko štejemo dvoletni kolobar, priporočljiv pa je triletni. Pri posameznih zahtevah v okviru operacij KOPOP so v okviru opredelitve osnovnega standarda zapisan sklic na ustrezne člene Pravilnika o integriranem varstvi rastlin pred škodljivimi organizmi.

Merila in minimalne dejavnosti, določene v skladu s točkami (c)(ii) in (c)(iii) člena 4(1) Uredbe (EU) št. 1307/2013 so opredeljene v nacionalnem predpisu, ki določa pravila za sheme neposrednih plačil. V skladu s tem je kmetijska dejavnost: proizvodnja, reja ali gojenje kmetijskih proizvodov, vključno z žetvijo, molžo, vzrejo živali in kmetijsko rejo živali ali košnja vsaj enkrat letno do 15. oktobra, kar se šteje kot vzdrževanje kmetijskih zemljišč v stanju, primernem za pašo ali pridelavo, brez pripravljalnih ukrepov, ki presegajo uporabo običajnih kmetijskih metod in strojev.

Zahteve navzkrižne skladnosti so v Sloveniji opredeljene v Uredbi o predpisanih zahtevah ravnanja ter dobrih kmetijskih in okoljskih pogojih pri kmetovanju.

V Sloveniji akcijski načrt za nitrate predstavlja Uredba o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov. Ta uredba je del navzkrižne skladnosti in je tako upoštevana kot osnovni standard pri relevantnih operacijah oziroma zahtevah KOPOP.

Podrobnejši opis relevantnih standardov za zahteve KOPOP se nahaja pod točko 8.2.9.3 pri vsaki posamezni vrsti operacije.

Minimalne zahteve za gnojila morajo med drugim vključevati kodeks dobre prakse, uveden v okviru Direktive 91/676/EGS za kmetijska gospodarstva izven območij, občutljivih za nitrate, ter zahteve v zvezi z onesnaževanjem s fosforjem; minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev morajo med drugim vključevati splošna načela integriranega varstva rastlin pred škodljivimi organizmi, uvedena z Direktivo 2009/128/ES Evropskega parlamenta in Sveta, zahteve za pridobitev dovoljenja za uporabo sredstev in izpolnjevanje obveznosti usposabljanja, zahteve za varno skladiščenje, preizkušanje strojev in naprav v uporabi ter pravila za uporabo pesticidov v bližini vode in drugih občutljivih območij, kot jih določa nacionalna zakonodaja

Opis se nahaja pod točko 8.2.9.3 pri vsaki posamezni vrsti operacije.

Seznam lokalnih pasem, ki jim grozi prenehanje reje, in rastlinskih genskih virov, ki jim grozi genska erozija

Opis se nahaja pod točko 8.2.9.3 pri operacijah Reja lokalnih pasem, ki jim grozi prenehanj reje in Ohranjanje rastlinskih genskih virov, ki jim grozi genska erozija.

Opis metodologije ter agronomskih predpostavk in parametrov, vključno z opisom temeljnih zahtev, navedenih v členu 29(2) Uredbe (EU) št. 1305/2013, ki so pomembne za določeno vrsto obveznosti, uporabljenih kot referenčna točka za izračune, ki upravičujejo: dodatne stroške, izpad prihodka zaradi sprejetih obvez in višino transakcijskih stroškov; kjer je potrebno, navedena metodologija upošteva pomoč, dodeljeno po Uredbi (EU) št. 1307/2013, vključno s plačili za kmetijske prakse, ki ugodno vplivajo na podnebje in okolje, da se prepreči možnost dvojnega financiranja; kjer je to primerno, pretvorbena metoda, uporabljena za druge enote v skladu s členom 9 te uredbe

Metodologijo izdelave modelnih izračunov za določitev višine plačil za ukrep KOPOP je izdelala neodvisna institucija: Kmetijski inštitut Slovenije, Hacquetova 17, 1000 Ljubljana.

Izhodišča

Plačila za ukrep KOPOP se nanašajo samo na tiste obveznosti, ki presegajo obvezne standarde navzkrižne skladnosti, druga ustrezna merila iz zakonodaje EU ter druge obvezne zahteve iz nacionalnih predpisov.

Plačila KOPOP se dodelijo letno za kritje dodatnih stroškov in izpada dohodka, ki so posledica izvajanja ukrepa KOPOP in lahko po potrebi krijejo tudi transakcijske stroške (do največ 20% premije, plačane za obveznost).

Predlog plačil je pripravljen na podlagi modelnega izračuna za zahteve ukrepa KOPOP. Podlaga za izračun plačil je razlika, ki nastane v finančnem rezultatu med običajno kmetijsko prakso in izvajanjem zahtev KOPOP. Pri običajni kmetijski praksi so upoštevani standardi, merila in minimalne dejavnosti določene v zakonodaji EU in obvezne zahteve iz nacionalnih predpisov. Pri opredelitvi običajne kmetijske prakse so pri posamezni proizvodni usmeritvi upoštevane kmetijske prakse, ki so razširjene v Sloveniji in ustrezajo slovenski ravni intenzivnosti.

Z namenom preprečitve dvojnih plačil s I. stebrom so bile proučene kmetijske prakse zelene komponente in obveznosti pri ukrepu KOPOP. Pri izvajanju enakovrednih kmetijskih praks v KOPOP in pri zeleni komponenti (diverzifikacija kmetijskih rastlin), so pri tistih zahtevah KOPOP, ki vključujejo elemente kmetijskih praks zelene komponente (npr., kolobar), pri opredelitvi običajne kmetijske prakse upoštevane kmetijske prakse, ki jih vključuje tudi zeleno komponento. Plačila za te zahteve zato vključujejo samo dodatne stroške in izgubo dohodka za aktivnosti, ki presegajo kmetijske prakse zelene komponente. Plačila za te zahteve so določena v enaki višini (nižji) za vse upravičence, ne glede na to ali so zavezani za izvajanje zelene komponente ali ne. Za zahteve KOPOP, katerih aktivnosti so enake praksam zelene komponente v okviru površin z ekološkim pomenom, ki se izvajajo v skladu z drugim odstavkom 46 člena Uredbe 1307/2013/EU, bodo upravičenci prejeli plačila le za površine, ki presegajo skupne hektare površin z ekološkim pomenom.

Za preprečitev preplačila med zahtevami ukrepa KOPOP ter med ukrepoma KOPOP in Ekološko kmetovanje so bila upoštevana določila 11. člena Uredbe 808/2014/EU.

Modelni izračun za določitev plačil za ukrep KOPOP je postavljen v okvir simulacijskega sistema modelnih kalkulacij Kmetijskega inštituta Slovenije. Sistem omogoča simulacijo različnih načinov kmetijske proizvodnje tako po naboru kmetijskih proizvodov kot tudi pri različnih tehnologijah proizvodnje. Za vsako zahtevo KOPOP je opredeljena običajna kmetijska praksa in kmetijska proizvodnja pri upoštevanju posamezne zahteve. S pomočjo modelnih kalkulacij so ocenjeni stroški in prihodki pri običajni kmetijski praksi in pri izvajanju zahtev KOPOP.

V modelnih izračunih za plačila KOPOP so uporabljene povprečne cene iz leta 2013 in začetka leta 2014 (I.-VI). Viri cen inputov so podatki Statističnega urada Republike Slovenije (v nadaljevanju: SURS), ceniki

različnih ponudnikov ipd. Stroški dela so vrednoteni po povprečni plači v Republiki Sloveniji za leto 2013, vključno s prispevki za socialno varnost in pravicami iz dela. Prihodek je za tržne pridelke določen na podlagi odkupnih cen SURS, za krmne rastline na podlagi njihove krmne vrednosti (cena hranil izračunana na podlagi čistih hranil) in za kmetijske pridelke, kjer odkupne cene po podatkih SURS niso dostopne, na podlagi ocen strokovnjakov oz. podatkov neposredno od odkupovalcev. Upoštevani so tržni prihodki, brez plačil za ukrepe kmetijske politike. Na stroškovni in prihodkovni strani so upoštevane cene brez DDV.

Modelni izračun višine plačil za zahteve ukrepa KOPOP

Podlaga za izračun plačila za zahtevo KOPOP je razlika, ki nastane v finančnem rezultatu med OKP ter izvajanjem zahteve KOPOP. Glede na vsebino zahtev KOPOP sta opredeljeni dve shemi modelnega izračuna. Prva shema (1) se uporablja, kadar zahteva KOPOP vpliva na velikost pridelka, spremembo kolobarja ipd., medtem ko se druga shema (2) uporablja za zahteve KOPOP, pri katerih nastanejo le dodatni stroški materiala, storitev in dela.

1. KOPOPZ = (POKP–VSOKP–SDOKP)-(PZ–VSZ-SDZ)+TSZ

2. KOPOPZ = VSZ+SDZ+TSZ

KOPOPZ - plačilo za zahtevo KOPOP

P = Y * C

P - PRIHODEK

Y - PRIDELEK

C - CENA

VS - SPREMENLJIVI STROŠKI

SD - STROŠKI DELA

TS - TRANSAKCIJSKI STROŠKI: največ 20% plačila

OKP - OBIČAJNA KMETIJSKA PRAKSA

Z - ZAHTEVA KOPOP

Za zahteve ukrepa KOPOP z dovoljenimi medsebojnimi kombinacijami, ki so med seboj združljive, se dopolnjujejo in se njihove obveznosti prekrivajo ter za zahteve KOPOP, ki se lahko izvajajo z ukrepom Ekološko kmetovanje in se obveznosti obeh ukrepov prekrivajo, so bile proučene njihove kombinacije in na podlagi modelnih izračunov opredeljena višina plačil za kombinacije. Pri tem so bila upoštevana določila 11. člena Uredbe 808/2014/EU.

8.2.9.6. Druge pomembne opombe, ki prispevajo k razumevanju in izvajanju ukrepa

Usposabljanje in svetovanje

Z namenom boljšega, učinkovitejšega in k rezultatom usmerjenega izvajanja ukrepa M10, bodo z ukrepom

povezane vsebine vključene tudi v podpore za ukrep M01 in M02.

Pred vstopom v ukrep M10 se bodo morali upravičenci udeležiti predhodnega usposabljanja, v času trajanja obveznosti pa tudi vsakoletnega usposabljanja, ki se financirata iz 14. člena Uredbe 1305/2013/EU. V prvih treh letih trajanja obveznosti pa bodo morali upravičenci uporabiti tudi storitev svetovanja, financirano iz 15. člena Uredbe 1305/2013/EU.

Plačilo za kmetijske prakse, ki ugodno vplivajo na podnebje in okolje

Da se zagotovi učinkovita in usmerjena uporaba sredstev EU ter prepreči dvojno financiranje na podlagi podobnih instrumentov podpore, se pri določitvi plačil za ukrep KOPOP upoštevajo določbe 43. člena Uredbe 1307/2013/EU.

Plačila območjem z naravnimi ali drugimi posebnimi omejitvami

Upravičenci, ki so vključeni v ukrep M10 lahko pridobijo tudi plačila za ukrep M13.

Dobrobit živali

Upravičenci, ki so vključeni v ukrep M10 lahko pridobijo tudi plačila za ukrep M14.

8.2.10. M11 – Ekološko kmetovanje (člen 29)

8.2.10.1. Pravna podlaga

Ukrep M11 se izvaja na podlagi prvega do osmega odstavka 29. člena Uredbe 1305/2013/EU.

8.2.10.2. Splošen opis ukrepa, vključno z njegovo intervencijsko logiko in prispevkom k prednostnim področjem in horizontalnim ciljem

Iz analize stanja izhaja, da je delež ponudbe proizvodov iz ekološkega kmetijstva nizek in ne zadošča potrebam trga.

Namen ukrepa je spodbuditi kmetijska gospodarstva za izvajanje naravi prijaznega načina kmetovanja, ki ne pomeni le prepovedi uporabe kemično sintetiziranih fitofarmacevtskih sredstev in mineralnih gnojil, ampak je usmerjeno tudi v:

- ohranjanje rodovitnosti tal;
- sklenjeno kroženje hranil na kmetijskem gospodarstvu;
- izboljševanje stanja tal, zdravja rastlin, živali in človeka;
- izvajanje vrstam in kategorijam živalim primerne reje;
- pridelavo zdravih, kakovostnih in varnih živil;
- zaščito naravnih življenjskih virov (tla-voda-zrak);
- aktivno varovanje okolja in biotske raznovrstnosti in
- trajnostno gospodarjenje z neobnovljivimi naravnimi viri.

Ukrep predstavlja tudi veliko priložnost za ustvarjanje novih delovnih mest in oživitev podeželskih skupnosti. Pomemben je tudi z vidika naraščajočega povpraševanja po lokalno proizvedenih ekoloških proizvodih. V Sloveniji je povpraševanje bistveno višje od ponudbe, zaradi tega je preusmeritev v ekološko kmetovanje pomembna za razvoj lokalnih trgov, predstavlja tržno priložnost za pridelovalce in spodbuja k večjemu vključevanju v shemo kakovosti. Ekološko kmetovanje tako prinaša poleg ekonomskih tudi številne druge pozitivne učinke, zlasti z zdravstvenega, okoljskega in socialnega vidika.

Z ukrepom se tudi spodbuja uporaba storitve svetovanja, najmanj enkrat v času trajanja obveznosti, v okviru katerega bodo upravičenci pridobili specializirana znanja povezana z novimi tehnologijami za posamezne sektorje znotraj ekološkega kmetovanja. S tem prispevamo tudi k izboljšanju gospodarske in okoljevarstvene učinkovitosti.

V okviru ukrepa se podpira izvajanje ekološkega kmetovanja kakor tudi preusmerjanje v ekološko kmetovanje, saj te naravi prijazne kmetijske prakse pomembno prispevajo k zagotavljanju javnih dobrin, predvsem k ohranjanju oziroma izboljševanju biotske raznovrstnosti, ohranjanju virov pitne vode, rodovitnosti tal, kulturne kmetijske krajine in k varovanju okolja nasploh. Z ukrepom se posredno spodbuja tudi povečanje tržne ekološke pridelave in predelave.

Podpora iz naslova ukrepa je osredotočena v četrto težišče ukrepanja iz PRP 2014–2020, določeno v poglavju 5.1 PRP 2014–2014.

Ukrep se bo izvajal preko dveh podukrepov:

- Plačila za preusmeritev v prakse in metode ekološkega kmetovanja (podukrep 11.1) ter
- Plačila za ohranitev praks in metod ekološkega kmetovanja (podukrep 11.2).

Trajanje obveznosti

Upravičenec se z vstopom v ukrep obveže, da bo ta ukrep ves čas trajanja obveznosti izvajal skladno z vsemi predpisanimi pogoji in zahtevami. Obveznost trajanja ukrepa Ekološko kmetovanje je pet let, z možnostjo podaljšanja, v skladu s 3. točko 29. člena Uredbe 1305/2013/EU.

Velikost površine

Najmanjša strnjena površina kmetijskega zemljišča iste vrste dejanske rabe je 0,1 ha, razen pri pridelavi semenskega materiala kmetijskih rastlin, kjer je najmanjša velikost strnjene površine lahko 0,01 ha. Velikost skupne površine, ne glede na vrsto rabe, za katero se lahko uveljavlja plačilo v okviru tega ukrepa, mora biti najmanj 0,3 ha.

Sprememba površin, vključenih v obveznost

V skladu s prvim odstavkom 47. člena Uredbe 1305/2013/EU se lahko obseg površine, vključene v obveznost, med leti spreminja za največ 10 % glede na prvo leto obveznosti (vstopno leto).

Povečanje površin KMG

V skladu s 15. členom Delegirane uredbe 807/2014/EU se obseg površin KMG v času trajanja obveznosti lahko poveča. Zaradi povečanja površin KMG se lahko obstoječa obveznost razširi, pri čemer se upošteva čas trajanja obstoječe obveznosti, ali pa se lahko obstoječa obveznost nadomesti z novo petletno obveznostjo.

Zahteve za izvajanje ukrepa ekološko kmetovanje in primerjava z običajno kmetijsko prakso

Običajna praksa

1. V RS se kmetu ni potrebno dodatno usposabljati.

2. Pri običajni kmetijski praksi uporaba storitev svetovanja ni obvezna.

3. Pri običajni kmetijski praksi pridelovalec lahko obdeluje kmetijska zemljišča brez pridobitve certifikata.

4. Pri običajni kmetijski praksi individualni načrt preusmeritve ni obvezen.

5. Pri običajni kmetijski praksi pridelovalec lahko obdeluje trajno travinje brez vključitve živali v kontrolo ekološkega kmetovanja.

Zahteve pri izvajanju ukrepa

1. Upravičenec mora opraviti program usposabljanja v obsegu najmanj 6 ur letno.

2. Upravičenec mora uporabiti storitev svetovanja najmanj enkrat v času trajanja obveznosti.

3. Pridobitev certifikata za ekološko pridelavo oziroma predelavo kmetijskih pridelkov oziroma živil, skladno z Uredbo 834/2007/ES.

4. Upravičenec, ki prvič vstopa v kontrolo ekološkega kmetovanja mora imeti izdelan individualni načrt preusmeritve KMG v ekološko pridelavo v prvem letu trajanja obveznosti.

5. Upravičenec, ki obdeluje in uveljavlja plačilo za trajno travinje mora rediti travojede živali v skladu s predpisi za ekološko kmetovanje.

Prispevek k prednostnim področjem

Prednostno področje 4A: Obnova, ohranjanje in povečanje biotske raznovrstnosti, vključno z območji Natura 2000 in sistemi kmetovanja velike naravne vrednosti, ter stanja krajin v Evropi

Podpora za ukrep M11 bo z naravi prijaznimi kmetijskimi praksami prispevala k ohranjanju oziroma izboljševanju biotske raznovrstnosti, ohranjanju kulturne kmetijske krajine in varovanju okolja.

Prednostno področje 4B: Izboljšanje upravljanja voda in zemljišč ter prispevanja k izpolnjevanju ciljev okvirne direktive o vodah

V okviru ukrepa M11 bodo podpore namenjene aktivnostim za uporabo ekoloških gnojil in fitofarmacevtskih sredstev, ki prispevajo k ohranjanju virov pitne vode. Ker je bilanca hranil na ekološki kmetiji v veliki meri uravnotežena, ekološko kmetovanje s tem prispeva k varstvu podtalnice in površinskih voda pred nitrati. Poleg tega v ekološkem kmetijstvu tudi ni tveganja za pojav preostankov fitofarmacevtskih sredstev v vodi.

Prednostno področje 4C: Izboljšanje upravljanja tal in obvladovanja erozije ter ravnanja z gnojili in pesticidi

Ukrep M11 podpira tehnologije pridelave, ki temeljijo na ravnovesju v sistemu tla - rastline - človek in sklenjenem kroženju hranil v tem sistemu. Na površinah, na katerih se ta ukrep izvaja, kemično sintetiziranih fitofarmacevtskih sredstev in lahko topnih mineralnih gnojil, rastnih regulatorjev, gensko spremenjenih organizmov ipd. sploh ni dovoljeno uporabljati. Zato se tal ne obremenjuje s tovrstnimi snovmi, primerna raba tal pa preprečuje erozijo, kar vse prispeva k izboljševanju lastnosti tal in upravljanju z njimi.

Prispevek k horizontalnim ciljem

***Okolje**:* Ekološko kmetovanje zagotavlja pridelavo visoko kakovostne in varne hrane, z bogato prehransko vrednostjo in visoko vsebnostjo vitaminov, mineralov in antioksidantov ob hkratnem kar največjem možnem zmanjšanju vseh oblik onesnaževanja.

Prav tako ima ekološko kmetovanje tudi pomemben vpliv na preprečevanje onesnaževanja podtalnice s strani kmetijstva, saj že osnovne prepovedi kot so npr. prepoved uporabe sintetičnih sredstev za varstvo rastlin (herbicidov in tudi ostalih fitofarmacevtskih pripravkov) in lahko topnih mineralnih gnojil že neposredno pomenijo aktivno zaščito podtalnice pred onesnaženjem z ostanki pesticidov in delno tudi nitratov.

Blaženje podnebnih sprememb in prilagajanje nanje: Prispevek ukrepa ekološko kmetovanje k blaženju

podnebnih sprememb in varovanju okolja se odraža v:

- izvajanju nadstandardnih tehnologij pridelave in reje;
- pridelavi na lokalne razmere prilagojenih sort kmetijskih rastlin;
- izvajanju načinov reje, ki zmanjšujejo emisije toplogrednih plinov;
- pašni reji goveda z namenom zmanjšanja emisij metana pri skladiščenju živinskih gnojil;
- trajnostni rabi površin namenjenih pridelavi hrane.

Inovacije: Ukrep M11 prispeva k inovacijam z:

- izboljšanjem tehnologij pridelave in reje;
- izvajanjem novih proizvodnih tehnologij.

8.2.10.3. Obseg, raven podpore in upravičenci ter, kjer je ustrezno, metodologija za izračun zneska ali stopnje podpore, po potrebi razčlenjene po podukrepu in/ali vrsti operacije. Za vsako vrsto operacije opredelitev upravičenih stroškov, pogojev za upravičenost, veljavnih zneskov in stopenj podpore ter načel glede določanja meril za izbor

8.2.10.3.1. 1. Plačila za preusmeritev v prakse in metode ekološkega kmetovanja

Podukrep:

- 11.1 – Plačila za preusmeritev v prakse in metode ekološkega kmetovanja

8.2.10.3.1.1. Opis vrste operacije

Podpore se namenjajo za izvajanje kmetovanja, ki omogoča varovanje in izboljšanje okolja, elementov krajine, naravnih virov in biotske raznovrstnosti ter prilagajanje podnebnim spremembam. Dodelijo se za prostovoljno preusmeritev v prakse in metode ekološkega kmetovanja, kot je določeno z Uredbo 834/2007/ES.

Upravičenec, ki zaprosi za plačila, mora poleg pogojev upravičenosti, ki so opisani v poglavju "Pogoji za upravičenost" tega podukrepa, izpolnjevati naslednje zahteve:

- ves čas trajanja obveznosti mora izvajati podukrep v skladu s predpisanimi pogoji in zahtevami,
- opraviti mora program usposabljanja v obsegu najmanj 6 ur letno,
- uporabiti mora najmanj enkrat storitev svetovanja v času trajanja obveznosti,
- vsako leto mora pridobiti certifikat za ekološko pridelavo oziroma predelavo, ki ga izda organizacija za kontrolo in certificiranje v skladu z Uredbo 834/2007/ES,
- če prvič vstopa v kontrolo ekološkega kmetovanja mora imeti v prvem letu trajanja obveznosti izdelan individualni načrt preusmeritve in
- če uveljavlja plačilo za trajno travinje mora rediti travojede živali v skladu s predpisi za ekološko kmetovanje.

Zgoraj navedene zahteve se preverjajo na naslednje načine:

- AKTRP izvajanje zahteve preverja s 100 % administrativno kontrolo preko certifikata za ekološko pridelavo oziroma predelavo kmetijskih pridelkov oziroma živil, ki je pridobljen skladno z Uredbo

834/2007/ES.

- AKTRP zahtevo preverja s 100 % administrativno kontrolo preko računalniške aplikacije »Evidenca izobraževanja kmetijskih gospodarstev«, ki vključuje podatke o udeležbi upravičencev na programih usposabljanja.
- AKTRP zahtevo preverja s 100 % administrativno kontrolo preko računalniške aplikacije »Evidenca izobraževanja kmetijskih gospodarstev«, ki vključuje podatke o uporabi storitev svetovanja.
- AKTRP zahtevo preverja s 100 % administrativno kontrolo na podlagi seznama kmetijskih gospodarstev, ki so pridobila certifikat za ekološko pridelavo oziroma predelavo kmetijskih pridelkov oziroma živil, skladno z Uredbo 834/2007/ES.
- AKTRP zahtevo preverja s 100 % administrativno kontrolo preko računalniške aplikacije »Evidenca izobraževanja kmetijskih gospodarstev«, ki vključuje podatke o uporabi storitev svetovanja.
- AKTRP izvajanje zahteve preverja s 100 % administrativno kontrolo preko evidence o rejnih živalih in registra kmetijskih gospodarstev.

Navedene zahteve zagotavljajo strokovno pomoč in usposobljenost upravičencev za pridelavo visokokakovostne hrane, ki varuje zdravje ljudi ter omogoča največje možno zmanjšanje negativnih vplivov na okolje predvsem z vidika preprečevanja onesnaževanja podtalnice s strani kmetijstva, saj že osnovne prepovedi kot so npr. prepoved uporabe sintetičnih sredstev za varstvo rastlin (herbicidov in tudi ostalih fitofarmacevtskih pripravkov) in lahko topnih mineralnih gnojil že neposredno pomenita aktivno zaščito podtalnice pred onesnaženjem z ostanki pesticidov in delno tudi nitratov. Te prepovedi prav tako omogočajo, da se ne obremenjuje tal, kar prispeva tudi k izboljšanju lastnosti tal in upravljanju z njimi.

Obveznost izvajanja tega podukrepa traja najmanj dve ali tri leta oziroma manj v primeru skrajšanja obdobja preusmeritve, kot je določeno z Uredbo 834/2007/ES. Po preteku obdobja preusmeritve v ekološko kmetovanje mora upravičenec izpolnjevati zahteve ukrepa Ekološko kmetovanje (skupaj 5 let).

8.2.10.3.1.2. Vrsta podpore

Podpora se dodeli na ha kmetijskih površin.

Podpora za trajno travinje se dodeli v obliki letnega plačila na ha trajnega travinja.

Kmetijsko gospodarstvo, ki ne redi travojedih živali (govedo, drobnica, konji, jelenjad) v skladu s predpisi, ki urejajo ekološko kmetovanje, ni upravičeno do plačila za trajno travinje iz naslova tega podukrepa.

Plačilo za trajno travinje za KMG se obračuna za površino trajnega travinja, ki dosega povprečno obtežbo najmanj 0,5 GVŽ/ha trajnega travinja. Če KMG ne dosega povprečne obtežbe 0,5 GVŽ/ha trajnega travinja, se plačilo obračuna le za površine, za katere je obtežba 0,5 GVŽ/ha trajnega travinja zagotovljena.

8.2.10.3.1.3. Povezave z drugo zakonodajo

- Uredba 1306/2013/EU, poglavje I Naslova VI (navzkrižna skladnost);
- Uredba 1307/2013/EU;
- Uredba Sveta (ES) št. 834/2007 z dne 28. junija 2007 o ekološki pridelavi in označevanju ekoloških proizvodov in razveljavitvi Uredbe (EGS) št. 2092/91;

- Uredba Komisije (ES) št. 889/2008 z dne 5. septembra 2008 o določitvi podrobnih pravil za izvajanje Uredbe Sveta (ES) št. 834/2007 o ekološki pridelavi in označevanju ekoloških proizvodov glede ekološke pridelave, označevanja in nadzora;
- Uredba (ES) št. 882/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2004 o izvajanju uradnega nadzora, da se zagotovi preverjanje skladnosti z zakonodajo o krmi in živilih ter s pravili o zdravstvenem varstvu živali in zaščiti živali;
- Zakon o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/2008 z vsemi spremembami);
- Pravilnik o ekološki pridelavi in predelavi kmetijskih pridelkov oziroma živil (Uradni list RS, št. 8/2014);
- nacionalni predpis, ki ureja izvajanje tega podukrepa in
- druga EU zakonodaja in nacionalna zakonodaja, ki ureja področje te operacije.

8.2.10.3.1.4. Upravičenci

Upravičenci do plačil so kmetijska gospodarstva, ki se v izvajanje tega podukrepa vključijo prostovoljno in izpolnjujejo predpisane pogoje in zahteve. Nosilci kmetijskih gospodarstev morajo izpolnjevati pogoj aktivnega kmeta v skladu z 9. členom Uredbe 1307/2013/EU.

8.2.10.3.1.5. Upravičeni stroški

Plačila krijejo vse stroške in izgubljeni prihodek zaradi prevzete obveznosti ob upoštevanju najvišjih zneskov plačil glede na izračunan znesek plačila po modelni kalkulaciji oziroma v skladu z najvišjimi možnimi zneski plačil opredeljenimi v Prilogi II Uredbe 1305/2013/EU, razen pri trajnem travinju, kjer plačila krijejo 70 % od izračunane vrednosti po modelni kalkulaciji. Kljub temu, da plačilo za trajno travinje ne krije vseh stroškov in izgubljenega prihodka zaradi prevzete obveznosti, se ocenjuje, da to ne bo imelo negativnega učinka na vključevanje trajnega travinja v ekološko kmetovanje, kar potrjujejo tudi rezultati analiz dosedanjega izvajanja ekološkega kmetovanja.

Plačila za pridelavo semenskega materiala kmetijskih rastlin presegajo najvišje možne zneske plačil iz Priloge II Uredbe 1305/2013/EU za 33,3 %. V RS ni na razpolago zadostnih količin ekološkega semenskega materiala poljščin, krmnih rastlin in zelenjadnic, poleg tega pa uvožen ekološki semenski material ni prilagojen na lokalne rastne razmere, zato je pridelovalce potrebno spodbuditi za vključitev v ekološko pridelavo semenskega materiala kmetijskih rastlin. Na podlagi izračunanih višjih stroškov in izgubljenega prihodka, znaša najvišji znesek plačila na hektar njivskih površin za ekološko pridelavo semenskega materiala poljščin, krmnih rastlin in vrtnin 800 EUR/ha.

Plačila vključujejo tudi transakcijske stroške, ki se nanašajo na prisotnost ob kontroli in za vodenje evidenc. Transakcijski stroški znašajo pri njivah-poljščinah 4,8 % plačila, pri vrtninah na prostem 0,9 % plačila, pri vrtninah v zavarovanih prostorih 0,9 % plačila, pri intenzivnih sadovnjakih 1,4 % plačila, pri travniških visokodebelnih sadovnjakih 9,2 % plačila, pri vinogradih 3,2 % plačila, pri hmeljišču 1,8 % plačila, pri drevesnicah 1,2 % plačila, pri trajnem travinju 0,15 % plačila, pri pridelavi semenskega materiala kmetijskih rastlin od 0,1 % do 1,2 % plačila.

Strošek certifikacije za ekološke kmetijske pridelke oziroma živila ni upravičen strošek v okviru tega podukrepa.

8.2.10.3.1.6. Pogoji za upravičenost

- Upravičenec se mora vsako leto pri pooblaščeni organizaciji za kontrolo in certificiranje ekološkega kmetovanja prijaviti oziroma obnoviti prijavo v kontrolo najkasneje do 31. 12. tekočega leta za naslednje leto.
- Kmetijsko gospodarstvo mora biti vpisano v register kmetijskih gospodarstev, skladno s predpisom, ki ureja register kmetijskih gospodarstev.
- Ob vstopu v podukrep mora imeti kmetijsko gospodarstvo vsaj 1 ha kmetijskih površin.
- Imeti mora izdelan program aktivnosti kmetijskega gospodarstva, ki je elektronski dokument, pripravljen kot rezultat svetovalne storitve.
- Kmetijsko gospodarstvo, ki uveljavlja plačilo za pridelavo semenskega materiala kmetijskih rastlin, mora biti vpisano v register dobaviteljev semenskega materiala kmetijskih rastlin, skladno s predpisom, ki ureja semenski material kmetijskih rastlin.

Zgoraj navedeni pogoji upravičenosti se preverjajo na naslednje načine:

- AKTRP pogoj upravičenosti preverja s 100 % administrativno kontrolo preko podatkov o pravočasni vključenosti upravičencev v kontrolo pri organizaciji za kontrolo in certificiranje ekološkega kmetovanja.
- AKTRP pogoj upravičenosti preverja s 100 % administrativno kontrolo preko registra kmetijskih gospodarstev.
- AKTRP pogoj upravičenosti preverja s 100 % administrativno kontrolo ob vnosu zahtevka za podukrep.
- AKTRP pogoj upravičenosti preverja s 100 % administrativno kontrolo ob vnosu zahtevka za podukrep preko registra dobaviteljev semenskega materiala kmetijskih rastlin.

Če se upravičenec vključi tudi v izvajanje ukrepa kmetijsko-okoljsko-podnebnih plačil iz prvega do osmega odstavka 28. člena Uredbe 1305/2013/EU, morajo biti v programu aktivnosti kmetijskega gospodarstva posebej opredeljene tudi vse obveznosti, ki se nanašajo na izvajanje tega ukrepa. V tem primeru se pripravi en program aktivnosti kmetijskega gospodarstva.

Plačila se namenjajo samo tistim obveznostim, ki presegajo predpisane zahteve ravnanja in ustrezne obvezne standarde za ohranjanje dobrega kmetijskega in okoljskega stanja zemljišč iz navzkrižne skladnosti, ustrezna merila in minimalne dejavnosti, ter druge ustrezne obvezne zahteve v skladu z nacionalnimi predpisi.

Upravičenec do plačil mora dosledno upoštevati ustrezne zahteve navzkrižne skladnosti iz predpisa, ki ureja predpisane zahteve ravnanja in ustrezne obvezne standarde za ohranjanje dobrega kmetijskega in okoljskega stanja zemljišč. Tudi upoštevanje minimalnih zahtev za uporabo gnojil in fitofarmacevtskih sredstev se izvaja preko zahtev navzkrižne skladnosti, ki so določene v predpisu, ki ureja predpisane zahteve ravnanja ter dobre kmetijske in okoljske pogoje pri kmetovanju.

8.2.10.3.1.7. Načela pri določanju meril za izbor

V skladu z drugim odstavkom 49. člena Uredbe 1305/2013/EU uporaba meril za izbor pri tem ukrepu ni

predvidena. V podukrep se lahko vključi vsak, ki izpolnjuje pogoje tega podukrepa.

8.2.10.3.1.8. (Veljavni) zneski in stopnje podpore

Višina javne podpore za izvajanje tega podukrepa:

- njive-poljščine: 377,82 EUR/ha,
- vrtnine na prostem: 600,00 EUR/ha,
- vrtnine v zavarovanih prostorih: 600,00 EUR/ha,
- oljčniki z gostoto najmanj 150 dreves/ha, nasadi sadovnjakov z gostoto najmanj 100 dreves/ha pri orehu in kostanju ter najmanj 200 dreves/ha pri nasadih z ostalimi sadnimi vrstami in nasadih z mešanimi sadnimi vrstami: 900,00 EUR/ha,
- travniški visokodebelni sadovnjaki z gostoto 50 do 200 dreves/ha: 291,33 EUR/ha,
- vinogradi: 900,00 EUR/ha,
- hmeljišča: 900,00 EUR/ha,
- drevesnice: 900,00 EUR/ha,
- trajno travinje: 272,87 EUR/ha,
- pridelava semenskega materiala kmetijskih rastlin:
    - poljščine: 800 EUR/ha,
    - krmne rastline: 800 EUR/ha in
    - vrtnine: 800 EUR/ha.

Najvišji zneski plačil na hektar kmetijskih površin, ki jih je možno pridobiti za izvajanje ukrepa Ekološko kmetovanje, v skladu s Prilogo II Uredbe 1305/2013/EU znašajo:

- za njivske površine: 600 EUR/ha,
- trajne nasade: 900 EUR/ha,
- travinje: 450 EUR/ha in
- pridelava semenskega materiala kmetijskih rastlin: 800 EUR/ha.

Preglednica 1: Izračunane višine plačil po modelni kalkulaciji in določena višina plačil za podukrep 11.1

Podukrep 11.1	Najvišje možno plačilo glede na Prilogo II Uredbe 1305/2013/EU (EUR/ha)	Izračunana višina plačila po modelni kalkulaciji (EUR/ha)	Najvišje možno plačilo* (EUR/ha)	Plačilo (EUR/ha)	Delež plačila glede na Najvišje možno plačilo
njive-poljščine	600,00	377,82	377,82	377,82	100 %
vrtnine na prostem	600,00	5.722,87	600,00	600,00	100 %
vrtnine v zavarovanih prostorih	600,00	12.327,95	600,00	600,00	100 %
oljčniki z gostoto najmanj 150 dreves/ha, nasadi sadovnjakov z gostoto najmanj 100 dreves/ha pri orehu in kostanju ter najmanj 200 dreves/ha pri nasadih z ostalimi sadnimi vrstami in nasadih z mešanimi sadnimi vrstami	900,00	6.889,10	900,00	900,00	100 %
travniški visokodebelni sadovnjaki z gostoto 50–200 dreves/ha	900,00	291,33	291,33	291,33	100 %
vinogradi	900,00	1.897,74	900,00	900,00	100 %
hmeljišča	900,00	3.720,10	900,00	900,00	100 %
drevesnice	900,00	23.079,49	900,00	900,00	100 %
trajno travinje	450,00	389,82	389,82	272,87	70 %
pridelava semenskega materiala kmetijskih rastlin:					
- poljščine	600,00	2.258,85	600,00	800,00**	133,33 %
- krmne rastline	600,00	1.120,28	600,00	800,00**	133,33 %
- vrtnine	600,00	168.291,31	600,00	800,00**	133,33 %

**najvišje možno plačilo glede na izračunano kalkulacijo oziroma glede na najvišje možno plačilo, v skladu s Prilogo II Uredbe 1305/2013/EU*

***plačila za pridelavo semenskega materiala kmetijskih rastlin presegajo najvišje zneske, v skladu s Prilogo II Prilogo II Uredbe 1305/2013/EU*

Izračunane višine plačil

8.2.10.3.1.9. Preverljivost in možnost kontrole ukrepov in/ali vrst operacij

8.2.10.3.1.9.1. Tveganja pri izvajanju ukrepov

R5: Obveznosti, ki jih je težko preverjati in/ali kontrolirati

Večjih tveganj pri tem podukrepu nismo zaznali. Za pridobitev plačila mora imeti upravičenec izdan certifikat, ki ga izdaja organizacija za kontrolo in certificiranje po preveritvi vseh predpisanih zahtev ekološkega kmetovanja. AKTRP kontrolira vse zahteve ekološkega kmetovanja preko certifikata, ki ga podeli organizacija za kontrolo in certificiranje. Podatke o vseh izdanih certifikatih MKGP posreduje plačilni agenciji.

R6: Splošni pogoji za izvajanje

Večjih tveganj pri tem podukrepu nismo zaznali. Potencialno tveganje lahko predstavlja nepoznavanje pogojev upravičenosti in nepravočasen sprejem predpisov, ki urejajo plačila za ukrep Ekološko kmetovanje. Določeno tveganje lahko predstavlja tudi šibka informiranost in osveščenost o podukrepu in posledično tudi

slabša vključenost v kontrolo ekološkega kmetovanja.

R8: IT sistemi

Pri sistemih informacijske tehnologije so tveganja zaznana predvsem pri njihovem pravilnem delovanju oziroma pri zagotavljanju ustreznih zmogljivostih za procesiranje vseh informacij. Tveganje lahko predstavljajo tudi neurejeni oziroma neažurno vodeni registri, ki so posledica nekompatibilnih baz podatkov.

R9: Zahtevki za izplačilo

Slaba informiranost in nezadostno poznavanje podukrepa, nepoznavanje postopka za vlaganje zahtevka.

8.2.10.3.1.9.2. Blažilni ukrepi

R5: Obveznosti, ki jih je težko preverjati in/ali kontrolirati

- AKTRP bo pridobila podatke glede prijave oziroma obnovitve prijave upravičencev v kontrolo, v katero se morajo prijaviti oziroma obnoviti prijavo vsako leto najkasneje do 31. 12. za naslednje leto. Na podlagi teh podatkov bo AKTRP že ob vnosu zbirne vloge in zahtevkov opredelila, ali upravičenec sploh lahko vloži zahtevek za ukrep ekološko kmetovanje. Upravičencu, ki do navedenega roka ne bo vključen v kontrolo ekološkega kmetovanja, ne bo dana možnost, da poda zahtevek za ta ukrep;
- Če pred oddajo zahtevka za ukrep ekološko kmetovanje ne bo izdelan program aktivnosti za kmetijsko gospodarstvo, zahtevka ne bo mogoče vložiti;
- Upravičencu, ki se bo vključil tudi v izvajanje ukrepa kmetijsko-okoljsko-podnebnih plačil iz prvega do osmega odstavka 28. člena Uredbe 1305/2013/EU, ne bo dana možnost, da poda zahtevek za nedovoljene kombinacije tega ukrepa z ukrepom ekološko kmetovanje.

R6: Splošni pogoji za izvajanje

Da bi bili upravičenci ustrezno seznanjeni z vsemi pogoji in zahtevami za izvajanje ukrepa ekološko kmetovanje, je:

- Podan razumljiv in nedvoumen opis pogojev upravičenosti in zahtev;
- Uvedeno obvezno vsakoletno 6-urno usposabljanje, financirano iz 14. člena Uredbe 1305/2013/EU;
- Uvedena obvezna uporaba storitev svetovanja najmanj enkrat v času trajanja obveznosti, financirano iz 15. člena Uredbe 1305/2013/EU;
- Predvideno vsakoletno obveščanje in informiranje upravičencev glede njihovih obveznosti pri izvajanju ukrepa ekološko kmetovanje (v okviru vsakoletne kampanje za uveljavljanje zahtevkov za ukrepe kmetijske politike in tekom leta) in tudi v okviru Mreže za podeželje;
- Če upravičenec ne bo izpolnil pogojev upravičenosti za vstop v ukrep EK, zahtevka za plačilo ne bo mogel vložiti.

R8: IT sistemi

Na plačilni agenciji bo vzpostavljen IT sistem, ki bo omogočal elektronsko obdelavo vlog in zahtevkov za izplačilo. Pridobivanje podatkov bo v največji možni meri potekalo elektronsko s povezovanjem med različnimi bazami podatkov. V kolikor podatkovne baze med seboj ne bodo združljive na način, da bi jih

bilo možno avtomatsko preveriti znotraj IT sistema, bodo preverjanja potekala z izmenjavo podatkov med nosilci baz.

R9: Zahtevki za izplačilo

Velja enako, kot je že bilo opisano v točki »splošni pogoji za izvajanje«.

Upravičenec bo zahtevek za plačilo vložil v elektronski obliki na predpisanih obrazcih, na katerih bo opredelil za katere zahteve v okviru ukrepa ekološko kmetovanje bo uveljavljal plačilo.

8.2.10.3.1.9.3. Splošna ocena ukrepa

Podukrep je ob upoštevanju blažilnih ukrepov preverljiv in ga je možno kontrolirati. Z njim bodo doseženi pričakovani rezultati in zastavljeni cilji PRP 2014–2020, hkrati pa bo prispeval k realizaciji horizontalnih ciljev. Z namenom spodbujanja naravi prijaznih kmetijskih praks in s tem ohranjanja okolja je izvedba tega podukrepa nujna.

8.2.10.3.1.10. Informacije, ki se nanašajo posebej na operacijo

Določitev in opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov; to bi moralo vključevati ustrezne obvezne standarde, določene v skladu s poglavjem I naslova VI Uredbe (EU) št. 1306/2013 Evropskega parlamenta in Sveta, ustrezna merila in minimalne aktivnosti, določene v skladu s členom 4(1)(c)(ii) in (iii) Uredbe (EU) št. 1307/2013 Evropskega parlamenta in Sveta, ustrezne minimalne zahteve za uporabo gnojil in fitofarmacevtskih sredstev ter ustrezne obvezne zahteve, ki so določene v nacionalnem pravu

Zahteve za izvajanje podukrepa in primerjava z običajno kmetijsko prakso

Običajna praksa

1. V RS se kmetu ni potrebno dodatno usposabljati.

2. Pri običajni kmetijski praksi uporaba storitev svetovanja ni obvezna.

3. Pri običajni kmetijski praksi pridelovalec lahko obdeluje kmetijska zemljišča brez pridobitve certifikata.

4. Pri običajni kmetijski praksi individualni načrt preusmeritve ni obvezen.

5. Pri običajni kmetijski praksi pridelovalec lahko obdeluje trajno travinje brez vključitve živali v kontrolo ekološkega kmetovanja.

Zahteve pri izvajanju ukrepa

1. Upravičenec mora opraviti program usposabljanja v obsegu najmanj 6 ur letno.

2. Upravičenec mora uporabiti storitev svetovanja najmanj enkrat v času trajanja obveznosti.

3. Pridobitev certifikata za ekološko pridelavo oziroma predelavo kmetijskih pridelkov oziroma živil,

skladno z Uredbo 834/2007/ES.

4. Upravičenec, ki prvič vstopa v kontrolo ekološkega kmetovanja mora imeti izdelan individualni načrt preusmeritve KMG v ekološko pridelavo v prvem letu trajanja obveznosti.

5. Upravičenec, ki obdeluje in uveljavlja plačilo za trajno travinje mora rediti travojede živali v skladu s predpisi za ekološko kmetovanje.

Opis metodologije ter agronomskih predpostavk in parametrov, vključno z opisom temeljnih zahtev, navedenih v členu 29(2) Uredbe (EU) št. 1305/2013, ki so pomembne za določeno vrsto obveznosti, uporabljenih kot referenčna točka za izračune, ki upravičujejo: dodatne stroške, izpad prihodka zaradi sprejetih obvez in višino transakcijskih stroškov; kjer je potrebno, navedena metodologija upošteva pomoč, dodeljeno po Uredbi (EU) št. 1307/2013, vključno s plačili za kmetijske prakse, ki ugodno vplivajo na podnebje in okolje, da se prepreči možnost dvojnega financiranja; kjer je to primerno, pretvorbena metoda, uporabljena za druge enote v skladu s členom 9 te uredbe

Opis se nahaja v opisu metodologije na ravni ukrepa.

8.2.10.3.2. 2. Plačila za ohranitev praks in metod ekološkega kmetovanja

Podukrep:

- 11.2 – Plačila za ohranitev praks in metod ekološkega kmetovanja

8.2.10.3.2.1. Opis vrste operacije

Podpore se namenjajo za izvajanje kmetovanja, ki omogoča varovanje in izboljšanje okolja, elementov krajine, naravnih virov in biotske raznovrstnosti ter prilagajanje podnebnim spremembam. Dodelijo se za prostovoljno izvajanje praks in metod ekološkega kmetovanja, kot je določeno z Uredbo 834/2007/ES.

Upravičenec, ki zaprosi za plačila mora poleg pogojev upravičenosti, ki so opisani v poglavju "Pogoji za upravičenost" tega podukrepa, izpolnjevati naslednje zahteve:

- ves čas trajanja obveznosti mora izvajati podukrep v skladu s predpisanimi pogoji in zahtevami,
- opraviti mora program usposabljanja v obsegu najmanj 6 ur letno,
- uporabiti mora najmanj enkrat storitev svetovanja v času trajanja obveznosti,
- vsako leto mora pridobiti certifikat za ekološko pridelavo oziroma predelavo, ki ga izda organizacija za kontrolo in certificiranje v skladu z Uredbo 834/2007/ES in
- če uveljavlja plačilo za trajno travinje, mora rediti travojede živali, v skladu s predpisi, ki urejajo ekološko kmetovanje.

Zgoraj navedene zahteve se preverjajo na naslednje načine:

- AKTRP izvajanje zahteve preverja s 100 % administrativno kontrolo preko certifikata za ekološko pridelavo oziroma predelavo kmetijskih pridelkov oziroma živil, ki je pridobljen skladno z Uredbo 834/2007/ES.
- AKTRP zahtevo preverja s 100 % administrativno kontrolo preko računalniške aplikacije »Evidenca izobraževanja kmetijskih gospodarstev«, ki vključuje podatke o udeležbi upravičencev na programih usposabljanja.
- AKTRP zahtevo preverja s 100 % administrativno kontrolo preko računalniške aplikacije »Evidenca izobraževanja kmetijskih gospodarstev«, ki vključuje podatke o uporabi storitev svetovanja.
- AKTRP zahtevo preverja s 100 % administrativno kontrolo na podlagi seznama kmetijskih gospodarstev, ki so pridobila certifikat za ekološko pridelavo oziroma predelavo kmetijskih pridelkov oziroma živil, skladno z Uredbo 834/2007/ES.
- AKTRP izvajanje zahteve preverja s 100 % administrativno kontrolo preko evidence o rejnih živalih in registra kmetijskih gospodarstev.

Navedene zahteve zagotavljajo strokovno pomoč in usposobljenost upravičencev za pridelavo visokokakovostne hrane, ki varuje zdravje ljudi ter omogoča največje možno zmanjšanje negativnih vplivov na okolje predvsem z vidika preprečevanja onesnaževanja podtalnice s strani kmetijstva, saj že osnovne prepovedi kot so npr. prepoved uporabe sintetičnih sredstev za varstvo rastlin (herbicidov in tudi ostalih fitofarmacevtskih pripravkov) in lahko topnih mineralnih gnojil že neposredno pomenita aktivno zaščito podtalnice pred onesnaženjem z ostanki pesticidov in delno tudi nitratov. Te prepovedi prav tako omogočajo, da se ne obremenjuje tal, kar prispeva tudi k izboljšanju lastnosti tal in upravljanju z njimi.

8.2.10.3.2.2. Vrsta podpore

Podpora se dodeli na ha kmetijskih površin oziroma na družino v primeru čebelarjenja.

Podpora za trajno travinje se dodeli v obliki letnega plačila na ha trajnega travinja.

Kmetijsko gospodarstvo, ki ne redi travojedih živali (govedo, drobnica, konji, jelenjad) v skladu s predpisi, ki urejajo ekološko kmetovanje, ni upravičeno do plačila za trajno travinje iz naslova tega podukrepa.

Plačilo za trajno travinje za KMG se obračuna za površino trajnega travinja, ki dosega povprečno obtežbo najmanj 0,5 GVŽ/ha trajnega travinja. Če KMG ne dosega povprečne obtežbe 0,5 GVŽ/ha trajnega travinja, se plačilo obračuna le za površine, za katere je obtežba 0,5 GVŽ/ha trajnega travinja zagotovljena.

Pri čebelarjenju so plačila vezana na vse čebelje družine, ki so vključene v kontrolo ekološke pridelave in predelave.

8.2.10.3.2.3. Povezave z drugo zakonodajo

- Uredba 1306/2013/EU, poglavje I Naslova VI (navzkrižna skladnost);
- Uredba 1307/2013/EU;
- Uredba Sveta (ES) št. 834/2007 z dne 28. junija 2007 o ekološki pridelavi in označevanju ekoloških proizvodov in razveljavitvi Uredbe (EGS) št. 2092/91;
- Uredba Komisije (ES) št. 889/2008 z dne 5. septembra 2008 o določitvi podrobnih pravil za izvajanje Uredbe Sveta (ES) št. 834/2007 o ekološki pridelavi in označevanju ekoloških proizvodov glede ekološke pridelave, označevanja in nadzora;
- Uredba (ES) št. 882/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2004 o izvajanju uradnega nadzora, da se zagotovi preverjanje skladnosti z zakonodajo o krmi in živilih ter s pravili o zdravstvenem varstvu živali in zaščiti živali;
- Zakon o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/2008 z vsemi spremembami);
- Pravilnik o ekološki pridelavi in predelavi kmetijskih pridelkov oziroma živil (Uradni list RS, št. 8/2014);
- nacionalni predpis, ki ureja izvajanje tega podukrepa in
- druga EU zakonodaja in nacionalna zakonodaja, ki ureja področje tega podukrepa.

8.2.10.3.2.4. Upravičenci

Upravičenci do plačil so kmetijska gospodarstva, ki se v izvajanje tega podukrepa vključijo prostovoljno in izpolnjujejo predpisane pogoje in zahteve. Nosilci kmetijskih gospodarstev morajo izpolnjevati pogoj aktivnega kmeta v skladu z 9. členom Uredbe 1307/2013/EU.

8.2.10.3.2.5. Upravičeni stroški

Plačila krijejo vse stroške in izgubljeni prihodek zaradi prevzete obveznosti ob upoštevanju najvišjih zneskov plačil glede na izračunan znesek plačila po modelni kalkulaciji oziroma v skladu z najvišjimi možnimi zneski plačil opredeljenimi v Prilogi II Uredbe 1305/2013/EU, razen pri trajnem travinju, kjer plačila krijejo 70 % od izračunane vrednosti po modelni kalkulaciji. Kljub temu, da plačilo za trajno travinje

ne krije vseh stroškov in izgubljenega prihodka zaradi prevzete obveznosti, se ocenjuje, da to ne bo imelo negativnega učinka na vključevanje trajnega travinja v ekološko kmetovanje, kar potrjujejo tudi rezultati analiz dosedanjega izvajanja ekološkega kmetovanja.

Plačila vključujejo tudi transakcijske stroške, ki se nanašajo na prisotnost ob kontroli in za vodenje evidenc. Transakcijski stroški znašajo pri njivah-poljščinah 8,9 % plačila, pri vrtninah na prostem 3,7 % plačila, pri vrtninah v zavarovanih prostorih 12,3 % plačila, pri intenzivnih sadovnjakih 13,9 % plačila, pri travniških visokodebelnih sadovnjakih 14,2 % plačila, pri vinogradih 8,8 % plačila, pri hmeljišču 4,6 % plačila, pri drevesnicah 12,9 % plačila, pri trajnem travinju 0,4 % plačila, pri pridelavi semenskega materiala kmetijskih rastlin od 2,3 % do 4,1 % plačila in pri čebelarjenju 0,4 % plačila.

Strošek certifikacije za ekološke kmetijske pridelke oziroma živila ni upravičen strošek v okviru tega podukrepa.

8.2.10.3.2.6. Pogoji za upravičenost

- Upravičenec se mora vsako leto pri pooblaščeni organizaciji za kontrolo in certificiranje ekološkega kmetovanja prijaviti oziroma obnoviti prijavo v kontrolo najkasneje do 31. 12. tekočega leta za naslednje leto.
- Kmetijsko gospodarstvo mora biti vpisano v register kmetijskih gospodarstev, skladno s predpisom, ki ureja register kmetijskih gospodarstev.
- Ob vstopu v podukrep mora imeti kmetijsko gospodarstvo vsaj 1 ha kmetijskih površin ali vsaj 1 čebeljo družino v primeru čebelarjenja.
- Imeti mora izdelan program aktivnosti kmetijskega gospodarstva, ki je elektronski dokument, pripravljen kot rezultat svetovalne storitve.
- Kmetijsko gospodarstvo, ki uveljavlja plačilo za pridelavo semenskega materiala kmetijskih rastlin, mora biti vpisano v register dobaviteljev semenskega materiala kmetijskih rastlin, skladno s predpisom, ki ureja semenski material kmetijskih rastlin.

Zgoraj navedeni pogoji upravičenosti se preverjajo na naslednje načine:

- AKTRP pogoj upravičenosti preverja s 100 % administrativno kontrolo preko podatkov o pravočasni vključenosti upravičencev v kontrolo pri organizaciji za kontrolo in certificiranje ekološkega kmetovanja.
- AKTRP pogoj upravičenosti preverja s 100 % administrativno kontrolo preko registra kmetijskih gospodarstev.
- AKTRP pogoj upravičenosti preverja s 100 % administrativno kontrolo ob vnosu zahtevka za podukrep.
- AKTRP pogoj upravičenosti preverja s 100 % administrativno kontrolo ob vnosu zahtevka za podukrep preko registra dobaviteljev semenskega materiala kmetijskih rastlin.

Če se upravičenec vključi tudi v izvajanje ukrepa kmetijsko-okoljsko-podnebnih plačil iz prvega do osmega odstavka 28. člena Uredbe 1305/2013/EU, morajo biti v programu aktivnosti kmetijskega gospodarstva posebej opredeljene tudi vse obveznosti, ki se nanašajo na izvajanje tega ukrepa. V tem primeru se pripravi en program aktivnosti kmetijskega gospodarstva.

Plačila se namenjajo samo tistim obveznostim, ki presegajo predpisane zahteve ravnanja in ustrezne obvezne standarde za ohranjanje dobrega kmetijskega in okoljskega stanja zemljišč iz navzkrižne skladnosti, ustrezna merila in minimalne dejavnosti, ter druge ustrezne obvezne zahteve v skladu z nacionalnimi predpisi.

Upravičenec do plačil mora dosledno upoštevati ustrezne zahteve navzkrižne skladnosti iz predpisa, ki ureja predpisane zahteve ravnanja in ustrezne obvezne standarde za ohranjanje dobrega kmetijskega in okoljskega stanja zemljišč. Tudi upoštevanje minimalnih zahtev za uporabo gnojil in fitofarmacevtskih sredstev se izvaja preko zahtev navzkrižne skladnosti, ki so določene v predpisu, ki ureja predpisane zahteve ravnanja ter dobre kmetijske in okoljske pogoje pri kmetovanju.

8.2.10.3.2.7. Načela pri določanju meril za izbor

V skladu z drugim odstavkom 49. člena Uredbe 1305/2013/EU uporaba meril za izbor pri tem ukrepu ni predvidena. V podukrep se lahko vključi vsak, ki izpolnjuje pogoje tega podukrepa.

8.2.10.3.2.8. (Veljavni) zneski in stopnje podpore

Višina javne podpore za izvajanje tega podukrepa:

- njive-poljščine: 326,18 EUR/ha,
- vrtnine na prostem: 600,00 EUR/ha,
- vrtnine v zavarovanih prostorih: 600,00 EUR/ha,
- oljčniki z gostoto najmanj 150 dreves/ha, nasadi sadovnjakov z gostoto najmanj 100 dreves/ha pri orehu in kostanju ter najmanj 200 dreves/ha pri nasadih z ostalimi sadnimi vrstami in nasadih z mešanimi sadnimi vrstami: 676,60 EUR/ha,
- travniški visokodebelni sadovnjaki z gostoto najmanj 50 - 200 dreves/ha: 189,33 EUR/ha,
- vinogradi: 692,74 EUR/ha,
- hmeljišča: 900,00 EUR/ha,
- drevesnice: 900,00 EUR/ha,
- trajno travinje: 136,12 EUR/ha,
- čebelarjenje: 22,31 EUR/družino,
- pridelava semenskega materiala kmetijskih rastlin:
    - poljščine: 600,00 EUR/ha,
    - krmne rastline: 600,00 EUR/ha in
    - vrtnine: 600,00 EUR/ha.

Najvišji zneski plačil na hektar kmetijskih površin oziroma na družino pri čebelah upravičenca, ki jih je možno pridobiti za izvajanje ukrepa Ekološko kmetovanje, v skladu s Prilogo II Uredbe 1305/2013/EU znašajo:

- za njivske površine: 600 EUR/ha,
- trajne nasade: 900 EUR/ha,
- travinje: 450 EUR/ha,

- pridelava semenskega materiala kmetijskih rastlin: 800 EUR/ha in
- čebelarjenje: 22,31 EUR/družino.

Preglednica 2: Izračunane višine plačil po modelni kalkulaciji in določena višina plačil za podukrep 11.2

Podukrep 11.2	Najvišje možno plačilo glede na Prilogo II Uredbe 1305/2013/EU (EUR/ha)	Izračunana višina plačila po modelni kalkulaciji (EUR/ha)	Najvišje možno plačilo* (EUR/ha)	Plačilo (EUR/ha)	Delež plačila glede na Najvišje možno plačilo
njive-poljščine	600,00	326,18	326,18	326,18	100 %
vrtnine na prostem	600,00	1.692,39	600,00	600,00	100 %
vrtnine v zavarovanih prostorih	600,00	1.143,45	600,00	600,00	100 %
oljčniki z gostoto najmanj 150 dreves/ha, nasadi sadovnjakov z gostoto najmanj 100 dreves/ha pri orehu in kostanju ter najmanj 200 dreves/ha pri nasadih z ostalimi sadnimi vrstami in nasadih z mešanimi sadnimi vrstami	900,00	676,60	676,60	676,60	100 %
travniški visokodebelni sadovnjaki z gostoto 50–200 dreves/ha	900,00	189,33	189,33	189,33	100 %
vinogradi	900,00	692,74	692,74	692,74	100 %
hmeljišča	900,00	1.507,84	900,00	900,00	100 %
drevesnice	900,00	2.077,55	900,00	900,00	100 %
trajno travinje	450,00	194,46	194,46	136,12	70 %
pridelava semenskega materiala kmetijskih rastlin:					
- poljščine	600,00	787,49	600,00	600,00	100 %
- krmne rastline	600,00	744,25	600,00	600,00	100 %
- vrtnine	600,00	3.724,72	600,00	600,00	100 %
čebelarjenje	-	22,31	22,31	22,31	100 %

**najvišje možno plačilo glede na izračunano kalkulacijo oziroma glede na najvišje možno plačilo, v skladu s Prilogo II Uredbe 1305/2013/EU*

Izračunane višine plačil

8.2.10.3.2.9. Preverljivost in možnost kontrole ukrepov in/ali vrst operacij

8.2.10.3.2.9.1. Tveganja pri izvajanju ukrepov

R5: Obveznosti, ki jih je težko preverjati in/ali kontrolirati

Večjih tveganj pri tem podukrepu nismo zaznali. Za pridobitev plačila mora imeti upravičenec izdan certifikat, ki ga izdaja organizacija za kontrolo in certificiranje po preveritvi vseh predpisanih zahtev ekološkega kmetovanja. AKTRP kontrolira vse zahteve ekološkega kmetovanja preko certifikata, ki ga podeli organizacija za kontrolo in certificiranje. Podatke o vseh izdanih certifikatih MKGP posreduje plačilni agenciji.

R6: Splošni pogoji za izvajanje

Večjih tveganj pri tem podukrepu nismo zaznali. Potencialno tveganje lahko predstavlja nepoznavanje pogojev upravičenosti in nepravočasen sprejem predpisov, ki urejajo plačila za ukrep Ekološko kmetovanje. Določeno tveganje lahko predstavlja tudi šibka informiranost in osveščenost o podukrepu in posledično tudi slabša vključenost v kontrolo ekološkega kmetovanja.

R8: IT sistemi

Pri sistemih informacijske tehnologije so tveganja zaznana predvsem pri njihovem pravilnem delovanju oziroma pri zagotavljanju ustreznih zmogljivostih za procesiranje vseh informacij. Tveganje lahko predstavljajo tudi neurejeni oziroma neažurno vodeni registri, ki so posledica nekompatibilnih baz podatkov.

R9: Zahtevki za izplačilo

Slaba informiranost in nezadostno poznavanje podukrepa, nepoznavanje postopka za vlaganje zahtevka.

8.2.10.3.2.9.2. Blažilni ukrepi

R5: Obveznosti, ki jih je težko preverjati in/ali kontrolirati

- AKTRP bo pridobila podatke glede prijave oziroma obnovitve prijave upravičencev v kontrolo, v katero se morajo prijaviti oziroma obnoviti prijavo vsako leto najkasneje do 31. 12. za naslednje leto. Na podlagi teh podatkov bo AKTRP že ob vnosu zbirne vloge in zahtevkov opredelila, ali upravičenec sploh lahko vloži zahtevek za ukrep ekološko kmetovanje. Upravičencu, ki do navedenega roka ne bo vključen v kontrolo ekološkega kmetovanja, ne bo dana možnost, da poda zahtevek za ta ukrep;
- Če pred oddajo zahtevka za ukrep ekološko kmetovanje ne bo izdelan program aktivnosti za kmetijsko gospodarstvo, zahtevka ne bo mogoče vložiti;
- Upravičencu, ki se bo vključil tudi v izvajanje ukrepa kmetijsko-okoljsko-podnebnih plačil iz prvega do osmega odstavka 28. člena Uredbe 1305/2013/EU, ne bo dana možnost, da poda zahtevek za nedovoljene kombinacije tega ukrepa z ukrepom ekološko kmetovanje.

R6: Splošni pogoji za izvajanje

Da bi bili upravičenci ustrezno seznanjeni z vsemi pogoji in zahtevami za izvajanje ukrepa ekološko kmetovanje, je:

- Podan razumljiv in nedvoumen opis pogojev upravičenosti in zahtev;
- Uvedeno obvezno vsakoletno 6-urno usposabljanje, financirano iz 14. člena Uredbe 1305/2013/EU;
- Uvedena obvezna uporaba storitev svetovanja najmanj enkrat v času trajanja obveznosti, financirano iz 15. člena Uredbe 1305/2013/EU;
- Predvideno vsakoletno obveščanje in informiranje upravičencev glede njihovih obveznosti pri izvajanju ukrepa ekološko kmetovanje (v okviru vsakoletne kampanje za uveljavljanje zahtevkov za ukrepe kmetijske politike in tekom leta) in tudi v okviru Mreže za podeželje;
- Če upravičenec ne bo izpolnil pogojev upravičenosti za vstop v ukrep EK, zahtevka za plačilo ne bo mogel vložiti.

R8: IT sistemi

Na plačilni agenciji bo vzpostavljen IT sistem, ki bo omogočal elektronsko obdelavo vlog in zahtevkov za izplačilo. Pridobivanje podatkov bo v največji možni meri potekalo elektronsko s povezovanjem med različnimi bazami podatkov. V kolikor podatkovne baze med seboj ne bodo združljive na način, da bi jih bilo možno avtomatsko preveriti znotraj IT sistema, bodo preverjanja potekala z izmenjavo podatkov med nosilci baz.

R9: Zahtevki za izplačilo

Velja enako, kot je že bilo opisano v točki »splošni pogoji za izvajanje«.

Upravičenec bo zahtevek za plačilo vložil v elektronski obliki na predpisanih obrazcih, na katerih bo opredelil za katere zahteve v okviru ukrepa ekološko kmetovanje bo uveljavljal plačilo.

8.2.10.3.2.9.3. Splošna ocena ukrepa

Podukrep je ob upoštevanju blažilnih ukrepov preverljiv in ga je možno kontrolirati. Z njim bodo doseženi pričakovani rezultati in zastavljeni cilji PRP 2014–2020, hkrati pa bo prispeval k realizaciji horizontalnih ciljev. Z namenom spodbujanja naravi prijaznih kmetijskih praks in s tem ohranjanja okolja je izvedba tega podukrepa nujna.

8.2.10.3.2.10. Informacije, ki se nanašajo posebej na operacijo

Določitev in opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov; to bi moralo vključevati ustrezne obvezne standarde, določene v skladu s poglavjem I naslova VI Uredbe (EU) št. 1306/2013 Evropskega parlamenta in Sveta, ustrezna merila in minimalne aktivnosti, določene v skladu s členom 4(1)(c)(ii) in (iii) Uredbe (EU) št. 1307/2013 Evropskega parlamenta in Sveta, ustrezne minimalne zahteve za uporabo gnojil in fitofarmacevtskih sredstev ter ustrezne obvezne zahteve, ki so določene v nacionalnem pravu

Zahteve za izvajanje podukrepa in primerjava z običajno kmetijsko prakso

Običajna praksa

1. V RS se kmetu ni potrebno dodatno usposabljati.

2. Pri običajni kmetijski praksi uporaba storitev svetovanja ni obvezna.

3. Pri običajni kmetijski praksi pridelovalec lahko obdeluje kmetijska zemljišča brez pridobitve certifikata.

4. Pri običajni kmetijski praksi individualni načrt preusmeritve ni obvezen.

5. Pri običajni kmetijski praksi pridelovalec lahko obdeluje trajno travinje brez vključitve živali v kontrolo ekološkega kmetovanja.

Zahteve pri izvajanju ukrepa

1. Upravičenec mora opraviti program usposabljanja v obsegu najmanj 6 ur letno.

2. Upravičenec mora uporabiti storitev svetovanja najmanj enkrat v času trajanja obveznosti.

3. Pridobitev certifikata za ekološko pridelavo oziroma predelavo kmetijskih pridelkov oziroma živil, skladno z Uredbo 834/2007/ES.

4. Upravičenec, ki prvič vstopa v kontrolo ekološkega kmetovanja mora imeti izdelan individualni načrt preusmeritve KMG v ekološko pridelavo v prvem letu trajanja obveznosti.

5. Upravičenec, ki obdeluje in uveljavlja plačilo za trajno travinje mora rediti travojede živali v skladu s predpisi za ekološko kmetovanje.

Opis metodologije ter agronomskih predpostavk in parametrov, vključno z opisom temeljnih zahtev, navedenih v členu 29(2) Uredbe (EU) št. 1305/2013, ki so pomembne za določeno vrsto obveznosti, uporabljenih kot referenčna točka za izračune, ki upravičujejo: dodatne stroške, izpad prihodka zaradi sprejetih obvez in višino transakcijskih stroškov; kjer je potrebno, navedena metodologija upošteva pomoč, dodeljeno po Uredbi (EU) št. 1307/2013, vključno s plačili za kmetijske prakse, ki ugodno vplivajo na podnebje in okolje, da se prepreči možnost dvojnega financiranja; kjer je to primerno, pretvorbena metoda, uporabljena za druge enote v skladu s členom 9 te uredbe

Opis se nahaja v opisu metodologije na ravni ukrepa.

8.2.10.4. Preverljivost in možnost kontrole ukrepov in/ali vrst operacij

8.2.10.4.1. Tveganja pri izvajanju ukrepov

Opisano znotraj posameznega podukrepa.

8.2.10.4.2. Blažilni ukrepi

Blažilni ukrepi so določeni znotraj posameznega podukrepa.

8.2.10.4.3. Splošna ocena ukrepa

Kontrolo izpolnjevanja obveznosti v zvezi z upravičenostjo do plačil za ukrep ekološko kmetovanje izvaja AKTRP. Skladno z 62. členom Uredbe 1305/2013/EU sta Organ upravljanja in AKTRP izdelala predhodno oceno preverljivosti ukrepa ekološko kmetovanje in njegovo možnost kontrole, ki je razvidna v izjavi iz poglavja 18.1.

Preverljivost in možnost kontrole ukrepa ekološko kmetovanje se ocenjuje tudi v kasnejšem obdobju izvajanja ukrepa. Če ocena pokaže, da zahteve v zvezi s preverljivostjo in možnostjo nadzorovanja ukrepa

niso izpolnjene, se ukrep ustrezno prilagodi.

8.2.10.5. Dodatne informacije, ki se nanašajo posebej na ukrep

Določitev in opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov; to bi moralo vključevati ustrezne obvezne standarde, določene v skladu s poglavjem I naslova VI Uredbe (EU) št. 1306/2013 Evropskega parlamenta in Sveta, ustrezna merila in minimalne aktivnosti, določene v skladu s členom 4(1)(c)(ii) in (iii) Uredbe (EU) št. 1307/2013 Evropskega parlamenta in Sveta, ustrezne minimalne zahteve za uporabo gnojil in fitofarmacevtskih sredstev ter ustrezne obvezne zahteve, ki so določene v nacionalnem pravu

Opis se nahaja znotraj posameznega podukrepa.

Opis metodologije ter agronomskih predpostavk in parametrov, vključno z opisom temeljnih zahtev, navedenih v členu 29(2) Uredbe (EU) št. 1305/2013, ki so pomembne za določeno vrsto obveznosti, uporabljenih kot referenčna točka za izračune, ki upravičujejo: dodatne stroške, izpad prihodka zaradi sprejetih obvez in višino transakcijskih stroškov; kjer je potrebno, navedena metodologija upošteva pomoč, dodeljeno po Uredbi (EU) št. 1307/2013, vključno s plačili za kmetijske prakse, ki ugodno vplivajo na podnebje in okolje, da se prepreči možnost dvojnega financiranja; kjer je to primerno, pretvorbena metoda, uporabljena za druge enote v skladu s členom 9 te uredbe

Metodologijo in modelne kalkulacije za izračun višine podpor za ukrep ekološko kmetovanje je izdelala in potrdila neodvisna institucija: Kmetijski inštitut Slovenije (KIS), Hacquetova 17, 1000 Ljubljana , kot izhaja iz priloženega potrdila v poglavju 18.2.

Izhodišča

Plačila za ukrep Ekološko kmetovanje (EK) se lahko nanašajo samo na tiste obveznosti, ki presegajo obvezne standarde navzkrižne skladnosti, druga ustrezna merila in minimalne dejavnosti iz zakonodaje EU ter druge obvezne zahteve iz nacionalnih predpisov.

Plačila EK se dodelijo letno za kritje stroškov in izpada dohodka, ki so posledica izvajanja ukrepa EK in lahko po potrebi krijejo transakcijske stroške (do največ 20% premije, plačane za obveznost).

Predlog plačil je pripravljen na podlagi modelnega izračuna za njive-poljščine, vrtnine na prostem, vrtnine v zavarovanih prostorih, oljčnike z gostoto najmanj 150 dreves/ha, nasade sadovnjakov z gostoto najmanj 100 dreves/ha pri orehu in kostanju te najmanj 200 dreves/ha pri nasadih z ostalimi sadnimi vrstami in nasadih z mešanimi sadnimi vrstami, travniške visokodebelne sadovnjake z gostoto 50-200 dreves/ha, vinograde, hmeljišča, drevesnice, trajno travinje, pridelavo semenskega materiala kmetijskih rastlin (poljščine, krmne rastline, vrtnine) in čebelarjenje.

Modelni izračuni so pripravljeni za izvajanje in za preusmerjanje v ekološko kmetovanje.

Z namenom preprečitve dvojnih plačil s I. stebrom so bile proučene kmetijske prakse zelene komponente (ZK) in obveznosti pri ukrepu EK. Pri izvajanju enakovrednih kmetijskih praks v ukrepu EK in pri ZK so

pri opredelitvi običajnih konvencionalnih kmetijskih praks upoštevane kmetijske prakse, ki jih vključuje tudi ZK. Plačila za ukrep EK zato vključujejo samo dodatne stroške in izgubo dohodka za aktivnosti, ki presegajo kmetijske prakse ZK. Upravičenci plačil za EK, ki hkrati izvajajo tudi zahteve KOPOP, katerih aktivnosti so enake praksam ZK v okviru površin z ekološkim pomenom (PEP), ki se izvajajo v skladu z drugim odstavkom 45. člena Uredbe 1307/2013/EU, bodo plačila dobili le za površine, ki presegajo skupne hektare PEP.

Za preprečitev preplačila med ukrepom EK in zahtevami ukrepa KOPOP so bila upoštevana določila 11. člena Uredbe 808/2014/EU.

Modelni izračun za določitev plačil za ukrep EK je postavljen v okvir simulacijskega sistema modelnih kalkulacij KIS. Sistem omogoča simulacijo različnih načinov kmetijske proizvodnje tako po naboru kmetijskih proizvodov kot tudi pri različnih tehnologijah proizvodnje.

Za kmetijsko pridelavo predvideno v okviru ukrepa EK je opredeljena običajna kmetijska praksa in kmetijska proizvodnja v okviru ukrepa EK. S pomočjo modelnih kalkulacij so ocenjeni stroški in prihodki pri izbrani konvencionalni kmetijski pridelavi in pri izvajanju ekološkega kmetovanja in preusmerjanju v ekološko kmetovanje.

V modelnih izračunih za določitev plačila za ukrep EK so uporabljene povprečne cene iz leta 2013 in začetka leta 2014 (I.-VI). Viri cen inputov so, podatki Statističnega urada Republike Slovenije (SURS) ipd. Stroški dela so vrednoteni po povprečni plači v RS za leto 2013, vključno s prispevki za socialno varnost in pravicami iz dela. Prihodek je za tržne pridelke določen na podlagi odkupnih cen SURS, za krmne rastline na podlagi njihove krmne vrednosti (cena hranil izračunana na podlagi čistih hranil) in za kmetijske pridelke, kjer odkupne cene po podatkih SURS niso dostopne, na podlagi ocen strokovnjakov oz. podatkov neposredno od odkupovalcev. Upoštevani so tržni prihodki, brez plačil za ukrepe kmetijske politike. Na stroškovni in prihodkovni strani so upoštevane cene brez DDV.

Modelni izračun višine plačil za ukrep EK

Podlaga za izračun plačil je razlika, ki nastane v finančnem rezultatu med običajno kmetijsko prakso ter izvajanjem praks ekološkega kmetovanja oziroma preusmeritve v prakse ekološkega kmetovanja.

Za ukrep EK je opredeljen modelni izračun za izvajanje ekološkega kmetovanja in modelni izračun za preusmerjanje v ekološko kmetovanje.

Običajna kmetijska praksa (OKP)

PRIHODEK (POKP) = Pridelek (YOKP) * Cena (COKP)

SPREMENLJIVI STROŠKI (VSOKP)

STROŠKI DELA (SDOKP)

Ekološko kmetovanje (EK)

PRIHODEK (PEK) = Pridelek (YEK) * Cena (CEK)

SPREMENLJIVI STROŠKI (VSEK)

STROŠKI DELA (SDEK)

TRANSAKCIJSKI STROŠKI (TSEK): največ 20% plačila

Plačilo za ekološko kmetovanje (EK): *EK = (POKP – VSOKP – SDOKP) - (PEK – VSEK – SDEK) + TSEK*

Za zahteve ukrepa KOPOP, ki se lahko izvajajo z ukrepom EK in se njihove obveznosti dopolnjujejo, smo proučili kombinacije med njimi in ukrepom EK. Na podlagi modelnih izračunov smo za izvajanje posameznih zahtev KOPOP v kombinaciji z ukrepom EK opredelili višino plačil za zahteve KOPOP. Pri tem smo upoštevali določila 11. člena Izvedbene uredbe Komisije 808/2014/EU.

8.2.10.6. Druge pomembne opombe, ki prispevajo k razumevanju in izvajanju ukrepa

Plačilo za kmetijske prakse, ki ugodno vplivajo na podnebje in okolje (zelena komponenta I. stebra):

Upravičenci, ki izpolnjujejo pogoje iz prvega odstavka 29. člena Uredbe834/2007/ES, so zaradi priznanih ugodnih vplivov ukrepa ekološko kmetovanje na okolje upravičeni do plačila za kmetijske prakse, ki ugodno vplivajo na podnebje in okolje iz 43. člena Uredbe 1307/2013/EU.

Pri izračunu plačil za ukrep ekološko kmetovanje se odšteje zneske, potrebne za preprečitev dvojnega financiranja praks iz 29. člena Uredbe 1305/2013/EU.

Kombinacije z ukrepom kmetijsko-okoljsko-podnebnih plačil

Podpore iz naslova ukrepa kmetijsko-okoljsko-podnebnih plačil iz prvega do osmega odstavka 28. člena Uredbe 1305/2013/EU ni mogoče odobriti za obveznosti, ki se krijejo v okviru ukrepa ekološko kmetovanje.

Možnosti kombiniranja ukrepa ekološko kmetovanje z ukrepom kmetijsko-okoljsko-podnebnih plačil iz prvega do osmega odstavka 28. člena Uredbe 1305/2013/EU so prikazane pri opisu ukrepa kmetijsko-okoljsko-podnebnih plačil ter prilogah k temu ukrepu.

Sheme kakovosti za kmetijske proizvode in živila

Upravičenci, ki so na novo vključeni v shemo ekološkega kmetovanja, so lahko upravičeni tudi do plačil za kritje stroškov kontrole in analiz ter administrativnih stroškov, v kolikor izpolnjujejo pogoje v skladu s 16. členom Uredbe 1305/2013/EU.

Upravičenci, ki so vključeni v ukrep v ekološko kmetovanje, so lahko upravičeni tudi do plačil za kritje stroškov, nastalih pri izvajanju aktivnosti informiranja in pospeševanja za ekološke proizvode oziroma živila ter prednostno podprti v postopku izbora upravičencev, v kolikor izpolnjujejo pogoje v skladu s 16. členom Uredbe 1305/2013/EU.

8.2.11. M13 – Plačila območjem z naravnimi ali drugimi posebnimi omejitvami (člen 31)

8.2.11.1. Pravna podlaga

Ukrep M13 se izvaja na podlagi 31. in 32. člena Uredbe 1305/2013/EU.

8.2.11.2. Splošen opis ukrepa, vključno z njegovo intervencijsko logiko in prispevkom k prednostnim področjem in horizontalnim ciljem

Iz analize stanja izhaja, da Slovenija sodi med države EU-27 z daleč najvišjim deležem kmetijske površine na območjih z naravnimi ali drugimi posebnimi omejitvami (OMD), kar zmanjšuje konkurenčnost slovenskega kmetijstva, omejuje izbor možnih proizvodnih usmeritev in povišuje stroške proizvodnje. To vodi v opuščanje kmetijstva na teh območjih, zaraščanje kmetijskih zemljišč, izgubo biotske raznovrstnost in kmetijske krajine. Kulturna krajina v OMD, zlasti na gorskih območjih, je še vedno močno odvisna od kmetijstva. Zato je vzdrževanje kmetijstva bistveno za dolgoročno ohranjanje okolja in podeželja. Dolgoročna razpoložljivost naravnih virov je temeljni pogoj za izpolnjevanje številnih funkcij v OMD. Zmanjšanje količine in kakovosti naravnih virov vpliva na delovanje tega življenjskega in gospodarskega prostora za domačine kot tudi prostora za rekreacijo in preživaljanje prostega časa za ljudi izven teh območij.

Namen ukrepa je ohranitev in nadaljnja obdelanost kmetijskih zemljišč na območjih z naravnimi ali drugimi posebnimi omejitvami.

Slovenija ohranja razmejitev OMD iz obdobja 2007–2013, dokler ne bo sprejeta nova razmejitev na podlagi 32. člena Uredbe 1305/2013/EU, in sicer:.

- gorska območja,
- območja, ki niso gorska območja in imajo pomembne naravne omejitve in
- območja s posebnimi omejitvami.

Slovenija bo predvidoma uveljavila novo razmejitev na podlagi 32. člena U 1305/2013 najkasneje do konca leta 2017, ko bo predlagala novo razmejitev za območja, ki niso gorska in imajo pomembne naravne omejitve (člen 32 (b)) in za območja s posebnimi omejitvami (člen 32 (c)).

Podpora v okviru tega ukrepa se dodeli v obliki letnega izravnalnega plačila na hektar kmetijskih zemljišč.

V okviru tega ukrepa je lahko najmanjša površina, upravičena do plačila, 0,01 ha.

Izravnalno plačilo je potrebno zaradi dodatnih stroškov in izpada dohodka pri kmetovanju in bo prispevalo k ohranjanju in spodbujanju sonaravnih sistemov kmetovanja, ohranjanju kulturne krajine podeželskih območij ter trajnostni rabi kmetijskih zemljišč.

V postopku izračuna višine izravnalnega plačila so bili upoštevani trije kriteriji, ki vplivajo na višino plačila in to so:

- Diferenciacija glede na resnost ugotovljene trajne omejitve, ki je izražena v postopku točkovanja kmetijskih gospodarstev (KMG) v OMD. Za kmetije v težjih neugodnih naravnih pogojih je predvideno višje število točk, kar vpliva na višje izravnalno plačilo;

- Diferenciacija glede na sisteme kmetovanja, ki je upoštevana v točkovanju KMG v OMD z upoštevanjem različne rabe kmetijskih zemljišč. Tako so posebej ovrednotene štiri različne skupine rabe kmetijskih zemljišč in sicer: njive, trajno travinje, vinogradi in ostali trajni nasadi;
- Diferenciacija (degresija) plačil glede na ekonomijo obsega, kjer je za prvih 70 ha kmetijskih zemljišč na KMG predvideno polno plačilo, za ostale površine pa se plačilo začne postopno zmanjševati in doseže 40 % plačilo pri površinah večjih od 100 ha.

Ukrep se deli na tri podukrepe:

- Izplačilo nadomestil v gorskih območjih (podukrep M13.1),
- Izplačilo nadomestil za druga območja, ki imajo pomembne naravne omejitve (podukrep M13.2),
- Izplačilo nadomestil za druga območja s posebnimi omejitvami (podukrep M13.3).

Podpora iz naslova ukrepa M13 je osredotočena na četrto težišče ukrepanja iz PRP 2014–2020, določeno v poglavju 5.1 PRP 2014–2014.

Prispevek k prednostnim področjem

Prednostno področje 4A: Obnova, ohranjanje in povečanje biotske raznovrstnosti, vključno z območji Natura 2000 in območji z naravnimi ali drugimi posebnimi omejitvami ter kmetovanja visoke naravne vrednosti in stanja krajin v Evropi

Zaradi ekstenzivne kmetijske in gozdarske rabe prostora se je lahko v OMD razvila tradicionalna pestra kulturna krajina s posebnim ekološkim pomenom. Tradicionalne oblike kmetovanja ključno prispevajo k ohranjanju biotske raznovrstnosti, zlasti v gorskih območjih, oziroma na območjih s skrajno neugodnimi naravnimi pogoji za kmetovanje. Plačila za OMD predstavljajo kmetijskim gospodarstvom delno nadomestilo, da kmetje kljub nižjim donosom in višjim stroškom upravljanja lahko nadaljujejo z upravljanjem zemljišč.

Ta ukrep predstavlja pomembno sestavino dohodka kmetijskih gospodarstev na teh območjih, s čimer prispeva k nadaljnji rabi kmetijskih zemljišč, ohranjanju podeželja in poselitve ter razvoju trajnostnih sistemov kmetovanja, s čimer posledično pomembno prispeva tudi k ohranjanju in povečevanju biotske raznovrstnosti na teh območjih.

Prispevek k horizontalnim ciljem

Okolje: Kmetijam v OMD se z izravnalnim plačilom zaradi nižjih donosov in višjih stroškov upravljanja omogoča, da nadaljujejo z upravljanjem zemljišč, kar je pomembno za ohranjanje podeželja ter ohranjanje in spodbujanje sistemov sonaravnega kmetovanja. Poleg proizvodne funkcije torej vključuje tudi ohranjanje kulturne krajine, ohranjanje in vzdrževanje infrastrukture, varstva pred naravnimi nesrečami ter tudi pozitivno prispeva k doseganju ciljev na področju varstva okolja in podnebja.

8.2.11.3. Obseg, raven podpore in upravičenci ter, kjer je ustrezno, metodologija za izračun zneska ali stopnje podpore, po potrebi razčlenjene po podukrepu in/ali vrsti operacije. Za vsako vrsto operacije opredelitev upravičenih stroškov, pogojev za upravičenost, veljavnih zneskov in stopenj podpore ter načel glede določanja meril za izbor

8.2.11.3.1. 1. Izplačilo nadomestil v gorskih območjih

Podukrep:

- 13.1 – Izplačilo nadomestil v gorskih območjih

8.2.11.3.1.1. Opis vrste operacije

Podpora v okviru tega podukrepa se dodeli za ohranitev in nadaljnje opravljanje kmetijske dejavnosti v gorskih območjih (drugi odstavek 32. člena Uredbe 1305/2013/EU), v katerih so prisotni relativno višji stroški in izguba dohodka pri kmetovanju kot v območjih z ugodnimi pridelovalnimi razmerami.

V skladu s točko (a) petega odstavka 32. člena Uredbe 1305/2013/EU Slovenija dodaja v program obstoječo razmejitev gorskih območij.

Gorsko območje v Sloveniji zavzema kar 72 % površine države, v njem pa se nahaja kar 55 % vseh kmetijskih zemljišč v državi. Kmetijska gospodarstva, ki gospodarijo na večjih nadmorskih višinah, imajo zaradi krajše vegetacijske dobe znatno omejen izbor kmetijskih rastlin in nižje pridelke na enoto površine. Podatek iz registra kmetijskih gospodarstev (evidenca GERK) pove, da nad 500 metri nadmorske višine močno prevladuje trajno travinje, ki predstavlja kar 95 % vseh kmetijskih zemljišč, le 5 % pa predstavljajo njive. Zaradi tega prevladuje živinoreja, pogosto ekstenzivna, saj lahko le travojede živali izkoristijo voluminozno krmo s travnikov.

Naslednja omejitev, s katero se soočajo kmetijska gospodarstva v gorskem območju so strmi nagibi kmetijskih zemljišč, saj je reliefna razgibanost površja države zelo velika. Ta naravna omejitev dodatno otežuje kmetijsko pridelavo, v mnogih primerih je potrebna uporaba dražje, specialne mehanizacije in/ali več ročnega dela in zaradi tega so stroški pridelave višji.

Zaradi naravnih danosti v gorskem območju prevladujejo biotsko bogata travišča, ki so pogosto vključena v omrežje Natura 2000. Z nadaljnjo rabo in obdelanostjo kmetijskih zemljišč se ohranjajo značilni habitatni tipi in vrste. Z izravnalnimi plačili tako neposredno prispevamo k ohranitvi ugodnega stanja travišč na teh območjih, ki bi se sicer zarasla, s tem pa bi izginili značilni habitati in/ali vrste.

Podpora kmetijskim gospodarstvom v gorskih območjih tako zasleduje predvsem naslednje cilje:

- vzdrževanje krajine s spodbujanjem upravljanja zemljišč kljub težkim razmeram kmetovanja in s tem varovanje zlasti tal pred erozijo in plazovi, ali izgubo biotske raznovrstnosti;
- ohranjanje poseljenosti podeželskih območij v gorskih območjih in
- zagotavljanje javnih koristi v gorskem območju in njihov prispevek zlasti pri ohranjanju in obnovi infrastrukture, varstvu pred naravnimi nesrečami, turizmu in ohranjanje dediščine podeželja.

Obseg gorskih območij

8.2.11.3.1.2. Vrsta podpore

Podpora v okviru tega podukrepa se dodeli v obliki letnega izravnalnega plačila na hektar kmetijskih zemljišč kot nadomestilo kmetom zaradi višjih stroškov in izgube dohodka kot posledica težjih pogojev kmetovanja v gorskih območjih.

8.2.11.3.1.3. Povezave z drugo zakonodajo

- Zakon o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/2008 z vsemi spremembami);
- Naslov VI Uredbe 1306/2013/EU (navzkrižna skladnost);
- 9. člen Uredbe 1307/2013/EU,
- nacionalni predpis, ki ureja izvajanje tega podukrepa in
- druga EU zakonodaja in nacionalna zakonodaja, ki ureja področje tega podukrepa.

8.2.11.3.1.4. Upravičenci

Izravnalna plačila se dodelijo nosilcem kmetijskih gospodarstev, ki opravljajo kmetijsko dejavnost na

gorskih območjih.

8.2.11.3.1.5. Upravičeni stroški

Podpora se kmetom izplača v obliki letnega plačila na hektar kmetijske površine za kritje dela dodatnih stroškov in izpada dohodka, ki so povezani z omejitvami kmetijske proizvodnje v gorskih območjih.

Pri določitvi letnega plačila se upoštevajo dodatni (višji) stroški in izguba dohodka (nižji pridelki) v gorskih območjih v primerjavi s kmetovanjem izven območij z naravnimi in drugimi posebnimi omejitvami.

Letno plačilo se izračuna za vsako individualno KMG. Podrobneje je izračun zneska plačila prikazan v poglavju (Veljavni) zneski in stopnje podpore znotraj tega podukrepa.

8.2.11.3.1.6. Pogoji za upravičenost

- Kmetijsko gospodarstvo mora biti vpisano v Register kmetijskih gospodarstev v skladu s predpisom, ki ureja register kmetijskih gospodarstev.
- Upravičenec mora biti aktivni kmet v skladu z 9. členom Uredbe 1307/2013/EU.
- Ob vstopu v ukrep mora imeti KMG vsaj 1 ha kmetijskih površin v območjih z naravnimi ali drugimi posebnimi omejitvami.
- Upravičenec se mora obvezati, da bo na območjih, določenih v skladu z 32. členom Uredbe 1305/2013/EU, še naprej opravljal svojo kmetijsko dejavnost.

8.2.11.3.1.7. Načela pri določanju meril za izbor

V skladu z drugim odstavkom 49. člena Uredbe 1305/2013/EU uporaba meril za izbor pri tem podukrepu ni predvidena.

8.2.11.3.1.8. (Veljavni) zneski in stopnje podpore

Podpora se izplača v obliki izravnalnega plačila na hektar.

Izravnalno plačilo se izračuna na podlagi formule za izračun OMD plačila za vsako individualno KMG.

Formula za izračun OMD plačila:

OMD plačilo/ha = fiksni del + (št. točk KMG × vrednost točke × 0,45)

Izravnalno plačilo za OMD je sestavljeno iz dveh delov:

- ***Fiksni del*** plačila predstavlja znesek, ki je določen glede na težavnostni razred KMG in je razviden iz preglednice Težavnostni razred KMG;

- ***Variabilni del*** plačila se izračuna za vsak KMG posebej. Izračuna se kot 0,45 delež zmnožka števila točk, ki so pripisana posameznemu KMG na podlagi registra kmetijskih gospodarstev v OMD in vrednosti točke.

Vrednost točke je 0,40 EUR.

Število točk KMG izhaja iz registra KMG v OMD, v katerega so vključena vsa KMG, ki imajo kmetijska zemljišča v OMD. Število točk je odraz razlik v stroških pridelave na enoto površine med območji z omejenimi dejavniki in območji brez omejitev za kmetijsko pridelavo.

Pri določitvi najvišjega in najnižjega zneska plačila se upošteva omejitve zneskov podpore iz Priloge II k Uredbi 1305/2013/EU.

Zgornja višina plačil v gorskih območjih znaša 450 EUR/ha. V kolikor bi izračunana višina izravnalnega plačila presegla to mejo, se višina plačila zadevnemu kmetijskemu gospodarstvu zniža tako, da znaša maksimalna višina plačila 450 EUR/ha za kmetijsko gospodarstvo v gorskem območju.

Minimalno plačilo na hektar znaša 25 EUR/ha.

Določitev višine izravnalnega plačila je ustrezna in natančna ter pripravljena na podlagi ustreznega, pravičnega in preverljivega izračuna in potrjena s strani neodvisnega organa.

Podrobneje je izračun izravnalnega plačila predstavljen v poglavju Metodologija za izračun zneska podpore v okviru tega podukrepa.

Težavnostni razred KMG	Fiksni del, izražen v evrih
Gorsko višinska	107,5
Planine	107,5
Gričevnato hribovite	66,2
Kraške	93,2
Strme	80,5
Druge	32,3
Osnovna KMG	12,8

Težavnostni razred KMG

8.2.11.3.1.9. Preverljivost in možnost kontrole ukrepov in/ali vrst operacij

8.2.11.3.1.9.1. Tveganja pri izvajanju ukrepov

R5: Obveznosti, ki jih je težko preverjati in/ali kontrolirati

Večjih tveganj pri tem poukrepu nismo zaznali. Izravnalo plačilo je odvisno predvsem od upravičene površine kmetijskega zemljišča, razvrstitve KMG v težavnostni razred in od individualnega števila težavnostnih točk za vsako kmetijsko gospodarstvo. Kmetijska zemljišča so predhodno s strani upravičenca urejena v Registru kmetijskih gospodarstev na podlagi predpisa, ki ureja prijavo in vodenje kmetijskih zemljišč. Podatki o razvrstitvi kmetijskih gospodarstev v težavnostne razrede se vodijo v računalniški obliki na MKGP v obliki registra, ki se dnevno osvežuje.

R6: Splošni pogoji za izvajanje

Večjih tveganj pri tem podukrepu nismo zaznali. Na vnosu zahtevkov za izravnalna plačila, ki poteka v elektronski obliki, se izvrši administrativna avtomatska pridobitev kmetijskih zemljišč na posameznem KMG, prav tako pa se avtomatizirano pridobi podatek o razvrstitvi KMG v težavnostni razred in število težavnostnih točk za vsako kmetijsko gospodarstvo. Potencialno tveganje lahko predstavlja nepravočasen sprejem predpisov, ki urejajo plačila OMD. Določeno tveganje lahko predstavlja tudi šibka informiranost in osveščenost o ukrepu predvsem v obdobju, ko se uvajajo spremembe.

R8: IT sistemi

Obstaja tveganje za nezadosten IT sistem, ki ne bo napreden in ne bo nudil zadostne podpore.

R9: Zahtevki za izplačilo

Večjih tveganj pri tem poukrepu nismo zaznali. Upravičenci vlagajo vlogo za ukrep OMD v okviru oddaje skupne zbirne vloge, vsako leto med februarjem in majem. Obračun prejetih zahtevkov opravi ARSKTRP konec vsakega leta oziroma v začetku naslednjega leta za zahtevke vložene v tekočem letu oziroma predhodmen letu. Obstaja tveganje, da se zaradi nelikvidnosti proračuna zahtevki ne bodo začeli izplačevati v tekočem temveč šele v naslednje letu.

8.2.11.3.1.9.2. Blažilni ukrepi

R5: Obveznosti, ki jih je težko preverjati in/ali kontrolirati

Kmetijska zemljišča prijavi kmet v GIS sistem na podlagi orto-foto posnetkov. Pri tem prijavljena površina ne more preseči največje določene možne površine iz primerjave z zajemom rabe kmetijskih zemljišč, ki je uradna evidence v Sloveniji. V kolikor je prijavljena površina večja, se za tak del opravi ogled na terenu. Če ogled na terenu izkazuje resnično kmetijsko rabo (npr. v primeru starejšega orto-foto posnetka), se šele lahko taka površina določi za upravičeno.

R6: Splošni pogoji za izvajanje

Če ob oddaji zahtevka velikost kmetijskega gospodarstva v OMD ne dosega 1 ha kmetijskih zemljišč, se tak zahtevek zavrne.

R8: IT sistemi

IT sistemi, kjer se vodijo OMD podatki, so preprosti in robustni ter izkazujejo potrebno zanesljivost. V preteklih letih so bili pregledani tudi s strani notranje revizije. Ob vzpostavitvi registrov so bile narejene kontrole delovanja.

R9: Zahtevki za izplačilo

Zahtevki se oddajo elektronsko, nato sledi obdelava v okviru informacijskega sistema na ARSKTRP. Potrebna je ustrezno planiranje proračunskih izdatkov in informiranje upravičencev glede časovnice izplačil.

8.2.11.3.1.9.3. Splošna ocena ukrepa

Podukrep se je že v preteklosti izkazal kot uspešen inštrument kmetijske politike, ki pomembno vpliva na nadaljnjo obdelanost kmetijskih zemljišč, ki bi jim sicer grozilo opuščanje in zaraščanje, s tem pa tudi zmanjšanje biotske raznovrstnosti.

Podukrep je enostaven za izvajanje ter administrativno relativno nezahteven. Podatki, ki se uporabljajo za izračun izravnalnega plačila, so pridobljeni iz uradnih evidenc ali iz GIS meritev brez subjektivnega vpliva človeka. Upravičene površine, ki se uporabljajo pri tem podukrepu, so del integriranega administrativnega sistema (IAKS).

8.2.11.3.1.10. Metodologija za izračun zneska podpore, če je primerno

Metodologija za izračun zneska podpore pri podukrepu Izravnalna plačila v gorskih območjih je upoštevala dodatne (višje) stroške in izgubo dohodka (nižji pridelki) v gorskih območjih v primerjavi s kmetovanjem izven območij OMD.

Da bi pogoje kmetovanja čim natančneje opredelili za vsako individualno KMG, je bil izdelan register (točkovanje) KMG v OMD.

Pri tem so osnovno metodološko izhodišče, vsebinska opredelitev modela in izvedba aplikativnega izračuna upoštevali, da je število točk in posledična višina potrebnih izravnalnih plačil odraz razlik v stroških pridelave na enoto površine v OMD in v območjih brez omejitev za kmetijsko pridelavo.

Pri izdelavi metodologije za register KMG v OMD, ki jo je izdelal Kmetijski Inštitut Slovenije, so upoštevani naslednji kriteriji:

- Standardni: talne razmere, nadmorska višina, nagib, velikost GERK-ov (grafična enota rabe kmetijskih zemljišč) in
- Regionalno specifični: kraško površje, poplave, močni vetrovi, erozija.

Pri analizi so bile uporabljene modelne kalkulacije Kmetijskega inštituta Slovenije, s pomočjo katerih je ocenjena razlika v stroških pri različnih kulturah. Pri tem so:

- za njive izbrane reprezentante posameznih kultur (pšenica, koruza za zrnje, krompir in krmne košenine) ter
- za travinje predvideno spravilo krme v obliki sena in v obliki paše.

Osnovna prostorska enota, za katero je narejen simulacijski izračun števila točk, je grafična enota rabe kmetijskih zemljišč (GERK). Povprečno število točk za posamezen GERK je izračunano na podlagi razlik v stroških in ponderjev (uteži) posameznih pridelkov. Te so opredeljene na osnovi predpostavljenega enotnega njivskega kolobarja in racionalne strukture rabe travinja, ki v izhodišču upošteva pomemben delež paše. Končni rezultat analize z vidika posamezne rabe (njivskega oziroma travniškega GERK-a) so izračunane točke, določene po obravnavanih kriterijih.

Povprečno število točk na ravni kmetije je izračunano s ponderiranim povprečjem točk posameznih enot rabe, kjer se kot ponder uporablja površina posameznega GERK-a.

V register KMG v OMD so vključena vsa KMG, ki imajo kmetijska zemljišča v OMD.

S točkovanjem KMG v OMD zelo dobro ocenimo omejitvene dejavnike, ki se nanašajo na kmetijska zemljišča, ne moremo pa oceniti omejitev, ki jih ima KMG zaradi svoje lege v regiji oziroma lokalni skupnosti, oddaljenosti in dostopnosti ter še mnogih drugih značilnosti. Te značilnosti so precej dobro grupirane v dosedanjih težavnostnih razredih, ki so poleg točk KMG v OMD vključene v formulo za izračun izravnalnega plačila na hektar.

Izravnalno plačilo na hektar vključuje:

- FIKSNI DEL plačila OMD, ki je predstavljen z določenimi zneski za posamezen težavnostni razred kmetijskih gospodarstev ter

- VARIABILNI DEL plačila OMD.

Dodatni podatki glede opisa metodologije za izračun zneska podpore se nahajajo v okviru poglavja Metodologija za izračun zneska podpore na ravni celotnega ukrepa.

Ker podpora za OMD v okviru I. stebra v Sloveniji ni predvidena, v kalkulaciji tudi niso upoštevana plačila v skladu s poglavjem 3 naslova III Uredbe 1307/2013/EU.

8.2.11.3.1.11. Informacije, ki se nanašajo posebej na operacijo

Opredelitev praga površine na kmetijsko gospodarstvo, na podlagi katerega država članica izračuna postopno zniževanje plačil

V skladu s 4. točko 31. člena Uredbe 1305/2013/EU se zagotovi postopno zniževanje izravnalnih plačil.

Zaradi posestne razdrobljenosti v Sloveniji ekonomija obsega prične učinkovati pri 70 hektarjih kmetijskih površin v območjih z naravnimi ali drugimi posebnimi omejitvami. Postopno zniževanje plačil je tako določeno na naslenji način:

- do 70 ha je plačilo 100 %;
- nad 70 in med 80 ha je plačilo 85 %;
- nad 80 in med 90 ha je plačilo 70 %;
- nad 90 in med 100 ha je plačilo 55 % in
- nad 100 ha je plačilo 40 %.

V Sloveniji bo v postopno zniževanje plačil OMD vključenih 3,31 % kmetijskih površin v območjih z naravnimi ali drugimi posebnimi omejitvami.

Pri postavitvi tega praga so bili upoštevani naslednji dejavniki:

- velika razdrobljenost kmetijskih zemljišč;

- blaženje učinkov notranje konvergence v okviru I. stebra SKP zaradi postopnega zniževanja zgodovinskih dodatkov;
- obstaja potreba po povečevanju števila kmetijskih gospodarstev v velikostnem razredu 40–60 ha na teh območjih.

[Določitev območij z naravnimi in drugimi posebnimi omejitvami] Opis lokalne enote, ki se uporablja za določitev območij.

Gorska območja

Gorska območja so tista območja, za katera so značilne omejene možnosti uporabe kmetijskih zemljišč in dražja uporaba specialne mehanizacije. Zaradi višje nadmorske višine je skrajšana vegetacijska doba. V kombinaciji s strmimi nagibi je v gorskih območjih omejena uporaba mehanizacije in zožena možnost izbire primernih rastlin. Podobno so tudi na nižji nadmorski višini nagibi lahko preveč strmi za uporabo običajne mehanizacije in zahtevajo uporabo dražje opreme. Ovire na nižjih nadmorskih višinah so posledično enakovredne oviram glede omejene možnosti rabe kmetijskih zemljišč na višji nadmorski višini.

Določitev gorskih območij upošteva oba kriterija za razmejitev teh, ki sta: nadmorska višina in nagib. Gorska območja v Sloveniji izpolnjujejo kriterije, ki so:

- povprečna nadmorska višina najmanj 700 metrov ali
- povprečni nagib najmanj 20 %; najmanj 50 % računane površine izpolnjuje kriterij nagiba (večje vodne površine so izključene iz preračuna) ali
- istočasno povprečna nadmorska višina najmanj 500 metrov in povprečni nagib najmanj 15 %.

Kadar so manjša območja z omejenim številom katastrskih občin, ki samostojno ne izpolnjujejo kriterijev za gorska območja (opredeljena nadmorska višina, nagib ali kombinacija obeh), v velikem delu obkrožena z gorskimi območji, se taka območja šteje v gorska območja. Kmetijska dejavnost znotraj teh manjših območij, ki so obkrožena z gorskimi območji, se ne more izvajati in razvijati izolirano od in brez vpliva gorskih območij, ki jih obkrožajo. So torej gospodarsko tesno povezana in medsebojno odvisna, saj so podnebno-pridelovalni pogoji za kmetovanje v Alpskem, Predalpskem, Dinarskem svetu ter na ostalem hribovitem področju Slovenije enaki za vse, čeprav kaka katastrska občina zaradi svoje lege ni izpolnila kriterijev za gorska območja, vendar so omejitve, značilne za gorska območja, tam vseskozi prisotne.

Slovenija je postavila natančna merila za zaokroževanje (homogenizacijo) z zahtevo po minimalni potrebni stopnji zaokroženosti nekega območja, ter uvedla dodatno zahtevo v primeru zaokroževanja večjega števila k.o. glede kakovosti kmetijskih zemljišč na tem območju, kot sledi iz opisov v nadaljevanju.

Manjša homogena območja, ki ne izpolnjujejo kriterija za gorsko območje, so pa obkrožena z gorskim območjem, se štejejo kot gorska območja, če je območje:

- manjše ali enako petim katastrskim občinam ali
- večje kot pet katastrskih občin in hkrati izkazuje kriterije slabše proizvodne sposobnosti tal in je delež slabših kategorij najmanj 75 %.

Šteje se, da je območje obkroženo z gorskim območjem v skladu s prejšnjim odstavkom, če je:

- najmanj 90 % zadevnega območja obkroženih z gorskim območjem, ali
- najmanj 40 % zadevnega območja obkroženih z gorskim območjem in preostali del območja meji na reko, morje ali državno mejo (skupaj najmanj 90 %).

Območje je opredeljeno kot gorsko tudi v primeru, če se zadevna katastrska občina dotika meje gorskega območja in del katastrske občine v celoti izpolnjuje kriterije za razmejitev v gorsko območje. Del katastrske občine, ki ne izpolnjuje kriterijev, ni vključen v gorsko območje. V vsakem primeru najmanjša velikost dela katastrske občine ne more biti manjše od 7 hektarjev.

Podrobni in obširni opisi vseh treh območij znotraj OMD so posredovani tudi kot priloga temu programu.

[Določitev območij z naravnimi in drugimi posebnimi omejitvami] Opis uporabe metode, vključno z merili iz člena 32 Uredbe (EU) št. 1305/2013, za razmejitev treh kategorij območij iz navedenega člena, vključno z opisom in rezultati natančne prilagoditve za območja z naravnimi in drugimi posebnimi omejitvami, ki niso gorska območja

Ni relevantno. V skladu s petim odstavkom 32. člena Uredbe 1305/2013/EU bo Slovenija pri določitvi območij v okviru tega ukrepa uporabila območja iz programskega obdobja 2007–2013, ki so bila upravičena do plačil na podlagi 36(a)(ii) člena Uredbe 1698/2005/ES.

8.2.11.3.2. 2. Izplačilo nadomestil za druga območja, ki imajo pomembne naravne omejitve

Podukrep:

- 13.2 – Izplačilo nadomestil za druga območja, ki imajo pomembne naravne omejitve

8.2.11.3.2.1. Opis vrste operacije

Podpora v okviru tega podukrepa se dodeli za ohranitev in nadaljnje opravljanje kmetijske dejavnosti na območjih, ki niso gorska in imajo pomembne naravne omejitve (tretji odstavek 32. člena Uredbe 1305/2013/EU), v katerih so prisotni relativno višji stroški in izguba dohodka pri kmetovanju kot v območjih z ugodnimi pridelovalnimi razmerami.

Nova razmejitev območij, ki niso gorska in imajo pomembne naravne omejitve, kot je opredeljeno v točki (b) petega odstavka 32. člena Uredbe 1305/2013/EU, bo določena v skladu z biofizikalnimi merili iz Priloge III Uredbe 1305/2013/EU in bo dodana programu razvoja podeželja najkasneje do konca leta 2017. Do takrat se uporablja območja iz programskega obdobja 2007–2013, ki so bila upravičena do plačil na podlagi 36(a)(ii) člena Uredbe 1698/2005/ES.

Druga območja, ki imajo pomembne naravne omejitve, prestavljajo v Sloveniji 4 % površine države, kjer se nahaja 4 % kmetijskih zemljišč. Na teh območjih prevladujejo kmetijska zemljišča z nižjim proizvodnim potencialom, z ekonomskimi rezultati, ki zaradi omejitev pri pridelavi zaostajajo za povprečjem, ter demografskimi težavami, ki se kažejo kot nizka gostota prebivalcev na km2 ali upadanje prebivalstva, ob hkratnem visokem deležu kmečkega prebivalstva.

Zaradi prepleta različnih talnih in s tem tudi proizvodnih pogojev za kmetovanje je v tem območju prisotna različna raba kmetijskih površin. Predvsem neugodne talne razmere ne omogočajo razvoj intenzivnih kmetijskih panog. Za ohranitev mozaične pokrajine je potrebno nadaljevati z ekstenzivnim kmetovanjem, da se ohrani proizvodni potencial kmetijskih zemljišč in s tem vzdrževana kulturna krajina. To je predpogoj za nadaljnjo ohranitev ugodnega stanja na področju biotske raznovrstnosti ter omogoča razvoj turističnega potenciala.

Podpora kmetijskim gospodarstvom v drugih območjih, ki imajo pomembne naravne omejitve, zasleduje predvsem naslednje cilje:

- vzdrževanje krajine s spodbujanjem upravljanja zemljišč kljub težkim razmeram kmetovanja in s tem varovanje zlasti tal pred erozijo ali izgubo biotske raznovrstnosti ter
- vzdrževanje kulturne krajine kot turističnega potenciala in prostora za rekreacijo.

Obseg območij z naravnimi omejitvami izven gorskih območij

8.2.11.3.2.2. Vrsta podpore

Podpora v okviru tega podukrepa se dodeli v obliki letnega izravnalnega plačila na hektar kmetijskih zemljišč kot nadomestilo kmetom zaradi višjih stroškov in izgube dohodka zaradi težjih pogojev kmetovanja na območjih, ki niso gorska in imajo pomembne naravne omejitve.

8.2.11.3.2.3. Povezave z drugo zakonodajo

- Zakon o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/2008 z vsemi spremembami);
- Naslov VI Uredbe 1306/2013/EU (navzkrižna skladnost);
- 9. člen Uredbe 1307/2013/EU;
- nacionalni predpis, ki ureja izvajanje tega podukrepa in
- druga EU zakonodaja in nacionalna zakonodaja, ki ureja področje tega podukrepa.

8.2.11.3.2.4. Upravičenci

Izravnalna plačila se dodelijo nosilcem kmetijskih gospodarstev, ki opravljajo kmetijsko dejavnost v območjih, ki niso gorska in imajo pomembne naravne omejitve.

8.2.11.3.2.5. Upravičeni stroški

Podpora se kmetom izplača v obliki letnega plačila na hektar kmetijske površine za kritje vseh ali dela dodatnih stroškov in izpada dohodka, ki so povezani z omejitvami kmetijske proizvodnje v drugih območjih z naravnimi omejitvami izven gorskih območij.

Pri določitvi letnega plačila se upoštevajo dodatni (višji) stroški in izguba dohodka (nižji pridelki) v območjih, ki niso gorska in imajo pomembne naravne omejitve, v primerjavi s kmetovanjem izven območij s pomembnimi naravnimi omejitvami.

Letno plačilo se izračuna za vsako individualno KMG. Podrobneje je izračun zneska plačila prikazan v poglavju (Veljavni) zneski in stopnje podpore znotraj tega podukrepa.

8.2.11.3.2.6. Pogoji za upravičenost

- Kmetijsko gospodarstvo mora biti vpisano v Register kmetijskih gospodarstev v skladu s predpisom, ki ureja register kmetijskih gospodarstev.
- Upravičenec mora biti aktivni kmet v skladu z 9. členom Uredbe 1307/2013/EU.
- Ob vstopu v ukrep mora imeti KMG vsaj 1 ha kmetijskih površin v območjih z naravnimi ali drugimi posebnimi omejitvami.
- Upravičenec se mora obvezati, da bo na območjih, določenih v skladu z 32. členom Uredbe 1305/2013/EU, še naprej opravljal svojo kmetijsko dejavnost.

8.2.11.3.2.7. Načela pri določanju meril za izbor

V skladu z drugim odstavkom 49. člena Uredbe 1305/2013/EU uporaba meril za izbor pri tem podukrepu ni predvidena.

8.2.11.3.2.8. (Veljavni) zneski in stopnje podpore

Podpora se izplača v obliki izravnalnega plačila na hektar.

Izravnalno plačilo se izračuna na podlagi formule za izračun OMD plačila za vsako individualno KMG.

Formula za izračun OMD plačila:

OMD plačilo/ha = fiksni del + (št. točk KMG × vrednost točke × 0,45)

Izravnalno plačilo za OMD je sestavljeno iz dveh delov:

- ***Fiksni del*** plačila predstavlja znesek, ki je določen glede na težavnostni razred KMG in je razviden iz preglednice Težavnostni razred KMG;
- ***Variabilni del*** plačila se izračuna za vsak KMG posebej. Izračuna se kot 0,45 delež zmnožka števila točk, ki so pripisana posameznemu KMG na podlagi registra kmetijskih gospodarstev v OMD in vrednosti točke.

Vrednost točke je 0,40 EUR.

Število točk KMG izhaja iz registra KMG v OMD, v katerega so vključena vsa KMG, ki imajo kmetijska zemljišča v OMD. Število točk je odraz razlik v stroških pridelave na enoto površine med območji z omejenimi dejavniki in območji brez omejitev za kmetijsko pridelavo.

Pri določitvi najvišjega in najnižjega zneska plačila se upošteva omejitve zneskov podpore iz Priloge II k Uredbi 1305/2013/EU.

Zgornja višina plačil v drugih območjih z naravnimi omejitvami izven gorskih območij znaša 250 EUR/ha. V kolikor bi izračunana višina izravnalnega plačila presegla to mejo, se višina plačila zadevnemu kmetijskemu gospodarstvu zniža tako, da znaša maksimalna višina plačila 250 EUR/ha za kmetijsko gospodarstvo v drugih območjih, ki imajo pomembne naravne omejitve.

Minimalno plačilo na hektar znaša 25 EUR/ha.

V skladu s petim odstavkom 31. člena Uredbe 1305/2013/EU bodo na teh območjih upravičenci prejeli celotno plačilo do vključno leta 2017, od leta 2018 oziroma po končani razmejitvi pa le na območjih, ki bodo še naprej upravičena do plačil.

Za upravičence na območjih, ki zaradi nove razmejitve ne bodo več upravičeni do plačil, se navedena plačila postopno znižujejo in sicer tako, da znašajo v letu 2018 80 % povprečnega plačila, v letu 2019 50 % povprečnega plačila in v letu 2020 20 % povprečnega plačila.

Določitev višine izravnalnega plačila je ustrezna in natančna ter pripravljena na podlagi ustreznega, pravičnega in preverljivega izračuna in potrjena s strani neodvisnega organa.

Podrobneje je izračun izravnalnega plačila predstavljen v poglavju Metodologija za izračun zneska podpore v okviru tega podukrepa.

Težavnostni razred KMG	Fiksni del, izražen v evrih
Gorsko višinska	107,5
Planine	107,5
Gričevnato hribovite	66,2
Kraške	93,2
Strme	80,5
Druge	32,3
Osnovna KMG	12,8

Težavnostni razred KMG

8.2.11.3.2.9. Preverljivost in možnost kontrole ukrepov in/ali vrst operacij

8.2.11.3.2.9.1. Tveganja pri izvajanju ukrepov

R5: Obveznosti, ki jih je težko preverjati in/ali kontrolirati

Večjih tveganj pri tem poukrepu nismo zaznali. Izravnalo plačilo je odvisno predvsem od upravičene površine kmetijskega zemljišča, razvrstitve KMG v težavnostni razred in od individualnega števila težavnostnih točk za vsako kmetijsko gospodarstvo. Kmetijska zemljišča so predhodno s strani upravičenca urejena v Registru kmetijskih gospodarstev na podlagi predpisa, ki ureja prijavo in vodenje kmetijskih zemljišč. Podatki o razvrstitvi kmetijskih gospodarstev v težavnostne razrede se vodijo v računalniški obliki na MKGP v obliki registra, ki se dnevno osvežuje.

R6: Splošni pogoji za izvajanje

Večjih tveganj pri tem podukrepu nismo zaznali. Na vnosu zahtevkov za izravnalna plačila, ki poteka v elektronski obliki, se izvrši administrativna avtomatska pridobitev kmetijskih zemljišč na posameznem KMG, prav tako pa se avtomatizirano pridobi podatek o razvrstitvi KMG v težavnostni razred in število težavnostnih točk za vsako kmetijsko gospodarstvo. Potencialno tveganje lahko predstavlja nepravočasen sprejem predpisov, ki urejajo plačila OMD. Določeno tveganje lahko predstavlja tudi šibka informiranost in osveščenost o ukrepu predvsem v obdobju, ko se uvajajo spremembe.

R8: IT sistemi

Obstaja tveganje za nezadosten IT sistem, ki ne bo napreden in ne bo nudil zadostne podpore.

R9: Zahtevki za izplačilo

Večjih tveganj pri tem podukrepu nismo zaznali. Upravičenci vlagajo vlogo za ukrep OMD v okviru oddaje skupne zbirne vloge, vsako leto med februarjem in majem. Obračun prejetih zahtevkov opravi ARSKTRP konec vsakega leta oziroma v začetku naslednjega leta za zahtevke vložene v tekočem letu oziroma predhodnem letu. Obstaja tveganje, da se zaradi nelikvidnosti proračuna zahtevki ne bodo začeli izplačevati v tekočem temveč šele v naslednje letu.

8.2.11.3.2.9.2. Blažilni ukrepi

R5: Obveznosti, ki jih je težko preverjati in/ali kontrolirati

Kmetijska zemljišča prijavi kmet v GIS sistem na podlagi orto-foto posnetkov. Pri tem prijavljena površina

ne more preseči največje določene možne površine iz primerjave z zajemom rabe kmetijskih zemljišč, ki je uradna evidence v Sloveniji. V kolikor je prijavljena površina večja, se za tak del opravi ogled na terenu. Če ogled na terenu izkazuje resnično kmetijsko rabo (npr. v primeru starejšega orto-foto posnetka), se šele lahko taka površina določi za upravičeno.

R6: Splošni pogoji za izvajanje

Če ob oddaji zahtevka velikost kmetijskega gospodarstva v OMD ne dosega 1 ha kmetijskih zemljišč, se tak zahtevek zavrne.

R8: IT sistemi

IT sistemi, kjer se vodijo OMD podatki, so preprosti in robustni ter izkazujejo potrebno zanesljivost. V preteklih letih so bili pregledani tudi s strani notranje revizije. Ob vzpostavitvi registrov so bile narejene kontrole delovanja.

R9: Zahtevki za izplačilo

Zahtevki se oddajo elektronsko, nato sledi obdelava v okviru informacijskega sistema na ARSKTRP. Potrebna je ustrezno planiranje proračunskih izdatkov in informiranje upravičencev glede časovnice izplačil.

8.2.11.3.2.9.3. Splošna ocena ukrepa

Podukrep se je že v preteklosti izkazal kot uspešen inštrument kmetijske politike, ki pomembno vpliva na nadaljnjo obdelanost kmetijskih zemljišč, ki bi jim sicer grozilo opuščanje in zaraščanje, s tem pa tudi zmanjšanje biotske raznovrstnosti.

Podukrep je enostaven za izvajanje ter administrativno relativno nezahteven. Podatki, ki se uporabljajo za izračun izravnalnega plačila, so pridobljeni iz uradnih evidenc ali iz GIS meritev brez subjektivnega vpliva človeka. Upravičene površine, ki se uporabljajo pri tem podukrepu, so del integriranega administrativnega sistema (IAKS).

8.2.11.3.2.10. Metodologija za izračun zneska podpore, če je primerno

Metodologija za izračun zneska podpore pri podukrepu Izravnalna plačila v drugih območjih z naravnimi omejitvami izven gorskih območjih je upoštevala dodatne (višje) stroške in izgubo dohodka (nižji pridelki) v drugih območjih z naravnimi omejitvami izven gorskih območjih v primerjavi s kmetovanjem izven območij OMD.

Da bi pogoje kmetovanja čim natančneje opredelili za vsako individualno KMG, je bil izdelan register (točkovanje) KMG v OMD.

Pri tem so osnovno metodološko izhodišče, vsebinska opredelitev modela in izvedba aplikativnega izračuna upoštevali, da je število točk in posledična višina potrebnih izravnalnih plačil odraz razlik v stroških pridelave na enoto površine med OMD in območji brez omejitev za kmetijsko pridelavo.

Pri izdelavi metodologije za register KMG v OMD, ki jo je izdelal Kmetijski Inštitut Slovenije, so

upoštevani naslednji kriteriji:

- Standardni: talne razmere, nadmorska višina, nagib, velikost GERK-ov (grafična enota rabe kmetijskih zemljišč) in
- Regionalno specifični: kraško površje, poplave, močni vetrovi, erozija.

Pri analizi so bile uporabljene modelne kalkulacije Kmetijskega inštituta Slovenije, s pomočjo katerih je ocenjena razlika v stroških pri različnih kulturah. Pri tem so:

- za njive izbrane reprezentante posameznih kultur (pšenica, koruza za zrnje, krompir in krmne košenine) ter
- za travinje predvideno spravilo krme v obliki sena in v obliki paše.

Osnovna prostorska enota, za katero je narejen simulacijski izračun števila točk, je grafična enota rabe kmetijskih zemljišč (GERK). Povprečno število točk za posamezen GERK je izračunano na podlagi razlik v stroških in ponderjev (uteži) posameznih pridelkov. Te so opredeljene na osnovi predpostavljenega enotnega njivskega kolobarja in racionalne strukture rabe travinja, ki v izhodišču upošteva pomemben delež paše. Končni rezultat analize z vidika posamezne rabe (njivskega oziroma travniškega GERK-a) so izračunane točke, določene po obravnavanih kriterijih.

Povprečno število točk na ravni kmetije je izračunano s ponderiranim povprečjem točk posameznih enot rabe, kjer se kot ponder uporablja površina posameznega GERK-a.

V register KMG v OMD so vključena vsa KMG, ki imajo kmetijska zemljišča v OMD.

S točkovanjem KMG v OMD zelo dobro ocenimo omejitvene dejavnike, ki se nanašajo na kmetijska zemljišča, ne moremo pa oceniti omejitev, ki jih ima KMG zaradi svoje lege v regiji oziroma lokalni skupnosti, oddaljenosti in dostopnosti ter še mnogih drugih značilnosti. Te značilnosti so precej dobro grupirane v dosedanjih težavnostnih razredih, ki so poleg točk KMG v OMD vključene v formulo za izračun izravnalnega plačila na hektar.

Izravnalno plačilo na hektar vključuje:

- FIKSNI DEL plačila OMD, ki je predstavljen z določenimi zneski za posamezen težavnostni razred kmetijskih gospodarstev ter

- VARIABILNI DEL plačila OMD.

Dodatni podatki glede opisa metodologije za izračun zneska podpore se nahajajo v okviru poglavja Metodologija za izračun zneska podpore na ravni celotnega ukrepa.

Ker podpora za OMD v okviru I. stebra v Sloveniji ni predvidena, v kalkulaciji tudi niso upoštevana plačila v skladu s poglavjem 3 naslova III Uredbe 1307/2013/EU.

8.2.11.3.2.11. Informacije, ki se nanašajo posebej na operacijo

Opredelitev praga površine na kmetijsko gospodarstvo, na podlagi katerega država članica izračuna postopno zniževanje plačil

V skladu s 4. točko 31. člena Uredbe 1305/2013/EU se zagotovi postopno zniževanje izravnalnih plačil.

Zaradi posestne razdrobljenosti v Sloveniji ekonomija obsega prične učinkovati pri 70 hektarjih kmetijskih površin v območjih z naravnimi ali drugimi posebnimi omejitvami. Postopno zniževanje plačil je tako določeno na naslenji način:

- do 70 ha je plačilo 100 %;
- nad 70 in med 80 ha je plačilo 85 %;
- nad 80 in med 90 ha je plačilo 70 %;
- nad 90 in med 100 ha je plačilo 55 % in
- nad 100 ha je plačilo 40 %.

V Sloveniji bo v postopno zniževanje plačil OMD vključenih 3,31 % kmetijskih površin v območjih z naravnimi ali drugimi posebnimi omejitvami.

Pri postavitvi tega praga so bili upoštevani naslednji dejavniki:

- velika razdrobljenost kmetijskih zemljišč;
- blaženje učinkov notranje konvergence v okviru I. stebra SKP zaradi postopnega zniževanja zgodovinskih dodatkov;
- obstaja potreba po povečevanju števila kmetijskih gospodarstev v velikostnem razredu 40-60 ha na teh območjih.

[Določitev območij z naravnimi in drugimi posebnimi omejitvami] Opis lokalne enote, ki se uporablja za določitev območij.

Območja, ki niso gorska in imajo pomembne naravne omejitve, v Sloveniji predstavljajo območja, ki jim grozi opuščanje rabe zemljišč in kjer je za ohranjanje podeželja nadaljevanje kmetijskih dejavnosti nujno. Ta območja so homogena glede naravnih proizvodnih pogojev v povezavi s slabšimi demografskimi kazalci v primerjavi z državnim povprečjem. Ta območja so predvsem kmetijska, vendar slaba produktivnost tal preprečuje intenzivno proizvodnjo ali izboljšanje brez prekomernih vlaganj. Za vrednotenje drugih OMD so bili uporabljeni naslednji podatki:

- podatki o kategorizaciji kmetijskih zemljišč,
- podatki o katastrskem dohodku,
- demografski podatki o gostoti prebivalstva, populacijski trend in delež kmečkega prebivalstva.

Območja, ki niso gorska in imajo pomembne naravne omejitve, v Sloveniji izpolnjujejo hkrati vse štiri kriterije, ki so:

- slabo produktivna tla, kjer slabše kategorije zemljišč predstavljajo najmanj 78 odstotkov,
- ekonomski učinek kmetijstva izkazan kot katastrski dohodek, ki je značilen za slabo produktivna

kmetijska zemljišča, ne presega 15.500 SIT/ha,

- delež kmečkega prebivalstva, izraženo v deležu zaposlenih v kmetijstvu, dosega najmanj 14 odstotkov,
- demografski kriterij, kjer je letna stopnja rasti prebivalstva nižja od 0,5 odstotka ali gostota prebivalstva ne presega 50 prebivalcev na km2 (izvzeta so urbana središča).

Območja, ki niso gorska in imajo pomembne naravne omejitve, bodo najkasneje do konca leta 2017 v skladu z biofizikalnimi kriteriji določena na novo.

Podrobni in obširni opisi vseh treh območij znotraj OMD so posredovani tudi kot priloga temu programu.

[Določitev območij z naravnimi in drugimi posebnimi omejitvami] Opis uporabe metode, vključno z merili iz člena 32 Uredbe (EU) št. 1305/2013, za razmejitev treh kategorij območij iz navedenega člena, vključno z opisom in rezultati natančne prilagoditve za območja z naravnimi in drugimi posebnimi omejitvami, ki niso gorska območja

V skladu s 5. točko 31. člena Uredbe 1305/2013/EU, bo Slovenija pri določitvi območij v okviru tega ukrepa uporabila območja iz programskega obdobja 2007–2013, ki so bila upravičena do plačil na podlagi 36(a)(ii) člena Uredbe 1698/2005/ES.

V skladu z točko (b) petega odstavka 32. člena Uredbe 1305/2013/EU bo Slovenija najkasneje do konca leta 2017 posredovala v potrditev novo razmejitev območij, ki niso gorska območja in imajo pomembne naravne omejitve. Vsi upravičenci na teh območjih bodo do vključno leta 2017 prejemali polno plačilo, po končani razmejitvi oziroma najkasneje od leta 2018 naprej pa se bodo plačila upravičencem na območjih, ki zaradi nove razmejitve ne bodo več upravičena do plačila, postopno zniževala.

8.2.11.3.3. 3. Izplačilo nadomestil za druga območja s posebnimi omejitvami

Podukrep:

- 13.3 – Izplačilo nadomestil za druga območja s posebnimi omejitvami

8.2.11.3.3.1. Opis vrste operacije

Podpora v okviru tega podukrepa se dodeli za ohranitev in nadaljnje opravljanje kmetijske dejavnosti na območjih s posebnimi omejitvami (četrti odstavek 32. člena Uredbe 1305/2013/EU), v katerih so prisotni relativno višji stroški in izguba dohodka pri kmetovanju kot v območjih z ugodnimi pridelovalnimi razmerami. V skladu s točko (a) petega odstavka istega člena Slovenija dodaja v program obstoječo razmejitev območij s posebnimi omejitvami.

Območja s posebnimi omejitvami prestavljajo v Sloveniji 10 % površine države, kjer se nahaja dobrih 16 % kmetijskih zemljišč. Kmetje gospodarijo na območjih, ki so prizadeta zaradi specifičnih omejitev, kot so pogoste poplave, prisotnost močne burje, območje barja, prisotnost izrazitih kraških pojavov, ter velika reliefna razgibanost gričevja severovzhodne Slovenije. V vsakem od teh območij krojijo kmetijsko pridelavo drugačne omejitve in se morajo kmetje na njih tudi različno prilagajati, oziroma jim povzročajo različne dodatne stroške ali izpad dohodka. Zaradi navedenih omejitev je v mnogih primerih še prisotna ekstenzivna oblika kmetovanja.

Tudi zaradi navedenih naravnih posebnosti se pomemben del kmetijskih zemljišč še obdeluje na naravi prijazen in pretežno ekstenzivni način. Posledično je zaradi visoke stopnje biotske raznovrstnosti nekaj območij s posebnimi omejitvami v celoti vključeno v omrežje Natura 2000 (Goričko, Ljubljansko barje, Kras, poplavno območje ob reki Krki), nekaj območij pa je vključeno v omrežje Natura 2000 z delom površin (Slovenske gorice, Dravinjske gorice, območje z močno burjo). Čeprav je ponekod opazen vpliv intenzifikacije kmetijstva, se hkrati pojavlja opuščanje ekstenzivnih kmetijskih zemljišč, ki za intenzivno kmetovanje niso primerna. Z nadaljnjo rabo in obdelanostjo kmetijskih zemljišč se tako ohranjajo značilni habitatni tipi in vrste. Z izravnalnimi plačili neposredno prispevamo k ohranitvi ugodnega stanja travišč na teh območjih, ki bi se sicer zarasla, s tem pa bi izginili značilni habitati in/ali vrste.

Mozaična kulturna krajina, velika biotska raznovrstnost in usmerjenost kmetijskih gospodarstev tudi v dopolnilne dejavnosti, predstavlja v teh območjih privlačen prostor za rekreacijo in preživljanje prostega časa, prebivalcem pa se poleg kmetovanja ponuja priložnost izrabiti obstoječe danosti kot pomemben turističen potencial.

Podpora kmetijskim gospodarstvom v območjih s posebnimi omejitvami tako zasleduje predvsem naslednje cilje:

- Vzdrževanje krajine s spodbujanjem upravljanja zemljišč kljub težkim razmeram kmetovanja in s tem varovanje zlasti tal pred erozijo in plazovi, ali izgubo biotske raznovrstnosti;
- Vzdrževanje kulturne krajine kot turističnega potenciala in prostora za rekreacijo.

Obseg drugih območji s posebnimi omejitvami

8.2.11.3.3.2. Vrsta podpore

Podpora v okviru tega podukrepa se dodeli v obliki letnega izravnalnega plačila na hektar kmetijskih zemljišč kot nadomestilo kmetom zaradi višjih stroškov in izgube dohodka zaradi težjih pogojev kmetovanja na območjih s posebnimi omejitvami.

8.2.11.3.3.3. Povezave z drugo zakonodajo

- Zakon o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/2008 z vsemi spremembami);
- Naslov VI Uredbe 1306/2013/EU (navzkrižna skladnost);
- 9. člen Uredbe 1307/2013/EU;
- nacionalni predpis, ki ureja izvajanje tega podukrepa in
- druga EU zakonodaja in nacionalna zakonodaja, ki ureja področje tega podukrepa.

8.2.11.3.3.4. Upravičenci

Izravnalna plačila se dodelijo nosilcem kmetijskih gospodarstev, ki opravljajo kmetijsko dejavnost na območjih s posebnimi omejitvami.

8.2.11.3.3.5. Upravičeni stroški

Podpora se kmetom izplača v obliki letnega plačila na hektar kmetijske površine za kritje dela dodatnih stroškov in izpada dohodka, ki so povezani z omejitvami kmetijske proizvodnje v območjih s posebnimi omejitvami.

Pri določitvi letnega plačila se upoštevajo dodatni (višji) stroški in izguba dohodka (nižji pridelki) v območjih s posebnimi omejitvami v primerjavi s kmetovanjem izven območij s posebnimi omejitvami.

Letno plačilo se izračuna za vsako individualno KMG. Podrobneje je izračun zneska plačila prikazan v poglavju (Veljavni) zneski in stopnje podpore znotraj tega podukrepa.

8.2.11.3.3.6. Pogoji za upravičenost

- Kmetijsko gospodarstvo mora biti vpisano v Register kmetijskih gospodarstev v skladu s predpisom, ki ureja register kmetijskih gospodarstev.
- Upravičenec mora biti aktivni kmet v skladu z 9. členom Uredbe 1307/2013/EU.
- Ob vstopu v ukrep mora imeti KMG vsaj 1 ha kmetijskih površin v območjih z naravnimi ali drugimi posebnimi omejitvami.
- Upravičenec se mora obvezati, da bo na območjih, določenih v skladu z 32. členom Uredbe 1305/2013/EU, še naprej opravljal svojo kmetijsko dejavnost.

8.2.11.3.3.7. Načela pri določanju meril za izbor

V skladu z drugim odstavkom 49. člena Uredbe 1305/2013/EU uporaba meril za izbor pri tem podukrepu ni predvidena.

8.2.11.3.3.8. (Veljavni) zneski in stopnje podpore

Podpora se izplača v obliki izravnalnega plačila na hektar.

Izravnalno plačilo se izračuna na podlagi formule za izračun OMD plačila za vsako individualno KMG.

Formula za izračun OMD plačila:

OMD plačilo/ha = fiksni del + (št. točk KMG × vrednost točke × 0,45)

Izravnalno plačilo za OMD je sestavljeno iz dveh delov:

- ***Fiksni del*** plačila predstavlja znesek, ki je določen glede na težavnostni razred KMG in je razviden iz preglednice Težavnostni razred KMG;
- ***Variabilni del*** plačila se izračuna za vsak KMG posebej. Izračuna se kot 0,45 delež zmnožka števila točk, ki so pripisana posameznemu KMG na podlagi registra kmetijskih gospodarstev v OMD in vrednosti točke.

Vrednost točke je 0,40 EUR.

Število točk KMG izhaja iz registra KMG v OMD, v katerega so vključena vsa KMG, ki imajo kmetijska zemljišča v OMD. Število točk je odraz razlik v stroških pridelave na enoto površine med območji z omejenimi dejavniki in območji brez omejitev za kmetijsko pridelavo.

Pri določitvi najvišjega in najnižjega zneska plačila se upošteva omejitve zneskov podpore iz Priloge II k Uredbi 1305/2013/EU.

Zgornja višina plačil v območjih s posebnimi omejitvami znaša 250 EUR/ha. V kolikor bi izračunana višina izravnalnega plačila presegla to mejo, se višina plačila zadevnemu kmetijskemu gospodarstvu zniža tako, da znaša maksimalna višina plačila 250 EUR/ha za kmetijsko gospodarstvo v območjih s posebnimi omejitvami.

Minimalno plačilo na hektar znaša 25 EUR/ha.

Določitev višine izravnalnega plačila je ustrezna in natančna ter pripravljena na podlagi ustreznega, pravičnega in preverljivega izračuna in potrjena s strani neodvisnega organa.

Podrobneje je izračun izravnalnega plačila predstavljen v poglavju Metodologija za izračun zneska podpore v okviru tega podukrepa.

Težavnostni razred KMG	Fiksni del, izražen v evrih
Gorsko višinska	107,5
Planine	107,5
Gričevnato hribovite	66,2
Kraške	93,2
Strme	80,5
Druge	32,3
Osnovna KMG	12,8

Težavnostni razred KMG

8.2.11.3.3.9. Preverljivost in možnost kontrole ukrepov in/ali vrst operacij

8.2.11.3.3.9.1. Tveganja pri izvajanju ukrepov

R5: Obveznosti, ki jih je težko preverjati in/ali kontrolirati

Večjih tveganj pri tem poukrepu nismo zaznali. Izravnalo plačilo je odvisno predvsem od upravičene površine kmetijskega zemljišča, razvrstitve KMG v težavnostni razred in od individualnega števila težavnostnih točk za vsako kmetijsko gospodarstvo. Kmetijska zemljišča so predhodno s strani upravičenca urejena v Registru kmetijskih gospodarstev na podlagi predpisa, ki ureja prijavo in vodenje kmetijskih zemljišč. Podatki o razvrstitvi kmetijskih gospodarstev v težavnostne razrede se vodijo v računalniški obliki na MKGP v obliki registra, ki se dnevno osvežuje.

R6: Splošni pogoji za izvajanje

Večjih tveganj pri tem podukrepu nismo zaznali. Na vnosu zahtevkov za izravnalna plačila, ki poteka v elektronski obliki, se izvrši administrativna avtomatska pridobitev kmetijskih zemljišč na posameznem KMG, prav tako pa se avtomatizirano pridobi podatek o razvrstitvi KMG v težavnostni razred in število težavnostnih točk za vsako kmetijsko gospodarstvo. Potencialno tveganje lahko predstavlja nepravočasen sprejem predpisov, ki urejajo plačila OMD. Določeno tveganje lahko predstavlja tudi šibka informiranost in osveščenost o ukrepu predvsem v obdobju, ko se uvajajo spremembe.

R8: IT sistemi

Obstaja tveganje za nezadosten IT sistem, ki ne bo napreden in ne bo nudil zadostne podpore.

R9: Zahtevki za izplačilo

Večjih tveganj pri tem poukrepu nismo zaznali. Upravičenci vlagajo vlogo za ukrep OMD v okviru oddaje skupne zbirne vloge, vsako leto med februarjem in majem. Obračun prejetih zahtevkov opravi ARSKTRP konec vsakega leta oziroma v začetku naslednjega leta za zahtevke vložene v tekočem letu oziroma predhodmen letu. Obstaja tveganje, da se zaradi nelikvidnosti proračuna zahtevki ne bodo začeli izplačevati v tekočem temveč šele v naslednje letu.

8.2.11.3.3.9.2. Blažilni ukrepi

R5: Obveznosti, ki jih je težko preverjati in/ali kontrolirati

Kmetijska zemljišča prijavi kmet v GIS sistem na podlagi orto-foto posnetkov. Pri tem prijavljena površina ne more preseči največje določene možne površine iz primerjave z zajemom rabe kmetijskih zemljišč, ki je uradna evidence v Sloveniji. V kolikor je prijavljena površina večja, se za tak del opravi ogled na terenu. Če ogled na terenu izkazuje resnično kmetijsko rabo (npr. v primeru starejšega orto-foto posnetka), se šele lahko taka površina določi za upravičeno.

R6: Splošni pogoji za izvajanje

Če ob oddaji zahtevka velikost kmetijskega gospodarstva v OMD ne dosega 1 ha kmetijskih zemljišč, se tak

zahtevek zavrne.

R8: IT sistemi

IT sistemi, kjer se vodijo OMD podatki, so preprosti in robustni ter izkazujejo potrebno zanesljivost. V preteklih letih so bili pregledani tudi s strani notranje revizije. Ob vzpostavitvi registrov so bile narejene kontrole delovanja.

R9: Zahtevki za izplačilo

Zahtevki se oddajo elektronsko, nato sledi obdelava v okviru informacijskega sistema na AKTRP. Potrebna je ustrezno planiranje proračunskih izdatkov in informiranje upravičencev glede časovnice izplačil.

8.2.11.3.3.9.3. Splošna ocena ukrepa

Podukrep se je že v preteklosti izkazal kot uspešen inštrument kmetijske politike, ki pomembno vpliva na nadaljnjo obdelanost kmetijskih zemljišč, ki bi jim sicer grozilo opuščanje in zaraščanje, s tem pa tudi zmanjšanje biotske raznovrstnosti.

Podukrep je enostaven za izvajanje ter administrativno relativno nezahteven. Podatki, ki se uporabljajo za izračun izravnalnega plačila, so pridobljeni iz uradnih evidenc ali iz GIS meritev brez subjektivnega vpliva človeka. Upravičene površine, ki se uporabljajo pri tem podukrepu, so del integriranega administrativnega sistema (IAKS).

8.2.11.3.3.10. Metodologija za izračun zneska podpore, če je primerno

Metodologija za izračun zneska podpore pri podukrepu Izravnalna plačila v območjih s posebnimi omejitvami je upoštevala dodatne (višje) stroške in izgubo dohodka (nižji pridelki) v območjih s posebnimi omejitvami v primerjavi s kmetovanjem izven območij OMD.

Da bi pogoje kmetovanja čim natančneje opredelili za vsako individualno KMG, je bil izdelan register (točkovanje) KMG v OMD.

Pri tem so osnovno metodološko izhodišče, vsebinska opredelitev modela in izvedba aplikativnega izračuna upoštevali, da je število točk in posledična višina potrebnih izravnalnih plačil odraz razlik v stroških pridelave na enoto površine med OMD in območji brez omejitev za kmetijsko pridelavo.

Pri izdelavi metodologije za register KMG v OMD, ki jo je izdelal Kmetijski Inštitut Slovenije, so upoštevani naslednji kriteriji:

- Standardni: talne razmere, nadmorska višina, nagib, velikost GERK-ov (grafična enota rabe kmetijskih zemljišč) in
- Regionalno specifični: kraško površje, poplave, močni vetrovi, erozija.

Pri analizi so bile uporabljene modelne kalkulacije Kmetijskega inštituta Slovenije, s pomočjo katerih je ocenjena razlika v stroških pri različnih kulturah. Pri tem so:

- za njive izbrane reprezentante posameznih kultur (pšenica, koruza za zrnje, krompir in krmne

košenine) ter
- za travinje predvideno spravilo krme v obliki sena in v obliki paše.

Osnovna prostorska enota, za katero je narejen simulacijski izračun števila točk, je grafična enota rabe kmetijskih zemljišč (GERK). Povprečno število točk za posamezen GERK je izračunano na podlagi razlik v stroških in ponderjev (uteži) posameznih pridelkov. Te so opredeljene na osnovi predpostavljenega enotnega njivskega kolobarja in racionalne strukture rabe travinja, ki v izhodišču upošteva pomemben delež paše. Končni rezultat analize z vidika posamezne rabe (njivskega oziroma travniškega GERK-a) so izračunane točke, določene po obravnavanih kriterijih.

Povprečno število točk na ravni kmetije je izračunano s ponderiranim povprečjem točk posameznih enot rabe, kjer se kot ponder uporablja površina posameznega GERK-a.

V register KMG v OMD so vključena vsa KMG, ki imajo kmetijska zemljišča v OMD.

S točkovanjem KMG v OMD zelo dobro ocenimo omejitvene dejavnike, ki se nanašajo na kmetijska zemljišča, ne moremo pa oceniti omejitev, ki jih ima KMG zaradi svoje lege v regiji oziroma lokalni skupnosti, oddaljenosti in dostopnosti ter še mnogih drugih značilnosti. Te značilnosti so precej dobro grupirane v dosedanjih težavnostnih razredih, ki so poleg točk KMG v OMD vključene v formulo za izračun izravnalnega plačila na hektar.

Izravnalno plačilo na hektar vključuje:

- FIKSNI DEL plačila OMD, ki je predstavljen z določenimi zneski za posamezen težavnostni razred kmetijskih gospodarstev ter

- VARIABILNI DEL plačila OMD.

Dodatni podatki glede opisa metodologije za izračun zneska podpore se nahajajo v okviru poglavja Metodologija za izračun zneska podpore na ravni celotnega ukrepa.

Ker podpora za OMD v okviru I. stebra v Sloveniji ni predvidena, v kalkulaciji tudi niso upoštevana plačila v skladu s poglavjem 3 naslova III Uredbe 1307/2013/EU.

8.2.11.3.3.11. Informacije, ki se nanašajo posebej na operacijo

Opredelitev praga površine na kmetijsko gospodarstvo, na podlagi katerega država članica izračuna postopno zniževanje plačil

V skladu s 4. točko 31. člena Uredbe 1305/2013/EU se zagotovi postopno zniževanje izravnalnih plačil.

Zaradi posestne razdrobljenosti v Sloveniji ekonomija obsega prične učinkovati pri 70 hektarjih kmetijskih površin v območjih z naravnimi ali drugimi posebnimi omejitvami. Postopno zniževanje plačil je tako določeno na naslenji način:

- do 70 ha je plačilo 100 %;
- nad 70 in med 80 ha je plačilo 85 %;
- nad 80 in med 90 ha je plačilo 70 %;
- nad 90 in med 100 ha je plačilo 55 % in

- nad 100 ha je plačilo 40 %.

V Sloveniji bo v postopno zniževanje plačil OMD vključenih 3,31 % kmetijskih površin v uporabi v območjih z naravnimi ali drugimi posebnimi omejitvami.

Pri postavitvi tega praga so bili upoštevani naslednji dejavniki:

- velika razdrobljenost kmetijskih zemljišč;
- blaženje učinkov notranje konvergence v okviru I. stebra SKP zaradi postopnega zniževanja zgodovinskih dodatkov;
- obstaja potreba po povečevanju števila kmetijskih gospodarstev v velikostnem razredu 40–60 ha na teh območjih.

[Določitev območij z naravnimi in drugimi posebnimi omejitvami] Opis lokalne enote, ki se uporablja za določitev območij.

Območja s posebnimi omejitvami so geografsko enotna območja, kjer je potrebno nadaljevati s kmetovanjem z namenom ohranjanja okolja, vzdrževanja podeželja in varstva turističnega potenciala območja. Skupni obseg območij, določenih v to skupino, v Sloveniji ne presega 10 % površine Republike Slovenije. Te naravne omejitve so posebnost, ki v veliki meri otežujejo ali omejujejo kmetijsko pridelavo na teh območjih. V Sloveniji so določene naslednje posebne omejitve: pogoste poplave ob reki Krki, močan severni veter (burja), Ljubljansko barje, Kras in erozijsko gričevje v osrednjem in vzhodnem delu Slovenije.

Podrobni in obširni opisi vseh treh območij znotraj OMD so posredovani tudi kot priloga temu programu.

[Določitev območij z naravnimi in drugimi posebnimi omejitvami] Opis uporabe metode, vključno z merili iz člena 32 Uredbe (EU) št. 1305/2013, za razmejitev treh kategorij območij iz navedenega člena, vključno z opisom in rezultati natančne prilagoditve za območja z naravnimi in drugimi posebnimi omejitvami, ki niso gorska območja

Ni relevantno. V skladu s petim odstavkom 32. člena Uredbe 1305/2013/EU, bo Slovenija pri določitvi območij v okviru tega ukrepa uporabila območja iz programskega obdobja 2007–2013, ki so bila upravičena do plačil na podlagi 36(a)(ii) člena Uredbe 1698/2005/ES.

8.2.11.4. Preverljivost in možnost kontrole ukrepov in/ali vrst operacij

8.2.11.4.1. Tveganja pri izvajanju ukrepov

Tveganja so določena znotraj posameznega podukrepa.

8.2.11.4.2. Blažilni ukrepi

Blažilni ukrepi so določeni znotraj posameznega podukrepa.

8.2.11.4.3. Splošna ocena ukrepa

Opisano znotraj posameznega podukrepa.

8.2.11.5. Metodologija za izračun zneska podpore, če je primerno

Za območja, ki se nanašajo na 32. člen Uredbe 1305/2013/EU, se uvedejo različna izravnalna plačila v skladu z 31. členom Uredbe 1305/2013. Za določitev višine izravnalnega plačila je Slovenija do leta 2009 uporabljala razvrstitev KMG v različne težavnostne razrede, za katere je bilo izračunano različno OMD plačilo. Razvrstitev KMG v težavnostne razrede dobro odraža heterogenost kmetijskega prostora in pogojev kmetovanja. Vendar so znotraj teh težavnostnih razredov lahko velike razlike med dejanskimi pogoji kmetovanja individualnih KMG. Da bi pogoje kmetovanja čim natančneje opredelili za vsako individualno KMG, smo pristopili k izdelavi registra oz. točkovanju KMG v OMD.

REGISTER KMG v OMD

Osnovno metodološko izhodišče je pri vsebinski opredelitvi modela točkovanja KMG v OMD in izvedbi aplikativnega izračuna upoštevalo, da je število točk in posledična višina potrebnih izravnalnih plačil odraz razlik v stroških pridelave na enoto površine med območji z omejenimi dejavniki in območji brez omejitev za kmetijsko pridelavo.

Pri izdelavi metodologije za register KMG v OMD, ki jo je izdelal Kmetijski inštitut Slovenije (Referenca: Kmetijski inštitut Slovenije; Rednak s sodelavci, 2007), so upoštevani naslednji kriteriji:

- Standardni: talne razmere, nadmorska višina, nagib, velikost GERK-ov,
- Regionalno specifični: kraško površje, poplave, močni vetrovi, erozija.

Tehnično orodje, ki je pri analizi uporabljeno, so modelne kalkulacije Kmetijskega inštituta Slovenije, s pomočjo katerih je ocenjena razlika v stroških pri različnih kulturah. Pri tem so:

- za njive izbrane reprezentante posameznih kultur (pšenica, koruza za zrnje, krompir in krmne košenine)
- za travinje predvideno spravilo krme v obliki sena in v obliki paše.

Osnovna prostorska enota, za katero je narejen simulacijski izračun števila točk, je grafična enota rabe kmetijskih zemljišč (GERK). Povprečno število točk za posamezen GERK je izračunano na podlagi razlik v stroških in ponderjev (uteži) posameznih pridelkov. Te so opredeljene na osnovi predpostavljenega enotnega njivskega kolobarja in racionalne strukture rabe travinja, ki v izhodišču upošteva pomemben delež paše. Končni rezultat analize z vidika posamezne rabe (njivskega oziroma travniškega GERK-a) so izračunane točke, določene po obravnavanih kriterijih.

Povprečno število točk na ravni kmetije je izračunano s ponderiranim povprečjem točk posameznih enot

rabe, kjer se kot ponder uporablja površina posameznega GERK-a.

V register KMG v OMD so vključena vsa KMG, ki imajo kmetijska zemljišča v OMD.

DIFERENCIACIJA OMD PLAČIL V OBDOBJU 2014–2017

S točkovanjem KMG v OMD zelo dobro ocenimo omejitvene dejavnike, ki se nanašajo na kmetijska zemljišča, ne moremo pa oceniti omejitev, ki jih ima KMG zaradi svoje lege v regiji oziroma lokalni skupnosti, oddaljenosti in dostopnosti, ter še mnogih drugih značilnosti. Te značilnosti so precej dobro grupirane v dosedanjih težavnostnih razredih. Zato smo izvedli postopni prehod na uporabo zgolj točkovanja KMG za določitev izravnalnih plačil. Zato smo določili:

- FIKSNI DEL plačila OMD, ki je predstavljen z določenimi zneski za posamezen težavnostni razred kmetijskih gospodarstev

- VARIABILNI DEL plačila OMD.

Podroben opis metodologije za izračun zneska podpore je opisan v prilogi PRP 2014–2020. Priloga tega programa je tudi izjava izdelovalca metodologije, da je ta narejena v skladu s 62. členom Uredbe 1305/2013/EU.

8.2.11.6. Dodatne informacije, ki se nanašajo posebej na ukrep

Opredelitev praga površine na kmetijsko gospodarstvo, na podlagi katerega država članica izračuna postopno zniževanje plačil

Opisano znotraj posameznega podukrepa.

[Določitev območij z naravnimi in drugimi posebnimi omejitvami] Opis lokalne enote, ki se uporablja za določitev območij.

Opisano znotraj posameznega podukrepa.

[Določitev območij z naravnimi in drugimi posebnimi omejitvami] Opis uporabe metode, vključno z merili iz člena 32 Uredbe (EU) št. 1305/2013, za razmejitev treh kategorij območij iz navedenega člena, vključno z opisom in rezultati natančne prilagoditve za območja z naravnimi in drugimi posebnimi omejitvami, ki niso gorska območja

Opisano znotraj posameznega podukrepa.

8.2.11.7. Druge pomembne opombe, ki prispevajo k razumevanju in izvajanju ukrepa

Pri izvajanju ukrepa Plačila območjem z naravnimi ali drugimi posebnimi omejitvami morajo kmetijska

gospodarstva izpolnjevati zahteve navzkrižne skladnosti.

8.2.12. M14 – Dobrobit živali (člen 33)

8.2.12.1. Pravna podlaga

Ukrep M14 se izvaja na podlagi 33. člena Uredbe 1305/2013/EU.

8.2.12.2. Splošen opis ukrepa, vključno z njegovo intervencijsko logiko in prispevkom k prednostnim področjem in horizontalnim ciljem

Iz analize stanja izhaja, da se v Sloveniji rejci v premajhnem obsegu odločajo za nadstandardne načine reje živali, ki upoštevajo vidike dobrobiti živali, ki presegajo predpisane zahteve ravnanja ali običajno rejsko prakso. Rejci so preslabo ozaveščeni oziroma jih od prevzemanja nadstandardnih praks odvrača ekonomika reje.

V živinoreji se povečujejo zahteve glede zagotavljanja živalim prilagojene reje. Zdravje in dobrobit živali sta pomembna tudi z vidika zdravja ljudi, saj gre za osnovna pogoja, ki vplivata na kakovost živil živalskega izvora. Etično in odgovorno ravnanje z živalmi ter kakovost živil postajajo vedno bolj pomembni cilji, ki jih skuša doseči večina razvitih držav. Ker gre za zavedanje, ki ga priznava Lizbonska pogodba, da so živali čuteča bitja, ki čutijo ugodje in bolečino, je potrebno zagotoviti, da pogoji bivanja in postopki pri ravnanju z rejnimi živalmi ne vključujejo aktivnosti, ki negativno vplivajo na dobrobit živali.

Ukrep M14 se bo izvajal v sektorju prašičereje, saj je bila v tem sektorju zaznana potreba po uvajanju nadstandardnih zahtev reje živali. Namen ukrepa je spodbujanje prašičerejcev k zagotavljanju dobrega počutja prašičev z dodeljevanjem podpore za izpolnjevanje obveznosti s področja dobrobiti živali, ki presegajo relevantne obvezne standarde. Z nadstandardno obliko reje lahko pozitivno vplivamo ne le na počutje živali, temveč tudi na proizvodne rezultate in kakovost proizvodov.

Ukrep M14 je povezan z ukrepom M01 in ukrepom M02. Z ukrepom, namenjenemu svetovanju, je ukrep M14 povezan v delu, ki se nanaša na program dobrobiti živali. Ta program je rezultat individualne svetovalne storitve, ki jo opravi izvajalec svetovanja za tiste nosilce kmetijskih gospodarstev, ki želijo vstopiti v ukrep M14. Z ukrepom, ki se nanaša na prenos znanja, pa je ukrep M14 povezan na način, da mora vsak nosilec kmetijskega gospodarstva, ki se vključi v ukrep dobrobit živali, v obdobju trajanja obveznosti opraviti obvezno usposabljanje, ki se izvaja v okviru ukrepa za prenos znanja.

Podpora iz naslova ukrepa M14 je osredotočena na prvo in drugo težišče ukrepanja iz PRP 2014–2020, določeno v poglavju 5.1 PRP 2014–2014.

Prispevek k prednostnemu področju

Prednostno področje 3A: Boljše vključevanje primarnih proizvajalcev v živilsko verigo prek shem kakovosti, promocije na lokalnih trgih, kratkih dobavnih verig, skupin proizvajalcev in medpanožnih organizacij ter spodbujanja dobrobiti živali

Ukrep bo s podporo rejcem, ki prostovoljno prevzamejo obveznosti s področja dobrobiti živali, ki presegajo relevantne obvezne standarde, prispeval k zagotavljanju dobrobiti živali. Zaradi izvajanja nadstandardnih zahtev bo ukrep lahko nudil tudi možnost za vzpostavitev sheme kakovosti.

Prispevek k horizontalnim ciljem

Blaženje podnebnih sprememb in prilagajanje nanje: Izboljšanje tehnologij pri reji domačih živali je z vidika možnosti zmanjševanja emisij toplogrednih plinov (TGP) v literaturi obravnavano predvsem v smislu povečanja intenzivnosti reje, pri osnovni čredi pa tudi podaljšanja dobe izkoriščanja živali in izboljšanja reprodukcijskih kazalcev. Večja intenzivnost reje sicer praviloma vodi k povečanju emisij TGP na žival, vendar se slednje zmanjšajo na enoto prireje (Lovett in sod., 2006, Verbič, 2006). Poleg tega je pri intenzivnejši reji za enak skupni obseg proizvodnje potrebno rediti manjše število živali, kar znižuje emisije TGP tudi absolutno. To velja tudi pri podaljšanju dobe izkoriščanja in izboljšanju reprodukcijskih kazalcev - manjše potrebe po živalih za obnovo črede (Volk T. et al, 2011). Glede na navedeno bo zaradi pozitivnih učinkov na podaljšanje dobe izkoriščanja in izboljšanje reprodukcijskih kazalcev, ukrep lahko doprinesel tudi k blaženju podnebnih sprememb.

Okolje*:* Z zagotavljanjem živalim prilagojene reje se zmanjšuje tudi pritisk na okolje, na primer z zmanjševanjem gostote naseljenosti živali, ki je značilna za intenzivno rejo.

8.2.12.3. Obseg, raven podpore in upravičenci ter, kjer je ustrezno, metodologija za izračun zneska ali stopnje podpore, po potrebi razčlenjene po podukrepu in/ali vrsti operacije. Za vsako vrsto operacije opredelitev upravičenih stroškov, pogojev za upravičenost, veljavnih zneskov in stopenj podpore ter načel glede določanja meril za izbor

8.2.12.3.1. Plačila za izvajanje ukrepa dobrobit živali

Podukrep:

- 14.1 – Plačilo za dobrobit živali

8.2.12.3.1.1. Opis vrste operacije

Ukrep vključuje nadstandardne zahteve za plemenske svinje, plemenske mladice, tekače in pitance, pri čemer se upošteva:

- plemenska svinja je samica prašiča, ki je najmanj enkrat prasila;
- plemenska mladica je samica prašiča, ki še ni prasila;
- tekači so prašiči od odstavitve do vključno desetega tedna starosti oziroma do telesne mase 30 kg;
- pitanci (vključno s prašiči, namenjenimi za razmnoževanje) so prašiči od desetega tedna starosti do zakola oziroma do spolne zrelosti.

Za pridobitev plačil za ukrep Dobrobit živali mora nosilec kmetijskega gospodarstva na gospodarstvu, za katero uveljavlja ukrep Dobrobit živali, izvajati vsaj eno izmed naslednjih zahtev:

- <u>za plemenske svinje in plemenske mladice:</u>
    - zahteva za skupinsko rejo z izpustom;
    - zahteva za 10 % večjo neovirano talno površino na žival v skupinskih boksih od površine določene s predpisom, ki ureja zaščito rejnih živali;
    - zahteva za dodatno ponudbo voluminozne krme ali krme z visokim deležem vlaknine;

- <u>za plemenske svinje:</u>

- zahteva za toplotno ugodje plemenskih svinj in sesnih pujskov;

- za tekače:
  - zahteva za 10 % večjo neovirano talno površino na žival v skupinskih boksih od površine določene s predpisom, ki ureja zaščito rejnih živali;

- za pitance:
  - zahteva za 10 % večjo neovirano talno površino na žival v skupinskih boksih od površine določene s predpisom, ki ureja zaščito rejnih živali;
  - zahteva za skupinsko rejo z izpustom.

OPIS ZAHTEV

1. Zahteva za skupinsko rejo z izpustom za plemenske svinje in plemenske mladice:

Plemenskim svinjam in plemenskim mladicam mora biti zagotovljena možnost stalnega ali izmeničnega dostopa do izpusta. Površina izpusta mora biti najmanj 1,3 m2 na žival, za 4 ali manj živali mora biti površina izpusta vsaj 6 m2, z minimalno dolžino krajše stranice izpusta 2 m. Pri izmeničnem dostopu do izpusta se površina izpusta računa glede na število živali, ki so istočasno v izpustu. V primeru izmeničnega dostopa do izpusta mora nosilec kmetijskega gospodarstva voditi dnevnik ali urnik izpustov za vse skupine živali, pri čemer skupina živali pomeni živali, ki so istočasno v izpustu. Vsaka skupina mora biti v izpust izpuščena najmanj dvakrat tedensko za najmanj dve uri. Boksi, iz katerih se živali izpustijo v izpust, morajo biti označeni na način, da je mogoče spremljati, katere živali so istočasno v izpustu.

V skladu z 10. členom Uredbe 807/2014/EU zahteva omogoča izpust plemenskih svinj in plemenskih mladic na prosto.

2. Zahteva za 10 % večjo neovirano talno površino na žival v skupinskih boksih od predpisane za plemenske svinje in plemenske mladice:

Za plemenske svinje in plemenske mladice mora biti v skupinskih boksih zagotovljena 10 % večja talna površina na žival od površine, določene s predpisom, ki ureja zaščito rejnih živali. Normativi za neovirano talno površino na žival glede na velikost skupine so v preglednici na sliki »Neovirana talna površina na žival«.

V skladu z 10. členom Uredbe 807/2014/EU zahteva omogoča plemenskim svinjam in plemenskim mladicam boljše pogoje bivanja.

3. Zahteva za dodatno ponudbo voluminozne krme ali krme z visokim deležem vlaknine:

Pri krmljenju plemenskih svinj in plemenskih mladic v skupinski reji v čakališču je zaradi izboljšanja občutka sitosti, preprečevanja stereotipij, boljše prebave in konsistence blata ter za nudenje dodatne zaposlitve in s tem ugodnega učinka na zmanjšanje agresivnega vedenja med svinjami v skupini treba osnovnemu obroku, ki pokriva potrebe po hranilih, dodajati:

- ali voluminozno krmo,
- ali pa morajo biti svinje krmljene s krmno mešanico, ki mora vsebovati najmanj 8 % vlaknin v suhi snovi, kar mora biti razvidno iz deklaracije ali izdelane analize krme.

Kot voluminozna krma se šteje: slama, seno (mrva), sveža trava, detelja, lucerna, travno-deteljna mešanica, okopavine, silaže in druga voluminozna krma iz 6. točke dela C priloge Uredbe Komisije (EU) št. 68/2013 z dne 16. januarja 2013 o katalogu posamičnih krmil (UL L št. 29 z dne 30. 1. 2013, str. 1). Voluminozna krma se lahko poklada v korito, na tla v boksu ali v jasli različnih izvedb.

Nosilec kmetijskega gospodarstva mora imeti recepturo za krmni obrok, ki jo izdela zootehnik v okviru priprave programa dobrobiti živali.

V skladu z 10. členom Uredbe 807/2014/EU zahteva omogoča plemenskim svinjam in plemenskim mladicam krmljenje v skladu njihovimi potrebami in dodatek materiala za obogatitev.

4. Zahteva za toplotno ugodje:

Za zagotavljanje toplotnega ugodja plemenskih svinj in sesnih pujskov mora biti v prasitvenem boksu nameščeno zaprto gnezdo za pujske. Površina gnezda mora biti najmanj 0,6 m2, višina pa najmanj 45 cm. Vir toplote je lahko infrardeča žarnica, druge vrste seval ali razne oblike talnega gretja, zagotovljeno mora biti tudi uravnavanje temperature.

V skladu z 10. členom Uredbe 807/2014/EU zahteva omogoča plemenskim svinjam in sesnim pujskom boljše pogoje bivanja.

5. Zahteva za 10 % večjo neovirano talno površino na žival v skupinskih boksih od predpisane za tekače in pitance:

Za tekače in pitance mora biti v skupinskih boksih zagotovljena 10 % večja talna površina na žival od površine, določene s predpisom, ki ureja zaščito rejnih živali. Za vsakega tekača oziroma pitanca mora biti zagotovljeno:

- do 10 kg 0,17 m2,
- nad 10 do 20 kg 0,22 m2,
- nad 20 do 30 kg 0,33 m2,
- nad 30 do 50 kg 0,44 m2,
- nad 50 do 85 kg 0,61 m2,
- nad 85 do 110 kg 0,72 m2,
- nad 110 kg 1,10 m2.

V skladu z 10. členom Uredbe 807/2014/EU zahteva omogoča tekačem in pitancem boljše pogoje bivanja.

6. Zahteva za skupinsko rejo z izpustom za pitance:

Prašičem pitancem mora biti zagotovljena možnost stalnega ali izmeničnega dostopa do izpusta. Površina izpusta mora biti najmanj 0,55 m2 na pitanca. Dolžina krajše stranice izpusta mora biti najmanj 2 m. Pri izmeničnem dostopu do izpusta se površina izpusta računa glede na število živali, ki so istočasno v izpustu. V primeru izmeničnega dostopa do izpusta mora nosilec kmetijskega gospodarstva voditi dnevnik ali urnik izpustov za vse skupine živali, pri čemer skupina živali pomeni živali, ki so istočasno v izpustu. Vsaka skupina mora biti v izpust izpuščena najmanj dvakrat tedensko za najmanj dve uri. Boksi, iz katerih se živali izpustijo v izpust morajo biti označeni na način, da je mogoče spremljati, katere živali so istočasno v izpustu.

V skladu z 10. členom Uredbe 807/2014/EU zahteva omogoča izpust prašičev pitancev na prosto.

TRAJANJE OBVEZNOSTI

Trajanje obveznosti za ukrep Dobrobit živali je eno leto.

USPOSABLJANJE

Upravičenci morajo v obdobju trajanja obveznosti izpolniti splošni pogoj glede usposabljanja v obsegu najmanj 4 pedagoških ur. Upravičenci morajo usposabljanje opraviti v vsakem letu izvajanja obveznosti v okviru ukrepa Dobrobit živali.

Namen usposabljanja je povečati ozaveščenost upravičencev in razumevanje pomena dobrobiti živali ter informirati upravičence o tekoči problematiki pri izvajanju ukrepa Dobrobit živali.

Usposabljanje mora obsegati vsaj vsebine s področja ravnanja s prašiči, etologije prašičev in živalim prilagojene reje (tehnologije, normativi) ter preventivnega zdravstvenega varstva prašičev.

Usposabljanje lahko vključuje tudi praktične prikaze.

	Površina skupinskega boksa za 5 ali manj živali	Površina skupinskega boksa za 6 – 39 živali	Površina skupinskega boksa za 40 in več živali
Zahteva	**1,98 m²** na mladico po osemenitvi, **2,73 m²** na plemensko svinjo	**1,80 m²** na mladico po osemenitvi, **2,48 m²** na plemensko svinjo	**1,62 m²** na mladico po osemenitvi, **2,23 m²** na plemensko svinjo
Direktiva Sveta 2008/120/EC	**1,80 m²** na mladico po osemenitvi, **2,48 m²** na plemensko svinjo	**1,64 m²** na mladico po osemenitvi, **2,25 m²** na plemensko svinjo	**1,48 m²** na mladico po osemenitvi, **2,03 m²** na plemensko svinjo

Slika: Neovirana talna površina na žival

8.2.12.3.1.2. Vrsta podpore

Javna podpora se izplača v obliki plačila na GVŽ za izvajanje zahtev ukrepa Dobrobit živali.

8.2.12.3.1.3. Povezave z drugo zakonodajo

- Uredba 1306/2013/EU;
- Uredba 1307/2013/EU;
- Zakon o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/2008 z vsemi spremembami);
- Pravilnik o identifikaciji in registraciji prašičev (Uradni list RS, št. 112/13);
- Pravilnik o zaščiti rejnih živali (Uradni list RS, št. 51/10 in 70/10);
- nacionalni predpis, ki ureja izvajanje tega ukrepa in
- druga EU zakonodaja in nacionalna zakonodaja, ki ureja področje te operacije.

8.2.12.3.1.4. Upravičenci

Upravičenci do podpore so nosilci kmetijskih gospodarstev, ki se prostovoljno vključijo v izvajanje ukrepa in izpolnjujejo pogoje iz prevzete obveznosti.

8.2.12.3.1.5. Upravičeni stroški

Pri zahtevah 1, 2, 4, 5, 6 iz poglavja "Opis vrste operacije" plačila krijejo dodatne stroške in izgubljen dohodek zaradi prevzetih obveznosti, ki presegajo predpisane zahteve ravnanja, določene v navzkrižni skladnosti, ter druge obvezne zahteve, ki so določene v nacionalnih predpisih s področja dobrobiti in zaščite rejnih živali.

V zahtevi 3 iz poglavja "Opis vrste operacije" plačilo krije dodatne stroške, zaradi prevzete obveznosti, v primerjavi z običajno običajno rejsko prakso.

8.2.12.3.1.6. Pogoji za upravičenost

- Upravičenec mora biti aktivni kmet v skladu z 9. členom Uredbe 1307/2013/EU.
- Pred vložitvijo zahtevka za ukrep Dobrobit živali mora imeti upravičenec izdelan program dobrobiti živali. Program dobrobiti živali je rezultat svetovanja izvedenega v okviru podukrepa Podpora za pomoč pri uporabi storitev svetovanja iz 15. člena Uredbe 1305/2013/EU in obsega popis stanja na kmetijskem gospodarstvu, in sicer osnovnih podatkov o čredi, pregleda tehnologije reje oziroma načina upravljanja s posameznimi kategorijami prašičev ter zdravstvenega stanja črede in reprodukcijskih lastnosti plemenske črede. Obsega tudi svetovanje glede ustreznih ukrepov za izboljšanje stanja v prej navedenih področjih in svetovanje glede možnosti vključitve v ukrep.
- V letih 2014 in 2015 mora na dan izdelave programa dobrobiti živali rediti:
    - 20 ali več plemenskih svinj oziroma mladic, če uveljavlja zahteve, ki se nanašajo na plemenske mladice in svinje, oziroma
    - 100 ali več prašičev pitancev, če uveljavlja zahteve, ki se nanašajo na prašiče pitance.
- V letih 2016 do 2020 mora na dan izdelave programa dobrobiti živali rediti:
    - 10 ali več plemenskih svinj oziroma mladic, če uveljavlja zahteve, ki se nanašajo na plemenske mladice in svinje, oziroma
    - 50 ali več tekačev, če uveljavlja zahteve, ki se nanašajo na tekače, oziroma
    - 50 ali več prašičev pitancev, če uveljavlja zahteve, ki se nanašajo na prašiče pitance.

Ukrep Dobrobit živali se v Sloveniji v programskem obdobju 2014–2020 izvaja prvič, zato nimamo predhodnih izkušenj. Izkazana potreba za izvajanje tega ukrepa je velika. Ker je izvedba ukrepa relativno zahtevna, je v prvih dveh letih programskega obdobja pogoj upravičenosti glede števila prašičev postavljen za omejeno število potencialnih upravičencev, kar bo omogočilo lažji začetek izvajanja in upravljanja ukrepa. Po tem začetnem obdobju in ustalitvi vseh postopkov za upravljanje in izvajanje ukrepa bo pogoj upravičenosti postavljen tako, da bo ukrep dostopen širšemu krogu potencialnih upravičencev.

8.2.12.3.1.7. Načela pri določanju meril za izbor

V skladu z drugim odstavkom 49. člena Uredbe 1305/2013/EU uporaba meril za izbor pri tem ukrepu ni predvidena.

8.2.12.3.1.8. (Veljavni) zneski in stopnje podpore

Plačilo krije vse dodatne stroške in izgubljen dohodek zaradi prevzetih obveznosti in sicer:

1. za plemenske svinje in mladice:

- zahteva za skupinsko rejo z izpustom 61,77 EUR/GVŽ;
- zahteva za 10 % večjo neovirano talno površino na žival v skupinskih boksih od površine določene s predpisom, ki ureja zaščito rejnih živali 129,62 EUR/GVŽ;
- zahteva za dodatno ponudbo voluminozne krme ali krme z visokim deležem vlaknine 48,30 EUR/GVŽ;

2. za plemenske svinje:

- zahteva za toplotno ugodje plemenskih svinj in sesnih pujskov 25,64 EUR/GVŽ;

3. za tekače:

- zahteva za 10 % večjo neovirano talno površino na žival v skupinskih boksih od površine določene s predpisom, ki ureja zaščito rejnih živali 36,70 EUR/GVŽ;

4. za pitance:

- zahteva za 10 % večjo neovirano talno površino na žival v skupinskih boksih od površine določene s predpisom, ki ureja zaščito rejnih živali 36,70 EUR/GVŽ;
- zahteva za skupinsko rejo z izpustom 33,83 EUR/GVŽ.

V skladu s Prilogo II, Uredbe 1305/2013/EU, znesek podpore ne sme presegati 500 EUR/GVŽ.

Razen pri zahtevah za 10 % večjo neovirano talno površino na žival v skupinskih boksih od površine določene s predpisom, ki ureja zaščito rejnih živali so v plačilu upoštevani tudi transakcijski (poslovni) stroški. Kot transakcijski stroški so upoštevani stroški, povezani z nakupom materiala, opreme, literature, stroški povezani s svetovanjem, poizvedovanjem ter ogledovanjem dobrih praks, urejanjem dokumentacije. V plačilo za posamezno zahtevo so vključeni v naslednjih deležih:

- zahteva za skupinsko rejo z izpustom za plemenske svinje in mladice 5 %,
- zahteva za skupinsko rejo z izpustom za pitance 2,6 %,
- zahteva za dodatno ponudbo voluminozne krme ali krme z visokim deležem vlaknine 0,6 % in
- zahteva za toplotno ugodje plemenskih svinj in sesnih pujskov 4,5 %.

8.2.12.3.1.9. Preverljivost in možnost kontrole ukrepov in/ali vrst operacij

8.2.12.3.1.9.1. Tveganja pri izvajanju ukrepov

R5: Obveznosti, ki jih je težko preverjati in/ali kontrolirati

V skladu s predpisom, ki ureja identifikacijo in registracijo prašičev, prašiči niso individualno označeni, kar predstavlja določeno tveganje za kontrolo staleža prašičev na gospodarstvu in kontrolo zahtev, ki se nanašajo na neovirano talno površino na žival oziroma največje dovoljeno število živali na gospodarstvu, pri katerem je zahteva glede neovirane talne površine še izpolnjena.

R6: Splošni pogoji za izvajanje

Kot pogoj upravičenosti za vstop v ukrep je bil določen pogoj glede najmanjšega števila prašičev na gospodarstvu. Kot tveganje se je izkazala potreba po vzpostavitvi sistema za izvedbo administrativne kontrole tega podatka.

R8: IT sistemi

Pri pripravi ukrepa se je kot šibkost izkazal Centralni register prašičev, zaradi česar je bila potrebna nadgradnja tega registra.

R9: Zahtevki za izplačilo

Nosilci kmetijskih gospodarstev v zahtevku za ukrep Dobrobit živali ne navajajo števila živali, za katerega zahtevajo plačilo, ampak se plačilo izvede za povprečno število živali, ki se izračuna iz sporočenih podatkov v Centralni register prašičev. To predstavlja določeno tveganje, v primeru, da nosilci ne bi sporočali staleža prašičev na predpisane datume.

8.2.12.3.1.9.2. Blažilni ukrepi

R5: Obveznosti, ki jih je težko preverjati in/ali kontrolirati

Za ukrep Dobrobit živali je bil nadgrajen Centralni register prašičev na način, da nosilci kmetijskih gospodarstev v skladu s Pravilnikom o identifikaciji in registraciji prašičev (Uradni list RS, št. 112/13) mesečno sporočajo stalež prašičev. Centralni register prašičev je bil nadgrajen tudi z modulom, kamor izvajalci svetovanja vnesejo podatke o največjem dovoljenem številu živali na gospodarstvu pri zahtevah, ki se nanašajo na neovirano talno površino, kar omogoča tudi administrativno kontrolo teh zahtev. Vse zahteve tega ukrepa so bile skupaj z AKTRP zasnovane na način, da so preverljive in kontrolabilne. Za kontrolorje AKTRP ter upravičence je bilo pripravljeno posebno navodilo za izvajanje in kontrolo tega ukrepa. Izvedene so bile številne aktivnosti informiranja.

R6: Splošni pogoji za izvajanje

Centralni register prašičev je bil nadgrajen tudi z modulom, kamor izvajalci svetovanja vnesejo podatke o izpolnjevanju pogojev upravičenosti in podatke o izvajanju zahtev na gospodarstvu. Na ta način je bil register nadgrajen do te mere, da je mogoča administrativna kontrola pogojev upravičenosti za ukrep Dobrobit živali. V povezavi z omenjenimi predpogoji so bile izvedene številne aktivnosti informiranja in obveščanja potencialnih upravičencev.

R8: IT sistemi

Centralni register prašičev je nadgrajen do te mere, da je mogoča administrativna kontrola pogojev upravičenosti, staleža prašičev in izvajanja zahtev ukrepa Dobrobit živali.

R9: Zahtevki za izplačilo

V povezavi z zahtevo po mesečnem sporočanju staleža v skladu s Pravilnikom o identifikaciji in registraciji prašičev (Uradni list RS, št. 112/13), ki je podlaga za izračun plačila, so bile izvedene številne aktivnosti informiranja upravičencev in pooblaščenih organizacij za vnos podatkov v Centralni register prašičev. Zahtevek za ukrep Dobrobit živali je del zbirne vloge, ki se vnaša elektronsko. Ob vnosu se podatki iz zahtevka administrativno preverijo glede na podatke v Centralnem registru prašičev.

8.2.12.3.1.9.3. Splošna ocena ukrepa

Ukrep je v predvideni obliki v celoti izvedljiv in preverljiv ter bo prinesel pričakovane rezultate in pripomogel k doseganju zastavljenih ciljev PRP 2014–2020. Ukrep bo izkazal pomemben prispevek tudi pri realizaciji horizontalnih ciljev. Z namenom dodajanja vrednosti kmetijskim proizvodom, izboljšanju konkurenčnosti kmetijskih gospodarstev ter uveljavljanja pomena nadstandardnih oblik reje je izvedba tega podukrepa nujna.

8.2.12.3.1.10. Informacije, ki se nanašajo posebej na operacijo

Opredelitev in določitev nacionalnih zahtev in zahtev Unije, ki ustrezajo obveznim standardom, določenim v skladu s poglavjem I naslova VI Uredbe (EU) št. 1306/2013

V skladu s Prilogo II Uredbe 1306/2013/EU sta za področje dobrobiti živali določena standarda:

- PZR 12 Direktiva Sveta 2008/120/ES
- PZR 13 Direktiva Sveta 98/58/ES

Navedena standarda sta v nacionalno zakonodajo prenesena s Pravilnikom o zaščiti rejnih živali (Uradni list RS, št. 51/2010 in 70/2010), ki je del navzkrižne skladnosti.

Običajna rejska praksa oziroma standard, določen s Pravilnikom o zaščiti rejnih živali pri posamezni zahtevi DŽ:

1. zahteva za skupinsko rejo z izpustom za plemenske svinje in plemenske mladice:

Pri običajni rejski praksi izpust za plemenske svinje in plemenske mladice ni obvezen.

2. zahteva za 10 % večjo neovirano talno površino na žival v skupinskih boksih od predpisane za plemenske svinje in plemenske mladice:

22. člen Pravilnika o zaščiti rejnih živali določa:

(1) Minimalna neovirana talna površina za živali v skupini mora biti na mladico po osemenitvi 1,64 m2, na svinjo pa 2,25 m2. Če je v skupini pet ali manj živali, mora biti talna površina na žival večja za 10 %. Če je

v skupini 40 ali več živali, je lahko talna površina na žival manjša za 10 %.

(2) Za breje živali mora biti minimalna površina polnih tal 0,95 m2 na mladico in 1,30 m2 na svinjo. Največ 15 % te površine lahko predstavljajo drenažne odprtine.

3. zahteva za dodatno ponudbo voluminozne krme ali krme z visokim deležem vlaknine:

Pravilnik o zaščiti rejnih živali v 33. členu določa, da je treba živalim pokladati zadostno količino krme. Breje živali morajo imeti dovolj krme z visokim deležem surove vlaknine kot tudi dovolj močnih krmil, da bi se nasitile in zadovoljile potrebo po žvečenju.

Običajna rejska praksa: Pri krmljenju brejih plemenskih svinj in plemenskih mladic v skupinski reji na prašičerejskih kmetijskih gospodarstvih (KMG), ki presegajo vstopni pogoj za ukrep Dobrobit živali, dodajanje voluminozne krme k osnovnemu obroku, ki pokriva potrebe po hranilih, ni običajna praksa, predvsem zaradi pretežne reje svinj na rešetkastih tleh. Pri tej tehnologiji odgnojevanja je pokladanje voluminozne krme problematično zaradi mašenja rež v rešetkah in posledično težav z odgnojevanjem in čistočo živali. Zato tudi dodajanje voluminozne krme kot materiala za zaposlitev ni običajna praksa, saj na večini teh KMG-jih, kot material za zaposlitev izberejo razne vrste igral (npr. verige, les, guma), ki so v primerjavi z voluminozno krmo cenejša.

Glede priprave krmne mešanice, ki predstavlja osnovni obrok, se KMG-ji ločijo na tiste, ki pripravljajo krmne mešanice doma in tiste, ki krmne mešanice kupijo v mešalnicah krmil. Na KMG-jih, ki kupijo krmo v komercialnih mešalnicah krmil, so rutinske analize krme z določanjem osnovnih prehranskih parametrov krme običajne, medtem ko so na tistih, ki si krmo pripravljajo sami, manj pogoste in priprava krme sloni predvsem na izkušnjah in recepturah, ki jih pridobijo od svetovalnih služb.

KMG-ji, ki krmne mešanice kupujejo, lahko izkažejo delež surove vlaknine z deklaracijo. Iz podatkov o sestavi krmnih mešanic, ki jih izdelujejo registrirane mešalnice krmil, izhaja, da v Sloveniji običajne komercialne krmne mešanice za breje svinje vsebujejo od 5 do 6 % surove vlaknine v suhi snovi.

4. zahteva za toplotno ugodje:

Pri običajni rejski praksi zaprto gnezdo ni obvezno. V prasitvenih boksih so sicer nameščena grelna telesa, običajno infra žarnice, ni pa zaprtih gnezd.

5. zahteva za 10 % večjo neovirano talno površino na žival v skupinskih boksih od predpisane za tekače in pitance:

Priloga 1 Pravilnika o zaščiti rejnih živali:

minimalna talna površina, ki jo mora imeti vsak tekač ali pitanec v skupini:

- do 10 kg 0,15 m2
- 10–20 kg 0,20 m2
- 20–30 kg 0,30 m2
- 30–50 kg 0,40 m2
- 50–85 kg 0,55 m2
- 85–110 kg 0,65 m2
- več kot 110 kg 1,00 m2

6. zahteva za skupinsko rejo z izpustom za pitance:

Pri običajni rejski praksi izpust za prašiče pitance ni obvezen.

Opis metodologije ter agronomskih/zootehničnih predpostavk in parametrov, vključno z opisom temeljnih zahtev iz člena 33(2) Uredbe (EU) št. 1305/2013, ki so pomembne za vsako določeno vrsto obveznosti, uporabljenih kot referenca za izračune, ki upravičujejo dodatne stroške in izpad dohodka zaradi prevzetih obveznosti

Metodologijo in izračunan višine plačil je izdelal neodvisni izvajalec – Kmetijski inštitut Slovenije.

Osnovno izhodišče za oceno višine plačil za nadstandardne zahteve ukrepa Dobrobit živali je tržno usmerjeno prašičerejsko kmetijsko gospodarstvo z obstoječim hlevom dimenzije 10 m x 25 m z običajno rejsko prakso. Predpostavljena je čreda 25 plemenskih svinj s pripadajočimi pujski/tekači in 10 mladic (40 % remont) ali čreda 200 prašičev pitancev v turnusu (4 turnusi na leto). Število tekačev oz. pitancev je izračunano ob predpostavkah:

- 25 plemenskih svinj,

- 10 živorojenih pujskov/gnezdo,

- 12 % izgube do odstavitve in 5 % izgube od odstavitve do konca vzreje tekačev,

- 2,1 gnezd/svinjo/leto.

V izračunih plačil ukrepa Dobrobit živali so uporabljene cene iz leta 2013, brez DDV. Viri cen so ceniki iz katalogov in spletnih strani, podatki SURS ipd. Dodatno delo rejcev je vrednoteno po povprečni plači v Republiki Sloveniji (SURS; januar – oktober 2013), vključno s prispevki za socialno varnost in sredstvi za pravice iz dela. Upoštevana cena povprečne urne postavke je 10,06 EUR/h.

Izračunana plačila za dodatne zahteve v okviru ukrepa Dobrobit živali so sestavljene iz ocen posameznih zahtev, te pa so nato ustrezno povečane za ustrezne poslovne stroške (v različnih odstotkih).

Ocenjena plačila za posamezne zahteve so preračunana na GVŽ letno, pri čemer so uporabljeni koeficienti GVŽ, določeni v Prilogi II Uredbe 808/2014/EU.

V kalkulacijo niso bili zajeti investicijski stroški ali stroški amortizacije.

Podroben opis metodologije za izračun zneska podpore je priloga PRP 2014–2020.

8.2.12.4. Preverljivost in možnost kontrole ukrepov in/ali vrst operacij

8.2.12.4.1. Tveganja pri izvajanju ukrepov

Tveganja so določena znotraj ukrepa.

8.2.12.4.2. Blažilni ukrepi

Blažilni ukrepi so določeni znotraj ukrepa.

8.2.12.4.3. Splošna ocena ukrepa

Opisano znotraj ukrepa.

8.2.12.5. Dodatne informacije, ki se nanašajo posebej na ukrep

Opredelitev in določitev nacionalnih zahtev in zahtev Unije, ki ustrezajo obveznim standardom, določenim v skladu s poglavjem I naslova VI Uredbe (EU) št. 1306/2013

Opredeljeno znotraj opisa ukrepa.

Opis metodologije ter agronomskih/zootehničnih predpostavk in parametrov, vključno z opisom temeljnih zahtev iz člena 33(2) Uredbe (EU) št. 1305/2013, ki so pomembne za vsako določeno vrsto obveznosti, uporabljenih kot referenca za izračune, ki upravičujejo dodatne stroške in izpad dohodka zaradi prevzetih obveznosti

Opredeljeno znotraj opisa ukrepa.

8.2.12.6. Druge pomembne opombe, ki prispevajo k razumevanju in izvajanju ukrepa

Ni relevantno.

8.2.13. M16 – Sodelovanje (člen 35)

8.2.13.1. Pravna podlaga

Ukrep M16 se izvaja na podlagi 35. člena Uredbe 1305/2013/EU.

8.2.13.2. Splošen opis ukrepa, vključno z njegovo intervencijsko logiko in prispevkom k prednostnim področjem in horizontalnim ciljem

Iz analize stanja izhaja, da je prenos znanja in inovacij iz raziskovalne sfere v kmetijsko prakso v Sloveniji prešibek in da je prisotnega premalo povratnega pretoka informacij o potrebah kmetijske prakse. Zaznano je tudi prešibko sodelovanje med akterji na tem področju.

Ukrep podpira raznovrstne oblike sodelovanja, s katerimi bo akterjem na podeželskih območjih omogočeno lažje premagovanje ekonomskih, okoljskih in drugih omejitev, s katerimi se ti soočajo zaradi razdrobljenosti in nepovezanosti. Ukrep bo zlasti namenjen spodbujanju projektov sodelovanja, ki bodo imeli za cilj doseganje večje produktivnosti in hkrati tudi večje trajnosti na področju kmetijstva. V okviru tega bo poseben poudarek namenjen spodbujanju tehnološkega razvoja ter zmanjševanju negativnih vplivov kmetijstva na okolje, zlasti na področju biotske raznovrstnosti in kakovosti površinskih in podzemnih voda.

Zasledovanje cilja tehnološkega razvoja bo podprto predvsem preko projektov sodelovanja, katerih rezultati bodo vzpostavljene nove in inovativne oblike prenosa znanja v prakso ter kapacitete za učinkovito, oboje smerno komunikacijo med uporabniki in generatorji znanja, novih idej ter rešitev.

Z vidika povečevanja okoljske učinkovitosti kmetijstva bodo projekti sodelovanja specifično usmerjeni na posebna območja znotraj NATURA 2000 in prispevna območja vodnih teles površinskih voda in vodnih teles podzemne vode iz Načrta upravljanja voda, na katerih ne bodo doseženi cilji iz Okvirne direktive o vodah.

Namen ukrepa M16 je podpreti naslednje vsebinske sklope:

- pilotne projekte,
- razvoj novih proizvodov, praks, postopkov in tehnologij na področju kmetijstva, prehrane in gozdarstva,
- horizontalno in vertikalno sodelovanje med udeleženci v dobavni verigi za razvoj kratkih dobavnih verig in lokalnih trgov,
- promocijske dejavnosti na lokalni ravni, ki so povezane z razvojem kratkih dobavnih verig in lokalnih trgov,
- skupno ukrepanje za blažitev podnebnih sprememb ali prilagajanje nanje,
- skupinske pristope k okoljskim projektom in sedanjim okoljskim praksam (zlasti v povezavi z naravovarstvenimi vsebinami na območjih NATURA 2000), vključno z učinkovitim upravljanjem voda, rabo obnovljive energije in ohranjanjem kmetijske krajine,
- diverzifikacijo kmetijskih dejavnosti v dejavnosti v zvezi z zdravstvenim varstvom, socialnim vključevanjem, kmetijstvom, ki ga podpira skupnost, ter izobraževanjem o okolju in hrani.

Sodelovanje na omenjenih področjih se lahko zagotovi v različnih oblikah, ki vključujejo vsaj dva subjekta,

in zlasti:

a. pristope sodelovanja med različnimi akterji v kmetijskem sektorju, živilski verigi in gozdarskem sektorju v Uniji ter drugimi akterji, ki prispevajo k doseganju ciljev in prednostnih nalog politike razvoja podeželja, vključno s skupinami proizvajalcev, zadrugami in medpanožnimi organizacijami;
b. ustanovitev in delovanje operativnih skupin EIP na področju kmetijske produktivnosti in trajnosti.

Operativne skupine EIP ustanovijo zainteresirani subjekti, kot so kmetje, raziskovalci, svetovalci, podjetja, nevladne organizacije in drugi akterji, ki delujejo v kmetijskem in živilskem sektorju, z namenom zapolnjevanja vrzeli med raziskavami in kmetijsko prakso preko spodbujanja hitrejše in širše uporabe inovativnih rešitev – inovacij – v praksi.

Inovacija je opredeljena kot nova ideja, ki se izkaže kot uspešna v praksi. Pri tem gre lahko za nov proizvod, prakso, storitev, proizvodni proces ali nov način organiziranja zadev, prilagoditev obstoječih tehnik, praks novim geografskim, okoljskim kontekstom ipd. V takšnem interaktivnem inovacijskem modelu se pričakuje tesno sodelovanje med vsemi akterji, ki jih inovacije zadevajo.

Operativne skupine EIP morajo imeti jasno opredeljene medsebojne odnose in odgovornosti in morajo biti »operativne«, to pomeni, da se morajo ukvarjati z iskanjem inovativnih rešitev za konkretne in obstoječe probleme. Pri tem je ključnega pomena, da skupina rezultate transparentno razširja, med drugim tudi preko evropske mreže EIP in nacionalne mreže za podeželje. Operativne skupine EIP se vzpostavljajo in delujejo v skladu s 56. in 57. členom Uredbe 1305/2013/EU.

Ukrep se izvaja preko štirih podukrepov:

- Podpora za pilotne projekte ter za razvoj novih proizvodov, praks, procesov in tehnologij (podukrep M16.2);
- Podpora za horizontalno in vertikalno sodelovanje med udeleženci v dobavni verigi za vzpostavitev in razvoj kratkih dobavnih verig in lokalnih trgov ter za promocijske dejavnosti na lokalni ravni, ki so povezane z razvojem kratkih dobavnih verig in lokalnih trgov (podukrep M16.4);
- Podpora za skupno ukrepanje za blažitev podnebnih sprememb ali prilagajanje nanje ter za skupne pristope k okoljskim projektom in stalnim okoljskim praksam (podukrep M16.5);
- Podpora za diverzifikacijo kmetijskih dejavnosti v dejavnosti v zvezi z zdravstvenim varstvom, socialnim vključevanjem, kmetijstvom, ki ga podpira skupnost, ter izobraževanjem o okolju in hrani (podukrep M16.9).

Podpora iz naslova ukrepa M16 je osredotočena na šesto težišče ukrepanja iz PRP 2014–2020, določeno v poglavju 5.1 PRP 2014–2014.

Prispevek k prednostnemu področju

Prednostno področje 1B: Krepitev povezav med kmetijstvom in gozdarstvom ter raziskavami in inovacijami

V okviru tega prednostnega področja bo ukrep prispeval k izboljšanju učinkovitosti sodelovanja in krepitve povezav med različnimi akterji s ciljem razvoja, testiranja, uvajanja in diseminacije najsodobnejših spoznanj, inovacij, tehnologij, znanj itd. na področju produktivnosti in trajnosti.

Prednostno področje 2A: Zagotavljanje lažjega prestrukturiranja kmetij, predvsem kmetij z nizko stopnjo udeležbe na trgu, tržno usmerjenih kmetij v posameznih sektorjih in kmetij s potrebo po kmetijski

diverzifikaciji

V okviru tega prednostnega področja bo ukrep prispeval k optimizaciji proizvodnih potencialov kmetij, razvoju, testiranju in uvajanju sodobnih tehnologij in procesov pri postopkih pridelave in predelave z namenom optimizacije pridelave in prireje, zmanjšanja odvisnosti od klimatskih razmer in negativnih vplivov na okolje. Ukrep bo vplival tudi na povečanje produktivnosti z razvojem novih proizvodov, praks, postopkov in tehnologij na področju kmetijstva.

Prednostno področje 3A: Boljše vključevanje primarnih proizvajalcev v živilsko verigo prek shem kakovosti, promocije na lokalnih trgih, kratkih dobavnih verig, skupin proizvajalcev in medpanožnih organizacij ter spodbujanja dobrega počutja živali

V okviru tega prednostnega področja bo ukrep prispeval k učinkovitemu vključevanju kmetijskih pridelovalcev v živilsko verigo, spodbujanju horizontalnega in vertikalnega povezovanja kmetijskih gospodarstev v funkcionalne kratke dobavne verige in k sodelovanju z namenom informiranja in promocije o razvoju in obstoju kratkih dobavnih verig in lokalnih trgov.

Prednostno področje 4A: Obnova, ohranjanje in povečanje biotske raznovrstnosti, vključno z območji Natura 2000 in sistemi kmetovanja visoke naravne vrednosti, ter stanja krajin v Evropi

V okviru tega prednostnega področja bo ukrep prispeval k spodbujanju učinkovitih oblik sodelovanja med različnimi subjekti, ki bodo prispevali k ohranjanju biotske raznovrstnosti, doseganju ciljev Natura 2000, vzdrževanja sistemov kmetovanja visoke naravne vrednosti in krajinske pestrosti ter krepitvi inovativnih pristopov in oblik sodelovanja na področju trajnostnega kmetovanja. V okviru ukrepa Sodelovanje bodo prednostno podprti projekti, ki bodo prispevali k doseganju okoljskih in naravovarstvenih ciljev, zlasti v povezavi z izboljšanjem stanja habitatov in vrst na območjih NATURA 2000 ter skrb in učinkovito upravljanje z naravnimi vrednotami. V tem kontekstu bodo projekti sodelovanja osredotočeni na območja vrstno bogatih travišč, ki so pomembna za ohranjanje biotske raznovrstnosti: ekološko pomembna območja posebnih traviščnih habitatov, traviščnih habitatov metuljev in steljnikov, osrednja območja pojavljanja ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov, najbolj ranljiva območja znotraj NATURA 2000, ki zajemajo vrstno bogata travišča s slabim stanjem ohranjenosti.

Prednostno področje 4B: Izboljšanje upravljanja voda in zemljišč ter prispevanje k izpolnjevanju ciljev okvirne direktive o voda

V okviru tega prednostnega področja bo ukrep prispeval k spodbujanju učinkovitih oblik sodelovanja med različnimi subjekti, ki bodo prispevali k varovanju voda in krepitvi inovativnih pristopov in sodelovanja na področju izboljšanja stanja površinskih in podzemnih vod. V okviru tega ukrepa bo poseben poudarek namenjen projektom sodelovanja, ki bodo prispevali k večji trajnosti kmetijstva na območjih, ki so problematična z vidika razpršenega onesnaževanja kmetijskega izvora. To so prispevna območja vodnih teles površinskih voda in vodnih teles podzemne vode iz Načrta upravljanja voda, na katerih ne bodo doseženi cilji iz Okvirne direktive o vodah ter prispevna območja zadrževalnikov Šmartinsko, Perniško, Gajševsko in Ledavsko jezero.

Prednostno področje 6A: Spodbujanje diverzifikacije, ustanavljanju in razvoju malih podjetij in ustvarjanju novih delovnih mest

V okviru tega prednostnega področja bo ukrep prispeval k spodbujanju učinkovitih oblik sodelovanja med različnimi subjekti, ki bodo prispevali k diverzifikaciji dejavnosti na podeželju in v okviru kmetij. Poseben poudarek bo na vsebinah in aktivnostih, povezanih s krepitvijo socialne komponente na podeželju, družbeno

odgovornih projektih in krepitvi prenosa znanja s področja inovativnih okoljskih pristopov in rešitev.

Prispevek k horizontalnim ciljem

Inovacije: Ključna vsebina in rezultat projektov, ki bodo podprti preko ukrepa Sodelovanje bodo inovacije, ki bodo zajemale tehnološki, procesni in storitveni vidik. Pomembno je, da se nove, inovativne ideje in rešitve s pomočjo projektov prenesejo in uveljavijo v praksi, med končnimi uporabniki, ki drugače nimajo dostopa do tovrstnih informacij in znanj, kar je posledica predvsem slabe povezanosti med raziskavami in prakso. Projekti sodelovanja in delovanje operativnih skupin EIP so dobro orodje za izboljšanje obojestranskega pretoka informacij med uporabniki na terenu in raziskovalno sfero.

Blaženje podnebnih sprememb in prilagajanje nanje: Podprte aktivnosti v okviru tega ukrepa bodo spodbujale blažitev in prilagajanje na podnebne spremembe na način izvajanja projektov, ki bodo imeli za rezultat nove tehnologije, prilagojene procese in prenos dobrih praks. Poudarek bo dan predvsem na odkrivanju možnosti prestrukturiranja kmetijskih praks in infrastrukture v smeri razvoja sodobnih tehnik, materialov in produktov, ki upoštevajo podnebne spremembe in imajo majhen vpliv na njihovo pospeševanje.

Okolje*:* Vsi projekti, podprti preko ukrepa M16, bodo morali izkazovati vključevanje okoljskih vsebin oziroma prispevanje k doseganju okoljskih ciljev. Določeni projekti bodo naravnani predvsem in posebej v to področje. Posebna pozornost bo dana projektom, ki bodo izkazovali sodelovanje z namenom definiranja novih in učinkovitih pristopov reševanja problematike ohranjanja narave, s poudarkom na varovanju habitatov in ohranjanju biotske raznovrstnosti, v skladu s cilji NATURA 2000 ter doseganju ciljev Okvirne vodne direktive.

8.2.13.3. Obseg, raven podpore in upravičenci ter, kjer je ustrezno, metodologija za izračun zneska ali stopnje podpore, po potrebi razčlenjene po podukrepu in/ali vrsti operacije. Za vsako vrsto operacije opredelitev upravičenih stroškov, pogojev za upravičenost, veljavnih zneskov in stopenj podpore ter načel glede določanja meril za izbor

8.2.13.3.1. Kratke dobavne verige in lokalni trgi

Podukrep:

- 16.1 – Podpora za ustanovitev in delovanje operativnih skupin evropskega partnerstva za inovacije na področju kmetijske produktivnosti in trajnosti
- 16.4 – Podpora za horizontalno in vertikalno sodelovanje med udeleženci v dobavni verigi za vzpostavitev in razvoj kratkih dobavnih verig in lokalnih trgov ter za promocijske dejavnosti na lokalni ravni, ki so povezane z razvojem kratkih dobavnih verig in lokalnih trgov

8.2.13.3.1.1. Opis vrste operacije

Namen podukrepa je sodelovanje med različnimi akterji s področja kmetijstva in razvoja podeželja pri izvajanju projektov s področja kratkih dobavnih verig in lokalnih trgov, ki bodo prispevali k doseganju ciljev razvoja podeželja.

Podukrep bo podprl projekte sodelovanja, katerih rezultati bodo vzpostavljene nove kratke dobavne verige in lokalni trgi ter inovativni pristopi na zadevnih področjih ter projekte promocijskih dejavnosti na lokalni

ravni, ki so povezane z razvojem kratkih dobavnih verig in lokalnih trgov. Promocijske dejavnosti se morajo navezovati na kratke dobavne verige in lokalne trge v celoti in ne le na določeno število posameznih izdelkov, ki od tam izvirajo. Namenjene so promociji prednosti in koristi kratkih dobavnih verig in lokalnih trgov, spodbujanju njihove uporabe in osveščanju potrošnikov.

8.2.13.3.1.2. Vrsta podpore

Javna podpora se dodeli v obliki nepovratne finančne pomoči.

8.2.13.3.1.3. Povezave z drugo zakonodajo

- Zakon o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/2008 z vsemi spremembami);
- nacionalni predpis, ki ureja izvajanje tega podukrepa;
- druga EU zakonodaja in nacionalna zakonodaja, ki ureja področje te operacije.

8.2.13.3.1.4. Upravičenci

Upravičenci v okviru tega podukrepa so različne oblike sodelovanja, ki vključujejo vsaj dva subjekta:

a. oblike sodelovanja med različnimi subjekti na področju kmetijstva, prehranske verige in gozdarstva ter med drugimi subjekti, ki prispevajo k doseganju ciljev in prednostnih nalog v okviru politike razvoja podeželja, vključno s skupinami proizvajalcev, zadrugami in medpanožnimi organizacijami;
b. operativne skupine EIP na področju kmetijske produktivnosti in trajnosti.

8.2.13.3.1.5. Upravičeni stroški

V okviru podukrepa so do podpore upravičeni naslednji stroški iz pete točke 35. člena Uredbe 1305/2013/EU:

- tekoči stroški sodelovanja, povezani z izvajanjem projekta;
- neposredni stroški, povezani z izvajanjem projekta, poslovnega načrta ali aktivnosti;
- stroški vzpostavljanja grozda ali mreže v okviru izvajanja projekta in
- stroški promocijskih dejavnosti.

Do podpore niso upravičeni naslednji stroški:

- obresti na dolgove,
- davek na dodano vrednost (DDV), razen če ni izterljiv na podlagi nacionalne zakonodaje o DDV,
- stroški arheoloških izkopavanj in arheološkega nadzora,
- strošek priprave vloge na javni razpis in zahtevkov za izplačilo in

- prispevek v naravi.

Pri izvajanju tega podukrepa se bodo upoštevale določene specifične zahteve iz vidika upravičenosti stroškov, ki se bodo določile v skladu z nacionalnimi predpisi.

8.2.13.3.1.6. Pogoji za upravičenost

- V projektno partnerstvo morata biti vključena vsaj dva partnerja;
- Sklenjeno razmerje med partnerji v subjektu sodelovanja;
- Poravnane obveznosti vseh partnerjev v projektu do države,
- Sovpadanje/povezanost vsebine, rezultatov in ciljev projekta z določenimi prioritetami in SWOT;
- Izdelan načrt projekta s pričakovanimi rezultati in vsebinska ustreznost projektne naloge;
- Projekti, ki so že v procesu izvajanja niso upravičeni do podpore;
- Podpora je namenjena projektom, ki bodo vključevali praktične vidike in rezultate in ne projektom, ki so zgolj raziskovalne narave;
- Rezultati projektov morajo biti razširjani med zainteresirano javnostjo in posredovani ciljnim skupinam. Za razširjanje in posredovanje projektov se uporabi mrežo EIP in Mrežo za razvoj podeželja.

8.2.13.3.1.7. Načela pri določanju meril za izbor

Podukrep se bo izvajal po zaprtem javnem razpisu.

Do podpore bodo upravičeni izbrani projekti, katerih vloge so popolne, vsebinsko ustrezne in izpolnjujejo pogoje za dodelitev sredstev ter presegajo vstopno mejo točk, opredeljeno v javnem razpisu. Med vlogami, ki presežejo vstopno mejo točk se izberejo tiste, ki dosežejo višje število točk, do porabe razpisanih sredstev.

V okviru meril za izbor bo največji poudarek na vsebini ter dodani vrednosti projektov in prispevku k horizontalnim ciljem. Med merila za izbor spada tudi delež sofinanciranja projekta s strani upravičenca.

8.2.13.3.1.8. (Veljavni) zneski in stopnje podpore

Stopnja javne podpore je do 100 % upravičenih stroškov. V primerih, ko upravičenec delno sofinancira stroške projekta, je lahko stopnja intenzivnosti podpore ustrezno nižja. Najvišja in najnižja dovoljena stopnja podpore bo določena s posameznim javnim razpisom. Delež sofinanciranja stroškov s strani upravičenca se bo upošteval v okviru meril za izbor. Stopnja podpore se ustrezno zniža tudi glede na pravila državnih pomoči.

Če so v projekt vključeni stroški, ki jih zajema drug ukrep iz tega programa, se za te stroške uporablja stopnja intenzivnosti podpore, ki ustreza stopnji tega ukrepa.

Najvišji znesek podpore za posamezen projekt je 250.000 EUR.

Podpora se dodeli za obdobje trajanja izvajanja projekta, vendar ne dlje kot 7 let.

V skladu s 4. točko 45. člena Uredbe 1305/2013/EU lahko upravičenci za naložbe, po izdaji odločbe o pravici do sredstev, plačilno agencijo zaprosijo za izplačilo predplačila v znesku 30 % vrednosti javne podpore.

8.2.13.3.1.9. Preverljivost in možnost kontrole ukrepov in/ali vrst operacij

8.2.13.3.1.9.1. Tveganja pri izvajanju ukrepov

R7: Izbor upravičencev

Obstaja tveganje za:

- nerazumevanje ukrepa,
- slabo kakovost prijavljenih projektov,
- neustrezno izbiro podprtih projektov.

R8: IT sistemi

Pri sistemih informacijske tehnologije so tveganja zaznana predvsem pri njihovem pravilnem delovanju oziroma pri zagotavljanju ustreznih zmogljivostih za procesiranje vseh informacij. Tveganje lahko predstavljajo tudi neurejeni oziroma neažurno vodeni registri, ki so posledica nekompatibilnih baz podatkov.

R9: Zahtevki za izplačilo

Največja tveganja nastanejo pri obravnavi zahtevkov za izplačilo. Zaradi nestrokovne priprave se postopek njihove obravnave lahko zavleče tudi na več mesecev. Glavni razlogi je slaba informiranost upravičencev in pripravljavcev vlog. Dodatno obstaja tveganje še za slabo upravljanje projektov in nizko doseganje zastavljenih ciljev.

8.2.13.3.1.9.2. Blažilni ukrepi

R7: Izbor upravičencev

- **Nerazumevanje ukrepa:** Izvedba seminarjev in delavnic na temo ukrepa. Priprava tiskanih in spletnih gradiv.
- **Slaba kakovost prijavljenih projektov:** Izvedba seminarjev in delavnic na temo ukrepa. Vnaprejšnje usklajevanje z deležniki in akterji v ukrepu glede prednostnih vsebin in pričakovanih rezultatov projektov sodelovanja. Promocija prioritetnih področij.
- **Neustrezna izbira podprtih projektov:** Ustanovitev in delovanje komisije za izbiro projektov s kompetentnimi in neodvisnimi člani. Sprotno ocenjevanje ustreznosti izbranih projektov, glede na doseganje načrtovanih rezultatov.

R8: IT sistemi

Na plačilni agenciji bo vzpostavljen IT sistem, ki bo omogočal elektronsko obdelavo vlog in zahtevkov za izplačilo. Pridobivanje podatkov bo v največji možni meri potekalo elektronsko s povezovanjem med različnimi bazami podatkov. V kolikor podatkovne baze med seboj ne bodo združljive na način, da bi jih bilo možno avtomatsko preveriti znotraj IT sistema, bodo preverjanja potekala z izmenjavo podatkov med nosilci baz.

R9: Zahtevki za izplačilo

Organizirana bodo izobraževanja in usposabljanja namenjena upravičencem in pripravljavcem vlog glede priprave zahtevkov za izplačilo. Pripravljena bodo navodila za pripravo zahtevkov za izplačilo z namenom, kvalitetne priprave zahtevkov za izplačilo.

Z namenom boljšega upravljanja projektov in doseganja zastavljenih ciljev bodo izvedeni izobraževalni dogodki s področja načrtovanja, izvajanja in vodenja projektov. Izvajalo se bo tudi sprotno spremljanje in preverjanje rezultatov. Vzpostavljen in naznanjen bo ustrezen sistem sankcij z odvračilnimi koncepti.

8.2.13.3.1.9.3. Splošna ocena ukrepa

Podukrep je v predvideni obliki v celoti izvedljiv in preverljiv ter bo prinesel pričakovane rezultate in pripomogel k doseganju zastavljenih ciljev. Podukrep bo izkazal pomemben prispevek tudi pri realizaciji horizontalnih ciljev, predvsem dviga inovativnosti ter raziskav in razvoja v podeželskem prostoru zaradi česar je izvedba podukrepa nujna.

8.2.13.3.1.10. Metodologija za izračun zneska podpore, če je primerno

Ni primerno.

8.2.13.3.1.11. Informacije, ki se nanašajo posebej na operacijo

Opredelitev značilnosti pilotnih projektov, grozdov, mrež, kratkih dobavnih verig in lokalnih trgov

<u>Kratke dobavne verige in lokalni trgi</u>

- Kratka dobavna veriga je za namene izvajanja podukrepa dobavna veriga z največ enim vmesnim posrednikom, med kmetom (pridelovalcem) in končnim potrošnikom. Za posrednika se šteje subjekt, ki z namenom nadaljnjega procesiranja ali prodaje od kmeta kupi izdelek.
- Lokalni trg za namene izvajanja podukrepa temelji na kratkih dobavnih verigah iz prejšnjega odstavka.
- V primeru, ko lokalni trg iz prejšnjega odstavka ne temelji zgolj na kratkih dobavnih verigah iz prvega odstavka, se za lokalni trg smatra območje, ki je od izvora izdelka oddaljeno največ 75 km v radiju zračne linije. Za izvor izdelka se šteje sedež kmetijskega gospodarstva.
- Radij 75 km predstavlja razdaljo, ki omogoča ohranjanje lastnosti kratke dobavne verige in ne povzroča dolgih transportnih poti ter s tem povezanih obremenitev okolja in transpornih stroškov. S tem se zagotavlja ohranjanje kakovosti in svežine produktov ter njihova avtohtonost in specifičnost

za območje na katerem se prodaja.

8.2.13.3.2. Okolje in podnebne spremembe

Podukrep:

- 16.1 – Podpora za ustanovitev in delovanje operativnih skupin evropskega partnerstva za inovacije na področju kmetijske produktivnosti in trajnosti
- 16.5 – Podpora za skupno ukrepanje za blažitev podnebnih sprememb ali prilagajanje nanje ter za skupne pristope k okoljskim projektom in stalnim okoljskim praksam

8.2.13.3.2.1. Opis vrste operacije

Namen podukrepa je sodelovanje med različnimi akterji s področja kmetijstva in razvoja podeželja pri izvajanju projektov s področja okolja in podnebnih sprememb, ki bodo prispevali k doseganju ciljev razvoja podeželja.

Prednostno bodo podprti projekti, ki bodo prispevali k doseganju okoljskih in naravovarstvenih ciljev, zlasti v usposobitev in izboljšanje stanja vrst in habitatnih tipov NATURA 2000 ter skrb in učinkovito upravljanje z naravnimi vrednotami ter projekti, ki bodo prispevali k zmanjševanju negativnih vplivov kmetijstva na kakovost površinskih in podzemnih voda.

8.2.13.3.2.2. Vrsta podpore

Javna podpora se dodeli v obliki nepovratne finančne pomoči.

8.2.13.3.2.3. Povezave z drugo zakonodajo

- Zakon o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/2008 z vsemi spremembami);
- nacionalni predpis, ki ureja izvajanje tega podukrepa;
- druga EU zakonodaja in nacionalna zakonodaja, ki ureja področje te operacije.

8.2.13.3.2.4. Upravičenci

Upravičenci v okviru tega ukrepa so različne oblike sodelovanja, ki vključujejo vsaj dva subjekta:

a. oblike sodelovanja med različnimi subjekti na področju kmetijstva, prehranske verige in gozdarstva ter med drugimi subjekti, ki prispevajo k doseganju ciljev in prednostnih nalog v okviru politike razvoja podeželja, vključno s skupinami proizvajalcev, zadrugami in medpanožnimi organizacijami;
b. operativne skupine EIP na področju kmetijske produktivnosti in trajnosti.

8.2.13.3.2.5. Upravičeni stroški

V okviru podukrepa so do podpore upravičeni naslednji stroški iz pete točke 35. člena Uredbe

1305/2013/EU:

- tekoči stroški sodelovanja, povezani z izvajanjem projekta;
- neposredni stroški, povezani z izvajanjem projekta, poslovnega načrta ali aktivnosti;
- stroški vzpostavljanja grozda ali mreže v okviru izvajanja projekta in
- stroški promocijskih dejavnosti.

Do podpore niso upravičeni naslednji stroški:

- obresti na dolgove,
- davek na dodano vrednost (DDV), razen če ni izterljiv na podlagi nacionalne zakonodaje o DDV,
- stroški arheoloških izkopavanj in arheološkega nadzora,
- strošek priprave vloge na javni razpis in zahtevkov za izplačilo in
- prispevek v naravi.

Pri izvajanju tega podukrepa se bodo upoštevale določene specifične zahteve iz vidika upravičenosti stroškov, ki se bodo določile v skladu z nacionalnimi predpisi.

8.2.13.3.2.6. Pogoji za upravičenost

- V projektno partnerstvo morata biti vključena vsaj dva partnerja;
- Sklenjeno razmerje med partnerji v subjektu sodelovanja;
- Poravnane obveznosti vseh partnerjev v projektu do države,
- Sovpadanje/povezanost vsebine, rezultatov in ciljev projekta z določenimi prioritetami in SWOT;
- Izdelan načrt projekta s pričakovanimi rezultati in vsebinska ustreznost projektne naloge;
- Projekti, ki so že v procesu izvajanja niso upravičeni do podpore;
- Podpora je namenjena projektom, ki bodo vključevali praktične vidike in rezultate in ne projektom, ki so zgolj raziskovalne narave;
- Rezultati projektov morajo biti razširjani med zainteresirano javnostjo in posredovani ciljnim skupinam. Za razširjanje in posredovanje projektov se uporabi mrežo EIP in Mrežo za razvoj podeželja.

8.2.13.3.2.7. Načela pri določanju meril za izbor

Podukrep se bo izvajal po zaprtem javnem razpisu.

Do podpore bodo upravičeni izbrani projekti, katerih vloge so popolne, vsebinsko ustrezne in izpolnjujejo pogoje za dodelitev sredstev ter presegajo vstopno mejo točk, opredeljeno v javnem razpisu. Med vlogami, ki presežejo vstopno mejo točk se izberejo tiste, ki dosežejo višje število točk, do porabe razpisanih sredstev.

V okviru meril za izbor bo največji poudarek na vsebini ter dodani vrednosti projektov in prispevku k horizontalnim ciljem. Med merila za izbor spada tudi delež sofinanciranja projekta s strani upravičenca.

8.2.13.3.2.8. (Veljavni) zneski in stopnje podpore

Stopnja javne podpore je do 100 % upravičenih stroškov. V primerih, ko upravičenec delno sofinancira stroške projekta, je lahko stopnja intenzivnosti podpore ustrezno nižja. Najvišja in najnižja dovoljena stopnja podpore bo določena s posameznim javnim razpisom. Delež sofinanciranja stroškov s strani upravičenca se bo upošteval v okviru meril za izbor. Stopnja podpore se ustrezno zniža tudi glede na pravila državnih pomoči.

Če so v projekt vključeni stroški, ki jih zajema drug ukrep iz tega programa, se za te stroške uporablja stopnja intenzivnosti podpore, ki ustreza stopnji tega ukrepa.

Najvišji znesek podpore za posamezen projekt je 250.000 EUR.

Podpora se dodeli za obdobje trajanja izvajanja projekta, vendar ne dlje kot 7 let.

V skladu s 4. točko 45. člena Uredbe 1305/2013/EU lahko upravičenci za naložbe, po izdaji odločbe o pravici do sredstev, plačilno agencijo zaprosijo za izplačilo predplačila v znesku 30 % vrednosti javne podpore.

8.2.13.3.2.9. Preverljivost in možnost kontrole ukrepov in/ali vrst operacij

8.2.13.3.2.9.1. Tveganja pri izvajanju ukrepov

R7: Izbor upravičencev

Obstaja tveganje za:

- nerazumevanje ukrepa,
- slabo kakovost prijavljenih projektov,
- neustrezno izbiro podprtih projektov.

R8: IT sistemi

Pri sistemih informacijske tehnologije so tveganja zaznana predvsem pri njihovem pravilnem delovanju oziroma pri zagotavljanju ustreznih zmogljivostih za procesiranje vseh informacij. Tveganje lahko predstavljajo tudi neurejeni oziroma neažurno vodeni registri, ki so posledica nekompatibilnih baz podatkov.

R9: Zahtevki za izplačilo

Največja tveganja nastanejo pri obravnavi zahtevkov za izplačilo. Zaradi nestrokovne priprave se postopek njihove obravnave lahko zavleče tudi na več mesecev. Glavni razlogi je slaba informiranost upravičencev in pripravljavcev vlog. Dodatno obstaja tveganje še za slabo upravljanje projektov in nizko doseganje zastavljenih ciljev.

8.2.13.3.2.9.2. Blažilni ukrepi

R7: Izbor upravičencev

- **Nerazumevanje ukrepa:** Izvedba seminarjev in delavnic na temo ukrepa. Priprava tiskanih in spletnih gradiv.
- **Slaba kakovost prijavljenih projektov:** Izvedba seminarjev in delavnic na temo ukrepa. Vnaprejšnje usklajevanje z deležniki in akterji v ukrepu glede prednostnih vsebin in pričakovanih rezultatov projektov sodelovanja. Promocija prioritetnih področij.
- **Neustrezna izbira podprtih projektov:** Ustanovitev in delovanje komisije za izbiro projektov s kompetentnimi in neodvisnimi člani. Sprotno ocenjevanje ustreznosti izbranih projektov, glede na doseganje načrtovanih rezultatov.

Organizirana bodo izobraževanja in usposabljanja namenjena upravičencem in pripravljavcem vlog glede priprave zahtevkov za izplačilo. Pripravljena bodo navodila za pripravo zahtevkov za izplačilo z namenom, kvalitetne priprave zahtevkov za izplačilo.

Z namenom boljšega upravljanja projektov in doseganja zastavljenih ciljev bodo izvedeni izobraževalni dogodki s področja načrtovanja, izvajanja in vodenja projektov. Izvajalo se bo tudi sprotno spremljanje in preverjanje rezultatov. Vzpostavljen in naznanjen bo ustrezen sistem sankcij z odvračilnimi koncepti.

R8: IT sistemi

Na plačilni agenciji bo vzpostavljen IT sistem, ki bo omogočal elektronsko obdelavo vlog in zahtevkov za izplačilo. Pridobivanje podatkov bo v največji možni meri potekalo elektronsko s povezovanjem med različnimi bazami podatkov. V kolikor podatkovne baze med seboj ne bodo združljive na način, da bi jih bilo možno avtomatsko preveriti znotraj IT sistema, bodo preverjanja potekala z izmenjavo podatkov med nosilci baz.

R9: Zahtevki za izplačilo

8.2.13.3.2.9.3. Splošna ocena ukrepa

Podukrep je v predvideni obliki v celoti izvedljiv in preverljiv ter bo prinesel pričakovane rezultate in pripomogel k doseganju zastavljenih ciljev. Podukrep bo izkazal pomemben prispevek tudi pri realizaciji horizontalnih ciljev, predvsem dviga inovativnosti ter raziskav in razvoja v podeželskem prostoru zaradi česar je izvedba podukrepa nujna.

8.2.13.3.2.10. Metodologija za izračun zneska podpore, če je primerno

Ni primerno.

8.2.13.3.2.11. Informacije, ki se nanašajo posebej na operacijo

Opredelitev značilnosti pilotnih projektov, grozdov, mrež, kratkih dobavnih verig in lokalnih trgov

Ni relevantno.

8.2.13.3.3. Socialna diverzifikacija

Podukrep:

- 16.1 – Podpora za ustanovitev in delovanje operativnih skupin evropskega partnerstva za inovacije na področju kmetijske produktivnosti in trajnosti
- 16.9 – Podpora za diverzifikacijo kmetijskih dejavnosti v dejavnosti v zvezi z zdravstvenim varstvom, socialnim vključevanjem, kmetijstvom, ki ga podpira skupnost, ter izobraževanjem o okolju in hrani

8.2.13.3.3.1. Opis vrste operacije

Namen podukrepa je sodelovanje med različnimi akterji s področja kmetijstva in razvoja podeželja pri izvajanju projektov s področja socialne problematike na podeželju, ki bodo prispevali k doseganju zastavljenih ciljev razvoja podeželja.

Podprti bodo projekti, ki bodo inovativno reševali socialno problematiko na podeželju. Poudarek bo predvsem na odkrivanju novih inovativnih oblik izvajanja nekmetijskih dejavnosti na kmetijah, ki bodo posledično kreirale nova delovna mesta.

8.2.13.3.3.2. Vrsta podpore

Javna podpora se dodeli v obliki nepovratne finančne pomoči.

8.2.13.3.3.3. Povezave z drugo zakonodajo

- Zakon o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/2008 z vsemi spremembami);
- nacionalni predpis, ki ureja izvajanje tega podukrepa;
- druga EU zakonodaja in nacionalna zakonodaja, ki ureja področje te operacije.

8.2.13.3.3.4. Upravičenci

Upravičenci v okviru tega ukrepa so različne oblike sodelovanja, ki vključujejo vsaj dva subjekta:

a. oblike sodelovanja med različnimi subjekti na področju kmetijstva, prehranske verige in gozdarstva ter med drugimi subjekti, ki prispevajo k doseganju ciljev in prednostnih nalog v okviru politike razvoja podeželja, vključno s skupinami proizvajalcev, zadrugami in medpanožnimi organizacijami;
b. operativne skupine EIP na področju kmetijske produktivnosti in trajnosti.

8.2.13.3.3.5. Upravičeni stroški

V okviru podukrepa so do podpore upravičeni naslednji stroški iz pete točke 35. člena Uredbe 1305/2013/EU:

- tekoči stroški sodelovanja, povezani z izvajanjem projekta;
- neposredni stroški, povezani z izvajanjem projekta, poslovnega načrta ali aktivnosti;
- stroški vzpostavljanja grozda ali mreže v okviru izvajanja projekta in
- stroški promocijskih dejavnosti.

Do podpore niso upravičeni naslednji stroški:

- obresti na dolgove,
- davek na dodano vrednost (DDV), razen če ni izterljiv na podlagi nacionalne zakonodaje o DDV,
- stroški arheoloških izkopavanj in arheološkega nadzora,
- strošek priprave vloge na javni razpis in zahtevkov za izplačilo in
- prispevek v naravi.

Pri izvajanju tega podukrepa se bodo upoštevale določene specifične zahteve iz vidika upravičenosti stroškov, ki se bodo določile v skladu z nacionalnimi predpisi.

8.2.13.3.3.6. Pogoji za upravičenost

- V projektno partnerstvo morata biti vključena vsaj dva partnerja;
- Sklenjeno razmerje med partnerji v subjektu sodelovanja;
- Poravnane obveznosti vseh partnerjev v projektu do države,
- Sovpadanje/povezanost vsebine, rezultatov in ciljev projekta z določenimi prioritetami in SWOT;
- Izdelan načrt projekta s pričakovanimi rezultati in vsebinska ustreznost projektne naloge;
- Projekti, ki so že v procesu izvajanja niso upravičeni do podpore;
- Podpora je namenjena projektom, ki bodo vključevali praktične vidike in rezultate in ne projektom, ki so zgolj raziskovalne narave;
- Rezultati projektov morajo biti razširjani med zainteresirano javnostjo in posredovani ciljnim skupinam. Za razširjanje in posredovanje projektov se uporabi mrežo EIP in Mrežo za razvoj podeželja.

8.2.13.3.3.7. Načela pri določanju meril za izbor

Podukrep se bo izvajal po zaprtem javnem razpisu.

Do podpore bodo upravičeni izbrani projekti, katerih vloge so popolne, vsebinsko ustrezne in izpolnjujejo pogoje za dodelitev sredstev ter presegajo vstopno mejo točk, opredeljeno v javnem razpisu. Med vlogami, ki presežejo vstopno mejo točk se izberejo tiste, ki dosežejo višje število točk, do porabe razpisanih sredstev.

V okviru meril za izbor bo največji poudarek na vsebini ter dodani vrednosti projektov in prispevku k horizontalnim ciljem. Med merila za izbor spada tudi delež sofinanciranja projekta s strani upravičenca.

8.2.13.3.3.8. (Veljavni) zneski in stopnje podpore

Stopnja javne podpore je do 100 % upravičenih stroškov. V primerih, ko upravičenec delno sofinancira stroške projekta, je lahko stopnja intenzivnosti podpore ustrezno nižja. Najvišja in najnižja dovoljena stopnja podpore bo določena s posameznim javnim razpisom. Delež sofinanciranja stroškov s strani upravičenca se bo upošteval v okviru meril za izbor. Stopnja podpore se ustrezno zniža tudi glede na pravila državnih pomoči.

Če so v projekt vključeni stroški, ki jih zajema drug ukrep iz tega programa, se za te stroške uporablja stopnja intenzivnosti podpore, ki ustreza stopnji tega ukrepa.

Najvišji znesek podpore za posamezen projekt je 250.000 EUR.

Podpora se dodeli za obdobje trajanja izvajanja projekta, vendar ne dlje kot 7 let.

V skladu s 4. točko 45. člena Uredbe 1305/2013/EU lahko upravičenci za naložbe, po izdaji odločbe o pravici do sredstev, plačilno agencijo zaprosijo za izplačilo predplačila v znesku 30 % vrednosti javne podpore.

8.2.13.3.3.9. Preverljivost in možnost kontrole ukrepov in/ali vrst operacij

8.2.13.3.3.9.1. Tveganja pri izvajanju ukrepov

R7: Izbor upravičencev

Obstaja tveganje za:

- nerazumevanje ukrepa,
- slabo kakovost prijavljenih projektov,
- neustrezno izbiro podprtih projektov.

R8: IT sistemi

Pri sistemih informacijske tehnologije so tveganja zaznana predvsem pri njihovem pravilnem delovanju oziroma pri zagotavljanju ustreznih zmogljivostih za procesiranje vseh informacij. Tveganje lahko predstavljajo tudi neurejeni oziroma neažurno vodeni registri, ki so posledica nekompatibilnih baz podatkov.

R9: Zahtevki za izplačilo

Največja tveganja nastanejo pri obravnavi zahtevkov za izplačilo. Zaradi nestrokovne priprave se postopek njihove obravnave lahko zavleče tudi na več mesecev. Glavni razlogi je slaba informiranost upravičencev in pripravljavcev vlog. Dodatno obstaja tveganje še za slabo upravljanje projektov in nizko doseganje zastavljenih ciljev.

8.2.13.3.3.9.2. Blažilni ukrepi

R7: Izbor upravičencev

- **Nerazumevanje ukrepa:** Izvedba seminarjev in delavnic na temo ukrepa. Priprava tiskanih in spletnih gradiv.
- **Slaba kakovost prijavljenih projektov:** Izvedba seminarjev in delavnic na temo ukrepa. Vnaprejšnje usklajevanje z deležniki in akterji v ukrepu glede prednostnih vsebin in pričakovanih rezultatov projektov sodelovanja. Promocija prioritetnih področij.
- **Neustrezna izbira podprtih projektov:** Ustanovitev in delovanje komisije za izbiro projektov s kompetentnimi in neodvisnimi člani. Sprotno ocenjevanje ustreznosti izbranih projektov, glede na doseganje načrtovanih rezultatov.

R8: IT sistemi

Na plačilni agenciji bo vzpostavljen IT sistem, ki bo omogočal elektronsko obdelavo vlog in zahtevkov za izplačilo. Pridobivanje podatkov bo v največji možni meri potekalo elektronsko s povezovanjem med različnimi bazami podatkov. V kolikor podatkovne baze med seboj ne bodo združljive na način, da bi jih bilo možno avtomatsko preveriti znotraj IT sistema, bodo preverjanja potekala z izmenjavo podatkov med nosilci baz.

R9: Zahtevki za izplačilo

Organizirana bodo izobraževanja in usposabljanja namenjena upravičencem in pripravljavcem vlog glede priprave zahtevkov za izplačilo. Pripravljena bodo navodila za pripravo zahtevkov za izplačilo z namenom, kvalitetne priprave zahtevkov za izplačilo.

Z namenom boljšega upravljanja projektov in doseganja zastavljenih ciljev bodo izvedeni izobraževalni dogodki s področja načrtovanja, izvajanja in vodenja projektov. Izvajalo se bo tudi sprotno spremljanje in preverjanje rezultatov. Vzpostavljen in naznanjen bo ustrezen sistem sankcij z odvračilnimi koncepti.

8.2.13.3.3.9.3. Splošna ocena ukrepa

Podukrep je v predvideni obliki v celoti izvedljiv in preverljiv ter bo prinesel pričakovane rezultate in pripomogel k doseganju zastavljenih ciljev. Podukrep bo izkazal pomemben prispevek tudi pri realizaciji horizontalnih ciljev, predvsem dviga inovativnosti ter raziskav in razvoja v podeželskem prostoru zaradi česar je izvedba podukrepa nujna.

8.2.13.3.3.10. Metodologija za izračun zneska podpore, če je primerno

Ni primerno.

8.2.13.3.3.11. Informacije, ki se nanašajo posebej na operacijo

Opredelitev značilnosti pilotnih projektov, grozdov, mrež, kratkih dobavnih verig in lokalnih trgov

Ni relevantno.

8.2.13.3.4. Tehnološki razvoj v kmetijstvu, gozdarstvu in živilstvu

Podukrep:

- 16.1 – Podpora za ustanovitev in delovanje operativnih skupin evropskega partnerstva za inovacije na področju kmetijske produktivnosti in trajnosti
- 16.2 – Podpora za pilotne projekte ter za razvoj novih proizvodov, praks, procesov in tehnologij

8.2.13.3.4.1. Opis vrste operacije

Namen podukrepa je sodelovanje med različnimi akterji s področja kmetijstva in razvoja podeželja pri izvajanju projektov s področja tehnološkega razvoja v kmetijstvu, gozdarstvu in živilstvu, ki bodo prispevali k doseganju zastavljenih ciljev razvoja podeželja.

Podprti bodo projekti, ki bodo imeli za rezultat nove dosežke in rešitve ter inovativne pristope na področju tehnološkega razvoja v kmetijstvu, gozdarstvu in živilstvu.

8.2.13.3.4.2. Vrsta podpore

Javna podpora se dodeli v obliki nepovratne finančne pomoči.

8.2.13.3.4.3. Povezave z drugo zakonodajo

- Zakon o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/2008 z vsemi spremembami);
- nacionalni predpis, ki ureja izvajanje tega podukrepa;
- druga EU zakonodaja in nacionalna zakonodaja, ki ureja področje te operacije.

8.2.13.3.4.4. Upravičenci

Upravičenci v okviru tega ukrepa so različne oblike sodelovanja, ki vključujejo vsaj dva subjekta:

a. oblike sodelovanja med različnimi subjekti na področju kmetijstva, prehranske verige in gozdarstva ter med drugimi subjekti, ki prispevajo k doseganju ciljev in prednostnih nalog v okviru politike razvoja podeželja, vključno s skupinami proizvajalcev, zadrugami in medpanožnimi organizacijami;
b. operativne skupine EIP na področju kmetijske produktivnosti in trajnosti.

8.2.13.3.4.5. Upravičeni stroški

V okviru podukrepa so do podpore upravičeni naslednji stroški iz pete točke 35. člena Uredbe 1305/2013/EU:

- tekoči stroški sodelovanja, povezani z izvajanjem projekta;
- neposredni stroški, povezani z izvajanjem projekta, poslovnega načrta ali aktivnosti;

- stroški vzpostavljanja grozda ali mreže v okviru izvajanja projekta in
- stroški promocijskih dejavnosti.

Do podpore niso upravičeni naslednji stroški:

- obresti na dolgove,
- davek na dodano vrednost (DDV), razen če ni izterljiv na podlagi nacionalne zakonodaje o DDV,
- stroški arheoloških izkopavanj in arheološkega nadzora,
- strošek priprave vloge na javni razpis in zahtevkov za izplačilo in
- prispevek v naravi.

Pri izvajanju tega podukrepa se bodo upoštevale določene specifične zahteve iz vidika upravičenosti stroškov, ki se bodo določile v skladu z nacionalnimi predpisi.

8.2.13.3.4.6. Pogoji za upravičenost

- V projektno partnerstvo morata biti vključena vsaj dva partnerja;
- Sklenjeno razmerje med partnerji v subjektu sodelovanja;
- Poravnane obveznosti vseh partnerjev v projektu do države,
- Sovpadanje/povezanost vsebine, rezultatov in ciljev projekta z določenimi prioritetami in SWOT;
- Izdelan načrt projekta s pričakovanimi rezultati in vsebinska ustreznost projektne naloge;
- Projekti, ki so že v procesu izvajanja niso upravičeni do podpore;
- Podpora je namenjena projektom, ki bodo vključevali praktične vidike in rezultate in ne projektom, ki so zgolj raziskovalne narave;
- Rezultati projektov morajo biti razširjani med zainteresirano javnostjo in posredovani ciljnim skupinam. Za razširjanje in posredovanje projektov se uporabi mrežo EIP in Mrežo za razvoj podeželja.

8.2.13.3.4.7. Načela pri določanju meril za izbor

Podukrep se bo izvajal po zaprtem javnem razpisu.

Do podpore bodo upravičeni izbrani projekti, katerih vloge so popolne, vsebinsko ustrezne in izpolnjujejo pogoje za dodelitev sredstev ter presegajo vstopno mejo točk, opredeljeno v javnem razpisu. Med vlogami, ki presežejo vstopno mejo točk se izberejo tiste, ki dosežejo višje število točk, do porabe razpisanih sredstev.

V okviru meril za izbor bo največji poudarek na vsebini ter dodani vrednosti projektov in prispevku k horizontalnim ciljem. Med merila za izbor spada tudi delež sofinanciranja projekta s strani upravičenca.

8.2.13.3.4.8. (Veljavni) zneski in stopnje podpore

Stopnja javne podpore je do 100 % upravičenih stroškov. V primerih, ko upravičenec delno sofinancira stroške projekta, je lahko stopnja intenzivnosti podpore ustrezno nižja. Najvišja in najnižja dovoljena stopnja podpore bo določena s posameznim javnim razpisom. Delež sofinanciranja stroškov s strani

upravičenca se bo upošteval v okviru meril za izbor. Stopnja podpore se ustrezno zniža tudi glede na pravila državnih pomoči.

Če so v projekt vključeni stroški, ki jih zajema drug ukrep iz tega programa, se za te stroške uporablja stopnja intenzivnosti podpore, ki ustreza stopnji tega ukrepa.

Najvišji znesek podpore za posamezen projekt je 250.000 EUR.

Podpora se dodeli za obdobje trajanja izvajanja projekta, vendar ne dlje kot 7 let.

V skladu s 4. točko 45. člena Uredbe 1305/2013/EU lahko upravičenci za naložbe, po izdaji odločbe o pravici do sredstev, plačilno agencijo zaprosijo za izplačilo predplačila v znesku 30 % vrednosti javne podpore.

8.2.13.3.4.9. Preverljivost in možnost kontrole ukrepov in/ali vrst operacij

8.2.13.3.4.9.1. Tveganja pri izvajanju ukrepov

R7: Izbor upravičencev

Obstaja tveganje za:

- nerazumevanje ukrepa,
- slabo kakovost prijavljenih projektov,
- neustrezno izbiro podprtih projektov.

R8: IT sistemi

Pri sistemih informacijske tehnologije so tveganja zaznana predvsem pri njihovem pravilnem delovanju oziroma pri zagotavljanju ustreznih zmogljivostih za procesiranje vseh informacij. Tveganje lahko predstavljajo tudi neurejeni oziroma neažurno vodeni registri, ki so posledica nekompatibilnih baz podatkov.

R9: Zahtevki za izplačilo

Največja tveganja nastanejo pri obravnavi zahtevkov za izplačilo. Zaradi nestrokovne priprave se postopek njihove obravnave lahko zavleče tudi na več mesecev. Glavni razlogi je slaba informiranost upravičencev in pripravljavcev vlog. Dodatno obstaja tveganje še za slabo upravljanje projektov in nizko doseganje zastavljenih ciljev.

8.2.13.3.4.9.2. Blažilni ukrepi

R7: Izbor upravičencev

- **Nerazumevanje ukrepa:** Izvedba seminarjev in delavnic na temo ukrepa. Priprava tiskanih in spletnih gradiv.
- **Slaba kakovost prijavljenih projektov:** Izvedba seminarjev in delavnic na temo ukrepa. Vnaprejšnje usklajevanje z deležniki in akterji v ukrepu glede prednostnih vsebin in pričakovanih rezultatov projektov sodelovanja. Promocija prioritetnih področij.
- **Neustrezna izbira podprtih projektov:** Ustanovitev in delovanje komisije za izbiro projektov s kompetentnimi in neodvisnimi člani. Sprotno ocenjevanje ustreznosti izbranih projektov, glede na doseganje načrtovanih rezultatov.

R8: IT sistemi

Na plačilni agenciji bo vzpostavljen IT sistem, ki bo omogočal elektronsko obdelavo vlog in zahtevkov za izplačilo. Pridobivanje podatkov bo v največji možni meri potekalo elektronsko s povezovanjem med različnimi bazami podatkov. V kolikor podatkovne baze med seboj ne bodo združljive na način, da bi jih bilo možno avtomatsko preveriti znotraj IT sistema, bodo preverjanja potekala z izmenjavo podatkov med nosilci baz.

R9: Zahtevki za izplačilo

Organizirana bodo izobraževanja in usposabljanja namenjena upravičencem in pripravljavcem vlog glede priprave zahtevkov za izplačilo. Pripravljena bodo navodila za pripravo zahtevkov za izplačilo z namenom, kvalitetne priprave zahtevkov za izplačilo.

Z namenom boljšega upravljanja projektov in doseganja zastavljenih ciljev bodo izvedeni izobraževalni dogodki s področja načrtovanja, izvajanja in vodenja projektov. Izvajalo se bo tudi sprotno spremljanje in preverjanje rezultatov. Vzpostavljen in naznanjen bo ustrezen sistem sankcij z odvračilnimi koncepti.

8.2.13.3.4.9.3. Splošna ocena ukrepa

Podukrep je v predvideni obliki v celoti izvedljiv in preverljiv ter bo prinesel pričakovane rezultate in pripomogel k doseganju zastavljenih ciljev. Podukrep bo izkazal pomemben prispevek tudi pri realizaciji horizontalnih ciljev, predvsem dviga inovativnosti ter raziskav in razvoja v podeželskem prostoru zaradi česar je izvedba podukrepa nujna.

8.2.13.3.4.10. Metodologija za izračun zneska podpore, če je primerno

Ni primerno.

8.2.13.3.4.11. Informacije, ki se nanašajo posebej na operacijo

Opredelitev značilnosti pilotnih projektov, grozdov, mrež, kratkih dobavnih verig in lokalnih trgov

Pilotni projekti:

Pilotni projekti so kratkotrajnejši eksperimenti manjšega obsega, ki se izvedejo z namenom ovrednotenja izvedljivosti, časa, stroškov, potencialnih težav, učinkov nekega projekta. Na ta način pomagajo razumeti,

kako bi projekt večjega obsega deloval v praksi.

8.2.13.4. Preverljivost in možnost kontrole ukrepov in/ali vrst operacij

8.2.13.4.1. Tveganja pri izvajanju ukrepov

Tveganja so določena znotraj posameznega podukrepa.

8.2.13.4.2. Blažilni ukrepi

Blažilni ukrepi so določeni znotraj posameznega podukrepa.

8.2.13.4.3. Splošna ocena ukrepa

Opisano znotraj posameznega podukrepa.

8.2.13.5. Metodologija za izračun zneska podpore, če je primerno

Opis se nahaja znotraj posameznih podukrepov.

8.2.13.6. Dodatne informacije, ki se nanašajo posebej na ukrep

Opredelitev značilnosti pilotnih projektov, grozdov, mrež, kratkih dobavnih verig in lokalnih trgov

Opis se nahaja znotraj posameznih podukrepov.

8.2.13.7. Druge pomembne opombe, ki prispevajo k razumevanju in izvajanju ukrepa

Rezultati projektov morajo biti razširjani med zainteresirano javnostjo in posredovani ciljnim skupinam. Za razširjanje in posredovanje projektov se uporabi mrežo EIP in mrežo za razvoj podeželja.

Operativne skupine

1. Operativne skupine EIP so del EIP na področju kmetijske produktivnosti in trajnosti. Ustanovijo jih zainteresirani subjekti, kot so kmetje, raziskovalci, svetovalci in podjetja, ki delujejo v kmetijskem in

živilskem sektorju ter so pomembni za uresničevanje ciljev EIP.

2. Operativne skupine EIP vzpostavijo notranje postopke, s katerimi se zagotavlja preglednost njihovega delovanja in odločanja ter preprečuje navzkrižje interesov.

3. Države članice v okviru svojih programov odločajo, v kolikšnem obsegu bodo podpirale operativne skupine.

Naloge operativnih skupin

1. Operativne skupine EIP pripravijo načrt, ki vsebuje:

(a) opis inovativnega projekta, ki se bo razvil, preskusil, prilagodil ali izvedel;

(b) opis pričakovanih rezultatov in prispevka k cilju EIP o večji produktivnosti in trajnostnem upravljanju virov.

2. Operativne skupine pri izvajanju svojih inovativnih projektov:

(a) odločajo o pripravi in izvedbi inovativnih dejavnosti ter

(b) izvajajo inovativne dejavnosti z ukrepi, ki se financirajo v okviru programov razvoja podeželja.

3. Operativne skupine razširjajo rezultate svojega projekta, zlasti prek mreže EIP.

8.2.14. M19 – Podpora za lokalni razvoj v okviru pobude LEADER (lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost) (člen 35 Uredbe (EU) št. 1303/2013)

8.2.14.1. Pravna podlaga

Ukrep M19 se izvaja na podlagi 32.–35. člena Uredbe 1303/2013/EU ter 42.–44. člena Uredbe 1305/2013/EU.

8.2.14.2. Splošen opis ukrepa, vključno z njegovo intervencijsko logiko in prispevkom k prednostnim področjem in horizontalnim ciljem

Ukrep LEADER predstavlja orodje pri spodbujanju skupnega lokalnega razvoja po pristopu »od spodaj navzgor«. Pristop »od spodaj navzgor« omogoča lokalnemu prebivalstvu, da z oblikovanjem lokalnih partnerstev tako imenovanih lokalnih akcijskih skupin (LAS), aktivno odloča o prioritetah in razvojnih ciljih lokalnega območja, vključno z viri financiranja za doseganje ciljev lokalnega območja. Pristop omogoča uresničevanje široke palete izzivov v različnih okoljih, večjo fleksibilnost pri doseganju ciljev in odgovarja dejanskim potrebam lokalnega območja.

Slovenija ima na področju lokalnega razvoja po pristopu »od spodaj navzgor« večletne izkušnje, ki segajo v začetek devetdesetih let prejšnjega stoletja. Sam pristop LEADER se je v Sloveniji uveljavil v programskem obdobju 2007–2013, ki se je izkazal kot uspešno orodje za uresničevanje lokalnih razvojnih ciljev LAS. Vseh 33 potrjenih LAS je ostalo aktivnih skozi celo programsko obdobje. Ukrepi LEADER so se izvajali na 95 % ozemlja RS. Odobrenih je bilo več kot 1.400 projektov. Zaključevanje projektov bo potekalo vse do konca leta 2015.

S kombinacijo različnih virov financiranja skozi instrument CLLD, se omogoča LAS izvedbo celovitih in kompleksnejših operacij in niso strogo omejene na podeželska območja, ampak vključujejo tudi ribiška in mestna naselja. Tovrsten pristop je veliko bolj celostni in posledično vpliva na uspešnejše uresničevanje lokalnih potreb. Dostop do sredstev različnih skladov lokalnim partnerstvom omogoča, da razširijo svoje področje uporabe in namenijo več pozornosti nekaterim področjem in vprašanjem, ki bi jih sicer težko obravnavala. Strategija lokalnega razvoja (SLR), ki jo za posamezno območje pripravi lokalno partnerstvo, odgovarja posebnim bodisi geografskim ali demografskim izzivom.

Ukrep LEADER, ki se izvaja kot del skupnega pristopa CLLD, se bo izvajal v okviru enotnega tematskega cilja, in sicer spodbujanje socialnega vključevanja ter boj proti revščini in kakršnikoli diskriminaciji. Operacije, ki se bodo izvajale v okviru lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, pa lahko prispevajo tudi k ostalim tematskim ciljem.

Cilj ukrepa LEADER je spodbujanje socialne vključenosti, zmanjševanje revščine in gospodarski razvoj podeželskih območij s poudarkom na pospeševanju lokalnega razvoja podeželskih območij. Poleg tega pa pomembno prispeva reševanju drugih lokalnih potreb, zlasti k ohranjanju narave, varstvu okolja ter kulturne krajine, kulturne dediščine in njenih elementov ter predstavlja izziv za različne ciljne skupine na podeželju.

Lokalna akcijska skupina

LAS se mora oblikovati na območju s skupnimi lokalnimi potrebami in izzivi. Osredotočiti se mora na posebna podregionalna območja, ki se soočajo s posebnimi geografskimi in demografskimi težavami.

LAS iz programskega obdobja 2007–2013, ki želijo v programskem obdobju 2014–2020 črpati sredstva iz naslova tega ukrepa, se morajo prilagoditi novim pogojem. Na podlagi dosedanjih izkušenj iz programskega obdobja 2007–2013 pričakujemo, da se bo za programsko obdobje 2014–2020 oblikovalo podobno število LAS, s tem, da bodo območja LAS zajemala tudi naselja z več kot 10.000 prebivalci, v katerih se bodo lahko izvajale operacije, financirane s sredstvi ESRR in ESPR.

Na območju, na katerem se oblikuje LAS, mora živeti med 10.000 in 150.000 prebivalcev. Naselja z več kot 10.000 prebivalci, niso upravičena do sredstev iz naslova sklada EKSRP.

LAS mora biti organiziran kot pogodbeno partnerstvo v skladu z 2. točko 34. člena Uredbe 1303/2013/EU. Pri oblikovanju LAS je potrebno upoštevati 2.b točko 32. člena Uredbe 1303/2013/EU.

Poleg nalog iz 3. točke 34. člena Uredbe 1303/2013/EU mora LAS opravljati še naslednje naloge:

- Sprejeti odločitev s sredstvi katerega sklada (EKSRP, ESRR in ESPR) bo uresničeval cilje SLR.
- Animacija območja zagotavljanje informacij zainteresiranim prebivalcem na območju LAS, spodbujanje izvajanja operacij ter pomoč potencialnim upravičencem pri pripravi operacij.
- Pripraviti SLR za celotno programsko obdobje in biti sposoben uresničevati cilje, zastavljene v SLR.
- Spremljati in vrednotiti ter skrbeti za pravilno izvajanje operacij v skladu s SLR, kot tudi za doseganje mejnikov in ciljev operacij ter imeti pregled nad izvajanjem operacij tudi po izplačilu sredstev.
- Izvesti postopke za izbor operacij, izbrati operacije in jih predložiti v končno potrditev OU.
- Skrbeti za informiranost upravičencev v zvezi s pravicami in dolžnostmi tudi po zadnjem izplačilu podpore.
- Vlagati vloge ter zahtevke za izplačilo, za posamezne podukrepe.
- Predhodno preverjati upravičenost stroškov, skladnost s SLR in PRP 2014–2020, preverjati ali imajo nosilci projektov zmogljivosti za izvajanje operacij ter zakonitost izvedenih operacij.
- Sodelovati z OU, plačilno agencijo, revizijskimi organi ter drugimi nadzornimi organi.
- Pripravljati letna poročila o izvajanju SLR.
- Skrbeti za označevanje sofinanciranih operacij.
- Določiti vodilnega partnerja LAS.
- Določiti podrobne naloge vodilnemu partnerju LAS.
- Spremljati in nadzirati delovanje vodilnega partnerja LAS.
- Pripraviti letni načrt aktivnosti za podukrep »Podpora za tekoče stroške in stroške animacije«.

Vodilni partner LAS

Vodilni partner LAS zastopa v upravnih in finančnih zadevah. Vodilni partner LAS mora imeti ustrezno usposobljen kader za opravljanje nalog.

Strategija lokalnega razvoja

Odločanje o razvoju lokalnega območja je domena lokalnega partnerstva, ki na podlagi poznavanja razvojnih problemov in priložnosti svojega območja pripravi SLR. SLR mora prispevati k pospeševanju lokalnega razvoja podeželskih območij. Umeščati se mora v strateške usmeritve PRP 2014–2020 ter s tem slediti prednostnim nalogam politike razvoja podeželja, zasledovati doseganje vseh treh horizontalnih ciljev EU, ob enem pa mora biti usklajena z ostalimi razvojnimi politikami na regionalni in lokalni ravni. LAS mora s posameznimi operacijami prispevati k reševanju potreb, ki jih je kot ključne v poglavju 4.2 »Ocena potreb« opredelil OU.

Podpora iz naslova ukrepa LEADER je osredotočena v peto težišče ukrepanja kot je določeno v poglavju 5.1 in se glasi: »Zelena delovna mesta in skladen vzdržen razvoj podeželja, ki temelji na razvoju endogenih potencialov podeželja«. Za zagotavljanje skladnega in vzdržnega razvoja podeželskih območij je poleg vlaganj v razvoj osnovne infrastrukture potrebno vlagati tudi v razvoj kulturnih, prostočasnih in drugih dejavnosti, zlasti takih, ki prispevajo k višji socialni vključenosti. Visoka stopnja brezposelnosti, zlasti med mladimi, ženskami in drugimi ranljivimi skupinami (npr. brezposelni, Romi, starejši odrasli), nizka gospodarska rast in pomanjkanje delovnih mest so izzivi, s katerimi se sooča celoten slovenski prostor. Ustvarjanje delovnih mest na podeželju in spodbujanje višje socialne vključenosti je zato pomembna naloga, ki jo bo mogoče doseči samo z usklajenim delovanjem med različnimi sektorji in skladi. Izziv za podeželski prostor pa predstavlja tudi skrb za okolje, blaženje podnebnih sprememb in prilagajanje nanje ter trajnostna raba naravnih virov.

Lokalno partnerstvo mora ob pripravi SLR upoštevati in vključiti vse ključne elemente, kot jih določajo EU in nacionalni predpisi. Pri pripravi SLR pa mora izhajati iz naslednjih štirih tematskih področij ukrepanja, ki so jih OU identificirali kot ključne izzive pri zasledovanju ciljev Unije:

- ustvarjanje delovnih mest,
- razvoj osnovnih storitev,
- varstvo okolja in ohranjanje narave ter
- večja vključenost mladih, žensk in drugih ranljivih skupin.

Ta področja bodo reševala izzive v zvezi z visoko brezposelnostjo, povečanjem konkurenčnosti, izboljšanjem osnovnih storitev, vključno z lokalno infrastrukturo in posledično reševanjem problematike depopulacije, ohranjanjem identitete krajine ter varstvom okolja in naravnih virov. Spodbujala pa se bo tudi večja socialna vključenost in boj proti revščini.

Z namenom enakomernega zasledovanja ciljev, lahko lokalna partnerstva v SLR vključijo tista tematska področja ukrepanja, ki izhajajo iz lokalnih potreb in bodo prispevala k zastavljenim ciljem lokalnega razvoja. Razporeditev prednostnih nalog po posameznih tematskih področjih ukrepanja pa je odvisna od prepoznave potreb lokalnega partnerstva in določitve težišč med posameznimi tematskimi področji ukrepanja. Izbor operacij, s katerimi bodo LAS zasledovali tematska področja ukrepanja je v pristojnosti LAS. LAS bodo operacije izbrali na podlagi javnih pozivov.

Posamezno lokalno partnerstvo mora roku dvanajstih mesecev od objave poziva, pripraviti SLR in jo posredovati v potrditev. V SLR mora opredeliti:

- območje in prebivalstvo zajeto v SLR;
- analizo razvojnih potreb in možnosti območja LAS, vključno z analizo prednosti, slabosti, priložnosti in nevarnosti;
- podroben opis tematskih področij ukrepanja;
- opis in način doseganja ter zasledovanja horizontalnih ciljev EU;
- opis SLR in njenih ciljev, vključno z določitvijo mejnikov in ciljnih vrednosti kazalnikov;
- opis postopka vključitve skupnosti v pripravo SLR;
- akcijski načrt, iz katerega izhaja opis prenosa ciljev v ukrepe, odgovornost za izvajanje, vključno s časovno opredelitvijo letnih aktivnosti;
- opis sistema spremljanja in vrednotenja SLR;
- opis postopka določitve vodilnega partnerja LAS;
- opis organov LAS (predsednik LAS, skupščina LAS, OU, nadzorni organ, ocenjevalno komisijo);
- podroben opis meril za izbor operacij in postopka za izbor operacij, pravil za delovanje LAS in ocenjevalnih komisij in

- finančni načrt v skladu s pričakovanim finančnim okvirjem.

Ukrep se bo izvajal preko štirih podukrepov:

- Pripravljalna podpora (podukrep M19.1);
- Podpora za izvajanje operacij v okviru strategije lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost (podukrep M19.2);
- Priprava in izvajanje dejavnosti sodelovanja lokalne akcijske skupine (podukrep M19.3) in
- Podpora za tekoče stroške in stroške animacije (podukrep M19.4).

Finančne določbe

Posameznemu LAS bo na začetku programskega obdobja določen finančni okvir, ki določa pravico do koriščenja sredstev za posamezni LAS. Pri določitvi finančnega okvira za LAS bodo upoštevani naslednji kriteriji: število prebivalcev LAS, površina LAS in razvitost območja LAS. Vrednost posamezne točke za določitev finančnega okvira, bo določena v nacionalnem predpisu.

Pregled uspešnosti

OU bo leta 2019 opravil pregled uspešnosti izvajanja ukrepa LEADER na dan 31. 12. 2018. Pri pregledu bo upošteval doseganje naslednjih mejnikov: število zaključenih operacij v primerjavi z odobrenimi, delež dodeljenih sredstev v primerjavi z razpoložljivimi sredstvi, delež izplačanih sredstev v primerjavi z dodeljenimi sredstvi ter število novo ustvarjenih delovnih mest.

LAS, ki bodo dosegli 85 % vrednosti mejnikov, bodo dodeljene dodatne pravice do koriščenja sredstev iz rezerve za uspešnost. OU je za rezervo za uspešnost rezerviral 10 % sredstev namenjenih izvedbi tega ukrepa. Pri izračunu zneska dodatnih pravic do koriščenja sredstev bodo upoštevani naslednji kriteriji: število prebivalcev LAS, površina LAS in razvitost območja LAS.

Problemska območja in izvajanje Zakona o Triglavskem narodnem parku

Za problemska območja v RS in izvajanje Zakona o Triglavskem narodnem parku (TNP) (Uradni list RS, št. 52/2010) so v okviru tega ukrepa rezervirana javna sredstva v višini 3.000.000 EUR. Namenjena so za izvedbo operacij znotraj tistih LAS, v katerih je Vlada RS na podlagi stopnje visoke brezposelnosti, razglasila problemska območja in območjem znotraj TNP. LAS, ki vključujejo problemska območja oziroma območje TNP bodo upravičena do dodatnih 15 % pravic do koriščenja sredstev. Sredstva, ki jih LAS prejmejo za ta namen, morajo porabiti za operacije znotraj teh problemskih območij oziroma za izvedbo operacij na območju TNP.

Prispevek k prednostnim področjem

Ukrep LEADER neposredno prispeva k prednostni nalogi 6B: **Pospeševanje lokalnega razvoja podeželskih območij**.

Spodbujal bo razvoj podeželskih območij, socialno vključenost, zmanjševanje regionalnih razlik in gospodarski razvoj podeželskih območij. Prebivalci posameznih lokalnih območij najbolj poznajo lokalne potrebe, ki jih bodo uresničevali preko podukrepa »Podpora za izvajanje operacij v okviru strategije lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost«. Iz analize potreb izhaja, da za uresničitev potenciala rasti in spodbujanja trajnosti podeželskih območij obstaja potreba po ustvarjanju delovnih mest, razvoju lokalnih osnovnih storitev, skrbi za okolje in naravo.

Neposredno lahko operacije prispevajo tudi k uresničevanju ostalih prednostnih nalog, saj so potrebe LAS različne, izbor operacij financiranih iz naslova podukrepa »Podpora za izvajanje operacij v okviru strategije lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost«, pa je v pristojnosti LAS. LAS bodo pripravile in izbrale tiste operacije, ki bodo zasledovale cilje posamezne SLR in na ta način tudi prispevale k ostalim prednostnim nalogam.

Prispevek k horizontalnim ciljem

LAS mora v SLR opredeliti na kakšen način bo prispeval k uresničevanju horizontalnih ciljev.

Blaženje podnebnih sprememb in prilagajanje nanje: Za zagotavljanje sonaravnega razvoja je izrednega pomena blažitev in prilagajanje podnebnim spremembam. Kljub majhnosti je slovenski prostor geografsko zelo raznolik, s tem povezana pa tudi različna stopnja ranljivosti posameznih območij. Ker gre za tako imenovan pristop »od spodaj navzgor« se pričakuje, da bodo operacije, ki jih bodo izvajali LAS, odgovarjale dejanskim potrebam lokalnega okolja tudi na področju blažitve podnebnih sprememb in prilagajanja nanje. Pričakuje se predvsem operacije ozaveščanja o podnebnih spremembah in prilagajanju nanje, študije in analize, kot tudi operacije v razvoj novih tehnologij in praks na področju blaženja in prilagajanja na podnebne spremembe.

Okolje: Slovenija ima izjemno biotsko pestrost. Za ohranjanje biotske raznovrstnosti je ključnega pomena skrb za okolje, zmanjševanje onesnaževanja okoljskih elementov kot tudi sonaravna raba endogenih potencialov. Pričakuje se t.i. »mehke« projekte, v obliki ozaveščanja, obveščanja in promocije okoljsko naravnanih operacij. Hkrati se pričakuje operacije namenjene vzdrževanju naravnih pogojev za ohranitev živalskih in rastlinskih vrst, izboljšanju kakovosti življenja na podeželju in s tem ohranitvi mozaičnosti slovenskega prostora.

Inovacije: Inovativnost je eno od osnovnih načel ukrepa LEADER. Pristop in način načrtovanja ter uresničevanja lokalnega razvoja preko LAS in njihovih SLR, z uporabo pristopa »od spodaj navzgor«, ima velik inovativni potencial, saj je LEADER orodje, ki odpira prostor za nove, inovativne razvojne rešitve in omogoča inovativne pristope bodisi z rabo lokalnih virov, bodisi s prenosom primerov dobrih praks v lokalno območje.

Koordinacijski odbor CLLD

V skladu z 32. členom Uredbe 1303/2013/EU mora biti podpora CLLD usklajena med vsemi skladi, ki bodo podpirali lokalni razvoj. V ta namen bodo OU, ki upravljajo sklade, ustanovili Koordinacijski odbor CLLD, katerega člani bodo predstavniki posameznega OU. Ta odbor bo odgovoren posameznim OU. Njegova naloga bo zagotavljanje sinergij in pretok informacij med vsemi skladi in OU, vključenimi v izvajanje CLLD. Koordinacijski odbor CLLD bo skrbel tudi za pripravo skupnega nacionalnega predpisa, temelječega na operativnih programih, ki bo podrobneje določil naloge, razmerja in odgovornosti vključenih skladov. V tem predpisu bodo podrobneje opredeljeni tudi podrobnejši pogoji in postopki za izbiro in potrditev LAS, obvezna poglavja SLR, finančne določbe in obveznosti v zvezi z izpolnjevanjem pogojev pristopa CLLD.

Naloga Koordinacijskega odbora CLLD bo tudi izbira SLR in LAS, ki bo temeljila na enotnem postopku ter skupnih merilih za izbor.

Koordinacijski odbor CLLD bo pri pregledovanju in usklajevanju SLR skrbel, da vsebine SLR sledijo prednostnim tematskim področjem ukrepanja, ki izhajajo iz ciljev Unije in nacionalnih potreb ugotovljenih na podlagi analize stanja. Skrbel pa bo tudi za usklajenost med različnimi razvojnimi dokumenti na državni, regionalni in lokalni ravni, kar zahteva stalni dialog med Koordinacijskim odborom CLLD in LAS.

Opis posameznih organov vključenih v izvajanje ukrepa LEADER

Koordinacijski odbor CLLD bo pripravil nacionalni predpis, ki bo določal izvajanje pristopa CLLD za vse tri sklade. Predpis za izvajanje pristopa CLLD bo sprejela Vlada RS. Na podlagi tega predpisa bodo lokalno prebivalstvo pozvano, da oblikujejo lokalne akcijske skupine in v roku dvanajstih mesecev od objave poziva pripravi SLR in predloži v pregled in izbor Koordinacijskemu odboru CLLD. Koordinacijski odbor CLLD bo lokalna partnerstva in SLR ocenil na podlagi meril za izbor in predlog izbora predložil v potrditev zadevnim OU.

Naloga **OU** je, da sprejme odločitev o potrditvi SLR in LAS, na podlagi kriterijev določi finančni okvir za posamezni LAS, nadzoruje in spremlja delovanje posameznega LAS, organizira izobraževanja in delavnice za LAS, opravlja pregled uspešnosti in obvesti LAS o doseganju mejnikov, preverja izpolnjevanje pogojev upravičenosti operacij pred izdajo odločbe o odobritvi operacije, izdaja odločbe in sklepe upravičencem, vodi upravne postopke, odloča o spremembah operacij, priglasi državno pomoč in poroča o njenih izplačilih, izvaja javne razpise in potrjuje operacije za podukrep »Priprava in izvajanje dejavnost sodelovanja lokalne akcijske skupine, zagotovi beleženje, vzdrževanje, vodenje ter sporočanje podatkov v povezavi z izvajanjem podukrepov.

Naloga **plačilne agencije** je, da izvaja nadzor nad operacijami, da preveri ali so izpolnjeni pogoji upravičenosti pred izplačilom sredstev, opravlja administrativne kontrole, »in situ« kontrole in kontrole na kraju samem ter skrbi za pravilna izplačila sredstev in izterjave. Pred nakazilom sredstev preveri možnost dvojnega financiranja, višino že prejetih sredstev iz naslova državnih pomoči. Nakazuje sredstva na transakcijski račun upravičenca.

Naloga **LAS** je, da animira lokalne skupnosti, si izmenjuje informacije, nudi podporo upravičencem, skrbi za pravilno uresničevanje ciljev SLR in doseganje mejnikov, objavlja javne pozive za izvajanje operacij SLR, izbira operacije in določa intenzivnost podpore v okviru podukrepa »Podpora za izvajanje operacij v okviru strategije lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost«, lahko pa tudi izvaja operacije iz naslova tega podukrepa. Izvaja operacije sodelovanja LAS ter opravlja naloge vezane na upravljanje. Poleg tega pa mora spremljati in vrednotiti SLR ter predhodno preverjati upravičenost operacij/stroškov in zakonitost izvedenih operacij. Za upravičence pa vlagati vloge in zahtevke za izplačilo v potrditev OU oziroma na plačilno agencijo.

Usklajevanje med skladi

V okviru skupnega izvajanja CLLD, ki se financira iz naslova treh skladov, in sicer EKSRP, ESRR in ESRP bo usklajevanje med skladi temeljilo na več ravneh. Usklajevanje med zadevnimi skladi je nujno, saj le-to omogoča usklajeno in dosledno izvajanje skupnega pristopa CLLD. OU pristojni za posamezen sklad, se bodo povezovali na strateški kot tudi izvedbeni ravni, preko Koordinacijskega odbora CLLD, z vzpostavitvijo ustreznih administrativnih dogovorov, ki bodo podlaga za dobro in usklajeno delovanje vseh procesov in spremljajočih sistemov pri izvajanju pristopa CLLD. To pa je mogoče zagotoviti z usklajeno krepitvijo zmogljivosti, skupnim izborom, odobritvijo in financiranjem LAS in SLR.

8.2.14.3. Obseg, raven podpore in upravičenci ter, kjer je ustrezno, metodologija za izračun zneska ali stopnje podpore, po potrebi razčlenjene po podukrepu in/ali vrsti operacije. Za vsako vrsto operacije opredelitev upravičenih stroškov, pogojev za upravičenost, veljavnih zneskov in stopenj podpore ter načel glede določanja meril za izbor

8.2.14.3.1. Podpora za izvajanje operacij v okviru strategije lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost

Podukrep:

- 19.2 – Podpora za izvajanje operacij v okviru strategije lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost

8.2.14.3.1.1. Opis vrste operacije

Podukrep »Podpora za izvajanje operacij v okviru strategije lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost« je namenjen sofinanciranju stroškov nastalih pri izvedbi operacij LAS ali lokalnih akterjev. V okviru tega podukrepa ni natančno definiranih operacij in vrst ukrepov za izvajanje, saj je tip operacij odvisen od ciljev, določenih v posamezni SLR.

SLR, pripravljene s strani lokalnih partnerstev, so prožnejše od drugih pristopov, v skladu s tem je prožnejši tudi nabor operacij, ki bodo predmet sofinanciranja. Operacije, ki jih LAS izbere na podlagi jasnih meril za izbor, opredeljenih v SLR, morajo zasledovati cilje SLR izhajajoč iz potreb lokalnega območja in zasledovati tista tematska področja ukrepanja, ki jih je LAS v SLR opredelil kot ključna za razvoj podeželja na območju LAS. Podprte operacije bodo zasledovale zlasti naslednja štiri tematska področja ukrepanja: ustvarjanje delovnih mest, razvoj osnovnih storitev, varstvo okolja in ohranjanje narave ter večja vključenost mladih, žensk in drugih ranljivih skupin (npr. brezposelni, Romi, starejši odrasli). S tem pa se bodo osredotočila na izzive, kot so socialno vključevanje, podnebne spremembe, skrb za okolje, brezposelnost zlasti mladih, razvitost lokalnih osnovnih storitev ter zmanjševanje razlik med mestom in podeželjem.

Predlogi operacij prihajajo »od spodaj navzgor«, zato se pričakuje številne inovativne pristope oziroma operacije, ki bodo prispevale k celostnemu razvoju lokalnega okolja z aktivacijo endogenih potencialov.

8.2.14.3.1.2. Vrsta podpore

Podpora se dodeli v obliki nepovratne finančne pomoči.

8.2.14.3.1.3. Povezave z drugo zakonodajo

- Zakon o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/2008 z vsemi spremembami);
- nacionalni predpis, ki ureja izvajanje pristopa CLLD v programskem obdobju 2014–2020;
- Uredba 1303/2013/EU ter drugi EU predpisi, ki določajo izvajanje pristopa CLLD. Z vidika upravičenosti izdatkov je potrebno upoštevati generalne določbe iz Uredbe 1303/2013/EU (členi od 65. do vključno 71.) in
- druga EU zakonodaja in nacionalna zakonodaja, ki ureja področje te operacije.

8.2.14.3.1.4. Upravičenci

Upravičenci do podpore so LAS, fizične in pravne osebe na podeželju.

Ne glede na prejšnji odstavek, so v primeru, ko gre za operacijo, ki bi jo bilo možno izvesti v okviru t.i. glavnih ukrepov, upravičenci do podpore LAS ali skupina fizičnih oziroma pravnih oseb, ki izvaja ki izvaja operacijo za skupno korist in/ali uporabo.

8.2.14.3.1.5. Upravičeni stroški

Stroški se priznajo v obliki stroškov dela, materiala, naložb, storitev in prispevka v naravi v skladu z 69. členom Uredbe 1303/2013/EU.

Do podpore je upravičen tudi nakup zemljišč v višini 10 % upravičenih stroškov v skladu s 3.b točko 69. člena 1303/2013/EU.

V primeru naložbenih operacij, se upoštevajo določbe 45. člena Uredbe1305/2013/EU.

Upravičeni so samo stroški, ki so nastali po izdaji odločbe, s katero se odobri izvajanje operacije.

Pri upravičenosti stroškov se upoštevajo določbe 65. člena Uredbe 1303/2013/EU ter 60. in 61. člena Uredbe 1305/2013/EU.

Zgornje priznane vrednosti posameznih upravičenih stroškov so določene v Katalogu najvišjih priznanih vrednosti. Pri opredelitvi višine upravičenih stroškov bodo smiselno upoštevane zgornje višine posameznih upravičenih stroškov, ki bodo določene v Katalogu najvišjih priznanih vrednosti. Ne glede na to, pa bo moral upravičenec k vlogi priložiti eno ponudbo. V primeru stroškov, ki ne bodo določeni v Katalogu najvišjih priznanih vrednosti pa bo moral upravičenec k vlogi priložiti tri ponudbe.

Do podpore niso upravičeni naslednji stroški:

- stroški materiala, opreme in storitev, namenjenih za zasebno rabo,
- splošni upravni stroški,
- obresti na dolgove,
- DDV,
- stroški priprave vloge in zahtevka za izplačilo,
- stroški arheoloških izkopavanj in arheološkega nadzora,
- rabljena oprema in mehanizacija,
- štipendije in nagrade,
- naročnine na časopise in drugo periodiko,
- stroški izobraževanj in usposabljanj, ki niso neposredno povezani aktivnostmi operacije in
- stroški izdelave dokumentacije, študij, analiz, ocen, strategij, in drugih podobnih raziskav, kadar niso neposredno povezane z določeno operacijo.

8.2.14.3.1.6. Pogoji za upravičenost

- Operacija je bila izbrana na podlagi javnega poziva LAS oz. kadar je upravičenec LAS, se pri izboru operacij, upošteva 4. točka 34. člena Uredbe 1303/2013/EU.

- Operacija je predvidena na območju LAS v naseljih z manj kot 10.000 prebivalci.
- Operacija je v skladu s PS, PRP 2014–2020 in prispeva k uresničevanju ciljev določenih v SLR.
- Upravičeni stroški operacije ne smejo biti financirani z drugimi javnimi sredstvi.
- Operacija se ni pričela izvajati pred odobritvijo.
- Iz vloge mora biti razvidna zaprta finančna konstrukcija za celotno operacijo, vključno z razdelitvijo stroškov po posameznih partnerjih in vrstah stroškov
- Upravičenec ne sme biti v težavah v skladu s Sporočilom Komisije 244/2004/ES, ne sme biti v stečajnem postopku, v postopku prisilne poravnave ali v postopku likvidacije.
- Če gre za operacijo, ki bi jo bilo možno izvesti v okviru t.i. glavnih ukrepov, mora to biti predvideno v SLR, ravno tako pa mora biti v vlogi utemeljena dodana vrednost posamezne operacije (npr. skupni interes, skupina upravičencev, dostop javnosti do rezultatov operacije, inovativne značilnosti operacije na lokalni ravni, razpoložljivost proračuna, integrirani projekti), da se tovrstna operacija izvaja v okviru tega podukrepa.
- Ob oddaji vloge morajo biti za operacijo izdana vsa potrebna dovoljenja, kot jih za izvedbo operacije določa področna zakonodaja.
- Upravičenec mora izvesti operacijo najkasneje v treh letih od prejema odločbe o potrditvi operacije.

Lokalno partnerstvo lahko v SLR opredeli dodatne pogoje za pridobitev podpore.

8.2.14.3.1.7. Načela pri določanju meril za izbor

Lokalno partnerstvo mora v SLR opredeliti natančna merila za izbor operacij in opisati postopek izbora in potrjevanja operacij. V SLR mora tudi opisati kako bo zagotovil transparentnosti postopkov in preprečil konflikt interesov. Pri določitvi meril za izbor operacij mora lokalno partnerstvo izhajati iz skupnih načel, ki jih določa OU:

- prispevek k doseganju ciljev SLR,
- prispevek k doseganju horizontalnih ciljev EU,
- okoljska trajnost,
- socialna vzdržnost,
- priključitev več sektorjev in
- vpliv na območje LAS.

Lokalno partnerstvo lahko v SLR opredeli dodatna posebna merila za izbor operacij, v kolikor le-ta zasledujejo cilje SLR.

8.2.14.3.1.8. (Veljavni) zneski in stopnje podpore

Stopnjo podpore posamezne operacije določi LAS. Stopnja javne podpore je največ 85 % upravičenih stroškov operacije.

Pri določitvi stopnje podpore se upošteva pravila državnih pomoči.

Pri določitvi stopnje podpore se mora upoštevati, da operacije z dodano vrednostjo (npr. skupni interes, skupina upravičencev, dostop javnosti do rezultatov operacije, inovativne značilnosti operacije na lokalni ravni, in razpoložljivost proračuna, integrirani projekti) prejmejo višji delež podpore, kot tiste brez dodane

vrednosti.

Najnižji znesek javne podpore za posamezno operacijo je 2.000 EUR. Najvišji znesek javne podpore za posamezno operacijo je 300.000 EUR.

8.2.14.3.1.9. Preverljivost in možnost kontrole ukrepov in/ali vrst operacij

8.2.14.3.1.9.1. Tveganja pri izvajanju ukrepov

R1: Razpisni pogoji za zasebne upravičence

Obstaja tveganje, da pogoji za vstop ne bodo objektivni in preverljivi. Javni poziv za izbor operacij pripravlja LAS, zato obstaja tveganje za preveliko spreminjanje razpisnih pogojev. Ravno tako obstaja tveganje, da poziv za izbor operacij ne bo javno dostopen vsem potencialnim upravičencem ter da bo pri izboru operacij prihajalo do konflikta interesov. Obstaja tudi tveganje pri pridobivanju vseh relevantnih dokazil, ki jih zahteva področna zakonodaja.

R2: Razumnost stroškov

Obstaja tveganje pri uveljavljanju previsokih in neracionalnih stroškov. Obstaja pa tudi tveganje za uveljavljanje neupravičenih stroškov.

R3: Ustrezen pregled in kontrolni sistem

Obstaja nevarnost dvojnega sofinanciranja, uveljavljanja neupravičenih stroškov in neizpolnjevanja obveznosti. Poleg tega pa obstaja tveganje, da so prosilci pomoči že prejeli državno pomoč in bo s tem presežena zgornja dovoljena vrednost za državno pomoč. Obstaja tudi tveganje za navajanje lažnih podatkov in dajanje lažnih izjav.

R4: Javno naročanje

Obstaja tveganje za neupoštevanje predpisov in načel, ki urejajo javno naročanje.

R7: Izbor upravičencev

Obstaja tveganje za netransparentnost postopkov in neobjektiven izbor upravičencev. Izziv pri izboru upravičencev predstavlja tudi konflikt interesov, in sicer v smislu, da bi operacije izbirale osebe, pri katerih prihaja do konflikta interesov.

R8: IT sistem

Obstaja tveganje za nezadosten IT sistem, ki ne bo napreden in ne bo nudil zadostne podpore. Tveganje lahko predstavljajo tudi neurejeni oziroma neažurno vodeni registri, ki so posledica nekompatibilnih baz podatkov.

R9: Zahtevki za izplačilo

Obstaja tveganje, da bodo zahtevki za izplačilo pomanjkljivo pripravljeni, brez vseh dovoljenj in dokazil in bodo vključevali neupravičene stroške. S tem pa obstaja tudi tveganje za prekoračitev zaprošenega zneska v primerjavi z upravičenim zneskom, izračunanim na podlagi predloženih dokazil, kar predstavlja tveganje za

uporabo znižanja.

8.2.14.3.1.9.2. Blažilni ukrepi

R1: Razpisni pogoji za zasebne upravičence

OU je z namenom zagotavljanja transparentnosti in tveganj neenakopravne obravnave upravičencev določil nekatere skupne elemente postopkov za izbor in načela, na katerih morajo temeljiti merila za izbor operacij. Merila za izbor morajo lokalna partnerstva definirati in določiti v SLR. Lokalno partnerstvo lahko v SLR opredeli dodatna posebna merila. Naloga lokalnega partnerstva je tudi, da že v SLR natančno opredeli tudi postopek za izbor ter opiše kako bo preprečil konflikt interesov pri izboru operacij. Postopek mora biti pregleden, omogočati možnost preveritve in kasnejše kontrole. LAS mora poziv za izbor javno objaviti, odprt mora biti najmanj en mesec pred izborom operacij, z namenom dostopa do informacij za upravičence in zmanjšanja tveganj v postopkih.

OU bo vzpostavil sistem nadzora delovanja LAS, kjer se bo preverjalo tudi postopke v povezavi z objavo pozivov in izborom operacij. To se bo preverjalo ob zahtevkih za izplačilo tekočih stroškov in animacije kot tudi ob rednih nadzorih LAS, ki jih bo opravljal OU, z namenom preverjanja zagotavljanja preglednosti in transparentnosti postopkov.

OU bo organiziral tudi izobraževanja, delavnice in srečanja LAS, z namenom zmanjševanja napak pri postopkih LAS.

R2: Razumnost stroškov

OU bo pripravil Katalog najvišjih priznanih vrednosti, ki ga bodo upravičenci morali upoštevati pri izvajanju operacij. Na ta način bomo preprečili možnost uveljavljanja nerazumnih, neupravičenih in neracionalnih stroškov. Če Katalog najvišjih priznanih vrednosti posameznega upravičenega stroška ne bo opredelil, bo moral upravičenec predložiti tri primerljive ponudbe.

R3: Ustrezen pregled in kontrolni sistem

Vzpostavljen bo redni kontrolni sistem, ki bo nadzoroval tako delovanje LAS kot tudi pregled izvedenih operacij na kraju samem. Vloge in zahtevki za izplačilo bodo vloženi v elektronski sistem in bodo administrativno pregledani. Po potrebi pa se bodo izvajale »in situ« kontrole in kontrole na kraju samem. Delež teh kontrol bo pripravljen na podlagi analize tveganja. Za preverjanje upravičencev o že prejetih državnih pomočeh bo vzpostavljen sistem z MF. Vzpostavljen bo tudi sankcijski sistem, ki bo deloval odvračalno za neizpolnjevanje obveznosti.

R4: Javno naročanje

OU bo preverjal upoštevanje postopkov javnega naročanja. Za LAS in potencialne upravičence bo organiziral izobraževanja in na ta način zmanjševal tveganje za nastanek napak. Izobraževanja in usposabljanja pa so predvidena tudi za OU in plačilno agencijo. Poudarek bo na pripravi podlag in priročnikov za pripravo dokumentacij ter po potrebi tudi storitve »ad hoc« posvetovalne skupine, katere naloga bo oblikovanje predlogov rešitev na sistemski ravni.

R7: Izbor upravičencev

LAS bo moral vzpostaviti transparenten postopek, ki bo vnaprej določen in znan vsem potencialnim

upravičencem. Pri izboru operacij bo moral upoštevati načela, ki so določena v okviru tega podukrepa in ravnati v skladu s postopkom, opredeljenim v SLR. LAS bo finančno odgovarjal za kršitve transparentnosti in poštenosti postopka. V SLR bo moral opisati na kakšen način bo preprečen konflikt interesov.

R8: IT sistem

Vzpostavljen bo IT sistem, ki bo omogočal elektronsko oddajo vlog in zahtevkov za izplačilo, na ta način bo enostavnejše preverjanje dvojnega financiranja, poslovanja povezanih oseb in razmejitev med financiranjem posameznih stroškov na nivoju podukrepov LEADER in drugih ukrepov PRP 2014–2020. Ta sistem bo vključeval različne baze podatkov, kar bo omogočilo hitrejše in natančnejše preverjanje podatkov. V kolikor podatkovne baze med seboj ne bodo združljive na način, da bi jih bilo možno avtomatsko preveriti znotraj IT sistema, bodo preverjanja potekala z izmenjavo podatkov med nosilci baz. Ob enem pa bo IT sistem nudil podatke za namen spremljanja podukrepa.

R9: Zahtevki za izplačilo

Upravičenost zahtevkov za izplačilo bo moral najprej preveriti LAS, nato pa bo te postopke še izpeljala plačilna agencija, ki bo poleg upravičenosti stroškov in izpolnjevanja pogojev ter ustreznosti drugih dokazil, preverila še možnost dvojnega financiranja ter v skladu z analizo tveganja opravila še »in situ« kontrolo in kontrolo na kraju samem, preverila pa tudi izpolnjevanje zahtev državnih pomoči. LAS bo finančno odgovoren za zakonitost poslovanja in ustrezno preveritev zahtevkov za izplačilo pred posredovanjem plačilni agenciji. V nacionalnih predpisih in v posameznih odločbah, izdanih upravičencem, bo določena odgovornost za vračilo sredstev v primerih kršitev in naknadnih ugotovitev neupravičenih izplačil. Za zagotovitev povračila bo uporabljen že utečen sistem izterjav plačilne agencije.

8.2.14.3.1.9.3. Splošna ocena ukrepa

Podukrep je v predvideni obliki v celoti izvedljiv in preverljiv ter bo prinesel pričakovane rezultate in pripomogel k doseganju zastavljenih ciljev PRP 2014–2020. Podukrep bo izkazal pomemben prispevek tudi pri realizaciji horizontalnih ciljev, predvsem dvigu inovativnosti in trajnostnemu razvoju podeželja. O lokalnem razvoju odločajo lokalna partnerstva. Izbira operacij, ki bodo predmet sofinanciranja, bo temeljila na potrebah LAS, zato se pričakuje pozitivne učinke v razvoju lokalnega območja in prispevek k dvigu družbene odgovornosti. Za dolgoročen in vzdržen razvoj podeželja v Sloveniji je izvedba podukrepa izjemnega pomena.

8.2.14.3.1.10. Metodologija za izračun zneska podpore, če je primerno

Ni primerno.

8.2.14.3.1.11. Informacije, ki se nanašajo posebej na operacijo

Opis obveznih elementov lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, iz katerih je sestavljen ukrep LEADER: pripravljalna podpora; izvajanje operacij v okviru strategije lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost; priprava in izvajanje dejavnosti sodelovanja lokalne akcijske skupine; tekoči stroški ter animacija iz člena 35(1) Uredbe (EU) št. 1303/2013

Ni relevantno.

Opis uporabe začetnega orodja LEADER iz člena 43 Uredbe (EU) št. 1305/2013 kot posebne vrste pripravljalne podpore, če je ustrezno

Ni relevantno.

Opis sistema tekočih prijav za projekte sodelovanja v okviru pristopa LEADER iz člena 44(3) Uredbe (EU) št. 1305/2013

Ni relevantno.

Postopek in časovni razpored za izbiro strategij lokalnega razvoja

Lokalna partnerstva, ki bodo izpolnjevala pogoje in dosegla minimalni prag pri merilih za izbor LAS in SLR bodo potrjena z odločbo o potrditvi LAS in SLR. Lokalna partnerstva, katerih SLR bodo potrjene z odločbo o potrditvi LAS in SLR, bodo upravičena do črpanja sredstev iz naslova tega podukrepa.

Utemeljitev za izbiro geografskih območij za izvajanje strategije lokalnega razvoja, prebivalstvo katerih je zunaj omejitev, določenih v členu 33(6) Uredbe (EU) št. 1303/2013

Podukrep je programiran v skladu s 6. točko 33. člena Uredbe 1303/2013/EU in se izvaja na območjih med 10.000 in 150 000 prebivalci.

Usklajevanje z drugimi evropskimi strukturnimi in investicijskimi skladi („skladi ESI“) glede lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, vključno z možno rešitvijo, uporabljeno v zvezi z možnostjo uporabe glavnega sklada, in kakršnih koli splošnih dopolnjevanj med skladi ESI pri financiranju pripravljalne podpore

Za izvajanje skupnega pristopa CLLD bo ustanovljen Koordinacijski odbor CLLD, katerega naloga bo med drugim tudi usklajevanje in iskanje sinergij ter razmejitev med skladi. Vzpostavljen bo mehanizem, ki bo zagotavljal izmenjavo podatkov med različnimi organi, ki bodo izvajali različne vrste ukrepov. Izmenjava informacij in koordinacija bo vzpostavljena preko posameznega OU za zadevni sklad, za sklad EKSRP pa bo naloge obveščanja opravljala tudi Mreža za podeželje.

Pripravljene bodo skupne določbe in pravila v povezavi z upravičenimi stroški za vse tri vključene sklade.

Možnost izplačila predplačil ali ne

Ni relevantno.

Opredelitev nalog organa upravljanja, plačilne agencije in lokalnih akcijskih skupin v okviru pobude LEADER, zlasti glede nediskriminatornih in preglednih izbirnih postopkov ter nepristranskih meril za izbiro operacij iz člena 34(3)(b) Uredbe (EU) št. 1303/2013

Opis posameznih organov vključenih v izvajanje tega podukrepa:

Naloga **OU** v primeru izvajanja tega podukrepa je, da zagotovi beleženje, vzdrževanje, vodenje ter sporočanje podatkov v povezavi z izvajanjem podukrepa, izvaja nadzor nad porabo sredstev, nadzoruje in spremlja delovanje posameznega LAS, organizira izobraževanja in delavnice namenjene LAS, preverja izpolnjevanje pogojev upravičenosti, odobri operacije, ki jih je LAS na podlagi javnega poziva, izbral za sofinanciranje, izdaja odločbe in sklepe upravičencem ter priglasi državno pomoč in poroča o njenih izplačilih.

Naloga **plačilne agencije** je, da opravlja administrativne kontrole, v okviru katerih preveri popolnost zahtevkov za izplačilo, ustreznost priloženih dokazil, in pogoje upravičenosti pred izplačilom sredstev. Preveri tudi možnost dvojnega financiranja in višino že prejetih sredstev iz naslova državnih pomoči, izvaja»in situ« kontrole, kontrole na kraju samem ter skrbi za pravilna izplačila ter izterjave sredstev. Javno podporo po opravljenih po vseh opravljenih kontrolah nakaže na transakcijski račun upravičenca.

Naloga **LAS** je, da animira lokalne skupnosti, si izmenjuje informacije, nudi podporo upravičencem, skrbi za pravilno uresničevanje ciljev SLR in doseganje mejnikov, objavlja javne pozive za izbor operacij SLR, izbira operacije in določa intenzivnost podpore, vlaga izbrane operacije v potrditev OU, spremlja potek izvajanja operacij pri upravičencih, predhodno preverja upravičenost stroškov, nastalih v povezavi z izvedbo operacij in zakonitost izvedenih operacij, vnaša vloge in zahtevke za izplačilo v IT sistem ter jih v skladu s pogoji posreduje v potrditev OU ali plačilni agenciji ter spremlja in vrednoti posamezne operacije. Naloga LAS je tudi, da izvaja operacije, v kolikor so le-te v skupnem interesu in skrbi, da pri izboru operacij ne prihaja do konflikta interesov.

Nediskriminatorni in pregledni izbirni postopki, nepristranska merila za izbiro operacij in preprečevanje navzkrižja interesov v skladu s 3.b točko 34. člena Uredbe 1303/2013/EU bodo morali biti opredeljeni v SLR in bodo potrjeni s strani vseh zadevnih OU.

Opis predvidenih mehanizmov usklajevanja in dopolnjevanj, zagotovljenih z operacijami, ki so podprte v okviru drugih ukrepov za razvoj podeželja, zlasti glede: naložb v nekmetijske dejavnosti in pomoč za zagon dejavnosti v okviru člena 19 Uredbe (EU) št. 1305/2013; naložb v okviru člena 20 Uredbe (EU) št. 1305/2013; ter sodelovanja v okviru člena 35 Uredbe (EU) št. 1305/2013, zlasti izvajanja strategij lokalnega razvoja z javno-zasebnimi partnerstvi

Operacije, ki so lahko upravičene v okviru t.i. glavnih ukrepov, se lahko podpira tudi v okviru tega podukrepa, če so predvidene v SLR in jih LAS prepozna kot potrebo za razvoj lokalnega območja. Lokalno partnerstvo mora ob pripravi SLR opredeliti ali obstajajo potrebe po izvajanju tako imenovanih glavnih ukrepov. Če je v SLR opredeljeno, da obstajajo potrebe po izvajanju t.i. glavnih ukrepov mora lokalno partnerstvo v SLR utemeljiti, v čem je dodana vrednost (npr. skupni interes, skupina upravičencev, dostop javnosti do rezultatov operacije, inovativne značilnosti operacije na lokalni ravni, razpoložljivost proračuna, integrirani projekti), da se tovrstna operacija izvaja v okviru ukrepa LEADER in ne preko t.i. glavnega ukrepa.

Preverjanje morebitnega podvajanja/dvojnega financiranja istih upravičenih stroškov bo potekalo sprotno na nivoju posameznih operacij. OU bo pri obravnavi vlog preverjal, ali so upravičenci z istimi operacijami

kandidirali tudi pri drugih ukrepih PRP 2014–2020 oziroma ukrepih, financiranih iz drugih ESI skladov. Plačilna agencija bo pri obravnavi zahtevkov za izplačilo preverjala, ali so upravičenci že zahtevali povračilo istih upravičenih stroškov tudi v okviru zahtevkov za izplačilo pri ostalih ukrepih PRP 2014–2020 oziroma ukrepih, financiranih iz drugih ESI skladov. Tako bo zagotovljeno, da se posamezen odhodek financira samo enkrat.

V okviru načrtovanih in predvidenih operacij za sofinanciranje bo prihajalo do sinergij med posameznimi skladi, saj je ravno to namen skupnega pristopa CLLD. SLR, ki jih bodo pripravila lokalna partnerstva in nadalje tudi izbor operacij, morajo zasledovati cilje Unije in so stična točka usklajene intervencije različnih virov financiranja.

8.2.14.3.2. Podpora za tekoče stroške in stroške animacije

Podukrep:

- 19.4 – Podpora za tekoče stroške in stroške animacije

8.2.14.3.2.1. Opis vrste operacije

Podpora iz naslova tega podukrepa je namenjena sofinanciranju stroškov nastalih pri upravljanju in delovanju LAS, vključno s spremljanjem in vrednotenjem SLR.

Podpora je namenjena tudi za animacijo območja LAS in pomoč potencialnim upravičencem za razvijanje idej in pripravo operacij.

Za financiranje tekočih stroškov in stroškov animacije bo določen glavni sklad. Glavni sklad za financiranje tekočih stroškov in stroškov animacije se določi na območju posameznega LAS. Glavni sklad bo tisti, katerega prispevek finančnih sredstev bo na podlagi finančnega okvira na posameznem območju LAS, najvišji.

Za namen izvajanja tega podukrepa LAS vlagajo zahtevke za izplačilo. LAS lahko letno vloži največ tri zahtevke za izplačilo.

8.2.14.3.2.2. Vrsta podpore

Podpora se dodeli v obliki nepovratne finančne pomoči.

8.2.14.3.2.3. Povezave z drugo zakonodajo

- Zakon o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/2008 z vsemi spremembami);
- nacionalni predpis, ki ureja izvajanje pristopa CLLD v programskem obdobju 2014–2020;
- Uredba 508/2014/EU;
- Uredba 1303/2013/EU ter drugi EU predpisi, ki določajo izvajanje skupnega pristopa CLLD. Z vidika upravičenosti izdatkov je potrebno upoštevati generalne določbe iz Uredbe 1303/2013/EU (členi od 65. do vključno 71.) in
- druga EU zakonodaja in nacionalna zakonodaja, ki ureja področje te operacije.

8.2.14.3.2.4. Upravičenci

Upravičenci do podpore so LAS, ki so prejeli odločbo o potrditvi LAS in SLR.

8.2.14.3.2.5. Upravičeni stroški

Upravičeni stroški v okviru tega podukrepa so:

Tekoči stroški, povezani z upravljanjem izvajanja SLR:

- operativni stroški,
- stroški osebja,
- stroški usposabljanja osebja za potrebe upravljanja in delovanja LAS,
- stroški, vezani na odnose z javnostmi in promocijo LAS, vključno s stroški mreženja,
- finančni stroški ter
- stroški, povezani s spremljanjem in vrednotenjem SLR kot je zahtevano v 3.g točki 34. člena Uredbe 1303/2013/EU.

Stroški animacije lokalnega razvoja:

- stroški povezni z izmenjavo med zainteresiranimi stranmi z namenom zagotavljanja informacij in spodbujanja SLR ter
- stroški za podporo potencialnim upravičencem z namenom oblikovanja in priprave operacij ter vlog.

Zgornje priznane vrednosti upravičenih stroškov so določene v Katalogu najvišjih priznanih vrednosti.

Upravičeni so samo stroški, ki so nastali po izdaji odločbe o potrditvi LAS in SLR.

Zahtevek za izplačilo se mora nanašati na opravljene aktivnosti.

Do podpore niso upravičeni naslednji stroški:

- stroški materiala, opreme in storitev, namenjenih za zasebno rabo,
- splošni upravni stroški,
- prispevek v naravi,
- obresti na dolgove,
- DDV,
- rabljena oprema in mehanizacija,
- štipendije in nagrade,
- stroški, nastali z izvajanjem nalog javnih služb ter
- stroški, ki so nastali z aktivnostmi, vezanimi izvajanje ukrepov LEADER v okviru programskega obdobja 2007–2013.

8.2.14.3.2.6. Pogoji za upravičenost

Aktivnosti, za katere se zahteva sofinanciranje, morajo biti upravičene do sofinanciranja in izvedene.

Tekoči stroški in stroški animacije morajo biti ločeno vodeni in jasno razmejeni.

Stroški animacije in krepitve zmogljivosti v okviru posameznega zahtevka za izplačilo predstavljajo najmanj 50 % nastalih stroškov.

8.2.14.3.2.7. Načela pri določanju meril za izbor

Se ne uporablja.

8.2.14.3.2.8. (Veljavni) zneski in stopnje podpore

Posamezni LAS lahko za izvajanje tega podukrepa v skladu s sprejetim Partnerskim sporazumom nameni največ 20 % skupnih javnih izdatkov nastalih pri SLR. Delež sredstev, ki jih lahko posamezni LAS nameni za izvajanje tega podukrepa je bil določen na podlagi historičnih podatkov iz naslova izvajanja ukrepov LEADER v programskem obdobju 2007–2013.

Stopnja javne podpore je 100 % upravičenih stroškov.

LAS lahko zaprosi za nižjo stopnjo podpore.

Najnižji znesek javne podpore posameznega zahtevka za izplačilo iz naslova tega podukrepa je 5.000 EUR.

8.2.14.3.2.9. Preverljivost in možnost kontrole ukrepov in/ali vrst operacij

8.2.14.3.2.9.1. Tveganja pri izvajanju ukrepov

R1: Razpisni pogoji za zasebne upravičence

Zasebniki niso upravičeni do sredstev iz naslova tega podukrepa. Razpisne pogoje za zasebne upravičence pripravlja LAS, ki bo v okviru tega podukrepa uveljavljal stroške, ki so nastali s pripravo in izvajanjem javnih pozivov za izbor operacij. Obstaja tveganje, da pozivi ne bodo razumljivi, da ne bodo dostopni vsem potencialnim upravičencem, da ne bodo javno objavljeni in postopek izbora ne bo transparenten.

R2: Razumnost stroškov

Obstaja tveganje pri uveljavljanju previsokih in neracionalnih stroškov. Obstaja tudi tveganje, da bodo LAS uveljavljali stroške, ki niso nastali z izvajanjem skupnega pristopa CLLD.

R3: Ustrezen pregled in kontrolni sistem

Obstaja nevarnost dvojnega sofinanciranja, uveljavljanja neupravičenih stroškov in neizpolnjevanja obveznosti. Obstaja pa tudi tveganje za navajanje lažnih podatkov in lažnih izjav ter neizpolnjevanje pogojev kot jih določajo EU in nacionalni predpisi.

R4: Javno naročanje

Obstaja tveganje za neupoštevanje predpisov in načel, ki urejajo javno naročanje.

R7: Izbor upravičencev

Upravičenci do sredstev v okviru tega podukrepa so LAS. Obstaja pa tveganje, da LAS postopkov za izbor operacij za katere bodo zahtevali izplačilo sredstev iz naslova tega podukrepa ne bodo speljali na transparenten in pregleden način ter da ne bo preprečen konflikt interesov, ki bi zagotavljal objektiven izbor

upravičencev.

R8: IT sistem

Obstaja tveganje za nezadosten IT sistem, ki ne bo napreden in ne bo nudil zadostne podpore. Tveganje lahko predstavljajo tudi neurejeni oziroma neažurno vodeni registri, ki so posledica nekompatibilnih baz podatkov.

R9: Zahtevki za izplačilo

Obstaja tveganje, da bodo zahtevki za izplačilo pomanjkljivo pripravljeni in bodo vključevali neupravičene stroške. S tem pa obstaja tudi tveganje za prekoračitev zaprošenega zneska v primerjavi z upravičenim zneskom, izračunanim na podlagi predloženih dokazil, kar predstavlja tveganje za uporabo znižanja.

8.2.14.3.2.9.2. Blažilni ukrepi

R1: Razpisni pogoji za zasebne upravičence

OU je z namenom zagotavljanja transparentnosti in tveganj neenakopravne obravnave zasebnih upravičencev določil nekatere skupne elemente postopkov za izbor in načela, na katerih morajo temeljiti merila za izbor operacij. Merila za izbor operacij morajo lokalna partnerstva definirati in določiti v SLR. Lokalno partnerstvo lahko v SLR opredeli dodatna posebna merila. OU bo vzpostavil sistem nadzora delovanja LAS, kjer se bo preverjalo tudi postopke v povezavi z objavo pozivov in izborom operacij. To se bo preverjalo tudi ob zahtevkih za izplačilo za namen izvajanja tega podukrepa kot tudi ob rednih nadzorih, ki jih bo opravljal OU pri LAS, katerih cilj bo preverjanje zagotavljanja preglednosti in transparentnosti postopkov.

R2: Razumnost stroškov

OU bo pripravil Katalog najvišjih priznanih vrednosti, ki ga bodo LAS morali upoštevati pri izvajanju operacij in zahtevkih za izplačilo. Na ta način bo preprečena možnost uveljavljanja nerazumnih, neracionalnih in visokih stroškov. V kolikor Katalog najvišjih priznanih vrednosti posameznega upravičenega stroška ne bo opredelil, pa bo moral LAS predložiti tri primerljive ponudbe.

R3: Ustrezen pregled in kontrolni sistem

Vzpostavljen bo redni kontrolni sistem, ki bo nadzoroval delovanje LAS. Vsi zahtevki za izplačilo bodo vloženi v elektronski sistem in bodo administrativno pregledani. Po potrebi pa se bodo izvajale tako imenovane »in situ« kontrole in kontrole na kraju samem. Delež teh kontrol bo pripravljen na podlagi analize tveganja. Vzpostavljen bo tudi sankcijski sistem, ki bo deloval odvračalno za neizpolnjevanje obveznosti. Z vidika poenostavitve izvajanja tega podukrepa in preprečitve uveljavljanja istih upravičenih stroškov v okviru različnih skladov, bo določen glavni sklad za sofinanciranje tekočih stroškov in animacije.

R4: Javno naročanje

OU bo preverjal upoštevanje postopkov javnega naročanja. Za LAS in potencialne upravičence bo organiziral izobraževanja in na ta način zmanjševal tveganje za nastanek napak. Izobraževanja in usposabljanja pa so predvidena tudi za OU in plačilno agencijo. Poudarek pa bo dan tudi pripravi podlag in priročnikov za pripravo dokumentacij ter po potrebi tudi storitve »ad hoc« posvetovalne skupine, katere

naloga bo oblikovanje predlogov rešitev na sistemski ravni.

R7: Izbor upravičencev

LAS bo moral vzpostaviti transparenten postopek, ki bo vnaprej določen in vnaprej znan vsem potencialnim upravičencem. Pri izboru operacij bo moral upoštevati načela in pravila, ki so določena v okviru tega ukrepa in finančno odgovarjal za kršitve transparentnosti in poštenosti postopka.

R8: IT sistemi

Vzpostavljen bo IT sistem, ki bo omogočal elektronsko oddajo vlog in zahtevkov za izplačilo, na ta način pa bo enostavnejše preverjanje dvojnega financiranja in poslovanja povezanih oseb. Ta sistem bo vključeval različne baze podatkov, kar bo omogočilo hitrejše in natančnejše preverjanje podatkov. V kolikor podatkovne baze med seboj ne bodo združljive na način, da bi jih bilo možno avtomatsko preveriti znotraj IT sistema, bodo preverjanja potekala z izmenjavo podatkov med nosilci baz. Ob enem pa bo IT sistem nudil podatke za namen spremljanja podukrepa.

R9: Zahtevki za izplačilo

Upravičenost zahtevkov za izplačilo bo preverjala plačilna agencija, ki bo poleg upravičenosti stroškov in izpolnjevanja pogojev ter ustreznosti drugih dokazil preverila še možnost dvojnega financiranja ter v skladu z analizo tveganja opravila še »in situ« kontrolo in kontrolo na kraju samem. LAS bo finančno odgovoren za zakonitost poslovanja in ustreznost zahtevkov za izplačilo. V nacionalnih predpisih bo jasno določena odgovornost za vračilo sredstev v primerih kršitev in naknadnih ugotovitev neupravičenih izplačil. Za zagotovitev povračila bo uporabljen že utečen sistem izterjav plačilne agencije.

8.2.14.3.2.9.3. Splošna ocena ukrepa

Podukrep je v predvideni obliki v celoti izvedljiv in preverljiv. Z določitvijo glavnega sklada za sofinanciranje tekočih stroškov in animacije je poenostavljeno izvajanje tega podukrepa in zmanjšano tveganje za dvojno sofinanciranje. Izvajanje tega podukrepa je nujno, saj je namenjen za sofinanciranje tekočih stroškov in animacije, ki nastanejo LAS z upravljanjem in koordiniranjem ukrepa in animacijo območja.

8.2.14.3.2.10. Metodologija za izračun zneska podpore, če je primerno

Ni primerno.

8.2.14.3.2.11. Informacije, ki se nanašajo posebej na operacijo

Opis obveznih elementov lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, iz katerih je sestavljen ukrep LEADER: pripravljalna podpora; izvajanje operacij v okviru strategije lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost; priprava in izvajanje dejavnosti sodelovanja lokalne akcijske skupine; tekoči stroški ter animacija iz člena 35(1) Uredbe (EU) št. 1303/2013

Ni relevantno.

Opis uporabe začetnega orodja LEADER iz člena 43 Uredbe (EU) št. 1305/2013 kot posebne vrste pripravljalne podpore, če je ustrezno

Ni relevantno.

Opis sistema tekočih prijav za projekte sodelovanja v okviru pristopa LEADER iz člena 44(3) Uredbe (EU) št. 1305/2013

Ni relevantno.

Postopek in časovni razpored za izbiro strategij lokalnega razvoja

Ni relevantno.

Utemeljitev za izbiro geografskih območij za izvajanje strategije lokalnega razvoja, prebivalstvo katerih je zunaj omejitev, določenih v členu 33(6) Uredbe (EU) št. 1303/2013

Podukrep je programiran v skladu s 6. točko 33. člena Uredbe 1303/2013/EU in se izvaja na območjih med 10.000 in 150 000 prebivalci.

Usklajevanje z drugimi evropskimi strukturnimi in investicijskimi skladi („skladi ESI“) glede lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, vključno z možno rešitvijo, uporabljeno v zvezi z možnostjo uporabe glavnega sklada, in kakršnih koli splošnih dopolnjevanj med skladi ESI pri financiranju pripravljalne podpore

Za sofinanciranje tekočih stroškov in stroškov animacije bo na podlagi SLR in določitve finančnega okvira posameznega sklada določen glavni sklad. S takšnim pristopom želimo poenostaviti postopke, zagotoviti večjo transparentnost in preprečiti možnost dvojnega financiranja.

EKSRP bo glavni sklad za financiranje tekočih stroškov in stroškov animacije v primeru, ko bo na podlagi določenega finančnega okvira, prispevek sklada EKSRP, na območju posameznega LAS, najvišji. Naloga glavnega sklada bo, da krije vse tekoče stroške in stroške animacije, ne glede na to ali je LAS opravljal naloge za sklad ESRR, ESPR ali EKSRP. S takšnim pristopom bo poenostavljeno izvajanje tega podukrepa.

Preko Koordinacijskega odbora CLLD se bo sproti reševalo različna odprta vprašanja, ki bi nastala v okviru potreb po razmejevanju med skladi.

Pripravljene bodo skupne določbe in pravila v povezavi z upravičenimi stroški za vse tri vključene sklade.

Možnost izplačila predplačil ali ne

V skladu z 2. točko 42. člena Uredbe 1305/2013/EU lahko LAS zaprosi za izplačilo predplačila. Višina zahtevka za izplačilo predplačila lahko predstavlja do 30 % vrednosti javne podpore za izvajanje podukrepa »Podpora za tekoče stroške in stroške animacije«. Pogoj za izplačilo predplačila je izdaja bančne garancije ali enakovrednega jamstva v višini 100 % zneska predplačila v skladu s 63. členom Uredbe 1305/2013/EU.

Opredelitev nalog organa upravljanja, plačilne agencije in lokalnih akcijskih skupin v okviru pobude LEADER, zlasti glede nediskriminatornih in preglednih izbirnih postopkov ter nepristranskih meril za izbiro operacij iz člena 34(3)(b) Uredbe (EU) št. 1303/2013

Opis posameznih organov vključenih v izvajanje tega podukrepa:

Naloga **OU** v okviru izvajanja tega podukrepa je, da zagotovi beleženje, vzdrževanje, vodenje ter sporočanje podatkov v povezavi z izvajanjem podukrepa, izvaja nadzor nad porabo sredstev, ki ga lahko LAS porabi za izvajanje tega podukrepa, potrdi letni načrt aktivnosti LAS, poleg tega pa OU nadzoruje delovanje posameznega LAS, organizira izobraževanja in delavnice, priglasi državno pomoč in poroča o njenih izplačilih ter preko **Koordinacijskega odbora CLLD** vzpostavi stalni dialog z LAS.

Naloga **plačilne agencije** je, da opravlja administrativne kontrole zahtevkov za izplačilo, v okviru katerih preveri popolnost zahtevkov za izplačilo, ustreznost priloženih dokazil, in pogoje upravičenosti pred izplačilom sredstev. Preveri tudi možnost dvojnega financiranja in višino že prejetih sredstev iz naslova državnih pomoči. Izvaja tudi »in situ« kontrole, kontrole na kraju samem in skrbi za pravilna izplačila ter izterjave sredstev. Javno podporo po vseh opravljenih kontrolah nakaže na transakcijski račun LAS.

Naloga **LAS** je, da opravlja naloge v skladu z EU zakonodajo in animira lokalne skupnosti, si izmenjuje informacije, nudi podporo potencialnim upravičencem, izbira operacije in določa intenzivnost podpore, spremlja potek izvajanja operacij, predhodno preverja upravičenost stroškov, nastalih v povezavi z izvedbo operacij, vnaša vloge in zahtevke za izplačilo v IT sistem ter jih v skladu s pogoji posreduje v potrditev OU ali plačilni agenciji ter spremlja in vrednoti posamezne operacije.

Opis predvidenih mehanizmov usklajevanja in dopolnjevanj, zagotovljenih z operacijami, ki so podprte v okviru drugih ukrepov za razvoj podeželja, zlasti glede: naložb v nekmetijske dejavnosti in pomoč za zagon dejavnosti v okviru člena 19 Uredbe (EU) št. 1305/2013; naložb v okviru člena 20 Uredbe (EU) št. 1305/2013; ter sodelovanja v okviru člena 35 Uredbe (EU) št. 1305/2013, zlasti izvajanja strategij lokalnega razvoja z javno-zasebnimi partnerstvi

Ni relevantno.

8.2.14.3.3. Priprava in izvajanje dejavnosti sodelovanja lokalne akcijske skupine

Podukrep:

- 19.3 – Priprava in izvajanje dejavnosti sodelovanja lokalne akcijske skupine

8.2.14.3.3.1. Opis vrste operacije

Sodelovanje med partnerstvi v okviru lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, je pomembno zlasti pri izmenjavi in prenosu primerov dobrih praks ter pri pospeševanju uspešnih projektnih zamisli.

Namen podukrepa je sofinanciranje stroškov LAS, ki nastanejo pri izvajanju posameznih operacij sodelovanja LAS, tako znotraj države članice (medregijsko sodelovanje) kot z območji v različnih državah članicah ali z območji v tretjih državah (transnacionalno sodelovanje).

Podukrep je namenjen reševanju specifičnih lokalnih problemov, prenosov dobrih praks med LAS, iskanju povezav in novih znanj. Operacije sodelovanja prispevajo k ciljem PRP 2014–2020 in imajo poseben poudarek na združevanju LAS s skupnimi interesi, kar generira nove ideje in razvoj inovativnih pristopov.

Podpora iz 1.c točke. 35 člena Uredbe 1303/2013/EU je namenjena za izvajanje operacij sodelovanja LAS znotraj države članice (medregionalno sodelovanje) in operacij sodelovanja med območji različnih držav članic ali z ozemelj v tretjih državah (transnacionalno sodelovanje).

Vrste upravičenih operacij:

- izmenjava izkušenj in znanj in implementacija le-teh na območju LAS;
- razvoj in trženje storitev in proizvodov;
- promocija novih proizvodov, praks, postopkov in tehnologij;
- vključevanje ranljivih skupin;
- organizacija skupnih delovnih procesov, z izmenjavo virov in opreme;
- oblikovanje kratkih dobavnih verig hrane in lokalnih trgov in
- kolektivni okoljski projekti.

Prijavljene in potrjene operacije morajo zasledovati cilje iz SLR, PRP 2014–2020 ter prispevati k horizontalnim ciljem EU.

OU pripravi javni razpis, na katerega lahko kandidirajo LAS z drugo LAS v Republiki Sloveniji ali s skupino lokalnih javno-zasebnih partnerjev z drugih območij EU ali tretjih držav.

8.2.14.3.3.2. Vrsta podpore

Podpora se dodeli v obliki nepovratne finančne pomoči.

8.2.14.3.3.3. Povezave z drugo zakonodajo

- Zakon o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/2008 z vsemi spremembami);
- nacionalni predpis, ki ureja izvajanje pristopa CLLD v programskem obdobju 2014–2020;

- Uredba Evropskega parlamenta in Sveta (EU) št. 1299/2013/EU;
- Uredba 1303/2013/EU ter drugi EU predpisi, ki določajo izvajanje pristopa CLLD. Z vidika upravičenosti izdatkov je potrebno upoštevati generalne določbe iz Uredbe 1303/2013/EU (členi od 65. do vključno 71.) in
- druga EU zakonodaja in nacionalna zakonodaja, ki ureja področje te operacije.

8.2.14.3.3.4. Upravičenci

Upravičenci do podpore so LAS, ki so prejeli odločbo o potrditvi LAS in SLR.

8.2.14.3.3.5. Upravičeni stroški

Upravičeni so le stroški povezani s skupnimi operacijami, ki imajo jasen rezultat operacije in jasno identificirajo koristi za območje. Operacija je lahko osredotočena tudi v krepitev zmogljivosti in izmenjavo izkušenj v zvezi z lokalnim razvojem, z npr. publikacijami, seminarji namenjenimi usposabljanju, izmenjavo osebja, če le-ti peljejo k vzpostavitvi skupnih metod dela in h koordiniranemu in skupnemu delu na razvoju območja.

Stroški se priznajo v obliki stroškov dela, materiala, naložb, storitev in prispevka v naravi v skladu z 69. členom Uredbe 1303/2013/EU. Podrobnejši seznam upravičenih stroškov bo objavljen najkasneje v roku dveh let od datuma odobritve PRP 2014–2020.

V primeru naložbenih operacij, se upoštevajo določbe 45. člena Uredbe1305/2013/EU.

Upravičeni so samo stroški, ki so nastali po izdaji odločbe, s katero se odobri izvajanje operacije sodelovanja LAS.

Pri upravičenosti stroškov se upoštevajo določbe 65. člena Uredbe 1303/2013/EU ter 60. in 61. člena Uredbe 1305/2013/EU.

Zgornje priznane vrednosti upravičenih stroškov so določene v Katalogu najvišjih priznanih vrednosti. Pri opredelitvi višine upravičenih stroškov bodo smiselno upoštevane zgornje višine posameznih upravičenih stroškov, ki bodo določene v Katalogu najvišjih priznanih vrednosti. Ne glede na to, pa bo moral LAS k vlogi priložiti eno ponudbo. V primeru stroškov, ki ne bodo določeni v Katalogu najvišjih priznanih vrednosti pa bo moral LAS k vlogi priložiti tri ponudbe.

Do podpore niso upravičeni naslednji stroški:

- splošni upravni stroški,
- obresti na dolgove,
- DDV,
- stroški priprave vloge in zahtevka za izplačilo,
- stroški arheoloških izkopavanj in arheološkega nadzora,
- rabljena oprema in mehanizacija,
- štipendije in nagrade,
- naročnine na časopise in drugo periodiko,
- stroški izobraževanj in usposabljanj, ki niso neposredno povezani z aktivnostmi operacije in

- stroški izdelave dokumentacije, študij, analiz, ocen, strategij in drugih podobnih raziskav, kadar niso neposredno povezane z določeno operacijo.

8.2.14.3.3.6. Pogoji za upravičenost

- Operacija je v skladu s PS, PRP 2014–2020 in prispeva k uresničevanju ciljev določenih v SLR.
- Operacija se ni pričela izvajati pred odobritvijo.
- Operacija se bo izvedla na območju sodelujočih partnerjev, v skladu z določbami 70. člena Uredbe 1303/2014/EU.
- Iz opisa operacije mora biti razvidna zaprta finančna konstrukcija za celotno operacijo, vključno z razdelitvijo stroškov po posameznih partnerjih in namenih.
- Upravičeni stroški posamezne operacije še niso bili financirani z drugimi javnimi sredstvi.
- Med partnerji v operaciji sodelovanja mora biti sklenjena pogodba o sodelovanju in jasna opredelitev načrtovanih aktivnosti s predvidenim finančnim okvirjem posameznega partnerja v projektu sodelovanja.
- Partnerji so v skladu z 2. točko 44. člena Uredbe 1305/2013/EU.
- Identificiran mora biti rezultat operacije in koristi za območje. Lahko je osredotočena tudi v krepitev zmogljivosti in izmenjavo izkušenj v zvezi z lokalnim razvojem, z npr. publikacijami, seminarji namenjenimi usposabljanju, izmenjavo osebja, vendar le, če le-ti peljejo k vzpostavitvi skupnih metod dela in k koordiniranemu in skupnem delu na razvoju območja.
- Če gre za operacijo, ki bi jo bilo možno izvesti v okviru t.i. glavnih ukrepov, mora biti to predvideno v SLR, ravno tako pa mora biti utemeljena dodana vrednosti operacije (npr. skupni interes, skupina upravičencev, dostop javnosti do rezultatov operacije, inovativne značilnosti operacije na lokalni ravni, razpoložljivost proračuna), da se tovrstna operacija izvaja v okviru tega podukrepa in ne preko t.i. glavnega ukrepa.
- Za operacijo so bila izdana vsa potrebna dovoljenja, kot jih za izvedbo te operacije določa področna zakonodaja.
- Upravičenec mora izvesti operacijo najkasneje v treh letih od prejema odločbe o potrditvi operacije.

8.2.14.3.3.7. Načela pri določanju meril za izbor

OU bo najpozneje dve leti od datuma odobritve PRP 2014–2020 objavil upravne postopke v zvezi z izborom operacij sodelovanja LAS.

Podukrep se bo izvajal z javnim razpisom po sistemu tekočih prijav.

Vzpostavljen bo upravni postopek v zvezi z izborom, ki bo omogočal tekoče prijave in izbor operacij tri do štirikrat letno, kar bo omogočalo in zagotavljalo sistem tekočih prijav. Do podpore bodo upravičene izbrane operacije, ki bodo popolne, vsebinsko ustrezne in bodo izpolnjevale pogoje za dodelitev sredstev ter presegale vstopno mejo točk, opredeljeno v javnem razpisu.

Pri izbiri operacij se bodo upoštevala naslednja načela:

- merila za izbor vlog bodo postavljena tako, da bodo zagotavljala izbor izmed prispelih vlog na javni

razpis;

- vsakemu merilu za izbor bo dano določeno število točk in vsota vseh točk, danih vsem merilom za izbiro, bo skupno maksimalno število točk, ki jo lahko doseže vloga na javni razpis;
- vsaka prispela vloga bo ocenjena na podlagi meril za izbor in določen bo minimalni prag točk, ki ga mora preseči vloga, ki prispe na javni razpis.

Merila za izbor bodo med drugim temeljila na naslednjih načelih:

- prispevek k doseganju ciljev SLR,
- prispevek k doseganju horizontalnih ciljev,
- okoljska trajnost,
- socialna vzdržnost,
- vključenost partnerjev in
- vpliv na območje LAS.

Merila za izbor bo v skladu s 1. točko 49. člena Uredbe 1305/2013/EU določil OU po posvetu z Odborom za spremljanje. Merila za izbor bodo podrobno določena v nacionalnem predpisu in javnem razpisu.

8.2.14.3.3.8. (Veljavni) zneski in stopnje podpore

Stopnja javne podpore je 85 % upravičenih stroškov operacije.

Pri določitvi stopnje podpore se upošteva pravila državnih pomoči.

Najnižji znesek javne podpore je 5.000 EUR. Najvišji znesek javne podpore na posamezni LAS je 100.000 EUR za posamezno operacijo.

Izvedbi tega podukrepa je namenjenih 4.000.000 EUR javnih sredstev.

8.2.14.3.3.9. Preverljivost in možnost kontrole ukrepov in/ali vrst operacij

8.2.14.3.3.9.1. Tveganja pri izvajanju ukrepov

R1: Razpisni pogoji za zasebne upravičence

V okviru tega podukrepa zasebniki niso upravičeni do kandidiranja. Obstaja pa tveganje, da bodo imeli s pripravo operacij sodelovanja težave LAS, da ne bodo razumeli razpisnih pogojev ter da bodo imeli težavo s pridobivanjem ustreznih dovoljenj.

R2: Razumnost stroškov

Obstaja tveganje pri uveljavljanju previsokih in neracionalnih stroškov. Tveganje pa predstavlja tudi uveljavljanje neupravičenih stroškov.

R3: Ustrezen pregled in kontrolni sistem

Obstaja nevarnost dvojnega sofinanciranja, uveljavljanja neupravičenih stroškov in neizpolnjevanja obveznosti. Poleg tega pa obstaja tveganje, da so LAS že prejeli državno pomoč in bo s tem presežena

zgornja dovoljena vrednost za državno pomoč. Obstaja pa tudi tveganje za navajanje lažnih podatkov in lažnih izjav.

R4: Javno naročanje

Obstaja tveganje za neupoštevanje predpisov in načel, ki urejajo javno naročanje.

R7: Izbor upravičencev

Obstaja tveganje, da LAS ne bodo pripravili popolnih in ustreznih vlog, zato bodo postopki izbora in potrditve operacij zelo dolgotrajni.

R8: IT sistem

Obstaja tveganje za nezadosten IT sistem, ki ne bo napreden in ne bo nudil zadostne podpore. Tveganje lahko predstavljajo tudi neurejeni oziroma neažurno vodeni registri, ki so posledica nekompatibilnih baz podatkov.

R9: Zahtevki za izplačilo

Obstaja tveganje, da bodo zahtevki za izplačilo pomanjkljivo pripravljeni in bodo vključevali neupravičene stroške. S tem pa obstaja tudi tveganje za prekoračitev zaprošenega zneska v primerjavi z upravičenim zneskom, izračunanim na podlagi predloženih dokazil, kar predstavlja tveganje za uporabo znižanja.

8.2.14.3.3.9.2. Blažilni ukrepi

R1: Razpisni pogoji za zasebne upravičence

OU bo organiziral delavnice in izobraževanja, v okviru katerih bo skušal zelo natančno pojasniti razpisne pogoje in s tem zagotoviti, da razumevanje razpisnih pogojev ne bo problem.

R2: Razumnost stroškov

OU bo pripravil Katalog najvišjih priznanih vrednosti, ki ga bodo LAS morali upoštevati pri izvajanju operacij in zahtevkih za izplačilo. Na ta način bomo preprečili možnost uveljavljanja nerazumnih, neracionalnih in visokih stroškov. V kolikor Katalog najvišjih priznanih vrednosti posameznega upravičenega stroška ne bo opredelil, pa bo moral LAS predložiti tri primerljive ponudbe.

R3: Ustrezen pregled in kontrolni sistem

Vzpostavljen bo redni kontrolni sistem, ki bo nadzoroval pregled aktivnosti izvedenih operacij. Vse vloge in zahtevki za izplačilo bodo vloženi v elektronski sistem in bodo administrativno pregledani. Po potrebi pa se bodo izvajale tako imenovane »in situ« kontrole in kontrole na kraju samem. Delež teh kontrol bo pripravljen na podlagi analize tveganja. Za preverjanje o že prejetih državnih pomočeh bo vzpostavljen sistem z MF, ki je skrbnik baze državnih pomoči. Vzpostavljen bo tudi sankcijski sistem, ki bo deloval odvračalno za neizpolnjevanje obveznosti.

R4: Javno naročanje

OU bo preverjal upoštevanje postopkov javnega naročanja. Za LAS in potencialne upravičence bo

organiziral izobraževanja in na ta način zmanjševal tveganje za nastanek napak. Izobraževanja in usposabljanja pa so predvidena tudi za OU in plačilno agencijo. Poudarek pa bo dan tudi pripravi podlag in priročnikov za pripravo dokumentacij ter po potrebi tudi storitve »ad hoc« posvetovalne skupine, katere naloga bo oblikovanje predlogov rešitev na sistemski ravni.

R7: Izbor upravičencev

Potencialni upravičenci so LAS. Izbor operacij bo temeljil na podlagi vnaprej določenih meril za izbor. Izbor operacij bo opravil OU. Vzpostavljen bo sistem tekočih prijav, kar bo LAS omogočijo, da vloge kakovostno pripravijo in na ta način zmanjšajo stopnjo tveganja, da bi bile njihove vloge, zaradi neustrezne priprave in pomanjkljivih dovoljenj in dokazil, zavrnjene.

R8: IT sistemi

Vzpostavljen bo IT sistem, ki bo omogočal elektronsko oddajo vlog in zahtevkov za izplačilo, na ta način pa bo enostavnejše preverjanje dvojnega financiranja, poslovanja povezanih oseb in razmejitev med financiranjem posameznih stroškov na nivoju podukrepov LEADER in drugih ukrepov PRP 2014–2020. Ta sistem bo vključeval tudi različne baze podatkov, kar bo omogočilo hitrejše in natančnejše preverjanje podatkov. V kolikor podatkovne baze med seboj ne bodo združljive na način, da bi jih bilo možno avtomatsko preveriti znotraj IT sistema, bodo preverjanja potekala z izmenjavo podatkov med nosilci baz. Ob enem pa bo IT sistem nudil podatke za namen spremljanja podukrepa.

R9: Zahtevki za izplačilo

Upravičenost zahtevkov za izplačilo bo preverjala plačilna agencija, ki bo poleg upravičenosti stroškov in izpolnjevanja pogojev ter ustreznosti drugih dokazil preverila še možnost dvojnega financiranja ter v skladu z analizo tveganja opravila še »in situ« kontrolo in kontrolo na kraju samem. LAS bo finančno odgovoren za zakonitost poslovanja in ustreznost zahtevkov za izplačilo. V nacionalnih predpisih bo jasno določena odgovornost za vračilo sredstev v primerih kršitev in naknadnih ugotovitev neupravičenih izplačil. Za zagotovitev povračila bo uporabljen že utečen sistem izterjav plačilne agencije.

8.2.14.3.3.9.3. Splošna ocena ukrepa

Podukrep je v predvideni obliki v celoti izvedljiv in preverljiv ter bo prinesel pričakovane rezultate in pripomogel k doseganju zastavljenih ciljev PRP 2014–2020. Podukrep bo izkazal pomemben prispevek tudi pri realizaciji horizontalnih ciljev, predvsem dvigu inovativnosti in trajnostnemu razvoju podeželja. Z namenom čimbolj učinkovitega izvajanja tega podukrepa bo javne pozive pripravljal OU. Organiziral bo tudi posvete in delavnice, saj želimo spodbuditi izvajanje projektov sodelovanja LAS. Zaradi oblike izvajanja podukrepa se pričakuje izmenjava inovativnih praks, idej, znanj in pristopov, katerih skupni rezultat bo viden znotraj posameznih območij sodelovanja LAS. Pričakuje se številne pozitivne učinke na razvoj območij LAS. Za dolgoročen in vzdržen razvoj podeželja je izvedba podukrepa izjemnega pomena, saj omogoča sodelovanje LAS tako znotraj državnih meja kot tudi s tujimi LAS in pri tem izmenjavo primerov dobrih praks in prenos dobrih idej v lokalno okolje.

8.2.14.3.3.10. Metodologija za izračun zneska podpore, če je primerno

Ni relevantno.

8.2.14.3.3.11. Informacije, ki se nanašajo posebej na operacijo

Opis obveznih elementov lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, iz katerih je sestavljen ukrep LEADER: pripravljalna podpora; izvajanje operacij v okviru strategije lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost; priprava in izvajanje dejavnosti sodelovanja lokalne akcijske skupine; tekoči stroški ter animacija iz člena 35(1) Uredbe (EU) št. 1303/2013

Ni relevantno.

Opis uporabe začetnega orodja LEADER iz člena 43 Uredbe (EU) št. 1305/2013 kot posebne vrste pripravljalne podpore, če je ustrezno

Ni relevantno.

Opis sistema tekočih prijav za projekte sodelovanja v okviru pristopa LEADER iz člena 44(3) Uredbe (EU) št. 1305/2013

OU bo v roku štirih mesecev po izboru SLR in potrditvi LAS, na podlagi nacionalnega predpisa, ki ureja izvajanje pristopa CLLD, pripravil javni poziv za sofinanciranje operacij sodelovanja LAS, ki ga bo objavil v Uradnem listu RS.

Podukrep se bo izvajal po odprtem javnem razpisu. Vzpostavljen bo upravni postopek v zvezi z izborom, ki bo omogočal tekoče prijave in izbor operacij tri do štirikrat letno, kar bo omogočalo in zagotavljalo sistem tekočih prijav. Do podpore bodo upravičene izbrane operacije, ki bodo popolne, vsebinsko ustrezne in bodo izpolnjevale pogoje za dodelitev sredstev ter presegale vstopno mejo točk, opredeljeno v javnem razpisu.

Po objavi javnega poziva bo OU organiziral delavnico, na kateri bo pojasnil zahteve javnega poziva z namenom zmanjšanja napak pri predložitvi pomanjkljivih vlog na javni razpis.

Postopek in časovni razpored za izbiro strategij lokalnega razvoja

Ni relevantno.

Utemeljitev za izbiro geografskih območij za izvajanje strategije lokalnega razvoja, prebivalstvo katerih je zunaj omejitev, določenih v členu 33(6) Uredbe (EU) št. 1303/2013

Podukrep je programiran v skladu s 6. točko 33. člena Uredbe 1303/2013/EU in se izvaja na območjih med 10.000 in 150.000 prebivalci.

Usklajevanje z drugimi evropskimi strukturnimi in investicijskimi skladi („skladi ESI“) glede lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, vključno z možno rešitvijo, uporabljeno v zvezi z možnostjo uporabe glavnega sklada, in kakršnih koli splošnih dopolnjevanj med skladi ESI pri financiranju pripravljalne podpore

Za izvajanje skupnega pristopa CLLD bo ustanovljen Koordinacijski odbor CLLD, katerega naloga bo med drugim tudi usklajevanje in iskanje sinergij ter razmejitev med skladi. Vzpostavljen bo mehanizem, ki bo zagotavljal izmenjavo podatkov med različnimi organi, ki bodo izvajali različne vrste ukrepov. Izmenjava informacij in koordinacija bo vzpostavljena preko posameznega OU za zadevni sklad, za sklad EKSRP pa bo naloge obveščanja opravljala tudi Mreža za podeželje.

Pripravljene bodo skupne določbe in pravila v povezavi z upravičenimi stroški za vse tri vključene sklade.

Možnost izplačila predplačil ali ne

Ni relevantno.

Opredelitev nalog organa upravljanja, plačilne agencije in lokalnih akcijskih skupin v okviru pobude LEADER, zlasti glede nediskriminatornih in preglednih izbirnih postopkov ter nepristranskih meril za izbiro operacij iz člena 34(3)(b) Uredbe (EU) št. 1303/2013

Opis posameznih organov vključenih v izvajanje tega podukrepa:

Naloga **OU** v okviru tega podukrepa je, da zagotovi beleženje, vzdrževanje, vodenje ter sporočanje podatkov v povezavi z izvajanjem podukrepa, pripravi in objavi javni poziv za izbor operacij sodelovanja LAS, preveri pogoje upravičenosti in odobri operacije ter priglasi državno pomoč in poroča o njenih izplačilih. Poleg tega pa nadzoruje delovanje posameznega LAS, organizira izobraževanja in delavnice namenjene LAS. OU obvesti EK o odobrenih operacijah transnacionalnega sodelovanja.

Naloga **plačilne agencije** je, da opravlja administrativne kontrole, v okviru katerih preveri popolnost zahtevkov za izplačilo, ustreznost priloženih dokazil, in pogoje upravičenosti pred izplačilom sredstev. Preveri tudi možnost dvojnega financiranja in državno pomoč, izvaja»in situ« kontrole, kontrole na kraju samem in skrbi za pravilna izplačila ter izterjave sredstev. Javno podporo po opravljenih po vseh opravljenih kontrolah nakaže na transakcijski račun LAS.

Naloga LAS je, da pripravi operacijo sodelovanja LAS in vloži vlogo na javni razpis v potrditev OU, ki sprejme odločitev v roku štirih mesecev od predložitve vloge. OU po opravljenih kontrolah vlogo odobri ali zavrne. Ko LAS prejme odločbo o potrditvi operacije sodelovanja LAS, lahko LAS začne z aktivnostmi načrtovane operacije sodelovanja. LAS mora izvesti operacijo v skladu z načrtovanimi aktivnostmi, ob tem pa upoštevati vso relevantno zakonodajo glede na tip operacije. Po zaključku operacije LAS vloži zahtevek za izplačilo na plačilno agencijo, ki izvede kontrolo upravičenosti, in po opravljenih kontrolah izplača zadevni znesek na račun LAS.

Posebno nalogo v okviru tega podukrepa bo imela tudi nacionalna Mreža za podeželje, ki bo zbirala in objavljala informacije o pobudah LAS in potencialnih partnerjih. Po potrebi pa bo organizirala tudi srečanja in delavnice, ki bodo namenjene LAS in v okviru katerih bodo LAS lahko dobili čim več informacij o

operacijah sodelovanja LAS.

Opis predvidenih mehanizmov usklajevanja in dopolnjevanj, zagotovljenih z operacijami, ki so podprte v okviru drugih ukrepov za razvoj podeželja, zlasti glede: naložb v nekmetijske dejavnosti in pomoč za zagon dejavnosti v okviru člena 19 Uredbe (EU) št. 1305/2013; naložb v okviru člena 20 Uredbe (EU) št. 1305/2013; ter sodelovanja v okviru člena 35 Uredbe (EU) št. 1305/2013, zlasti izvajanja strategij lokalnega razvoja z javno-zasebnimi partnerstvi

Operacije, ki so lahko upravičene v okviru t.i. glavnih ukrepov, se lahko podpira tudi v okviru tega podukrepa, če so predvidene v SLR in jih LAS prepozna kot potrebo za razvoj lokalnega območja. Lokalno partnerstvo mora ob pripravi SLR opredeliti ali obstajajo potrebe po izvajanju t.i. glavnih ukrepov. Če je v SLR opredeljeno, da obstajajo potrebe po izvajanju t.i. glavnih ukrepov mora lokalno partnerstvo v SLR utemeljiti, v čem je dodana vrednost (npr. skupni interes, skupina upravičencev, dostop javnosti do rezultatov operacije, inovativne značilnosti operacije na lokalni ravni, razpoložljivost proračuna, integrirani projekti), da se tovrstna operacija izvaja v okviru ukrepa LEADER in ne preko t.i. glavnega ukrepa. Bodisi, da gre za manjši projekt, kolektiven pristop ali pa za korist celega območja LAS.

Preverjanje morebitnega podvajanja/dvojnega financiranja istih upravičenih stroškov bo potekalo sprotno na nivoju posameznih operacij. OU bo pri obravnavi vlog preverjal, ali so upravičenci z istimi operacijami kandidirali tudi pri drugih ukrepih PRP 2014–2020 oziroma ukrepih, financiranih iz drugih ESI skladov. Plačilna agencija bo pri obravnavi zahtevkov za izplačilo preverjala, ali so upravičenci že zahtevali povračilo istih upravičenih stroškov tudi v okviru zahtevkov za izplačilo pri ostalih ukrepih PRP 2014–2020 oziroma ukrepih, financiranih iz drugih ESI skladov. Tako bo zagotovljeno, da se posamezen odhodek financira samo enkrat.

V okviru načrtovanih in predvidenih operacij za sofinanciranje bo prihajalo do sinergij med posameznimi skladi, saj je ravno to namen skupnega pristopa CLLD. SLR, ki jih bodo pripravila lokalna partnerstva in nadalje tudi izbor operacij, morajo zasledovati cilje Unije in so stična točka usklajene intervencije različnih virov financiranja.

8.2.14.3.4. Pripravljalna podpora

Podukrep:

- 19.1 – Pripravljalna podpora

8.2.14.3.4.1. Opis vrste operacije

Temelj do uspeha je pripravljalna faza oblikovanja strategije lokalnega razvoja, vzpostavljanje lokalnega partnerstva ter določitev razvojnih ciljev.

Namen podukrepa je okrepiti oblikovanje lokalnih partnerstev, krepitev institucionalne usposobljenosti, usposabljanje in mreženje za pripravo in izvedbo SLR, ki ga vodi skupnost. S tem podukrepom želimo spodbuditi lokalna partnerstva, da pripravijo SLR, ki bodo zasledovale cilje lokalnega območja.

Pripravljalna podpora je namenjena za usposabljanje za lokalne zainteresirane strani, proučevanje zadevnega območja, dejavnosti povezane s pripravo SLR, vključno z aktivnostmi svetovanja in aktivnostmi v zvezi s posvetovanjem z zainteresiranimi stranmi, namenjena pa je tudi za upravne stroške, ki nastanejo v času priprave SLR.

Lokalni akterji bodo morali v času oblikovanja LAS in priprave SLR opravili veliko aktivnosti s katerimi bodo prišli do končnega načrta razvoja posameznega LAS.

8.2.14.3.4.2. Vrsta podpore

Potrjena SLR:

Javna podpora se dodeli v obliki pavšalnega zneska podpore, v višini 20.000 EUR. Nepovratno finančno pomoč se dodeli z odločbo o potrditvi LAS in SLR.

Višina pavšalnega zneska podpore je določena na podlagi historičnih podatkov v programskem obdobju 2007–2013.

Nepotrjena SLR:

Javna podpora za nepotrjeno SLR se izplača na podlagi dejansko nastali stroškov. Znesek javne podpore lahko predstavlja največ 10.000 EUR.

Nepovratno finančno pomoč se dodeli z odločbo, izplačilo pripravljalne podpore na podlagi zahtevka za izplačilo izvede plačilna agencija.

Izplačilo:

Pripravljalna podpora bo izplačana iz naslova vseh v SLR vključenih skladov, na posameznem območju lokalnega partnerstva. Višina javne podpore oziroma delež prispevka posameznega sklada, je odvisen od višine finančnega okvira posameznega vključenega sklada. Delež javne podpore posameznega sklada in višina izplačila, bo določena v odločbi o potrditvi LAS in SLR oziroma odločbi o zavrnitvi SLR in LAS.

8.2.14.3.4.3. Povezave z drugo zakonodajo

- Zakon o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/2008 z vsemi spremembami);
- nacionalni predpis, ki ureja izvajanje pristopa CLLD v programskem obdobju 2014–2020;
- Uredba 1303/2013/EU ter drugi EU predpisi, ki določajo izvajanje pristopa CLLD. Z vidika upravičenosti izdatkov je potrebno upoštevati generalne določbe iz Uredbe 1303/2013/EU (členi od 65. do vključno 71.) in
- druga EU zakonodaja in nacionalna zakonodaja, ki ureja področje te operacije.

8.2.14.3.4.4. Upravičenci

Upravičenci do podpore so lokalna partnerstva, ki so pripravila SLR.

8.2.14.3.4.5. Upravičeni stroški

Upravičeni stroški so :

- usposabljanje lokalnih zainteresiranih strani,
- proučevanje zadevnega območja (vključno s študijami izvedljivosti za nekatere operacije, ki jih je potrebno predvideti v SLR),
- stroški povezani s pripravo in izdelavo SLR, vključno s stroški posvetovanja z zainteresiranimi stranmi z namenom priprave SLR in
- upravni stroški lokalnih partnerstev (operativni stroški in stroški osebja).

8.2.14.3.4.6. Pogoji za upravičenost

- Lokalno partnerstvo mora biti oblikovano v skladu z zahtevami za oblikovanje LAS.
- Pripravljena mora biti SLR in predložena v potrditev z vsemi zahtevanimi elementi.
- Posamezno lokalno partnerstvo lahko v potrditev predloži največ eno SLR.
- Območja LAS se med sabo ne smejo prekrivati.
- Obdobje upravičenosti je od 1. januarja 2014 do vložitve SLR v potrditev.
- Pogoj za izplačilo pavšalnega zneska javne podpore v višini 20.000 EUR je potrjena SLR.
- Pogoj za izplačilo javne podpore za nepotrjeno SLR je izdelana SLR, ki vključuje vsa zahtevane elemente, vendar pri točkovanju na podlagi meril za izbor ne doseže zadostnega števila točk.

8.2.14.3.4.7. Načela pri določanju meril za izbor

Izbirnega postopka v okviru tega podukrepa v smislu, da bi lokalna partnerstva iz različnih lokalnih območij tekmovala med sabo, ne bo, ker želimo spodbuditi oblikovanje in krepitev lokalnih partnerstev, ki imajo skupni interes pri razvoju lokalnega območja.

SLR se izbere na podlagi meril skupni meril za izbor in potrditev SLR in LAS. Izpeljan bo skupni izbirni

postopek in sprejeta skupna odločitev zadevnih OU.

8.2.14.3.4.8. (Veljavni) zneski in stopnje podpore

Javna podpora za potrjeno SLR v višini 20 000 EUR se izplača po izdelani in potrjeni SLR.

Javna podpora za nepotrjeno SLR v višini največ 10 000 EUR se izplača po izdelani in pregledani SLR ter preveritvi dejansko nastalih stroškov.

Stopnja podpore za ta podukrep ni določena, saj se izplačilo podpore izplača v obliki pavšalnega zneska za opravljene aktivnosti v okviru priprave SLR za potrjeno SLR oz. na podlagi dejansko nastali stroškov za nepotrjeno SLR.

8.2.14.3.4.9. Preverljivost in možnost kontrole ukrepov in/ali vrst operacij

8.2.14.3.4.9.1. Tveganja pri izvajanju ukrepov

R1: Razpisni pogoji za zasebne upravičence

Obstaja tveganje, da se bodo oblikovala številna lokalna partnerstva, ki pa ne bodo sposobna pripraviti ustrezne SLR.

R3: Ustrezen pregled in kontrolni sistem

Obstaja nevarnost dvojnega sofinanciranja, uveljavljanja neupravičenih stroškov in neizpolnjevanja obveznosti. Poleg tega pa obstaja tveganje, da so LAS že prejeli državno pomoč in bo s tem presežena zgornja dovoljena vrednost za državno pomoč. Obstaja pa tudi tveganje za navajanje lažnih podatkov in lažnih izjav.

R7: Izbor upravičencev

Obstaja tveganje, da se bodo območja, ki jih pokriva posamezno partnerstvo med sabo prekrivala in posledično vse SLR in LAS ne bodo izbrane oziroma potrjene.

R8: IT sistemi

Obstaja tveganje za nezadosten IT sistem, ki bi omogočal vnos vseh poglavij SLR. Tveganje lahko predstavljajo tudi neurejeni oziroma neažurno vodeni registri, ki so posledica nekompatibilnih baz podatkov.

8.2.14.3.4.9.2. Blažilni ukrepi

R1: Razpisni pogoji za zasebne upravičence

OU bo organiziral delavnice in izobraževanja, v okviru katerih bo skušal kar se da zelo natančno pojasniti

pogoje. OU bo izdal tudi smernice za pripravo SLR, ki bodo v pomoč lokalnim partnerstvom pri oblikovanju in pripravi SLR. Med lokalnimi partnerstvi in Koordinacijskim odborom CLLD bo vzpostavljen tudi stalen dialog v času priprave SLR.

R2: Ustrezen pregled in kontrolni sistem

Vse SLR bodo natančno pregledane in ocenjene. Po potrebi bodo lokalna partnerstva tudi pozvana, da predložijo dokazila in utemeljijo nastanek posameznih aktivnosti.

R7: Izbor upravičencev

Potencialni upravičenci so lokalna partnerstva, ki pripravijo SLR. Posamezna občina se ne sme deliti na dva dela, ampak se lahko priključi bodisi k enemu bodisi k drugemu lokalnemu partnerstvu. S tem pričakujemo, da bomo preprečili, da bi prišlo do prekrivanj območij LAS in posledično, do zavrnitve SLR in LAS.

R8: IT sistemi

Vzpostavljen bo IT sistem, ki bo omogočal elektronsko oddajo vlog in zahtevkov za izplačilo, na ta način pa bo enostavnejše preverjanje dvojnega financiranja, poslovanja povezanih oseb in razmejitev med financiranjem posameznih stroškov na nivoju podukrepov LEADER in drugih ukrepov PRP 2014–2020. Ta sistem bo vključeval tudi različne baze podatkov, kar bo omogočilo hitrejše in natančnejše preverjanje podatkov. V kolikor podatkovne baze med seboj ne bodo združljive na način, da bi jih bilo možno avtomatsko preveriti znotraj IT sistema, bodo preverjanja potekala z izmenjavo podatkov med nosilci baz. Ob enem pa bo IT sistem nudil podatke za namen spremljanja podukrepa.

8.2.14.3.4.9.3. Splošna ocena ukrepa

Podukrep je v predvideni obliki v celoti izvedljiv in preverljiv, saj bodo morala lokalna partnerstva SLR predložiti v pregled Koordinacijskemu odboru CLLD in potrditev OU. Lokalna partnerstva bodo morala predložiti tudi poročilo o opravljenih aktivnostih. Na naslovu lokalnega partnerstva pa hraniti tudi ostala dokazila (liste prisotnosti, potne naloge, časovnice, vabila in druga dokazila o nastalih stroških), da bo možno vsa dokazila pregledati in preveriti.

Izvajanje tega podukrepa z vidika lokalnih razvojnih partnerstev je zelo pomembno, saj je javna podpora iz naslova tega podukrepa namenjena za povrnitev nastalih stroškov v času priprave SLR, in sicer za usposabljanje lokalnih zainteresiranih strani, proučevanje zadevnega območja (vključno s študijami izvedljivosti za nekatere operacije, ki jih je potrebno predvideti v SLR), stroške, ki nastanejo s pripravo in izdelavo SLR, kot tudi stroške posvetovanja z zainteresiranimi stranmi z namenom priprave SLR in nenazadnje tudi upravne stroške lokalnih partnerstev.

8.2.14.3.4.10. Metodologija za izračun zneska podpore, če je primerno

Metodologija za izračun pavšalnega zneska za izplačilo javne podpore v znesku 20.000 EUR za potrjeno SLR temelji na zgodovinskih podatkih iz leta 2007–2013, ko so LAS na začetku programskega obdobja morali pripraviti SLR in stroške priprave SLR uveljavljali v prvem zahtevku za izplačilo podpore za tako imenovan ukrep 431 Vodenje lokalnih akcijskih skupin, pridobitev strokovnih znanj in animacija območja.

V skladu z 2. točko 62. člena Uredbe 1305/2013/EU je izračun preverjen na podlagi ustreznega, pravičnega

in preverljivega izračuna pri neodvisnem organu.

8.2.14.3.4.11. Informacije, ki se nanašajo posebej na operacijo

Opis obveznih elementov lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, iz katerih je sestavljen ukrep LEADER: pripravljalna podpora; izvajanje operacij v okviru strategije lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost; priprava in izvajanje dejavnosti sodelovanja lokalne akcijske skupine; tekoči stroški ter animacija iz člena 35(1) Uredbe (EU) št. 1303/2013

Ni relevantno.

Opis uporabe začetnega orodja LEADER iz člena 43 Uredbe (EU) št. 1305/2013 kot posebne vrste pripravljalne podpore, če je ustrezno

Začetno orodje LEADER ne bo programirano.

Opis sistema tekočih prijav za projekte sodelovanja v okviru pristopa LEADER iz člena 44(3) Uredbe (EU) št. 1305/2013

Ni relevantno.

Postopek in časovni razpored za izbiro strategij lokalnega razvoja

Pripravljen bo skupni poziv za pripravo SLR in oblikovanje LAS. V roku dvanajst mesecev od objave poziva morajo lokalna partnerstva pripraviti SLR in ga predložiti v pregled Koordinacijskemu odboru CLLD. Izbor in potrditev SLR in LAS bo temeljil na podlagi preveritve izpolnjevanja pogojev kot jih določajo Uredbe 1303/2013/EU, 1305/2013/EU, 508/2014/EU ter izvedbeni EU in nacionalni predpisi. SLR in LAS bo na podlagi meril za izbor izbral Koordinacijski odbor CLLD. Dokončni izbor SLR in LAS na podlagi predloga Koordinacijskega odbora CLLD pa bodo izvedli pristojni OU, ki SLR tudi odobrijo. SLR bodo izbrane najkasneje v roku dveh let od datuma odobritve Partnerskega sporazuma.

Izbor SLR in LAS bo temeljil na podlagi skupnih kriterijev in meril za izbor, ki bodo izhajala iz naslednjih načel kot jih določa Partnerski sporazum:

1. usklajenost SLR z razvojnimi potrebami območja,
2. upoštevajoč štiri tematska področja ukrepanja,
3. vsebinska usklajenost med posameznimi poglavji SLR,
4. usklajenost akcijskega načrta,
5. vključenost lokalnih akterjev v pripravo SLR in
6. ustreznost in učinkovitost partnerstva.

Utemeljitev za izbiro geografskih območij za izvajanje strategije lokalnega razvoja, prebivalstvo katerih je zunaj omejitev, določenih v členu 33(6) Uredbe (EU) št. 1303/2013

Podukrep je programiran v skladu s 6. točko 33. člena Uredbe 1303/2013/EU in se izvaja na območjih med 10.000 in 150.000 prebivalci.

Usklajevanje z drugimi evropskimi strukturnimi in investicijskimi skladi („skladi ESI“) glede lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, vključno z možno rešitvijo, uporabljeno v zvezi z možnostjo uporabe glavnega sklada, in kakršnih koli splošnih dopolnjevanj med skladi ESI pri financiranju pripravljalne podpore

Za izvajanje skupnega pristopa CLLD bo ustanovljen Koordinacijski odbor CLLD, katerega naloga bo med drugim tudi usklajevanje in iskanje sinergij ter razmejitev med skladi. Vzpostavljen bo mehanizem, ki bo zagotavljal izmenjavo podatkov med različnimi organi, ki bodo izvajali različne vrste ukrepov. Izmenjava informacij in koordinacija bo vzpostavljena preko posameznega OU za zadevni sklad, za sklad EKSRP pa bo naloge obveščanja opravljala tudi Mreža za podeželje.

Pripravljen bo skupni poziv za pripravo SLR in oblikovanje LAS. Dogovorjena bodo skupna merila za izbor in potrditev SLR in LAS. Izpeljan bo skupni izbirni postopek in sprejeta skupna odločitev zadevnih OU. Na podlagi finančnega okvira pa bo določen tudi delež sofinanciranja "Pripravljalne podpore" za posamezni sklad.

Možnost izplačila predplačil ali ne

Ni relevantno.

Opredelitev nalog organa upravljanja, plačilne agencije in lokalnih akcijskih skupin v okviru pobude LEADER, zlasti glede nediskriminatornih in preglednih izbirnih postopkov ter nepristranskih meril za izbiro operacij iz člena 34(3)(b) Uredbe (EU) št. 1303/2013

Lokalno partnerstvo mora na podlagi poziva zadevnih OU pripraviti SLR in jo v roku dvanajstih mesecev od objave poziva predložiti v potrditev OU. SLR bo na podlagi meril za izbor SLR in LAS izbral Koordinacijski odbor CLLD. Dokončni izbor SLR in LAS na podlagi predloga Koordinacijskega odbora CLLD pa bodo potrdili pristojni OU. SLR bodo izbrane najkasneje v roku dveh let od datuma potrditve Partnerskega sporazuma.

OU bo na podlagi kriterijev določil finančni okvir za posamezni LAS..

Izplačilo javne podpore iz naslova tega podukrepa za sklad EKSRP bo izvedla plačilna agencija po izboru SLR na podlagi odločitve OU. Javno podporo bo nakazala na transakcijski račun LAS.

Opis predvidenih mehanizmov usklajevanja in dopolnjevanj, zagotovljenih z operacijami, ki so podprte v okviru drugih ukrepov za razvoj podeželja, zlasti glede: naložb v nekmetijske dejavnosti in pomoč za zagon dejavnosti v okviru člena 19 Uredbe (EU) št. 1305/2013; naložb v okviru člena 20 Uredbe (EU) št. 1305/2013; ter sodelovanja v okviru člena 35 Uredbe (EU) št. 1305/2013, zlasti izvajanja strategij lokalnega razvoja z javno-zasebnimi partnerstvi

Ni relevantno.

8.2.14.4. Preverljivost in možnost kontrole ukrepov in/ali vrst operacij

8.2.14.4.1. Tveganja pri izvajanju ukrepov

Tveganja so določena znotraj posameznega podukrepa.

8.2.14.4.2. Blažilni ukrepi

Blažilni ukrepi so določeni znotraj posameznega podukrepa.

8.2.14.4.3. Splošna ocena ukrepa

Ukrep je v predvideni obliki v celoti izvedljiv in preverljiv ter bo prinesel pričakovane rezultate in pripomogel k doseganju zastavljenih ciljev PRP 2014–2020. Ukrepi LEADER so se izkazali kot uspešno orodje za doseganje ciljev lokalnih akcijskih skupin že v programskem obdobju 2007–2013. Na podlagi preteklih izkušenj se pričakuje, da se bo izvajanje tega ukrepa še okrepilo in bo izkazan pomemben prispevek tudi pri realizaciji horizontalnih ciljev, predvsem dvigu inovativnosti in trajnostnemu razvoju podeželja. Kljub temu, da je izvajanje ukrepa obvezno za sklad EKSRP, ocenjujemo, da je za lokalni razvoj nujno izvajanje ukrepa po »pristopu od spodaj navzgor«, saj lokalna partnerstva najbolj poznajo potrebe posameznih lokalnih območij, kar pomeni, da se bodo v okviru operacij sofinanciranih iz naslova tega ukrepa uresničevali lokalni cilji.

8.2.14.5. Metodologija za izračun zneska podpore, če je primerno

Metodologija za izračun zneska podpore je določena znotraj posameznega podukrepa, kjer je to relevantno.

8.2.14.6. Dodatne informacije, ki se nanašajo posebej na ukrep

Opis obveznih elementov lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, iz katerih je sestavljen ukrep LEADER: pripravljalna podpora; izvajanje operacij v okviru strategije lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost; priprava in izvajanje dejavnosti sodelovanja lokalne akcijske skupine; tekoči stroški ter animacija iz člena 35(1) Uredbe (EU) št. 1303/2013

V okviru ukrepa LEADER bodo podprte aktivnosti znotraj štirih podukrepov:

M19.1 Pripravljalna podpora;

M19.2 Podpora za izvajanje operacij v okviru strategije lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost;

M19.3 Priprava in izvajanje dejavnosti sodelovanja lokalne akcijske skupine in

M19.4 Podpora za tekoče stroške in stroške animacije.

Opis posameznih podukrepov je zajet znotraj posameznega poglavja, ki se nanaša na posamezni podukrep.

Opis uporabe začetnega orodja LEADER iz člena 43 Uredbe (EU) št. 1305/2013 kot posebne vrste pripravljalne podpore, če je ustrezno

Začetno orodje LEADER ne bo programirano.

Opis sistema tekočih prijav za projekte sodelovanja v okviru pristopa LEADER iz člena 44(3) Uredbe (EU) št. 1305/2013

Opisano v okviru podukrepa M19.3 »Priprava in izvajanje dejavnosti sodelovanja lokalne akcijske skupine«.

Postopek in časovni razpored za izbiro strategij lokalnega razvoja

Potrjena SLR in LAS je predpogoj za izvajanje podukrepov in črpanje sredstev iz naslova vseh štirih podukrepov.

SLR bodo izbrane najkasneje v roku dveh let od datuma odobritve Partnerskega sporazuma.

Utemeljitev za izbiro geografskih območij za izvajanje strategije lokalnega razvoja, prebivalstvo katerih je zunaj omejitev, določenih v členu 33(6) Uredbe (EU) št. 1303/2013

Ukrep je programiran v skladu s 6. točko 33. člena Uredbe 1303/2013/EU in se izvaja na območjih med 10.000 in 150.000 prebivalci.

Usklajevanje z drugimi evropskimi strukturnimi in investicijskimi skladi („skladi ESI“) glede lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, vključno z možno rešitvijo, uporabljeno v zvezi z možnostjo uporabe glavnega sklada, in kakršnih koli splošnih dopolnjevanj med skladi ESI pri financiranju pripravljalne podpore

Usklajevanje med skladi je sredstvo za doseganje cilja, zato je nujno, da le-to poteka na vseh ravneh – na evropski, nacionalni, regionalni in lokalni. Z usklajenim delovanjem med skladi, zlasti temi, ki so vključeni v skupno izvajanje pristopa CLLD se zagotavlja, da so SLR bolje pripravljene na odzivanje na nove nastajajoče izzive. Usklajenost politike je pomembna tudi zato, ker prispeva k izboljšanju splošnih rezultatov lokalnih pobud ter povečuje prispevek k lokalnemu razvoju in regionalnim ter nacionalnim programom.

K izvajanju skupnega pristopa CLLD so pristopili trije skladi, predvideno je:

- enake geografske meje LAS;
- enotna SLR, ki je lahko financirana iz naslova več skladov;
- Koordinacijski odbor CLLD, ki vključuje člane vseh treh skladov;
- skupni nacionalni predpis;
- skupni poziv za pripravljalno podporo in odobritev in izplačilo le-te;
- skupna merila za izbor SLR in LAS;
- skupna merila za določitev glavnega sklada, v primeru sofinanciranja tekočih stroškov in stroškov animacije;
- skupni izbirni postopek SLR in LAS;
- skupna načela za izbor operacij SLR;
- dogovorjeni postopki za izbor operacij SLR;
- dogovorjena merila upravičenosti;
- skupne določbe in pravila v povezavi z upravičenimi stroški,
- skupne sankcije in odvračilni ukrepi in
- izmenjava informacij med organi, ki so vključeni v izvajanje pristopa CLLD.

Možnost izplačila predplačil ali ne

Predplačila so možna samo v okviru podukrepa M19.4 »Podpora za tekoče stroške in stroške animacije«.

Opredelitev nalog organa upravljanja, plačilne agencije in lokalnih akcijskih skupin v okviru pobude LEADER, zlasti glede nediskriminatornih in preglednih izbirnih postopkov ter nepristranskih meril za izbiro operacij iz člena 34(3)(b) Uredbe (EU) št. 1303/2013

Lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost, se bo izvajal po t.i. osnovnem sistemu izvajanja, in sicer: evropske institucije so določile skupne cilje in načela posameznega sklada, OU določi osnovna pravila za izvajanje programa, objavi javni poziv za izbor LAS in SLR. LAS pa objavlja pozive za izbor operacij, ki bodo podprte v okviru podukrepa M19.2 »Podpora za izvajanje operacij v okviru strategije lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost«. Javne pozive za izbor operacij v okviru podukrepa M19.3 »Priprava in izvajanje dejavnosti sodelovanja lokalne akcijske skupine« pa pripravi in objavi OU. Plačilna agencija pa opravlja kontrole pred in po izplačilu sredstev.

Kadar je glavni sklad EKSRP, za izplačilo podpore za podukrep M19.4 »Podpora za tekoče stroške in stroške animacije« LAS vlaga zahtevke za izplačilo na plačilno agencijo, ki izvede kontrolo upravičenosti, in po opravljenih kontrolah izplača zadevni znesek na račun LAS.

Kontrola nad izvajanjem podukrepov se izvaja v skladu z Uredbo 1306/2013/EU in njej podrejenimi predpisi (delegirana in izvedbena uredba Komisije).

Podroben opis nalog posameznega organa je opredeljen v splošnem opisu ukrepa in znotraj posameznega podukrepa.

Opis predvidenih mehanizmov usklajevanja in dopolnjevanj, zagotovljenih z operacijami, ki so podprte v okviru drugih ukrepov za razvoj podeželja, zlasti glede: naložb v nekmetijske dejavnosti in pomoč za zagon dejavnosti v okviru člena 19 Uredbe (EU) št. 1305/2013; naložb v okviru člena 20 Uredbe (EU) št. 1305/2013; ter sodelovanja v okviru člena 35 Uredbe (EU) št. 1305/2013, zlasti izvajanja strategij lokalnega razvoja z javno-zasebnimi partnerstvi

V okviru podukrepov M19.2 »Podpora za izvajanje operacij v okviru strategije lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost« in M19.3 »Priprava in izvajanje dejavnosti sodelovanja lokalne akcijske skupine« lahko pride do operacij, ki bi jih bilo možno sofinancirati preko t.i. glavnih ukrepov.

V kolikor bo v postopku obravnave in preverjanja upravičenosti operacije ugotovljeno, da bi bilo operacijo možno podpreti v okviru glavnega ukrepa, in bo to v skladu s SLR, bo moral LAS utemeljiti, zakaj se operacija izvaja preko ukrepa LEADER in ne preko t.i. glavnega ukrepa. Pojasniti in utemeljiti bo moral dodano vrednost takšnega pristopa.

V kolikor bo LAS izbral oziroma predlagal operacijo, ki bi lahko bila financirana iz naslova drugih ukrepov PRP 2014–2020 ali iz naslova drugih ESI skladov, se bo pri preverjanju dvojnega financiranja preverjalo, da ne bi bili isti upravičeni stroški dvakrat financirani.

8.2.14.7. Druge pomembne opombe, ki prispevajo k razumevanju in izvajanju ukrepa

Začetno orodje LEADER ne bo programirano.

Nacionalni predpis, ki določa izvajanje pristopa CLLD, bo pripravil Koordinacijski odbor CLLD. Sprejela ga bo Vlada RS. Objava nacionalnega predpisa, ki določa izvajanje pristopa CLLD, bo poziv lokalnim partnerstvom, da se oblikujejo v skladu z zahtevami iz predpisa in pripravijo SLR.

Lokalno partnerstvo se mora oblikovati in predložiti SLR v potrditev v roku dvanajst mesecev od objave poziva. Po tem roku, oblikovanje novih LAS in predložitev SLR, ne bo več možna.

Lokalno partnerstvo, ki se bo odločilo, da bodo imeli SLR financirano tudi iz naslova ESRR ali ESPR, bodo morali ob pripravi SLR zadostiti vsem obveznim poglavjem, ki jih bodo določala pravila za izvajanje ukrepa v okviru ESRR in ESPR.

Izbor in potrjevanje SLR in LAS bo potekalo po sistemu tekočih prijav. Izbor SLR in LAS se bo izvajal po odprtem sistemu. Vzpostavljen bo upravni postopek v zvezi z izborom, ki bo omogočal tekoče prijave. V roku štirih mesecev po predložitvi SLR v potrditev, bodo zadevni OU sprejeli odločitev o izboru LAS in SLR. LAS, ki bodo prejele odločbo o potrditvi LAS in SLR lahko pričnejo z izvajanjem podukrepov »Podpora za izvajanje operacij v okviru strategije lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost«, »Priprava in izvajanje dejavnosti sodelovanja lokalne akcijske skupine« in »Podpora za tekoče stroške in stroške animacije«.

Vsako lokalno partnerstvo si bo lahko na podlagi metodologije za izračun finančnega okvira, ki bo sestavni del nacionalnega predpisa, ki določa izvajanje pristopa CLLD, izračunalo finančni okvir za celotno programsko obdobje in na osnovi izračuna pripravilo SLR.

V kolikor bo LAS izbral operacijo, ki bi lahko bila financirana iz naslova drugih ukrepov PRP 2014–2020 ali iz naslova drugih skladov, se bo pri preverjanju dvojnega financiranja preverjalo, da ne bi bili isti upravičeni stroški dvakrat financirani.

Izmenjava informacij med OU in LAS bo potekala preko nacionalne Mreže za podeželje. Mreža za podeželje pripravlja tudi vse aktivnosti v povezavi z informiranjem, usposabljanjem in izobraževanjem za lokalne akterje na podeželju. Za redno obveščanje LAS pa bo skrbel tudi Koordinacijski odbor CLLD.

LAS bodo pozvani, da predlagajo enega predstavnika, ki jih bo zastopal v Odboru za spremljanje PRP 2014–2020.

Nediskriminatorni in pregledni izbirni postopki, nepristranska merila za izbiro operacij in preprečevanje navzkrižja interesov v skladu s 3.b točko 34. člena Uredbe 1303/2013/EU bodo morali biti opredeljeni v SLR in bodo potrjeni s strani vseh zadevnih OU. Pri izvajanju in izbiri operacij je potrebno zagotavljati transparentnost postopkov, preprečiti konflikt interesov in upoštevati naslednja načela:

- LAS je lahko nosilec operacije samo, če je to v interesu območja in uresničevanja SLR ter če je sodelovanje LAS nujno za izvedljivost ali uspeh operacije;

- osebe, ki sodelujejo pri razvoju/izvajanju operacij, se morajo izločiti iz postopka izbora operacij;

- zaposleni bi morali izvajati samo tehnične ocene ali zagotavljati tehnično svetovanje o operaciji;

- vsak, ki sodeluje pri ocenjevanju ali izbiranju operacij ali ima interes v nek operaciji, bi moral tak interes prijaviti in se odreči vsakršnemu sodelovanju pri obravnavi operacije v LAS in postopku odločanja v skladu s postopkom LAS za preprečevanje navzkrižja interesov;

- pripraviti bi bilo treba register interesov članov LAS, v katerem bi morala biti evidentirana narava vsakršnih povezav med članom izbirne komisije in operacijo ali katerim koli sodelujočim ter

- priporoča se pristop „štirih oči“, v skladu s katerim vsako odločitev neodvisno preverita vsaj dve osebi.

9. NAČRT VREDNOTENJA

9.1. Cilji in namen

Izjava o ciljih in namenu načrta vrednotenja, ki temelji na zagotavljanju, da se izvajajo zadostne in ustrezne dejavnosti vrednotenja, zlasti za zagotavljanje informacij, potrebnih za usmerjanje programa, za letni poročili o izvajanju za leti 2017 in 2019 ter naknadno vrednotenje, in za zagotovitev razpoložljivosti podatkov, potrebnih za vrednotenje programa za razvoj podeželja.

Vrednotenje je zelo pomembno orodje, ki prispeva k izboljšanju kakovosti oblikovanja in izvajanja PRP 2014–2020 ter oceni uspešnost in učinkovitost samega izvajanja. Vrednotenje je sestavni del izvajanja PRP 2014–2020 in zagotavlja pomembne in pravočasne povratne informacije za OU, ki tako usmerja izvajanje programa v doseganje zastavljenih ciljev (uspešnost) ter v čim večjo učinkovitost izvajanja programa ter preverja vplive izvajanja PRP 2014–2020, tudi prispevek k ciljem SKP in Strategije Evropa 2020.

Namen načrta vrednotenja PRP 2014–2020 je, da se zagotovi primeren sistem spremljanja in vrednotenja z jasno opredeljenimi vlogami posameznih deležnikov, zadostne in ustrezne aktivnosti vrednotenja ter tematske prioritete vrednotenja in njihova okvirna časovna opredelitev, da so zagotovljeni pravočasni, pravilni in ustrezni podatki, zadostni in ustrezni finančni in človeški viri ter da se zagotovi ciljno informiranje in obveščanje o rezultatih vrednotenja in predvsem da je zagotovljen sistem spremljanja uporabe rezultatov vrednotenja. Načrt vrednotenja zagotavlja prikaz napredka ter ocene vpliva in učinkovitosti izvajanja politike razvoja podeželja v RS, tudi za potrebe razširjenih letnih poročil o izvajanju v letih 2017 in 2019 in naknadnega vrednotenja.

Načrt vrednotenja je pripravljen skladno z določili 56. člena Uredbe 1303/2013/EU, hkrati pa upošteva tudi specifične cilje vrednotenja PRP 2014–2020.

Načrt vrednotenja omogoča sistematično načrtovanje vrednotenja skozi celotno programsko obdobje, bolj ciljno naravnano spremljanje in vrednotenje ter boljšo uporabo rezultatov vrednotenja in posledično kvalitetnejše izvajanje PRP 2014–2020. Le s sprotnim interaktivnim sodelovanjem na vseh ravneh je mogoče doseči učinkovito prepoznavanje razvojnih in specifičnih potreb PRP 2014–2020.

9.2. Upravljanje in usklajevanje

Kratek opis ureditev spremljanja in vrednotenja za program za razvoj podeželja z opredelitvijo glavnih sodelujočih organov in njihovih odgovornosti. Obrazložitev, kako so dejavnosti vrednotenja povezane z izvajanjem programa za razvoj podeželja v smislu vsebine in časovnega načrta.

Sistem spremljanja in vrednotenja sestavljajo deležniki, aktivnosti in mehanizmi za spremljanje in vrednotenje izvajanja PRP 2014–2020, pri čemer je bistvenega pomena koordinacija aktivnosti med izvajanjem in vrednotenjem PRP 2014–2020 ter vzpostavljen sistem spremljanja uporabe rezultatov vrednotenj - follow-up.

Sistem spremljanja in vrednotenja v okviru PRP 2014–2020 je zasnovan tako, da v največji možni meri upošteva potrebe za zagotovitev ustrezne podpore procesu vrednotenja in jasno določa obveznosti posameznih deležnikov. Zelo pomembna vidika sistema spremljanja in vrednotenja sta tudi transparentnost in odgovornost posameznih deležnikov. Vloge deležnikov so predstavljene v preglednici "Vloge deležnikov v okviru vrednotenja«.

OU je odgovoren za celoten sistem spremljanja in vrednotenja. V okviru spremljanja so njegove glavne naloge predvsem zagotavljanje varnega elektronskega informacijskega sistema, zagotavljanje podatkov za Evropsko komisijo o izbranih in zaključenih projektih, priprava letnih poročil, spremljanje kvalitete izvajanja PRP 2014–2020 preko kazalnikov ter poročanje Odboru za spremljanje. Prav tako je odgovoren za pripravo načrta vrednotenja in njegovo izvajanje ter za pravočasno posredovanje letnih poročil ter predhodnega in naknadnega vrednotenja Evropski komisiji. Hkrati tudi zagotavlja, da so vsa evalvacijska poročila javno dostopna in je ciljna javnost primerno in pravočasno obveščena o rezultatih vrednotenj. OU je odgovoren tudi za upoštevanje ugotovitev in priporočil vrednotenj in njihovo vključevanje v izvajanje PRP 2014–2020. OU redno poroča Odboru za spremljanje PRP 2014–2020 o tem, kako so bile ugotovitve in priporočila upoštevane pri izvajanju PRP 2014–2020.

V okviru OU deluje **Skupina za podporo upravljanju**, ki je med drugim zadolžena tudi za zagotavljanje strokovne in organizacijske podpore pri upravljanju s PRP 2014–2020 in med drugim opravlja tudi naloge spremljanja in vrednotenja PRP 2014–2020, v okviru slednje predvsem naloge, vezane na koordinacijo vrednotenja.

Za načrtovanje in izvedbo vrednotenja v okviru PRP 2007–2013 je bila ustanovljena posebna skupina in prav na podlagi pozitivnih izkušenj delovanja te skupine bo tudi v okviru PRP 2014–2020 ustanovljena **Usmerjevalna skupina za spremljanje in vrednotenje**. Naloge skupine bodo predvsem naslednje:

- potrditev letnih oziroma večletnih načrtov vrednotenja;
- vsebinska podpora vrednotenju;
- koordinacija med OU in izvajalci vrednotenja;
- nadzor nad kakovostjo, ustreznostjo, celovitostjo in pravočasnostjo poročil vrednotenj;
- spremljanje uporabe rezultatov vrednotenj - follow-up.

Skupina je sestavljena iz predstavnikov OU, AKTRP ter morebitnih drugih deležnikov. Po potrebi lahko v skupini sodelujejo nosilci posameznih ukrepov ter tudi **zunanji strokovnjaki** s posameznih področij. Lahko se oblikujejo tudi tehnične delovne skupine.

EKSRP je le eden od evropskih skladov, ki prispevajo k strategiji Evropa 2020 v okviru Partnerskega sporazuma, zato se nekatere aktivnosti vrednotenja izvajajo skupaj z ostalimi evropskimi skladi. OU sodeluje tudi z organi upravljanja drugih ESI skladov. Predstavniki organov upravljanja drugih ESI skladov so tudi člani Odbora za spremljanje, po potrebi pa so vključeni tudi v Usmerjevalno skupino. Na medresorski ravni bo vzpostavljen Medresorski koordinacijski odbor, ki bo zagotavljal usklajenost vseh ESI skladov in spremljal uresničevanje ciljev na nivoju Partnerskega sporazuma. OU koordinira tudi določene aktivnosti spremljanja in vrednotenja za I. in II. steber SKP.

Glavne naloge **Odbora za spremljanje** PRP 2014–2020 so zlasti pregled izvajanja PRP 2014–2020 in napredka pri doseganju ciljev (preko finančnih podatkov in kazalnikov), potrjevanje letnih poročil, najmanj enkrat letno pa mora biti Odbor za spremljanje seznanjen z rezultati vrednotenj v okviru načrta vrednotenja. Odbor za spremljanje lahko OU predlaga priporočila, vezana na izvajanje PRP 2014–2020 in vrednotenje ter nato spremlja uresničevanje teh priporočil.

AKTRP za namene poročanja, vrednotenja in upravljanja s PRP 2014–2020 zbira in zagotavlja podatke o ukrepih, ki se izvajajo na AKTRP. Podatki se nanašajo na vloge, podprte projekte, izplačila, poročila in kontrole. Tesno sodelovanje med AKTRP in OU je za namen spremljanja in vrednotenja institucionalizirano v Usmerjevalni skupini. Pravočasno in pravilno posredovanje podatkov, s katerimi razpolaga AKTRP, je zagotovljeno tudi s posebnimi navodili OU.

Prejemniki sredstev so neposredno vključeni v proces spremljanja in vrednotenja, saj zagotavljajo podatke, ki so potrebni za spremljanje in vrednotenje izvajanja PRP 2014–2020. Prav tako pa so posamezni prejemniki sredstev člani različnih organizacij in združenj, ki so pomemben partner v okviru priprave, izvajanja in vrednotenja PRP 2014–2020. Reprezentativni predstavniki različnih organizacij so tudi člani Odbora za spremljanje in imajo kot taki pomembno vlogo pri aktivnostih v okviru načrta vrednotenja.

Lokalne akcijske skupine (LAS) imajo pomembno vlogo pri dejavnostih spremljanja in vrednotenja. LAS se zavežejo, da bodo OU in/ali imenovanim izvajalcem vrednotenja ali drugim organom, pooblaščenim za opravljanje nalog v njihovem imenu, zagotovili vse informacije, potrebne za omogočanje spremljanja in vrednotenja programa, zlasti kar zadeva izpolnjevanje opredeljenih ciljev in prednostnih nalog. Vloga LAS je predvsem prispevek k vrednotenju PRP 2014–2020 kot celote, kot prispevek k oceni dodane vrednosti pristopa LEADER in kot izvajanje spremljanja ter vrednotenja lastne SLR. Reprezentativni predstavniki LAS so tudi člani Odbora za spremljanje PRP 2014–2020 in imajo tako pomembno vlogo pri aktivnostih vrednotenja.

Glavna naloga **Mreže za podeželje** je informiranje in obveščanje, zato se v okviru nacionalne mreže za podeželje pripravi in izvaja Akcijski in komunikacijski načrt Mreže za podeželje za obdobje 2014–2020, katerega del je tako diseminacija rezultatov in priporočil vrednotenj kot tudi primerov dobrih praks. Mreža za podeželje lahko sodeluje tudi pri zbiranju različnih podatkov. Predstavnik Mreže za podeželje je tudi član Usmerjevalne skupine.

Institucije, ki zagotavljajo podatke (SURS, UMAR ter Kmetijski inštitut Slovenije, Zavod RS za varstvo narave in drugi) so člani Odbora za spremljanje PRP 2014–2020 oziroma so po potrebi vključeni tudi v Usmerjevalno skupino.

Izvajalci vrednotenj so strokovnjaki, ki so funkcionalno neodvisni od organov, pristojnih za izvajanje PRP 2014–2020.

Kakovost sistema spremljanja in vrednotenja je zagotovljena predvsem preko delovanja Usmerjevalne skupine. Nadzor pa redno, preko poročil o izvajanju načrta vrednotenja, opravljata tudi vodja OU in Odbor za spremljanje PRP 2014–2020.

	EU	LE	NO	ARSKTRP	pejavni ki sektor	Mreža za podeželje	zunanje institucije strokovnjaki	izvajalci vrednotenj	zunanji strokovnjaki
izbira tem vrednotenj	IZ, O	O, S	I						S
izbor izvajalca vrednotenja in sklenitev pogodbe	IZ, O	I	I					S	
zagotavljanje podatkov	IZ, O	S	I	IZ	S	S	IZ	S	S
izvedba vrednotenja	S, O	O, S	I				S	IZ	S
odobritev poročila	O	IZ	I				S	S	S
informiranje - diseminacija	O	O	I	S		IZ	S	S	
spremljanje uporabe rezultatov vrednotenj - follow-up	O	IZ	I	S				S	
posodobitev načrta vrednotenja	IZ, O	O	I						
koordinacija z drugimi skladi	IZ, O		I					S	S

IZ: izvrši; tisti, ki dejansko opravlja delo

O: odobri; tisti, ki so v končni fazi odgovorni za izvedbo naloge

S: sodeluje; tisti, ki so vključeni v nalogo svetovanja

I: informira; tisti, ki so redno obveščeni o rezultatih

Vloge deležnikov v okviru vrednotenja

9.3. Teme in dejavnosti vrednotenja

Okvirni opis tem in dejavnosti vrednotenja ter pričakovanih dejavnosti, kar med drugim vključuje izpolnjevanje zahtev EU iz Uredbe (EU) št. 1303/2013 in Uredbe (EU) št. 1305/2013. Ta opis vključuje: (a) dejavnosti, potrebne za ocenjevanje prispevka posameznih prednostnih nalog Unije za razvoj podeželja v skladu s členom 5 Uredbe (EU) št. 1305/2013 k ciljem razvoja podeželja iz člena 4 navedene uredbe, oceno vrednosti kazalnikov rezultata in vpliva, analizo neto učinkov, tematskih vprašanj, vključno s podprogrami, horizontalnih vprašanj, nacionalne mreže za podeželje, prispevka strategij lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost; (b) načrtovano podporo za vrednotenje na ravni lokalne akcijske skupine; (c) posebne elemente programa, kot je delo, potrebno za razvoj metodologij ali obravnavanje posebnih področij politike.

Aktivnosti vrednotenja so namenjene usmerjanju priprave PRP 2014–2020, podpori za uspešno in učinkovito izvajanje PRP 2014–2020 ter za prikaz napredka pri doseganju tako ciljev PRP 2014–2020 kot celote kot tudi ciljev posamezne prednostne usmeritve.

V PRP 2014–2020 so identificirane potrebe in fokusne usmeritve aktivnosti vrednotenja. Izpostavljene bodo predvsem tiste teme, ki prispevajo k doseganju prepoznanih prednostnih nalog, ob upoštevanju rezultatov in učinkov programa. Kazalniki rezultata so orodje za merjenje učinka izvajanja programa in se uporabljajo za oceno rezultatov programa. Kazalniki vpliva so orodje za merjenje vpliva izvajanja programa. Analiza neto učinkov je proces identifikacije sprememb, ki so posledica izvajanja programa.

Metodološko osnovo za vrednotenje predstavljajo smernice za vrednotenje, pripravljene s strani EK.

Vse ugotovitve in povzetki vrednotenj bodo vključeni v ustrezno poglavje Letnega poročila o izvajanju PRP 2014–2020. V letih 2017 in 2019 mora država članica EK predložiti razširjeno obliko letnega poročila o izvajanju, v letu 2024 pa poročilo naknadnega vrednotenja. Podrobnejše obvezne vsebine vrednotenj, o katerih bo morala država članica poročati v omenjenih poročilih, bo EK določila v okviru posebnih smernic. Med drugim bo vrednotenje komplementarnih kazalnikov rezultatov vključeno v Letno poročilo o izvajanju PRP 2014–2020 v letih 2017, 2019 in v poročilo naknadnega vrednotenja. Vrednotenje kazalnikov vpliva in ocena neto učinka izvajanja PRP 2014 – 2020 bosta vključena v Letno poročilo o izvajanju PRP 2014–2020

v letu 2019 in v poročilo naknadnega vrednotenja v obliki in obsegu kot to zahteva EK. V omenjenih obeh razširjenih letnih poročilih kot tudi v poročilu naknadnega vrednotenja leta 2024 bodo morali biti vključeni tudi odgovori na evalvacijska vprašanja v obsegu kot to zahteva EK.

Vsaj enkrat v programskem obdobju bo z vrednotenjem ocenjen **prispevek** PRP 2014–2020 **k ciljem za vsako prednostno nalogo**. Na osnovi kazalnikov stanja bodo ocenjeni tudi razvojni trendi ter vrednosti kazalnikov rezultata in vpliva.

Posebna pozornost bo namenjena vrednotenju **horizontalnih vsebin** kot so podnebne spremembe, inovacije in okolje. Omenjene tri horizontalne vsebine so neposredno povezane s posameznimi ukrepi, tako da se bo lahko hkrati z vrednotenjem ukrepov vrednotilo tudi horizontalne vsebine oziroma obratno. Zaradi nacionalnih in evropskih zahtev bo na ravni PRP 2014-2020 posebna pozornost namenjena vrednotenju vplivov ukrepov prenosa znanja o podnebnih spremembah in k implementaciji ukrepov, ki prispevajo k blaženju oziroma k prilagajanju na podnebne spremembe.Vpliv izvajanja programa na **okolje** je bil ocenjen že tekom predhodnega vrednotenja in v okviru celovite presoje vplivov na okolje, vendar se bodo aktivnosti spremljanja in vrednotenja okoljskih kazalnikov nadaljevale tudi v času izvajanja PRP 2014–2020. V okviru PRP 2014–2020 se upoštevajo priporočila in omilitveni ukrepi v okviru okoljskega poročila in postopka celovite presoje vplivov na okolje. V okviru vrednotenja bo ocenjena tudi učinkovitost izvajanja omilitvenih ukrepov, določenih v okoljskem poročilu. Prav tako bo vrednoten vpliv ukrepov PRP 2014 - 2020 na naravo. Posebej podrobno se bo spremljalo in vrednotilo **nove ukrepe**, ki se do sedaj še niso izvajali (M02, M14 in M16) in ukrepe, ki se v predhodnem programskem obdobju niso uspešno izvajali in niso dosegli pričakovanih rezultatov (usposabljanje, skupine proizvajalcev, sheme kakovosti).

Na področju ukrepa **LEADER** se bo vrednotenje izvajalo na dveh ravneh: na ravni PRP 2014–2020 v okviru OU in na ravni SLR v okviru LAS. Cilji SLR morajo biti skladni s cilji PRP 2014–2020. Vrednotil se bo napredek pri teritorialnem razvoju, tudi z upoštevanjem pristopa CLLD. Za pripravo razširjenih letnih poročil v letih 2017 in 2019 bo ovrednoten prispevek SLR k ciljem PRP 2014–2020 ter tudi k ciljem SKP in Strategije EU 2020. Posebej bo vrednoten tudi sistem izvajanja pristopa CLLD. LAS morajo v svojih SLR opisati sistem spremljanja in vrednotenja, ki mora med drugim tudi zagotavljati podatke za spremljanje in vrednotenje na ravni PRP 2014–2020 in na ravni LAS. Prav tako morajo biti opredeljene teme in aktivnosti, časovni okvir aktivnosti, viri in mehanizmi za spremljanje uporabe rezultatov vrednotenj - follow-up. LAS bodo za zagotavljanje izvajanja spremljanja podatkov in vrednotenja deležne potrebne podpore OU in Mreže. V okviru podukrepa M19.4 so upravičeni stroški tudi stroški, nastali s spremljanjem in vrednotenjem SLR. Vrednotenje na ravni LAS lahko izvajajo LAS same, v sodelovanju s strokovnjaki ali pa vrednotenje prenesejo na neodvisnega zunanjega izvajalca.

Aktivnosti vrednotenja bodo usmerjene tudi v vsebine, ki so namenjene podpori upravljanju in izvajanju PRP 2014–2020. Del vrednotenja PRP 2014–2020 tako predstavlja tudi ocena uporabe tehnične pomoči in delovanja **Mreže**.

Posebna pozornost tekom celotnega obdobja izvajanja PRP 2014–2020 bo namenjena doseganju mejnikov in ciljnih vrednosti kazalnikov.

V kolikor se bo v procesu izvajanja PRP 2014–2020 pojavila specifična potreba oziroma se bodo določili dodatni cilji, ki jih OU prepozna kot ključen element pri upravljanju PRP 2014–2020, bodo le-ti vključeni v vrednotenje. Na podlagi ugotovitev spremljanja PRP 2014–2020 se lahko izvedejo tudi dodatna ad hoc vrednotenja.

9.4. Podatki in informacije

Kratek opis sistema za beleženje, vzdrževanje, upravljanje in sporočanje statističnih podatkov o izvajanju programa za razvoj podeželja ter zagotavljanje spremljanja podatkov za vrednotenje. Opredelitev podatkovnih virov, ki jih je treba uporabiti, vrzeli v podatkih, možnih institucionalnih vprašanj, ki se nanašajo na zagotavljanje podatkov, in predlaganih rešitev. V tem oddelku je treba dokazati, da bodo ustrezni sistemi za upravljanje podatkov začeli delovati pravočasno.

Sistem spremljanja in vrednotenja v okviru PRP 2014–2020 zagotavlja ustrezno podporno okolje, ki izvajalcem vrednotenja služi za kvalitetno in nemoteno izvedbo neodvisnega vrednotenja. Podatke o izvajanju PRP 2014 - 2020 zagotavljata AKTRP in MKGP. Ostale podatke za spremljanje kazalnikov pa zagotavljajo različne institucije.

SURS zagotavlja pravočasne, časovno in krajevno ter mednarodno primerljive podatke o stanjih in gibanjih na ekonomskem, demografskem, socialnem področju ter na področju okolja in naravnih virov.

ARSO zagotavlja podatkovni vir za širok spekter kmetijsko-okoljskih kazalcev.

Za spremljanje stanja ohranjenosti narave, zbiranje podatkov o rastlinskih in živalskih vrstah ter njihovih življenjskih prostorih in ekosistemih ter spremljanje biotske raznovrstnosti je odgovoren Zavod RS za varstvo narave.

Kmetijski inštitut Slovenije v svojem delokrogu in z vsakoletnimi objavami publikacij pokriva področje spremljanje splošnega stanja in razvoja kmetijstva ter kmetijske politike, vpet je tudi v sodelovanje v raziskavah vpliva skupne kmetijske politike EU na slovensko kmetijstvo. V okviru prostorskih študij posebno pozornost posveča kmetijstvu na območjih z omejenimi dejavniki za kmetijsko pridelavo ter vprašanjem, povezanim z okoljem.

Podatkovni vir predstavljajo tudi računovodski podatki o dohodkih in poslovanju kmetijskih gospodarstev, ki se jih zbira in spremlja preko mednarodno standardizirane in predpisane metodologije vodenja knjigovodstva na kmetijah (FADN).

Podatkovno osnovo spremljanju in vrednotenju PRP 2014–2020 predstavljajo tudi aktivnosti in rezultati raziskovalnih projektov, ki obravnavajo področje razvoja podeželja. Med drugim se bodo izvajale tudi različne ankete, ki bodo omogočile, da se bodo zbrali manjkajoči potrebni podatki v okviru aktivnosti spremljanja in vrednotenja.

Ostale podatke za spremljanje in vrednotenje zagotavljata MKGP in AKTRP iz svojih evidenc in informacijskih baz oziroma jih pridobita od drugih institucij.

AKTRP za namene poročanja, vrednotenja in upravljanja s PRP 2014–2020 zbira in zagotavlja podatke o ukrepih, ki se izvajajo na AKTRP. Zbira in zagotavlja podatke na podlagi kazalnikov, določenih v 11. poglavju PRP 2014–2020, podatke o kazalnikih spremljanja in poročanja v okviru letnega poročila o izvajanju PRP 2014–2020 in druge podatke, potrebne za kvalitetno spremljanje in izvajanje PRP 2014–2020. AKTRP zbira podatke o prejetih in odobrenih vlogah, prejetih zahtevkih za izplačilo, izvedenih izplačilih in rezultatih izvedenih kontrol (pred izplačilom, v okviru spremljanja, …). AKTRP podatke črpa iz zbirnih vlog, vlog na javne razpise, iz zahtevkov za izplačilo in poročil prejemnikov sredstev EKSRP.

AKTRP v programskem obdobju 2014–2020 zagotavlja elektronski vnos vlog, zahtevkov in poročil. Sistem (aplikacija AKTRP) omogoča beleženje vseh kontrol, ki so v postopku opravljene s strani pooblaščenih oseb. Izračunavanje količinskih in finančnih vrednosti vlog in zahtevkov je omogočen aplikacijsko s posledično avtomatično izdajo odločb in generiranjem poročil. Sistem omogoča redno sledenje statusa

posamezne vloge od trenutka oddaje do njenega zaključka. Podatki na ravni vlog in projektov, ki so potrebni za pripravo letnih poročil o izvajanju in drugih poročil, različnih analiz in oceni napredka PRP 2014–2020, se zbirajo v okviru računalniških aplikacij AKTRP. To je hkrati tudi vir podatkov za kazalnike učinka, pretežni del ciljnih kazalnikov ter finančne kazalnike PRP 2014–2020. Komplementarni kazalniki rezultata (v okviru razširjene oblike letnega poročila o napredku v letih 2017, 2019 in naknadnega vrednotenja) se zbirajo v okviru aktivnosti vrednotenja in v skladu s podrobnejšimi smernicami glede metodologije izračuna posameznega kazalnika. Metoda pridobivanja podatkov in izračun kazalnika bo osnovana na podlagi anketnega vzorca, ki bo zajel zaključene operacije v sklopu določenega prednostnega področja (pri čemer bodo upoštevani tako neposredni kot tudi posredni prispevki zaključenih operacij k določenemu prednostnemu področju). Ustrezen vzorec bo izbran na osnovi značilnosti projektov in upravičencev, zbranih v podatkovnih bazah AKTRP. Slednje bodo kot del prijavnega obrazca pri relevantnem (pod)ukrepu vsebovale tudi podatke za relevantne komplementarne kazalnike. Na ta način bodo izvajalcu vrednotenja na voljo podatki za stanje pred naložbo, kar bo skupaj s pridobljenimi podatki iz anket omogočilo izračun kazalnika in oceno neto prispevka h kazalniku preko PRP podpore. Aplikacija AKTRP predstavlja zmogljiv in visoko razpoložljiv informacijski sistem, ki omogoča obdelavo velikih količin podatkov v normalnih (pričakovanih) časovnih okvirjih ter hkratno zagotovitev dostopov do podatkov za preteklo programsko obdobje od leta 2006 dalje.

V skladu z določili 71. člena Uredbe 1305/2013/EU se upravičenci do podpore v okviru ukrepov razvoja podeželja in LAS zavežejo, da bodo OU in/ali imenovanim izvajalcem vrednotenja ali drugim organom, pooblaščenim za opravljanje nalog v njihovem imenu, zagotovili vse informacije, potrebne za omogočanje spremljanja in vrednotenja PRP 2014–2020, zlasti kar zadeva izpolnjevanje opredeljenih ciljev in prednostnih nalog. Zaveze k poročanju upravičencev o kazalnikih in drugih potrebnih podatkih bodo opredeljene v uredbah in javnih razpisih. Upravičenec bo moral hkrati zagotoviti, da bodo podatki o naložbi in, izhajajoč iz spremljajočih obveznosti (npr. vodenje poslovnih knjig), na razpolago še 5 let po zaključku projekta.

Podatke o izvedenih aktivnostih Tehnične pomoči in kontrolah zbira in vodi MKGP, o izplačilih pa AKTRP.

Pomemben vir podatkov za spremljanje in vrednotenje so tudi redno vzpostavljeni monitoringi, ki jih izvajajo različne institucije oziroma organizacije, predvsem na okoljskem področju. Izvajalcu vrednotenja bo omogočen dostop do potrebnih podatkov iz obstoječih baz (MKGP, AKTRP). Vse manjkajoče potrebne podatke za aktivnosti vrednotenja bo izvajalec vrednotenja (ob pomoči MKGP) pridobil samostojno. Podatki za vzpostavitev kontrolne skupine bodo lahko izhajali iz podatkov kot so npr. FADN, Popis prebivalstva, Popis kmetijstva ali iz drugih primernih virov. Izračuni ustreznih kazalnikov bodo sledili metodološkim smernicam, ki jih bo pripravila EK. MKGP bo zagotavljal informiranje izvajalca vrednotenja o vseh objavljenih smernicah in drugih objavljenih gradivih, pripravljenih s strani EK.

V okviru opravljenega vmesnega vrednotenja PRP 2007–2013 v letu 2010 je bila ena od ugotovitev tudi ta, da na podlagi obstoječih metodologij in zbranih podatkov ni mogoče izračunati neto vpliva PRP 2007–2013. Evropska evalvacijska mreža za razvoj podeželja je v nadaljevanju izdala nekaj napotkov za izračunavanje in spremljanje kazalnikov, ki naj bi olajšali izračunavanje neto vplivov PRP 2007–2013. Z namenom, da se poiščejo ustrezne rešitve, je bil v okviru aktivnosti sprotnega vrednotenja v letu 2012 opravljen pregled metodologije za vse kazalnike vpliva in podani so bili predlogi za nadaljnji izračun kazalnikov. Opredeljeno je bilo, ali je kazalnike mogoče izračunati tako, da bi pokazali neto učinek PRP 2007–2013. Kjer to ni mogoče, so bile podane opredelitve, kateri podatki bi bili potrebni, da bi bil tak izračun mogoč oziroma so bile predlagane drugačne metode izračuna. Izkušnje kažejo, da se je tekom izvajanja programskega obdobja 2007–2013 dosegljivost podatkov na ravni vlog zelo izboljšala, k čemer je v veliki meri prispevala uvedba elektronske vloge, zahtevka in poročila. Večje težave so se pokazale v sami strukturiranosti baz, kar je

deloma onemogočalo poglobljeno analitično delo. V programskem obdobju 2014–2020 se bo k izgradnji ustrezne aplikacije AKTRP in zajemu podatkov za potrebe spremljanja in vrednotenja pristopilo že od samega začetka. Pri pripravi specifikacije za izgradnjo aplikacije se bodo upoštevale zahteve po raznovrstnih podatkih iz vlog za potrebe priprave letnega poročila o izvajanju PRP 2014–2020, različnih analiz, poročil, itd. V tem sklopu bodo v največji možni meri upoštevane tudi zahteve po podatkih za potrebe evalvacijskih aktivnosti, ki izhajajo iz trenutno objavljenih dokumentov EK. Ustrezna aplikacija za vnos podatkov iz vlog bo na voljo v začetnem obdobju izvajanja PRP 2014–2020. Tekom izvajanja programa se bo aplikacija, v kolikor bo potrebno, ustrezno nadgradila. Izboljšala se bo tudi metodologija izračunavanja kmetijskih območij visoke naravne vrednosti.

Obdelava in varstvo osebnih podatkov je zagotovljena v okviru upoštevanja določil 86. člena Uredbe 1305/2013/EU ter z upoštevanjem Zakona o varstvu podatkov (UL RS št. 94/2007 z vsemi spremembami). Na AKTRP za namen varovanja osebnih podatkov upoštevajo tudi Navodilo o določanju in varovanju tajnih in osebnih podatkov ter o varovanju dokumentarnega gradiva in Priročnik o dodeljevanju pravic in pooblastil za dostop do računalniškega sistema, namenske programske opreme in podatkov.

Kakovost in pravilnost podatkov ter informacij na AKTRP preverjajo s podatki v dostopnih registrih, ki se posodabljajo bodisi dnevno bodisi na podlagi določenega terminskega načrta.

9.5. Časovni razpored

Pomembni mejniki programskega obdobja in okvirni pregled časovnega načrta, potrebnega za zagotovitev, da bodo rezultati na voljo ob ustreznem času.

Vrednotenje PRP 2014–2020 je kontinuiran proces, ki traja od začetka priprave PRP 2014–2020 in predhodnega vrednotenja do zaključka izvajanja PRP 2014–2020 in naknadnega vrednotenja. Sistem spremljanja in vrednotenja je zelo kompleksen sistem, ki zahteva natančno časovno načrtovanje posameznih aktivnosti.

Predhodno vrednotenje poteka sočasno s samo pripravo PRP 2014–2020 in je pomemben element usmerjanja in izboljšanja kakovosti zasnove PRP 2014–2020. Predhodno vrednotenje vključuje tudi zahteve za strateško presojo vplivov na okolje, določene med izvajanjem Direktive 2001/42/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. junija 2001 o presoji vplivov nekaterih načrtov in programov na okolje. Predhodno vrednotenje se EK predloži hkrati s PRP 2014–2020 in skupaj s povzetkom.

Država članica EK predloži letno poročilo o izvajanju PRP 2014–2020 v prejšnjem koledarskem letu do 30. junija 2016 in do 30. junija vsakega naslednjega leta do vključno leta 2024. Poročilo, predloženo leta 2016, zajema koledarski leti 2014 in 2015. V letih 2017 in 2019 država članica predloži EK razširjeno obliko Letnega poročila o izvajanju.

Do 31. avgusta 2017 in 2019 morajo države članice EK predložiti tudi **poročilo o napredku pri izvajanju Partnerskega sporazuma**.

Naknadno vrednotenje se opravi do 31. decembra 2024 in zajema oceno uspešnosti in učinkovitosti PRP 2014–2020 ter prispevek k strategiji Unije za pametno, trajnostno in vključujočo rast.

V okviru letnih ali večletnih načrtov vrednotenja bodo posamezne aktivnosti podrobno tudi časovno opredeljene. Usmerjevalna skupina bo redno spremljala pravočasnost izvajanja vrednotenj.

AKTIVNOST	ZAČETEK AKTIVNOSTI	ZAKLJUČEK POROČILA	DISEMINACIJA REZULTATOV
predhodno vrednotenje	N – 15 mesecev	N	N + 3 mesecev
letna poročila o izvajanju PRP 2014–2020	N – 6 mesecev	N	N + 1 mesec
razširjeni letni poročili o izvajanju 2017 in 2019	N – 18 mesecev	N	N + 3 mesece
poročilo o napredku pri izvajanju partnerskega sporazuma	N – 18 mesecev	N	N + 3 mesece
naknadno vrednotenje	N – 15 mesecev	N	N + 3 mesece
vsebinska vrednotenja	N – 6 do 12 mesecev	N	N + 1 mesec

Časovno načrtovanje posameznih aktivnosti

9.6. Obveščanje

Opis, kako bodo ugotovitve vrednotenja sporočene ciljnim prejemnikom, vključno z opisom mehanizmov, vzpostavljenih za nadaljnje spremljanje uporabe rezultatov vrednotenja.

OU zagotavlja obveščanje in informiranje javnosti o PRP 2014–2020, kar vključuje obveščanje morebitnih upravičencev, strokovnih organizacij, gospodarskih in socialnih partnerjev, organov, vključenih v spodbujanje enakosti med moškimi in ženskami, ter zadevnih nevladnih organizacij, vključno z okoljskimi organizacijami, ter seveda tudi informira o poteku in rezultatih posameznih vrednotenj PRP 2014–2020.

OU zagotavlja obveščanje in informiranje zlasti preko Mreže. V ta namen je pripravljen Akcijski in komunikacijski načrt Mreže za podeželje za obdobje 2014–2020, ki vključuje tudi način informiranja in obveščanja o aktivnostih in rezultatih vrednotenja. V okviru PRP 2014–2020 je priprava in izvedba komunikacijskega programa v pristojnosti podporne enote Mreže, ki pripravi tudi Letni izvedbeni plan Mreže za podeželje za posamezno leto. Akcijski in komunikacijski načrt Mreže za podeželje za obdobje 2014–2020 je bolj podrobno predstavljen v poglavjih 15.3 in 17.

Ciljna javnost komunikacijske strategije rezultatov vrednotenja niso le udeleženci, vključeni v skupni sistem spremljanja in vrednotenja PRP 2014–2020, temveč tudi splošna in strokovna javnost, partnerji na EU, lokalni in regionalni ravni (pripravljavci politik, evalvatorji, raziskovalci itd), upravičenci in glede na tematsko vrednotenje določene organizacije/posamezniki. Ciljne skupine so podrobneje opredeljene v Akcijskem in komunikacijskem načrtu Mreže za podeželje za obdobje 2014–2020, aktivnosti informiranja in obveščanja pa v Letnem izvedbenem planu Mreže za podeželje za posamezno leto.

Glavno vodilo pri sestavi ustreznega spleta komunikacijskih orodij je zagotoviti dostop do informacij najširšemu krogu ciljne javnosti. Pri izbiri orodij so bila zastavljena naslednja vprašanja: komu in kdaj želimo posredovati informacije, kakšna bo njihova vsebina (določena glede na potrebe ciljnih skupin) in s katerimi komunikacijskimi orodji. Pri tem so bile upoštevane posebnosti in potrebe posameznih ciljih skupin, katerim so določene informacije namenjene. Prav tako se bo ciljne skupine obveščalo in informiralo o upoštevanju oziroma izvajanju priporočil vrednotenja. Način informiranja in obveščanja o rezultatih vrednotenj in celotnih poročilih bo prilagojena posameznim ciljnim skupinam. Uporabljena bodo tako klasična komunikacijska kot tudi interaktivna komunikacijska orodja. Opravilo pa se bo tudi spremljanje izvedenih aktivnosti komuniciranja za zagotavljanje učinkovitosti in uspešnosti doseganja ciljnih skupin in zagotavljanja povratnih informacij glede rezultatov vrednotenja.

V okviru izvajanja Akcijskega in komunikacijskega načrta Mreže za podeželje za obdobje 2014–2020 se bodo uporabljala predvsem naslednja informacijsko-komunikacijska orodja:

- na spletni strani bodo objavljena vsa poročila in predstavljeni rezultati vrednotenj PRP 2014–2020,

objavljala in posredovala se bodo tudi sporočila za javnost, vabila na razne dogodke ter drugi dokumenti, povezani z vrednotenjem;

- elektronska obvestila, kjer bo uporabljena tudi baza Mreže;
- v okviru seminarjev in delavnic se bo s strokovno in splošno javnostjo razpravljalo o posameznih temah oziroma vsebinah.

Glavna mehanizma za spremljanje uporabe rezultatov vrednotenja sta akcijski načrti upoštevanja priporočil vrednotenja, v katerih bodo opredeljene glavne aktivnosti in ukrepi, časovnica ter odgovorne osebe, in poročila o izvajanju načrta vrednotenja, kjer bo opredeljeno upoštevanje priporočil vrednotenja. Celoten sistem spremljanja uporabe rezultatov vrednotenja bo opredeljen v internih aktih OU.

9.7. Viri

Opis potrebnih in predvidenih virov za izvedbo načrta, vključno z navedbo potreb glede administrativne usposobljenosti, podatkov, finančnih sredstev in informacijske tehnologije. Opis dejavnosti krepitve zmogljivosti, predvidenih za zagotovitev, da se načrt vrednotenja lahko izvede v celoti.

Sredstva za implementacijo načrta vrednotenja, ki med drugim vključujejo tudi potrebne človeške vire, podatkovne baze, informacijske sisteme in ostalo podporno okolje, so zagotovljena v okviru Tehnične pomoči. V finančnem okviru je izveden okviren izračun predvidenih stroškov in razrez finančnih sredstev na letni ravni, ki temelji na stroškovnih kalkulacijah v okviru vrednotenja PRP 2007–2013. Za izvajanje načrta vrednotenja bo tako namenjenih okvirno 15 % sredstev tehnične pomoči PRP 2014–2020. V okviru OU, Skupine za podporo upravljanju, naloge v sistemu spremljanja in vrednotenja izvaja 3,5 PDM. Za uspešno in učinkovito opravljanje nalog spremljanja in vrednotenja so potrebne minimalno štiri polnovredne delovne moči. V letih 2014 in 2015 ter za področje spremljanja in vrednotenja tudi v letu 2016 vzporedno potekata dve programski obdobji, posledica česar je dodatna obremenjenost zaposlenih. Skladno s programom izobraževanj se bodo izvajala tudi redna izobraževanja zaposlenih, ki se ukvarjajo s spremljanjem in vrednotenjem PRP 2014–2020. V kolikor se bodo tekom programskega obdobja 2014–2020 izkazale potrebe po zaposlitvi dodatnih javnih uslužbencev, se bodo le te sofinancirale iz naslova Tehnične pomoči PRP 2014–2020.

Vrednotenje PRP 2014–2020 bodo izvajali zunanji izvajalci, ki bodo izbrani v skladu z veljavno zakonodajo.

Za izvedbo PRP 2014–2020 na AKTRP obstaja informacijska podpora - aplikacija AKTRP. OU si bo skupaj z AKTRP tekom programskega obdobja, v kolikor bo to potrebno, prizadeval za nadgradnjo obstoječe aplikacije, izhajajoč tako iz izkušenj tekočega dela kot tudi priporočil vrednotenj in smernic EK.

10. FINANČNI NAČRT

10.1. Načrtovani letni prispevek EKSRP (EUR)

Vrste regij in dodatna dodeljena sredstva	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Total
59(3)(a) - Manj razvite regije in najbolj oddaljene regije in na manjših egejskih otokih v smislu Uredbe (EGS) št. 2019/93	82.198.036,87	82.425.770,97	82.658.011,90	82.894.848,32	83.136.576,67	83.380.112,05	83.612.742,23	**580.306.099,01**
59(3)(b) - Vse regije, katerih BDP na prebivalca za obdobje 2007–2013 je bil nižji od 75 % povprečja EU-25 za referenčno obdobje, toda katerih BDP na prebivalca presega 75 % povprečnega BDP v EU-27	36.480.035,13	36.581.105,03	36.684.175,10	36.789.284,68	36.896.565,33	37.004.647,95	37.107.890,77	**257.543.703,99**
Skupaj	**118.678.072,00**	**119.006.876,00**	**119.342.187,00**	**119.684.133,00**	**120.033.142,00**	**120.384.760,00**	**120.720.633,00**	**837.849.803,00**
(Od tega) rezerva za uspešnost iz člena 20 Uredbe (EU) št.1303/2013	**7.120.684,32**	**7.140.412,56**	**7.160.531,22**	**7.181.047,98**	**7.201.988,52**	**7.223.085,60**	**7.243.237,98**	**50.270.988,18**

Skupni okvirni znesek podpore, predvidene za cilje na področju podnebnih sprememb	**448.892.576,40**

10.2. Enotna stopnja prispevka EKSRP za vse ukrepe, ki se jih razčleni glede na vrsto regije, kakor je navedeno v členu 59(3) Uredbe (EU) št. 1305/2013

Člen, ki določa najvišjo stopnjo prispevka.	Veljavna stopnja prispevka EKSRP	Najnižja stopnja prispevka EKSRP za obdobje 2014–2020 (%)	Najvišja stopnja prispevka EKSRP za obdobje 2014–2020 (%)
59(3)(a) - Manj razvite regije in najbolj oddaljene regije in na manjših egejskih otokih v smislu Uredbe (EGS) št. 2019/93	75%	20%	85%
59(3)(b) - Vse regije, katerih BDP na prebivalca za obdobje 2007–2013 je bil nižji od 75 % povprečja EU-25 za referenčno obdobje, toda katerih BDP na prebivalca presega 75 % povprečnega BDP v EU-27	75%	20%	75%

10.3. Razčlenitev po ukrepih in vrstah operacij s posebno stopnjo prispevka EKSRP (v EUR za celotno obdobje 2014–2020)

10.3.1. M01 – Prenos znanja in dejavnosti informiranja (člen 14)

Vrste regij in dodatna dodeljena sredstva		Ustrezna stopnja prispevka EKSRP za obdobje 2014–2020 (%)	Ustrezna stopnja prispevka EKSRP v skladu s členom 59(4)(g) za obdobje 2014–2020 (%)	Stopnja, ki se uporablja za finančne instrumente pod pristojnostjo organa upravljanja za obdobje 2014–2020 (%)	Stopnja, ki se uporablja za finančni instrument pod pristojnostjo organa upravljanja v skladu s členom 59(4)(g) za obdobje 2014–2020 (%)	Okvirni znesek EKSRP, ki prispeva k finančnim instrumentom za obdobje 2014–2020 (EUR)	Skupni načrtovani prispevek Unije za obdobje 2014–2020 (EUR)
59(3)(a) - Manj razvite regije in najbolj oddaljene regije in na manjših egejskih otokih v smislu Uredbe (EGS) št. 2019/93	Main	75%		75%		0,00	0.00 (2A) 0.00 (2B) 0.00 (3A) 0.00 (P4)
	59(4)(a) - Ukrepi iz členov 14, 27 in 35 za lokalni razvoj v okviru pobude LEADER iz člena 32 Uredbe (EU) št. 1303/2013 in za operacije iz člena 19(1)(a)(i)	80%		80%		0,00	1,050,000.00 (2A) 350,000.00 (2B) 603,895.60 (3A) 4,996,104.40 (P4)
59(3)(b) - Vse regije, katerih BDP na prebivalca za obdobje 2007–2013 je bil nižji od 75 % povprečja EU-25 za referenčno obdobje, toda katerih BDP na prebivalca presega 75 % povprečnega BDP v EU-27	Main	75%		75%		0,00	0.00 (2A) 0.00 (2B) 0.00 (3A) 0.00 (P4)
	59(4)(a) - Ukrepi iz členov 14, 27 in 35 za lokalni razvoj v okviru pobude LEADER iz člena 32 Uredbe (EU) št. 1303/2013 in za operacije iz člena 19(1)(a)(i)	80%		80%		0,00	450,000.00 (2A) 150,000.00 (2B) 258,812.40

							(3A) 2,141,187.60 (P4)
Total						0,00	10.000.000,00

10.3.2. M02 – Službe za svetovanje, službe za pomoč pri upravljanju kmetij in službe za zagotavljanje nadomeščanja na kmetijah (člen 15)

Vrste regij in dodatna dodeljena sredstva		Ustrezna stopnja prispevka EKSRP za obdobje 2014–2020 (%)	Ustrezna stopnja prispevka EKSRP v skladu s členom 59(4)(g) za obdobje 2014–2020 (%)	Stopnja, ki se uporablja za finančne instrumente pod pristojnostjo organa upravljanja za obdobje 2014–2020 (%)	Stopnja, ki se uporablja za finančni instrument pod pristojnostjo organa upravljanja v skladu s členom 59(4)(g) za obdobje 2014–2020 (%)	Okvirni znesek EKSRP, ki prispeva k finančnim instrumentom za obdobje 2014–2020 (EUR)	Skupni načrtovani prispevek Unije za obdobje 2014–2020 (EUR)
59(3)(a) - Manj razvite regije in najbolj oddaljene regije in na manjših egejskih otokih v smislu Uredbe (EGS) št. 2019/93	Main	75%		75%		0,00	152,636.40 (3A) 5,500,563.60 (P4)
59(3)(b) - Vse regije, katerih BDP na prebivalca za obdobje 2007–2013 je bil nižji od 75 % povprečja EU-25 za referenčno obdobje, toda katerih BDP na prebivalca presega 75 % povprečnega BDP v EU-27	Main	75%		75%		0,00	65,415.60 (3A) 2,357,384.40 (P4)
Total						0,00	8.076.000,00

10.3.3. M03 – Sheme kakovosti za kmetijske proizvode in živila (člen 16)

Vrste regij in dodatna dodeljena sredstva		Ustrezna stopnja prispevka EKSRP za obdobje 2014–2020 (%)	Ustrezna stopnja prispevka EKSRP v skladu s členom 59(4)(g) za obdobje 2014–2020 (%)	Stopnja, ki se uporablja za finančne instrumente pod pristojnostjo organa upravljanja za obdobje 2014–2020 (%)	Stopnja, ki se uporablja za finančni instrument pod pristojnostjo organa upravljanja v skladu s členom 59(4)(g) za obdobje 2014–2020 (%)	Okvirni znesek EKSRP, ki prispeva k finančnim instrumentom za obdobje 2014–2020 (EUR)	Skupni načrtovani prispevek Unije za obdobje 2014–2020 (EUR)
59(3)(a) - Manj razvite regije in najbolj oddaljene regije in na manjših egejskih otokih v smislu Uredbe (EGS) št. 2019/93	Main	75%		75%		0,00	782,400.00 (3A)
59(3)(b) - Vse regije, katerih BDP na prebivalca za obdobje 2007–2013 je bil nižji od 75 % povprečja EU-25 za referenčno obdobje, toda katerih BDP na prebivalca presega 75 % povprečnega BDP v EU-27	Main	75%		75%		0,00	521,600.00 (3A)
Total						0,00	1.304.000,00

10.3.4. M04 – Naložbe v osnovna sredstva (člen 17)

Vrste regij in dodatna dodeljena sredstva		Ustrezna stopnja prispevka EKSRP za obdobje 2014–2020 (%)	Ustrezna stopnja prispevka EKSRP v skladu s členom 59(4)(g) za obdobje 2014–2020 (%)	Stopnja, ki se uporablja za finančne instrumente pod pristojnostjo organa upravljanja za obdobje 2014–2020 (%)	Stopnja, ki se uporablja za finančni instrument pod pristojnostjo organa upravljanja v skladu s členom 59(4)(g) za obdobje 2014–2020 (%)	Okvirni znesek EKSRP, ki prispeva k finančnim instrumentom za obdobje 2014–2020 (EUR)	Skupni načrtovani prispevek Unije za obdobje 2014–2020 (EUR)
59(3)(a) - Manj razvite regije in najbolj oddaljene regije in na manjših egejskih otokih v smislu Uredbe (EGS) št. 2019/93	Main	75%		75%		8.925.000,00	79,644,891.01 (2A) 40,121,862.39 (3A)
	59(4)(b) - Operacije, ki prispevajo k doseganju okoljskih ciljev ter k blažitvi podnebnih sprememb in prilagajanju nanje na podlagi člena 17, točk (a) in (b) člena 21(1), členov 28, 29, 30, 31 ter 34	75%		75%		0,00	0.00 (2A) 0.00 (3A)
59(3)(b) - Vse regije, katerih BDP na prebivalca za obdobje 2007–2013 je bil nižji od 75 % povprečja EU-25 za referenčno obdobje, toda katerih BDP na prebivalca presega 75 % povprečnega BDP v EU-27	Main	75%		75%		3.825.000,00	34,133,524.72 (2A) 17,195,083.88 (3A)
	59(4)(b) - Operacije, ki prispevajo k doseganju okoljskih ciljev ter k blažitvi podnebnih sprememb in prilagajanju nanje na podlagi člena 17, točk (a) in (b) člena 21(1), členov 28, 29, 30, 31 ter 34	75%		75%		0,00	0.00 (2A) 0.00 (3A)
Total						12.750.000,00	171.095.362,00

Celoten prispevek Unije, rezerviran za operacije, ki spadajo v področje uporabe člena 59(6) Uredbe (EU) št. 1305/2013	**0,00**

10.3.5. M06 – Razvoj kmetij in podjetij (člen 19)

Vrste regij in dodatna dodeljena sredstva		Ustrezna stopnja prispevka EKSRP za obdobje 2014–2020 (%)	Ustrezna stopnja prispevka EKSRP v skladu s členom 59(4)(g) za obdobje 2014–2020 (%)	Stopnja, ki se uporablja za finančne instrumente pod pristojnostjo organa upravljanja za obdobje 2014–2020 (%)	Stopnja, ki se uporablja za finančni instrument pod pristojnostjo organa upravljanja v skladu s členom 59(4)(g) za obdobje 2014–2020 (%)	Okvirni znesek EKSRP, ki prispeva k finančnim instrumentom za obdobje 2014–2020 (EUR)	Skupni načrtovani prispevek Unije za obdobje 2014–2020 (EUR)
59(3)(a) - Manj razvite regije in najbolj oddaljene regije in na manjših egejskih otokih v smislu Uredbe (EGS) št. 2019/93	Main	75%		75%		30.114.000,00	0.00 (2B) 33,964,000.00 (6A)
	59(4)(a) - Ukrepi iz členov 14, 27 in 35 za lokalni razvoj v okviru pobude LEADER iz člena 32 Uredbe (EU) št. 1303/2013 in za operacije iz člena 19(1)(a)(i)	80%		80%		0,00	29,112,000.00 (2B) 0.00 (6A)
59(3)(b) - Vse regije, katerih BDP na prebivalca za obdobje 2007–2013 je bil nižji od 75 % povprečja EU-25 za referenčno obdobje, toda katerih BDP na prebivalca presega 75 % povprečnega BDP v EU-27	Main	75%		75%		12.906.000,00	0.00 (2B) 14,556,000.00 (6A)
	59(4)(a) - Ukrepi iz členov 14, 27 in 35 za lokalni razvoj v okviru pobude LEADER iz člena 32 Uredbe (EU) št. 1303/2013 in za operacije iz člena 19(1)(a)(i)	80%		80%		0,00	19,408,000.00 (2B) 0.00 (6A)
Total						43.020.000,00	97.040.000,00

10.3.6. M07 – Osnovne storitve in obnova vasi na podeželskih območjih (člen 20)

Vrste regij in dodatna dodeljena sredstva		Ustrezna stopnja prispevka EKSRP za obdobje 2014–2020 (%)	Ustrezna stopnja prispevka EKSRP v skladu s členom 59(4)(g) za obdobje 2014–2020 (%)	Stopnja, ki se uporablja za finančne instrumente pod pristojnostjo organa upravljanja za obdobje 2014–2020 (%)	Stopnja, ki se uporablja za finančni instrument pod pristojnostjo organa upravljanja v skladu s členom 59(4)(g) za obdobje 2014–2020 (%)	Okvirni znesek EKSRP, ki prispeva k finančnim instrumentom za obdobje 2014–2020 (EUR)	Skupni načrtovani prispevek Unije za obdobje 2014–2020 (EUR)
59(3)(a) - Manj razvite regije in najbolj oddaljene regije in na manjših egejskih otokih v smislu Uredbe (EGS) št. 2019/93	Main	75%		75%		0,00	3,750,000.00 (6C)
59(3)(b) - Vse regije, katerih BDP na prebivalca za obdobje 2007–2013 je bil nižji od 75 % povprečja EU-25 za referenčno obdobje, toda katerih BDP na prebivalca presega 75 % povprečnega BDP v EU-27	Main	75%		75%		0,00	3,750,000.00 (6C)
Total						0,00	7.500.000,00

10.3.7. M08 – Naložbe v razvoj gozdnih območij in izboljšanje sposobnosti gozdov za preživetje (členi 21–26)

Vrste regij in dodatna dodeljena sredstva		Ustrezna stopnja prispevka EKSRP za obdobje 2014–2020 (%)	Ustrezna stopnja prispevka EKSRP v skladu s členom 59(4)(g) za obdobje 2014–2020 (%)	Stopnja, ki se uporablja za finančne instrumente pod pristojnostjo organa upravljanja za obdobje 2014–2020 (%)	Stopnja, ki se uporablja za finančni instrument pod pristojnostjo organa upravljanja v skladu s členom 59(4)(g) za obdobje 2014–2020 (%)	Okvirni znesek EKSRP, ki prispeva k finančnim instrumentom za obdobje 2014–2020 (EUR)	Skupni načrtovani prispevek Unije za obdobje 2014–2020 (EUR)
59(3)(a) - Manj razvite regije in najbolj oddaljene regije in na manjših egejskih otokih v smislu Uredbe (EGS) št. 2019/93	Main	75%		75%		5.651.250,00	16,098,500.00 (6A) 6,136,320.00 (P4)
	59(4)(b) - Operacije, ki prispevajo k doseganju okoljskih ciljev ter k blažitvi podnebnih sprememb in prilagajanju nanje na podlagi člena 17, točk (a) in (b) člena 21(1), členov 28, 29, 30, 31 ter 34	75%		75%		0,00	0.00 (6A) 0.00 (P4)
59(3)(b) - Vse regije, katerih BDP na prebivalca za obdobje 2007–2013 je bil nižji od 75 % povprečja EU-25 za referenčno obdobje, toda katerih BDP na prebivalca presega 75 % povprečnega BDP v EU-27	Main	75%		75%		4.623.750,00	13,171,500.00 (6A) 9,204,480.00 (P4)
	59(4)(b) - Operacije, ki prispevajo k doseganju okoljskih ciljev ter k blažitvi podnebnih sprememb in prilagajanju nanje na podlagi člena 17, točk (a) in (b) člena 21(1), členov 28, 29, 30, 31 ter 34	75%		75%		0,00	0.00 (6A) 0.00 (P4)
Total						10.275.000,00	44.610.800,00

10.3.8. M09 – Ustanovitev skupin in organizacij proizvajalcev (člen 27)

Vrste regij in dodatna dodeljena sredstva		Ustrezna stopnja prispevka EKSRP za obdobje 2014–2020 (%)	Ustrezna stopnja prispevka EKSRP v skladu s členom 59(4)(g) za obdobje 2014–2020 (%)	Stopnja, ki se uporablja za finančne instrumente pod pristojnostjo organa upravljanja za obdobje 2014–2020 (%)	Stopnja, ki se uporablja za finančni instrument pod pristojnostjo organa upravljanja v skladu s členom 59(4)(g) za obdobje 2014–2020 (%)	Okvirni znesek EKSRP, ki prispeva k finančnim instrumentom za obdobje 2014–2020 (EUR)	Skupni načrtovani prispevek Unije za obdobje 2014–2020 (EUR)
59(3)(a) - Manj razvite regije in najbolj oddaljene regije in na manjših egejskih otokih v smislu Uredbe (EGS) št. 2019/93	Main	75%		75%		0,00	0.00 (3A)
	59(4)(a) - Ukrepi iz členov 14, 27 in 35 za lokalni razvoj v okviru pobude LEADER iz člena 32 Uredbe (EU) št. 1303/2013 in za operacije iz člena 19(1)(a)(i)	80%		80%		0,00	623,826.00 (3A)
59(3)(b) - Vse regije, katerih BDP na prebivalca za obdobje 2007–2013 je bil nižji od 75 % povprečja EU-25 za referenčno obdobje, toda katerih BDP na prebivalca presega 75 % povprečnega BDP v EU-27	Main	75%		75%		0,00	0.00 (3A)
	59(4)(a) - Ukrepi iz členov 14, 27 in 35 za lokalni razvoj v okviru pobude LEADER iz člena 32 Uredbe (EU) št. 1303/2013 in za operacije iz člena 19(1)(a)(i)	80%		80%		0,00	1,158,534.00 (3A)
Total						0,00	1.782.360,00

10.3.9. M10 – Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila (člen 28)

Vrste regij in dodatna dodeljena sredstva		Ustrezna stopnja prispevka EKSRP za obdobje 2014–2020 (%)	Ustrezna stopnja prispevka EKSRP v skladu s členom 59(4)(g) za obdobje 2014–2020 (%)	Stopnja, ki se uporablja za finančne instrumente pod pristojnostjo organa upravljanja za obdobje 2014–2020 (%)	Stopnja, ki se uporablja za finančni instrument pod pristojnostjo organa upravljanja v skladu s členom 59(4)(g) za obdobje 2014–2020 (%)	Okvirni znesek EKSRP, ki prispeva k finančnim instrumentom za obdobje 2014–2020 (EUR)	Skupni načrtovani prispevek Unije za obdobje 2014–2020 (EUR)
59(3)(a) - Manj razvite regije in najbolj oddaljene regije in na manjših egejskih otokih v smislu Uredbe (EGS) št. 2019/93	Main	75%		75%		0,00	0.00 (P4)
	59(4)(b) - Operacije, ki prispevajo k doseganju okoljskih ciljev ter k blažitvi podnebnih sprememb in prilagajanju nanje na podlagi člena 17, točk (a) in (b) člena 21(1), členov 28, 29, 30, 31 ter 34	75%		75%		0,00	114,529,155.00 (P4)
59(3)(b) - Vse regije, katerih BDP na prebivalca za obdobje 2007–2013 je bil nižji od 75 % povprečja EU-25 za referenčno obdobje, toda katerih BDP na prebivalca presega 75 % povprečnega BDP v EU-27	Main	75%		75%		0,00	0.00 (P4)
	59(4)(b) - Operacije, ki prispevajo k doseganju okoljskih ciljev ter k blažitvi podnebnih sprememb in prilagajanju nanje na podlagi člena 17, točk (a) in (b) člena 21(1), členov 28, 29, 30, 31 ter 34	75%		75%		0,00	38,176,385.00 (P4)
Total						0,00	152.705.540,00

10.3.10. M11 – Ekološko kmetovanje (člen 29)

Vrste regij in dodatna dodeljena sredstva		Ustrezna stopnja prispevka EKSRP za obdobje 2014–2020 (%)	Ustrezna stopnja prispevka EKSRP v skladu s členom 59(4)(g) za obdobje 2014–2020 (%)	Stopnja, ki se uporablja za finančne instrumente pod pristojnostjo organa upravljanja za obdobje 2014–2020 (%)	Stopnja, ki se uporablja za finančni instrument pod pristojnostjo organa upravljanja v skladu s členom 59(4)(g) za obdobje 2014–2020 (%)	Okvirni znesek EKSRP, ki prispeva k finančnim instrumentom za obdobje 2014–2020 (EUR)	Skupni načrtovani prispevek Unije za obdobje 2014–2020 (EUR)
59(3)(a) - Manj razvite regije in najbolj oddaljene regije in na manjših egejskih otokih v smislu Uredbe (EGS) št. 2019/93	Main	75%		75%		0,00	0.00 (P4)
	59(4)(b) - Operacije, ki prispevajo k doseganju okoljskih ciljev ter k blažitvi podnebnih sprememb in prilagajanju nanje na podlagi člena 17, točk (a) in (b) člena 21(1), členov 28, 29, 30, 31 ter 34	75%		75%		0,00	29,347,500.00 (P4)
59(3)(b) - Vse regije, katerih BDP na prebivalca za obdobje 2007–2013 je bil nižji od 75 % povprečja EU-25 za referenčno obdobje, toda katerih BDP na prebivalca presega 75 % povprečnega BDP v EU-27	Main	75%		75%		0,00	0.00 (P4)
	59(4)(b) - Operacije, ki prispevajo k doseganju okoljskih ciljev ter k blažitvi podnebnih sprememb in prilagajanju nanje na podlagi člena 17, točk (a) in (b) člena 21(1), členov 28, 29, 30, 31 ter 34	75%		75%		0,00	15,802,500.00 (P4)
Total						0,00	45.150.000,00

10.3.11. M13 – Plačila območjem z naravnimi ali drugimi posebnimi omejitvami (člen 31)

Vrste regij in dodatna dodeljena sredstva		Ustrezna stopnja prispevka EKSRP za obdobje 2014–2020 (%)	Ustrezna stopnja prispevka EKSRP v skladu s členom 59(4)(g) za obdobje 2014–2020 (%)	Stopnja, ki se uporablja za finančne instrumente pod pristojnostjo organa upravljanja za obdobje 2014–2020 (%)	Stopnja, ki se uporablja za finančni instrument pod pristojnostjo organa upravljanja v skladu s členom 59(4)(g) za obdobje 2014–2020 (%)	Okvirni znesek EKSRP, ki prispeva k finančnim instrumentom za obdobje 2014–2020 (EUR)	Skupni načrtovani prispevek Unije za obdobje 2014–2020 (EUR)
59(3)(a) - Manj razvite regije in najbolj oddaljene regije in na manjših egejskih otokih v smislu Uredbe (EGS) št. 2019/93	Main	75%		75%		0,00	0.00 (P4)
	59(4)(b) - Operacije, ki prispevajo k doseganju okoljskih ciljev ter k blažitvi podnebnih sprememb in prilagajanju nanje na podlagi člena 17, točk (a) in (b) člena 21(1), členov 28, 29, 30, 31 ter 34	75%		75%		0,00	139,802,500.01 (P4)
59(3)(b) - Vse regije, katerih BDP na prebivalca za obdobje 2007–2013 je bil nižji od 75 % povprečja EU-25 za referenčno obdobje, toda katerih BDP na prebivalca presega 75 % povprečnega BDP v EU-27	Main	75%		75%		0,00	0.00 (P4)
	59(4)(b) - Operacije, ki prispevajo k doseganju okoljskih ciljev ter k blažitvi podnebnih sprememb in prilagajanju nanje na podlagi člena 17, točk (a) in (b) člena 21(1), členov 28, 29, 30, 31 ter 34	75%		75%		0,00	59,647,499.99 (P4)
Total						0,00	199.450.000,00

10.3.12. M14 – Dobrobit živali (člen 33)

Vrste regij in dodatna dodeljena sredstva		Ustrezna stopnja prispevka EKSRP za obdobje 2014–2020 (%)	Ustrezna stopnja prispevka EKSRP v skladu s členom 59(4)(g) za obdobje 2014–2020 (%)	Stopnja, ki se uporablja za finančne instrumente pod pristojnostjo organa upravljanja za obdobje 2014–2020 (%)	Stopnja, ki se uporablja za finančni instrument pod pristojnostjo organa upravljanja v skladu s členom 59(4)(g) za obdobje 2014–2020 (%)	Okvirni znesek EKSRP, ki prispeva k finančnim instrumentom za obdobje 2014–2020 (EUR)	Skupni načrtovani prispevek Unije za obdobje 2014–2020 (EUR)
59(3)(a) - Manj razvite regije in najbolj oddaljene regije in na manjših egejskih otokih v smislu Uredbe (EGS) št. 2019/93	Main	75%		75%		0,00	11,662,200.00 (3A)
59(3)(b) - Vse regije, katerih BDP na prebivalca za obdobje 2007–2013 je bil nižji od 75 % povprečja EU-25 za referenčno obdobje, toda katerih BDP na prebivalca presega 75 % povprečnega BDP v EU-27	Main	75%		75%		0,00	613,800.00 (3A)
Total						0,00	12.276.000,00

10.3.13. M16 – Sodelovanje (člen 35)

Vrste regij in dodatna dodeljena sredstva		Ustrezna stopnja prispevka EKSRP za obdobje 2014–2020 (%)	Ustrezna stopnja prispevka EKSRP v skladu s členom 59(4)(g) za obdobje 2014–2020 (%)	Stopnja, ki se uporablja za finančne instrumente pod pristojnostjo organa upravljanja za obdobje 2014–2020 (%)	Stopnja, ki se uporablja za finančni instrument pod pristojnostjo organa upravljanja v skladu s členom 59(4)(g) za obdobje 2014–2020 (%)	Okvirni znesek EKSRP, ki prispeva k finančnim instrumentom za obdobje 2014–2020 (EUR)	Skupni načrtovani prispevek Unije za obdobje 2014–2020 (EUR)
59(3)(a) - Manj razvite regije in najbolj oddaljene regije in na manjših egejskih otokih v smislu Uredbe (EGS) št. 2019/93	Main	75%		75%		0,00	0.00 (2A) 0.00 (3A) 0.00 (6A) 0.00 (P4)
	59(4)(a) - Ukrepi iz členov 14, 27 in 35 za lokalni razvoj v okviru pobude LEADER iz člena 32 Uredbe (EU) št. 1303/2013 in za operacije iz člena 19(1)(a)(i)	80%		80%		0,00	3,506,925.00 (2A) 1,508,700.00 (3A) 762,375.00 (6A) 2,247,000.00 (P4)
59(3)(b) - Vse regije, katerih BDP na prebivalca za obdobje 2007–2013 je bil nižji od 75 % povprečja EU-25 za referenčno obdobje, toda katerih BDP na prebivalca presega 75 % povprečnega BDP v EU-27	Main	75%		75%		0,00	0.00 (2A) 0.00 (3A) 0.00 (6A) 0.00 (P4)
	59(4)(a) - Ukrepi iz členov 14, 27 in 35 za lokalni razvoj v okviru pobude LEADER iz člena 32 Uredbe (EU) št. 1303/2013 in za operacije iz člena 19(1)(a)(i)	80%		80%		0,00	3,506,925.00 (2A) 1,508,700.00 (3A) 762,375.00 (6A) 2,247,000.00 (P4)

Total	0,00	16.050.000,00

10.3.14. M19 – Podpora za lokalni razvoj v okviru pobude LEADER (lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost) (člen 35 Uredbe (EU) št. 1303/2013)

Vrste regij in dodatna dodeljena sredstva		Ustrezna stopnja prispevka EKSRP za obdobje 2014–2020 (%)	Ustrezna stopnja prispevka EKSRP v skladu s členom 59(4)(g) za obdobje 2014–2020 (%)	Stopnja, ki se uporablja za finančne instrumente pod pristojnostjo organa upravljanja za obdobje 2014–2020 (%)	Stopnja, ki se uporablja za finančni instrument pod pristojnostjo organa upravljanja v skladu s členom 59(4)(g) za obdobje 2014–2020 (%)	Okvirni znesek EKSRP, ki prispeva k finančnim instrumentom za obdobje 2014–2020 (EUR)	Skupni načrtovani prispevek Unije za obdobje 2014–2020 (EUR)
59(3)(a) - Manj razvite regije in najbolj oddaljene regije in na manjših egejskih otokih v smislu Uredbe (EGS) št. 2019/93	Main	75%		75%		0,00	0.00 (6B)
	59(4)(a) - Ukrepi iz členov 14, 27 in 35 za lokalni razvoj v okviru pobude LEADER iz člena 32 Uredbe (EU) št. 1303/2013 in za operacije iz člena 19(1)(a)(i)	80%		80%		0,00	25,135,494.60 (6B)
59(3)(b) - Vse regije, katerih BDP na prebivalca za obdobje 2007–2013 je bil nižji od 75 % povprečja EU-25 za referenčno obdobje, toda katerih BDP na prebivalca presega 75 % povprečnega BDP v EU-27	Main	75%		75%		0,00	0.00 (6B)
	59(4)(a) - Ukrepi iz členov 14, 27 in 35 za lokalni razvoj v okviru pobude LEADER iz člena 32 Uredbe (EU) št. 1303/2013 in za operacije iz člena 19(1)(a)(i)	80%		80%		0,00	16,756,996.40 (6B)
Total						0,00	41.892.491,00

10.3.15. M20 – Tehnična pomoč na pobudo držav članic (členi 51–54)

Vrste regij in dodatna dodeljena sredstva		Ustrezna stopnja prispevka EKSRP za obdobje 2014–2020 (%)	Ustrezna stopnja prispevka EKSRP v skladu s členom 59(4)(g) za obdobje 2014–2020 (%)	Stopnja, ki se uporablja za finančne instrumente pod pristojnostjo organa upravljanja za obdobje 2014–2020 (%)	Stopnja, ki se uporablja za finančni instrument pod pristojnostjo organa upravljanja v skladu s členom 59(4)(g) za obdobje 2014–2020 (%)	Okvirni znesek EKSRP, ki prispeva k finančnim instrumentom za obdobje 2014–2020 (EUR)	Skupni načrtovani prispevek Unije za obdobje 2014–2020 (EUR)
59(3)(a) - Manj razvite regije in najbolj oddaljene regije in na manjših egejskih otokih v smislu Uredbe (EGS) št. 2019/93	Main	75%					24,946,000.00
59(3)(b) - Vse regije, katerih BDP na prebivalca za obdobje 2007–2013 je bil nižji od 75 % povprečja EU-25 za referenčno obdobje, toda katerih BDP na prebivalca presega 75 % povprečnega BDP v EU-27	Main	75%					0.00
Total						0,00	24.946.000,00

10.3.16. M113 – Predčasna upokojitev

Vrste regij in dodatna dodeljena sredstva		Ustrezna stopnja prispevka EKSRP za obdobje 2014–2020 (%)	Ustrezna stopnja prispevka EKSRP v skladu s členom 59(4)(g) za obdobje 2014–2020 (%)	Stopnja, ki se uporablja za finančne instrumente pod pristojnostjo organa upravljanja za obdobje 2014–2020 (%)	Stopnja, ki se uporablja za finančni instrument pod pristojnostjo organa upravljanja v skladu s členom 59(4)(g) za obdobje 2014–2020 (%)	Okvirni znesek EKSRP, ki prispeva k finančnim instrumentom za obdobje 2014–2020 (EUR)	Skupni načrtovani prispevek Unije za obdobje 2014–2020 (EUR)
Transakcija - Prekinitev ukrepa	Main	75%					3,971,250.00
Total						0,00	3.971.250,00

10.3.17. M131 – Izpolnjevanje standardov, ki temeljijo na zakonodaji Skupnosti

Vrste regij in dodatna dodeljena sredstva		Ustrezna stopnja prispevka EKSRP za obdobje 2014–2020 (%)	Ustrezna stopnja prispevka EKSRP v skladu s členom 59(4)(g) za obdobje 2014–2020 (%)	Stopnja, ki se uporablja za finančne instrumente pod pristojnostjo organa upravljanja za obdobje 2014–2020 (%)	Stopnja, ki se uporablja za finančni instrument pod pristojnostjo organa upravljanja v skladu s členom 59(4)(g) za obdobje 2014–2020 (%)	Okvirni znesek EKSRP, ki prispeva k finančnim instrumentom za obdobje 2014–2020 (EUR)	Skupni načrtovani prispevek Unije za obdobje 2014–2020 (EUR)
Transakcija - Prekinitev ukrepa	Main	75%					0.00
Total						0,00	0,00

10.3.18. M341 – Pridobivanje strokovnih znanj, animacija in izvajanje

Vrste regij in dodatna dodeljena sredstva		Ustrezna stopnja prispevka EKSRP za obdobje 2014–2020 (%)	Ustrezna stopnja prispevka EKSRP v skladu s členom 59(4)(g) za obdobje 2014–2020 (%)	Stopnja, ki se uporablja za finančne instrumente pod pristojnostjo organa upravljanja za obdobje 2014–2020 (%)	Stopnja, ki se uporablja za finančni instrument pod pristojnostjo organa upravljanja v skladu s členom 59(4)(g) za obdobje 2014–2020 (%)	Okvirni znesek EKSRP, ki prispeva k finančnim instrumentom za obdobje 2014–2020 (EUR)	Skupni načrtovani prispevek Unije za obdobje 2014–2020 (EUR)
Transakcija - Prekinitev ukrepa	Main	75%					0.00
Total						0,00	0,00

10.4. Indicative breakdown by measure for each sub-programme

Thematic sub-programme name	Measure	Total Union Contribution planned 2014-2020 (EUR)

11. NAČRT KAZALNIKOV

11.1. Načrt kazalnikov

11.1.1. P1: Spodbujanje prenosa znanja in inovacij v kmetijstvu, gozdarstvu in na podeželskih območjih

11.1.1.1. 1A) Spodbujanje inovacij, sodelovanja in razvoja baze znanja na podeželskih območjih

Ciljni kazalniki za obdobje 2014–2020

Navedba ciljnega kazalnika	Ciljna vrednost za leto 2023
T1: Odstotek izdatkov po členih 14, 15 in 35 Uredbe (EU) št. 1305/2013 v povezavi s celotnimi izdatki za program za razvoj podeželja (prednostno področje 1A)	**3,91**
Skupni načrtovani javni izdatki za program za razvoj podeželja	1.107.279.333,08

Načrtovani kazalniki učinka za obdobje 2014–2020

Ime ukrepa	Navedba kazalnika	Vrednost
M01 – Prenos znanja in dejavnosti informiranja (člen 14)	Skupni javni izdatki v EUR (usposabljanja, izmenjave med kmetijskimi gospodarstvi, predstavitvene dejavnosti) (1.1–1.3)	12.500.000,00
M02 – Službe za svetovanje, službe za pomoč pri upravljanju kmetij in službe za zagotavljanje nadomeščanja na kmetijah (člen 15)	Skupni javni izdatki v EUR (2.1–2.3)	10.768.000,00
M16 – Sodelovanje (člen 35)	Skupni javni izdatki v EUR (16.1–16.9)	20.062.500,00

11.1.1.2. 1B) Krepitev povezav med kmetijstvom, proizvodnjo hrane in gozdarstvom ter raziskavami in inovacijami, tudi zaradi boljšega okoljskega upravljanja in okoljske učinkovitosti

Ciljni kazalniki za obdobje 2014–2020

Navedba ciljnega kazalnika	Ciljna vrednost za leto 2023
T2: Skupno število operacij sodelovanja, podprtih v okviru ukrepa sodelovanja (člen 35 Uredbe (EU) št. 1305/2013) (skupine, mreže/grozdi, pilotni projekti ...) (prednostno področje 1B)	**60,00**

Načrtovani kazalniki učinka za obdobje 2014–2020

Ime ukrepa	Navedba kazalnika	Vrednost
M16 – Sodelovanje (člen 35)	Št. operativnih skupin evropskega partnerstva za inovacije, ki jim je namenjena podpora (ustanovitev in delovanje) (16.1)	9,00
M16 – Sodelovanje (člen 35)	Št. drugih operacij sodelovanja (skupine, mreže/grozdi, pilotni projekti ...) (16.2–16.9)	51,00

11.1.1.3. 1C) Krepitev vseživljenjskega učenja in poklicnega usposabljanja v kmetijskem in gozdarskem sektorju

Ciljni kazalniki za obdobje 2014–2020

Navedba ciljnega kazalnika	Ciljna vrednost za leto 2023
T3: Skupno število usposobljenih udeležencev v skladu s členom 14 Uredbe (EU) št. 1305/2013 (prednostno področje 1C)	**99.600,00**

Načrtovani kazalniki učinka za obdobje 2014–2020

Ime ukrepa	Navedba kazalnika	Vrednost
M01 – Prenos znanja in dejavnosti informiranja (člen 14)	Usposabljanje/pridobivanje spretnosti (1.1) – število udeležencev usposabljanja	99.600,00

11.1.2. P2: Krepitev sposobnosti preživetja kmetij in konkurenčnosti vseh vrst kmetijstva v vseh regijah ter spodbujanje inovativnih kmetijskih tehnologij in trajnostnega upravljanja gozdov

11.1.2.1. 2A) Izboljšanje ekonomske uspešnosti vseh kmetij ter zagotavljanje lažjega prestrukturiranja in posodabljanja kmetij, zlasti z namenom povečanja njihove udeležbe na trgu in tržne usmerjenosti ter kmetijske diverzifikacije

Ciljni kazalniki za obdobje 2014–2020

Navedba ciljnega kazalnika	Ciljna vrednost za leto 2023
T4: Odstotek kmetijskih gospodarstev s podporo programa za razvoj podeželja za naložbe v prestrukturiranje ali posodabljanje (prednostno področje 2A)	**3,44**
Število kmetijskih gospodarstev s podporo programa za razvoj podeželja za naložbe v prestrukturiranje ali posodabljanje (prednostno področje 2A)	2.491,00

Kazalnik stanja, uporabljen kot imenovalec za cilj

Navedba kazalnika stanja	Vrednost v izhodiščnem letu
17 Kmetijska gospodarstva (kmetije) - skupaj	72.377,00

Načrtovani kazalniki učinka za obdobje 2014–2020

Ime ukrepa	Navedba kazalnika	Vrednost
M01 – Prenos znanja in dejavnosti informiranja (člen 14)	Usposabljanje/pridobivanje spretnosti (1.1) – število udeležencev usposabljanja	3.100,00
M01 – Prenos znanja in dejavnosti informiranja (člen 14)	Usposabljanje/pridobivanje spretnosti (1.1) – skupni javni odhodki za usposabljanje/spretnosti	1.235.000,00
M01 – Prenos znanja in dejavnosti informiranja (člen 14)	Skupni javni izdatki v EUR (usposabljanja, izmenjave med kmetijskimi gospodarstvi, predstavitvene dejavnosti) (1.1–1.3)	1.875.000,00
M04 – Naložbe v osnovna sredstva (člen 17)	Št. gospodarstev, ki prejemajo pomoč za naložbe v kmetijska gospodarstva (4.1)	2.491,00
M04 – Naložbe v osnovna sredstva (člen 17)	Skupni javni izdatki za naložbe v infrastrukturo (4.3)	33.070.597,95
M04 – Naložbe v osnovna sredstva (člen 17)	Skupne naložbe v EUR (javne in zasebne)	417.251.845,56
M04 – Naložbe v osnovna sredstva (člen 17)	Skupni javni izdatki v EUR (4.1)	118.633.956,36
M04 – Naložbe v osnovna sredstva (člen 17)	Skupni javni izdatki v EUR	151.704.554,31
M16 – Sodelovanje (člen 35)	Skupni javni izdatki v EUR (16.1–16.9)	8.767.312,50

11.1.2.2. 2B) Zagotavljanje lažjega začetka opravljanja kmetijske dejavnosti ustrezno usposobljenim kmetom, zlasti pa generacijske pomladitve

Ciljni kazalniki za obdobje 2014–2020

Navedba ciljnega kazalnika	Ciljna vrednost za leto 2023
T5: Odstotek kmetijskih gospodarstev s poslovnim razvojnim načrtom / naložbami za mlade kmete, podprtimi s programom za razvoj podeželja (prednostno področje 2B)	**3,45**
Število kmetijskih gospodarstev s poslovnim razvojnim načrtom / naložbami za mlade kmete, podprtimi s programom za razvoj podeželja (prednostno področje 2B)	2.500,00

Kazalnik stanja, uporabljen kot imenovalec za cilj

Navedba kazalnika stanja	Vrednost v izhodiščnem letu
17 Kmetijska gospodarstva (kmetije) - skupaj	72.377,00

Načrtovani kazalniki učinka za obdobje 2014–2020

Ime ukrepa	Navedba kazalnika	Vrednost
M01 – Prenos znanja in dejavnosti informiranja (člen 14)	Usposabljanje/pridobivanje spretnosti (1.1) – število udeležencev usposabljanja	600,00
M01 – Prenos znanja in dejavnosti informiranja (člen 14)	Usposabljanje/pridobivanje spretnosti (1.1) – skupni javni odhodki za usposabljanje/spretnosti	265.000,00
M01 – Prenos znanja in dejavnosti informiranja (člen 14)	Skupni javni izdatki v EUR (usposabljanja, izmenjave med kmetijskimi gospodarstvi, predstavitvene dejavnosti) (1.1–1.3)	625.000,00
M06 – Razvoj kmetij in podjetij (člen 19)	Št. upravičencev (gospodarstev), deležnih pomoči za zagon dejavnosti za mlade kmete (6.1)	2.500,00
M06 – Razvoj kmetij in podjetij (člen 19)	Št. upravičencev (gospodarstev), deležnih podpore za naložbe v nekmetijske dejavnosti na podeželskih območjih (6.4)	0,00
M06 – Razvoj kmetij in podjetij (člen 19)	Št. upravičencev (gospodarstev), deležnih podpore v primeru prenosa (6.5)	0,00
M06 – Razvoj kmetij in podjetij (člen 19)	Skupne naložbe v EUR (javne in zasebne)	0,00
M06 – Razvoj kmetij in podjetij (člen 19)	Skupni javni izdatki v EUR (6.1)	60.650.000,00
M06 – Razvoj kmetij in podjetij (člen 19)	Skupni javni izdatki v EUR	60.650.000,00

11.1.3. P3: Spodbujanje organiziranja živilske verige, vključno s predelavo in trženjem kmetijskih proizvodov, dobrobit živali in obvladovanja tveganj v kmetijstvu

11.1.3.1. 3A) Izboljšanje konkurenčnosti primarnih proizvajalcev z njihovo boljšo vključitvijo v agroživilsko verigo prek shem kakovosti, dodajanje vrednosti kmetijskim proizvodom, pa tudi promocija na lokalnih trgih in v kratkih dobavnih verigah, skupinah proizvajalcev in medpanožnih organizacijah

Ciljni kazalniki za obdobje 2014–2020

Navedba ciljnega kazalnika	Ciljna vrednost za leto 2023
T6: Odstotek kmetijskih gospodarstev, ki prejemajo podporo za sodelovanje v shemah kakovosti, na lokalnih trgih in v kratkih dobavnih verigah ter skupinah/organizacijah proizvajalcev (prednostno področje 3A)	**1,70**
Število kmetijskih gospodarstev, ki prejemajo podporo za sodelovanje v shemah kakovosti, na lokalnih trgih in v kratkih dobavnih verigah ter skupinah/organizacijah proizvajalcev (prednostno področje 3A)	1.230,00

Kazalnik stanja, uporabljen kot imenovalec za cilj

Navedba kazalnika stanja	Vrednost v izhodiščnem letu
17 Kmetijska gospodarstva (kmetije) - skupaj	72.377,00

Načrtovani kazalniki učinka za obdobje 2014–2020

Ime ukrepa	Navedba kazalnika	Vrednost
M01 – Prenos znanja in dejavnosti informiranja (člen 14)	Usposabljanje/pridobivanje spretnosti (1.1) – število udeležencev usposabljanja	2.600,00
M01 – Prenos znanja in dejavnosti informiranja (člen 14)	Usposabljanje/pridobivanje spretnosti (1.1) – skupni javni odhodki za usposabljanje/spretnosti	1.078.385,00
M01 – Prenos znanja in dejavnosti informiranja (člen 14)	Skupni javni izdatki v EUR (usposabljanja, izmenjave med kmetijskimi gospodarstvi, predstavitvene dejavnosti) (1.1–1.3)	1.078.385,00
M02 – Službe za svetovanje, službe za pomoč pri upravljanju kmetij in službe za zagotavljanje nadomeščanja na kmetijah (člen 15)	Št. upravičencev, deležnih svetovanja (2.1)	400,00
M02 – Službe za svetovanje, službe za pomoč pri upravljanju kmetij in službe za zagotavljanje nadomeščanja na kmetijah (člen 15)	Skupni javni izdatki v EUR (2.1–2.3)	290.736,00
M03 – Sheme kakovosti za kmetijske proizvode in živila (člen 16)	Št. podprtih gospodarstev (3.1)	250,00
M03 – Sheme kakovosti za kmetijske proizvode in živila (člen 16)	Skupni javni izdatki v EUR (3.1–3.2)	1.738.666,67
M04 – Naložbe v osnovna sredstva (člen 17)	Št. podprtih operacij za naložbe (npr. v kmetijska gospodarstva, predelavo in trženje kmetijskih proizvodov) (4.1 in 4.2)	330,00
M04 – Naložbe v osnovna sredstva (člen 17)	Skupne naložbe v EUR (javne in zasebne)	248.628.175,82
M04 – Naložbe v osnovna sredstva (člen 17)	Skupni javni izdatki v EUR	76.422.595,03
M09 – Ustanovitev skupin in organizacij proizvajalcev (člen 27)	Št. podprtih operacij (vzpostavljene skupine proizvajalcev)	15,00
M09 – Ustanovitev skupin in organizacij proizvajalcev (člen 27)	Št. gospodarstev, ki sodelujejo v podprtih skupinah proizvajalcev	900,00
M09 – Ustanovitev skupin in organizacij proizvajalcev (člen 27)	Skupni javni izdatki (EUR)	2.227.950,00
M14 – Dobrobit živali (člen 33)	Št. upravičencev	200,00
M14 – Dobrobit živali (člen 33)	Skupni javni izdatki (EUR)	16.368.000,00
M16 – Sodelovanje (člen 35)	Št. kmetijskih gospodarstev, ki sodelujejo pri dejavnostih sodelovanja in promocije na lokalni ravni med udeleženci v	80,00

	dobavni verigi (16.4)	
M16 – Sodelovanje (člen 35)	Skupni javni izdatki v EUR (16.1–16.9)	3.771.750,00

11.1.3.2. 3B) Podpora preprečevanju in obvladovanju tveganja na kmetijah

V strategiji za to prednostno področje ni bil izbran noben ukrep.

11.1.4. P4: Obnova, ohranjanje in izboljševanje ekosistemov, povezanih s kmetijstvom in gozdarstvom

Kmetijstvo

Načrtovani kazalniki učinka za obdobje 2014–2020

Ime ukrepa	Navedba kazalnika	Vrednost
M01 – Prenos znanja in dejavnosti informiranja (člen 14)	Usposabljanje/pridobivanje spretnosti (1.1) – število udeležencev usposabljanja	93.300,00
M01 – Prenos znanja in dejavnosti informiranja (člen 14)	Usposabljanje/pridobivanje spretnosti (1.1) – skupni javni odhodki za usposabljanje/spretnosti	8.921.615,00
M01 – Prenos znanja in dejavnosti informiranja (člen 14)	Skupni javni izdatki v EUR (usposabljanja, izmenjave med kmetijskimi gospodarstvi, predstavitvene dejavnosti) (1.1–1.3)	8.921.615,00
M02 – Službe za svetovanje, službe za pomoč pri upravljanju kmetij in službe za zagotavljanje nadomeščanja na kmetijah (člen 15)	Št. upravičencev, deležnih svetovanja (2.1)	36.935,00
M02 – Službe za svetovanje, službe za pomoč pri upravljanju kmetij in službe za zagotavljanje nadomeščanja na kmetijah (člen 15)	Skupni javni izdatki v EUR (2.1–2.3)	10.477.264,00
M10 – Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila (člen 28)	Območje (ha), za katera veljajo kmetijsko-okoljska-podnebna plačila (10.1)	426.000,00
M10 – Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila (člen 28)	Javni izdatki za ohranjanje genskih virov (10.2)	0,00
M10 – Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila (člen 28)	Skupni javni izdatki (EUR)	203.607.386,67
M11 – Ekološko kmetovanje (člen 29)	Območje (ha) – preusmeritev v ekološko kmetovanje (11.1)	15.000,00
M11 – Ekološko kmetovanje (člen 29)	Območje (ha) – ohranitev ekološkega kmetovanja (11.2)	40.000,00
M11 – Ekološko kmetovanje (člen 29)	Skupni javni izdatki (EUR)	60.200.000,00
M13 – Plačila območjem z naravnimi ali drugimi posebnimi omejitvami (člen 31)	Območje (ha) – gorska območja (13.1)	241.000,00
M13 – Plačila območjem z naravnimi ali drugimi posebnimi omejitvami (člen 31)	Območje (ha) – druga območja z znatnimi naravnimi omejitvami (13.2)	15.600,00
M13 – Plačila območjem z naravnimi ali drugimi posebnimi omejitvami (člen 31)	Območje (ha) – območja s posebnimi omejitvami (13.3)	73.200,00
M13 – Plačila območjem z naravnimi ali drugimi posebnimi omejitvami (člen 31)	Skupni javni izdatki (EUR)	265.933.333,33
M16 – Sodelovanje (člen 35)	Skupni javni izdatki v EUR (16.1–16.9)	5.617.500,00

Gozdarstvo

Načrtovani kazalniki učinka za obdobje 2014–2020

Ime ukrepa	Navedba kazalnika	Vrednost
M08 – Naložbe v razvoj gozdnih območij in izboljšanje sposobnosti gozdov za preživetje (členi 21–26)	Skupni javni izdatki v EUR (8.1)	0,00
M08 – Naložbe v razvoj gozdnih območij in izboljšanje sposobnosti gozdov za preživetje (členi 21–26)	Skupni javni izdatki v EUR (8.2)	0,00
M08 – Naložbe v razvoj gozdnih območij in izboljšanje sposobnosti gozdov za preživetje (členi 21–26)	Skupni javni izdatki v EUR (8.3)	0,00
M08 – Naložbe v razvoj gozdnih območij in izboljšanje sposobnosti gozdov za preživetje (členi 21–26)	Skupni javni izdatki v EUR (8.4)	20.454.400,00
M08 – Naložbe v razvoj gozdnih območij in izboljšanje sposobnosti gozdov za preživetje (členi 21–26)	Št. upravičencev za preventivne ukrepe (8.3)	0,00
M08 – Naložbe v razvoj gozdnih območij in izboljšanje sposobnosti gozdov za preživetje (členi 21–26)	Skupni javni izdatki v EUR (8.5)	0,00
M08 – Naložbe v razvoj gozdnih območij in izboljšanje sposobnosti gozdov za preživetje (členi 21–26)	Št. operacij (naložbe za izboljšanje odpornosti in vrednosti gozdnih ekosistemov) (8.5)	0,00
M08 – Naložbe v razvoj gozdnih območij in izboljšanje sposobnosti gozdov za preživetje (členi 21–26)	Območja, ki jih zadevajo naložbe za izboljšanje odpornosti in okoljske vrednosti gozdnih ekosistemov (8.5)	0,00

M08 – Naložbe v razvoj gozdnih območij in izboljšanje sposobnosti gozdov za preživetje (členi 21–26)	Skupni javni izdatki v EUR (8.6)	0,00

11.1.4.1. 4A) Obnova, ohranjanje in izboljšanje biotske raznovrstnosti vključno z območji Natura 2000 in območij z naravnimi ali drugimi posebnimi omejitvami ter kmetovanja visoke naravne vrednosti in stanja krajin v Evropi

Kmetijstvo

Ciljni kazalniki za obdobje 2014–2020

Navedba ciljnega kazalnika	Ciljna vrednost za leto 2023
T9: Odstotek kmetijskih zemljišč, za katera so bile sklenjene pogodbe o upravljanju za podpiranje biotske raznovrstnosti in/ali krajin (prednostno področje 4A)	**28,73**
Kmetijska zemljišča, za katera so bile sklenjene pogodbe o upravljanju za podpiranje biotske raznovrstnosti in/ali krajin (ha) (prednostno področje 4A)	173.000,00

Kazalnik stanja, uporabljen kot imenovalec za cilj

Navedba kazalnika stanja	Vrednost v izhodiščnem letu
18 Kmetijsko zemljišče - skupaj kmetijska zemljišča v uporabi	602.208,00

Gozdarstvo

Ciljni kazalniki za obdobje 2014–2020

Navedba ciljnega kazalnika	Ciljna vrednost za leto 2023
T8: Odstotek gozda / drugih gozdnih površin, za katere so bile sklenjene pogodbe o upravljanju za podpiranje biotske raznovrstnosti (prednostno področje 4A)	**0**
Gozd / druge gozdne površine, za katere so bile sklenjene pogodbe o upravljanju za podpiranje biotske raznovrstnosti (ha) (prednostno področje 4A)	0,00

Kazalnik stanja, uporabljen kot imenovalec za cilj

Navedba kazalnika stanja	Vrednost v izhodiščnem letu
29 Gozd in druga gozdna zemljišča (000) - skupaj	1.274,00

11.1.4.2. 4B) Izboljšanje upravljanja voda, vključno z ravnanjem z gnojili in pesticidi

Kmetijstvo

Ciljni kazalniki za obdobje 2014–2020

Navedba ciljnega kazalnika	Ciljna vrednost za leto 2023
T10: Odstotek kmetijskih zemljišč, za katera so bile sklenjene pogodbe o upravljanju za izboljšanje upravljanja voda (prednostno področje 4B)	**24,74**
Kmetijska zemljišča, za katera so bile sklenjene pogodbe o upravljanju za izboljšanje upravljanja voda (ha) (prednostno področje 4B)	149.000,00

Kazalnik stanja, uporabljen kot imenovalec za cilj

Navedba kazalnika stanja	Vrednost v izhodiščnem letu
18 Kmetijsko zemljišče - skupaj kmetijska zemljišča v uporabi	602.208,00

Gozdarstvo

Ciljni kazalniki za obdobje 2014–2020

Navedba ciljnega kazalnika	Ciljna vrednost za leto 2023
T11: Odstotek gozdarskih zemljišč, za katera so bile sklenjene pogodbe o upravljanju za izboljšanje upravljanja voda (prednostno področje 4B)	**0**
Gozdarska zemljišča, za katera so bile sklenjene pogodbe o upravljanju za izboljšanje upravljanja voda (ha) (prednostno področje 4B)	0,00

Kazalnik stanja, uporabljen kot imenovalec za cilj

Navedba kazalnika stanja	Vrednost v izhodiščnem letu
29 Gozd in druga gozdna zemljišča (000) - skupaj	1.274,00

11.1.4.3. 4C) Preprečevanje erozije tal in izboljšanje upravljanja tal

Kmetijstvo

Ciljni kazalniki za obdobje 2014–2020

Navedba ciljnega kazalnika	Ciljna vrednost za leto 2023
T12: Odstotek kmetijskih zemljišč, za katera so bile sklenjene pogodbe o upravljanju za izboljšanje upravljanja tal in/ali preprečevanje erozije tal (prednostno področje 4C)	**27,23**
Kmetijska zemljišča, za katera so bile sklenjene pogodbe o upravljanju za izboljšanje upravljanja tal in/ali preprečevanje erozije tal (ha) (prednostno področje 4C)	164.000,00

Kazalnik stanja, uporabljen kot imenovalec za cilj

Navedba kazalnika stanja	Vrednost v izhodiščnem letu
18 Kmetijsko zemljišče - skupaj kmetijska zemljišča v uporabi	602.208,00

Gozdarstvo

Ciljni kazalniki za obdobje 2014–2020

Navedba ciljnega kazalnika	Ciljna vrednost za leto 2023
T13: Odstotek gozdarskih zemljišč, za katera so bile sklenjene pogodbe o upravljanju za izboljšanje upravljanja tal in/ali preprečevanje erozije tal (prednostno področje 4C)	**0**
Gozdarska zemljišča, za katera so bile sklenjene pogodbe o upravljanju za izboljšanje upravljanja tal in/ali preprečevanje erozije tal (ha) (prednostno področje 4C)	0,00

Kazalnik stanja, uporabljen kot imenovalec za cilj

Navedba kazalnika stanja	Vrednost v izhodiščnem letu
29 Gozd in druga gozdna zemljišča (000) - skupaj	1.274,00

11.1.5. P5: Spodbujanje učinkovite rabe virov ter podpiranje kmetijskega, živilskega in gozdarskega sektorja pri prehodu na nizkoogljično gospodarstvo, odporno na podnebne spremembe

11.1.5.1. 5A) Povečanje učinkovite rabe vode v kmetijstvu

V strategiji za to prednostno področje ni bil izbran noben ukrep.

11.1.5.2. 5B) Povečanje učinkovite rabe energije v kmetijstvu in pri predelavi hrane

V strategiji za to prednostno področje ni bil izbran noben ukrep.

11.1.5.3. 5C) Olajšanje dobave in uporabe obnovljivih virov energije, stranskih proizvodov, odpadkov, ostankov in drugih neživilskih surovin za namene biogospodarstva

V strategiji za to prednostno področje ni bil izbran noben ukrep.

11.1.5.4. 5D) Zmanjševanje emisij toplogrednih plinov in amoniaka v kmetijstvu

V strategiji za to prednostno področje ni bil izbran noben ukrep.

11.1.5.5. 5E) Spodbujanje shranjevanja in sekvestracije ogljika v kmetijstvu in gozdarstvu

V strategiji za to prednostno področje ni bil izbran noben ukrep.

11.1.6. P6: Spodbujanje socialne vključenosti, zmanjševanja revščine in gospodarskega razvoja podeželskih območij

11.1.6.1. 6A) Spodbujanje diverzifikacije, ustanavljanja in razvoja malih podjetij in ustvarjanja novih delovnih mest

Ciljni kazalniki za obdobje 2014–2020

Navedba ciljnega kazalnika	Ciljna vrednost za leto 2023
T20: Delovna mesta, ustvarjena s podprtimi projekti (prednostno področje 6A)	**500,00**

Načrtovani kazalniki učinka za obdobje 2014–2020

Ime ukrepa	Navedba kazalnika	Vrednost
M06 – Razvoj kmetij in podjetij (člen 19)	Št. upravičencev (gospodarstev), deležnih pomoči za zagon dejavnosti/podpore za naložbe v nekmetijske dejavnosti na podeželskih območjih (6.2 in 6.4)	640,00
M06 – Razvoj kmetij in podjetij (člen 19)	Skupne naložbe v EUR (javne in zasebne)	132.000.000,00
M06 – Razvoj kmetij in podjetij (člen 19)	Skupni javni izdatki v EUR	64.693.333,33
M08 – Naložbe v razvoj gozdnih območij in izboljšanje sposobnosti gozdov za preživetje (členi 21–26)	Skupni javni izdatki v EUR (8.1)	0,00
M08 – Naložbe v razvoj gozdnih območij in izboljšanje sposobnosti gozdov za preživetje (členi 21–26)	Skupni javni izdatki v EUR (8.2)	0,00
M08 – Naložbe v razvoj gozdnih območij in izboljšanje sposobnosti gozdov za preživetje (členi 21–26)	Skupni javni izdatki v EUR (8.3)	0,00
M08 – Naložbe v razvoj gozdnih območij in izboljšanje sposobnosti gozdov za preživetje (členi 21–26)	Skupni javni izdatki v EUR (8.4)	0,00
M08 – Naložbe v razvoj gozdnih območij in izboljšanje sposobnosti gozdov za preživetje (členi 21–26)	Skupni javni izdatki v EUR (8.5)	0,00
M08 – Naložbe v razvoj gozdnih območij in izboljšanje sposobnosti gozdov za preživetje (členi 21–26)	Skupni javni izdatki v EUR (8.6)	39.026.666,67
M08 – Naložbe v razvoj gozdnih območij in izboljšanje sposobnosti gozdov za preživetje (členi 21–26)	Št. operacij za naložbe v gozdarske tehnologije in primarno predelavo/trženje (8.6)	228,00
M08 – Naložbe v razvoj gozdnih območij in izboljšanje sposobnosti gozdov za preživetje (členi 21–26)	Skupne naložbe v EUR (javne in zasebne) (8.6)	92.690.539,69
M16 – Sodelovanje (člen 35)	Skupni javni izdatki v EUR (16.1–16.9)	1.905.937,50

11.1.6.2. 6B) Pospeševanje lokalnega razvoja podeželskih območij

Ciljni kazalniki za obdobje 2014–2020

Navedba ciljnega kazalnika	Ciljna vrednost za leto 2023
Neto prebivalstvo, deležno izboljšanih storitev	0,00
T21: Odstotek podeželskega prebivalstva, zajetega v strategijah lokalnega razvoja (prednostno področje 6B)	**65,57**
Podeželsko prebivalstvo, zajeto v strategijah lokalnega razvoja (prednostno področje 6B)	1.350.000,00
T22: Odstotek podeželskega prebivalstva, deležnega izboljšanih storitev/infrastrukture (prednostno področje 6B)	**0,00**
T23: Delovna mesta, ustvarjena s podprtimi projekti (Leader) (prednostno področje 6B)	**66,00**

Kazalnik stanja, uporabljen kot imenovalec za cilj

Navedba kazalnika stanja	Vrednost v izhodiščnem letu
1 Prebivalstvo - podeželsko	43,70
1 Prebivalstvo - vmesno	56,30
1 Prebivalstvo - skupaj	2.058.821,00

Načrtovani kazalniki učinka za obdobje 2014–2020

Ime ukrepa	Navedba kazalnika	Vrednost
M19 – Podpora za lokalni razvoj v okviru pobude LEADER (lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost) (člen 35 Uredbe (EU) št. 1303/2013)	Število izbranih lokalnih akcijskih skupin	33,00
M19 – Podpora za lokalni razvoj v okviru pobude LEADER (lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost) (člen 35 Uredbe (EU) št. 1303/2013)	Prebivalstvo, vključeno v lokalne akcijske skupine	1.350.000,00
M19 – Podpora za lokalni razvoj v okviru pobude LEADER (lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost) (člen 35 Uredbe (EU) št. 1303/2013)	Skupni javni izdatki (EUR) – pripravljalna podpora (19.1)	600.000,00
M19 – Podpora za lokalni razvoj v okviru pobude LEADER (lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost) (člen 35 Uredbe (EU) št. 1303/2013)	Skupni javni izdatki (EUR) – podpora za izvajanje operacij v okviru strategije lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost (19.2)	33.709.771,69
M19 – Podpora za lokalni razvoj v okviru pobude LEADER (lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost) (člen 35 Uredbe (EU) št. 1303/2013)	Skupni javni izdatki (EUR) – priprava in izvajanje dejavnosti sodelovanja lokalne akcijske skupine (19.3)	4.000.000,00
M19 – Podpora za lokalni razvoj v okviru pobude LEADER (lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost) (člen 35 Uredbe (EU) št. 1303/2013)	Skupni javni izdatki (EUR) – podpora za tekoče stroške in stroške animacije (19.4)	14.055.842,06

11.1.6.3. 6C) Spodbujanje dostopa do informacijskih in komunikacijskih tehnologij (IKT) na podeželskih območjih ter njihove uporabe in kakovosti

Ciljni kazalniki za obdobje 2014–2020

Navedba ciljnega kazalnika	Ciljna vrednost za leto 2023
Neto prebivalstvo, deležno izboljšanih storitev	35.000,00
T24: Odstotek podeželskega prebivalstva, deležnega novih ali izboljšanih storitev/infrastrukture (IKT) (prednostno področje 6C)	**1,70**

Kazalnik stanja, uporabljen kot imenovalec za cilj

Navedba kazalnika stanja	Vrednost v izhodiščnem letu
1 Prebivalstvo - podeželsko	43,70
1 Prebivalstvo - vmesno	56,30
1 Prebivalstvo - skupaj	2.058.821,00

Načrtovani kazalniki učinka za obdobje 2014–2020

Ime ukrepa	Navedba kazalnika	Vrednost
M07 – Osnovne storitve in obnova vasi na podeželskih območjih (člen 20)	Št. podprtih operacij za naložbe v širokopasovno infrastrukturo in zagotavljanje širokopasovnega dostopa, vključno s storitvami e-uprave (7.3)	10,00
M07 – Osnovne storitve in obnova vasi na podeželskih območjih (člen 20)	Prebivalci, deležni nove ali izboljšane infrastrukture IT (npr. širokopasovnega interneta)	35.000,00
M07 – Osnovne storitve in obnova vasi na podeželskih območjih (člen 20)	Skupni javni izdatki (EUR)	10.000.000,00

11.2. Pregled načrtovanega učinka in načrtovani izdatki po ukrepih in po prednostnih področjih (samodejno ustvarjeno)

Ukrepi	Kazalniki	P2		P3		P4			P5					P6			Skupaj
		2A	2B	3A	3B	4A	4B	4C	5A	5B	5C	5D	5E	6A	6B	6C	
M01	Usposabljanje/pridobivanje spretnosti (1.1) – število udeležencev usposabljanja	3,100	600	2,600			93,300										99,600
	Usposabljanje/pridobivanje spretnosti (1.1) – skupni javni odhodki za usposabljanje/spretnosti	1,235,000	265,000	1,078,385			8,921,615										11,500,000
	Skupni javni izdatki v EUR (usposabljanja, izmenjave med kmetijskimi gospodarstvi, predstavitvene dejavnosti) (1.1–1.3)	1,875,000	625,000	1,078,385			8,921,615										12,500,000
M02	Št. upravičencev, deležnih svetovanja (2.1)			400			36,935										37,335
	Skupni javni izdatki v EUR (2.1–2.3)			290,736			10,477,264										10,768,000
M03	Št. podprtih gospodarstev (3.1)			250													250
	Skupni javni izdatki v EUR (3.1–3.2)			1,738,666.67													1,738,666.67
M04	Skupne naložbe v EUR (javne in zasebne)	417,251,845.56		248,628,175.82													665,880,021.38
	Skupni javni izdatki v EUR	151,704,554.31		76,422,595.03													228,127,149.34
M06	Skupne naložbe v EUR (javne in zasebne)		0											132,000,000			132,000,000
	Skupni javni izdatki v EUR		60,650,000											64,693,333.33			125,343,333.33
M07	Skupni javni izdatki (EUR)															10,000,000	10,000,000
M08	Skupni javni izdatki v EUR (8.1)													0			0
	Skupni javni izdatki v EUR (8.2)													0			0
	Skupni javni izdatki v EUR (8.3)													0			0
	Skupni javni izdatki v EUR (8.4)						20,454,400							0			20,454,400
	Skupni javni izdatki v EUR (8.5)													0			0

	Skupni javni izdatki v EUR (8.6)											39,026,666.67			39,026,666.67
M09	Skupni javni izdatki (EUR)			2,227,950											2,227,950
M10	Območje (ha), za katera veljajo kmetijsko-okoljska-podnebna plačila (10.1)					426,000									426,000
	Skupni javni izdatki (EUR)					203,607,386.67									203,607,386.67
M11	Območje (ha) – preusmeritev v ekološko kmetovanje (11.1)					15,000									15,000
	Območje (ha) – ohranitev ekološkega kmetovanja (11.2)					40,000									40,000
	Skupni javni izdatki (EUR)					60,200,000									60,200,000
M13	Območje (ha) – gorska območja (13.1)					241,000									241,000
	Območje (ha) – druga območja z znatnimi naravnimi omejitvami (13.2)					15,600									15,600
	Območje (ha) – območja s posebnimi omejitvami (13.3)					73,200									73,200
	Skupni javni izdatki (EUR)					265,933,333.33									265,933,333.33
M14	Št. upravičencev			200											200
	Skupni javni izdatki (EUR)			16,368,000											16,368,000
M16	Št. kmetijskih gospodarstev, ki sodelujejo pri dejavnostih sodelovanja in promocije na lokalni ravni med udeleženci v dobavni verigi (16.4)			80											80
	Skupni javni izdatki v EUR (16.1–16.9)	8,767,312.5		3,771,750		5,617,500						1,905,937.5			20,062,500
M19	Število izbranih lokalnih akcijskih skupin												33		33
	Prebivalstvo, vključeno v lokalne akcijske skupine												1,350,000		1,350,000
	Skupni javni izdatki (EUR) – pripravljalna podpora (19.1)												600,000		600,000
	Skupni javni izdatki (EUR) – podpora za izvajanje operacij v okviru												33,709,771.69		33,709,771.69

	strategije lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost (19.2)														
	Skupni javni izdatki (EUR) – priprava in izvajanje dejavnosti sodelovanja lokalne akcijske skupine (19.3)												4,000,000		4,000,000
	Skupni javni izdatki (EUR) – podpora za tekoče stroške in stroške animacije (19.4)												14,055,842.06		14,055,842.06

11.3. Sekundarni učinki: opredelitev morebitnih prispevkov ukrepov/podukrepov za razvoj podeželja, ki so načrtovani v okviru določenega prednostnega področja, k drugim prednostnim področjem/ciljem

Prednostno področje iz načrta kazalnikov	Ukrep	P1			P2		P3		P4			P5					P6		
		1A	1B	1C	2A	2B	3A	3B	4A	4B	4C	5A	5B	5C	5D	5E	6A	6B	6C
2A	M01 – Prenos znanja in dejavnosti informiranja (člen 14)	X		X	**P**														
	M04 – Naložbe v osnovna sredstva (člen 17)	X			**P**	X	X		X			X	X	X	X				
	M16 – Sodelovanje (člen 35)	X	X		**P**									X	X		X		
2B	M01 – Prenos znanja in dejavnosti informiranja (člen 14)	X		X	X	**P**													
	M06 – Razvoj kmetij in podjetij (člen 19)	X			X	**P**													
3A	M01 – Prenos znanja in dejavnosti informiranja (člen 14)	X		X	X		**P**												
	M02 – Službe za svetovanje, službe za pomoč pri upravljanju kmetij in službe za zagotavljanje nadomeščanja na kmetijah (člen 15)	X					**P**												
	M03 – Sheme kakovosti za kmetijske proizvode in živila (člen 16)						**P**												
	M04 – Naložbe v osnovna sredstva (člen 17)		X	X			**P**							X					
	M09 – Ustanovitev skupin in organizacij proizvajalcev (člen 27)						**P**												
	M14 – Dobrobit živali (člen 33)	X	X				**P**								X				
	M16 – Sodelovanje (člen 35)	X	X		X		**P**										X	X	
6A	M06 – Razvoj kmetij in podjetij (člen 19)													X			**P**		
	M08 – Naložbe v razvoj gozdnih območij in izboljšanje sposobnosti gozdov za preživetje (členi 21–26)													X			**P**		
	M16 – Sodelovanje (člen 35)	X	X						X	X							**P**	X	
6B	M19 – Podpora za lokalni razvoj v okviru pobude LEADER (lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost) (člen 35 Uredbe (EU) št. 1303/2013)	X	X	X	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X		X	**P**	
6C	M07 – Osnovne storitve in obnova vasi na podeželskih območjih (člen 20)																		**P**
P4 (FOREST)	M08 – Naložbe v razvoj gozdnih območij in izboljšanje sposobnosti gozdov za preživetje (členi 21–26)								**P**	**P**	**P**					X			
P4 (AGRI)	M01 – Prenos znanja in dejavnosti informiranja (člen 14)	X		X					**P**	**P**	**P**	X	X		X				

	M02 – Službe za svetovanje, službe za pomoč pri upravljanju kmetij in službe za zagotavljanje nadomeščanja na kmetijah (člen 15)	X			X				**P**	**P**	**P**	X			X				
	M10 – Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila (člen 28)	X	X	X					**P**	**P**	**P**				X	X			
	M11 – Ekološko kmetovanje (člen 29)	X	X	X					**P**	**P**	**P**				X	X			
	M13 – Plačila območjem z naravnimi ali drugimi posebnimi omejitvami (člen 31)								**P**	**P**	**P**								
	M16 – Sodelovanje (člen 35)	X	X		X				**P**	**P**	**P**	X							

11.4. Preglednica podpore, ki kaže, kako so okoljski ukrep/sheme načrtovani za doseganje enega (ali več) okoljskega/podnebnega cilja

11.4.1. Kmetijska zemljišča

11.4.1.1. M10 – Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila (člen 28)

Vrsta operacije ali skupina vrste operacij	Tipologija kmetijsko-okoljsko-podnebnih ukrepov	Izdatki skupaj (EUR)	Skupna površina (ha) po ukrepih ali vrstah operacij	Biotska raznovrstnost, prednostno področje 4A	Upravljanje voda prednostno področje 4B	Upravljanje tal, prednostno področje 4C	Zmanjševanje emisij toplogrednih plinov in amoniaka, prednostno področje 5D	Sekvestracija ali shranjevanje ogljika, prednostno področje 5E
Shema 1: Gnojenje	Boljše upravljanje, zmanjševanje mineralnih gnojil in pesticidov (vključno z integrirano proizvodnjo)	36.496.724,69	25.000,00	X	X	X		
Shema 2: Varstvo rastlin	Boljše upravljanje, zmanjševanje mineralnih gnojil in pesticidov (vključno z integrirano proizvodnjo)	32.479.436,69	20.000,00	X	X	X		
Shema 5: Obdelava	Talna odeja, tehnike oranja, konzervacijska obdelava, kmetijstvo, usmerjeno v ohranjanje tal	4.795.157,24	12.000,00	X	X	X		
Shema 3: Posevki	Talna odeja, tehnike oranja, konzervacijska obdelava, kmetijstvo, usmerjeno v ohranjanje tal	44.995.675,34	20.000,00	X	X	X		
Shema 6: Oskrba	Ustvarjanje, ohranjanje ekoloških značilnosti (npr. robov polj, varnostnih območij, cvetličnih pasov, živih mej, dreves)	3.068.844,84	2.000,00	X	X	X		

Shema 8: Košnja/paša	Vzdrževanje ornih sistemov in sistemov travinja z visoko naravno vrednostjo (npr. tehnike košnje, ročno delo, puščanje strnišča na ornih površinah), vzpostavitev prakse ekstenzivne paše, pretvorba ornega zemljišča v travinje.	30.605.117,19	10.000,00	X		X		
Shema 7: Planine	Vzdrževanje ornih sistemov in sistemov travinja z visoko naravno vrednostjo (npr. tehnike košnje, ročno delo, puščanje strnišča na ornih površinah), vzpostavitev prakse ekstenzivne paše, pretvorba ornega zemljišča v travinje.	3.657.916,90	4.000,00	X		X		
Shema 4: Kolobarjenje	Diverzifikacija kmetijskih rastlin, kolobarjenje	21.751.927,36	50.000,00	X	X	X		
Shema 9: Genski viri	Others	11.486.655,01	6.000,00	X				
Shema 10: Drugo	Others	14.269.931,42	5.000,00	X		X		

11.4.1.2. M11 – Ekološko kmetovanje (člen 29)

Podukrep	Izdatki skupaj (EUR)	Skupna površina (ha) po ukrepih ali vrstah operacij	Biotska raznovrstnost, prednostno področje 4A	Upravljanje voda prednostno področje 4B	Upravljanje tal, prednostno področje 4C	Zmanjševanje emisij toplogrednih plinov in amoniaka, prednostno področje 5D	Sekvestracija ali shranjevanje ogljika, prednostno področje 5E
11.1 – Plačila za preusmeritev v prakse in metode ekološkega kmetovanja	15.652.000,00	15.000,00	X	X	X		

11.2 – Plačila za ohranitev praks in metod ekološkega kmetovanja	44.548.000,00	40.000,00	X	X	X		

11.4.1.3. M12 – Plačila v okviru območij Natura 2000 in na podlagi okvirne direktive o vodah (člen 30)

Podukrep	Izdatki skupaj (EUR)	Skupna površina (ha) po ukrepih ali vrstah operacij	Biotska raznovrstnost, prednostno področje 4A	Upravljanje voda prednostno področje 4B	Upravljanje tal, prednostno področje 4C	Zmanjševanje emisij toplogrednih plinov in amoniaka, prednostno področje 5D	Sekvestracija ali shranjevanje ogljika, prednostno področje 5E
12.1 – Izplačilo nadomestil za kmetijska območja Natura 2000							
12.3 – Izplačilo nadomestil za kmetijska območja, vključena v načrte upravljanja povodja							

11.4.1.4. M08 – Naložbe v razvoj gozdnih območij in izboljšanje sposobnosti gozdov za preživetje (členi 21–26)

Podukrep	Izdatki skupaj (EUR)	Skupna površina (ha) po ukrepih ali vrstah operacij	Biotska raznovrstnost, prednostno področje 4A	Upravljanje voda prednostno področje 4B	Upravljanje tal, prednostno področje 4C	Zmanjševanje emisij toplogrednih plinov in amoniaka, prednostno področje 5D	Sekvestracija ali shranjevanje ogljika, prednostno področje 5E
8.1 – podpora za pogozdovanje in ustvarjanje drugih gozdnih zemljišč							
8.2 – Podpora za stroške vzpostavitve in vzdrževanja kmetijsko-gozdarskih sistemov							

11.4.2. Gozdna območja

11.4.2.1. M15 – Gozdarsko-okoljske in podnebne storitve ter ohranjanje gozdov (člen 34)

Vrsta operacije ali skupina vrste operacij	Izdatki skupaj (EUR)	Skupna površina (ha) po ukrepih ali vrstah operacij	Biotska raznovrstnost, prednostno področje 4A	Upravljanje voda prednostno področje 4B	Upravljanje tal, prednostno področje 4C

11.4.2.2. M12 – Plačila v okviru območij Natura 2000 in na podlagi okvirne direktive o vodah (člen 30)

Podukrep	Izdatki skupaj (EUR)	Skupna površina (ha) po ukrepih ali vrstah operacij	Biotska raznovrstnost, prednostno področje 4A	Upravljanje voda prednostno področje 4B	Upravljanje tal, prednostno področje 4C
12.2 – Izplačilo nadomestil za gozdna območja Natura 2000					

11.4.2.3. M08 – Naložbe v razvoj gozdnih območij in izboljšanje sposobnosti gozdov za preživetje (členi 21–26)

Podukrep	Izdatki skupaj (EUR)	Skupna površina (ha) po ukrepih ali vrstah operacij	Biotska raznovrstnost, prednostno področje 4A	Upravljanje voda prednostno področje 4B	Upravljanje tal, prednostno področje 4C
8.5 – Podpora za naložbe za izboljšanje odpornosti in okoljske vrednosti gozdnih ekosistemov					

11.5. Cilj in učinek za posamezni program

Posebni ciljni kazalniki

Oznaka	Navedba ciljnega kazalnika	Prednostno področje	Ciljna vrednost za leto 2023	Enota

Posebni kazalniki učinka

Oznaka	Navedba kazalnika učinka	Ukrep	Prednostno področje	Vrednost učinka za leto 2023	Enota
8.4	Površina gozdov, na katerih so bila opravljena dela odprave škode in obnove gozda	M08	P4	13.000,00	Ha
1.1	Število udeležencev usposabljanj iz vsebin podnebnih sprememb	M01	P4	66.000,00	Število
2.1	Število upravičencev, deležnih svetovanja iz vsebin podnebnih sprememb	M02	P4	16.000,00	Število

12. DODATNO NACIONALNO FINANCIRANJE

Za ukrepe in operacije, ki spadajo na področje uporabe člena 42 Pogodbe, preglednica o dodatnem nacionalnem financiranju za posamezni ukrep v skladu s členom 82 Uredbe (EU) št. 1305/2013 in navedba skladnosti z merili iz uredbe o razvoju podeželja.

Ukrep	Dodatno nacionalno financiranje v obdobju 2014–2020 (EUR)
M01 – Prenos znanja in dejavnosti informiranja (člen 14)	0,00
M02 – Službe za svetovanje, službe za pomoč pri upravljanju kmetij in službe za zagotavljanje nadomeščanja na kmetijah (člen 15)	0,00
M03 – Sheme kakovosti za kmetijske proizvode in živila (člen 16)	0,00
M04 – Naložbe v osnovna sredstva (člen 17)	0,00
M06 – Razvoj kmetij in podjetij (člen 19)	0,00
M07 – Osnovne storitve in obnova vasi na podeželskih območjih (člen 20)	0,00
M08 – Naložbe v razvoj gozdnih območij in izboljšanje sposobnosti gozdov za preživetje (členi 21–26)	0,00
M09 – Ustanovitev skupin in organizacij proizvajalcev (člen 27)	0,00
M10 – Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila (člen 28)	0,00
M11 – Ekološko kmetovanje (člen 29)	0,00
M13 – Plačila območjem z naravnimi ali drugimi posebnimi omejitvami (člen 31)	0,00
M14 – Dobrobit živali (člen 33)	0,00
M16 – Sodelovanje (člen 35)	0,00
M19 – Podpora za lokalni razvoj v okviru pobude LEADER (lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost) (člen 35 Uredbe (EU) št. 1303/2013)	0,00
M20 – Tehnična pomoč na pobudo držav članic (členi 51–54)	0,00
M113 – Predčasna upokojitev	0,00
M131 – Izpolnjevanje standardov, ki temeljijo na zakonodaji Skupnosti	0,00
M341 – Pridobivanje strokovnih znanj, animacija in izvajanje	0,00
Skupaj	0,00

12.1. M01 – Prenos znanja in dejavnosti informiranja (člen 14)

Navedba skladnosti dejavnosti z merili iz Uredbe (EU) št. 1305/2013

Dodatno nacionalno financiranje ni predvideno.

12.2. M02 – Službe za svetovanje, službe za pomoč pri upravljanju kmetij in službe za zagotavljanje nadomeščanja na kmetijah (člen 15)

Navedba skladnosti dejavnosti z merili iz Uredbe (EU) št. 1305/2013

Dodatno nacionalno financiranje ni predvideno.

12.3. M03 – Sheme kakovosti za kmetijske proizvode in živila (člen 16)

Navedba skladnosti dejavnosti z merili iz Uredbe (EU) št. 1305/2013

Dodatno nacionalno financiranje ni predvideno.

12.4. M04 – Naložbe v osnovna sredstva (člen 17)

Navedba skladnosti dejavnosti z merili iz Uredbe (EU) št. 1305/2013

Dodatno nacionalno financiranje ni predvideno.

12.5. M06 – Razvoj kmetij in podjetij (člen 19)

Navedba skladnosti dejavnosti z merili iz Uredbe (EU) št. 1305/2013

Dodatno nacionalno financiranje ni predvideno.

12.6. M07 – Osnovne storitve in obnova vasi na podeželskih območjih (člen 20)

Navedba skladnosti dejavnosti z merili iz Uredbe (EU) št. 1305/2013

Dodatno nacionalno financiranje ni predvideno.

12.7. M08 – Naložbe v razvoj gozdnih območij in izboljšanje sposobnosti gozdov za preživetje (členi 21–26)

Navedba skladnosti dejavnosti z merili iz Uredbe (EU) št. 1305/2013

Dodatno nacionalno financiranje ni predvideno.

12.8. M09 – Ustanovitev skupin in organizacij proizvajalcev (člen 27)

Navedba skladnosti dejavnosti z merili iz Uredbe (EU) št. 1305/2013

Dodatno nacionalno financiranje ni predvideno.

12.9. M10 – Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila (člen 28)

Navedba skladnosti dejavnosti z merili iz Uredbe (EU) št. 1305/2013

Dodatno nacionalno financiranje ni predvideno.

12.10. M11 – Ekološko kmetovanje (člen 29)

Navedba skladnosti dejavnosti z merili iz Uredbe (EU) št. 1305/2013

Dodatno nacionalno financiranje ni predvideno.

12.11. M113 – Predčasna upokojitev

Navedba skladnosti dejavnosti z merili iz Uredbe (EU) št. 1305/2013

Dodatno nacionalno financiranje ni predvideno.

12.12. M13 – Plačila območjem z naravnimi ali drugimi posebnimi omejitvami (člen 31)

Navedba skladnosti dejavnosti z merili iz Uredbe (EU) št. 1305/2013

Dodatno nacionalno financiranje ni predvideno.

12.13. M131 – Izpolnjevanje standardov, ki temeljijo na zakonodaji Skupnosti

Navedba skladnosti dejavnosti z merili iz Uredbe (EU) št. 1305/2013

Ukrep se ne izvaja.

12.14. M14 – Dobrobit živali (člen 33)

Navedba skladnosti dejavnosti z merili iz Uredbe (EU) št. 1305/2013

Dodatno nacionalno financiranje ni predvideno.

12.15. M16 – Sodelovanje (člen 35)

Navedba skladnosti dejavnosti z merili iz Uredbe (EU) št. 1305/2013

Dodatno nacionalno financiranje ni predvideno.

12.16. M19 – Podpora za lokalni razvoj v okviru pobude LEADER (lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost) (člen 35 Uredbe (EU) št. 1303/2013)

Navedba skladnosti dejavnosti z merili iz Uredbe (EU) št. 1305/2013

Dodatno nacionalno financiranje ni predvideno.

12.17. M20 – Tehnična pomoč na pobudo držav članic (členi 51–54)

Navedba skladnosti dejavnosti z merili iz Uredbe (EU) št. 1305/2013

Dodatno nacionalno financiranje ni predvideno.

13. ELEMENTI, POTREBNI ZA OCENO DRŽAVNE POMOČI

Za ukrepe in operacije, ki ne spadajo na področje uporabe člena 42 Pogodbe, preglednica shem pomoči, ki spadajo v člen 81(1) Uredbe (EU) št. 1305/2013 in so namenjene izvajanju programov, vključno z nazivom sheme pomoči, ter tudi prispevek EKSRP, nacionalno sofinanciranje in dodatno nacionalno financiranje. Skladnost s predpisi Unije o državni pomoči je treba zagotoviti med celotnim trajanjem programa.

Preglednici se priloži zaveza države članice, da bodo ti ukrepi, če tako določajo pravila državne pomoči ali pod posebnimi pogoji iz odobritve državne pomoči, posamezno priglašeni v skladu s členom 108(3) Pogodbe.

Ukrep	Naziv sheme pomoči	EKSRP (EUR)	Nacionalno sofinanciranje (EUR)	Dodatno nacionalno financiranje (EUR)	Skupaj (EUR)
M01 – Prenos znanja in dejavnosti informiranja (člen 14)	Prenos znanja in svetovanja PRP 2014–2020	2.000.000,00	500.000,00		2.500.000,00
M03 – Sheme kakovosti za kmetijske proizvode in živila (člen 16)	Shema državnih pomoči PRP 2014–2020	1.125.000,00	375.000,00		1.500.000,00
M04 – Naložbe v osnovna sredstva (člen 17)	Naložbe za spodbujanje energije iz OVE PRP 2014–2020	3.750.000,00	1.250.000,00		5.000.000,00
M04 – Naložbe v osnovna sredstva (člen 17)	Naložbe, ki zadevajo predelavo ali trženje kmetijskih proizvodov iz Priloge I k Pogodbi PRP 2014–2020	22.500.000,00	7.500.000,00		30.000.000,00
M04 – Naložbe v osnovna sredstva (člen 17)	Shema državnih pomoči PRP 2014–2020	7.200.000,00	2.400.000,00		9.600.000,00
M06 – Razvoj kmetij in podjetij (člen 19)	Naložbe v vzpostavitev in razvoj nekmetijskih dejavnosti PRP 2014–2020	48.520.000,00	16.173.333,33		64.693.333,33
M07 – Osnovne storitve in obnova vasi na podeželskih območjih (člen 20)	Razvoj širokopasovnega omrežja v Sloveniji	7.500.000,00	2.500.000,00		10.000.000,00
M08 – Naložbe v razvoj gozdnih območij in izboljšanje sposobnosti gozdov za preživetje (členi 21–26)	Odprava škode v gozdovih zaradi žledoloma PRP 2014–2020	15.300.000,00	5.100.000,00		20.400.000,00
M08 – Naložbe v razvoj gozdnih območij in izboljšanje sposobnosti gozdov za preživetje (členi 21–26)	Shema državnih pomoči PRP 2014–2020	29.250.000,00	9.750.000,00		39.000.000,00

M09 – Ustanovitev skupin in organizacij proizvajalcev (člen 27)	Ustanovitev skupin in organizacij proizvajalcev PRP 2014–2020	902.360,00	225.590,00		1.127.950,00
M16 – Sodelovanje (člen 35)	Sodelovanje PRP 2014–2020	11.235.000,00	2.808.750,00		14.043.750,00
M19 – Podpora za lokalni razvoj v okviru pobude LEADER (lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost) (člen 35 Uredbe (EU) št. 1303/2013)	LEADER PRP 2014–2020	41.892.491,00	10.473.122,75		52.365.613,75
Skupaj (EUR)		**191.174.851,00**	**59.055.796,08**	**0,00**	**250.230.647,08**

13.1. M01 – Prenos znanja in dejavnosti informiranja (člen 14)

Naziv sheme pomoči: Prenos znanja in svetovanja PRP 2014–2020

EKSRP (EUR): 2.000.000,00

Nacionalno sofinanciranje (EUR): 500.000,00

Dodatno nacionalno financiranje (EUR):

Skupaj (EUR): 2.500.000,00

13.1.1.1. Indikacije:*

Kakršnakoli podpora za aktivnosti po tem ukrepu, ki ne sodi v področje uporabe 42. člena Pogodbe, to je:

- pomoč na podeželskih območjih, bo dodeljena skladno s:

- 47. členom Uredbe Komisije (ES) št. 702/2014 z dne 25. junija 2014 o razglasitvi nekaterih vrst pomoči v kmetijskem in gozdarskem sektorju ter na podeželju za združljive z notranjim trgom z uporabo členov 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije;
- točko 3.6. poglavja II Smernic Evropske Unije o državni pomoči v kmetijskem in gozdarskem sektorju ter na podeželju za obdobje 2014–2020 z dne 1. 7. 2014.

- pomoč za gozdarski sektor, bo dodeljena skladno s:

- 38. členom Uredbe Komisije (ES) št. 702/2014 z dne 25. junija 2014 o razglasitvi nekaterih vrst pomoči v kmetijskem in gozdarskem sektorju ter na podeželju za združljive z notranjim trgom z uporabo členov 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije;
- točko 2.4. poglavja II Smernic Evropske Unije o državni pomoči v kmetijskem in gozdarskem sektorju ter na podeželju za obdobje 2014–2020 z dne 1. 7. 2014.

13.2. M03 – Sheme kakovosti za kmetijske proizvode in živila (člen 16)

Naziv sheme pomoči: Shema državnih pomoči PRP 2014–2020

EKSRP (EUR): 1.125.000,00

Nacionalno sofinanciranje (EUR): 375.000,00

Dodatno nacionalno financiranje (EUR):

Skupaj (EUR): 1.500.000,00

13.2.1.1. Indikacije:*

Kakršnakoli podpora za aktivnosti po tem ukrepu, ki ne sodi v področje uporabe 42. člena Pogodbe, to je pomoč za sheme kakovosti za živila, ki ne sodijo v Prilogo I k Pogodbi, bo dodeljena skladno s:

- 48. in 49 členom Uredbe Komisije (ES) št. 702/2014 z dne 25. junija 2014 o razglasitvi nekaterih vrst pomoči v kmetijskem in gozdarskem sektorju ter na podeželju za združljive z notranjim trgom z uporabo členov 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije;
- točko 3.8. in 3.9. poglavja II Smernic Evropske Unije o državni pomoči v kmetijskem in gozdarskem sektorju ter na podeželju za obdobje 2014–2020 z dne 1. 7. 2014.

13.3. M04 – Naložbe v osnovna sredstva (člen 17)

Naziv sheme pomoči: Naložbe za spodbujanje energije iz OVE PRP 2014–2020

EKSRP (EUR): 3.750.000,00

Nacionalno sofinanciranje (EUR): 1.250.000,00

Dodatno nacionalno financiranje (EUR):

Skupaj (EUR): 5.000.000,00

13.3.1.1. Indikacije:*

Podpora v okviru ukrepa M04 (17. člen Uredbe 1305/2013/EU) bo v okviru:

- podukrepa M4.2 za aktivnosti, ki ne sodijo v področje uporabe 42. člena Pogodbe, to je za področje prodaje električne in toplotne energije, dodeljena skladno s:
  - točko 3.3 Smernic o državni pomoči za varstvo okolja in energijo za obdobje 2014–2020 z dne 28. 6. 2014;
  - 41. členom Uredbe Komisije (EU) št. 651/2014 z dne 17. junija 2014 o razglasitvi nekaterih vrst pomoči za združljive z notranjim trgom pri uporabi členov 107 in 108 Pogodbe.

13.4. M04 – Naložbe v osnovna sredstva (člen 17)

Naziv sheme pomoči: Naložbe, ki zadevajo predelavo ali trženje kmetijskih proizvodov iz Priloge I k Pogodbi PRP 2014–2020

EKSRP (EUR): 22.500.000,00

Nacionalno sofinanciranje (EUR): 7.500.000,00

Dodatno nacionalno financiranje (EUR):

Skupaj (EUR): 30.000.000,00

13.4.1.1. Indikacije:*

Podpora v okviru ukrepa M04 (17. člen Uredbe 1305/2013/EU) bo v okviru:

- podukrepa M04.2 za aktivnosti, ki ne sodijo v področje uporabe 42. člena Pogodbe, to je za področje predelave in trženje kmetijskih proizvodov iz Priloge I k Pogodbi kateri končni proizvodi niso kmetijski in ne sodijo v seznam iz Priloge I Pogodbe, dodeljena skladno s:
    - 44. členom Uredbe Komisije (ES) št. 702/2014 z dne 25. junija 2014 o razglasitvi nekaterih vrst pomoči v kmetijskem in gozdarskem sektorju ter na podeželju za združljive z notranjim trgom z uporabo členov 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije;
    - točko 3.1. poglavja II Smernic Evropske Unije o državni pomoči v kmetijskem in gozdarskem sektorju ter na podeželju za obdobje 2014–2020 z dne 1. 7. 2014.

13.5. M04 – Naložbe v osnovna sredstva (člen 17)

Naziv sheme pomoči: Shema državnih pomoči PRP 2014–2020

EKSRP (EUR): 7.200.000,00

Nacionalno sofinanciranje (EUR): 2.400.000,00

Dodatno nacionalno financiranje (EUR):

Skupaj (EUR): 9.600.000,00

13.5.1.1. Indikacije:*

Podpora v okviru ukrepa M04 (17. člen Uredbe 1305/2013/EU) bo v okviru:

- podukrepa M04.3 za aktivnosti, ki ne sodijo v področje uporabe 42. člena Pogodbe, to je za aktivnosti s področja gozdarstva, dodeljena skladno s:
    - 40. členom Uredbe Komisije (ES) št. 702/2014 z dne 25. junija 2014 o razglasitvi nekaterih vrst pomoči v kmetijskem in gozdarskem sektorju ter na podeželju za združljive z notranjim trgom z uporabo členov 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije;
    - točko 2.1.6. poglavja II Smernic Evropske Unije o državni pomoči v kmetijskem in gozdarskem sektorju ter na podeželju za obdobje 2014–2020 z dne 1. 7. 2014.

13.6. M06 – Razvoj kmetij in podjetij (člen 19)

Naziv sheme pomoči: Naložbe v vzpostavitev in razvoj nekmetijskih dejavnosti PRP 2014–2020

EKSRP (EUR): 48.520.000,00

Nacionalno sofinanciranje (EUR): 16.173.333,33

Dodatno nacionalno financiranje (EUR):

Skupaj (EUR): 64.693.333,33

13.6.1.1. Indikacije:*

Podpora v okviru ukrepa M06 (19. člen Uredbe 1305/2013/EU), v okviru podukrepa M06.4 - Podpora za naložbe v vzpostavitev in razvoj nekmetijskih dejavnosti, katerega aktivnosti v celoti ne sodijo v področje uporabe 42. člena Pogodbe, bo dodeljena v skladu z/s:

- Uredbo Komisije (EU) št. 1407/2013 z dne 18. decembra 2014 o uporabi členov 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije pri pomoči *de minimis*;
- 41. členom Uredbe Komisije (EU) št. 651/2014 z dne 17. junija 2014 o razglasitvi nekaterih vrst pomoči za združljive z notranjim trgom pri uporabi členov 107 in 108 Pogodbe;
- točko 3.3 Smernic o državni pomoči za varstvo okolja in energijo za obdobje 2014–2020 z dne 28. 6. 2014;
- 41. členom Uredbe Komisije (ES) št. 702/2014 z dne 25. junija 2014 o razglasitvi nekaterih vrst pomoči v kmetijskem in gozdarskem sektorju ter na podeželju za združljive z notranjim trgom z uporabo členov 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije;
- točko 2.1.5. poglavja II Smernic Evropske Unije o državni pomoči v kmetijskem in gozdarskem sektorju ter na podeželju za obdobje 2014–2020 z dne 1. 7. 2014.

13.7. M07 – Osnovne storitve in obnova vasi na podeželskih območjih (člen 20)

Naziv sheme pomoči: Razvoj širokopasovnega omrežja v Sloveniji

EKSRP (EUR): 7.500.000,00

Nacionalno sofinanciranje (EUR): 2.500.000,00

Dodatno nacionalno financiranje (EUR):

Skupaj (EUR): 10.000.000,00

13.7.1.1. Indikacije:*

Podpora se v okviru tega ukrepa, katerega aktivnosti v celoti ne sodijo v področje uporabe 42. člena Pogodbe, namenja naložbam v gradnjo širokopasovnega omrežja elektronskih komunikacij v lokalnih skupnostih na območjih, kjer širokopasovna infrastruktura še ni zgrajena oziroma kjer novi interesenti nimajo možnosti pridobitve dostopa do širokopasovnega omrežja, saj s strani operaterjev ni izkazan tržni interes za njeno izgradnjo.

Podpora bo dodeljena skladno s:

- Smernicami Evropske unije za uporabo pravil o državni pomoči v zvezi s hitro postavitvijo širokopasovnih omrežij z dne 26. 1. 2013;
- 52. členom Uredbe Komisije (EU) št. 651/2014 z dne 17. junija 2014 o razglasitvi nekaterih vrst pomoči za združljive z notranjim trgom pri uporabi členov 107 in 108 Pogodbe.

13.8. M08 – Naložbe v razvoj gozdnih območij in izboljšanje sposobnosti gozdov za preživetje (členi 21–26)

Naziv sheme pomoči: Odprava škode v gozdovih zaradi žledoloma PRP 2014–2020

EKSRP (EUR): 15.300.000,00

Nacionalno sofinanciranje (EUR): 5.100.000,00

Dodatno nacionalno financiranje (EUR):

Skupaj (EUR): 20.400.000,00

13.8.1.1. Indikacije:*

Podpora se v okviru podukrepa M08.4 (24. člen Uredbe 1305/2013/EU) namenja za aktivnosti, ki v celoti ne sodijo v področje uporabe 42. člena Pogodbe, to je za aktivnosti s področja gozdarstva, in bo dodeljena v skladu s:

- 34. členom Uredbe Komisije (ES) št. 702/2014 z dne 25. junija 2014 o razglasitvi nekaterih vrst pomoči v kmetijskem in gozdarskem sektorju ter na podeželju za združljive z notranjim trgom z uporabo členov 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije;
- točko 2.1.3. poglavja II Smernic Evropske Unije o državni pomoči v kmetijskem in gozdarskem sektorju ter na podeželju za obdobje 2014–2020 z dne 1. 7. 2014.

13.9. M08 – Naložbe v razvoj gozdnih območij in izboljšanje sposobnosti gozdov za preživetje (členi 21–26)

Naziv sheme pomoči: Shema državnih pomoči PRP 2014–2020

EKSRP (EUR): 29.250.000,00

Nacionalno sofinanciranje (EUR): 9.750.000,00

Dodatno nacionalno financiranje (EUR):

Skupaj (EUR): 39.000.000,00

13.9.1.1. Indikacije:*

Podpora se v okviru podukrepa M08.6 (26. člen Uredbe 1305/2013/EU) namenja za operacijo Naložbe v nakup nove mehanizacije in opreme za sečnjo in spravilo lesa ter za operacijo Naložbe v neindustrijsko predelavo lesa, ki v celoti ne sodijo v področje uporabe 42. člena Pogodbe, to je za aktivnosti s področja gozdarstva, in bo dodeljena v skladu s:

- 41. členom Uredbe Komisije (ES) št. 702/2014 z dne 25. junija 2014 o razglasitvi nekaterih vrst

pomoči v kmetijskem in gozdarskem sektorju ter na podeželju za združljive z notranjim trgom z uporabo členov 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije;
- točko 2.1.5. poglavja II Smernic Evropske Unije o državni pomoči v kmetijskem in gozdarskem sektorju ter na podeželju za obdobje 2014–2020 z dne 1. 7. 2014.

13.10. M09 – Ustanovitev skupin in organizacij proizvajalcev (člen 27)

Naziv sheme pomoči: Ustanovitev skupin in organizacij proizvajalcev PRP 2014–2020

EKSRP (EUR): 902.360,00

Nacionalno sofinanciranje (EUR): 225.590,00

Dodatno nacionalno financiranje (EUR):

Skupaj (EUR): 1.127.950,00

13.10.1.1. Indikacije:*

Podpora se v okviru ukrepa M09 (27. člen Uredbe 1305/2013/EU) namenja za aktivnosti, ki ne sodijo v področje uporabe 42. člena Pogodbe, to je za aktivnosti s področja gozdarstva, in bo dodeljena v skladu s/z:

- točko 2.7. poglavja II Smernic Evropske Unije o državni pomoči v kmetijskem in gozdarskem sektorju ter na podeželju za obdobje 2014–2020 z dne 1. 7. 2014;
- Uredbo Komisije (EU) št. 1407/2013 z dne 18. decembra 2014 o uporabi členov 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije pri pomoči de minimis.

13.11. M16 – Sodelovanje (člen 35)

Naziv sheme pomoči: Sodelovanje PRP 2014–2020

EKSRP (EUR): 11.235.000,00

Nacionalno sofinanciranje (EUR): 2.808.750,00

Dodatno nacionalno financiranje (EUR):

Skupaj (EUR): 14.043.750,00

13.11.1.1. Indikacije:*

Podpora za ukrep M16 za aktivnosti, ki ne sodijo v področje uporabe 42. člena Pogodbe bo dodeljena skladno s/z:

- točko 2.6. in 3.10. poglavja II Smernic Evropske Unije o državni pomoči v kmetijskem in gozdarskem sektorju ter na podeželju za obdobje 2014–2020 z dne 1. 7. 2014;

- Uredbo Komisije (EU) št. 1407/2013 z dne 18. decembra 2014 o uporabi členov 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije pri pomoči de minimis;
- Uredbo Komisije (EU) št. 651/2014 z dne 17. junija 2014 o razglasitvi nekaterih vrst pomoči za združljive z notranjim trgom pri uporabi členov 107 in 108 Pogodbe.

13.12. M19 – Podpora za lokalni razvoj v okviru pobude LEADER (lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost) (člen 35 Uredbe (EU) št. 1303/2013)

Naziv sheme pomoči: LEADER PRP 2014–2020

EKSRP (EUR): 41.892.491,00

Nacionalno sofinanciranje (EUR): 10.473.122,75

Dodatno nacionalno financiranje (EUR):

Skupaj (EUR): 52.365.613,75

13.12.1.1. Indikacije:*

Podpora v okviru ukrepa M19 bo v okviru:

- podukrepov M19.1, M19.3 in M19.4 za aktivnosti, ki ne sodijo v področje uporabe 42. člena Pogodbe, dodeljena v skladu z Uredbo Komisije (EU) št. 1407/2013 z dne 18. decembra 2014 o uporabi členov 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije pri pomoči de minimis.
- podukrepa M19.2 za aktivnosti, ki ne sodijo v področje uporabe 42. člena Pogodbe, dodeljena v skladu z/s:
    - Uredbo Komisije (EU) št. 1407/2013 z dne 18. decembra 2014 o uporabi členov 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije pri pomoči de minimis;
    - poglavjem III, oddelek 4–6 Uredbe Komisije (ES) št. 702/2014 z dne 25. junija 2014 o razglasitvi nekaterih vrst pomoči v kmetijskem in gozdarskem sektorju ter na podeželju za združljive z notranjim trgom z uporabo členov 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije;
    - delom II, poglavjema II in III Smernic Evropske Unije o državni pomoči v kmetijskem in gozdarskem sektorju ter na podeželju za obdobje 2014–2020 z dne 1. 7. 2014;
    - Uredbo Komisije (EU) št. 651/2014 z dne 17. junija 2014 o razglasitvi nekaterih vrst pomoči za združljive z notranjim trgom pri uporabi členov 107 in 108 Pogodbe.

14. INFORMACIJE O DOPOLNJEVANJU

14.1. Opis načina za dopolnjevanje in skladnost z:

14.1.1. Drugi instrumenti Unije, zlasti evropski strukturni in investicijski skladi in prvi steber, vključno z zeleno komponento, ter drugi instrumenti skupne kmetijske politike

Dopolnjevalna uporaba sredstev EKSRP z ostalimi ESI skladi izhaja iz opredelitve področij vlaganj v okviru tematskih ciljev v Partnerskem sporazumu. V nadaljevanju so izpostavljena področja, kjer poleg dopolnjevanja med skladi lahko prihaja do morebitnih prekrivanj in so zato potrebne tudi opredelitve glede razmejevanja.

Vlaganja EKSRP na področju raziskav, tehnološkega razvoja in inovacij se bodo dopolnjevala z ESRR. V okviru PRP 2014–2020 se bo prek ukrepa M16 podpiralo aktivnosti za razvoj novih proizvodov, praks, postopkov in tehnologij z namenom zapolnjevanja vrzeli med raziskavami in prakso ter spodbujanja hitrejše in širše uporabe inovativnih rešitev v praksi na področju primarne kmetijske dejavnosti, prehrane in gozdarstva. Podpore prek ukrepa M02 bodo namenjene specializiranemu svetovanju in tako prenosu specializiranega znanja v kmetijstvo. V OP za izvajanje Evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020 (OP EKP 2014–2020) se bo za namen RRI podpore zagotavljalo v okviru prednostne osi *Mednarodna konkurenčnost raziskav, inovacij in tehnološkega razvoja v skladu s pametno specializacijo za večjo konkurenčnosti in ozelenitev gospodarstva*. OP EKP 2014–2020 ne predvideva omejevanja dostopa do podpor te prednostne osi glede na sektor. Izključene bodo zgolj aktivnosti, ki bodo upravičene do podpore v PRP 2014–2020.

Za reševanje problematike širokopasovne infrastrukture na podeželskih območjih, kjer širokopasovna infrastruktura še ni zgrajena in kjer ni zadostnega tržnega interesa za njeno gradnjo, se bo dopolnilno uporabilo sredstva EKSRP in ESRR. V okviru PRP 2014–2020 bo podpora v okviru ukrepa M07 namenjena lokalnemu prebivalstvu v naseljih z do 5000 prebivalcev. Prednostno se bo podprlo projekte občin na območjih, ki imajo izgradnjo širokopasovnih povezav zajeto v lokalne razvojne programe, bodisi na ravni ene ali več občin, ter projekte, ki imajo možnost, da gradnja širokopasovnega omrežja poteka v sinergiji s postavitvijo druge male infrastrukture na podeželju. V okviru prednostne osi *Povečanje dostopnosti do informacijsko komunikacijskih tehnologij ter njihove uporabe in kakovosti* v OP EKP 2014–2020 bodo upravičenci lokalne samoupravne skupnosti, podjetja in javne institucije, ki nastopajo kot soinvestitorji ter vsa druga zainteresirana javnost.

Na področju dviga konkurenčnosti živilskopredelovalne industrije v RS se bodo vlaganja EKSRP dopolnjevala z ESRR. V PRP 2014–2020 bodo v okviru ukrepa M04 podpore namenjene povečanju dodane vrednosti in spodbujanje trženja kmetijskih proizvodov z izvedbo naložb v predelavo ali trženje kmetijskih proizvodov ali predelavo živil, katerih surovina so kmetijski proizvodi. V OP EKP 2014–2020 je to področje zajeto v prednostni osi *Dinamično in konkurenčno podjetništvo za zeleno gospodarsko rast*. OP EKP 2014–2020 ne predvideva omejevanja dostopa do podpor te prednostne osi glede na sektor. Izključene bodo zgolj aktivnosti, ki bodo upravičene do podpore v PRP 2014–2020.

Na področju spodbujanja razvoja podjetništva na podeželju v RS se bodo vlaganja EKSRP dopolnjevala z ESRR in ESPR. V PRP 2014–2020 bodo v okviru ukrepa M06 podpore namenjene ustanovitvi in razvoju nekmetijskih dejavnosti na podeželju. Upravičena bodo mikropodjetja in kmetije z dopolnilno dejavnostjo, pri čemer se mora sedež opravljanja dejavnosti podjetja nahajati v naseljih z do 5.000 prebivalcev. V okviru ESPR se bo spodbujalo konkurenčnost MSP, registriranih za izvajanje morskega gospodarskega ribolova, vzreje vodnih organizmov in predelavo ribiških proizvodov. V OP EKP 2014–2020 je to področje zajeto v

prednostni osi *Dinamično in konkurenčno podjetništvo za zeleno gospodarsko rast*. OP EKP 2014–2020 ne predvideva omejevanja dostopa do podpor te prednostne osi glede na sektor. Izključene bodo zgolj aktivnosti, ki bodo upravičene do podpore v PRP 2014–2020 oz. OP ESPR.

Glede razvoja gozdarstva kot gospodarske panoge s spodbujanjem naložb za predelavo lesa v RS se bodo vlaganja EKSRP dopolnjevala z ESRR. V okviru PRP 2014–2020 se bodo prek ukrepa M08 podpirale naložbe v prvo stopnjo predelave lesa za kmetije z registrirano kmetijsko dejavnostjo ter za podjetja, ki zadostijo merilom za mikropodjetja. Prek ukrepa M06 se bodo podpirale naložbe v drugo stopnjo predelave lesa za kmetije z dopolnilno dejavnostjo in za mikro in mala podjetja. V OP EKP 2014–2020 je to področje zajeto v prednostni osi *Trajnostna raba in proizvodnja energije in pametna omrežja*. Aktivnosti, ki bodo upravičene do podpore v PRP 2014–2020, ne bodo upravičene do podpore v OP EKP 2014–2020.

Na področju rabe in proizvodnje obnovljivih virov energije v RS se bodo vlaganja EKSRP dopolnjevala z ESRR. V PRP 2014–2020 bodo v okviru ukrepa M04 lahko do podpore upravičene naložbe v učinkovitejšo rabo energije, tj. pridobivanje energije iz obnovljivih virov za lastno porabo ali prodajo na kmetijskih gospodarstvih in v živilskopredelovalnih obratih ter prodajo na kmetijah z dopolnilno dejavnostjo in mikropodjetjih. V OP EKP 2014–2020 je to področje zajeto v prednostni osi *Trajnostna raba in proizvodnja energije in pametna omrežja*. V okviru OP EKP 2014–2020 bodo podpore usmerjene predvsem na spodbujanju OVE in URE v javnem sektorju in gospodinjstvih.

Na področju spodbujanja prenosa znanja v RS se bodo vlaganja EKSRP dopolnjevala z ESRR in ESS. Ukrep M01 v okviru PRP 2014–2020 bo naslavljal tako tiste upravičence, ki vstopajo ali želijo vstopiti v določene druge ukrepe PRP 2014–2020, za kar potrebujejo dodatna, ciljno usmerjena usposabljanja, kot tudi druge, ki na področjih kmetijstva, živilstva in gozdarstva zaznajo pomanjkanje znanja in ga želijo z udeležbo na usposabljanjih nadgraditi. Potrebe po znanju bodo identificirane po načelu »od spodaj navzgor«. V OP EKP 2014–2020 je to področje zajeto v prednostni osi *Znanje, spretnosti in vseživljenjsko učenje za boljšo zaposljivost*. V okviru OP EKP 2014–2020 bo na področju izobraževanja in usposabljanja poudarek na vseživljenjskem učenju in povečanju učinkovitosti. Usposabljanje za podjetništvo na podeželju bo lahko prav tako upravičeno do podpore v OP EKP 2014–2020.

Do podpore v okviru PRP 2014–2020 ne bodo upravičene dejavnosti, povezane z ribištvom in ribogojstvom, ki bodo podprte v okviru OP ESPR 2014–2020. Opis mehanizmov za usklajenost med EKSRP in ESPR v okviru Opis glede dopolnjevanja med skladi EKSRP, ESRR in ESPR v okviru pristopa CLLD je zajet v poglavju 8.2.14 PRP 2014–2020.

Usklajenost med ESI skladi se bo spremljala na ravni Medresorskega koordinacijskega odbora, katerega člani so organi upravljanja vseh ESI skladov in drugih sodelujočih ministrstev. Skladnost med EKSRP in ostalimi ESI skladi se bo zagotavljala tudi prek sodelovanja predstavnikov OP EKP in OP ESPR v odboru za spremljanje PRP 2014–2020 ter predstavnikov OU PRP 2014–2020 v odborih za spremljanje OP EKP in OP ESPR. Za zagotavljanje dopolnjevanja ter ustrezne razmejitve na izvedbeni ravni med PRP 2014–2020 in ostalimi OP bo OU PRP 2014–2020 aktivno sodeloval z OU ESPR ter z delovnimi skupinami za pripravo strokovnih podlag za izvajanje OP EKP.

Na programski ravni se preprečevanje dvojnega financiranja med PRP 2014–2020 ostalimi ESI skladi zagotavlja z ustrezno razmejitvijo med podporami PRP 2014–2020 ter OP EKP in OP ESPR glede na vrsto ali obseg aktivnosti, vrsto upravičencev ali lokacijo naložbe. Na izvedbeni ravni AKTRP v okviru administrativnih pregledov vlog in zahtevkov za izplačilo na posameznem ukrepu preverja skladnost s pravili o državnih pomočeh za zagotovitev, da skupna prejeta pomoč ne presega najvišjih dovoljenih zgornjih mej. AKTRP ima v okviru IT sistema vzpostavljen postopek preverjanja, ali so upravičenci prejeli kakršnakoli javna sredstva iz nacionalnih ali EU virov na podlagi izmenjave podatkov o podprtih projektih z

drugimi organi, ki dodeljujejo javna sredstva.

Ukrepi PRP 2014–2020 so zasnovani tako, da dopolnjujejo in nadgrajujejo instrumente 1. stebra za doseganje ciljev SKP glede zagotavljanja dolgoročne varnosti preskrbe s hrano, trajnostnega upravljanja z naravnimi viri in uravnoteženega teritorialnega razvoja.

S shemami podpore za neposredna plačila se bo prispevalo predvsem k zagotavljanju dohodkovne stabilnosti kmetijske proizvodnje. S podporami PRP 2014–2020 pa se bo zagotavljalo vlaganja v trajnostni razvoj in učinkovito prestrukturiranje v kmetijstvu. Sinergije med stebroma tako lahko pričakujemo z novo shemo za mlade kmete v okviru I. stebra, s katero bo dodatno podprta generacijska pomladitev v kmetijstvu. Sinergije lahko pričakujemo tudi s prostovoljno vezano podporo za pridelavo strnih žit, beljakovinskih rastlin, rejo mleka v hribovsko gorskih območjih, rejo goved in pridelavo zelenjave. Gre za vrste kmetovanja, ki so bile v Sloveniji prepoznane kot ranljive. S podporami PRP 2014–2020, predvsem naložbenimi, se bo še dodatno krepilo njihovo sposobnost premostitve težav, s katerimi se te vrste kmetovanja spopadajo.

Na področju prispevanja k trajnostnemu upravljanju naravnih virov podpore za izvajanje kmetijsko-okoljskih-podnebnih obveznosti in obveznosti ekološkega kmetovanja iz PRP 2014–2020 nadgrajujejo podpore za kmetijske prakse iz naslova zelene komponente neposrednih plačil. Kjer je bila prepoznana povezava oziroma podobnost med kmetijskimi praksami, ki ugodno vplivajo na podnebje in okolje v okviru 1. stebra, in kmetijsko-okoljskimi-podnebnimi obveznostmi in/ali obveznostmi ekološkega kmetovanja, je ustrezno upoštevano pravilo za preprečitev dvojnega financiranja prek izračuna višine plačil za ukrepa M10 in M11 (opis v okviru poglavja 8.2.).

Področje ohranjanja biotske raznovrstnosti in/ali izboljšanja stanja biotske raznovrstnosti na habitatih, vezanih na kmetijsko krajino bodo ustrezno dopolnjevale aktivnosti iz naslova integriranih projektov LIFE. Preko izvedbe integriranih projektov LIFE in promocije ter mobilizacije komplementarnih ukrepov PRP 2014-2020 s področja prenosa znanja, svetovanja, naložb v osnovna sredstva, plačil za kmetijsko-okoljske-podnebne ukrepe in ekološko kmetovanje, sodelovanja ter pobude LEADER bodo omogočeni multiplikativni učinki razpoložljivih sredstev za namene doseganja ciljev prednostnega področja 4A) Obnova, ohranjanje in izboljšanje biotske raznovrstnosti vključno z območji Natura 2000 in območij z naravnimi ali drugimi posebnimi omejitvami ter kmetovanja visoke naravne vrednosti in stanja krajin v Evropi. V tem okvirju bodo potekale aktivnosti povezovanja in iskanja skupnih rešitev med integriranimi projekti LIFE in ukrepi PRP 2014-2020 ter zagotavljanja komplementarnosti vsebin, kar bo prispevalo k večjim kumulativnim učinkom.

Sinergije med podporami PRP 2014–2020 pričakujemo tudi z ukrepi, ki se podpirajo v okviru eSUT. Na področju razvoja čebelarstva v Sloveniji se bodo podpore za naložbe PRP 2014–2020 dopolnjevale s podporami Programa ukrepov na področju čebelarstva. Do morebitnih prekrivanj na izvedbeni ravni bi lahko prišlo med ukrepom PRP M04 in ukrepom Tehnična pomoč čebelarjem v okviru Programa ukrepov na področju čebelarstva, na področju sofinanciranja tehnološke opreme v čebelarstvu. Preprečevanje dvojnega financiranja v tem primeru se zagotavlja prek sprotnega preverjanja AKTRP, ali je upravičenec že prejel kakršnakoli nacionalna ali EU sredstva za isti namen oziroma iste stroške ter zaveze upravičenca z izjavo, da ni prejel podpore za isti namen iz drugih virov. Gradnja objektov v čebelarstvu pa bo lahko do podpore upravičena le v ukrepu M04. Na področju vlaganj v vinogradništvo se bodo podpore iz ukrepa M04 dopolnjevale s podporami ukrepov v okviru Podpornega programa v vinskem sektorju. Naložbe v predelavo in trženje grozdja in/ali vina se bodo podpirale le v okviru ukrepa M04. V okviru podpor iz 1. stebra se bodo podpore namenjale le za obnovo vinogradov, kar ne bo podprto iz PRP 2014–2020.

Na področju ureditve trga sadja in zelenjave bodo novo ustanovljene organizacije proizvajalcev, ki bodo

uradno priznane s strani MKGP, lahko upravičene do podpore v povezavi z vzpostavljanjem in delovanjem organizacije v okviru PRP 2014–2020 iz naslova ukrepa M09. Te vrste stroškov organizacije proizvajalcev ne bodo mogle uveljavljati v okviru podpor 1. stebra SKP.

Do morebitnih prekrivanj lahko pride med aktivnostmi v okviru operativnih programov organizacij proizvajalcev na področju sadja in zelenjave iz 1. stebra SKP in ukrepa M04 iz PRP 2014–2020 na področju naložb. Preprečevanje dvojnega financiranja v tem primeru se zagotavlja prek sprotnega preverjanja AKTRP, ali je upravičenec že prejel kakršnakoli nacionalna ali EU sredstva za isti namen oziroma iste stroške ter zaveze upravičenca z izjavo, da ni prejel podpore za isti namen iz drugih virov.

Podpore za ustanavljanje skupin in organizacij proizvajalcev se bodo do 1. 1. 2016 lahko prekrivale s podporami na podlagi nacionalne uredbe o podpori za spodbujanje tržnega združevanja proizvajalcev primarnih kmetijskih proizvodov, kjer so upravičenci obstoječe zadruge, podjetja in skupine proizvajalcev iz shem kakovosti. OU bo zagotovil, da ne bo prihajalo do dvojnega financiranja za iste stroške, tako skupine proizvajalcev iz shem kakovosti ne bodo upravičene do podpore iz ukrepa M09, v kolikor so za isti namen že pridobile sredstva na podlagi nacionalne uredbe, in obratno.

Zagotavljanje dopolnjevanja med obema stebroma se spremlja v okviru Usmerjevalnega odbora (opis v poglavju 15), kjer so zastopani tudi predstavniki za upravljanje instrumentov I. stebra.

14.1.2. Kadar se država članica odloči predložiti tako nacionalni program kot več regionalnih programov iz člena 6(2) Uredbe (EU) št. 1305/2013, informacije o dopolnjevanju med njimi

Slovenija se ni odločila za predložitev nacionalnega programa in več regionalnih programov, ampak za predložitev enega programa razvoja podeželja, ki pokriva celotno ozemlje Republike Slovenije.

14.2. Če je ustrezno, informacije o dopolnjevanju z drugimi instrumenti Unije, vključno s programom LIFE

Glede morebitnih prekrivanj dejavnosti, podprtih v okviru PRP 2014–2020 prek ukrepa M16, z ostalimi instrumenti financiranja Unije (npr. Obzorje 2020, Life) se bo izvajalo sprotno preverjanje projektov, ali so že prejeli sredstva RS in/ali EU za isti namen, zato da se prepreči financiranje istih odhodkov iz PRP 2014–2020 in drugih instrumentov financiranja Unije.

Usklajenost PRP 2014–2020 z drugimi instrumenti financiranja Unije, z nacionalnimi instrumenti financiranja ter z EIB se bo spremljalo na ravni Medresorskega koordinacijskega odbora, katerega člani so organi upravljanja vseh ESI skladov in drugih sodelujočih ministrstev. Za zagotavljanje dopolnjevanja ter ustrezne razmejitve na izvedbeni ravni med PRP 2014–2020 in drugimi instrumenti Unije bo OU PRP 2014–2020 aktivno sodeloval z nacionalnimi kontaktnimi točkami za neposredne programe EU (npr. Obzorje 2020, LIFE).

Slovenija v okviru PRP 2014–2020 ne bo namenjala neposrednih podpor za izvajanje aktivnosti iz Strategije EU za Podonavsko regijo in Strategije EU za Jadransko-jonsko makroregijo. Bodo pa vlaganja v okviru ukrepov PRP 2014–2020, s katerimi se bo prispevalo k doseganju ciljev SKP in Strategije Evropa 2020,

posredno vplivala tudi na izpolnjevanje ciljev teh dveh strategij.

15. UREDITVE ZA IZVAJANJE PROGRAMA

15.1. Imenovanje vseh organov iz člena 65(2) Uredbe (EU) št. 1305/2013 s strani države članice ter kratek opis upravljavskih in nadzornih struktur programa iz člena 55(3)(i) Uredbe (EU) št. 1303/2013 ter ureditev iz člena 74(3) Uredbe (EU) št. 1303/2013

15.1.1. Organi

Organ	Ime organa	Vodja organa	Naslov	E-naslov
Managing authority	Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Direktorat za kmetijstvo	Generalni direktor	Dunajska 22, 1000 Ljubljana	gp.mkgp@gov.si
Certification body	Ministrstvo za finance, Urad za nadzor proračuna	Direktor	Fajfarjeva 33, 1000 Ljubljana	unp@mf-rs.si
Accredited paying agency	Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja	Generalni direktor	Dunajska 160, 1000 Ljubljana	aktrp@gov.si

15.1.2. Kratek opis upravljavskih in nadzornih struktur programa ter ureditev za neodvisno preučitev pritožb

15.1.2.1. Upravljavske in nadzorne strukture

OU je odgovoren za uspešno, učinkovito in pravilno upravljanje in izvajanje PRP 2014–2020 v skladu s 66. členom Uredbe 1305/2013/EU. Opravlja predvsem naslednje naloge:

- programiranje (sodelovanje pri pripravi in spremembah partnerskega sporazuma, priprava in spremembe programa, priprava ustreznih nacionalnih pravnih podlag idr.);
- upravljanje s programom (izvajanje nalog OU, zagotovitev pogojev za delo Odbora za spremljanje, sodelovanje z organi upravljanja ostalih ESI skladov, sodelovanje z organi, pristojnimi za izvajanje I. stebra SKP, usmerjanje dela AKTRP pri izvajanju delegiranih nalog OU, koordinacija v postopkih z EK idr.);
- izvajanje programa (priprava javnih razpisov in razpisne dokumentacije, prejem in obdelava vlog, odločanje o vlogah, izvajanje kontrol, spremljanje izvajanja projektov idr.);
- spremljanje in vrednotenje programa (spremljanje izvajanja ukrepov, finančno spremljanje programa, izvajanje analiz za potrebe programiranja in upravljanja s programom, koordiniranje izvajanja vrednotenj idr.);
- poročanje o programu (priprava letnih in drugih poročil o izvajanju programa idr.);
- obveščanje javnosti o programu;
- preverjanje delovanja sistema upravljanja in izvajanja PRP 2014–2020 na MKGP in AKTRP;
- preverjanje izvajanja s strani OU delegiranih nalog na druge organe in
- zaključevanje programa.

Direktorat, pristojen za kmetijstvo na MKGP, je ***OU*** za PRP 2014–2020. OU sestavljajo vodja OU in usmerjevalni odbor, skupina za podporo upravljanju ter skupina za podporo izvajanju. Pri svojem delu se poslužuje podpore ostalih služb MKGP. OU prav tako o vseh ugotovitvah, ki so povezane s pogoji pridobitve oziroma odvzema akreditacije plačilni agenciji, obvešča Pristojni organ za akreditacijo.

Vodja OU je generalni direktor direktorata, pristojnega za kmetijstvo. Je odgovoren za pravilno izvajanje

PRP 2014–2020, zastopa OU, izdaja interne akte OU ter zagotavlja ustrezen pretok informacij med vsemi akterji izvajanja PRP 2014–2020. Pri pomembnejših vprašanjih se na sejah Sveta OU posvetuje z Usmerjevalnim odborom.

Usmerjevalni odbor je podpora vodji OU pri odločanju o pomembnejših vprašanjih. Sestavljen je iz predstavnikov sektorjev, odgovornih za izvajanje posameznih ukrepov PRP 2014–2020, predstavnika kabineta ministra ter predstavnika AKTRP. Z vodjem OU se sestaja na sejah Sveta OU. Teme, ki jih na sejah OU obravnava skupaj z vodjem OU, so predvsem sprotno spremljanje in usmerjanje izvajanja PRP 2014–2020, potrjevanje pogojev upravičenosti in meril za izbor operacij, potrjevanje predlogov sprememb PRP 2014–2020, spremljanje vzpostavitve in delovanja sistema za zbiranje podatkov in potrjevanje letnega poročila.

Skupina za podporo upravljanju je zadolžena za zagotavljanje strokovne in organizacijske podpore pri upravljanju s PRP 2014–2020. Opravlja naloge programiranja, upravljanja s PRP 2014–2020, spremljanja in vrednotenja programa, poročanja o PRP 2014–2020, nadzora nad izvajanjem PRP 2014–2020, zaključevanja PRP 2014–2020 in izvaja Tehnično pomoč.

Skupina za podporo izvajanju je zadolžena za zagotavljanje strokovne podpore pri izvajanju ukrepov PRP 2014–2020. Opravlja naloge priprave vsebine ukrepov, priprave ustreznih pravnih podlag in drugih dokumentov za izvajanje ukrepov, priprave vsebine javnih razpisov in spremljanja izvajanja ukrepov ter sodelovanje pri pripravi poročil in ostalih strokovnih besedil, ki se nanašajo na izvajanje ukrepov PRP 2014–2020.

Del nalog OU, ki se nanašajo na izvajanje ukrepov in izvedbo kontrol, bo z ustreznimi podlagami prenesen na AKTRP, ki je organ v sestavi MKGP in v skladu s 16. členom Zakona o splošnem upravnem postopku izvaja naloge prvostopenjskega organa. AKTRP zagotavlja primerno število usposobljenega kadra za učinkovito ter strokovno izvajanje PRP 2014–2020.

Plačilna agencija

Plačilna agencija je odgovorna za upravljanje in kontrolo odhodkov EKSRP. Naloge plačilne agencije v okviru izvajanja PRP 2014–2020 izvaja AKTRP. AKTRP je edina akreditirana plačilna agencija za izvajanje vseh ukrepov skupne kmetijske politike v RS. MKGP je pristojni organ za izdajo in odvzem akreditacije plačilne agencije ter za sprotno spremljanje izpolnjevanja akreditacijskih kriterijev.

AKTRP opravlja naloge, določene v 7. členu Uredbe 1306/2013/EU:

- odobritev izplačil (odobritev in kontrola izplačil z namenom dokazovanja, da je znesek, ki se izplača upravičencu, v skladu s predpisi Unije, ki vključujejo zlasti upravne kontrole in kontrolo na kraju samem);
- izvajanje izplačil (izvršitev izplačila odobrenega zneska upravičencem);
- računovodenje (računovodstvo, da se evidentirajo vsa izplačila za odhodke EKSRP v posebne obračune plačilne agencije, ki bodo v obliki informacijskega sistema, in priprava periodičnih povzetkov odhodkov, vključno s četrtletnimi in letnimi poročili Komisiji. Obračuni plačilne agencije evidentirajo tudi sredstva, ki jih financira sklad, zlasti v zvezi s še neobračunanimi predplačili, varščinami in dolžniki).

Organizacijska struktura plačilne agencije omogoča ločeno opravljanje nalog. Za vsako nalogo je pristojna posebna organizacijska enota, katere pristojnosti so opredeljene v notranjem aktu plačilne agencije. Prav tako ima organizirano službo notranje revizije, katere namen je strokovno preverjanje in ocenjevanje

poslovodenja in delovanja notranjih kontrol ter poročanje vodstvu o odkritih slabostih ali nepravilnostih in dajanje priporočil za njihovo odpravo.

Za delo plačilne agencije AKTRP pripravi ustrezne interne predpise.

Certifikacijski organ

Certifikacijski organ za odhodke EKSRP je Ministrstvo za finance, Urad za nadzor proračuna (UNP). UNP predloži mnenje, pripravljeno v skladu z mednarodno priznanimi revizijskimi standardi, o popolnosti, točnosti in resničnosti letnih obračunov plačilne agencije, pravilnem delovanju njenega sistema notranje kontrole ter zakonitosti in pravilnosti odhodkov, za katere je bilo od Komisije zahtevano povračilo. Je operativno neodvisen od AKTRP in MKGP.

Ocena potrebe po krepitvi upravne zmogljivosti organov

Za nemoteno upravljanje in izvajanje PRP 2014–2020 se predvideva ohranjanje enake oziroma podobne ravni kadrovske pokritosti. Analiza obsega dela po posameznih nalogah upravljanja in izvajanja PRP 2007–2013 je pokazala, da je potrebno ohraniti stabilno sestavo zaposlitev z izkušenimi delavci, hkrati pa se je pokazala potreba po dodatni okrepitvi kadrovske zmogljivosti na nekaterih ključnih področjih. Ker OU in plačilna agencija ne razpolagata z zadostnim številom ustrezno usposobljenih redno zaposlenih javnih uslužbencev za uspešno in učinkovito upravljanje in izvajanje, bosta tudi v obdobju 2014–2020 posegala po možnosti zaposlovanja javnih uslužbencev, ki bodo sofinancirani iz naslova Tehnične pomoči. OU za PRP 2014–2020 pripravlja akcijski kadrovski načrt za izvajanje PRP 2014–2020, ki obsega organe, odgovorne za upravljanje in kontrolo EKSRP in predvideno število zaposlenih za posamezne organe. Z akcijskim kadrovskim načrtom se predvidevajo ukrepi za ohranjanje obstoječega kadra z izkušnjami pri izvajanju EU skladov (EPD 2004–2006, PRP 2004–2006 in PRP 2007–2013) ter ukrepi za dvig usposobljenosti in prenos znanja. Del tega načrta bo tudi načrt izobraževanja in usposabljanja, v katerem bo opredeljeno potrebno znanje za opravljanje posameznih nalog in področja usposabljanja. Posebna pozornost bo namenjena primerni usposobljenosti osebja predvsem za javno naročanje, državne pomoči, uresničevanje revizijskih priporočil, preverjanje, spremljanje in vrednotenje. Vlada RS bo na podlagi analize obsega dela določila skupno kvoto zaposlitev za določen oziroma za nedoločen čas, ki bodo sofinancirani iz naslova Tehnične pomoči.

15.1.2.2. Ureditve za preučitev pritožb

Zoper odločbo, ki jo na prvi stopnji izda AKTRP, ima stranka pravico do pritožbe. Pritožbe se obravnavajo v skladu z določili Zakona o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS, št. 24/06 z vsemi spremembami). Zoper odločbo o dodelitvi sredstev je stranki dovoljena pritožba na MKGP, ki se v roku 15 dni od vročitve odločbe vloži pri AKTRP. AKTRP preizkusi, ali je pritožba dovoljena in pravočasna in ali jo je vložila upravičena oseba. Če ugotovi, da je pritožba utemeljena, ni potreben nov ugotovitveni postopek oz. je potrebno postopek dopolniti, reši zadevo drugače in z novo odločbo nadomesti odločbo, ki se s pritožbo izpodbija. Zoper novo odločbo ima stranka pravico pritožbe.

V primeru, da AKTRP izpodbijanje odločbe ne nadomesti z novo odločbo, mora pritožbo poslati MKGP, ki o njej odloči v skladu z zakonodajo oz. jo vrne v ponovno reševanje na prvo stopnjo. Po odločitvi MKGP je odločba v upravnem postopku dokončna in zoper to odločbo ni dovoljena pritožba, pač pa je dopusten upravni spor, ki se sproži s tožbo, ki se vloži na upravno sodišče v roku 30 dni od vročitve odločbe

upravičencu.

15.2. Predvidena sestava odbora za spremljanje

Na predlog MKGP bo Vlada RS v obdobju največ treh mesecev po odločbi o odobritvi programa imenovala člane Odbora za spremljanje PRP 2014–2020. Odbor za spremljanje za svoje delo sprejme poslovnik o delu znotraj državnega institucionalnega, pravnega in finančnega okvira ter ga sprejme sporazumno z OU. Odboru za spremljanje predseduje državni sekretar, pristojen za kmetijstvo. Člani Odbora za spremljanje so predstavniki ministrstev in vladnih služb, ekonomskih in socialnih partnerjev, nevladnih organizacij, ki delujejo na področju razvoja podeželja, ter lokalnih skupnosti. V Odboru za spremljanje bodo zastopani tudi organi in organizacije, zadolžene za varovanje okolja in enakost spolov.

15.3. Določbe za zagotavljanje obveščanja javnosti o programu, tudi prek nacionalne mreže za podeželje v povezavi s strategijo informiranja in obveščanja javnosti iz člena 13 Izvedbene uredbe (EU) št. 808/2014

Učinkovito obveščanje in informiranje je pomembno za povečanje splošne ozaveščenosti javnosti in preglednosti delovanja EKSRP ter predvsem za povečanje zanimanja za koriščenje in pridobitev sredstev, ki jih je možno pridobiti v okviru EU. Na ta način se želi posledično povečati kakovost izvajanja PRP 2014–2020 in učinkovitost porabljenih sredstev. S spodbujanjem aktivnega sodelovanja in komuniciranja s potencialnimi upravičenci, kakor tudi ostalimi partnerjii in javnosto, pa pridobivati povratne informacije, ki bodo tudi podlaga za bolj učinkovito in uspešno pripravo dokumentov in aktivnosti v povezavi s politiko razvoja podeželja.

Uspešno obveščanje o ciljih in ukrepih politike razvoja podeželja in ostalih razvojnih politikah države kot tudi EU bo pospešilo učinkovito izvajanje ukrepov, povezovanje različnih partnerjev, izmenjavo izkušenj in sodelovanje. Potencialnim upravičencem ter splošni javnosti se z vzpostavitvijo ustreznega sistema obveščanja ob ustreznem času in načinu, zagotovi popolne in razumljive, predvsem pa uporabne informacije.

O ključnih strateških usmeritvah PRP 2014–2020 se zagotavljajo bolj usmerjene informacije z namenom doseganja ciljev, ki jih naslavlja PRP 2014–2020.

OU zagotavlja obveščanje potencialnih upravičencev, strokovnih organizacij, gospodarskih in socialnih partnerjev, organov, vključenih v spodbujanje enakosti med moškimi in ženskami, ter zadevnih nevladnih organizacij, vključno z okoljskimi organizacijami. Informacije se zagotavljajo o možnostih, ki jih nudi program, pravilih glede dostopa do sredstev ter prispevku in vlogi Unije. Informiranje in obveščanje se izvaja zlasti preko Mreže za podeželje. V ta namen podporna enota Mreže pripravi Akcijski in komunikacijski načrt Mreže za podeželje za obdobje 2014–2020, katerega sestavni del je tudi strategija obveščanja in informiranja. V okviru tega načrta se opredelijo cilji in ciljne skupine obveščanja, komunikacijska orodja in aktivnosti na tem področju.

Komunikacijske aktivnosti Mreže za podeželje vsebujejo aktivnosti informiranja, obveščanja in zagotavljanja povratnih informacij. Komuniciranje pomeni dvostranski pretok informacij med organom upravljana in partnerji, deležniki, upravičenci, podeželskim območjem, splošno javnostjo, strokovno

javnostjo itd., kot tudi samo povezovanje/mreženje med naštetimi.

Mreža za podeželje pri aktivnostih obveščanja sodeluje z ostalimi akterji/partnerji oziroma službami tudi preko njihovih komunikacijskih poti in orodij, s čimer se zagotavlja doseganje širšega obsega ciljnih skupin in vključevanje partnerjev v komunikacijske aktivnosti. Promocija in informiranje je namenjeno ozaveščanju o vlogi EKSRP in prispevku PRP 2014–2020 k razvoju slovenskega podeželja. Cilj je javnosti približati podeželje in kmetijstvo, ozaveščati o vsebini PRP 2014–2020 in prispevku EKSRP ter posredno spodbujati zanimanje potencialnih upravičencev za vključitev v ukrepe PRP 2014–2020.

Informiranje potencialnih upravičencev vsebuje predvsem informacije o možnostih, ki jih ponuja program in o pravilih oziroma postopkih za dostop do finančnih sredstev programa. Splošno javnost pa se obvešča o vsebini PRP 2014–2020, sprejetju s strani EK in spremembah, glavnih dosežkih izvajanja programa ter o zaključkih, kakor tudi o prispevku k doseganju prednostnih nalogah EU.

Mreža za podeželje spodbuja aktivno komuniciranje oziroma skrbi za koordiniran pretok informacij med lokalno, regionalno, nacionalno in EU ravnjo, kot tudi med upravičenci, deležniki, širšo javnostjo in OU. Tako bo delovala dvosmerno, s čimer se zagotavlja povratne informacije o izvajanju PRP 2014–2020 in identificiranju potreb, ki so podlaga za kakovostnejšo implementacijo PRP 2014–2020, kot tudi za sam sistem informiranja. To pa bo omogočalo tudi učinkovitejše vrednotenje in analiziranje.

Aktivnosti informiranja in obveščanja sledijo izvedenim analizam oziroma anketam (s čimer se ugotavlja prednosti, pomanjkljivosti in priložnosti informiranja), vrednotenju, razpravam s partnerji in usmerjevalno skupino Mreže za podeželje, kar bo definiralo točne vsebinske poudarke in oblike obveščanja javnosti in potencialnih upravičencev. S sistemom zagotavljanja povratnih informacij (preko partnerjev) se tako identificirajo potrebe oziroma stanje na področju informiranja, kar je podlaga za ukrepanje oziroma določitev aktivnosti za izboljšanje in okrepitev zagotavljanja ustreznih informacij na določenem področju ali za določeno ciljno skupino.

Mreža za podeželje uporablja številna komunikacijska orodja, zlasti:

- Spletna stran in družabni mediji

Hitra rast dostopa do interneta potrjuje pomembnost spletne strani kot pripomočka za ključna sporočila organizacij in kot vira najnovejših informacij. Spletna stran (URL: http://www.program-podezelja.si/sl/) bo glavni komunikacijski pripomoček komunikacijskega načrta. Na spletni strani bodo objavljene vse informacije o PRP. Potencialnim upravičencem se na spletni zagotovijo vse potrebne informacije o izvajanju PRP, prav tako tudi informacije, ki bodo prilagojene splošni javnosti. Vsebine se zagotavljajo tudi preko družabnih medijev (Facebook) in elektronskih obvestil.

- Tiskana gradiva

Tiskana gradiva bodo vsebovala splošne in konkretne informacije o programih razvoja podeželja in posameznih vsebinah oziroma ukrepih. Uporabljalo se jih bo na različnih dogodkih (okrogle mize, seminarji, delavnice, tiskovne konference, sejmi), prav tako bodo dostopna na spletni strani oziroma se jih bo na ustrezen način dostavilo ciljnim skupinam.

- Objave v medijih

Predstavniki MKGP in AKTRP bodo aktivno sodelovali v radijskih in televizijskih oddajah ter drugih tiskanih medijih. Prav tako se bo v teh medijih objavljalo različne vsebinske informacije o programih

razvoja podeželja.

- Seminarji in delavnice, predstavitve na sejmih, predstavitev primerov praks ipd.

Z različnimi delavnicami in seminarji se bo potencialne upravičence in partnerje informiralo o bolj konkretnih vsebinah in aktivnostih, prav tako pa se jih bo spodbujalo k aktivnemu sodelovanju. Pomembno je tudi informiranje potencialnih upravičencev in partnerjev o različnih praksah, izkušnjah in projektih, kar se bo zagotavljajo tudi preko ogledov in predstavitev primerov dobrih praks.

- Promocija

Za večjo prepoznavnost EKSRP, programov razvoja podeželja in Mreže za podeželje bo pripravljen tudi promocijski material, ki bo nudil ustrezne informacije. Izvajalo se bo tudi oglaševanje v spletnih, tiskanih, radijskih in televizijskih medijih.

Ozaveščanje o vlogi EKSRP in programih razvoja podeželja se bo izvajalo tudi preko zagotavljanja ustreznega označevanja s strani upravičencev (označevanje in navajanje vira financiranja). OU pri vseh postopkih (na primer izvajanje javnih naročil) obvešča javnost, da je aktivnost financirana s strani EKSRP.

15.4. Opis mehanizmov za zagotavljanje skladnosti v zvezi s strategijami lokalnega razvoja, ki se izvajajo v okviru pristopa LEADER, dejavnostmi, predvidenimi v okviru ukrepa sodelovanja iz člena 35 Uredbe (EU) št. 1305/2013, ukrepom osnovnih storitev in obnove vasi na podeželskih območjih iz člena 20 navedene uredbe ter drugimi evropskimi strukturnimi in investicijskimi skladi

V okviru dveh podukrepov v okviru pobude LEADER, in sicer M19.2 in M19.3 lahko pride do operacij, ki bi jih bilo možno sofinancirati preko t.i. glavnih ukrepov.

Operacije, ki so upravičene do sofinanciranja v okviru glavnih ukrepov, se lahko podpre tudi preko podukrepov LEADER, če so predvidene v SLR in jih LAS prepozna kot potrebo za razvoj lokalnega območja ter jih na podlagi meril za izbor izbere za sofinanciranje. Lokalno partnerstvo mora ob pripravi SLR opredeliti ali obstajajo potrebe po izvajanju t.i. glavnih ukrepov. Če je v SLR opredeljeno, da obstajajo potrebe po izvajanju t.i. glavnih ukrepov, mora lokalno partnerstvo v SLR utemeljiti, v čem je dodana vrednost (npr. skupni interes, skupina upravičencev, dostop javnosti do rezultatov operacije, inovativne značilnosti operacije na lokalni ravni, razpoložljivost proračuna, integrirani projekti), da se tovrstna operacija izvaja v okviru podukrepov LEADER in ne preko t.i. glavnega ukrepa.

Preverjanje morebitnega podvajanja/dvojnega financiranja istih upravičenih stroškov bo potekalo sprotno na nivoju posameznih operacij. OU bo pri obravnavi vlog preverjal, ali so upravičenci z istimi operacijami kandidirali tudi pri drugih ukrepih PRP 2014–2020 oziroma ukrepih, financiranih iz drugih ESI skladov. Plačilna agencija bo pri obravnavi zahtevkov za izplačilo preverjala, ali so upravičenci že zahtevali povračilo istih upravičenih stroškov tudi v okviru zahtevkov za izplačilo pri ostalih ukrepih PRP 2014–2020 oziroma ukrepih, financiranih iz drugih ESI skladov. Tako bo zagotovljeno, da se posamezen odhodek financira samo enkrat.

V okviru načrtovanih in predvidenih operacij za sofinanciranje, bo prihajalo do sinergij med posameznimi ESI skladi, saj je ravno namen skupnega pristopa CLLD, da se lahko s kombinacijo različnih virov financiranja izvedejo celovitejše operacije.

SLR, ki jih bodo pripravila lokalna partnerstva in nadalje tudi izbor operacij, ki prispevajo k uresničevanju ciljev SLR, morajo zasledovati cilje Unije in so stična točka usklajene intervencije različnih virov financiranja.

15.5. Opis ukrepov za zmanjšanje administrativnega bremena za upravičence iz člena 27(1) Uredbe (EU) št. 1303/2013

Poenostavitev izvajanja in večja jasnost izvajanja ukrepov je ključna tako za upravičence kot tudi z vidika zmanjševanja stroškov administracije. S poenostavitvami za upravičence bo v veliki meri razbremenjen tudi organ, ki bo odločal o vlogah, saj bo elektronsko poslovanje omogočalo hitrejši način obravnave, možnost enostavnejšega preverjanja dvojnega financiranja kot tudi izpolnjevanja drugih pogojev.

Poenotenje podzakonskih predpisov in izvedbenih aktov

V okviru priprave nacionalnih predpisov in izvedbenih aktov bo posebna pozornost namenjena poenotenju terminologije pa tudi pogojev in obveznosti za upravičence. Na ta način bo zmanjšano tveganje za nastanek napak, zagotovljeno pa bo tudi lažje spremljanje projektov kot tudi zmanjšanje bremena upravičencev pri pridobivanju različnih dokazil, soglasij itn. S tem bomo tudi lažje zasledovali cilj – »manj razlik med javnimi razpisi«, kar pomeni, da se pogoji med posameznimi javnimi razpisi ne bodo bistveno spreminjali, kar bo upravičencem omogočalo lažje spremljanje javnih razpisov in pripravo nanje.

Zmanjšanje obsežnosti in zahtevnosti posameznih korakov postopka

Podatke, ki so na voljo v javnih evidencah, bo organ za odločanje o vlogah in zahtevkih za izplačilo pridobival sam. S tem se bodo zmanjšali stroški, ki jih bo imel upravičenec s pridobivanjem podatkov ter obseg dokumentacije, ki jo bo moral upravičenec priložiti k vlogi oziroma zahtevku za izplačilo. Kot obvezne priloge bodo zahtevani samo tisti podatki, ki so pomembni za odločanje in jih ne bo možno pridobiti iz uradnih evidenc.

Elektronska izmenjava podatkov

Vzpostavljen IT sistem z možnostjo oddaje e-vloge, e-zahtevka in e-poročanja bodo predmet nadaljnje nadgradnje in razvoja, kamor bodo v čim večji meri vgrajene avtomatične kontrole, ki bodo upravičenca usmerjale k pravilni izpolnitvi vlog in zahtevkov za izplačilo in prispevale k razbremenitvi administracije. Z izpolnjevanjem e-prijavnih obrazcev se zmanjšuje obseg dela AKTRP in s tem skrajšuje čas obdelave vlog ter upravičencem s tem omogoča hitrejši začetek aktivnosti. Načrtovano je, da bodo lahko upravičenci pri podukrepih M04.1, M04.2, M06.1, M03.1, M03.2 in ukrepu M09 v celoti vse zahtevane dokumente, torej vloge, prošnje za spremembo vloge, zahtevke za izplačilo in poročila v petletnem obdobju po izplačilu, oddajali v elektronski obliki. Izjemo k temu pa bo zagotovo predstavljala predložitev bančne garancije zaradi zahtevkov za predplačilo. V vsakem primeru pa bo vzpostavljen tudi alternativni način vlaganja vlog in zahtevkov za izplačilo, ki bo omogočal nemoteno izvedbo upravnih postopkov s predložitvijo fizičnih vlog na zadevnih ukrepih v primeru tehničnih motenj ali nepredvidenih okoliščin.

Z vsemi uvedenimi aktivnostmi bodo upravičenci razbremenjeni pri stroških, ki bi nastali pri pridobivanju dokazil, tiskanju dokumentacije in pošiljanju le-te organu, ki bo odločal o vlogah in zahtevkih za izplačilo. Po drugi strani pa bo razbremenjen tudi organ, ki bo odločal o vlogah, da bodo postopki preverjanja preko elektronskih podatkovnih baz hitrejši, učinkovitejši in bodo skrajšali postopek obravnave vlog, kar bo

ugodno za upravičenca, da bo lahko hitreje začel z izvedbo aktivnosti. V okviru vseh aktivnosti je glavni cilj, da se upravičencev ne obremenjuje z nepotrebnimi stroški, ne glede na to ali so posledica porabljenega dodatnega časa ali pa finančni stroški. Po drugi strani pa da se zagotovi, da so prijavljeni projekti preverljivi in kontrolabilni ter omogočajo organu hitro in transparentno obravnavo vlog.

Jasna navodila in več informiranja

Pomemben je tudi vidik informiranja in izobraževanja, zato je cilj zagotoviti čim višjo ozaveščenost upravičencev o postopkih pridobivanja finančnih sredstev in nadalje tudi o postopkih izpolnjevanja pogojev in obveznosti. Na ta način bodo zmanjšani stroški upravičencev, nastali zaradi dopolnjevanja vlog in zahtevkov za izplačilo, kot tudi stroški sankcij v primeru neizpolnjevanja obveznosti. Pripravljena bodo posebna navodila za izpolnjevanje vlog, zahtevkov za izplačilo, ki bodo upravičenca vodila pri izpolnjevanju obrazcev. Veliko pozornosti bo namenjene vnaprejšnjemu jasnemu načrtovanju javnih razpisov pa tudi ozaveščanju upravičencev o obveznostih, ki jih prevzemajo ob vstopu v posamezen ukrep.

15.6. Opis uporabe tehnične pomoči, vključno z dejavnostmi, ki se nanašajo na pripravo, upravljanje, spremljanje, vrednotenje, obveščanje in kontrolo programa ter njegovo izvajanje, in dejavnostmi, ki se nanašajo na predhodna ali naslednja programska obdobja, iz člena 59(1) Uredbe (EU) št. 1303/2013

Namen uporabe Tehnične pomoči je zagotoviti uspešno in učinkovito ter kakovostno programiranje, upravljanje in izvajanje programov razvoja podeželja, povečanje prepoznavnosti programa ter zagotavljanje ustrezne kadrovske podpore za izvedbo aktivnosti.

Glavni cilji, katerim bodo sledile aktivnosti v okviru Tehnične pomoči PRP 2014–2020, so:

- zagotoviti ustrezno podporo za aktivnosti, ki so potrebne za programiranje, upravljanje in izvajanje programov razvoja podeželja;
- delovanje Mreže za podeželje;
- krepitev zmogljivosti organov držav članic in upravičencev;
- zmanjšanje upravnega bremena za upravičence.

Upravičenca do sredstev iz naslova Tehnične pomoči sta OU PRP 2014–2020 in plačilna agencija. Pri koriščenju sredstev iz naslova Tehnične pomoči je potrebno upoštevati predpise, ki obravnavajo javna naročila in v primeru zaposlitev, predpise, ki obravnavajo delovna razmerja in javne uslužbence.

Upravičeni stroški v okviru Tehnične pomoči morajo biti neposredno povezani s programom razvoja podeželja.

V okviru Tehnične pomoči se, v skladu z 59. členom Uredbe 1303/2013/EU, lahko podpre aktivnosti za pripravo, upravljanje, spremljanje, vrednotenje, obveščanje in komuniciranje, mreženje, reševanje sporov ter nadzor in revizijo. Tehnična pomoč se lahko uporabi tudi za podporo ukrepom za zmanjšanje administrativnega bremena upravičencev, vključno s sistemi elektronske izmenjave podatkov, ter za krepitev zmogljivosti organov držav članic in upravičencev za upravljanje in uporabo sredstev EKSRP. V okviru Tehnične pomoči se lahko podpre tudi pripravljalno delo v zvezi z razmejitvijo območij z naravnimi ali drugimi posebnimi omejitvami. V okviru Tehnične pomoči je rezerviran tudi znesek za delovanje Mreže za podeželje.

V okviru Tehnične pomoči PRP 2014–2020 se lahko financirajo tudi aktivnosti iz predhodnega programskega obdobja, ki omogočajo neoviran prehod iz enega programskega obdobja v drugo ter aktivnosti priprave podlag za izvajanje prihodnjega programskega obdobja.

Certifikacijski organ v skladu z 2. točko drugega odstavka 51. člena Uredbe 1305/2013/EU ni upravičen do koriščenja sredstev iz naslova tehnične pomoči.

Izdatki Tehnične pomoči, v skladu s 30. členom Uredbe 966/2012/EU, temeljijo na načelih gospodarnosti, učinkovitosti in uspešnosti. Za merjenje učinka tehnične pomoči se bodo uporabljali kazalniki, ki so opredeljeni v Prilogi IV Uredbe 808/2014/EU. Aktivnosti vrednotenja bodo usmerjene tudi v vsebine, ki so namenjene podpori upravljanju in izvajanju PRP 2014–2020. Del vrednotenja PRP 2014–2020 tako predstavlja tudi ocena uporabe Tehnične pomoči in delovanja Mreže za podeželje.

V okviru **upravljanja in izvajanja** programov razvoja podeželja so upravičene predvsem naslednje aktivnosti:

- stroški dela javnih uslužbencev za pripravo, upravljanje, izvajanje, spremljanje, vrednotenje, kontrolo ukrepov in nadzor programa;
- izobraževanje in usposabljanje zaposlenih za učinkovito upravljanje in izvajanje programa;
- storitve zunanjih izvajalcev in strokovnjakov za podporo izvajanju nalog v postopku izvajanja programa (zagotavljanje storitev prevajanja in tolmačenja, pravnega in finančnega svetovanja ter izvedeniška dela ipd.);
- delovanje Nadzornega odbora PRP 2007–2013, Odbora za spremljanje PRP 2014–2020 in drugih usmerjevalnih in nadzornih teles ter stroški obiskov delegacij;
- organizacija in izvedba delovnih srečanj, sestankov, seminarjev, izmenjava dobrih praks ipd.;
- izdatki za blago in storitve za zaposlene, ki opravljajo naloge povezane s programom razvoja podeželja (nabava pisarniškega materiala in pisarniške opreme; nakup, najem, vzdrževanje ter nadgradnja računalniške opreme in programov, telekomunikacijske in druge tehnične opreme, nadgradnja IKT infrastrukture, najem prostorov);
- vzpostavitev, delovanje, nadgradnje, vzdrževanje in medsebojno povezovanje računalniških sistemov za upravljanje, spremljanje, revizijo, nadzor in vrednotenje ukrepov PRP 2014–2020 (vzpostavitev različnih registrov, posodobitev strojne in programske opreme ipd.) ter
- ostale aktivnosti, ki zagotavljajo učinkovito upravljanje in izvajanje programov razvoja podeželja.

V skladu z nacionalno zakonodajo bo zagotovljeno ustrezno upravljanje s kadri (primerno plačilo, možnost napredovanj, transparentnost zaposlovanja, spremljanje kariere posameznika).

OU v skladu z 62. členom Uredbe 809/2014/EU zagotavlja, da administrativne kontrole in kontrole na kraju samem izvaja organ, ki je funkcionalno neodvisen od organa, ki odobri plačilo tehnične pomoči. OU bo zagotovil primerne ukrepe za zagotavljanje učinkovitega preprečevanja goljufij, v skladu z 58. členom Uredbe 1306/2013/EU.

V okviru **študij in vrednotenj** so upravičene predvsem naslednje aktivnosti:

- študije potrebne za pripravo programskih dokumentov oziroma izboljšanje uspešnosti oblikovanja in izvajanja programov razvoja podeželja;
- vrednotenja (predhodno in naknadno vrednotenje ter vrednotenje med programskim obdobjem);
- priprava projektnih in investicijskih dokumentacij, strokovnih poročil in ocen ipd. ter
- ostale študije in vrednotenja, ki zagotavljajo učinkovito izvajanje programa.

Znotraj zneska, določenega za izvajanje Tehnične pomoči, to je do 4 % skupnega zneska, so rezervirana tudi sredstva, namenjena Mreži za podeželje.

V okviru **Mreže za podeželje** se izvajajo predvsem naslednje aktivnosti:

- komunikacijske aktivnosti (informiranje o ukrepih na področju razvoja podeželja, ozaveščanje širše javnosti preko različnih komunikacijskih orodij, izdaja publikacij, letakov ipd.);
- aktivnosti na področju usposabljanja, sodelovanja in povezovanja (ustanovitev tematskih delovnih skupin, organizacija srečanj, seminarjev, delavnic in ostalih dogodkov, sodelovanje z mednarodnimi, nacionalnimi in regionalnimi organizacijami ipd.) in
- druge podporne aktivnosti za potrebe izvajanja programov razvoja podeželja.

16. SEZNAM UKREPOV ZA VKLJUČEVANJE PARTNERJEV

16.1. a) Razprava o usmeritvah skupne kmetijske politike v obdobju 2014–2020

16.1.1. Predmet ustreznega posvetovanja

MKO in Društvo za razvoj slovenskega podeželja sta soorganizirala 2. Slovenski podeželski parlament na temo razprave o usmeritvah skupne kmetijske politike v obdobju 2014–2020. Dogodek je potekal v Zrečah, 16. in 17. oktobra 2012. Podeželski parlament pomeni priložnost za odpiranje razprave o aktualnih in prihodnjih razvojnih izzivih. V letu 2012 se je zaključeval proces oblikovanja nove Skupne kmetijske politike in razvoja podeželja, ki jo bomo članice EU izvajale med leti 2014–2020. Zato je pomembno, da se je na tem dogodku odločno poseglo v sooblikovanje te politike in vanjo vgradilo raznolike interese deležnikov, vključenih v razvoj podeželja.

Razprava je potekala v osmih delovnih skupinah, ki so obravnavale naslednje teme:

- konkurenčnost – nove naložbe in sodelovanje,
- okolje – kmetijstvo kot zaveznik ohranjanja narave,
- svetovanje, izobraževanje in inovativnost,
- podeželje – ustvarjalni prostor tudi za iniciative mladih,
- gozdarstvo – vključevanje v politiko razvoja podeželja,
- prihodnji razvoj pristopa LEADER in Mreža za podeželje,
- ozelenitev I. stebra Skupne kmetijske politike,
- implementacija neposrednih plačil v Sloveniji.

Vzporedno z dogajanjem na samem parlamentu je potekala predstavitev uspešnih projektov in partnerstev iz slovenskega podeželja.

16.1.2. Povzetek rezultatov

Ključni povzetki dogodka glede na delavnice so:

- prihodnji razvoj pristopa LEADER in Mreža za podeželje: poenostavitev postopkov za sredstva iz različnih virov ter boljše koriščenje možnosti za dialog, izmenjavo informacij ter povezovanje;
- podeželje - ustvarjalni prostor tudi za iniciative mladih: večja podpora aktivnostim, ki povečujejo zaposlitev na podeželju in pomen socialne infrastrukture, enakomernejši razvoj podeželskih območij;
- gozdarstvo - vključevanje v politiko razvoja podeželja: kapitalsko in projektno povezovanje lastnikov gozdov, izboljšanje odprtosti gozdov (gozdne prometnice), vzpostavitev lokalnih lesno predelovalnih centrov;
- konkurenčnost - nove naložbe in sodelovanje: ohraniti razmejitev majhne/velike naložbe, naložbe v nekmetijske dejavnosti; oblikovanje prednostnih skupin (mladi prevzemniki, OMD);
- okolje - kmetijstvo kot zaveznik ohranjanja narave: spodbujanje okolju prijaznih tehnoloških rešitev, ciljno usmerjeno svetovanje v povezavi z okoljem (zavarovana območja), povečanje dodane vrednosti proizvodom pridelanim na okolju prijazen način, sprememba koncepta kmetijsko okoljskih plačil;

- svetovanje, izobraževanje in inovativnost: krepitev znanja na deficitarnih vsebinah (nove tehnologije in produkti, okolje), povezava strokovnih služb na področju kmetijstva, vseživljenjsko učenje - poudarek inovativnosti, razvojna omrežja, grozdi in demonstracijski centri, mojstrske kmetije - orodja za učinkovit prenos znanja v prakso.

16.2. b) Javna razprava o osnutku PRP 2014–2020

16.2.1. Predmet ustreznega posvetovanja

V juliju 2013 je bila organizirana enomesečna širša javna razprava o prvem osnutku PRP 2014–2020. V primerjavi s programskim obdobjem 2007–2013 bodoči PRP 2014–2020 uvaja zelo pomembne in znatne konceptualne spremembe, s katerimi želimo v največji možni meri zagotoviti odmik od zgodovinskih alokacij in prvenstveno zagotoviti večjo ciljno osredotočenost in usmerjenost v rezultate, kar se je želelo predstaviti tudi partnerjem in javnosti. V okviru javne razprave so se predstavile predvsem bistvene sistemske spremembe PRP 2014–2020 in pridobilo odzive javnosti na prvi osnutek PRP. Kot uvod v javno razpravo je bil organiziran posvet v Hočah pri Mariboru, dne 10. 7. 2013, kjer je MKO zainteresirani javnosti predstavil vsebino prvega osnutka PRP 2014–2020. Osnutek PRP 2014–2020 je bil širši javnosti dostopen tudi na svetovnem spletu. Zaključki javne razprave so bili predstavljeni na Kmetijsko živilskem sejmu AGRA v Gornji Radgoni dne 26. 8. 2013.

16.2.2. Povzetek rezultatov

Raznolika udeležba zainteresirane javnosti, predstavnikov različnih institucij in EK ter pestrost prvih izraženih stališč sta pokazali na večplastni pomen PRP 2014–2020 in obstoj konsenza po večji ciljni naravnanosti PRP 2014–2020 in usmerjenosti v rezultate. MKO je pri pripravi osnutka PRP 2014–2020 sledil načelom, da je treba prednost dati uspešnosti, ne le učinkovitosti porabe sredstev, da je treba zagotoviti večjo ambicioznost in strateško naravnanost ter usmerjenost k doseganju jasno opredeljenih rezultatov, kar se je potrdilo tudi v okviru javne razprave.

V okviru javne razprave je MKO prejelo pobude in predloge na osnutek PRP 2014–2020, ki jih je lahko podal vsak posameznik ali organizacija. Na pobude in predloge je bilo tudi odgovorjeno z ustrezno utemeljitvijo o upoštevanju oziroma neupoštevanju prejetih predlogov in pripomb.

16.3. c) Delavnice na temo priprave bodočega PRP 2014–2020

16.3.1. Predmet ustreznega posvetovanja

V maju 2013 so bile izvedene delavnice, ki so obravnavale šest vsebinskih sklopov:

- strateške usmeritve PRP 2014–2020,
- rezultatska usmerjenost PRP 2014–2020,

- horizontalno in vertikalno povezovanje,
- prenos znanja in inovacij ter
- pristop LEADER.

Predstavniki MKO so zbranim udeležencem predstavili kontekst in ključne spremembe pri načrtovanju PRP 2014–2020, zlasti vpetost načrtovanja v doseganje ciljev Strategije Evropa 2020 ter drugih strateških dokumentov države, predvsem partnerskega sporazuma, ki bo na nacionalni ravni opredeljeval vlaganja iz vseh EU skladov za obdobje do leta 2020.

16.3.2. Povzetek rezultatov

Organizirane so bile različne delavnice, ki so se izkazale kot zelo uspešne in dobro sprejete med udeleženci. Prisotni na delavnicah so potrdili strateške usmeritve bodočega PRP 2014–2020, zlasti njegov velik poudarek prenosu znanja in inovacij ter povezovanju med proizvajalci vzdolž agroživilskih in gozdno-lesnih verig. Poudarjen je bil tudi pomen ukrepov M19 kot orodja za lokalno skupnost in predlagana uvedba pristopa CLLD. Ocenili so, da je zasnova PRP 2014–2020 razvojno naravnana in da uvodna poglavja nakazujejo pozitivne konceptualne spremembe. Še posebej so pozdravili zavezanost k večji ciljni usmerjenosti bodočega programa.

16.4. d) Delavnice za področje ukrepa M10

16.4.1. Predmet ustreznega posvetovanja

V septembru 2013 so bile organizirane delavnice za ukrep M10, katerih namen je bila razprava o novi zasnovi vsebine in strukture bodočega ukrepa M10. Delavnica je bila namenjena pregledu ustreznosti zahtev ukrepa M10, ustreznosti in pravilnosti kombinacij zahtev in razpravi o podporni vlogi svetovanja pred in po vstopu upravičenca v ukrep M10.

16.4.2. Povzetek rezultatov

Rezultat delavnice za področje ukrepa M10 je bila izmenjava mnenj o zasnovi ukrepa in o zahtevah, ki bi upravičence bolj vključevalo v sheme kakovosti. Partnerji so do sestanka identificirali po 5 zahtev, ki so ključne za vsak posamezen sektor kmetijske pridelave in iz nabora možnih zahtev identificirali tiste, ki bodo najbolj učinkoviti, širše zanimivi in jih bo možno neodvisno preveriti in kontrolirati.

16.5. e) Delavnice za področje ukrepa M16

16.5.1. Predmet ustreznega posvetovanja

Ukrep M16 je v programskem obdobju 2014–2020 uveden na novo, zato je temu področju namenjeno veliko pozornosti. Organizirane so bile delavnice v septembru 2013 in februarju 2014. Cilj delavnice v septembru je bil doreči prednostna področja in vsebine projektov ter obravnavati izvedbene vidike v okviru ukrepa. Poleg tega so se na delavnici spodbudile prve možne povezave med potencialnimi partnerji. V februarju 2014 pa so bile organizirane delavnice na naslednje tematske sklope:

- okolje in podnebne spremembe,
- kratke dobavne verige, lokalni trgi in promocijske dejavnosti in
- diverzifikacija kmetijskih dejavnosti.

V okviru teh delavnice se je doreklo tehnične in izvedbene podrobnosti, predstavilo novosti tega ukrepa in določilo vsebinska prednostna področja.

16.5.2. Povzetek rezultatov

Med diskusijo na delavnicah so bile odprte različne teme in vprašanja, na katere se je skušalo najti ustrezne odgovore in rešitve. Nekatera vprašanja so bila zastavljena s strani predstavnikov OU, z namenom pridobiti predloge in stališča s strani deležnikov ter preko tega uskladiti pogoje in merila, ki bodo kasneje predstavljali del izvedbenih pravil ukrepa.

Ukrep M16 predstavlja nov ukrep politike razvoja podeželja, tako na EU, kot tudi na nacionalnem nivoju. Iz tega razloga so bile delavnice namenjene tudi sami predstavitvi in promociji ukrepa, z namenom informiranja deležnikov in spodbujanja njihove kreativnosti, kot tudi pregledu interesa po izvajanju projektov sodelovanja in opredelitvi vsebinskih problematik, na katere bi se tovrstni projekti nanašali.

Na delavnicah so se tako opredelile težave, potrebe in potenciali, fokusna tematska področja, predlagane projektne vsebine.

16.6. f) Vsebinska usklajevanja in predstavitve PRP

16.6.1. Predmet ustreznega posvetovanja

MKO je organiziralo različne usklajevalne sestanke med avgustom 2013 in majem 2014. Potekala so številna usklajevanja ukrepov s socialnimi partnerji, predstavniki naravovarstvenih področij, interesnimi skupinami, sindikatom kmetov, predstavniki lokalnih skupnosti, lokalnih akcijskih skupin, podeželske mladine, zadrug, živilsko predelovalne industrije, kmetijskih podjetij ipd.

16.6.2. Povzetek rezultatov

Na podlagi usklajevanj in predstavitev, ki so spodbudile partnerje k konstruktivnemu sodelovanju in podajanju predlogov za kakovostnejšo pripravo ukrepov, so se ukrepi oblikovali v smeri večje konsistentnosti in komplementarnosti med ukrepi in različnimi strategijami, smotrnosti ukrepov, pa tudi v smeri zmanjševanja možnosti napak in zmanjševanja administrativnih bremen upravičencev.

16.7. g) Vključevanje v področje informiranja in obveščanja

16.7.1. Predmet ustreznega posvetovanja

Mreža skrbi za obveščanje in informiranje javnosti o PRP. Te aktivnosti potekajo predvsem preko spletne strani, ki se posodablja z ustreznimi in aktualnimi novicami. Prav tako se javnost obvešča preko tedenskih elektronskih obvestil. V te dejavnosti se vključuje tudi partnerje in javnost, z namenom posredovanja primernih informacij in gradiv, ki jih MKO lahko vključi v novice in spletne strani. S tem se spodbuja skupno sodelovanje na področju informiranja. Prav tako se javnost in potencialne upravičence obvešča preko tiskanih gradiv, pri pripravi, katerih strokovno sodelujejo tudi nekateri ključni partnerji. Obveščanje o PRP poteka tudi preko sodelovanja in organiziranja raznih dogodkov v okviru Mreže, pri katerih sodelujejo tudi različni partnerji.

16.7.2. Povzetek rezultatov

Rezultat tega skupnega sodelovanja je boljša in širša obveščenost ciljnih skupin oziroma javnosti, širi se prepoznavnost EKSRP in rezultatov PRP, potencialni upravičenci pravočasno prejmejo potrebne informacije, prav tako pa se v kakovostnejše izvajanje PRP vključuje partnerje, ki preko lastnih komunikacijskih kanalov obveščajo svoje člane o novostih in dogodkih v zvezi s PRP.

16.8. h) Sodelovanje v skupinah in odborih

16.8.1. Predmet ustreznega posvetovanja

V okviru različnih skupin in odborov (na primer Usmerjevalna skupina Mreže za podeželje, Nadzorni odbor PRP 2007–2013 itd.), so vključeni tudi predstavniki različnih organizacij. Na sejah omenjenih skupin in odborov se obravnavajo različne tematike in področja PRP, v okviru katerih lahko zunanji člani podajajo svoje predloge in pobude.

16.8.2. Povzetek rezultatov

Rezultati takšnih posvetovanj oziroma takšne organizacije delovanja na MKO so kakovostnejša priprava dokumentov, večji interes partnerjev za sodelovanje pri različnih aktivnosti ter kompetentno vključevanje partnerjev v pripravo in izvedbo.

16.9. i) Priprave na Okoljsko poročilo

16.9.1. Predmet ustreznega posvetovanja

V začetni fazi priprave Okoljskega poročila je bil narejen kratek pregled stanja okolja in trendov v okolju. Izveden je bil scoping ali vsebinjenje in tri fokusne skupine s strokovno javnostjo. Javni scoping, v okviru katerega so bili predstavljeni proces priprave okoljskega poročila, prve ugotovitve o stanju okolja in ključna vprašanja, je bil organiziran aprila 2013. Fokusne skupine so bile organizirane v maju 2013. Cilj delavnic oziroma fokusnih skupin je bil določitev ključnih okoljskih vprašanj, tem oziroma elementov okolja, na katere lahko vpliva PRP 2014–2020. Fokusne skupine so bile izvedene ločeno po tematikah (zdravje ljudi in kulturna dediščina; narava; vode in tla), na katerih je z ožjo skupino povabljenih strokovnjakov (Ministrstvo za kulturo, Ministrstvo za zdravje, Inštitut za varovanje zdravja, ARSO, Zavod RS za varstvo narave, Sektor za ohranjanje narave (MOP), Zavod za gozdove, KGZS, Krajinski park Ljubljansko barje,…) potekala razprava o rezultatih analize stanja, ugotovljenih trendih in morebitnih posebnih poudarkih ali vsebinah, ki bi jih morali dodatno obravnavati.

16.9.2. Povzetek rezultatov

Na podlagi izvedenega scopinga so bile prepoznane ključne teme, ki bi jih bilo potrebno obravnavati. To so vode/ tla, biotska raznovrstnost, kakovost življenja in kulturna dediščina. Pomembno je, da se pri obravnavi okoljskih vsebin in vplivov upošteva regionalne razlike.

Do podobnih ugotovitev so prišli tudi v okviru fokusnih skupin. Glavni zaključki fokusnih skupin so naslednji:

- med regijami in posameznimi območji so zelo velike razlike, kar je potrebno upoštevati pri oblikovanju ukrepov,
- pri obravnavi področja voda naj se pitni vodi posveti posebna pozornost,
- primerno naj se obravnava gozdarstvo in njegova vloga pri razvoju podeželja,
- odnos do podeželja se spreminja, obdelovanje zemlje je v porastu, tudi zaradi trenutnega ekonomskega položaja.

16.10. j) Postopek z mnenjedajalci

16.10.1. Predmet ustreznega posvetovanja

V okviru postopka celovite presoje vplivov na okolje za PRP 2014–2020 so potekala številna posvetovanja in usklajevanja z akterji na področju narave, voda in kulturne dediščine. Na MKGP so bili organizirani uskladitveni sestanki. Na podlagi pripomb mnenjedajalcev v postopku celovite presoje vplivov na okolje se je prilagodila tudi vsebina PRP 2014–2020, predvsem na področju narave in voda. Mnenjedajalci, Zavod Republike Slovenije za varstvo narave, Ministrstvo za kulturo in Agencija Republike Slovenije za okolje so potrdili ustreznost Okoljskega poročila in Dodatka za varovana območja, so pa kljub temu podali še nekaj dodatnih mnenj. MKGP je na vsa mnenja pisno odgovorilo in navedlo, kako bodo priporočeni omilitveni ukrepi, podani s strani Zavoda Republike Slovenije za varstvo narave, upoštevani, kakšne so možnosti vključitve varovanja kulturne dediščine v PRP in zakaj se ne strinja s spremembami ocen na področju stanja voda. Ministrstvo za zdravje je ugotovilo, da je PRP 2014–2020 z vidika človekovega zdravja sprejemljiv in ni imelo pripomb.

16.10.2. Povzetek rezultatov

Zavod Republike Slovenije za varstvo narave je opozoril, da je potrebno pred izvajanjem PRP 2014–2020 razviti učinkovit sistem umeščanja gozdnih prometnic ter v sklopu načrtovanja opredeliti območja, kjer se financiranje gozdnih prometnic zaradi negativnih vplivov na varstvo narave ne bo izvajalo. Opozorili so tudi na pomanjkljivosti pri načrtovanju in umeščanju novih tehnologij. V okviru PRP 2014–2020 se bo na podlagi meril za izbor spodbujalo okolju prijaznejše naložbe, nove tehnologije se bo umeščalo samo v gozdove, kjer je to z vidika varstva narave sprejemljivo. Predlagali so tudi, da se Okoljsko poročilo in Dodatek za varovana območja dopolni z omilitvenim ukrepom, da je potrebno zagotoviti podrobnejšo analizo vplivov ukrepov, povezanih z gozdarstvom, z ukrepi M10, M16, M19 in M04 na naravo. Odgovor MKGP je, da bo podrobnejša analiza učinkov zagotovljena v okviru vrednotenja. Pomisleke so izrazili tudi glede izvajanja zahteve »Analiza krme in računanje krmnih obrokov«, za katero so bili v Okoljskem poročilu opredeljeni trije omilitveni ukrepi glede preprečevanja intenzifikacije rabe travinja. Odgovor MKGP je, da bomo omenjene omilitvene ukrepe naslovili skozi program obveznega usposabljanja in svetovanja.

Agencija Republike Slovenije za okolje se ni strinjala z oceno vpliva PRP na okoljski cilj dobro ekološko stanje voda in z oceno vpliva rabe vode za namakanje na ekološko stanje površinskih voda. Odgovor MKGP je, da sta podani oceni zaradi številnih vzpostavljenih mehanizmov ustrezni.

Ministrstvo za kulturo se ni strinjalo s premajhno vključenostjo kulturne dediščine v PRP 2014–2020. V odgovoru MKGP je pojasnjeno, da pri investicijskih ukrepih kot tudi pri podukrepu M06.4 med upravičene stroške vključena tudi prenova objektov. Tudi pri ukrepu M19 bodo tovrstne vsebine lahko podprte.

16.11. k) Javna razgrnitev Okoljskega poročila in Dodatka za varovana območja za PRP 2014–2020

16.11.1. Predmet ustreznega posvetovanja

Skladno z ugotovitvijo Sektorja za celovito presojo vplivov na okolje, Direktorata za okolje, da sta Okoljsko poročilo za Program razvoja podeželja 2014–2020 (druga dopolnitev) in Dodatek za varovana območja za Program razvoja podeželja 2014–2020 (druga dopolnitev) kakovostna in skladna s predpisi, je v aprilu in maju 2014 potekala enomesečna javna razgrnitev obeh dokumentov, skupaj s Programom razvoja podeželja 2014–2020. V času javne razgrnitve so bile posredovane pripombe Društva za raziskovanje jam, Herpetološkega društva, Društva za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije, Društva za proučevanje in ohranjanje metuljev Slovenije in Zavoda za varstvo kulturne dediščine.

16.11.2. Povzetek rezultatov

Vsem, ki so v času javne razgrnitve Okoljskega poročila in Dodatka za varovana območja podali pripombe, so bili posredovani pisni odgovori s pojasnili o upoštevanju oziroma neupoštevanju pripomb. Pripombe so bile upoštevane, v kolikor je to smiselno in dopustno glede na veljavno zakonodajo za področje celovite presoje vplivov na okolje in glede na najnovejše javno dostopne podatke.

Tekom javne razgrnitve Okoljskega poročila in Dodatka za varovana območja je bila podana tudi pripomba, da vplivov predloga PRP na naravo sploh ni bilo mogoče presoditi, saj višina plačil v času javne razgrnitve ni bila navedena. V času javne razgrnitve so bili javno dostopni vsi že pripravljeni dokumenti. Kalkulacije plačil za zahteve ukrepa M10 so bile takrat v pripravi pri neodvisni instituciji, izbrani s postopkom javnega naročila. Razlog, zakaj kalkulacije v času javne razgrnitve še niso bile pripravljene, je predvsem v dolgotrajnem usklajevanju vsebine zahtev omenjenega ukrepa. Ko so bile kalkulacije na voljo, so bile skupaj z razlago postopka izračunov, predstavljene partnerjem, tudi partnerjem s področja varovanja okolja.

16.12. (Neobvezna) pojasnila ali dodatne informacije k seznamu ukrepov

Partnerstvo je eno od osnovnih načel priprave programskih dokumentov tako na ravni EU kot tudi na nacionalni ravni. Partnerstvo lahko ustvari mnoge koristi in dodano vrednost, saj prispeva h kakovosti, ustreznosti in učinkovitosti javnih politik ter k okrepljeni zavezanosti in legitimnosti sprejetih odločitev.

Ključno pri izvajanju partnerstva je aktivno sodelovanje partnerjev v vseh fazah programskega cikla od priprave, izvajanja, spremljanja do vrednotenja. V skladu z 8. členom Uredbe 240/2014/EU so bili v fazi priprave PRP 2014–2020 partnerji vključeni tudi v pripravo analize in opredelitev potreb, opredelitev ali izbiro prednostnih nalog in posebnih ciljev, razdelitev sredstev, opredelitev posebnih kazalnikov, izvajanje horizontalnih načel in sestavo odbora za spremljanje. Zelo pomembno je tudi, da so tisti, ki so zadolženi za izvajanje programa, aktivno vključeni tudi v njegovo oblikovanje. MKGP podpira krovne organizacije ter imenovanje skupnih predstavnikov partnerjev, s čimer se zagotovi večja reprezentativnost in bolj učinkovito partnerstvo. Načelo partnerstva pomeni tesno sodelovanje med javnimi organi na nadnacionalni, nacionalni, regionalni in lokalni ravni, ekonomskimi in socialnimi partnerji ter civilno družbo, vključno z okoljskimi partnerji in nevladnimi organizacijami, ter organi, odgovornimi za spodbujanje enakosti in boja proti diskriminaciji. Partnerstvo je potrebno obravnavati tudi v tesni povezavi s pristopom upravljanja na več

ravneh ter načeli subsidiarnosti in sorazmernosti.

V skladu s 5. členom Uredbe 1303/2013/EU MKGP vključuje naslednje partnerje:

- na nadnacionalni ravni: EK,
- javne organe na nacionalni ravni: Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, Ministrstvo za finance, Ministrstvo za okolje in prostor, Ministrstvo za kulturo, Ministrstvo za zdravje, Urad RS za makroekonomske analize in razvoj, SURS, AKTRP, ARSO, Inšpektorat RS za kmetijstvo in okolje, Uprava RS za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin, Javna agencija RS za spodbujanje podjetništva, inovativnosti, tehnološkega razvoja, investicij in turizma (SPIRIT Slovenija), Andragoški center RS, Zavod RS za varstvo narave, Center RS za poklicno izobraževanje itd.,
- znanstvene, raziskovalne in izobraževalne ustanove: Univerza v Ljubljani: Biotehniška fakulteta, Veterinarska fakulteta; Filozofska fakulteta, Oddelek za geografijo, Univerza v Mariboru: Fakulteta za kmetijstvo in biosistemske vede, Kmetijski inštitut Slovenije, Gozdarski inštitut Slovenije, Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije, Inštitut za gozdarstvo Slovenije itd.,
- javne organe na regionalni in lokalni ravni: Združenje občin Slovenije, Skupnost občin Slovenije, konzorcij ZORA - Združenje območnih razvojnih agencij Slovenije, Združenje regionalnih razvojnih agencij - RRA GIZ itd.,
- ekonomske in socialne partnerje: Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, Gospodarska zbornica Slovenije, Zadružna zveza Slovenije, Sindikat kmetov Slovenije, Obrtna zbornica Slovenije, Zavod za gozdove, itd.,
- civilno družbo, vključno z okoljskimi partnerji in nevladnimi organizacijami, ter organi, odgovornimi za spodbujanje enakosti in boja proti diskriminaciji: Zveza kmetic Slovenije, Zveza slovenske podeželske mladine, Zveza potrošnikov Slovenije, Čebelarska zveza Slovenije, Zveza združenj ekoloških kmetov Slovenije, Združenje lastnikov gozdov, Društvo za razvoj slovenskega podeželja, Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije, Inštitut za trajnostni razvoj, Društvo oljkarjev Slovenske Istre, Združenje ekoloških pridelovalcev in predelovalcev Deteljica, Zveza društev za biološko-dinamično gospodarjenje AJDA - DEMETER Slovenija, Umanotera Slovenska fundacija za trajnostni razvoj, Združenje turističnih kmetij Slovenije, Mreža Plan B za Slovenijo, lokalne akcijske skupine itd.

V Sloveniji se načelo partnerstva vključuje v pripravo vseh dolgoročnih razvojnih načrtov in programov, med katere sodi tudi PRP 2014–2020.

V skladu s pristopom upravljanja na več ravneh so reprezentativni in pristojni partnerji vključeni v pripravo partnerskega sporazuma ter v pripravo, izvajanje, spremljanje in ocenjevanje PRP 2014–2020, tudi v okviru delovanja v Odboru za spremljanje PRP 2014–2020.

Organizacije in institucije, ki delujejo na področju razvoja podeželja, se z namenom povečanja vključenosti v proces oblikovanja, izvajanja in spremljanja PRP 2014–2020 ter izboljšanja kakovosti programa vključujejo tudi v nacionalno Mrežo za podeželje. Mreža s ciljem večjega vključevanja deležnikov v pripravo dokumentov na področju politike razvoja podeželja organizira različne aktivnosti, s katerimi se spodbuja aktivno participacijo in zagotavlja povratne informacije za boljšo implementacijo programa.

MKGP vključuje socialne partnerje ter strokovno in širšo javnost v svoje aktivnosti že od objave predlogov evropske zakonodaje za programsko obdobje 2014–2020 in predlogov reforme SKP do 2020. Organizirana je bila javna razprava, posveti in različne predstavitve reforme SKP do 2020, kjer je bilo izpostavljeno tudi

področje razvoja podeželja.

OU deluje v odprtem in transparentnem dialogu z javnostjo. Javnost do vsebin in gradiv, ki so se pripravljala tekom priprave osnutka PRP 2014–2020, prosto dostopa na svetovnem spletu. Prav tako so bili objavljeni zaključki dogodkov in obvestila o izvedbi določene aktivnosti na posebni spletni strani Programa razvoja podeželja, kot tudi posredovano preko tedenskih elektronskih novic. Zagotovljeno je bilo pravočasno obveščanje o dogodkih, s čimer se vzpostavlja ustrezna vsebinska razprava. Proces partnerstva se bo nadaljeval tudi v okviru izvajanja in vrednotenja PRP 2014–2020. Po potrditvi PRP 2014–2020 s strani EK se ustanovi Odbor za spremljanje PRP 2014–2020, ki je sestavljen iz ključnih partnerjev, ki so sodelovali tudi pri pripravi PRP 2014–2020. S tem bo zagotovljena kontinuiteta med fazo načrtovanja in fazo izvedbe ter vrednotenja PRP 2014–2020, v kateri se partnerstvo nadaljuje in nadgrajuje.

17. NACIONALNA MREŽA ZA PODEŽELJE

17.1. Postopek in časovni razpored za vzpostavitev nacionalne mreže za podeželje

Nacionalna Mreža za podeželje je bila ustanovljena z javnim pozivom k včlanitvi v Mrežo aprila 2008. Za sodelovanje v aktivnostih Mreže ali zgolj z namenom prejemanja elektronskih novic Mreže se posamezniki ali organizacije lahko registrirajo v bazo Mreže.

Ob registraciji v bazo Mreže člani izrazijo tudi področje zanimanja, na podlagi česar jim je omogočeno prejemanje bolj usmerjenih informacij. Področja zanimanja so: kmetijstvo, gozdarstvo, predelava kmetijskih in gozdarskih proizvodov, varnost in kakovost hrane, varstvo okolja, urejanje kmetijskega in podeželskega prostora, LEADER, diverzifikacija v nekmetijske dejavnosti, podjetništvo, celovit razvoj podeželja, turizem in drugo.

Mreža povezuje naslednje partnerje na nacionalni in mednarodni ravni:

- javne organe na nacionalni ravni,
- znanstvene, raziskovalne in izobraževalne ustanove,
- javne organe na regionalni in lokalni ravni,
- ekonomske in socialne partnerje,
- civilno družbo, vključno z okoljskimi partnerji in nevladnimi organizacijami, ter organi, odgovornimi za spodbujanje enakosti in boja proti diskriminaciji in
- druge organizacije in uprave, sodelujoče pri razvoju podeželja.

Zaradi zagotavljanja kontinuitete delovanja Mreže se v obdobju 2014–2020 Mreža ne vzpostavlja na novo, ampak ohranja svojo strukturo z nekaterimi organizacijskimi spremembami. Izvajanje Akcijskega in komunikacijskega načrta Mreže za obdobje 2014–2020 se bo začelo najkasneje v 12 mesecih po potrditvi programa.

17.2. Načrtovana organizacija mreže, zlasti način, kako bodo organizacije in uprave, ki sodelujejo pri razvoju podeželja, vključno s partnerji, kot je navedeno v členu 54(1) Uredbe (EU) št. 1305/2013, vključeni in kako se bodo spodbujale dejavnosti povezovanja

Podpora EKSRP se glede na 3.a točko 54. člena Uredbe 1305/2013/EU uporablja za vzpostavitev in delovanje strukture, potrebne za delovanje Mreže. V Sloveniji je potrebno za delovanje Mreže vzpostaviti oziroma zagotavljati delovanje naslednjih struktur/členov Mreže:

- baza Mreže: sestavljena iz članov, ki so organizacije in posamezniki po prostovoljni in brezplačni včlanitvi v bazo Mreže; potrebno je voditi evidenco in spodbujati k novemu članstvu;
- podporna enota Mreže za podeželje (v nadaljnjem besedilu: podporna enota Mreže): izvaja in koordinira aktivnosti in naloge Mreže in deluje znotraj UO; potrebno zagotavljati zaposlene v OU;
- Usmerjevalna skupina Mreže za podeželje (v nadaljnjem besedilu: usmerjevalna skupina Mreže): podaja usmeritve za delovanje Mreže in tako predstavlja oziroma zastopa različne skupine/področja; predsednik omenjene skupine je predstavnik OU, ki skrbi za delovanje;
- tematske delovne skupine: kot podpora različnim področjem/aktivnostim Mreže; OU spodbuja k ustanavljanju, predlaga ustanovitev in po potrebi namenja podporo za delovanje takšne tematske

delovne skupine.

Nacionalna Mreža tako združuje institucije, organizacije, skupine in posameznike, ki delujejo na področju razvoja podeželja, partnerstvo iz člena 5 Uredbe 1303/2013/EU je prav tako del Mreže. Podporna enota Mreže pa zagotavlja strukturo, ki pospešuje proces mreženja in sodelovanja zainteresiranih strani, kar je cilj vključevanja v Mrežo (mreženje pomeni proces izmenjave in širjenja informacij, praks, izkušenj itd.).

Članstvo v Mreži je prostovoljno in odprto za vse organizacije in posameznike. Podporna enota in člani Mreže delujejo v smeri širjenja članstva. Člane Mreže se informira o aktivnostih, spodbuja k predlaganju aktivnosti, k podajanju predlogov za izboljšanje delovanja Mreže ter k aktivni participaciji v Mreži (na primer izvajanje določenih aktivnosti itd.). Aktivnosti Mreže so odprte in na voljo tudi posameznikom in organizacijam, ki niso registrirani v bazo Mreže.

Naloge in aktivnosti Mreže izvaja oziroma koordinira **podporna enota Mreže** v okviru Skupine za podporo upravljanju znotraj **OU**, ki je odgovoren za vzpostavitev in delovanje Mreže. Glavne naloge Podporne enote Mreže so predvsem priprava gradiv in aktov Mreže, izvajanje aktivnosti določenih v letnih planih Mreže, obveščanje in informiranje partnerjev, potencialnih upravičencev in javnosti, urejanje baze Mreže, aktivnosti v zvezi s spremljanjem in vrednotenjem Mreže, podpora delovanju Usmerjevalne skupine Mreže. Podporna enota Mreže pospešuje oziroma spodbuja proces mreženja in sodelovanja zainteresiranih strani. Ustanovitev podporne enote Mreže ne vzpostavlja Mrežo kot tako, ampak le-ta vključuje tudi člane, ki so registrirani v bazo Mreže, člane Usmerjevalne skupine Mreže in člane tematskih delovnih skupin.

Z namenom podajanja usmeritev je bila v okviru PRP 2007–2013 ustanovljena **Usmerjevalna skupina Mreže**, ki jo je imenoval minister, pristojen za kmetijstvo (v nadaljnjem besedilu: usmerjevalna skupina Mreže). Na podlagi pozitivnih izkušenj delovanja te skupine se bo njeno delo nadaljevalo in krepilo tudi v okviru PRP 2014–2020. Usmerjevalno skupino Mreže sestavljajo predstavniki OU, plačilne agencije, vladnih služb, uradov in zavodov, gospodarskih in socialnih partnerjev, nevladnih organizacij in lokalnih skupnosti, predstavniki lokalnih akcijskih skupin ter glede na tematiko in potrebe se na seje usmerjevalne skupine vabi tudi predstavnike drugih organizacij oziroma skupin. Usmerjevalna skupina Mreže se sestaja po potrebi, vendar najmanj dvakrat letno.

Glavne naloge Usmerjevalne skupine Mreže so predvsem:

- podajanje predlogov za izboljšanje izvajanja aktivnosti in delovanja Mreže,
- podajanje predlogov h gradivom in aktom Mreže,
- podajanje predlogov za ustanovitev tematskih delovnih skupin,
- zagotavljanje širjenja in izmenjave informacij, praks, znanja ipd. na področju razvoja podeželja med člani Mreže, organizacijami in posamezniki,
- zagotavljanje vsebin, podatkov in informacij za pripravo gradiv, delavnic, dogodkov itd.,
- podpora za spremljanje in vrednotenje izvedenih aktivnosti,
- sodelovanje pri aktivnostih Mreže.

V okviru Mreže se lahko ustanovijo tudi posebne tematske delovne skupine, v katerih sodelujejo reprezentativni predstavniki posameznih tematskih področij. Namen tematskih delovnih skupin je poleg zagotavljanja mreženja in izmenjave izkušenj ter informacij tudi iskanje rešitev na odprta vprašanja, priprava predlogov izboljšav izvajanja PRP 2014–2020 za posamezna področja, zagotavljanje ustreznih analiz za pripravo gradiv in aktov itd.

Nadzor nad delovanjem in izvajanjem nalog Mreže izvajata vodja OU in Odbor za spremljanje PRP 2014–2020. Podporna enota Mreže redno poroča o izvedenih aktivnostih. V ta namen se pripravi letno poročilo o

izvedenih aktivnostih Mreže za posamezno leto.

Posamezne naloge oziroma aktivnosti Mreže se lahko izvajajo v okviru podporne enote Mreže, preko zunanjih izvajalcev (izbranih preko sistema javnega naročanja) in preko članov Mreže. Izvedbeni vidik aktivnosti oziroma nalog bo podrobneje opredeljen v letnem izvedbenem planu Mreže za posamezno leto.

Aktivnosti in naloge se izvajajo v skladu z zahtevami za izvajanje Tehnične pomoči, zakonodajnim okvirom EU in Republike Slovenije ter notranjimi akti organa upravljanja.

Način vključevanja organizacij, administracij in partnerjev na področju razvoja podeželja v Mrežo se izvaja preko spodbujanja k aktivnemu vključevanju v izvajanje aktivnosti, podajanju predlogov aktivnosti in usmeritev Mreže, vključevanja v tematske delovne skupine, obveščanja in informiranja o vsebini in dogodkih v zvezi s PRP. Ključni partnerji na področju razvoja in politike podeželja so vključeni tudi v Usmerjevalno skupino Mreže. Partnerstvo iz 5. člena Uredbe 1303/2013/EU, ki je prav tako del Mreže, se vključuje predvsem na področju informiranja in obveščanja (prenos informacij in obveščanje o vzpostavljeni Mreži). Preko sistema elektronskih obvestil in posodabljanjem spletne strani so informirani o spremembah in novostih na področju PRP in ostalih aktivnostih oziroma vsebinah. Organizacije, administracije in partnerji na področju razvoja podeželja so vključeni v sistem komuniciranja Mreže z obveščanjem njihovih članov preko lastnih komunikacijskih kanalov in orodij, s čimer se zagotavlja širše informiranje (večji doseg ciljnih skupin) in spodbuja izmenjava informacij tudi med partnerji.

Mreža za podeželje

17.3. Kratek opis glavnih kategorij dejavnosti nacionalne mreže za podeželje v skladu s cilji programa

Poslanstvo Mreže je omogočati in pospeševati mreženje med zainteresiranimi partnerji, ki delujejo na področju razvoja podeželja. Prav tako je poslanstvo Mreže zagotavljati in vzpostavljati komunikacijski proces v povezavi z razvojem podeželja.

Strateška usmeritev Mreže je podpora izvajanju PRP 2014–2020, kar pomeni delovati v smeri zagotavljanja in spodbujanja kakovostnejšega izvajanja PRP 2014–2020 preko različnih aktivnosti in orodij, tako znotraj organa upravljanja kot na strani partnerjev, ki delujejo na področju razvoja podeželja. Mreža pri izvajanju aktivnosti in uporabi orodij sledi politiki razvoja podeželja, hkrati odgovarja na potrebe, ki izhajajo iz analize stanja potreb programskega območja in sledi pristopu »od spodaj navzgor«.

Cilji Mreže izhajajo iz potreb kot so identificirane v poglavju 4.1 SWOT in identifikacija potreb ter sledijo šestim opredeljenim težiščem ukrepanja, kar bo podrobno določeno v Akcijskem in komunikacijskem načrtu Mreže za podeželje za obdobje 2014–2020.

Cilji Mreže so:

- obveščanje širše javnosti in upravičencev o politiki razvoja podeželja in možnostih financiranja,
- kakovostnejše izvajanje programa razvoja podeželja,
- večja vključenost deležnikov v izvajanje razvoja podeželja,
- spodbujanje inovacij v kmetijstvu, proizvodnji hrane, gozdarstvu in na podeželskih območjih,
- spodbujanje prenosa znanja in sodelovanja v kmetijstvu, proizvodnji hrane, gozdarstvu in na podeželskih območjih.

Določene so glavne ciljne skupine, glede na katere se prilagajajo orodja in vsebina aktivnosti oziroma komuniciranja. Glavne ciljne skupine:

- potencialni upravičenci,
- prejemniki sredstev,
- partnerji s področja razvoja podeželja (na primer: zbornice, zveze, raziskovalne in izobraževalne institucije, zavodi, nevladne organizacije, lokalne skupnosti, javne institucije itd.),
- splošna javnost,
- mladi povezani z razvojem podeželja,
- dijaki in študentje povezani z razvojem podeželja, otroci v vrtcih in osnovnih šolah,
- ženske povezane z razvojem podeželja,
- mediji,
- nacionalne mreže za razvoj podeželja in lokalne akcijske skupine v EU, Evropska Mreža za razvoj podeželja (v nadaljnjem besedilu: ENRD), EIP, Evropska evalvacijska Mreža za razvoj podeželja in druge mednarodne organizacije (PREPARE itd.),
- drugi udeleženci s področja razvoja podeželja.

Mreža skladno s 3.b točko 54. člena Uredbe 1305/2013/EU izvaja naslednje naloge in aktivnosti:

- dejavnosti za zbiranje primerov projektov, ki zajemajo vse prednostne naloge programov razvoja podeželja;
- dejavnosti za lažjo tematsko in analitsko izmenjavo med zainteresiranimi na področju razvoja podeželja in širjenje izsledkov;
- dejavnosti za zagotavljanje usposabljanja in mrežnega povezovanja za lokalne akcijske skupine ter zlasti tehnične pomoči za medregijsko in transnacionalno sodelovanje, spodbujanje sodelovanja med lokalnimi akcijskimi skupinami in iskanje partnerjev za ukrep M16 iz 35. člena Uredbe 1305/2013/EU;
- dejavnosti za zagotavljanje mrežnega povezovanja za svetovalce in storitve podpore za inovacije;
- dejavnosti za izmenjavo in širjenje izsledkov spremljanja in vrednotenja;
- komunikacijski načrt, vključno z informiranjem in obveščanjem javnosti v zvezi s programom

razvoja podeželja, v soglasju z organi upravljanja ter informacijske in komunikacijske dejavnosti, ki so namenjene širši javnosti;
- dejavnosti za sodelovanje v ENRD in prispevanja k njej.

Aktivnosti in naloge Mreže so razdeljene v tri glavne kategorije:

1. Komunikacijske aktivnosti:

Najpomembnejša naloga Mreže je obveščanje in informiranje oziroma komuniciranje kar pomeni izvajanje strategije informiranja in obveščanja javnosti. Komunikacijske aktivnosti vsebujejo aktivnosti informiranja, obveščanja in zagotavljanja povratnih informacij. Komuniciranje pomeni dvostranski pretok informacij, torej med organom upravljanja in partnerji, deležniki, upravičenci, podeželskim območjem, splošno javnostjo, strokovno javnostjo itd., kot tudi samo povezovanje/ mreženje med naštetimi. Bistveni poudarki strategije informiranja in obveščanja javnosti komuniciranja so predvsem:

- vključevanje partnerjev v aktivno širjenje in izmenjavo informacij;
- srečanja in delavnice na participativnih metodah (izmenjava mnenj in izkušenj med udeleženci, iskanje rešitev na odprta vprašanja),
- informiranje poteka ciljno usmerjeno in prilagojeno ciljnim skupinam;
- dvostranski pretok informacij (sistem zagotavljanja povratnih informacij za nadgradnjo, izboljšavo informiranja in obveščanja, dela mreže in organa upravljanja ipd.).

Glavna orodja, preko katerih se izvaja strategija informiranja in obveščanja javnosti, so informiranje in obveščanje preko spletne strani, e-novic, izdaja tiskanih gradiv, predstavitve na sejmih ipd. Prav tako se bo javnost obveščalo preko promocije projektov, ki so bili sofinancirani iz EKSRP. V ta sklop kategorije sodijo tudi dejavnosti za izmenjavo in širjenje izsledkov spremljanja in vrednotenja.

2. Aktivnosti usposabljanja, sodelovanja in povezovanja

Aktivnosti usposabljanja, sodelovanja in povezovanja so namenjeni predvsem kvalitetnejšemu izvajanju PRP, spodbujanju sodelovanja in izmenjave informacij ter izkušenj med različnimi partnerji, povezovanja med različnimi partnerji in deležniki, tako v Sloveniji kot izven meja. Spodbujalo se bo k sodelovanju med različnimi partnerji z namenom zagotavljanja tematske in analitske izmenjave med zainteresiranimi na področju razvoja podeželja in širila izsledke oziroma rezultate omenjenih izmenjav. Povezovanje in sodelovanje je pomembno področje, ki ga je potrebno še bolj vpeljati na podeželska območja in ljudi spodbujati k skupnemu sodelovanju, čemur bo Mreža namenila velik poudarek. Prav tako bo Mreža informirala potencialne upravičence in partnerje o možnostih podpor in sodelovanja na področju inovacij, zagotavljala mrežno povezovanje za svetovalce. Aktivnosti bodo usmerjene tudi v zagotavljanje usposabljanja in mrežnega povezovanja za lokalne akcijske skupine ter zlasti tehnične pomoči za medregijsko in transnacionalno sodelovanje, spodbujanje sodelovanja med lokalnimi akcijskimi skupinami in iskanje partnerjev.

V okviru Mreže se bo spodbujalo ustanavljanje tematskih delovnih skupin, organiziralo seminarje, delavnice, podeželske dogodke in zagotavljalo aktivnosti za prenos znanja in spodbujanje inovacij.

3. Druge podporne aktivnosti

Z drugimi podpornimi aktivnostmi se predvsem izboljšuje samo delovanje in aktivnosti Mreže. To pomeni, da bo Mreža tudi aktivno sodelovala v ENRD in z drugimi nacionalnimi mrežami za razvoj podeželja

oziroma drugimi partnerji iz držav članic.

Za izvajanje aktivnosti Mreže in zagotavljanje kontinuitete se pripravi Akcijski in komunikacijski načrt Mreže za podeželje za obdobje 2014–2020 (v nadaljnjem besedilu: Akcijski in komunikacijski načrt Mreže), ki temelji na ključnih nacionalnih usmeritvah, potrebah in ciljih PRP ter Mreže. Naloga OU je tudi priprava strategije informiranja in obveščanja javnosti, ki pa je sestavni del Akcijskega in komunikacijskega načrta Mreže. Vsebino strategije informiranja in obveščanja javnosti pripravi podporna enota Mreže in aktivnosti na tem področju tudi izvaja v celotnem obsegu. Za izvedbeno raven pa se sprejme Letni izvedbeni plan Mreže za podeželje za posamezno leto. Podporna enota Mreže pripravi predlog dokumentov na podlagi analiz in potreb, tudi potreb, ki izhajajo iz programskega območja (od spodaj navzgor). Usmerjevalna skupina Mreže podaja predloge in usmeritve na Akcijski in komunikacijski načrt Mreže, Letne izvedbene plane Mreže za podeželje za posamezno leto, letna poročila. Akte Mreže potrdi vodja OU.

V okviru Mreže bo vzpostavljen sistem spremljanja in (samo)vrednotenja, ki bo prispeval k izboljšanju uspešnosti in učinkovitosti izvajanja Mreže. Velika pozornost bo namenjena tudi širitvi rezultatov mreženja.

Mreža se bo intenzivno vključevala v aktivnosti in pobude ENRD, glede na potrebe pa tudi v aktivnosti Mreže EIP kot tudi Evropske evalvacijske mreže.

Poudarek bo dan skupnemu izvajanju aktivnosti – torej sodelovanju in izvajanju aktivnosti med več partnerji. Podporna enota Mreže bo nastopala v vlogi koordinatorja aktivnosti oziroma sodelovala z različnimi partnerji pri izvajanju, v nekaterih primerih tudi kot izvajalec aktivnosti, aktivnosti pa se bodo prav tako izvajale preko Usmerjevalne skupine Mreže, članov Mreže in zunanjih izvajalcev izbranih preko sistema javnega naročanja.

V okviru PRP 2014–2020 je posebej izpostavljena podpora Mreže pri naslednjih ukrepih:

- *M01:* obveščanje javnosti in potencialnih upravičencev o načrtovanih usposabljanjih, delavnicah itd. ter objava gradiv na spletni strani,
- *M11*: obveščanje in informiranje upravičencev glede njihovih obveznosti pri izvajanju ukrepa,
- *M16*: podpora za ustanovitev operativnih skupin ter širitev rezultatov, izvedba promocijskih in ostalih aktivnosti v zvezi s povečanjem prepoznavnosti ukrepa; obstaja potreba po izvedbi seminarjev in delavnic na temo ukrepa, priprava tiskanih in spletnih gradiv ter izvedba izobraževalnih dogodkov s področja načrtovanja, izvajanja in vodenja projektov,
- *M19*: veliko je še neizkoriščenih možnosti za povečanje prepoznavnosti pristopa LEADER (preko informiranja in animacije podeželskega prebivalstva). Spodbuditi je potrebno večjo vključenost lokalnega prebivalstva v pripravo lokalnih razvojnih strategij ter kasnejšo pripravo in izvajanje projektov. Prav tako bo potrebno dvigniti usposobljenost in znanje lokalnih akcijskih skupin za upravljanje lokalnega partnerstva ter pravilno izvedbo projektov, zagotoviti ustrezna svetovanja in usposabljanja za izvedbo ustreznih postopkov za izbor projektov - primeren izbor kriterijev in kazalnikov ter za potrebe spremljanja.

Podporne aktivnosti Mreže se bodo izvajale tudi pri naslednjih ukrepih:

- *M02*: informiranje potencialnih upravičencev o možnosti dostopa do svetovalnih storitev in objava gradiv v povezavi s tem ukrepom,
- *M03:* potreba je po boljši informiranosti potrošnikov o obstoju proizvodov iz shem kakovosti, ki so podvrženi strogi kontroli certifikacijskega organa, kot tudi o njihovih posebnih značilnostih in prednostih,
- *M04*: izboljšanje informiranosti potencialnih upravičencev o ukrepih in postopkih za izbor

upravičencev in glede priprave zahtevkov za izplačilo sredstev,

- *M06*: izboljšanje informiranosti potencialnih upravičencev o ukrepih in postopkih za izbor upravičencev,
- *M08*: izboljšanje informiranosti potencialnih upravičencev o ukrepih in postopkih za izbor upravičencev in glede priprave zahtevkov za izplačilo sredstev,
- *M09*: v povezavi z zahtevo po nadaljnjem obstoju podprtih skupin ali organizacij proizvajalcev bo poudarek namenjen predhodnemu informiranju potencialnih upravičencev o pogojih in vseh obveznostih, ki izhajajo iz pridobitve pomoči,
- *M10*: predvideno vsakoletno obveščanje in informiranje upravičencev glede njihovih obveznosti pri izvajanju ukrepa (v okviru subvencijske kampanje in tekom leta),
- *M14*: seznanjenost nosilcev s pogoji in zahtevami ukrepa je ključnega pomena za pravilnost izvedbe ukrepa in za zmanjšanje možnosti napak, zato poteka informiranje nosilcev preko različnih načinov komuniciranja z javnostmi, pri tem s svojimi aktivnostmi sodeluje tudi Mreža.

Mreža bo nudila podporo tudi horizontalnim temam PRP 2014–2020:

- *Inovacije:* pri ustvarjanju primernega okolja za pospeševanje inovacij – izbor primerov praks, ogledi na terenu, predstavitev na različnih dogodkih, informiranje o seminarjih in delavnicah na temo inovativnosti v kmetijstvu, gozdarstvu in živilsko predelovalni industriji idr.,
- *Okolje:* pri informiranju in ozaveščanju javnosti o prispevku PRP 2014–2020 k ohranjanju in izboljševanju okolja ter podpora informiranju upravičencev o obveznostih, ki jih imajo, kadar so prejemniki finančnih sredstev iz ukrepov, ki prispevajo k ohranjanju in izboljševanju okolja – informiranje preko medijev, delavnice, seminarji idr.,
- *Podnebne spremembe:* pri informiranju in ozaveščanju javnosti o prispevku PRP 2014–2020 k prilagajanju na podnebne spremembe – informiranje preko medijev, delavnic, seminarjev, izbora primerov praks, ogledov na terenu, predstavitev na različnih dogodkih idr.

Prav tako je pomembna naloga Mreže podpora pri zmanjševanju stopnje napake, predvsem preko usposabljanja in informiranja končnih upravičencev glede obveznosti, ki jih morajo izpolnjevati ter dokumentacije, ki jo morajo priložiti vlogi ali zahtevku.

Vloga in pomen Mreže sta na podeželskih območjih kot tudi med nekaterimi partnerji, ki delujejo na področju razvoja podeželja, slabo prepoznana in tudi izkoriščena. Glede na vedno večjo vlogo in krepitev pomena Mreže tudi na ravni EU so pomembnega pomena tudi komunikacijske aktivnosti na področju prepoznavnosti in s tem posledično izkoriščenosti Mreže.

17.4. Razpoložljiva sredstva za vzpostavitev in delovanje nacionalne mreže za podeželje

Za uspešno in učinkovito delovanje Mreže so potrebni primerni človeški in finančni viri. V okviru podporne enote Mreže sta za izvajanje, koordiniranje in upravljanje Mreže potrebna minimalno dva zaposlena oz. dve polnovredni delovni moči. Za delovanje in izvajanje Mreže bo zagotovljena zadostna strokovna usposobljenost človeških virov v okviru podporne enote Mreže, zato bodo organizirana usposabljanja in izobraževanja z namenom izboljšanja določenega področja delovanja (na primer komuniciranje, animacija, organizacija dogodkov itd.). Po potrebi in za določene aktivnosti oziroma naloge se v delovanje Mreže lahko vključi tudi zunanje institucije oziroma druge strokovnjake.

Finančna sredstva za delovanje in izvajanje aktivnosti Mreže so zagotovljena iz naslova Tehnične pomoči za celotno programsko obdobje 2014–2020, in sicer okvirno v višini 15 % sredstev iz naslova Tehnične pomoči.

Ker je Mreža že vzpostavljena, za ta namen ni potrebno zagotavljati sredstev. Finančna sredstva bodo namenjena upravljanju in delovanju Mreže. Glede na kategorije aktivnosti, ki se izvajajo v okviru Mreže, bo največ sredstev namenjenih za komunikacijske aktivnosti (izvajanje strategije informiranja in obveščanja javnosti), usposabljanje, sodelovanje in povezovanje.

18. PREDHODNA OCENA PREVERLJIVOSTI, MOŽNOSTI KONTROLE IN TVEGANJA NAPAK

18.1. Izjava organa upravljanja in plačilne agencije o preverljivosti in možnosti kontrole ukrepov, ki jim je namenjena podpora iz programa za razvoj podeželja

Izjavi OU in plačilne agencije o preverljivosti in možnosti kontrole po 62. členu Uredbe 1305/2013/EU je v Prilogi PRP 2014–2020.

18.2. Izjava funkcionalno neodvisnega organa iz člena 62(2) Uredbe (EU) št. 1305/2013, s katero je potrjena ustreznost in natančnost izračunov standardnih stroškov, dodatnih stroškov in izpada dohodka

Izjave Kmetijskega inštituta Slovenije za ukrepe M10, M11, M13, M14 in M19 ter Gozdarskega inštituta Slovenije za ukrep M08 se nahajajo v Prilogi PRP 2014–2020.

19. PREHODNE UREDITVE

19.1. Opis prehodnih pogojev po ukrepih

(1) V skladu s 3(1)(a) členom Uredbe 1310/2013/EU in s 16(1)(a) členom Uredbe 807/2014/EU bo Slovenija prenesla del sprejetih obveznosti prejšnjega programskega obdobja in del obveznosti, ki izhajajo iz pozitivno rešenih pritožb v programsko obdobje 2014-2020 za naslednje ukrepe PRP 2007–2013:

- 112 Pomoč mladim prevzemnikom kmetij (izplačilo obveznosti iz ukrepa M06 PRP 2014–2020)
- 121 Posodabljanje kmetijskih gospodarstev (izplačilo obveznosti iz ukrepa M04 PRP 2014–2020)
- 122 Povečanje gospodarske vrednosti gozdov (izplačilo obveznosti iz ukrepa M08 PRP 2014–2020)
- 123 Dodajanje vrednosti kmetijskim in gozdarskim proizvodom (izplačilo obveznosti iz ukrepa M04 PRP 2014–2020 za namen predelave kmetijskih proizvodov in izplačilo obveznosti iz ukrepa M08 PRP 2014–2020 za namen predelave gozdarskih proizvodov)
- 125 Izboljšanje in razvoj infrastrukture, povezane z razvojem in prilagoditvijo kmetijstva (izplačilo obveznosti iz ukrepa M04 PRP 2014–2020)
- 211 Izravnalna plačila za območja z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost na gorskih območjih (izplačilo obveznosti iz ukrepa M13 PRP 2014–2020)
- 212 Izravnalna plačila za območja z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost na območjih, ki niso gorska območja (izplačilo obveznosti iz ukrepa M13 PRP 2014–2020)
- 214 Kmetijsko okoljska plačila (izplačilo obveznosti iz ukrepa M11 PRP 2014–2020 za podukrep Ekološko kmetovanje in izplačilo obveznosti iz ukrepa M10 PRP 2014–2020 za ostale podukrepe)
- 311 Diverzifikacija v nekmetijske dejavnosti (izplačilo obveznosti iz ukrepa M06 PRP 2014–2020)
- 312 Podpora ustanavljanju in razvoju mikro podjetij (izplačilo obveznosti iz ukrepa M06 PRP 2014–2020)
- 322 Obnova in razvoj vasi (izplačilo obveznosti iz ukrepa M07 PRP 2014–2020)
- 323 Ohranjanje in izboljšanje dediščine podeželja (izplačilo obveznosti iz ukrepa M07 PRP 2014–2020)
- ukrepi LEADER (izplačilo obveznosti iz ukrepa M19 PRP 2014–2020)

OU je pri izvajanju ukrepov PRP 2007–2013 ugotovil, da prihaja do razlike med dodeljenimi in dejansko izplačanimi sredstvi, zato je bilo dodeljenih več sredstev, da bi se zagotovilo 100 % črpanje PRP 2007–2013. Za ukrepe 112 Pomoč mladim prevzemnikom kmetij, 211 Izravnalna plačila za območja z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost na gorskih območjih in 212 Izravnalna plačila za območja z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost na območjih, ki niso gorska območja se bodo izplačevale le obveznosti, ki izhajajo iz pozitivno rešenih pritožb.

Izplačila pod to točko bodo potekala v obdobju od 01. 01. 2015 do 31. 12. 2016 v skladu stopnjo sofinanciranja EKSRP kot izhaja iz ukrepa PRP 2014–2020, iz katerega bodo sofinancirana. V primeru ukrepa 214 Kmetijsko okoljska plačila bodo izplačila potekala od 01. 01. 2015 do 31. 12. 2015 za obveznosti, za katere je bil zahtevek za izplačilo s strani upravičencev vložen v letu 2014, oziroma v primeru pritožb v letih 2007–2014.

(2) V skladu s 3(1)(b) členom Uredbe (EU) 1310/2013bo Slovenija prenesla del obveznosti, ki izhajajo iz pozitivno rešenih pritožb v programsko obdobje 2014–2020 za naslednje ukrepe PRP 2007–2013:

- 112 Pomoč mladim prevzemnikom kmetij (izplačilo obveznosti iz ukrepa M06 PRP 2014–2020)
- 121 Posodabljanje kmetijskih gospodarstev (izplačilo obveznosti iz ukrepa M04 PRP 2014–2020)

- 122 Povečanje gospodarske vrednosti gozdov (izplačilo obveznosti iz ukrepa M08 PRP 2014–2020)
- 123 Dodajanje vrednosti kmetijskim in gozdarskim proizvodom (izplačilo obveznosti iz ukrepa M04 PRP 2014–2020 za namen predelave kmetijskih proizvodov in izplačilo obveznosti iz ukrepa M08 PRP 2014–2020 za namen predelave gozdarskih proizvodov)
- 125 Izboljšanje in razvoj infrastrukture, povezane z razvojem in prilagoditvijo kmetijstva (izplačilo obveznosti iz ukrepa M04 PRP 2014–2020)
- 211 Izravnalna plačila za območja z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost na gorskih območjih (izplačilo obveznosti iz ukrepa M13 PRP 2014–2020)
- 212 Izravnalna plačila za območja z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost na območjih, ki niso gorska območja (izplačilo obveznosti iz ukrepa M13 PRP 2014–2020)
- 214 Kmetijsko okoljska plačila (izplačilo obveznosti iz ukrepa M11 PRP 2014–2020 za podukrep Ekološko kmetovanje in izplačilo obveznosti iz ukrepa M10 PRP 2014–2020 za ostale podukrepe)
- 311 Diverzifikacija v nekmetijske dejavnosti (izplačilo obveznosti iz ukrepa M06 PRP 2014–2020)
- 312 Podpora ustanavljanju in razvoju mikro podjetij (izplačilo obveznosti iz ukrepa M06 PRP 2014–2020)
- 322 Obnova in razvoj vasi (izplačilo obveznosti iz ukrepa M07 PRP 2014–2020)
- 323 Ohranjanje in izboljšanje dediščine podeželja (izplačilo obveznosti iz ukrepa M07 PRP 2014–2020)
- ukrepi LEADER (izplačilo obveznosti iz ukrepa M19 PRP 2014–2020).

Izplačila za ta namen bodo potekala v obdobju od 01. 01. 2016 do 31. 12. 2018 v skladu stopnjo sofinanciranja EKSRP kot izhaja iz ukrepa PRP 2014–2020, iz katerega bodo sofinancirana. V primeru ukrepa 214 Kmetijsko okoljska plačila bodo izplačila potekala od 01. 01. 2016 do 31. 12. 2017 za obveznosti, za katere je bil zahtevek za izplačilo s strani upravičencev vložen v letih 2007–2014.

(3) V skladu s 3(1)(b) členom Uredbe 1310/2013/EU in s 16(1)(b) členom Uredbe 807/2014/EU bo Slovenija prenesla del obveznosti, ki izhajajo iz ukrepa 113 Zgodnje upokojevanje kmetov v programsko obdobje 2014–2020. Obveznosti v okviru tega ukrepa PRP 2007–2013 so nastale, ko so bile z upravičenci sklenjene pogodbe/izdane odločbe, ki jim omogočajo prejemanje rente za obdobje 10 let. V skladu z določili sklenjenih pogodb/izdanih odločb bodo upravičenci prejemali rento do zaključka pogodbenih obveznosti tudi v obdobju 2014-2020 (do konca leta 2023). Izplačila za ta namen bodo potekala v obdobju od 01. 01. 2016 do 31. 12. 2020 v skladu stopnjo sofinanciranja EKSRP kot izhaja iz 10.3 poglavja PRP 2014–2020.

19.2. Preglednica okvirnega prenosa

Ukrepi	Skupni načrtovani prispevek Unije za obdobje 2014–2020 (EUR)
M01 – Prenos znanja in dejavnosti informiranja (člen 14)	0,00
M02 – Službe za svetovanje, službe za pomoč pri upravljanju kmetij in službe za zagotavljanje nadomeščanja na kmetijah (člen 15)	0,00
M03 – Sheme kakovosti za kmetijske proizvode in živila (člen 16)	0,00

M04 – Naložbe v osnovna sredstva (člen 17)	36.750.000,00
M06 – Razvoj kmetij in podjetij (člen 19)	5.500.000,00
M07 – Osnovne storitve in obnova vasi na podeželskih območjih (člen 20)	750.000,00
M08 – Naložbe v razvoj gozdnih območij in izboljšanje sposobnosti gozdov za preživetje (členi 21–26)	1.500.000,00
M09 – Ustanovitev skupin in organizacij proizvajalcev (člen 27)	0,00
M10 – Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila (člen 28)	25.200.000,00
M11 – Ekološko kmetovanje (člen 29)	4.800.000,00
M13 – Plačila območjem z naravnimi ali drugimi posebnimi omejitvami (člen 31)	1.000.000,00
M14 – Dobrobit živali (člen 33)	0,00
M16 – Sodelovanje (člen 35)	0,00
M19 – Podpora za lokalni razvoj v okviru pobude LEADER (lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost) (člen 35 Uredbe (EU) št. 1303/2013)	1.600.000,00
M20 – Tehnična pomoč na pobudo držav članic (členi 51–54)	0,00
M113 – Predčasna upokojitev	3.971.250,00
M131 – Izpolnjevanje standardov, ki temeljijo na zakonodaji Skupnosti	0,00
M341 – Pridobivanje strokovnih znanj, animacija in izvajanje	0,00
Total	81.071.250,00

20. TEMATSKI PODPROGRAMI

Thematic sub-programme name

21. DOKUMENTI

Naslov dokumenta	Vrsta dokumenta	Datum dokumenta	Lokalni sklic	Referenčna številka Komisije	Kontrolna vrednost	Datoteke	Datum pošiljanja	Pošiljatelj
Upoštevanje ugotovitev revizij	18 Predhodna ocena preverljivosti, možnosti kontrole ... – priloga	05-12-2014		Ares(2015)246874	3908596749	Upoštevanje ugotovitev revizij	21-01-2015	nsesekal
Okvirni načrt usposabljanj	6 Predhodne pogojenosti – priloga	04-11-2014		Ares(2015)246874	1520823644	Okvirni načrt usposabljanj	21-01-2015	nsesekal
Kombinacije za ukrep M10	8.2 M10 – Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila (člen 28) – priloga	20-01-2015		Ares(2015)246874	2340198969	Kombinacije med ukrepoma M10 in M11 Kombinacije za ukrep M10	21-01-2015	nsesekal
Metodologija za ukrep M11	8.2 M11 – Ekološko kmetovanje (člen 29) – priloga	04-12-2014		Ares(2015)246874	4075519337	Metodologija M11	21-01-2015	nsesekal
Izhodišča za ukrep M11	8.2 M11 – Ekološko kmetovanje (člen 29) – priloga	04-12-2014		Ares(2015)246874	1186253618	Izhodišča za ukrep M11	21-01-2015	nsesekal
Modelne kalkulacije za ukrep M13	8.2 M13 – Plačila območjem z naravnimi ali drugimi posebnimi omejitvami (člen 31) – priloga	02-12-2014		Ares(2015)246874	1340908937	Modelne kalkulacije za ukrep M13	21-01-2015	nsesekal
Metodologija kalkulacije za ukrep M14	8.2 M14 – Dobrobit živali (člen 33) – priloga	03-12-2014		Ares(2015)246874	3566458586	Metodologija kalkulacije za ukrep M14	21-01-2015	nsesekal
Izjava PA o preverljivosti in možnosti kontrole	18 Predhodna ocena preverljivosti, možnosti kontrole ... – priloga	05-12-2014		Ares(2015)246874	1957831546	Izjava PA o preverljivosti in možnosti kontrole	21-01-2015	nsesekal
Izjava neodvisnega organa o ustreznosti in natančnosti	18 Predhodna ocena preverljivosti, možnosti	05-12-2014		Ares(2015)246874	3334432837	Izjava neodvisnega	21-01-2015	nsesekal

izračunov ukrepa M08	kontrole ... – priloga					organa o ustreznosti in natančnosti izračunov ukrepa M08 Izjava neodvisnega organa o ustreznosti in natančnosti izračunov ukrepa M08		
Izjava neodvisnega organa o ustreznosti in natančnosti izračunov ukrepa M13	18 Predhodna ocena preverljivosti, možnosti kontrole ... – priloga	05-12-2014		Ares(2015)246874	4109873012	Izjava neodvisnega organa o ustreznosti in natančnosti izračunov ukrepa M13	21-01-2015	nsesekal
Predhodno vrednotenje Programa razvoja podeželja za Slovenijo 2014-2020	3 Poročilo o predhodnem vrednotenju – priloga	23-05-2014		Ares(2015)246874	3771460069	Predhodno vrednotenje Programa razvoja podeželja za Slovenijo 2014-2020	21-01-2015	nsesekal
Okoljsko poročilo	3 Poročilo o predhodnem vrednotenju – priloga	16-01-2015		Ares(2015)246874	2841881649	Okoljsko poročilo Okoljsko poročilo - dodatek	21-01-2015	nsesekal
Opis območji za ukrep M13	8.2 M13 – Plačila območjem z naravnimi ali drugimi posebnimi omejitvami (člen 31) – priloga	05-12-2014		Ares(2015)246874	2838993447	Opis območji za ukrep M13	21-01-2015	nsesekal
Izjava OU o preverljivosti in možnosti kontrole	18 Predhodna ocena preverljivosti, možnosti kontrole ... – priloga	05-12-2014		Ares(2015)246874	2294406001	Izjava OU o preverljivosti in možnosti kontrole	21-01-2015	nsesekal
Izjava neodvisnega organa o ustreznosti in natančnosti izračunov ukrepa M10	18 Predhodna ocena preverljivosti, možnosti kontrole ... – priloga	05-12-2014		Ares(2015)246874	1071299400	Izjava neodvisnega organa o ustreznosti in	21-01-2015	nsesekal

						natančnosti izračunov ukrepa M10		
Izjava neodvisnega organa o ustreznosti in natančnosti izračunov ukrepa M11	18 Predhodna ocena preverljivosti, možnosti kontrole ... – priloga	05-12-2014		Ares(2015)246874	4140554795	Izjava neodvisnega organa o ustreznosti in natančnosti izračunov ukrepa M11	21-01-2015	nsesekal
Izjava neodvisnega organa o ustreznosti in natančnosti izračunov ukrepa M14	18 Predhodna ocena preverljivosti, možnosti kontrole ... – priloga	05-12-2014		Ares(2015)246874	3747811674	Izjava neodvisnega organa o ustreznosti in natančnosti izračunov ukrepa M14	21-01-2015	nsesekal
Izjava neodvisnega organa o ustreznosti in natančnosti izračunov ukrepa M19	18 Predhodna ocena preverljivosti, možnosti kontrole ... – priloga	05-12-2014		Ares(2015)246874	638148308	Izjava neodvisnega organa o ustreznosti in natančnosti izračunov ukrepa M19	21-01-2015	nsesekal